

FRANK SLAUGHTER

Người tình tuyệt vời

Biên dịch

L A N Đ O N G

Nhà Xuất Bản
Thanh Niên

Người tình tuyệt vời

Tác giả: Frank Slaughter

Người dịch: Lan Đồng

Nhà xuất bản: NXB Thanh Niên

Nhà phát hành: Phương Nam

Mã Sản phẩm: S40801

Ngày phát hành: 06/2010

Nguồn: vnthuquan.net

Đánh máy: hpvv2005

Ebook này được thực hiện theo dự án “CHẾ BẢN LẠI EBOOK CŨ” của diễn đàn TVE-4U.ORG

Sửa lỗi, trình bày và làm lại ebook: 4DHN

Ngày hoàn thành: 23-7-2013

Mục lục

Lời nói đầu

Phần I

Đất thánh

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

Phần II

Buổi hành lễ đen

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

Phần III

Thầy thuốc riêng của Hoàng hậu

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

Phần IV

Vị pháp quan thành Mađorit

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Phần V

Cada Xăngta

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Đoạn kết

Lời nói đầu

Trong lịch sử thế giới không có thời kỳ nào lại như thế kỷ thứ XVI, thời gian xảy ra những câu chuyện mà các bạn sắp đọc dưới đây, chứng minh một cách vững vàng rằng sự thực lại có thể vượt qua sức tưởng tượng đến mức nào. Đúng là Ăngđorê Vêdan, nhà giải phẫu học chân chính đầu tiên, nổi tiếng, đã viết những văn bản quan trọng nhất của ông vào giữa thế kỷ này và ngày nay nhiều người đã cho rằng ông là người mở đầu lịch sử y học hiện đại. Những diễn biến của đời ông tương tự như sự tình kể lại trong câu chuyện này.

Cũng đúng là Misen Xéc-vê, người tử vì đạo lớn lao của ngành y, đã tìm ra sự bí mật của vòng tuần hoàn phổi trước cả Hác-vây, nhưng vì quá bận tâm đến những tranh luận về tôn giáo sẽ đưa ông đến chỗ bị hành hình trên giàn lửa qua bàn tay của Can-vanh, ông đã bỏ qua không viết một bản thuyết trình chi tiết về phát minh của mình cho nên sự kiện quan trọng về kiến thức y học ấy chỉ thể hiện xen vào nội dung của một trong những tác phẩm ông viết về tôn giáo. Nhưng sự kiện lớn đã tồn tại trong tác phẩm ấy.

Còn về bức tranh bắt hủ của Bôtixeli “*Thân vệ nữ giáng sinh*”, việc bức tranh biến mất trong vòng một phần của thế kỷ ấy, đã được xác nhận và thuật lại. Ngoài ra, câu chuyện về người mẫu của bức tranh như đã kể lại ở đây cũng đúng với sự thực.

Cuối cùng, nếu như có ai đã chế giễu và nói rằng vấn đề thôi miên “*mà Paraxen, con người vô song đã biết rõ và gọi là từ tính học*” mới chỉ có từ thời Mexme, thì hẳn họ sẽ phải cứng họng khi được thông báo rằng: hiện tượng kỳ lạ ấy đã được một học phái Ai Cập sử dụng từ bốn mươi thế kỷ nay, kể cả việc sử dụng quả cầu thủy tinh.

Những việc làm của tòa án tôn giáo viết ở nhiều đoạn trong cuốn sách này đúng với sự thực và đã dựa trên cơ sở lịch sử, đặc biệt là những điều nói về vị đại pháp quan Tôma đơ Tôcômađa.

Nhưng các chi tiết này có gì quan trọng nhĩ? Đây chỉ là truyện tiểu thuyết và ai cần biết ở chỗ nào kết thúc sự thực và bắt đầu trí tưởng tượng

Phrăng Gi. Xlôto

Thành phố Giăcxơn, Phlôriđa.

Ngày 10 tháng Năm 1949

Phần I

Đất thánh

1

Sáng hôm đó Ăngtoan Xéc-vê không tự mình tiến hành phẫu thuật. mấy hôm trước anh bị dao mổ khứa vào ngón tay, ngón trở sưng tấy lên, nên anh đã thận trọng không dám mó vào da thịt đang bị hoại của người tội phạm bị hành hình mà tử thi đang đặt trên bàn mổ. Trời nóng làm cho thi thể chóng rữa kèm theo hai hậu quả là gây mùi hôi thối khó chịu trong giảng đường giải phẫu và tăng thêm nguy cơ bị thương phẫu thuật cho người tiến hành và những người phụ mổ.

Phía dưới bục giảng cao mà nhà giải phẫu học trẻ tuổi đang đứng, giáo trình ngày hôm ấy để trước mặt các sinh viên đang xúm quanh người tiến hành phẫu thuật là cụ Ghintêriut, những ngón tay sứt sẹo biến dạng vì dao mổ, đang thông thả thao tác. Vốn quen với những động tác nhanh và chính xác của Ăngtoan, các sinh viên có vẻ sốt ruột, động đậy luôn. Ánh sáng chói chang rọi qua khung kính trên mái làm lóa sáng ánh thép của con dao mổ trong bàn tay chậm chạp vụng về của người thợ cạo già kiêm phẫu thuật viên.

Một làn gió nhẹ lùa qua khung cửa sổ ở phía sau Ăngtoan và vuốt ve chiếc gáy nóng hổi, nhóp nhép mồ hôi dưới chiếc cổ áo dày cộm của bộ y phục giáo sư. Làn gió lật lung những trang sách giáo khoa đặt trước mặt anh, lần lượt mở ra những bức vẽ tuyệt tác của Canca, những bức tranh khắc gỗ in đối diện với trang chữ La tinh ngắn gọn và cô đọng mà Ăngtoan đã thuộc lòng từ sáu năm nay, khi anh đến trường Đại học Pađu¹ để vừa học giáo luật vừa học ngành y. Thuộc đến nỗi anh có thể đọc lại những câu có âm thanh vang vang ấy mà không cần nhìn sách.

Một tờ giấy bằng da cừu được đặt bên cuốn sách, với bàn tay có vẻ như lơ đãng nhưng khéo léo, Xéc-vê phóng những nét bút mềm mại phác họa chỗ cụ Ghintêriut đang tiến hành giải phẫu. Trên bức phác họa này, các bắp thịt được đánh bóng nhẹ, những dây chằng tô đậm hơn, dây thần kinh và huyết quản hằn lên thành những đường nổi đậm.

Ăngtoan ngắm nghía bức phác họa bằng cặp mắt phê phán, lông mày cau lại và trong khoảnh khắc, anh ngừng giọng đều đều đọc giáo trình. Ngay tức thì, giảng đường giải phẫu trầm lặng hẳn. Thực ra, khó có thể gọi căn phòng nhỏ ngồn ngàng đồ đạc này là “*giảng đường giải phẫu*”. Ở đây, ngoài bục giảng, bàn mổ và các chậu đất ở bốn góc phòng để đựng các mảnh thịt và xương, thùng dấm ở một góc để ngâm các bộ phận dị thường, đáng giữ lại nghiên cứu sau này, còn lại rất ít chỗ dành cho học sinh. Họ đứng chen chúc nhau, mồ hôi nhễ nhại và thở có vẻ khó khăn.

Ngạc nhiên vì sự im lặng đột ngột, các sinh viên ngẩng nhìn về phía Ăngtoan, những gương mặt sáng sủa nổi trên các bộ áo màu sẫm.

Hai con người lúc đó đang bận giải phẫu với những danh vị khác nhau trong căn phòng nhỏ bé này đại diện cho lịch sử y học ở nửa phần cuối thế kỷ XVI sáng ngời trí tuệ.

Ăngtoan hai mươi lăm tuổi, người cao lớn, chắc nịch, lại càng có vẻ cao lớn hơn trong chiếc áo chùng dành cho các giáo sư, các nhà giải phẫu học và các nhà bào chế. Đầu anh cân đối, tóc đen và hơi quăn, da nâu hơi ánh vàng, hai má đôi khi thoáng ửng đỏ, tất cả những điều đó chứng tỏ cha anh là người Tây Ban Nha và mẹ anh là người Ý. Nhưng cái làm cho ta đặc biệt chú ý là cặp mắt màu nâu thẫm rực cháy nhiệt tình và sự tận tụy của nhà bác học chân chính, nhà khoa học bẩm sinh, của con người luôn nhìn sâu vào tương lai. Đôi môi linh hoạt, hay mỉm cười, làm sinh động gương mặt đầy nhân đạo và cởi mở nồng nhiệt. Những ngón tay cầm bút chì khỏe và thon, anh có đôi tay nhạy cảm của một người nghệ sĩ, vừa của một nhà phẫu thuật.

Ghintêriut thuộc công hội đã có từ lâu của những người vừa làm thợ cạo vừa làm nghề mổ xẻ. Phần lớn họ là những người vô học, chỉ mù quáng làm theo những quy tắc mà Galiêng² và một số vị lão thành khác đã đề ra, họ chưa thể thấy rằng trong đà phát triển mới của khoa học, nghệ thuật, văn học, ngành y nhảy lên hàng đầu với tư cách là giai đoạn mới và quan trọng của kiến thức loài người.

Còn Ăngtoan Xéc-vê, anh thuộc những người kiên quyết đoạn tuyệt đoạn tuyệt với những tập quán cũ, sự đoạn tuyệt bắt đầu từ Paraxen, Cácđăng³ với mấy người nữa và thể hiện rõ rệt nhất ở Ăngđorê Vêdan, mà văn bản

của ông ta đang đặt trên giá trước mặt anh. Vêdan đã dám mổ thi thể con người. Các phát minh của ông đe dọa sẽ đốt thành tro bụi những nền móng cũ đang lung lay mà một số nhà bảo chế và thợ cạo vẫn còn đang dựa dẫm để thay bằng những tri thức mới đầy sức mạnh, làm cho ngành y vừa là một khoa học vừa là một nghệ thuật.

Làn gió đã ngỗ ngược lật hết các trang sách. Cúi nhìn xuống Xécvê chỉ còn thấy trang tên sách, nhưng trí nhớ của anh không hề phản bội anh, anh vẫn tiếp tục đọc không thiếu một câu. Và như ở trong tòa lâu đài cổ có phép lạ của truyện tiên, tất cả đều linh hoạt lên ngay: Hai tay cụ Ghintêriut hoàn thành nốt động tác đang làm dở, các sinh viên lại cúi xuống tiếp tục theo dõi vết rạch của con dao mổ.

Trên những trang đầu của cuốn sách lớn ấy, màu đen nổi bật trên nền trắng ở chỗ có chữ in trên giấy: Ăngđorê Vêdan, giáo sư đại học, về cấu tạo cơ thể con người.

De Humani Corporis Fabrica, những từ ấy thấm vào óc Ăngtoan một cách dễ dàng. “*Cấu tạo cơ thể học con người*”, đây là một văn bản chính thức đầu tiên về giải phẫu người kể từ buổi sơ khai của lịch sử. Galiêng, uy quyền duy nhất trong hơn mười thế kỷ về vấn đề này đã mổ xẻ lợn, đôi khi mổ một con khỉ của nước Cathay⁴, nhưng hiếm có trường hợp mổ cơ thể người... Cho nên, không có gì lạ khi con dao mổ chú ý và tìm tòi của Vêdan vạch ra bao nhiêu sai lầm mà Galiêng đã mắc phải. Tuy nhiên, không phải vì thế mà các học thuyết của Galiêng bớt bám chắc tư tưởng của các thầy thuốc và giới tăng lữ. Mười bảy năm sau khi cuốn Fabrica của Vêdan xuất bản, cuộc tranh cãi vẫn tiếp diễn. Vêdan đã tạo ra một thời kỳ mới trong lĩnh vực nghiên cứu về cơ thể con người ở ngay đây, ở Pađu này cũng như một số lớn nhà trường trên thế giới. Nhưng Rôma⁵ và các trường trực thuộc vẫn gắn bó với các học thuyết lỗi thời của Galiêng, vì vậy giữa các trường ấy và các trung tâm học đường tự do như ở Pađu, cuộc luận chiến bền bỉ vẫn diễn ra gay gắt. Có khi luận chiến vượt qua lĩnh vực ngôn ngữ chuyển thành hành động. Chẳng hạn như hôm các sinh viên trường Đại học Pađu xung đột dữ dội trong những phố hẹp của thành phố với sinh viên trường Đại học giáo sĩ dòng Tên⁶ ở gần đây.

Ăngtoan biết rõ mọi chi tiết của cuộc tranh cãi nổ ra chung quanh Vêdan sau khi cuốn Fabrica được xuất bản. Người chiến sĩ tiên phong lớn của khoa giải phẫu học ấy đã từng giảng ở bục giảng này, chính chiếc bục mà hiện anh đang đứng giảng - hay nói cho đúng hơn là ông đã đứng ở chỗ cụ Ghintêriut đang đứng, vì rằng Vêdan luôn luôn tự tay mình hoàn thành các phẫu thuật - về vấn đề này Ăngtoan cũng nghĩ như người thầy của mình.

Các cuộc công kích gay gắt, hùng hồn đến nỗi nhà giải phẫu học ấy chán chường vì những phê phán bất công của nhà thờ, trong một hành động nông nổi vì tức giận, đã đốt cháy phần lớn các tác phẩm của mình trước khi trốn khỏi Padu để trở thành thầy thuốc riêng cho Hoàng đế Sácơ Canh, rồi mới đây, cho hoàng tử kế vị là Philip II của Tây Ban Nha.

- Bác sĩ Xécve!

Ghinteriut ngẩng lên, rời mắt khỏi vết mổ ở cánh tay tử thi.

- Hình như ở chỗ này có cái gì khác thường.

Ăngtoan bước xuống dưới bục giảng, các sinh viên giãn ra nhường chỗ cho anh xuống gần bàn. Mùi thịt đang thối rất khó chịu, nặng nề chỉ thoáng thoảng ngửi thấy ở chỗ bục giảng bốc đến buồn nôn ở chỗ bàn này, thứ hơi độc ấy gần như sờ thấy được vì dày đặc quá. Vốn quen với mùi cơ thể thối, Ăngtoan không cảm thấy gì cả

- Cái tĩnh mạch này đây, - Ghinteriut đưa mũi dao mổ chỉ - nó sẽ đi vào tĩnh mạch sâu phải không?

Ăngtoan lấy tay gạt khối bắp đã thâm và gần nát sang một bên nhưng sức nhớ đến ngón tay đang viêm, anh ngừng lại.

- Giáo sư Phalôpiut đã nói đến một dị trạng loại này - anh thừa nhận như miễn cưỡng vì anh cảm thấy như bất kính mỗi khi anh tìm thấy ở một cơ thể nào đó một chi tiết mà Vêdan chưa nói đến - Vấn đề là đáng lẽ chảy vào tĩnh mạch sâu thì nó lại nhập với tĩnh mạch nông.

- Tôi nhớ ra điều đó rồi đấy - Ghinteriut nói và cụ hài lòng cầm lại dao mổ.

Ăngtoan về chỗ mình, cầm lại bút chì vẽ cái tĩnh mạch ở vị trí bất bình thường và hoàn thành bức phác họa. Khi kết thúc, anh giờ bức vẽ lên ngang tầm mắt rồi lắc đầu, cắn môi lại, vẽ bực bội. Các cấu tạo giải phẫu rất đúng

vị trí, được vẽ một cách điêu luyện nhưng bức phác họa chưa thể hiện được đầy đủ sự cân xứng và sức sống như anh muốn truyền đạt cho nó.

Ghintêriut đã mở xong và lúc ấy trời đã trưa, Ăngtoan cho sinh viên ra về.

Bài giảng ngày hôm nay của anh thế là kết thúc, anh có thể tự do trở về tu viện Đominích dưới bóng Thánh Mác, nơi anh ở và làm nhiệm vụ thủ thư để trả tiền ăn. Đã năm năm nay, anh sống ở đây cuộc sống êm ả của nhà bác học giữa những cuốn sách bụi bặm và các tập bản thảo. Lánh mình trong tu viện, cuộc sống tu hành hay gần như tu hành của anh, giữa những cuốn sách và xa cách mọi người, có những hấp dẫn khiến anh gần như quyết định sẽ chọn cuộc sống này. Anh dự định sẽ thụ giới vào mùa thu, nhưng quyết tâm không để cho nhiệm vụ giáo sĩ đó cản trở tiền đề giảng dạy của mình, vì rằng nhiều giáo sư thực thụ cũng đồng thời là giáo sĩ.

Ở đây, việc tìm tòi kiến thức được coi trọng hơn tất cả, việc tìm tòi này đã được thành phố đỡ đầu thừa nhận và khuyến khích, thành phố ấy là Vonido, là đất thánh, nữ hoàng của miền Adoriatích⁷.

Tuy vậy, gần đây, sự yên tĩnh của thư viện, mùi thơm thoảng thoảng và tiếng sột soạt êm ái của những trang giấy thân mến đã mất đi một phần nào sức quyết rũ đối với anh. Đây là một cảm giác khó tả nhưng có thật.

Sự luyện tập và trình độ y học của anh bảo rằng đó là tội của những ám khí đã tích tụ trong anh suốt mùa đông. Theo Hypôcorát và Arixót⁸ thì một liều thuốc tẩy sẽ chấn chỉnh lại tình trạng ấy. Nhưng trong thâm tâm anh, Ăngtoan nghi ngờ rằng, lần này các phương thuốc của những vị thầy xưa kia sẽ không có tác dụng gì hết đối với mình.

2

Ăngtoan ra khỏi trường đại học bằng chiếc cửa thấp, khi đi qua hơi cúi xuống theo thói quen. Bộ áo giáo sư sẫm màu phấp phới quanh mắt cá chân, chiếc mũ nồi đẹp bằng nhung, dấu hiệu để phân biệt các nhà giáo, đặt trên mái tóc đen hơi quăn. Anh rảo bước, cuốn Fabrica quý báu cặp chặt ở cánh tay. Con sư tử thành Vonido khắc trên vòm cửa đá hoa cương như thông báo với thiên hạ rằng học đường này chỉ thần phục nước Cộng Hòa, Đất Thánh, hòn đảo duy nhất có tự do về học đường cũng như về dân sự ở

trong một nước Ý mà đâu đâu cũng đều dưới quyền tăng lữ và là một trong những thành phố giàu nhất địa cầu.

Hai chục nhân vật nổi danh đã lần lượt đi qua vòm cửa này trong những thế kỷ mà trường Đại học Padu không ngừng phát triển. Chắc chắn có Vêdan và có thể cả Leona, người thanh niên xứ Phlorenxơ vì anh đã sống ở Vonidơ, cách đây không quá hai mươi lăm dặm. Rồi Misen Xécve, người thầy thuốc tương lai đầy hứa hẹn nhưng đã sớm kết thúc cuộc đời mình trên giàn lửa của Giăng Canvanh. Rồi Giôn Caio, người nước Anh cùng ở một tòa nhà với Vêdan ở phố Vali, gần cầu qua sông Pôgolia.

Đang thần thờ với những kỷ niệm rất gần gũi, sống động về những người bất tử đã đi trước mình ở nơi này, Ăngtoan nhìn thấy một người nổi danh khác của ngành y cũng đang đi ra: giáo sư Gaborien Phalôpiô mà các sinh viên quen gọi một cách thân thiết theo chữ Latinh là “*Phalôpiut*”. Với danh nghĩa giáo sư giải phẫu ông là cấp trên của Ăngtoan, nhưng vì tuổi cao sức yếu, ông đã trao một phần lớn công việc giảng dạy cho người trợ giáo của mình và Ăngtoan rất vui mừng về việc ấy.

- Chào anh Ăngtônô, - Phalôpiút nói và mỉm cười thân mật. - Đi đâu thế?

- Thưa giáo sư, tôi về tu viện ạ. Tôi bị thương ở ngón tay nên cụ Ghintêriut đã mổ thay tôi sáng nay.

- Ghintêriut là người thợ cạo khéo tay đấy, - Phalôpiút thừa nhận và gạt gù bộ râu dài.

Ăngtoan thu ngắn bước chân lại đi theo bước người tiền bối của mình. Mặt trời mùa hè nóng bức lên cao. Một mùi rất hắc thốc vào mũi khi họ đi qua những dãy phố hẹp bao quanh các khu nhà của trường đại học, đó là mùi thối các lò luyện kim kết hợp mùi thối của giảng đường giải phẫu. Một nhà khoa học khác chắc chắn sẽ tìm công thức xác định tỉ lệ và điểm hòa tan chất độc trong không khí trong lành, nhưng ý nghĩ của Ăngtoan thì đang mông lung.

Phalôpiút đưa cặp mắt sắc nhìn anh bạn trẻ:

- Ngón tay đau làm anh khó chịu lắm sao?

- Thưa không. Chỉ vài hôm nữa là tôi sẽ lại tự tay mình làm phẫu thuật được - Ăngtoan vội trở về với thực tại.

- Tôi cảm thấy hình như trong thời gian gần đây anh không thực sự là anh nữa.

Ăngtoan mỉm cười hồn nhiên:

- Thưa giáo sư, ngài quá quan tâm đến sức khỏe của tôi. Không có gì đâu ạ. Tôi chỉ khó chịu thôi ạ!

- Hay là, - Phalôpiút gợi ý - Lá lách bị đau nhẹ chẳng?

- Rất có thể ạ. Bệnh này thường phát vào mùa xuân.

Bộ râu của giáo sư gật gù về đặc ý về lời chẩn đoán.

- Đừng quên dùng hạt mẫu đơn mật ong nhé!

Ăngtoan hứa:

- Thưa giáo sư, tôi xin nhớ!

- Trích huyết thường có tác dụng tốt, dù ốm bệnh gì cũng vậy.

- Chiều hôm qua tôi đã trích chút ít.

- Thế ư? Trích cùng một bên chứ, phải không?

- Tất nhiên như thế ạ, đó là điều giáo sư thường căn dặn.

Phalôpiút nói, vẻ hoàn toàn vững vàng:

- Ai nấy đều biết rằng các thầy thuốc đã giết hoàng thân Prêmông cách đây mấy năm vì đã trích tĩnh mạch khủy tay đối lập với chỗ viêm.

Ăngtoan cười:

- Điều đó khó lòng xảy ra với tôi trong lúc này. Tôi chỉ có thể dùng tay trái để cầm dao.

- Anh cũng vẫn làm tốt đấy! Trong khi tranh luận về trích máu tĩnh mạch Vêdan cũng đã phát biểu ý kiến như thế.

Sự thiên vị của Ăngtoan đối với những điều giảng dạy của người thầy nổi tiếng này không phải là điều bí mật đối với Phalôpiút. Người thanh niên nén một nụ cười. Câu trả lời của Vêdan vẫn rất rõ trong tâm trí anh: *“Phải chăng chúng đã cắn quần nhau như những con chó?”*. Theo anh, cách miêu tả ngắn gọn những cuộc tranh cãi gay gắt giữa những người thầy thuốc như vậy thật khó có thể thích hợp hơn và xác đáng hơn. Nghĩ đến Vêdan, người môn đồ này hỏi:

- Thừa giáo sư, ở Tây Ban Nha người ta cảm trích huyết cùng bên với chỗ đau có phải không ạ?

Các thầy thuốc Tây Ban Nha nổi tiếng chống đối mạnh mẽ những điều mà Phalôpiút bảo vệ. Ông nhún vai:

- Phải đấy. Theo như chỗ tôi biết, họ học hỏi một cách chậm chạp. Pie Borixông đã bị trục xuất khỏi trường Đại học Y khoa ở Pari cũng vì đã kiên quyết bảo vệ nguyên lý ấy.

Ăngtoan nêu vấn đề một cách tinh quái:

- Tuy nhiên, khi một kiến giải đã liên kết được những người danh tiếng như vậy thì kiến giải ấy phải đúng.

Phalôpiút mỉm cười:

- Có lẽ anh đã nêu ra một nguyên lý mới, một hệ luận. Anh sẽ phải viết thành sách đấy.

- Điều rủi ro là tôi không được khá về môn luận văn viết.

- Anh thích thể hiện bằng minh họa hơn phải không? Theo tôi biết thì môn vẽ được anh ưa chuộng.

Ăngtoan đỏ mặt:

- Tôi cho rằng một nhà cơ thể học phải có chút ít khả năng về môn này. Thừa giáo sư, ngài có nghĩ như thế không?

- Tất nhiên là có chứ. Anh nói hoàn toàn đúng, tôi cũng rất mong có tài năng ấy như anh. Và cũng đúng đã đến lúc anh phải công bố một điều gì đó. Đã đến lúc rồi! Điều đó sẽ rất có ích đối với anh khi tôi phải chỉ định người kế tục mình.

- Tôi cầu Chúa cho thời gian ấy còn lâu mới đến. Thừa giáo sư, trường đại học rất cần đến ngài.

Phalôpiút lắc đầu:

- Không anh ạ, không phải như thế đâu. Y học là một nghề cần những trí thức trẻ. Còn biết bao nhiêu và bao nhiêu điều phải học trước khi đưa ra giảng dạy cho nên rất cần đến những người thông minh, trẻ tuổi, đầy nhiệt tình. Hãy bắt tay vào việc đi. Bắt đầu viết cuốn sách của anh ngay từ bây

giờ đi. Hay ít ra cũng là một chuyên đề. Tôi có thể đề tựa cho anh. - Ông quả quyết hứa. - Lời tựa ấy sẽ nói đến tầm quan trọng của tuổi trẻ.

Trong khi vị giáo sư già diễn thuyết về đề tài quen thuộc ấy thì Ăngtoan nghĩ đến... điều khác. Anh nghĩ đến bức tranh treo trong phòng của mình ở tu viện, sắc đẹp ấy thuộc loại mà con mắt của nhà nghệ sĩ cũng như mắt chàng thanh niên đều chiêm ngưỡng. Phalôpiút ngắt quãng dòng mơ tưởng của anh:

- Anh có đồng ý rằng đây là một đề tài tốt không?
- Tất nhiên ạ, - Ăngtoan áp úng nói - Giáo sư nói rõ ràng là đúng.
- Thế ra anh không hề nghe tôi nói gì sao? - Phalôpiút phản đối và hơi bực mình.

Đỏ bừng mặt vì lúng túng. Ăngtoan thừa nhận rằng tâm trí anh đang vẩn vơ.

- Một tiểu thư xinh đẹp chẳng? - Vị giáo sư già tinh quái hỏi.

Ăngtoan cực lực phản đối ngay:

- Ô không phải như thế ạ! Tôi đã có ý định thụ giới...
- Nhưng theo như tôi biết thì anh chưa làm như thế. - Phalôpiút vội ngắt lời anh khi hai người rẽ vào góc phố, trường đại học lùi lại phía sau họ - Tôi không có ý thuyết phục anh từ bỏ dự định ấy, nhưng tôi cho rằng một thầy thuốc không cần phải tuyệt đối không biết đến những cảm dỗ của da thịt, nếu anh muốn chữa được tốt các bệnh nảy sinh ra từ da thịt.
- Thưa giáo sư, tôi đã nghiên cứu về sự cám dỗ đối với các thánh.
- Cái đó không đúng như điều tôi đang suy nghĩ, - Phalôpiút lạnh lùng trả lời.

- Có phải đây là một quan niệm mới không ạ?

- Đúng thế. Và có thể đem lại cho tôi những điều phiền phức từ phía Nhà thờ, dù ở ngay trong Cộng hòa Vonido tự do và sáng suốt này. - Phalôpiút thừa nhận với một nụ cười mệt mỏi. - Thôi, đừng quan tâm đến lời nói dông dài của một lão già Ăngtoan ạ, hãy yên tâm đi theo con đường anh đã chọn, nếu đúng là sự lựa chọn ấy phù hợp với ý muốn của anh.

Đường đi của họ phải qua một trong những chiếc cầu cũ kĩ bằng gỗ bắc ngang qua dòng sông hẹp Bakigoliôn, một con sông nhỏ chảy ngoằn ngoèo xuyên qua thành phố. Lên đến giữa dốc cầu, Phalôpiút dừng lại để nhìn xuống phía dưới, dòng nước chậm chạp, đen ngòm, loáng dầu, đó đây nổi bông bênh một thứ rác rưởi gì đó, một nắm bột xám xịt, vì con sông này đồng thời là một thứ mương thoát nước, nói cho đúng thì nó là một thứ cống. Về phía dưới một chút, một dòng nước chảy mỏng mảnh bắt nguồn từ con suối nhỏ ở sau những ngôi nhà trên cao đang rì rào, sỏi bột vượt qua cát, đá để nhập vào sông Bakigoliôn, nước của dòng nhỏ này trong suốt và long lanh ánh mặt trời.

- Nhìn xem kìa, - Phalôpiút kêu lên và giơ ngón tay chỉ - Hãy nhìn chỗ dòng nước nhỏ nhập vào dòng lớn.

Một vùng bán nguyệt nhỏ nước trong đã tìm được lối tiến vào chỗ nước đen bản của sông Bakigoliôn, hình như dòng nước trẻ trung, tươi mát đang cố đẩy dòng nước thối tha, bản thiu, hôi hám đi để chiếm lấy dòng sông. Nhưng ý đồ ấy không có kết quả, sức cố gắng ấy bị thất bại vì vùng bán nguyệt nước trong chỉ loang ra được một thước, theo bán kính, trước khi chất tươi mát của nước suối bị môi trường nước thối tham lam vô độ kia hút hết, nuốt chửng đi. Nếu người khách nhỏ tươi vui ấy đã thêm cho sông Bakigoliôn một cái gì đó thì cũng chẳng còn gì nữa sau chỗ hai dòng nước tiếp xúc nhau mười bước.

- Thấy không anh - Phalôpiút buồn rầu nói. - Dòng nước lớn, đó là tổng số kiến thức của chúng ta hiện nay, đang cấu bản bởi các sai lầm, bị nhiễm độc vì hoài nghi và dốt nát, kể cả sự cố chấp của những người không nhìn vào sự thực, dù sự thực ấy nổi bật lên trước mắt họ.

- Và dòng nước nhỏ, - Ăngtoan tiếp lời, - đó là tổng số những phát hiện mới của chúng ta, như phát hiện của ông Côlông chẳng hạn, phải không, thưa giáo sư?

- Tôi không hề nghĩ đến sự phát hiện ra Tân thế giới, - Phalôpiút lạnh lùng nói, - nhưng tôi nói đến những phát hiện của chính anh và của một vài trí tuệ năng động khác đã rót vào dòng sông kiến thức của loài người. Ăngtoan ạ, dòng nước trong sáng của tài năng con người thường không được tự do toả rộng, dòng chảy của nó bị những con đê chặn đứng làm cho

kiệt sức. Vì thế dù cho nó có nhập được với dòng chính của kiến thức chung thì tác dụng của nó đã bị xóa bỏ trước rồi.

Ông chỉ tay về phía con sông Bakigoliôn như bản đang chảy dưới cầu:

- Đừng cho phép sự việc như vậy đến với mình, anh ạ. Dù phải trả bằng giá nào cũng không cho phép như thế. Đừng để cho đà tiến của mình bị kìm hãm, đừng để cho nguồn nước của mình bị cạn khô.

Ông chia tay anh, qua sông là mỗi người rẽ một ngã.

- Chào anh.

- Xin chào giáo sư. - Ăngtoan lặp lại như máy và nhìn theo ông già đang cẩn thận bước xuống dốc cầu.

Phải chăng người thầy đã có ngụ ý khuyên anh phải dè chừng khi quyết định khoác áo tu sĩ? Ăngtoan tự hỏi mình khi anh rời cầu đi về phía tu viện. Đã bao nhiêu năm nay, từ lâu rồi, cha mẹ anh mong muốn để anh có thể theo đuổi việc học hành và tốt nghiệp về giáo luật ở Pađu, nhưng các cụ không hề phản đối khi anh hướng về ngành y. Vì rằng đa số các thầy thuốc nổi danh cũng là giáo sĩ, như các bậc thầy được ai nấy đều tôn kính là Girôlamô Cácđanô⁹ và Têôphorát Bôngbaxotút von Hônhaimơ, người đã chọn bí danh là Paraxen, vì ông không thừa nhận sự ngang hàng với bất cứ ai, ngoài nhà văn Xendut¹⁰.

Ở Pađu, không có gì ngăn cản các giáo sĩ học tập, dù sự việc Vêdan nhất thiết cho rằng con người có mười hai cặp xương sườn - chứ không phải là mười ba cặp như Galiêng đã khẳng định và được Nhà thờ ủng hộ - đã làm cho Nhà thờ không hài lòng về ông. Ở những nơi khác của nước Ý và ở khắp Châu Âu, Ăngtoan biết rõ rằng không ở đâu tự do tư tưởng như ở Vonidơ và khi không được giới tôn giáo tán thành là một điều đe dọa đáng sợ đối với những người không đồng tình với những đạo luật của Rôma.

Cũng đã có lúc ở ngay Pađu, những người Giêđuýt¹¹ cố làm cho sút mẻ vấn đề tự do ngôn luận trong trường đại học bằng nhà trường riêng và hình thức giáo lý riêng của họ. Ý đồ của họ đã bị thất bại do sự chống đối dũng cảm của trường Đại học Y khoa và sự ủng hộ của các nhà lãnh đạo trường nhân danh Hội đồng mười vị rất quyền thế ở Vonidơ.

Khi còn là sinh viên, Ăngtoan đã nhiều lần choảng nhau với sinh viên trường Giêduýt. Anh vẫn chưa quên những cuộc đánh lộn hăng hái ấy, chưa quên nắm đấm chắc nịch của mình nện vào da thịt mềm nhẽo của họ, nỗi lo lắng của chiếc mũi đầm máu và niềm hân hoan khi thoát khỏi tay bọn gác đang cố gắng nện văng mạng vào một anh chàng giờ đầu chịu báng nào đó.

Nhưng hành vi ấy không còn phù hợp với phẩm chất của anh hiện nay, cũng như với ý đồ khoác áo tu hành của anh, cho nên đã một thời gian anh chỉ qua lại trên con đường từ tu viện đến các lớp học của mình và chỉ rẽ ngang khi có người trong trường đại học bị ốm cần anh chăm sóc.

Ngoài Pađu và Vonido, việc đi thăm bệnh nhân của thầy thuốc cũng như phương pháp điều trị của họ đều phải theo quy tắc rất chặt chẽ do Tòa thánh lập ra coi như giáo lý, nếu không sẽ bị coi như theo tà giáo.

Tòa án tôn giáo xuất hiện ở Tây Ban Nha đã thâm nhập vào nước Ý làm cho bất cứ ai không tuân theo quy cách cư xử đã đề ra lâm vào cảnh vô cùng nguy khốn. Người ta đã nói đến việc đưa Vêdan ra trước pháp luật và chỉ nhờ chuyển ra đi vội vã của ông mới cứu ông thoát khỏi giàn thiêu. Còn Misen Xécve, tốt nghiệp ở Pađu và là một trong những thầy thuốc xuất sắc nhất của thời đại, thì đã bị hoả thiêu theo lệnh của tên tà giáo Canvanh đúng vào lúc Rôma cũng kết án anh. Anh đã chẳng xem xét một cách phê phán quan niệm thần học về Thần thánh hay sao?

Hơn nữa, anh đã đi tới mức dám tuyên bố rằng không có lỗ ở các vách ngăn của trái tim, khi Galiêng còn khẳng định như thế, - và máu chỉ chảy từ bên phải qua bên trái tim bằng một đường vòng qua phổi.

3

Ăngtoan xua đuổi khỏi tâm trí mình những vấn đề mà Phalôpiút đã đề ra, anh lại qua sông Bakigoliôn, rẽ sang một con đường rộng hơn và rảo bước, y như một chàng si tình đến gặp người yêu. Qua một lối rẽ nữa anh đến quảng trường có pho tượng người kỵ sĩ oai nghiêm đứng sừng sững ở ngay trung tâm Pađu náo nhiệt. Mùi rau tươi ngon lành, sạch sẽ bốc lên từ khu chợ gần đây. Không khí âm vang tiếng rao hàng của người trồng rau, người bán hàng rong, người bán rượu nho. Những con lừa chở các hũ rượu đầy giống như những con vật huyền thoại trong kinh thánh.

Trước mặt anh là những bức tường trắng toát đến chói mắt của tòa thị chính, trụ sở của thành phố chur hầu, ngay bên cạnh là tòa án, nơi mà hàng sáng vị quan tòa mở cuộc họp trọng thể để giải quyết các việc xích mích và trừng phạt những ai dám xâm phạm đến sự oai nghiêm của Đất thánh.

Ăngtoan rảo bước qua bên kia quảng trường rộng, dài, bước đi qua quãng trống, dừng lại một giây để làm dấu thánh dưới bóng gác chuông của nhà thờ Thánh Mác, ngoặt vào lối rẽ cuối cùng, về đến tu viện, nơi anh đang ở.

Ở đây bóng râm dày đặc và thanh thản nhưng anh không dừng lại dù người đầm mồ hôi vì đã đi nhanh. Anh đẩy cánh cửa gỗ sồi nặng nề và ngay lập tức bước sang một thế giới khác, một thế giới của yên tĩnh, của tươi mát, của bóng tối và suy tư. Tiếng ồn ào của thành phố bị chết lặng ngay dưới chân những bức tường cũ kỹ. Mọi ồn ào hình như lạc lõng trong khu nhà dành cho sự lặng lẽ chiêm ngưỡng lòng tư vi thần thánh và sự vinh quang của Chúa. Ăngtoan bắt giắc chậm bước lại, nhẹ chân đi dọc theo hành lang. Theo thói quen, chân anh đặt vào những vết mòn mà hàng ngàn đôi dép qua bao nhiêu năm đã mài lõm vào đá.

Một tu sĩ trẻ đi ngược lại phía anh mỉm cười chào:

- Thầy Ăngtônô, xin chúc thầy bình yên.

- Chúc thầy bình yên, - Ăngtoan trả lời. Thấy người ấy muốn đứng lại để chuyện gẫu, anh nhẹ nhàng bước nhanh hơn và tiến vào thư viện đang mở cửa.

Mùi sách bụi bặm và ẩm mốc đón anh ngay trước cửa gian phòng trần lát xà ngang dày màu sẫm. Mùi gáy sách bằng da dê, mùi mực các bản thảo mà các tu sĩ đã tô màu tối hôm trước tạo cho gian phòng lớn yên tĩnh này một không khí đặc biệt. Ăngtoan đi qua gian phòng vào căn buồng riêng của mình, có cửa mở thông vào thư viện. Anh nhìn phía sau thấy không có ai bèn lén khóa cửa phòng - đây là điều cấm.

Vẫn như mọi khi, anh nín thở trước vẻ đẹp kỳ lạ của người trong bức tranh kê trên một chiếc giá gỗ thô sơ và chiếm cả bức tường. Tia mặt trời từ chiếc cửa sổ cao của căn phòng rọi sáng người phụ nữ lúc nàng đang rời chiếc vỏ ốc lớn. Hình thuyền đu đưa nhẹ nhàng đang đưa bàn chân trần bước lên bãi cát bờ biển. Ấn tượng về sức sống và sự chuyển động mạnh mẽ vì cặp má của những thân biển đẩy thuyền vào bờ căng phồng gió.

Đứng bên cạnh nữ chủ của mình, một người hầu gái ôm chiếc áo choàng dẹt những bông hồng đỏ thắm mà nàng sắp choàng ngay lên tấm thân tuyệt mỹ để không một con mắt trần tục nào có thể chiêm ngưỡng vẻ khoả thân trinh khiết ấy.

Có người phụ nữ trần thế nào có được nhan sắc không một chút gì là trần thế này không nhỉ? Ängtoan tự hỏi mình. Da thịt con người đã bao giờ toả sáng hài hòa với những màu sắc dịu dàng của bình minh như thế này chưa? Một suối tóc vàng như thế, chỉ có tiên mới kéo được thành sợi.

Điều mà anh hiểu biết về cơ thể con người, những bẩm năng nghệ sĩ của anh, tất cả đều nói với anh rằng trước mắt anh là sự hoàn hảo tuyệt đối của cơ thể con người. Đường thẳng, bình diện, đường cong, màu sắc, tất cả đều đạt tới một vẻ đẹp lí tưởng. Cái cổ mảnh dẻ và mềm mại đỡ lấy cái đầu nhỏ và duyên dáng. Đường cong của vai và hai cánh tay cũng hoàn hảo một cách tinh khiết như những ngón tay thanh tú của bàn tay phải đang che lên vú để tránh những cặp mắt sỗ sàng. Đường nét của cơ bắp ẩn dưới làn da đã tạo cho thân trên tròn trặn và mềm mại, bình diện dưới eo lưng hài hòa một cách tinh tế với cái duyên dáng của hai bên hông, với đường cong đầy đặn nhưng dịu dàng của hai đùi. Sự cân đối đến tuyệt mỹ của đầu gối và bắp chân đang ngưng đọng ở tư thế động được hoàn chỉnh bằng nét cong tao nhã của bàn chân nhỏ nhắn. Tất cả ở nàng đều là tinh hoa của sắc đẹp, một sắc đẹp mà chỉ một nghệ sĩ vô song hay bản thân tạo hóa mới đạt tới.

Ängtoan nhanh nhẹn mở ngăn kéo chiếc bàn nhỏ kê sát giường ngủ rút ra tập giấy làm rơi ra những phác họa đùi, bắp chân, cánh tay hay là vai. Có những tờ bị xé ngang và những tờ chỉ chít những vệt bút chì gạch đậm, nói lên sự thất vọng của người mô phỏng, bất lực, làm méo mó cái sắc đẹp rất gần gũi nhưng hoàn toàn không với tới được.

Anh lại lấy một tờ giấy trắng, cầm thỏi than chì và mặc dù từng nét của bức tranh đã khắc sâu trong tâm trí anh đến nỗi có thể vẽ lại theo trí nhớ, anh vẫn nhìn bức tranh thật lâu và định ninh rằng vẽ không đạt.

Từ khi tìm thấy bức tranh trong một cuộn tranh ai đó bỏ ở trong nhà để đồ của tu viện, hàng trăm lần Ängtoan đã thử mô phỏng lại bằng những phác họa cái sắc đẹp luôn luôn trốn lánh anh. Hàng trăm lần, anh đã phải rút lui, lòng đầy bức bối.

Lại một lần nữa, anh chăm chú nhìn bầu vú bên trái để trần. Anh thử ghi lại đường vòng dịu dàng và hoàn hảo, sự nở nang phù hợp, đầu núm vú nhô ra và bao quanh là một vùng tròn nhỏ sẫm màu hơn. Anh cảm thấy than chì run run vì xúc động dữ dội, còn hơn sự xúc động tự nhiên thúc đẩy người nghệ sĩ vẽ bức tranh người đẹp ngay khi họ gặp. Trong khi anh thử lại bằng những đường nét - luôn lừa dối anh - sự trắng lợt về ánh sáng, bóng tối, đường cong, bình diện, cơ bắp và làn da thì một ý muốn khác, một nhu cầu sâu xa, kỳ lạ, ồn ào, đòi hỏi, rạo rực trong anh, về làn da thịt vẽ trên tranh, hình như chỉ cần chạm đầu ngón tay vào là anh có thể truyền vào đầy sức sống đang sẵn sàng tràn ra...

Cố ghìm sự vội vàng nóng nảy, anh phác những nét chì phóng khoáng làm hiện lên đường vòng quanh bầu vú trên giấy trắng. Nhưng khi muốn dùng những nét bóng nhẹ tạo các chi tiết, thể hiện cảm giác về khối lượng, gọi lên đường nổi, tay anh bỗng trở nên nặng trĩu và ngón tay cứng đờ. Làm gì, nghiêm chỉnh anh cố vẽ tiếp, lại xóa đi, vẽ lại để rồi lại xóa đi và cuối cùng, anh kêu lên đầy thất vọng. Xé đôi tờ giấy, giận dữ và buồn rầu về sự bất lực của mình, anh ném tờ than chì vào tường và hẩn học nhìn nó tan thành bột đen rơi trên sàn...

4

Ăngtoan ăn tối tại phòng ăn lớn của tu viện. Trên một chiếc bệ đặt bàn ăn dành cho tu viện trưởng và những chức sắc khác. Còn Ăngtoan, anh khiêm tốn ngồi ở bàn những người giúp việc của tu viện, ở đầu kia phòng ăn. Sau này, khi anh đã thụ giới, anh sẽ được ngồi ở chiếc bàn kê giữa phòng. Khi anh được lên chức giáo sư chính thức về giải phẫu học ở Padu, nếu anh vẫn ở tu viện, anh sẽ được ngồi vào bàn ăn của những chức sắc, như thế mới xứng đáng với vị trí cao của một giáo sư đại học.

Chiều nay ghế của tu viện trưởng vẫn còn trống như một tuần nay. Cha Mariô Belacmi, người phụ trách cộng đồng này, có thể sẽ không bao giờ ngồi ở ghế ấy nữa. Bệnh phù thũng cộng với chứng suy tim - đã bị mỗi một sau nhiều năm thoả mãn thoả mái các đòi hỏi của một cơ thể to béo - đang âm mưu đưa vị tu viện trưởng ra khỏi cuộc sống thể chất, dù rằng thầy thuốc của người đã cố làm chậm cái kết thúc bất hạnh ấy.

Ăngtoan rầu rĩ nhìn bát xúp đậu đặc sánh. Thông thường, anh ăn ngẫu nhiên, nhưng gần đây anh cảm thấy kém ngon. Anh dùng thìa vào món

súp, ném rồi đẩy bát ra. Chung quanh anh, các người giúp việc cho tu viện đáng lấy cùi bánh mì đen hăm hờ quét sạch nước súp dính thành bát. Sau đó người phục vụ mang ra các đĩa bằng gỗ đầy món thịt cừu quay mà người ăn sẽ dùng tay xé để ăn - vì đĩa và dao chỉ được dùng ở bàn ăn của người quý tộc. Họ chuyền tay nhau những hũ nhỏ rượu nho hơi chua và nhẹ. Ở bàn ăn của tu viện rượu nho chắc phải là loại Made thanh lịch nếu không là loại Poóc-tô hảo hạng. Các vị quyền cao chức trọng của giới tăng lữ cho rằng không có lí do gì buộc họ phải từ chối những thú vui của bàn ăn.

Sau bữa ăn, tu sĩ và thầy dòng giúp việc nhà thờ xếp thành hàng dài đi đến giáo đường cầu kinh buổi tối. Ăngtoan nói bước họ. Khi anh đi qua nhà ăn, cha Phêlíp Xăngtốt, hiện là trợ lý của tu viện trưởng cai quản tu viện cũng vừa bước xuống vừa lau cặp môi mỏng bằng chiếc khăn vải rất sang.

- Xin chào cha - Ăngtoan cúi chào.

- Cầu chúa ban phúc cho anh, Ăngtônô, - Người mục sư nói - Ngón tay anh thế nào?

- Ôn chúa, đã gần khỏi.

- Nếu vậy thì anh có thể đến thăm bệnh cho Đức Cha tối hôm nay chứ?

- Thưa vâng. Tôi cũng định đến chỗ ngài ngay sau khi cầu kinh.

- Anh sẽ được miễn đọc kinh - cha Philip nói. - Cha Mariô chiều nay cảm thấy rất khó thở.

Giọng nói tỏ vẻ quan tâm đúng mức, nhưng Ăngtoan không nhìn thấy trong ánh mắt lạnh lùng của vị phó tu viện một chút thương xót gì đối với cấp trên của ông ta.

- Có thể tình trạng ứ huyết lại tăng lên. - Ăngtoan nói.

Tuy đã được trích huyết thường xuyên, nhưng từ mấy tháng nay tu viện trưởng vẫn bị ứ huyết, đến nỗi thở khó khăn và gần như nằm liệt giường.

- Tôi cũng chắc như thế. - cha Philip đồng ý.

- Tôi đi lấy dao mổ và xin gặp lại cha ở phòng của ngài.

Cha Mariô Belacmi tất nhiên là không ở trong các khu vực tồi tàn của cộng đồng này. Ăngtoan đi theo một người giúp việc có bộ mặt xác xơ và bước trên một tấm thảm lịch sự khi qua phòng họp đầy đồ đạc sang trọng,

nơi tu viện trưởng thường giải quyết các công việc của nhà tu. Ăngtoan đến một phòng ngủ lớn kề ngay đây. Cha Philip Xăngtốt gầy gò trong bộ áo trắng muốt của dòng Đôminich, đứng ở phía cuối giường.

Chỉ cái giường đồ sộ của tu viện trưởng cũng to bằng cả căn phòng của Ăngtoan, vài trái giường đất tiền có thêu các sự tích tôn giáo bằng chỉ lam và kim tuyến. Trên giường đầy gối dài, gối ngắn. Một chiếc bàn tròn chạm trổ bằng gỗ phương đông quý vô giá, đầy chai, lọ, hũ chứng minh rằng Đức Cha chỉ tin tưởng có giới hạn vào đơn của thầy thuốc của ngài, còn ngài dùng thuốc theo ý muốn, uống mọi thứ mà ngài hi vọng khỏi bệnh.

Cha Belacmi là một người to lớn, hai má xệ rung rung và vàng trán nặng nề làm cho Người giống như một khối thịt dày hiền hậu. Hai gò má húp híp với những tia máu đỏ sẫm tương phản với nước da ốm yếu xanh xám. Đôi môi sưng phồng xám như chì. Mạch máu trên trán nổi hằn lên, tĩnh mạch ở bàn tay cũng vậy, hai cánh tay đầy lông hiện rõ dưới làn vải mịn và cửa tay áo ngủ đính đăng ten.

Trong gian phòng rộng chỉ nghe thấy tiếng thở khó khăn, khò khè, nặng nề của người bệnh. Ánh mắt của Người đầy lo lắng, rất xa cách với sự tiếp nhận tự nguyện và hoàn toàn ý muốn của Chúa mà Người thường thuyết giáo một cách hùng hồn trên bục giảng. Từ chiều sâu của lồng ngực vang ra một thứ tiếng lép bép xen với tiếng rít gió. Người ngồi trên giường, thân trên gần như thẳng vì được đệm bằng một đồng gối.

Ăngtoan quỳ xuống cạnh giường, những ngón tay sưng vù của tu viện trưởng đặt nhẹ lên tóc anh, ban phúc một cách lơ đãng. Người thanh niên đứng lên và khăn trương khám cho người bệnh. Bệnh phù thũng thể hiện rất rõ ràng: bụng phồng, chân to gấp đôi lúc bình thường làm cho da xanh xao căng bóng, những triệu chứng ấy chứng tỏ rằng việc chẩn đoán không nhầm. Khi Ăngtoan ấn vào mắt cá chân của bệnh nhân, đầu ngón tay anh lút qua thịt mềm chạm vào khớp xương, vết lõm còn trông thấy khá lâu sau khi ấn.

Mỗi ngày Đức Cha hô hấp càng nặng nề hơn, mỗi ngày thân thể người càng phù nề hơn.

- Bác sĩ thấy thế nào, bác sĩ Xecvêut? - Cha Mariô hỏi.

- Bệnh phù thũng rất nghiêm trọng. - Ăngtoan nói một cách khéo léo - Nhưng tôi nghĩ rằng trích huyết sẽ làm cho Đức Cha nhẹ nhàng hơn đây ạ.

- Trích huyết! - Cha Mariô nóng nảy kêu lên - Trích huyết ư? Anh không thể làm cách gì khác trích huyết hay sao?

Ăngtoan biết rõ rằng Đức Cha ác cảm với dao mổ. Anh kín đáo gợi ý:

- Nhưng kết quả là nó sẽ làm lui bệnh phần nào.

- Vậy thì làm đi, - tu viện trưởng rên rỉ - Làm đi, nhưng nhẹ tay thôi, anh bạn ạ, nhẹ tay thôi nhé.

- Tôi đã mài một lưỡi dao dành để dùng riêng cho Đức Cha: đau ít và nhẹ nhàng thôi ạ.

Ăngtoan mở hộp đồ. Mắt của tu viện trưởng sáng lên:

- Tốt lắm! Được đây!

Ăngtoan trải dưới khuỷu tay người bệnh một chiếc khăn to, vén tay áo ngủ lên để trần cả cánh tay trái và đặt gần khuỷu tay một chiếc bát bằng đá mã não.

Anh chọn một lưỡi dao cong bằng thép Đama tốt nhất, bén như lưỡi dao cạo. Mũi dao hẹp và mỏng, hơi cong, không to hơn chiếc kim, chắc chắn sẽ không thô bạo như lưỡi dao thẳng mà nhiều thầy thuốc sử dụng. Bàn tay trái anh nắm lấy cánh tay của tu viện trưởng và xiết mạnh cho đến khi các tĩnh mạch nổi phồng lên gần như muốn vỡ. Tu viện trưởng nghiêng răng, bấp thịch căng ra, rùng mình vì sợ đau.

Rất nhanh, Ăngtoan đâm mũi dao qua da và thành tĩnh mạch, ngay tức thì, một dòng máu đen vọt ra và chảy vào bát. Tu viện trưởng thở ra một hơi dài dễ chịu và nhìn thứ chất lỏng sẫm màu đang tăng dần trong bát.

- Ta là cái gì đây nhỉ? - Người làm bấm nói - Một xương chế tạo máu ư?

- Với bệnh phù thũng thì đúng như thế ạ, - Người thầy thuốc giải thích. - Máu sản xuất ra nhiều đến nỗi không lưu thông kịp, sau khi rút ra một số lượng nào đó, tim bớt nặng nề ngay.

- Anh nói đúng, - tu viện trưởng thừa nhận - Ta cảm thấy khá hơn rồi đây.

Thông thường, Ăngtoan dừng lại sau khi máu chảy được nửa bát, nhưng nhận thấy tu viện trưởng đã lâm vào tình trạng tuyệt vọng nên anh cho chảy

thêm cho đầy bát, như vậy là đến một panh¹² máu và còn hơn thế nữa.

Không còn nghi ngờ gì nữa: trích huyết đã làm cho tình hình khá hẳn lên: cha Mariô thở bớt khó nhọc, mạch máu trên mặt và cánh tay Người bớt căng phồng, tiếng lép bép từ phổi đưa ra giảm nhẹ gần như mất hẳn.

Cha Phêlíp Xăngtốt xác nhận điều đó và nói một cách nhẹ nhàng thành kính:

- Không còn nghi ngờ gì nữa, Đức Chúa đã vui lòng thực hiện một phép lạ qua bàn tay của người thầy thuốc trẻ tuổi của chúng ta.

Khi bắt đầu trích huyết, vị phó tu viện đã trảm xuống phía cuối giường, ngoài tầm những vết bắn bắt thần có thể làm bẩn chiếc áo trắng tinh đang bận.

- Đúng thế! - Tu viện trưởng nói và làm dấu.

Ăngtoan có ý nghĩa riêng của anh về cách thức và thời gian kéo dài của phép lạ này. Anh cúi đầu nhận thêm sự ban phúc của bề trên và thu gọn dụng cụ trước khi rời căn phòng.

- Thừa Cha, tôi nghĩ rằng trích huyết sẽ giúp cho người ngủ được, - anh nói. - Nhưng để đảm bảo được chắc chắn hơn sự nghỉ ngơi cần thiết ấy, tôi xin khuyên người dùng ngay rượu nho nóng, có thể nóng bỏng cũng được.

Mắt cha Mariô hơi sáng lên: Người ưa rượu nho dưới mọi hình thức, nhưng có người đã khuyên không nên dùng trong tình hình hiện tại. Người nghĩ rằng anh thầy thuốc trẻ tuổi này thực sự là người hiểu biết và gọi người hầu sai sửa soạn thứ rượu ấy.

Cha Phêlíp tiễn Ăngtoan ra ngoài phòng.

- Một việc làm tốt như vậy xứng đáng được khen thưởng, - ông vui vẻ nói.

Ăngtoan đang vội trở về phòng với bức tranh của mình, nên từ chối.

- Thôi, thôi! Đừng khiếm tốn nữa. Tôi biết anh thích Made và tôi có mấy điều muốn hỏi anh.

Ăngtoan đành theo cha Phêlíp đến nơi ông ta ở, bài trí tuy không sang trọng như phòng của tu viện trưởng, nhưng cũng rất lịch sự. Chiều nay, cha Phêlíp có vẻ vui tính. Ông rót hai cốc đầy thứ rượu nho đặc biệt danh để

dùng riêng và đặt xuống bàn một chiếc đĩa bằng bạc đựng đầy bánh ngọt. Ängtoan chưa chất tự hỏi: phải chăng sự vui vẻ này xuất phát từ tình hình gần như chắc chắn là cái chết khó lòng tránh thoát của tu viện trưởng sẽ đưa ông ta, Xăngtốt lên đứng đầu tu viện?

Ängtoan không có một chút thiện cảm riêng nào với người tu viện phó gầy gò này.

- Thật đáng buồn, tình trạng của Đức Cha ấy mà, - cha Phêlíp bình luận và ngồi thoải mái trong chiếc ghế dựa lót nệm. - Cách đây bốn tuần lễ tôi đã gửi một bức thư cho họ hàng của người ở Phlôrăngxơ. Anh phỏng đoán xem người có thể sống được bao lâu nữa.

- Không thể nói chắc chắn được ạ. Nhưng không lâu nữa, thật đáng tiếc!

- Anh có tin rằng trích huyết sẽ làm cho người thường xuyên khá lên không?

- Thường xuyên ư? Chắc chắn là không được, - Ängtoan lắc đầu nói. - Tôi chưa bao giờ thấy chúng phù thũng như vậy bình phục cả!

- Tôi cũng vậy

Cha Phêlíp trầm ngâm nhăm nháp rượu nho.

- Tôi thấy anh trích huyết ở tay trái của người. Anh có thể cho tôi biết tại sao không?

- Tim ở về bên trái...

- Đồng ý. Nhưng điều thiết yếu của căn bệnh hình như ở phổi. Người thở khó khăn...

- Đây là một vấn đề chưa rõ ràng, - Ängtoan thừa nhận.

Anh cũng đã ngạc nhiên về việc trích máu ở cánh tay hình như làm giảm nhẹ tình hình phù phổi và anh đang tìm hiểu vấn đề ấy. Men rượu đã kích thích suy nghĩ của anh. Anh trầm ngâm nói tiếp.

- Có lẽ có sự liên quan nào đó giữa phổi và tuần hoàn?

- Trong quá trình mổ xẻ, anh có phát hiện được điều gì làm anh suy nghĩ như thế không?

- Thừa không. Nhưng tôi nhận thấy rằng trong những trường hợp tương tự, tim to lên một cách khác thường và nhất là tâm thất trái.

- Một quan sát lí thú đấy, - cha Phêlíp nói. - Anh ngờ rằng có thể có sự giao lưu phải không?

Ăngtoan lật đi lật lại vấn đề trong đầu, bỗng nhiên ánh sáng bùng lên như một đám mây phủ vừa bay qua. Câu trả lời rất đơn giản, đơn giản một cách kỳ lạ, đến với anh như bật ra từ một sự va chạm bất thành linh, nên anh đã vô tình kêu lên:

- Vậy thì Misen có lẽ đúng rồi!

Trong khi hào hứng vì vấn đề được khám phá, anh đã quên rằng anh không ngồi một mình.

- Misen nào? - Cha Phêlíp vội vàng hỏi.

Ăngtoan ngay lập tức tỏ ra cảnh giác. Anh kêu lên do vô tình, nhưng đã phạm một sai lầm vì sự phát hiện chân lí.

- Tôi nói đến Misen Xéc-vê, - anh thận trọng giải thích - Trước đây anh ấy là nhà giải phẫu học ở Pađu. Và, - Ăngtoan nói thêm như vừa nghĩ đến, - anh ấy là người bà con họ xa của tôi.

- Tại sao anh nói có lẽ anh ta nói đúng?

Câu hỏi trực tiếp vào vấn đề làm Ăngtoan bối rối. Anh biết rõ cha Phêlíp khi đã nắm được một ý nghĩ nào là y như chồn săn thỏ, như mèo săn chuột.

- Tôi nghĩ đến học thuyết của anh ấy về sinh hoạt tổ thâm nhập cơ thể, - anh nói.

- Ô, sinh hoạt tổ à?

Mũi của ông tu viện phó hít không khí giống như mũi con chó đánh hơi tìm dấu vết. Đây là một vấn đề có thể có đôi chút liên quan đến thần học, điều ông hết sức say mê.

- Anh nói thêm nữa đi.

Ăngtoan nặn óc nghĩ nhưng không tìm được lời thích hợp để sửa lại sự vụng dại của mình. Trong lúc thất vọng, anh đâm liều:

- Có lẽ tôi nhớ lại được nguyên văn, như Xéc-vê đã viết. Điều đó có thể gần như thế này: sinh hoạt tổ được tạo ra do không khí hít vào phổi hòa lẫn với máu làm cho máu từ tâm thất phải đưa vào được tinh khiết lên rồi chảy qua tâm thất trái.

Người mục sư cau mày và xoa chiếc cằm nhọn:

- Xem nào, - ông ta thông thả nói, - theo Galiêng, các văn phẩm của ông đã được Đức Mẹ Thánh Đường của chúng ta tán thành, thì các tâm thất của tim là những căn buồng bằng cơ bắp vốn thường co bóp khi máu duy trì trong các mạch máu một hoạt động qua lại thường xuyên. Galiêng cũng tuyên bố rằng máu vào tim do các tĩnh mạch lớn và thoát ra bằng các lỗ thủng ở thứ vách gọi là vách ngăn, tách riêng bên trái và bên phải tim, rồi vào các động mạch. Sự việc đúng như thế có phải không?

Ông có vẻ say sưa nói với những kiến thức về y học của mình.

- Học thuyết của Galiêng đúng như thế. - Ăngtoan thừa nhận, - nhưng Xécvê không xác nhận sự tồn tại của các lỗ thủng ở giữa bên phải và bên trái tim.

- Anh muốn bác lại Galiêng à?

Để tỏ ý rằng như vậy có thể là tà giáo, tiếng của cha Phêlíp lạnh lùng hẳn đi.

Ăngtoan cố bắt trí nhớ của mình tìm ra các công thức chính xác.

- Đây là điều anh ấy nói về vấn đề máu tuần hoàn qua phổi và tôi nghĩ rằng điều ấy giải thích bệnh phù ta đã khám phá ra trong trường hợp của cha Mariô.

Trước khi Phêlíp kịp tỏ ý kiến phản đối, Ăngtoan đã đọc tiếp những câu rất quen thuộc với anh:

“Sự giao lưu giữa các tâm thất không thực hiện qua vách ngăn giữa tim, dòng máu được dẫn dắt một cách tuyệt vời bằng một đường vòng dài, từ tâm thất phải qua phổi, phổi tác động và máu tới đến nỗi máu lấy lại màu đỏ và đi vào tĩnh mạch phổi. Ở đây, nhịp bóp của tim sẽ hút máu vào tâm thất trái”

- Tôi thấy hình như anh hiểu biết sâu về học thuyết này. Thật vậy, - cha Phêlíp nói giọng gắt gao, - dù rằng học thuyết ấy mâu thuẫn với bậc thầy của anh là Galiêng.

- Tôi là nhà giải phẫu học, - Ăngtoan đáp lại, - và vì vậy tôi nghiên cứu tất cả những gì liên quan đến cơ thể con người.

- Tuy nhiên, Nhà thờ không thừa nhận một học thuyết nào đối lập với Galiêng.

- Nhưng cha đã thấy rằng các tĩnh mạch của cơ thể và phổi đều bị sung huyết, điều đó chỉ có thể giải thích bằng việc máu chảy không được đẩy ra thích đáng.

- Có thể, - cha Phêlíp nói, vẻ ương ngạnh hiện lên nét mặt. - Nhưng rất có thể có một cách giải thích khác.

Ăngtoan tiếp:

- Và nếu đúng như thế thì không thể có lỗ thủng ở trong tim và sự lưu thông giữa các ngăn, vì nếu có như vậy thì máu thừa sẽ tự động thoát vào tĩnh mạch. Còn như cách diễn biến của sự việc hiện nay, máu thừa trong cơ thể cha Mariô bị đẩy vào phổi, và từ đây không lưu thông đi, cho nên đã tạo ra bệnh phù ở nơi này. Vâng. Điều đó giải thích được tất cả, hợp luân lí và đầy đủ.

- Galiêng phán đoán theo cách khác, - cha Phêlíp phản đối vẻ cố chấp.

- Hãy để mặc kệ Galiêng! Ăngtoan kêu lên, bức bối vì có sự ngu xuẩn đến như vậy. - Vêdan đã nhiều lần nêu rõ sai lầm của ông ta rồi.

Cha Phêlíp đỏ mặt lên vì giận dữ. Ông gay gắt nói:

- Anh hãy giữ gìn lời nói của anh, bác sĩ ạ. Đức Mẹ Thánh Đường của chúng ta ủng hộ Galiêng. Điều đó đủ cho anh hiểu rồi đấy.

- Nhưng Xécvê...

- Xécvê à? Ma qu...

Người mục sư ngừng lại không thốt hết lời chửi thề. Trong đôi mắt xanh và lạnh lùng của ông bỗng lóe lên một ánh sáng quỷ quyệt.

- Xécvê à? Anh muốn nói Misen, hay Misaen, hay Mighen Xecvê¹³tut ?

- Vâng.

- Anh có nói với tôi rằng anh ta là bà con với anh, phải không?

- Bà con họ xa. Anh em họ, đại loại như thế.

Ăngtoan áp úng vì anh không quen nói khác sự thật.

- Phải chăng đó chính là cái anh Misen Xéc-vê, Misaen Xecvê-tut, người đã bị hoả thiêu như một tên tà giáo?

Lúc này Ăngtoan tái mặt.

- Vâng. Nhưng do Giăng Canvanh, thừa cha.

Cha Phê-líp ngoan cổ lắc đầu.

- Nếu tôi có trí nhớ tốt thì anh ta đã bị cả Đức Mẹ Thánh Đường của chúng ta kết tội là tà giáo?

- Đó là tòa án tôn giáo.

Cha Phê-líp nhún vai:

- Thì cũng như vậy. Anh đã biết tất cả sự việc ấy, và các phát hiện trong lĩnh vực y học?

Mắt của cha Phê-líp rực cháy một ánh lửa cuồng tín, ông xĩa ngón tay xương xẩu gần tận mắt Ăngtoan:

- Chỉ nhắc lại những lời nói của một tên bị kết tội tà giáo cũng đã bị cấm rồi. Cấm cả đọc bất cứ một văn phẩm nào của hắn.

Ông cố bình tĩnh lại và uống một hớp rượu nho.

- Tôi tin rằng anh mắc lỗi do sơ suất, - Một lúc sau ông nói như vậy. - Đã có biết bao nhiêu người trẻ tuổi mắc phải sự việc tương tự như thế. Nhưng bây giờ anh đã được báo trước rồi đấy. Vậy thì đừng có đọc hay là nghĩ đến những lời nói của tên Xecvê-tut, tên tà giáo ấy! Đừng bao giờ cả!

Ăngtoan định phản đối, nhưng cha Phê-líp giơ tay lên, báo cho anh biết là đừng nói thêm nữa.

- Anh hãy đến giáo đường ngay. Cầu xin Đức Chúa của chúng ta tha thứ cho anh. Cầu chúa xóa bỏ trong ký ức và tâm hồn anh những lời nói bị ngăn cấm và hãy nhớ rằng văn phẩm của tà giáo không thể có chỗ đứng trong khoa học về con người...

- Nhưng thừa cha...

- Đừng lạm dụng lòng nhân nại của tôi, ông Ăngtôn-iô ạ. Tôi thực đã rất rộng lượng, vì rằng nhiều người đã bị kết án do những tội còn nhẹ hơn tội của ông. Ông hãy đi đi. Và phải sám hối ngay lập tức đi.

Tòa giáo đường, với ánh sáng mờ mờ đang lặng lẽ, yên tĩnh và êm ả. Nhưng không có sự yên tĩnh và êm ả nào trong lòng Ăngtoan trong khi anh quỳ gối dưới chân bàn thờ.

Ở phía trên mái tóc nâu của anh, Đức Thánh Mẹ bé Đức Chúa Hải Đồng trong tay mỉm cười thương xót anh. Nhưng anh biết rằng sự buộc tội của cha Phêlíp không bao hàm một chút xót thương nào. Và anh tự hỏi rằng những người kết án hoả thiêu Misen Xécve có cảm thấy thương xót chút nào không. Lần đầu tiên trong đời anh, Ăngtoan bắt đầu nghi ngờ tôn giáo của mình, lòng tin của mình và sự ngờ vực ấy làm anh nao núng tận đáy lòng.

Những lời quen thuộc từ miệng tuôn ra như máy, do thói quen, trong khi tư tưởng của anh là chỗ xoáy của những luồng nước đang sôi sục: - Lạy Đức Mẹ Maria đầy nhân từ, xin hãy ban phước lành...

Anh đã mắc tội như thế nào nhỉ? Phần luận lý? Óc khoa học của anh bước bình đặt câu hỏi và tìm câu trả lời. Như thế nào nhỉ? Do thừa nhận chân lý chẳng? Do gắn bó với chân lý chẳng? Vì như vậy mà Vêdan đã là người tà giáo! Rồi Phalóp nữa! Và cả một chòm thất tinh những con người mà trí thông minh và tính táo bạo đã mở ra những triển vọng mới cho sự hiểu biết về con người. Nếu anh tiếp thu lời tuyên án của cha Phêlíp, nếu anh thừa nhận rằng mọi xác nhận trái với những lời nói của Arixtôt và của Galiêng đều thuộc về tà giáo thì làm thế nào để có thể học tập được hàng ngàn sự việc mà trí tuệ của anh đang khát khao hiểu biết?

- Lạy Đức Thánh Mẫu, lạy Chúa, xin hãy tha thứ cho tội lỗi của con...

Trong khi miệng anh đọc lên những câu kinh theo thói quen thì tâm trí anh càng nghĩ đến vấn đề bị cấm đoán nhiều hơn và cố đánh giá tầm quan trọng cả sự phát hiện liên quan đến tuần hoàn của máu trong phổi. Sự hiển nhiên do riêng cơ thể của cha Mariô cung cấp để làm sáng tỏ vấn đề này. Điều hiển nhiên ấy lại do một cơ thể đã cống hiến cho sự phụng sự Chúa cung cấp lại coi là tà giáo được? Các đạo luật và các điều cấm đoán của quyền lực tôn giáo có thể nào thay đổi những sự thực trong cơ thể con người? Làm sao chúng có thể biến những điều xác thực về cơ thể như mạch máu, máu chảy bên trong đó, những điều mà con dao mổ của anh phơi bày,

thành điều giả hay không? Như vậy thì cũng như phủ nhận các tuần trăng, vị trí của các vì sao, chân lý bất di bất dịch của các định lý của Ôcolít hay là mưa rơi từ trên trời xuống. Luân lý nói với anh rằng sự thực là sự thực, dù miệng ai nói ra cũng vậy. Nhưng giáo lý đảm bảo một cách quả quyết rằng không phải như thế. Và nhà thờ, để củng cố giáo lý, đã đi đến chỗ thiêu cháy trên giàn lửa những người nào không được họ tán đồng mà lại công bố những sự thực vật chất và có thể kiểm tra được. Chính vì thế mà Misen Xécvê đã bị thiêu trên giàn lửa vào buổi sáng tháng Mười ấy, mười năm trước đây... Misaen Xecvê... Misen Xécvê... anh ruột của anh!

... Bây giờ và đến giờ lâm chung của chúng con... Tiếng anh im bật, nhưng tâm trí anh vẫn tiếp tục hoạt động. *“Giờ lâm chung của chúng con”*... Anh như nhìn thấy mình cùng với cha lang đang bước loạng choạng trên những mỏm đá ở eo biển, trên đường đi Thụy Sĩ, vào buổi sáng mùa thu lạnh lẽo ấy. Người gầy rộc đi vì mệt nhọc và nỗi buồn vô tận nung nấu trong lòng người cha đã dựa vào vai anh, và tìm ở anh nguồn nương tựa... Là một chàng trai mười lăm tuổi, khỏe mạnh, nghiêm nghị hơn lứa tuổi, đã biết suy tư, vậy mà anh vẫn chưa hiểu nỗi tảm bi kịch vô biên mà cả hai cha con chỉ được báo tin một cách đơn giản trong làng quê của họ, ở giữa những quả núi vùng Bắc Ý.

Mới hôm trước đây, cha anh còn tràn ngập một niềm kiêu hãnh nông nổi vì ông là cha của một nhà bác học nổi danh, Misen Xécvê, người thầy thuốc được ngưỡng mộ trong rất nhiều thành phố. Thứ bảy tuần trước, khi vui vẻ uống rượu với bạn bè, mọi người đã nghe ông khoe thành tích khoa học của con trai cả của ông, người anh mà Ängtoan ít gặp và cũng không nhớ rõ lắm nữa. Các vua chúa đã chăm chú nghe những điều Misen nói. Các phòng lớn ở các trường đại học chật ních người, khi anh thuyết trình về khoa học của ngành y, về giải phẫu học, về toán học hay gần đây nhất là về thần học.

Sau đây mấy hôm, một tin đồn khủng khiếp đã truyền đến làng miền núi của họ. Misen đã dám nghi ngờ giáo lý của Đấng ba ngôi và về sự vĩnh hằng của Đức Chúa. Tuy còn chưa biết đích xác rằng điều đó có ý nghĩa như thế nào, nhưng Ängtoan đã mặc cảm thấy học thuyết ấy trực tiếp đe dọa nền tảng của đạo Tin lành và đạo Gia tô, và như thế sẽ bị coi là tà giáo.

Misen Xécvê bị cầm tù ở Gionevơ đã hai tháng, vụ án của anh sắp kết thúc khi những tiếng vang đầu tiên của thảm kịch này lan đến gia đình anh.

Misen không gửi thư mà dư luận công chúng đã thông báo cho gia đình Xécvê biết. Chỉ một ngày mà người cha, vốn khỏe mạnh đã thành một bộ khung trống rỗng, rã rời. Dem theo người con trai thứ hai, ông lập tức tiến hành chuyến đi gian khổ về phương Bắc.

Hai cha con quá chậm nên không giúp gì được cho Misen Xécvê; thực ra không một ai trên thế giới này và vào bất cứ lúc nào, có thể giúp đỡ được anh, vì anh kiên quyết bảo vệ những lời anh đã nói và viết, ngay cả khi anh biết rõ số phận đang chờ đợi anh.

Khi Ăngtoan và cha anh thất thế mệt nhọc, ra khỏi eo núi đi vào làng Sampen thì ở đó đang diễn ra lễ rước của giáo hội. Trong không khí mát lạnh của sáng tháng Mười, ánh sáng của chiếc áo chùng trắng (áo người đàn ông gầy gò đi đầu thêu vàng nặng trĩu) làm cho cậu con trai gần lóa mắt “Canvanh đây” những người chung quanh cậu thì thầm trong khi họ cố chen vai thích cánh để vượt lên hàng đầu của những kẻ tò mò. Nếu lòng tôn kính và vị nể làm cho tiếng nói hạ thấp xuống thì nỗi lo sợ rõ rệt, lộ ra trong nhiều khóe mắt, vì Giảng Canvanh, như một ác thần, đánh gục không ngần ngại bất cứ ai dám nêu thành nghi vấn chân lý của giao thuyết mà ông ta diễn giảng hoặc về quyền thế của vị Chúa trời mà tự ông ta coi như người đại diện trên trái đất.

Phía sau Canvanh, đội quân những người quan trọng của Tân giáo tiến bước, áo họ màu sẫm, điều đó không có gì đáng nói, vì rằng nơi này không phải là chỗ của các màu sắc tươi vui và các trang trí đắt tiền của nghi lễ Gia tô giáo. Các tin đồ Tân giáo và đặc biệt là giáo phái Thụy Sĩ khó tính, cứng nhắc tán thưởng sự giản dị và khắc khổ, trong đức tin cũng như trong y phục.

Ăngtoan nghe tiếng cha rên rỉ bên anh, anh sợ đám người ồn ào, đông đúc, vội vã, đã xô đẩy làm ông bị thương. Nhưng rồi ông hiểu rõ.

Đằng sau các mục sư, sau các vị có chức quyền quan trọng và lâu đời tạo thành đội quân thứ hai của đám rước, một người đàn ông đang đi một mình. Anh gầy kinh khủng, hốc hác đến nỗi gần như trông thấu qua cơ thể được và trong thời gian hai tháng của vụ án, tóc anh gần như bạc trắng nhưng gương mặt vẫn trẻ trung. Anh bước đi một cách rất kiêu hãnh, đầu ngẩng cao, cặp mắt rực lửa nhìn thẳng về phía trước, một nơi rất xa, có lẽ anh nhìn

về quả đồi ở cuối chân trời và trên ngọn đồi ấy đã chất đầy củi khô để lát nữa...

Ăngtoan sẽ không nhận ra anh mình nếu không bắt gặp cặp mắt của anh ấy, anh không thể nhận nhầm cái nhìn nóng bỏng, linh cảm ấy được.

- Mighen!... Mighen!

Ăngtoan nghe thấy tiếng kêu ghen ngào của cha mình. Mighen là tên mà người con trai cả đã được gọi trong suốt thời thơ ấu, thời gian ấy trôi qua ở miền Đông Tây Ban Nha.

Người đàn ông gầy gò không cần quay lại. Ăngtoan cũng trông thấy cặp mắt rực cháy ấy đã dừng lại ở anh một lát, dù không lộ ra dấu hiệu quen biết nào. Do sự cảm thông trong tư tưởng, Ăngtoan bỗng cảm thấy rất gần gũi người anh mà anh hiểu còn rất ít nhưng anh biết rõ ràng người đang đi qua ấy lo cho sự an toàn của hai cha con anh. Tai vạ sẽ đến với Ăngtoan và cha anh nếu có kẻ nào đó đoán được rằng hai người là người nhà của tên tà giáo bị tội hoả thiêu.

Đoàn người vượt qua họ, và họ phải vùng vẫy trong đám người tạp nham đang muốn tranh thủ để xem quang cảnh kia không thiếu một chút nào.

Điều ấy xảy ra nhanh kinh khủng. Đứng trên một chiếc xe, bên cạnh làn sóng người nhấp nhô, Ăngtoan hoảng sợ đến cứng người khi thấy anh mình lắc đầu từ chối cơ hội cuối cùng để cho anh tự phủ nhận điều mình đã nói và thừa nhận là mình có tội. Sự từ chối ấy là cho đám đông thốt ra một tiếng thở dài vì như thế là người tù không còn may mắn được thất cổ chết trước khi ngọn lửa cháy vào da thịt để hành hạ anh ta.

Tiếng của Giăng Canvanh căng thẳng và run run khi đọc to bản án khốc liệt, vì ông ta không phải không biết rằng luật của Thụy Sĩ cấm không được dùng lửa để hành hạ vào lúc cuối cùng để trừng phạt tội xâm phạm đến tôn giáo. Mãi sau này, khi học giáo luật ở Padu, Ăngtoan mới hiểu rõ Canvanh đã cố gắng một cách cuồng tín phục hồi lại đạo luật Giuxtiniêng khi ấy đã bị hủy bỏ để có thể tuyên án tử hình. Ngay nhà thờ Gia tô giáo khi xét xử, buộc tội Misen Xécve cũng không yêu cầu tử tội. Chỉ có Canvanh yêu cầu án ấy và đã được chấp thuận.

Trông thấy Mighen đứng đấy, kiêu hãnh, không cúi đầu trước cái chết khủng khiếp nhất, Ăngtoan cảm thấy lòng tràn ngập một niềm tự hào vô

biên vì anh là em của một người trung thành với những điều mình đã vững tin cho đến lúc chết.

Tiếng rền rĩ hoảng sợ nổi lên từ đám đông khi ngọn đuốc được châm vào đám củi khô. Trong sự trầm lặng tiếp theo, ai nấy đều nghe rõ tiếng khóc nghẹn ngào của một người đàn bà. Ăngtoan cảm thấy cha quay đi và giấu mặt vào vai anh, còn anh, như bị mê hoặc, anh không thể rời mắt khỏi những ngọn lửa đang bùng lên. Anh thấy rõ ngọn lửa bò lan ngày càng nhanh trên củi khô nổ lách tách rồi bén vào thân hình mảnh dẻ đang bị trói vào một chiếc cột. Anh thấy rõ, những sợi khói lượn lờ và xoắn lại khi thiêu cháy quần áo rách rưới của nạn nhân trước lúc đốt vào da thịt.

Họng căng lên những tiếng kêu cố hãm lại một cách khó khăn, Ăngtoan muốn ném những lời thách thức và căm ghét của mình vào bộ mặt ghê gớm và lì lợm của Canvanh, nhưng cha anh đã đưa tay kéo anh đi:

- Lại đây, Ăngtoan, lại đây con, chúng mình đi ngay bây giờ.

Khi xuống đồi, người con đỡ cha trong cánh tay khỏe mạnh của mình. Ăngtoan không thể ngăn mình ngoái qua vai nhìn lại lần cuối cùng quang cảnh khủng khiếp ở phía sau họ. Lúc ấy những ngọn lửa đã chồm lên đến tóc của người tuần tiết, bao anh mọi phía, nhưng anh luôn đứng thẳng bên chiếc cột, vững vàng và thách thức những tên đao phủ cho đến lúc cuối cùng, không chịu gục xuống khi cơ thể còn đôi chút sức lực để chống đỡ.

Và Ăngtoan Xécvê biết rất chắc chắn, với một niềm kiêu hãnh không tả rắng ngay trong cái chết, và bằng cái chết ấy, người anh tuần tiết của mình vẫn thắng bọn đã giết anh.

Mấy giờ sau, khi họ đi khá xa cái thành phố đáng nguyên rủa, nguy hiểm cho họ hơn đối với bất cứ ai, hai cha con ngồi trong một cánh đồng cỏ, bên một dòng nước nhỏ, và thong thả nhai pho mát cứng với bánh mì đen. Lúc ấy Ăngtoan mới dám nói đến điều sục sôi trong đầu anh từ khi hai người bắt đầu đi:

- Con hãnh diện, cha ơi! Ôi! Con hãnh diện vì anh ấy biết chừng nào! Cha có thể không?

Cha Xécvê thong thả lắc đầu:

- Tônia của cha, cha đã dạy con thành người ngoan đạo. Đừng bao giờ quên rằng anh con đã mắc tội theo tà giáo.

- Có thể là anh ấy đã đúng, - người con nói về bướng bỉnh. - Cha có trông thấy mắt anh ấy không?

Lúc ấy, giọng người cha nghiêm khắc lại:

- Tà giáo không bao giờ đúng cả, Tônia ạ. Không một ai có quyền nêu thành vấn đề ngờ vực các quyết định, các sắc luật của Đức Mẹ Thánh Đường của chúng ta. Ngay từ hôm nay, con có bốn phận phải quên đi rằng trong một thời gian, con đã có một người anh tên là Misen Xécve.

- Nhưng thưa cha...

- Cha đã nói rồi. Chúng mình không bao giờ nói đến vấn đề này nữa. Hãy đặt tay lên trái tim con và thề đi... - Thế là Ăngtoan thông thả nhắc lại những lời cha anh đã đọc cho anh: *“Con xin thề nhân danh Đức Mẹ đồng Trinh Maria rất thánh rằng không bao giờ đọc đến tên Misen Xécve và cũng không bao giờ chấp nhận hay thừa nhận bất cứ quan hệ họ hàng nào với người ấy”*.

- Con là đứa con trai tốt, Tônia ạ. Cha hy vọng rằng con sẽ hiến dâng cuộc đời mình cho Nhà thờ.

Cha anh đã ôm anh vào lòng và người thanh niên hiểu rõ rằng sự sống và cái chết của anh đều sẽ phải dùng để sửa lại tội lỗi của người anh. Nhưng đêm hôm ấy, nằm không ngủ trên bãi cỏ bên bờ suối, anh không nghĩ đến Nhà thờ, cũng không nghĩ đến tội lỗi của người anh. Anh đã nghĩ đến giàn thiêu, đến cặp mắt cháy rực, thân hình kiêu hãnh, dù lửa bao quanh cũng không chịu ngã xuống...

Có thể cho rằng anh của anh đã đúng trong khi tất cả những người khác sai không? Khi ấy Ăngtoan chưa tìm thấy câu trả lời. Phải chăng anh đã tìm thấy nó ngày hôm nay, bên cạnh thân hình to lớn, suy nhược của tu viện trưởng?...

Ăngtoan thông thả đứng lên, rời giáo đường và trở về với sự yên tĩnh của căn phòng nhỏ của mình. Anh đã không tìm thấy sự tha thứ mà cha Phêlíp bảo anh đi tìm. Ngược lại, những ngờ vực của anh được tôi luyện trong ký ức lại mạnh hơn lên, mạnh đến mức có thể tự chúng biến thành niềm tin.

Phải rồi, lúc này Ăngtoan đã chắc chắn hẳn. Hẳn Misen Xécve đã đúng về vấn đề tuần hoàn máu. Và trí tuệ của con người đã có phát hiện quan trọng ấy, một trí tuệ sáng suốt và quả quyết, tại sao lại không thể có được những phát hiện khác trong lĩnh vực thần học? Tà giáo hay không, chân lý vẫn là chân lý.

Đầy bối rối, Ăngtoan đi qua thư viện vắng tanh và mở cửa phòng mình. Anh lấy bụi nhùi ở trong chiếc hộp nhỏ móc ở cạnh cửa, dùng đá lửa đốt lên và nhìn tia sáng yếu ớt lan thành ngọn lửa. Có lẽ chỉ cần một mẫu chân lý bé nhỏ như vậy cũng đủ làm cháy rục lò lửa khoa học.

Anh đốt những cây nến đặt trên các giá gắn liền vào tường và căn phòng đầy ánh sáng. Trên giá vẽ, trong ánh sang lung linh, bức tranh sinh động lên, đầy sức sống và tinh thần. Sự hiện diện của nó bỗng nhiên được cảm thấy như sự hiện diện ám áp của người thật.

Ngắm vẻ đẹp mờ ảo, thanh thản và tươi cười, Ăngtoan cảm thấy tâm trạng bối rối của anh yên tĩnh dần. Anh thấy lại cảm giác quen thuộc từ hồi bé, khi bừng tỉnh giấc mơ, mẹ đang đứng bên chiếc giường nhỏ của mình và cặp mắt ngái ngủ của anh nhìn thấy mẹ như qua một lớp sương mù. Sự hiện diện thực sự của mẹ đủ làm anh yên tâm. Và anh ngủ lại một cách bình yên. Lúc này bức tranh đang toả ra trong phòng anh một sự êm ả, ám áp, yên tĩnh giống như vậy.

Quỳ bên giường, Ăngtoan nhiệt thành cầu Chúa ban cho sự giúp đỡ của người để dẫn dắt tâm trí rối bời của anh vào con đường tốt.

6

- Trời ơi! Cậu tập dượt để làm anh đồ tể đấy à, Ăngtoan?

Ăngtoan rời mắt khỏi xác con lợn còn thoi thóp đặt trên chiếc bàn nhỏ trong căn phòng thực nghiệm của giảng đường giải phẫu và mặt rạn niềm vui khi trông thấy người thanh niên đang dừng bước trước khung cửa mở.

- Giảng! - Anh hân hoan kêu lên. - Vào đi rồi khóa cửa lại, chúng mình quên không khóa đấy.

Bên cạnh Ăngtoan mình trần và hai vai rộng mỗ hôi đang chảy ròng ròng, cụ Ghintêriút miệng khẽ cầu nhàu, tay đang làm một thứ máy móc bí mật gì đó: một cây sậy rồng ruột với chiếc lông ngỗng vót nhọn gắn vào

đẩy bằng sáp đã hơi chảy. Cọ đang đồ vào cây sậy một chất lỏng xanh sẫm trong khi dùng đầu ngón tay sứt sọc bịt chỗ mở vát nhọn của lông ngỗng.

Chú ý tránh để khỏi bẩn giày vì rác rưởi bừa bãi trên đất, Giảng thận trọng đi qua căn phòng nhỏ. Giày anh bằng da mềm Tây Ban Nha và mũi giày hơi cong điểm những chiếc chuông bạc nhỏ xiu rung leng keng theo mỗi bước đi.

Người tầm thước, hơi thô một chút, tóc vàng rủ trên khuôn mặt tròn, Giảng trông rất dễ ưa. Tuy là con một nhà nhập khẩu giàu sụ ở Vonido, anh đã kết bạn thân thiết với Ängtoan, người không có một xu dính túi, khi anh từ Vonido đến Pađu từ mấy năm trước đây để học giải phẫu cơ thể, vì anh cho rằng khoa học này rất cần cho người họa sĩ nào xứng đáng với danh hiệu ấy.

Giảng Xavarinô là họa sĩ, mặc dầu cuộc sống của anh không có điều gì làm anh gần gũi Ängtoan Xécve, tình bạn của họ đối với nhau vẫn vững chắc.

- Cậu âm mưu quỷ quái gì thế này? - Anh chàng người Vonido vừa hỏi vừa trèo lên một chiếc ghế đầu để nhìn cho rõ, anh cẩn thận vén gọn các vật áo nhung và ngồi xa để tránh tầm mắt bắn tới.

Người bác sĩ trẻ tuổi đưa cánh tay quét mồ hôi trán. Ngực anh để trần lấm tấm những giọt máu đỏ thẫm và những ngón tay dài nhóp nhép máu.

- Cậu thấy đấy, mình đang mở lòng ngực của con vật này để tiếp cận tim của nó, - anh trả lời.

- Lạy chúa! Bây giờ cậu không còn đợi được các nạn nhân của cậu chết rồi hãy mổ xẻ hay sao?

- Nó chết rồi đấy chứ, coi chừng thí nghiệm này làm đông và tắc huyết quản lại mất.

Nói xong Ängtoan tiếp tục công việc, anh cắt chỗ sụn mềm liên kết các xương sườn và lật mảng trước ngực xuống như mở chiếc cửa sập: những lá phổi hiện ra, bóng và xám xanh, ở giữa, quả tim còn đang đập phồng trong con co bóp cuối cùng lúc hấp hối.

- Chúng tôi đang thử kiểm tra và khẳng định học thuyết của Misen Xécve về tuần hoàn máu qua phổi, - anh giải thích nhưng không ngừng lại phút

nào. Anh lấy một chiếc lông đã cắt nhọn trong bó để trên bàn và bằng một động tác chính xác cắm nó qua thành trái của quả tim, thẳng vào bên tâm thất vẫn đẩy máu qua các huyết quản lớn. Cơ tim run lên và co bóp lan truyền rất rõ trên khắp bề mặt quả tim. Lập tức máu từ đầu chiếc lông ở phía ngoài chảy ra đỏ tươi và nhỏ xuống mặt bàn gỗ.

- Lúc này, ống dẫn đặt và tâm thất trái. Tôi sẽ cắm một chiếc vào tâm nhĩ trái, nơi tĩnh mạch phổi chảy vào tim. Vách tâm nhĩ mỏng hơn và dễ đâm xuyên qua hơn.

- Thế còn dụng cụ này? - Giảng hỏi. - Dùng nó để làm gì?

- Cậu sẽ thấy ngay đây! Cụ Ghintêriut ơi, cụ làm ơn giữ nó cho thẳng.

Cụ già làm theo, vẫn lẩm bẩm. Ăngtoan cầm chiếc ống dẫn bằng lông ngỗng gắn ở đầu cây sậy và thận trọng đưa đầu sắc nhọn vào thành bên phải tim. Qua thành mỏng của cây sậy, trông thấy rất rõ mức nước xanh rút thấp xuống dần theo đà nó chảy vào tim và hòa với máu trong đó.

- Chúng tôi cho phẩm xanh chảy thẳng vào bên phải của tim. Bây giờ tôi sẽ bóp vào cơ và kích thích cho tim co bóp: chắc cậu hiểu rằng phải làm rất nhanh, khi máu còn loãng, cơ còn ấm và mềm, có thể đáp ứng với sự kích thích từ bên ngoài.

- Tinh xảo thật! - Giảng thốt lên, khâm phục. - Nhưng điều đó chứng minh cái gì?

- Nếu phẩm xanh không từ tâm thất trái chảy ngay ra ngoài, ta sẽ biết rằng Galiêng đã làm và không có lỗ thủng ở màng ngăn, giữa hai bên tim.

- Trời ơi chính cậu tự gây những chuyện phiền phức ấy sao? Hãy nhớ rằng người ta đã làm khổ Vêdan và làm cho đời sống của ông ta không thể chịu đựng được nữa đây!

- Thưa ông, chính tôi đã nói với ông ta điều ấy - Cụ Ghintêriut lầu bầu. - Nhưng ông ấy có nghe đâu.

- Khi hấn đã bám vào một ý nào đó thì hấn không nghe điều gì và cũng chẳng nghe ai cả đâu! Hấn cứng cổ và dai dẳng lắm, cụ ạ.

Ăngtônô chăm chú vào công việc nên không hề lưu ý đến những lời bình luận của họ. Đặt các ống dẫn đúng vị trí xong, anh bóp vào cái cơ hình quả lê bằng những ngón tay khỏe mạnh, bắt chước một cách cơ giới nhịp đập tự

nhiên của quả tim. Các động mạch dẫn máu vào phổi phồng lên rất rõ khi sự co bóp đẩy máu trào vào đấy. Màu của những động mạch ấy bình thường hơi xanh nay sẫm rõ rệt khi phẩm hòa vào máu.

- Cậu thấy chưa! - Ăngtoan kêu lên - Mình cho đầy phẩm vào bên phải và không có gì chảy ra từ bên trái cả, điều ấy sẽ xảy ra nếu thực sự vách ngăn ở giữa có những lỗ thủng nhỏ như tất cả các nhà giải phẫu trên thế giới đã tin tưởng hàng nghìn năm nay và hiện nay vẫn còn tin như thế.

- Lạy Chúa tôi. Vêdan nói đúng à?

- Và trước ông là Misen Xéc-vê! - Ăngtoan đắc chí thốt lên. Vào thời cụ, cụ Ghintêriut đã biết Misen Xecvê và không phải không biết số phận bi thảm của anh ấy. Cụ làm dấu như đứng trước điều ác.

- Thật là việc làm của quỷ dữ! - Cụ thì thầm.

- Chân lý không thể là việc làm của quỷ dữ. - Ăngtoan nhận xét và buông tay đang bóp. - Ngay tức thì, quả tim nở ra như khối lượng bình thường và các tĩnh mạch nối với tim trút máu vào tim, tim hút vào trong nó máu do các tĩnh mạch đưa đến.

Ăngtoan lại làm động tác ấn cơ bắp, máu tràn ra làm phồng những động mạch đi từ tim đến phổi, như thế là anh đã đưa một luồng máu mới đến phổi.

- Nếu máu thực sự tuần hoàn qua phổi, chúng ta sẽ sắp sửa thấy phẩm xanh đi ra và chảy qua ống lông ngỗng cắm ở bên trái tim.

Lúc này cả ba người đều cúi xuống bàn, thở hổn hển, theo dõi những giọt máu đỏ rõ vào chiếc ống cắm ở tâm nhĩ trái, nơi đầu tiên máu ở phổi sẽ chảy đến. Vẫn chỉ thấy máu đỏ bình thường ở đầu lông ngỗng...

Bỗng màu máu sẫm lại, lúc đầu gần như không rõ rệt. Ăngtoan lấy một mảnh giấy giơ vào dưới dòng chảy để các giọt máu từ đầu ống rơi vào tờ giấy trắng. Và, nổi bật lên trên màu giấy trắng tinh, máu chảy xuống lúc này xanh, xanh một cách rõ ràng, không còn nghi ngờ gì nữa!

Ngón tay Ăngtoan run lên vì bị kích động.

- Phẩm đây rồi! Phẩm đã đi vòng qua phổi và đã đi ra bằng phía bên trái.

Giăng khê chửi thề, cụ Ghintêriut cũng không giữ nổi tiếng kêu ngạc nhiên và tiến lại gần để xác nhận phép lạ ấy. Không còn nghi ngờ gì nữa,

lúc này máu đang chảy thành dòng từ ống lồng bên trái và màu nó xanh, màu xanh của phẩm. Nó chỉ có thể đến chỗ này sau khi nhờ những nhịp đập của tim được tái tạo một cách cơ giới, đi một vòng tròn vẹn qua hai phổi, chính vòng tuần hoàn mà máu đã thực hiện thường xuyên, cố định, bình thường theo mỗi lần đập vào quả tim sống.

- Phải như thế chứ! Phải như thế, vì Misen đã nói đúng và cha Phêlíp đã sai! - Ăngtoan kêu lên.

- Cha Phêlíp ư? - Giảng hỏi - Ai thế?

Ăngtoan không nghe lời anh hỏi.

- Cả hai vị, các người đã xác nhận việc này bằng chính mắt mình, - anh nói, run lên vì phấn khích. - Các vị sẽ có thể làm chứng sau khi thề, để làm tin.

- Rất vui lòng! - Giảng Xavarinô trả lời.

Nhưng cụ Ghintêriut lắc đầu:

- Tôi không biết gì về việc này cả. Bác bỏ Galiêng là việc làm của quý dữ.

- Chúng ta còn bác bỏ nhiều người khác nữa trước khi kết thúc - Ăngtoan nóng nảy nói. - Nếu Galiêng có thể nhầm về sự việc này, ông ta cũng có thể nhầm về nhiều điểm khác. Cả Arixôt, cả Ptôlê¹⁵mê và còn nhiều người khác nữa.

Bộ mặt vui vẻ của Giảng trở nên lo âu. Mặc dù thời kỳ này Vonido là nơi duy nhất trên thế giới mà khoa học có thể ngự trị không bị trở ngại, nhưng không ai không biết rằng quyền hành của Giáo Hoàng không dừng lại ở biên giới của nước Cộng hòa tối quang minh này và Ngài luôn có những biện pháp đùng tới những người dám chống lại sắc lệnh của La Mã. Nhà thờ đã coi những điều giảng dạy của Galiêng là của Nhà thờ. Về mặt y học, không thể động đến những điều ấy được, cũng như về mặt thần học không thể động được đến Thánh Kinh.

- Cậu định làm gì bây giờ, Tôniô?

- Thông báo không chậm trễ phát hiện của mình với Trường đại học Y khoa. Nó chứng minh một cách không thể chối cãi được rằng Misen Xécve

đã đúng về vấn đề tuần hoàn qua phổi.

Anh đến góc buồng, chỗ có thau nước, rửa tay và rửa ngực.

- CỤ dọn dẹp được rồi đấy, cụ Ghintêriut ạ. Hôm nay chúng ta xong việc rồi.

- Tôi làm ngay đây.

Cụ già sốt sáng ưng thuận.

- Càng thấy việc làm quý quái này kết thúc sớm chừng nào tôi càng bằng lòng chừng ấy.

Nhưng Ăngtoan chỉ mỉm cười và lau ngực bằng một chiếc khăn ráp, anh cảm thấy muốn ca hát đến phát điên lên. Các vị thành viên của trường đại học sẽ có thái độ như thế nào đây nhỉ! Họ sẽ mở to mắt như thế nào khi anh làm lại thí nghiệm trước mắt họ! Thí nghiệm ấy đã thành công một lần thì sẽ thành công mãi mãi và sẽ không còn nghi ngờ gì về khả năng anh được giữ chiếc ghế giáo sư của cụ Phalôpiút. Nhưng còn hơn thế nữa. Cùng một lúc, Ăngtoan đã đem lại chứng cứ là Misen Xécvê đã nói đúng và những người kết tội anh đã mắc sai lầm.

- Hãy kể lại từ đầu đi nào! - Giảng nói, người ngả trong chiếc ghế bành trong khi Ăngtoan đi đi, lại lại, không thể tự trấn tĩnh được. Ý kiến ấy đã đến với cậu như thế nào nhỉ?

Khi Ăngtoan thuật lại xong việc anh thực nghiệm bên giường của Mariô Belacmi và cuộc đối thoại giữa anh và cha Phêlíp, Giảng lo lắng ra mặt.

- Việc không đơn giản đâu, - anh nói - Bây giờ thì tôi biết Xăngtốt rồi đấy. Ông ta thuộc dòng Đôminich và tôi nhớ khá chắc chắn, là một trong những nhân viên của Tôn giáo pháp đình.

- Nhưng tôn giáo pháp đình có liên quan gì đến việc này?

- Tòa án tôn giáo can thiệp đến bất cứ nơi nào họ muốn và họ muốn can thiệp đến mọi nơi. Nếu Xăngtốt biết rằng cậu đã không tuân theo lời ông ta, cậu sẽ trả giá đắt đấy, Tôn-iô ạ.

- Nhưng ông ta sẽ biết vì chính mình định nói chuyện này với ông ta. Ông ta sẽ bắt buộc phải tiếp nhận sự thực, thấy sự thực ở chỗ nào, khi tôi chứng minh kết quả của việc thực nghiệm cho ông ta biết.

- Đừng có ngốc, Tôniô! Cậu há không biết rằng khi đụng tới tà giáo thì không khó tiếp cận với chân lý bằng việc anh mục sư bướng bỉnh à?

- Đừng nói với tôi rằng tất cả sự việc này phải giữ bí mật! - Ăngtoan tức giận kêu lên. - Đừng có nói rằng tôi phát hiện ra ánh sáng để rồi tự tôi lại che giấu nó đi.

- Như thế thực ra mới là khôn ngoan hơn đấy. Nhưng này, Misen Xécvé là ai mà cậu quan tâm đến như vậy, dù rằng cậu có cùng họ đi chẳng nữa?

Ăngtoan ngẩng mặt nhìn anh và nói một cách kiêu hãnh:

- Misen Xécvé là anh ruột mình

Giăng lặng đi trong mấy giây, rất sửng sốt. Rồi anh đứng vung lên đi đi lại lại:

- Trời đất ơi! Mình ngốc thật! Ngu xuẩn một cách mù quáng. Thậm ngu, chí ngu! Tại sao mình lại không ngờ đến chuyện này nhỉ?

- Thế cậu vẫn giữ ý kiến rằng tôi cần giữ bí mật phát hiện của mình chứ?

Giăng nghiêm nghị lắc đầu.

- Không. Trường hợp này thì không. - Mặt anh bỗng sáng lên - Nhưng mình không rõ tại sao cậu lại phải nhắc đến anh cậu...

- Nói rõ hơn một chút, Giăng.

- Nghe đây, Tôniô. Hãy công bố điều này như sự phát hiện của riêng cậu và tương lai cậu thế là được đảm bảo! Vấn đề tự bản thân nó đã khá quan trọng để cậu xứng đáng với chiếc ghế giáo sư giải phẫu học rồi.

- Nhưng đây không phải là phát hiện của mình! Nó không thuộc sở hữu của mình.

Giăng giơ hai tay lên trời.

- Cậu nhất định muốn cho thân cậu cũng bị thiêu như một tên tà giáo à? Cậu biết rằng các văn bản của những người đã bị kết án là tà giáo đều thuộc loại tài liệu cấm. Nếu cậu cố ý muốn công bố phát minh của cậu với mục đích phục hồi danh dự cho anh cậu thì cậu tự chui đầu vào thông lọng rồi đấy. Những bài viết của cậu cũng bị buộc tội và sự phát hiện ra chân lý sẽ một lần nữa bị mất đi, đối với khoa học.

Ăngtoan cúi đầu trước nhận định hợp lý dễ sợ của Giăng, nhưng anh chưa chịu khuất phục. Tự gán cho mình toàn bộ giá trị của phát minh này là một sự bất chính đối với người thanh niên tiêu tụy, dũng cảm đã ngạo nghễ đương đầu với cái chết tàn khốc nhất trong buổi chiều thu ấy ở Sampen.

- Mình phải về Vonido chiều nay, Hãy hứa với mình là không tiến hành việc gì khi chúng ta chưa bàn lại với nhau, - Giăng năn nỉ.

- Nhưng cậu làm gì được ở đây?

- Mình có những người bạn được gần gũi với Giáo Hoàng và họ phóng khoáng hơn các mục sư thông thường. Hãy cho phép mình đặt vấn đề với họ coi như một giả thuyết thôi, không nhắc đến tên cậu, để nghe xem ý kiến của họ ra sao.

Ăngtoan miễn cưỡng hứa, hứa nhưng lòng cay đắng. Hôm qua, và mới sáng hôm nay, anh đã cảm thấy lâng lâng vui sướng, phấn khởi do các đã phát hiện ra và cả sự hãnh diện về anh mình, dù cho Nhà thờ đã nghĩ như thế nào về anh ấy. Ngay bây giờ, mặc dù những lời dè chừng của Giăng, một tiếng nói ở đáy lòng anh đang bảo anh rằng nếu như Misen Xécve ở vị trí của anh lúc này thì anh ấy sẽ không lưỡng lự chút nào. Và rồi bỗng nhiên anh nhớ đến bức tranh, sự khao khát muốn nói ra nung nấu trong anh. Giăng, bản thân là họa sĩ và là bạn thân của anh, đúng là người anh cần tâm sự.

- Trước khi cậu đi, Giăng ạ, mình cần cậu góp ý cho mình vài lời về mấy bức họa của mình, - anh lúng túng nói.

- Thật ư? Mình tưởng cậu đã từ bỏ rồi... Thế là nghệ thuật lại làm cậu thú vị rồi đấy?

- Nếu cậu đến tu viện được, mình sẽ đưa cậu xem mấy bức phác họa mới đây.

- Được lắm. - Giăng nói và anh đã cảm thấy có điều bí mật gì đây. - Nhưng, nếu cậu đồng ý thì chúng mình dừng lại ở một quán ăn nào đó để ăn điểm tâm bằng bánh mì và pho mát. Mình thực không muốn động đến thứ cám lợn mà họ cho tu sĩ của họ ăn, trong tu viện của cậu.

Họ ăn trong một quán ăn ở quãng giữa trường đại học và tu viện, rồi đi về căn phòng của Ăngtoan. Giăng sững sờ nhìn bạn rút trong nếp áo ra chiếc chìa khóa nặng trĩu,

- Có thể như thế này được ư? Một chiếc cửa khóa trong một nhà tu?

- Lặng im!... - Ăngtoan nói và đưa mắt nhìn quanh mình.

- Tại sao vậy?

- Bởi vì trong phòng mình có một thứ có giá trị lớn. Cậu sẽ tự mình nhận xét thấy.

- Mình đoán rằng cậu đang đến một nơi hò hẹn nào đấy? - Giảng chế giễu, trong khi người thầy thuốc trẻ cẩn thận khép cửa lại.

Rồi đến cạnh cửa sổ, anh kéo tấm rèm che để tránh những cặp mắt tò mò sang một bên.

Mặt trời như một làn sóng ào vào người phụ nữ duyên dáng đang bước từ chiếc thuyền nhỏ bằng xà cừ xuống

- Trời ơi! - Giảng khàn giọng nói. - Bức tranh Thần vệ nữ của Bôtixeli.

Cặp mắt anh đầy thán phục và tôn kính.

- Cậu chắc như thế chứ? - Ăngtoan sững sốt nói.

- Không một chút nghi ngờ nào cả về vấn đề này, bạn ạ. Chỉ có bậc thầy như Bôtixeli, chỉ có chính Bôtixeli mới có thể vẽ được kỳ quan này.

- Mình đã chắc rằng đây là một tác phẩm nghệ thuật thực sự. - Tôniô hớn hờ kêu lên - Trước đây cậu đã trông thấy nó chưa?

- Thấy một lần, ở Phlôrăngxơ. Nhưng thế quái nào mà nó lại ở đây?

- Một người nào đó đã bỏ cả một cuộn tranh trong kho chứa đồ của tu viện. Khi tìm mấy cuốn sách mình đã phát hiện ra bức tranh này.

- Mình biết bức tranh Thần vệ nữ đã bị lấy cắp ở Phlôrăngxơ. Tu viện trưởng có biết không?

- Người ốm nặng nên mình không muốn làm phiền. - Ăngtoan nói, rồi anh lúng túng nói tiếp: - Mình đã thử mô phỏng lại từng phần của bức tranh... thành những phác họa...

Giảng lặng lẽ nghiên cứu những bức vẽ, nhất là bức sau cùng, bầu vú mới hình thành một nửa, xóa đi một nửa, và con mắt thành thạo của anh thoáng qua đã thấy ngay sự vụng về của đường nét, những nét sửa bất lực bằng than chì, không thể hiện được nét dịu dàng và đường cong của bộ ngực.

- Mình không thể nào vẽ đạt được, - Ăngtoan phân trần.

Giăng khịt mũi vẻ ngao ngán:

- Đủ rồi đấy! Cậu làm thế nào có thể hy vọng mô phỏng đúng được bả vú của người đàn bà khi mà cậu chưa bao giờ trông thấy nó, thưa ngài tu sĩ?

Ăngtoan đỏ mặt:

- Mình đã giải phẫu phụ nữ rồi mà!

- Việc ấy mới quan trọng chứ! Vậy thì cậu cũng có thể so sánh một góc thịt rừng với một con nai đang tự do chạy nhảy! Cậu sẽ không bao giờ biết hội họa là gì, anh bạn tội nghiệp của tôi ơi, khi cậu chưa hiểu về cái mà cậu muốn vẽ.

- Cha! Cụ Phalôpiút cũng đã nói với mình gần đúng như thế trong lĩnh vực y học - Ăngtoan thở dài

- Sự minh mẫn lên tiếng qua miệng cụ Phalôpiút đấy. Mình nghe nói cụ là một người quả cảm trong thời đại cụ.

- Nhưng... - Ăngtoan làm bầm nói. - Dù sao thì... không thể, trong một bức tranh như thế này... có ở đây cái... cái mà cậu nói...

Đối với anh, nhân vật trong sáng của anh là sắc đẹp không vết bợn, quá trình khiết, chắc chắn rằng vẻ đẹp này không bao giờ bị các ham mê làm cho ô uế... những ham mê mà người ta dạy anh rằng chúng là tiếng gọi ti tiện của quỷ Xatăng

- Đúng là tiếng nói của một thầy tu! - Giăng vừa trả lời vừa cười.

- Tại sao cậu lại cười? - Ăngtoan méch lòng nói. Anh chàng người Vonidơ lau mắt bằng chiếc khăn vải mịn viền đăng ten rồi nhét vào trong ống tay rộng thùng thình của chiếc áo dài anh đang mặc.

- Thôi! Cậu say mê người đẹp biển cả của cậu rồi đấy! Điều ấy đã rõ ràng.

- Đừng có lố lăng! Đó chỉ là một bức tranh.

- Chính thế đấy. Tôn giáo của tôi ă, chính thế đấy! Bi kịch nằm ở chỗ ấy. Ở vị trí như cậu đang ở hiện nay, rõ ràng cậu sẽ chọn một bức tranh để kết tinh các ham mê của cậu hơn là chọn một người đàn bà bằng da bằng thịt.

Ăngtoan nổi nóng:

- Không có vấn đề ham mê gì ở đây cả!

Nét mặt Giăng nghiêm nghị hẳn lên:

- Cậu hãy hiểu mình cho rõ, Tôniô ạ! Cậu không thể cư xử khác thế được vì cậu đang sống trong nhà tu. Nhưng có gì là thấp kém trong tình yêu trong sáng của một người đàn ông đối với một người đàn bà đâu nhỉ!

Giăng mỉm cười vẻ khoan dung, nói tiếp:

- Cậu chưa hề hiểu biết về đàn bà, anh bạn ạ! Hãy biết cho rõ rằng những người tồi tệ nhất trong bọn họ có thể giống như các vị nữ thánh, và hành động như thánh nếu như họ muốn thế.

- Tôi không tin như vậy một chút nào cả! - Ăngtoan quả quyết trả lời.

Giăng suýt nhún vai nhưng anh kìm được và lần lượt nhìn dáng dấp người trong tranh dưới ánh sáng dịu dàng của bộ mặt ngây ngất của bạn mình. Trong giây lát, một cái gì đó trong cái mà Ăngtoan cảm thấy qua người đàn bà mỉm cười trong bức họa kia, một chút gì của lòng thành kính, của tình yêu trong trắng của anh đã làm cho Giăng cảm động. Khi anh nói tiếp, giọng anh khàn lại:

- Thôi được, hãy tiếp tục nghĩ như vậy đi. Tôniô của tôi, - anh nói - Cậu sẽ không bao giờ tìm thấy một người đàn bà thực có thể tạo cho cậu sự rung cảm giống như vậy đâu.

Rồi anh chàng Giăng giẫm cọt và lý luận lại xuất hiện.

- Bây giờ mình phải đi Vonidơ, - anh nói bằng cái giọng vốn mau mắn của mình - Cậu chính thức hứa với mình là sẽ không nói đến thí nghiệm ấy trước khi gặp lại mình chứ?

- Mình hứa. - Ăngtoan nói - dù miễn cưỡng...

- Còn bức họa?

- Mình sẽ thử vẽ lại.

- Hãy tin mình, điều đó sẽ không đem lại cái gì tốt đâu. - Giăng mỉm cười nói, - nhưng cậu cứ việc làm theo ý muốn. Một ngày nào đó cậu sẽ thấy rằng lời khuyên của mình có giá trị.

- Mấy hôm nữa mình sẽ nói cho cha Phêlíp biết là bức tranh ở đây. Phlôrăngxơ sẽ rất vui mừng thấy lại nó.

- Úi chà! - Giảng nhần mặt nói - Nếu như Vonido thực sự muốn trả lại nó. Mình cam đoan rằng cái vị cha Xăngtốt tử tế ấy sẽ làm đủ cách để giữ nó ở lại đây, ở ngay tu viện này.

- Không thể như thế được. - Tônia sôi nổi nói, - Như vậy sẽ là lấy cắp.

Lần này, Giảng nhún vai, vẻ thương hại.

- Mình thấy thực sự rằng cậu còn nhiều điều phải học hỏi đấy. Tônia ạ, đã đến lúc mình phải tự xác định trách nhiệm giáo hóa cậu rồi.

7

Vào giữa buổi chiều, trong khi Ăngtoan đang chuẩn bị cách trình bày cho thật rõ ràng với trường đại học y khoa thí nghiệm của anh về tuần hoàn phổi thì có người gõ cửa.

Anh ra mở cửa và thấy một tu sĩ giúp việc nhà tu.

- Đức Cha hình như nặng lên nhiều, thưa thầy Ăngtônia, - người sứ giả nói. - Cha Phêlíp Xăngtốt mời thầy đến chỗ ngài ngay lập tức.

- Tôi đến ngay đây, chúng ta đi nhanh lên!

Ăngtoan lấy chiếc mũ nhung mềm và đi theo tu sĩ.

Đúng là tu viện trưởng đang hấp hối, Ăngtoan thấy rõ điều đó khi anh bước vào phòng. Người bệnh đang chìm trong trạng thái hôn mê, không thể nhảm lẫn được, đó là trạng thái báo trước cái chết. Mặt người đỏ gay, hơi thở khàn và khó khăn chỉ còn là những tiếng hỗn hển ngắn, liên tục thoát ra từ một đáy sâu đầy tiếng thô ráp và lép bép. Cha Phêlíp Xăngtốt đang đứng một bên giường. Phía bên kia, một người đàn ông đang quỳ gối cầu kinh. Nét mặt như được khắc gọt tinh tế và mái tóc xám cắt ngắn bộc lộ rõ đây là một người Ý dòng quý tộc. Các ngón tay ông lằn trằng hạt trong khi miệng ông liên tục thì thầm những tiếng Ave¹⁶.

Gần bên người đàn ông đang đọc kinh, có một thiếu nữ với khuôn mặt nhỏ hoàn hảo rất quen thuộc với Ăngtoan đến nỗi anh giật mình khi vừa nhìn thấy. Anh chắc chắn rằng chưa bao giờ biết nàng, rằng mới gặp nàng lần đầu, nhưng mọi nét ở nàng đều quen thuộc, cặp mắt màu xám ánh lam, bộ tóc vàng trong chiếc mũ nhung lam thêu những hạt ngọc trai nhỏ xíu, đôi môi tươi thắm ôn hòa, nét lo âu nhẹ nhàng phảng phất trên trán và đến cả

dáng người dong dỏng mặc bộ quần áo đi đường giản dị. Không, anh chưa bao giờ trông thấy nàng, nhưng hình như anh đã quen biết nàng suốt cuộc đời mình.

Người đang quỳ gối đứng lên và cha Phêlíp giới thiệu Ăngtoan với ông ta:

- Đây là bác sĩ Ăngtoan Xecvêlút, thầy thuốc của Đức Cha; Còn đây là ngài Girôlamô Belacmi ở Phlôrăngxơ, em trai Đức Cha.

Nghe giới thiệu, ông Girôlamô chào một cách khả ái. Ông rất giống cha Mariô, giống tới mức mà người em với nét mặt tinh tế có thể giống người anh có bộ mặt đang sung phù, dị dạng, lốm đốm đen - mặt cha Mariô cũng giống như mặt em ngài trước khi bệnh tật làm cho dị dạng. Chiếc áo sẫm khoác trên vai người khách viên bằng lông thú, một sợi dây chuyền vàng đeo quanh cổ ông. Tất cả ở ông đều nói lên rằng ông là một thương gia giàu có hoặc là người thuộc dòng dõi tiểu quý tộc.

Ăngtoan cảm thấy mình sỗ sàng khi anh chăm chú nhìn thẳng vào mặt người thiếu nữ, nhưng anh lại thấy không thể rời mắt khỏi nàng được.

- Đây là cô Luxia Belacmi, cháu gái đồng thời là con nuôi của tôi.

Thiếu nữ nghiêng đầu khẽ gật chào. Má nàng bừng đỏ và hai môi mím chặt. Rõ ràng là sự chú ý xung quanh đã làm cho nàng rất khó chịu.

Ăngtoan xem mạch và xác nhận rằng người bệnh đang yếu đi nhanh chóng một cách đáng lo ngại, điều ấy phù hợp với toàn bộ trạng thái bên ngoài của tu viện trưởng. Anh lau bọt đỏ ngầu ứa trên miệng ngài. Các tĩnh mạch cổ của cha Mariô, một chiếc cổ bò mọng đang căng phồng máu, hình như sắp vỡ tung.

- Đức Cha mỗi lúc một yếu đi, - cha Phêlíp nói, giọng cảm động. - Tôi không muốn làm phiền anh khi anh ở trường đại học, bác sĩ Xecvêlút ạ, nhưng tôi thấy rất cần mời anh để chăm sóc ngài.

- Ngài đang hấp hối, - Ăngtoan nói nhỏ.

- Không còn cách gì nữa sao? - Người thiếu nữ khẽ hỏi.

- Tôi có thể trích huyết cho ngài... như vậy sẽ làm cho ngài dịu đi được chút ít. Nhưng cũng không làm chậm phút trắng trời lại được bao lâu.

- Có lẽ một thầy thuốc lớn tuổi và giàu kinh nghiệm hơn sẽ cứu chữa tốt hơn chẳng? - Luxia quay về phía cha Phêlíp nói.

Đến lượt Ăngtoan đỏ mặt trước thái độ ngạo mạn cố tình ấy. Ông Girôlamô nhiệt thành xin lỗi anh:

- Xin ông thứ lỗi cho lời nói hơi hấp tấp của cháu gái tôi. Nó còn trẻ quá...

- Cháu đã đủ trưởng thành để nhìn rõ người thân của mình đang chết mà họ không tìm cách gì để cứu. - Luxia nóng nảy cãi lại.

Ông chú càng cao giọng nói:

- Im ngay! Chúng ta đã để cho bác sĩ Xecvêlut có thì giờ tìm cách cứu chữa chưa?

Cha Phêlíp xen vào bằng giọng dàn hòa:

- Bác sĩ Xecvêlut được đánh giá cao ở trường đại học, anh là học trò ưu tú của giáo sư Phalôpiút, giáo sư bảo đảm về khả năng của anh.

- Tôi sẽ trích huyết cho ngài đấy! - Ăngtoan nói và mở hộp dụng cụ ở trên giường.

- Ở Phlôrăngxơ, những người thợ cạo làm công việc trích huyết, - Luxia nói một cách nhẹ nhàng nhưng thâm trầm. - Người thầy thuốc này cũng làm nghề thợ cạo hay sao mà tự tay mình trích máu?

Cha Phêlíp mím môi, rõ ràng là ông tức giận vì những lời xác xược ấy.

- Bác sĩ Xecvêlut là một nhà phẫu thuật nổi tiếng, Đức Cha luôn muốn rằng anh phải tự tay trích máu cho người.

Ăngtoan khéo léo mở một tĩnh mạch ở cánh tay người bệnh và máu chảy xuống bát. Khi dòng máu chảy đều và mạnh, anh ngược mắt về phía Luxia, thấy nàng mặt tái xanh, môi trắng bệch, người như co rúm lại, mắt nhìn như bị thôi miên bởi dòng máu đỏ thẫm hầu như đó là một con rắn độc. Ăngtoan thấy nàng lao đảo tựa vào cột giường.

- Có lẽ tiểu thư cần thuốc an thần chẳng? - Anh hỏi. Nàng có vẻ như sắp ngất đi.

Hai người đàn ông quay về phía nàng, nhưng lời nói châm biếm của Ăngtoan đã đủ làm chất kích thích vì má nàng ửng lên ngay và nàng cắn

môi. Ăngtônô quay lại với việc trích máu, với tâm trạng bình thản vì đã trả miếng.

Tình trạng của người ốm không khá hơn chút nào và Ăngtoan xếp dao mổ vào hộp. Cái chết của tu viện trưởng đã đến gần, quá gần, đến nỗi phương kế tuyệt vọng thể hiện bằng trích máu không thể có một chút hiệu nghiệm gì cả.

Cha Phêlíp và những người ruột thịt của tu viện trưởng rời gian phòng người hấp hối và Ăngtoan kính cẩn đi theo họ.

Anh lại lấy làm lạ về ý nghĩ quen thuộc, thân mật là khác, đã khơi lên trong anh khi nhìn thấy người thiếu nữ. Kể cả lưng, hai bả vai, cần cổ mảnh dẻ khi nàng kiêu hãnh ngẩng cái đầu bé nhỏ cân đối lên và chuyển động những làn sóng tóc vàng, tất cả ở nàng đều kỳ diệu và quen thuộc, anh phải cưỡng lại một sức mạnh thôi thúc nah đưa tay ra để tin chắc rằng da thịt là thực, rằng đây không phải là một con người từ các giấc mơ của anh đi ra. Cha Phêlíp hỏi:

- Ngài có ở lại đây chiều nay không, cả cô Luxia nữa, thưa ngài Belacmi?

- Bá tước Vôpi, một người họ xa của chúng tôi đã mời chúng tôi đến Vonido, ở lâu đài Pêdarô và cho mượn cả cỗ xe khi chúng tôi cần đến.

- Nhưng Vonido ở cách Pađu hai mươi lăm dặm. - Cha Phêlíp lưu ý.

Ông Girôlamô quay về phía Ăngtoan:

- Anh tôi có thể sống hết đêm nay được không?

- Tôi không chắc, thưa ngài. Tôi sẽ trông nom Đức Cha cẩn thận.

- Vậy thì ngài và cô cháu nên ở lại đây là tốt hơn cả. - Cha Phêlíp gợi ý. - Thật là một dịp may mắn đã đưa ngài đến thăm Vonido đúng vào thời kỳ này.

Ăngtoan quay bước định đi đến căn phòng tu viện trưởng đang hấp hối, nhưng vừa đặt tay lên cửa anh đã dừng lại, sửng sốt, khi nghe câu trả lời của người xứ Phlôrăngxơ:

- Vâng. Khi chúng tôi nhận được thư của ngài, tôi đã quyết định sẽ đi Vonido vì cháu gái tôi và tôi đang tìm một bức tranh có giá trị của gia đình đã bị mất ở Phlôrăngxơ, bức tranh Thần vệ nữ của Bôtixeli. Có những tin đồn truyền miệng làm chúng tôi đoán chừng bức tranh ấy ở Vonido.

- Nhưng chắc chắn là ngài sẽ không thấy nó ở đây, - cha Phêlíp mỉm cười trên cặp môi mỏng.

Ăngtoan đã định nói với ông Belacmi rằng bức tranh ông tìm hiện anh đang có nhưng anh bắt gặp cặp mắt của Luxia và đã nhìn trả lại. Mắt nàng nhìn anh đầy khinh bỉ đến nỗi một làn sóng bất bình tràn đầy và nhớ lại cách nàng phá rối anh trong phòng người ốm, anh quyết định để cho nàng phiền muộn thêm một thời gian về vấn đề bức tranh.

Luxia đang đứng ở nguyên chỗ cũ trong hành lang, mặt nàng lộ rõ vẻ băn khoăn. Khi thấy Ăngtoan nhìn mình, nàng ngẩng cao đầu vẻ ngạo mạn rồi quay đi, dáng kiêu hãnh và quả quyết, nàng đến chỗ ông chú và cha Phêlíp.

8

Vào lúc chập tối, cha Mariô ngủ li bì, Ăngtoan để bệnh nhân cho một tu sĩ trong nom rồi ra ngoài tu viện và đi dạo để suy nghĩ trong một khu vườn xây kín. Anh yêu nơi yên tĩnh ấy, chỗ lánh mình ưa thích nhất của anh trong buổi chiều cuối xuân này thơm nức mùi hoa, những bông hoa mà thầy dòng Phrăngxi, một người gần lòa, làm vườn cho tu viện, đã chăm nom một cách trù mẫn.

Giữa một vườn hoa, pho tượng Đấng cứu thế bằng đồng đỏ mỉm cười dịu dàng với căn nhà hiến dâng cho sự việc phụng sự người. Mọi lối đi trong vườn kín đều quy tụ về chỗ bức tượng này và bước chân Ăngtoan đưa anh đến đây như thường lệ. Chân anh vấp phải bệ tượng Chúa, một sức mạnh bất thường làm anh quỵ gối trên sỏi ở lối đi và anh cúi đầu, lặng lẽ cầu khẩn để xin Chúa ban cho một dấu hiệu trong cơn bối rối của mình.

Trong bóng tối có cái gì động dậy, tim Ăngtoan đập nhanh một dáng đáp phụ nữ mờ ảo trong chỗ tối. Đức Mẹ rất thánh phải chăng đã nghe thấy lời cầu khẩn của con trai Người nên chính Người đã đến đây để làm cho tâm trạng bối rối của người thầy thuốc được êm dịu đi chăng? Nhưng không, đây chỉ là Luxia Belacmi, đứng trong bóng đêm, khoác một chiếc áo choàng dài, chỉ để lộ khuôn mặt mờ mờ, một vệt sáng trong đêm tối.

- Thừa tiểu thư, - anh đáp ứng - tôi không biết là tiểu thư ở đây.

Người thiếu nữ tiến lại gần anh và khi nàng nói, giọng nàng dịu dàng:

- Tôi rất tiếc đã làm ông bị đột ngột, thưa ông thầy thuốc. Ông cầu Chúa cho bác tôi đẩy ư?

- Không, - anh thú thực - Tôi cầu xin sự cứu giúp... trong một việc riêng.

Không hỏi thêm nữa, nàng ngồi xuống và nhìn anh rất dịu dàng đến nỗi Ăngtoan ngạc nhiên thấy nàng có thái độ khác hẳn lúc chiều.

- Tại sao khi ở trong phòng của bác tôi anh lại nhìn tôi như vậy? - Nàng hỏi một cách giản dị.

- Tôi rất tiếc đã có vẻ thiếu lễ độ đối với tiểu thư, - anh khẽ nói.

- Đây là lời xin lỗi. Không phải lời giải thích.

Ăngtoan thoáng đỏ mặt

- Tôi có cảm tưởng đã trông thấy tiểu thư, hơn nữa, đã được biết tiểu thư từ rất... rất lâu rồi.

Nàng không trả lời ngay, nhưng đến lúc nàng nói, giọng nàng êm ái một cách kỳ lạ.

- Vậy thì, anh có thể giải thích được không?

- Đáng tiếc là không, - anh nói và cúi đầu. - Không thể giải thích được. Tôi chắc rằng chưa bao giờ được trông thấy tiểu thư trước buổi chiều hôm nay.

- Chưa bao giờ đâu, đúng như thế.

Nàng đột ngột đổi đề tài:

- Anh định sẽ thụ giáo phải không, cha Phêlíp nói với chúng tôi như thế. Vì lẽ gì mà một người trẻ tuổi - một thanh niên như anh - lại trở thành tu sĩ?

Ngạc nhiên vì câu hỏi, Ăngtoan không trả lời.

- Nếu tôi là nam giới, - Luxia Belacmi nói thêm, - tôi mong muốn, trên hết mọi sự, là tạo cho mình một địa vị.

- Có lẽ trong thế giới này còn nhiều điều quan trọng hơn là tạo cho mình một địa vị, thưa tiểu thư, - anh mỉm cười nói.

- Có thể. Nhưng một trong những điều quan trọng ấy chắc chắn không phải là trốn tránh khó khăn trong cuộc sống để ẩn mình trong một nhà tu.

- Tiểu thư có còn quá trẻ để tranh luận về những việc này không, thưa tiểu thư? - anh hỏi một cách nhã nhặn.

Nhưng nàng kiêu hãnh giậm chân trên sỏi.

- Tôi đã hai mươi tuổi. Ở tuổi anh, ông tôi đã tìm ra Tân Thế Giới!

- Ông của tiểu thư sao? Tiểu thư có họ với ông Côlông à?

- Ông tôi là Amêrigô Vexpuxi, - nàng sửa lại một cách tự hào. - Ông cụ không sợ đấu tranh, không nấp sau những bức tường. Ông đã vượt qua các biển khơi xa xôi và liệu mình để tìm ra những miền đất lạ.

- Nhưng họ tiểu thư là Belacmi?

- Tôi là Vexpuxi, theo họ của mẹ tôi. Trước đây chúng tôi là chủ ngân hàng của nhà Mêđixi.

- Vậy mà bác tiểu thư đã chọn nhà tu?

Chiếc miệng xinh đẹp đành lại:

- Bác Mariô vốn vẫn là người lạc lõng trong gia đình. Bác ấy thích trở thành người của Nhà thờ hơn là bị cầm tù. Hơn nữa đây là một việc tốt cho nhà Belacmi, khi có một người trong gia đình thuộc giới tăng lữ cao cấp.

Đó là lời bộc lộ đáng sợ khi nghe nó thốt ra bởi cái miệng còn trẻ măng như vậy. Cô Luxia này trí tuệ sắc sảo và miệng lưỡi cũng sắc bén, Ängtoan trầm nghĩ như vậy?

- Tiểu thư kiêu hãnh về gia đình mình lắm phải không?

- Tại sao lại không? Bà Belacmi là một trong những nhà quý tộc có tiếng nhất của toàn nước Ý.

Ängtoan bắt đầu nhắc nàng lời dạy của kinh thánh: *“Sự kiêu căng đi trước sự hủy diệt...”* nhưng nàng tức giận ngắt lời anh:

- Đó là tiếng nói của tu sĩ! Ông là người như thế nào nhỉ, ông thầy thuốc, mà ông phải tách rời khỏi thế giới và chọn lấy con đường yên tĩnh, chắc chắn ấy?

Nàng đứng lên, giận giữ giậm chân, đá mạnh vào nền đường làm bụi bốc lên, phủ cho Ängtoan một làn mưa sỏi, sạn.

- Nếu tôi là đàn ông, sẽ không ai cần đi tìm tôi ở một chỗ ẩn núp nào cả đâu. Tôi chúc ông ngủ ngon, ông thầy tu. Hãy về phòng tu sĩ của ông đi, chúc ông ngủ ngon giấc.

Ăngtoan nín lặng, anh nhìn cái hình dáng dong dong cao đi xa dần và biến mất. Một lúc sau, tiếng cánh cửa sập mạnh như đặt một dấu chấm hết cho câu chuyện. Ăngtoan ngồi một lát nữa trên ghế đá. Luxia Belacmi vừa tóm tắt gọn trong mấy lời nổi bối rối đang ở trong anh. “Nơi này là nơi quyết định, là điểm mà hai con đường mở ra đằng trước mình”, anh nghĩ như vậy. Ngay trước khi rời khỏi nơi này anh phải chọn được hướng đi.

Một bên là cuộc sống suy ngẫm, cuộc sống mà hơn năm năm nay từ anh ở Pađu anh đã hết sức yêu mến. Trong cuộc sống này, chắc chắn anh sẽ được sự tôn trọng của đồng nghiệp, được vinh dự là giáo sư đại học, cũng có thể, biết đâu đây, sẽ được chiếc mũ giám mục hay chiếc mũ đỏ của giáo chủ. Bên kia, anh đã thấy những mạo hiểm, những sự xỉ vả, các vụ truy tố không còn nghi ngờ gì, có thể cả cái chết, cái chết sau cực hình, cho xứng đáng với những kẻ nào dám bảo vệ một luận đề mang tính chất tà giáo, những kẻ nào tán thành học thuyết của một tên tà giáo, những kẻ ấy sẽ bị cả luật đạo và luật đời buộc tội.

Có một người khác đã đứng trước sự lựa chọn như thế này trên một quả núi gọi là núi Gôngôta. Người ấy đã không lùi bước trước gánh nặng của chân lý, dù gánh nặng ấy là do Thánh giá tạo ra, dù sự lựa chọn ấy đưa anh ta đến cái chết vì Thánh giá. Tâm hồn Ăngtoan êm ả hẳn lại khi anh suy nghĩ đến điểm này và trong niềm tự hào mới, vừa bột phát, anh vươn thẳng hai vai đang trĩu xuống. Bây giờ anh đã hiểu một cách sâu sắc, anh hiểu rằng không thể hòa hoãn, thỏa hiệp trước chân lý.

Chính cái ấy, cái điều duy nhất ấy, con người phải dựa vào nó - dù con người có bị chiến bại, ngã xuống chiến trường và bị giày xéo lên mà chết.

9

Cha Mariô Belacmi tạ thế đêm hôm ấy.

Ăngtoan đã gần người cho đến phút cuối cùng nhưng không thể trao đổi được vài lời với ông Girôlamô cũng như với cô cháu vì cha Phêlíp đã đưa họ ra khỏi giường ngay sau khi thầy thuốc thông báo tu viện trưởng từ trần.

Còn Ăngtoan, anh phải ở lại đây để giúp đỡ việc chuẩn bị cho thi thể người có thể được an táng nhanh chóng, đây là điều bắt buộc.

Hôm sau, sau lễ tang cực kỳ tốn kém và long trọng, Ăngtoan đợi ở giáo đường cùng với các thầy dòng giúp việc trong khi đám tang rời khỏi Nhà thờ. Từ chỗ ngồi của anh ở gian bên, anh thấy tiểu thư Luxia và chú nàng thông thả đi ra phía cửa, theo sau một hàng dài các tăng lữ: giáo chủ từ Vonido đến làm lễ, cha Phêlíp cao lớn, người vươn thẳng, tinh khiết trong chiếc áo trắng rồi đến nhóm giáo sĩ cỡ kém hơn. Về tang phục, tiểu thư Luxia vẫn mặc chiếc áo choàng dài sẫm màu nàng đã mặc tối hôm trước khi ở khu vườn kín, chiếc áo choàng ấy trùm qua áo chùng của nàng cho tới chân và quét xuống đất sột soạt mỗi khi nàng bước. Mũ của áo được kéo lên đầu và buộc lại để che ánh vàng rực rỡ của bộ tóc, trông nàng có vẻ khiêm nhường một cách ngây thơ, vẻ ấy - Ăngtoan biết rõ vì đã có kinh nghiệm cay đắng - còn xa mới đúng với tính cách thực của nàng.

Mắt nàng bắt gặp mắt người thầy thuốc khi nàng đi qua và dù anh đã gật đầu chào một cách lịch sự nàng vẫn đưa mắt thờ thẩn nhìn về phía trên đầu anh, coi như anh là người lạ và cái gật đầu chào lại chỉ là sự ngạo mạn. Tuy Ăngtoan đã quyết định không để cho nàng thấy rõ những ý nghĩ đang khích động anh, anh vẫn không thể ghìm lại sự bức bối làm cho mặt anh cau có. Anh trông thấy đôi mắt đẹp lơ đãng và lạnh lùng bỗng bừng lên và rực ánh giễu cợt, rồi nàng đi qua.

Ông Girôlamô đi cạnh cháu gái, ông trông thấy người thầy thuốc trẻ tuổi và trịnh trọng cúi chào khi đi qua trước mặt anh.

Một bệnh nhân khác của Ăngtoan, một giáo sư bị chứng viêm da do liên cầu đã giữ anh bên giường đến lúc quá khuya. Trong đêm mùa xuân ngát hương thơm, khi trở về anh đã gặp nhiều cặp người yêu đang đi, tay nắm tay và thì thầm vào tai nhau những lời âu yếm. Trong một khung cửa tối, vẳng đến tiếng của một cái hôn và tiếng cười khẽ của người phụ nữ đang bối rối. Hai bóng người rời nhau rất nhanh nhưng Ăngtoan cảm thấy, ở phía sau anh, họ lại sát gần nhau cũng rất nhanh. Thứ cảm giác khó chịu mơ hồ quấy rối anh đã mấy tuần nay lại tràn ngập, khó hiểu. Có lẽ một chuyển thay đổi không khí và khung cảnh sẽ phù hợp với anh chăng? Năm học kết thúc đã hai ngày rồi, anh có thể đi thăm Giăng ở Vonido. Cha Mariô đã mất, người bệnh nhân mắc chứng viêm da đã qua nguy hiểm, Ăngtoan có

đủ thì giờ để tranh luận với Giảng về vấn đề công bố việc anh bảo vệ Misen.

Nằm trên giường ngủ trong căn phòng tu sĩ Ăngtoan hưởng không khí ban đêm lùa qua khung cửa sổ hẹp. Nến đã tắt, vị nữ thần tắm trong ánh trăng hiện lên rất rõ và ý nghĩ sắp phải xa rời bức tranh này làm anh đứt ruột. Nhưng anh biết rằng nếu giữ bức tranh ở đây thì thật là điên cuồng, và điên cuồng không kém nếu muốn đem nó đi... đến bất cứ đâu... ở một chỗ khác nơi này. Không thể nào đem nó ra khỏi tu viện mà không bị trông thấy, trừ khi đem đi ban đêm, điều mà lương tâm anh nghiêm cấm.

Chỉ sáng mai thôi, anh sẽ làm cho lương tâm được thanh thản bằng cách tìm ông Girôlamô Belacmi. Lương tâm anh nói rằng dù sao thì anh cũng không được giữ một bức tranh mà lúc này anh đã biết giá trị, biết rõ người sở hữu chính thức của nó. Anh có quyền gì mà giữ để thoả mãn riêng mình bức hình hoàn hảo này, bức hình sẽ đưa đến cho các nghệ sĩ những hân hoan lớn, tạo cho họ niềm vui lâu dài và nguồn cảm hứng vô tận.

Tuy nhiên, Ăngtoan biết mình sẽ đau khổ vì sự xa cách này vì anh đã đi đến chỗ coi bức tranh Thần vệ nữ như sự có mặt của người đang sống thực sự mà đời sống đó gắn bó với đời sống của anh. Nằm dài trong bóng tối và yên lặng, nửa thức nửa ngủ, anh tự hỏi rằng những lạc thú của hôn nhân có thể so sánh được không với sự thư thái đã đến với anh do sự bầu bạn cao quý của thanh tịnh này, do sắc đẹp lặng lẽ và làm cho vững tâm này, tình bạn và sắc đẹp ấy luôn giúp cho những ý nghĩ bối rối, lo lắng, xao động của con người được thanh thản.

Trong khi anh nằm dài ở đây, hai mắt nhắm lại, những bức tường trong phòng bỗng xa dần, tan đi, biến mất và anh thấy mình đang nằm uể oải trên bãi cát bên bờ biển, dưới bóng cây xanh tươi, như anh thường nằm xưa kia ở trên bờ biển Ligurien, tóc còn ướt nước biển trong suốt, tinh thần và thể chất thoải mái, hài lòng.

Và bỗng nhiên nàng đã ở đây rồi, nữ thần “Vệ nữ” ấy, nàng đang duyên dáng, tao nhã, bước ra khỏi chiếc thuyền bằng vỏ ốc lớn và đặt lên bờ bàn chân hồng hồng, nhỏ nhắn nhẹ nhàng, kiêu diễm đến nỗi hầu như không để lại dấu chân trên cát. Làn tóc quấn quanh đầu giống như một chiếc mũ vàng. Nàng đến tận lùm cây mà anh đang nằm dưới bóng và chìa tay cho

anh hôn. Anh nhồm dậy và thấy một cách lạ kỳ cảm giác thanh khiết của cội nguồn, anh không thấy lúng túng vì mình đang khoả thân.

- Tôniô, người yêu của em!

Giọng nàng êm ái như nhạc điệu của một cây thất huyền cầm xa xôi, tiếng vừa văng ra đã bị nén lại.

- Tiểu thư, - anh khẽ nói, cảm thấy mình bối rối lạ lùng.

- Không, Tôniô, không phải là tiểu thư.

Nàng ở sát gần anh, hai cánh tay khoanh trước ngực một cách trong trắng.

- Không phải tiểu thư, caro mio! Người yêu của tôi...

- Người yêu của tôi, nữ thần biển cả của tôi...

Nàng đứng gần đến mức một bầu vú sát vào ngực Ăngtoan và hơi nóng trong người nàng khiến anh nóng sức người, anh run lên trong một ước muốn điên cuồng được ôm trong vòng tay thân hình mảnh dẻ đó.

Nàng kiễng chân lên, vòng tay qua cổ Ăngtoan:

- Tôniô, hôn tôi đi, - nàng ra lệnh.

Anh cố đẩy nàng ra, đấu tranh với lòng ham muốn ngày càng mạnh, nhưng nàng kéo đầu anh lại gần và môi họ gặp nhau.

Bỗng nhiên chớp loé lên chung quanh anh, sấm gầm thét quanh hai người, sét bủa dứt cái cây mà họ đang đứng ở dưới. Sững sốt, Ăngtoan cảm thấy mình không thể chống cự được khi những bàn tay trần tục giằng lấy người yêu của mình. Anh nghe thấy tiếng kêu lo sợ và kinh hãi của nàng “Tôniô! Tôniô!”, thấy tiếng kêu ấy xa dần và mất hẳn. Tiếng sét và những bàn tay to lớn đã tách rời họ ấy đã ném anh, chính anh, quỳ xuống đất. Còn nàng, nàng lúc này đã ở xa, đang vùng vẫy trong tay một nhân vật kỳ lạ có cái đầu đuôi uơi. Con quỷ hiện từ đáy sâu của địa ngục lên ấy, nó đang cười vui một cách ma quỷ, con quỷ bi đát này chính là sự hiện hình của cha Phêlíp Xăngtôt.

Trông thấy bộ mặt ấy, sức khoẻ Ăngtoan hồi phục ngay và anh phóng theo dấu vết của tên cướp đoạt phụ nữ, hơi thở anh dồn dập, mồ hôi tràn xuống gần lóa mắt, tim đập mạnh đến nổi như muốn bật khỏi lồng ngực.

Loạng choạng, hỗn hển, kiệt sức, anh ngã xuống đất, vất vả mới quỳ lên được và cứ lết như thế khoảng vài thước rồi lại ngã xuống, mặt úp xuống cát. Khi anh có thể, không phải là nâng người lên mà là ngẩng mặt lên, anh chỉ còn trông thấy ở đằng xa, rất xa, con đười ươi đang chạy trốn, đem theo cái mùi của nó. Một lúc sau, chỉ còn lại một khối lơ mờ ở chân trời, một khối vừa mờ vừa nhỏ đi từng giây phút. Rồi không còn gì hết. Chân trời trống rỗng.

Và chỉ còn lại nỗi xa vắng, lặng lẽ và đau đớn.

Bỗng hai tai như bừng tỉnh vì một giọng nói khác, rất gần:

- Lõa thể! Hấn lõa thể kia! Thật hổ thẹn! hổ thẹn cho hấn...

Tiếng nói quen thuộc, lạnh lạnh mà sự khinh mạn chua chát nện vào tai anh. Anh nhận ra Luxia Belacmi đang đứng trên cây, người trùm kín trong chiếc áo choàng dài nàng đã mặc khi ở trong vườn và chỉ để hở bộ mặt trái xoan mờ mờ. Nàng giơ ngón tay đe dọa anh trong khi miệng nhắc lại những lời xỉ vả không kém gay gắt. Vô cùng hổ thẹn vì những gì nàng nhìn thấy, Ąngtoan đứng lên muốn tìm cái gì đó để che đậy tình trạng lõa thể của mình nhưng không tìm được gì cả. Khi ấy nhịp độ nói càng nhanh hơn, lời xỉ mắng càng mạnh hơn và không bao lâu giọng nói cay chua càng kịch liệt đến mức như khoan vào nhĩ tai anh và xé óc anh một cách đau đớn.

Mồ hôi đầm đìa nhưng người lại lạnh giá, tay bám vào chần, nệm, tìm đập thành thịch, Ąngtoan tỉnh hẳn và thấy người vô cùng nhẹ nhõm vì mình vừa qua một giấc mơ khủng khiếp.

Anh với vội chiếc áo mặc vào người đang giá lạnh, tay ôm đầu, anh đợi cho tim đập bớt mạnh và tay hết run, rồi anh lấy một ít than hồng đựng trong chiếc bình nhỏ, thổi cho bùng lên, khi lửa đã cháy sáng, anh thấp nền và xem xét lại bức tranh.

Tất cả vẫn nguyên vẹn. Nàng vẫn gợi lên sự kỳ vọng toàn thiện và vẫn xinh đẹp. Nhớ lại rằng mình đã ôm ghì lấy nàng, cảm giác bối rối ấy lại trỗi lên trong anh, nhưng anh quả quyết bất ý nghĩ của mình đi đường khác, tránh xa sự cảm dỗ xác thịt như vậy, anh tắt đèn và nằm xuống, kéo chăn đắp lên người.

Giấc mộng kỳ lạ ấy phải chăng nhằm thông báo cho anh một sự gì? Một sự cảnh báo chăng? Hay mệnh lệnh trả thật sớm bức tranh cho người chủ

chính thức của nó? Ăngtoan tự cam đoan rằng ngày sáng ngày mai sẽ tìm ông Belacmi và trả lại ngay tài sản cho ông.

10

Hôm sau, cha Phêlíp Xăngtốt niềm nở tiếp Ăngtoan trong phòng tiếp kiến, ở đây ông đã ngồi vào ghế của tu viện trưởng đặt trên một chiếc bục nhỏ. Giáo chủ đã hứa một cách chính thức với Xăngtốt rằng ông chắc chắn được nâng lên vị trí của tu viện trưởng ngay sau khi bức thư gửi đi La Mã và thư trả lời về tới đây. Cho nên ông đã không để mất giây lát nào để đảm nhiệm đặc quyền của một nhiệm vụ mà lúc này ông được hưởng nhưng chưa có sự bổ nhiệm chính thức. Kiểu cách của ông cao ngạo và nghiêm khắc hơn, cách nói của ông vẫn tắt hơn.

- Có việc gì thế ông Xecvêlut? - Ông hỏi sau khi Ăngtoan đã kính cẩn hôn đường viền của chiếc áo thêu lông lầy của ông.

- Tôi xin phép được gặp ông Girôlamô Belacmi.

- Anh đến chậm rồi. Ông Girôlamô và cô cháu sáng hôm nay đã đi Vonido sớm. Ông ấy nói với tôi về anh bằng những lời nồng nhiệt. - Xăngtốt nói tiếp và mỉm cười một cách dễ dãi.

Nhưng môi ông mím lại khi ông kết luận:

- Còn cô cháu gái, cô ta xinh đẹp thật đấy, nhưng là một ác phụ.

Ăngtoan hoàn toàn đồng ý với nhận định sau nhưng việc ra đi của ông Girôlamô đã cản trở dự định của anh. Khi nào anh mới trả lại ông bức tranh được? Nếu cách suy diễn về giấc mộng của anh đúng với sự thật, anh không nên nói cho cha Phêlíp biết bức tranh hiện có trong nhà tu. Rồi Ăngtônô nhớ lại ông Girôlamô có nói rõ địa chỉ của ông ở Vonido, tâm trí anh sáng sủa lên. Anh hết sức mong muốn gặp Giăng thật sớm và thoáng thấy khả năng đạt được hai mục đích một lúc.

Tiếng cha Phêlíp kéo anh về thực tại:

- Tôi tin rằng anh đã sám hối xứng đáng vì đã có những ý nghĩ phiền loạn về vấn đề tuần hoàn qua phổi, phải không bác sĩ?

Ăngtoan cúi đầu:

- Tôi đã cầu nguyện xin được tha thứ như cha đã truyền lệnh.

- Tốt lắm! Anh có một tương lai tốt đẹp, tôi rất tiếc nếu như có tình huống nào cản trở nó.

Ăngtoan ngẩng đầu sung sướng vì đã dễ dàng tránh khỏi cái bẫy đó.

- Nếu được cha cho phép, tôi xin đi Vonido vài tuần. - Anh nói.

Nếu anh thuyết phục được Giảng giúp anh công bố phát minh, thì cũng cần đến mấy tuần lễ để ấn hành xong bản phát minh đó.

- Đi Vonido à? Nhưng anh giảng dạy ở trường đại học kia mà?

- Bài giảng của tôi đã kết thúc vào dịp hè này.

- Thật vậy nhỉ. Thế anh định làm gì ở Vonido?

Ăngtoan lưỡng lự. Thú nhận sự thực là điều tai hại. Nhưng anh lại không thể nói dối được. Anh nhớ đến điều Giảng đã gợi ý là cần học vẽ trên mẫu sống động để nâng cao sự hiểu biết về các tỷ lệ trong môn phác họa. Đây là một lý do tốt để ở lại Vonido, chắc cha Phêlíp cũng thừa nhận không bàn cãi vì họ đã thường nói về nghệ thuật với nhau. Người mục sư biết rõ hứng thú đối với môn hội họa của người thầy thuốc trẻ tuổi.

- Tôi có ý định theo học một số buổi đặc biệt về hội họa, thưa Đức Cha, - anh vội vàng trả lời.

Bản thân sự việc làm xiêu lòng cha Phêlíp, một người vốn kỵ không cho ai thoát khỏi quyền mình một thời gian dài, hay việc đảm nhiệm rất tình cờ, không toan tính trước một chức vụ chưa phải là của mình, đã làm cho ông có thái độ nhiệt tình? Dù sao đi nữa, ông đã mỉm cười thân ái và trả lời:

- Vậy thì anh cứ ở cả mùa hè Vonido. Tôi ghen với anh về làn gió mát của sông Lidô đấy. Có lẽ sang năm anh sẽ vẽ được những bức bích họa ở giáo đường mới của chúng ta.

- Cầu Chúa cho sẽ được như thế. - Ăngtoan thành kính nói, và nhẹ nhõm, anh rời chiếc bục cao.

11

Đến ranh giới của Vonido, hành khách từ các miền lân cận tới phải xuống xe đi thuyền, loại thuyền con rộng và chậm chạp, có thể chở được đến tám người.

Ngay sau hôm tiếp kiến với cha Phêlíp, vào lúc quá trưa, Ăngtoan đã nhập bọn với những hành khách người đầy bụi bặm đi xe ngựa từ Pađu đến. Chiếc thuyền chở nặng chậm chạp xuôi dòng con sông đào lớn cắt đôi thành phố. Người chèo thuyền vạm vỡ, rám nắng, đầm đìa mồ hôi vì phải dùng sức và cái nóng tháng sáu. Đá hoa cương nhiều màu ở mặt trước các lâu đài sáng rực rỡ dưới ánh nắng mặt trời chói lọi. Ở ngay giữa thành phố, đối diện với tòa lâu đài lộng lẫy của các vị thống đốc, khách thay thuyền sang những chiếc gong đôn nhẹ nhàng, thon dáng, nhiều màu sắc tươi vui với mũi thuyền vươn cao như cổ thiên nga. Chúng từ mọi phía chạy đến, luân lưu trên mạng lưới các sông đào và hồ của thành phố xây trên những dòng nước chảy duyên dáng này, thoải mái như loài chim nước. Với con mắt nghệ sĩ, Ăngtoan chọn một chiếc thuyền có tán viền tua xanh phủ trên khung gỗ, cửa mở về phía những làn gió mát của sông Lidô gần đấy. Các tấm rèm lúc đó được cuộn lên buộc bằng dây trắng có thể thả xuống nếu trời xấu hay người ngồi thuyền muốn không ai nhìn thấy, chuyện bình thường trong thành phố đáng yêu đầy tình ca và tình yêu này.

Người chèo thuyền là một người bé nhỏ tóc nâu có miệng cười quá rộng để lộ ra nhiều chỗ sứt ở bộ lợi màu hồng dị thường. Nhìn y phục sẫm màu, đoán rằng người qua sông là người của Nhà thờ, anh ta nói năng một cách kính trọng:

- Ngài đi đâu, thưa linh mục?
- Đến lâu đài Pêdarô. Cách đây có xa không?

Trước tiên, Ăngtoan muốn đến nơi ông Belacmi ở để báo không chậm trễ cho ông biết chỗ có bức Bôtixeli của ông.

- Không xa mấy.
- Vậy thì đến lâu đài.

Ăngtoan lên thuyền và ngồi trong lều, trên một chiếc ghế có nệm rất êm.

- Anh có biết Galêatxa Vaxca không?
- Tất nhiên là có ạ. Nhưng (anh ta nhướn lông mày lên tỏ vẻ ngạc nhiên vì một người của Nhà thờ lại muốn đến nơi đây) đó là phố các nghệ sĩ.
- Khi chúng ta rời lâu đài Pêdarô, anh sẽ đưa tôi đến đấy, số nhà mười bốn.

Người chủ thuyền giương to mắt:

- Đây là nhà ông Giăng Xavarino sang trọng. Thuyền tôi vẫn chờ ông ấy! Rèm cả hạ thấp - anh nói tiếp một cách ý nhị. - Ông ta là một con người thật tuyệt.

Ăngtoan không ngạc nhiên về tiếng tăm phóng túng của bạn anh. Cũng không ngạc nhiên vì người chèo thuyền biết Giăng. Tại sao lại không biết nhỉ? Cha của Giăng là một trong những chủ ngân hàng và nhà buôn giàu nhất tỉnh, và Giăng lại là chúa tể của giới trẻ tuổi của Vonido.

- Ông Xavarino là bạn tôi. - Xécve tuyên bố với vẻ đắc chí khá ngây ngô.

- Đi nào!

Người chèo thuyền kêu lên một cách lạnh lùng để báo hiệu cho những lái thuyền khác rời đẩy mũi chiếc thuyền nhẹ nhàng của anh lướt trên nước hồ xanh nhạt và loáng dầu.

Sự giao lưu trong trung tâm thành phố rất náo nhiệt và chiếc thuyền này tiến lên rất khó khăn vì thuyền bè san sát với nhau. Nhưng Ăngtoan lại thích thú về chuyến du ngoạn này. Anh đi nghỉ hè kia mà, lần đầu tiên sau bao nhiêu tháng rỗng, với tiền lương cả năm trong túi. Dưới ánh mặt trời chói chang, giữa những quần áo trang sức sang trọng và các thuyền gông đôn nhiều màu sắc, anh nhận thấy y phục của mình thật tồi tàn.

Ở đây có biết bao nhiêu lựa chọn, nhưng, lông thú và dây chuyền vàng. Nếu y phục lịch sự không cần đến ở Padu thì ở Vonido không như thế, và Ăngtoan tự bảo mình phải nhờ Giăng chỉ cho một hiệu thợ may.

Thuyền đi chậm chạp đã tạo điều kiện cho người thầy thuốc trẻ không bỏ sót một cảnh tượng nào, anh ngắm nghía sự lộng lẫy của những tòa lâu đài với những hàng cột thẳng đứng, kinh ngạc trước những bến thuyền, ở đó có những gông đôn riêng sang trọng đang đợi chủ nhân và bập bênh suốt dọc bến có lát đá chung quanh các hình chạm bằng hoa cương nhiều màu sắc.

Xa xa, thoáng có một bà y phục sang trọng đang mơ mộng trên những mái bằng dùng làm sân thượng mát mẻ vì các làn gió nhẹ từ sông Lidô thổi đến. Thực ra, Ăngtoan thần phục nghĩ, Vonido mang hình dung từ Đất Thánh cũng không uổng, vì đây chính là thành phố giàu có và đẹp nhất thế giới, đồng thời cũng là ngã tư của những con đường kinh doanh từ khắp nơi trên trái đất đến.

Nơi giao dịch thương mại quan trọng nhất là quảng trường trước phố Giacômeta và Riantô. Từ đây đưa ra một thứ tiếng ồn ào, hỗn độn, trăm trăm và nổi rõ hẳn lên là tiếng leng keng của những đồng đũa¹⁷, vàng của những người đổi tiền. Tiếng những chiếc búa nhỏ của người thợ kim hoàn đập nhịp nhàng khắp chung quanh hoàn chỉnh bản hòa tấu đậm đà ấy. Phía sau họ, dãy nọ sau dãy kia, - cao hơn hẳn những nhà kho đầy nứt các sản phẩm phong phú của phương Đông: ngà voi, hương liệu, lụa, gỗ hiếm - những gian hàng hấp dẫn mọc lên: một số lượng sản phẩm nói trên được lưu thông ở đây, hàng bán buôn tạo ra một thị trường xuất khẩu duy nhất không đâu bằng.

Phía bên kia cầu, Ăngtoan trông thấy các cửa hàng của người Đức với nhà ở và kho của họ, đối diện với các bến có những tàu ở bên ngoài đến biển hồ bỏ neo sát cạnh nhau, đầy căng các kho báu làm cho những hành khách đang thèm muốn hoặc chất đầy hàng xuất khẩu chứng tỏ sự giàu có của Vonidor. Xa hơn nữa, trên sông đào, những chiếc tàu lớn đang đứng mơ màng, chở đầy thức ăn, dầu, rượu vang, từng dòng phu khuân vác đang từ các kho dự trữ lớn của những người buôn, khuân trèo tàu những kiện hàng nặng, họ như một đạo quân kiến không biết mệt mỏi.

- Tránh nào! - Người lái thuyền kêu to để những lái thuyền khác giãn thuyền họ sang một bên. Chiếc bơi chèo lớn đẩy một cái làm cho thuyền quay nửa chiều dài và vút thẳng vào một trong những nhánh sông phụ. Ở đây, hai bờ gần nhau hơn, hồ đẹp hơn; giữa những ngôi nhà và nước chỉ có bến đá chạy dài. Các lâu đài trang trí kém tráng lệ hơn và dù nắng lúc quá trưa, ở đây vẫn có những khoảng râm mát, thêm vào đó là bóng của bao lon các nhà ở, gần như sát với nhau trên mặt nước.

- Lâu đài Pêdarô kia rồi! - Người lái thuyền nói.

Ở nơi này của Vonidor, con sông đào hẹp hẳn lại, bóng râm dày hẳn lên. Một vài người đi dạo đang thơ thẩn trên bến. Cặp mắt sắc của Ăngtoan nhận ra ngay một dáng người thanh tú và lịch sự có vẻ quen thuộc lạ lùng. Còn một quãng bằng hai chiều dài của chiếc gông đôn thì Ăngtoan không còn nghi ngờ gì nữa: mái tóc vàng ấy chỉ có thể của Luxia Belacmi và đúng là Luxia Belacmi đang đi về lâu đài Pêdarô, ở cách đây mấy khung cửa lớn.

Thuyền của Ăngtoan đến ngang tầm người thiếu nữ khi một tên có vẻ gian xảo từ một hẻm nhỏ ra. Ánh sáng dao găm loáng lên trong tay phải hắn. Trước khi Ăngtoan kịp kêu lên thì tên kẻ cắp đã nắm lấy cái túi nhỏ đeo ở dây lưng Luxia định cắt lấy rồi lẩn trốn. Bọn kẻ cắp nhiều vô kể trong thành phố giàu có này.

- Kia! Có kẻ cắp! - Ăngtoan kêu to và nhảy dựng lên.

Cái nhảy của anh làm cho thuyền đột ngột mất thăng bằng và người chèo thuyền thiếu chút nữa thì nhào xuống nước. Ăngtoan giằng lấy bơi chèo của anh ta và đẩy mạnh, đưa thuyền áp dọc bến rồi nhảy lên bờ, mọi việc diễn ra trong giây phút.

Trong trạng thái kích động và vội vàng rời khỏi thuyền, Ăngtoan không trông thấy rằng Luxia Belacmi được tiếng kêu của anh báo trước đã tránh khỏi đà của tên kẻ cắp tự thoát khỏi tình huống. Nàng cướp lấy chiếc gậy ngắn của tên gian đang cầm ở tay trái và ra sức phang đúng ngay vào sọ hắn, khiến hắn khụy xuống. Vừa dừng cầm tự bảo vệ nàng vừa kêu to:

- Giúp tôi với! Có kẻ cướp! Giúp tôi với!

Trong đám hỗn độn ấy, Ăngtoan đã chạy đến và kêu lên:

- Tôi đến đây, tiểu thư! Tôi đây!

Hoặc Luxia không nghe tiếng anh, hoặc nàng tưởng anh là một tên kẻ cướp khác, nàng nện vào đầu anh một gậy làm anh ngã quay lơ, anh lăn xuống rãnh nước và nằm không động đậy.

Tên cắt túi lợi dụng lúc lộn xộn do sự có mặt bất ngờ của Ăngtoan để thoát khỏi chỗ hiểm nghèo mà hắn vừa chui vào. Mềm như một con lươn, hắn đứng dậy và biến vào ngõ hẹp.

Đờ đẫn, Ăngtoan loạng choạng đứng dậy để đương đầu với một con thịnh nộ thực sự.

- Đần độn! Ngu si! Ngốc nghếch! - Luxia Belacmi hét lên.

Vì rằng tên cướp lợi dụng sự can thiệp không đúng lúc của Xécvê đã lấy được túi tiền của Luxia khi hắn trốn.

Đến lúc ấy Luxia mới nhận ra người đến cứu không may mắn của mình.

- Ôi, ông đây ư, ông thầy thuốc. Tôi thật không ngờ lại chính là ông!

Giọng cô cay đắng và khinh bỉ.

- Tôi định đến để giúp cô! - Ăngtoan áp úng, anh định phân trần, - nhưng khôn thay, không đạt hiệu quả.

Cô giậm chân, bàn chân nhỏ nhấn đập mạnh xuống bến:

- Tôi cần đến sự giúp đỡ của anh ư? Phải là cái khác một tên cướp túi tầm thường mới làm được cháu gái Amêrigô Vexopucxi lùi bước.

Ăngtoan hơi lão đảo đưa tay sờ vào đầu đang nhức nhối. Con thịnh nộ dịu đi, cô ra lệnh:

- Để tôi xem đầu anh nào.

Rồi lùa các ngón tay vào mớ tóc đen, cô sờ nắn, Ăngtoan không ghìem nổi cơn rùng mình.

- Hừ! Chẳng làm sao cả, - nàng nói, da cũng không bị sứt.

Tiếng gọi khi này của Luxia đã được nghe thấy, có tiếng ồn ào và bước chân tiến lại gần.

- Trời ơi! Người chèo thuyền la lên. Cảnh sát! Họ sắp bắt và đưa tất cả chúng ta đến quan tòa đấy!

Một lần nữa, tiểu thư Luxia lại tỏ ra làm chủ tình thế, chứng tỏ sự nhanh nhẹn trong suy nghĩ và hành động như nàng đã có dịp phải đối phó.

- Anh đưa ông ta đi đâu? - Cô hách dịch hỏi người chèo thuyền.

- Đến phố Galêatxa Vaxca.

- Kéo ông ta vào thuyền và đi đi. Nhanh lên!

Cô đẩy Ăngtoan đến gần thuyền. Choáng váng không kịp kháng cự, anh tụt xuống thuyền và ngã lên đống nệm trong khi người chèo thuyền ra sức đẩy mạnh bơi chèo.

12

Đầu anh vẫn đau nhức nhưng tâm trí anh đã bắt đầu sáng suốt đôi chút khi người lái thuyền đưa anh đến gần chỗ ở của Giăng Xavarinô. Hình như Luxia đã chẩn đoán đúng, anh chỉ có một cục bươu, nhưng khá to ở phía thái dương. Chiếc mũ của anh đã rơi mất trong khi lộn xộn.

- Lạy Chúa tôi! - Người lái thuyền kêu lên khi nhìn Ăngtoan đang cúi xuống lấy tiền để trả tiền thuyền.

- Ngài có một quả trứng khá đẹp ở một bên đầu!

- Cũng may mà cái đầu của tôi không bị nứt đấy, tôi có cảm giác như nó đã bị bửa ra. - Ăngtoan càu nhàu nói.

Anh chèo thuyền nói thêm, vẻ thán phục:

- Cô tiểu thư ấy mới cương quyết chứ! Cứng rắn thật! Lại đẹp nữa chứ!

- Điều ấy có gì là quan trọng! Về phần tôi, tôi cho rằng không gặp lại cô ta là điều may mắn, - Xécvê nói một cách chắc chắn, - Chào anh!

- Xin tạm biệt ngài.

Người thanh niên vắt cái túi lên vai, thông thả lên hai tầng gác để đến xưởng vẽ và là phòng ở của Giăng. Đã nhiều lần anh đến đây, nhưng cái vui âm ỉ, tính nét thất thường, phóng túng của các nghệ sĩ, họ ở nhiều nhà trong phố này, không phù hợp với những sở thích yên tĩnh của anh cho nên anh không bao giờ ở lại lâu. Đimát, người hầu của Giăng, đưa anh vào phòng đợi, miệng bĩu môi tỏ vẻ chẳng tôn trọng gì các tập quán của ông chủ.

Anh nghe tiếng Giăng hỏi vọng từ cuối xưởng:

- Ai đấy, Đimát?

- Thưa ông, bác sĩ Xecvêut.

- Tôniô! Một sự bất ngờ thú vị biết chừng nào. Vào trong này nhanh lên Tôniô.

Ăngtoan đưa chiếc túi của anh ra, thấy nó quá nhẹ, Đimát chun mũi khinh khỉnh, rồi anh đi qua phòng ngủ đến phòng vẽ ở phía bên kia. Đây là phòng rộng ở cuối căn nhà. Khung cửa kính lớn ở trên mái mở suốt từ đầu nọ đến đầu kia dọc theo một bên phòng toả ánh sáng xuống chói lọi, thuận tiện cho người họa sĩ làm việc.

- Tôniô!

Mặc chiếc áo choàng loang đầy vết màu sắc sỡ, bảng pha màu trong tay, Giăng đón anh ở cửa. Họ thân ái ôm choàng lấy nhau, trong lúc tình cảm chan hòa ấy, nhà nghệ sĩ đã bôi một phần các vệt màu lên chiếc áo sẫm màu của nhà phẫu thuật.

- Con gió nào đưa bạn đến Vonido đây, Tôniô?
- Mình muốn nói với cậu về...

Câu nói dừng lại nửa chừng và Ăngtoan mở to mắt không dám tiến lên. Trước mặt anh, trên một chiếc bục nhỏ, một thiếu phụ rất đẹp đang đưa tay nâng bộ tóc lên như người đang quấn đầu. Tuy nhiên, không phải sự có mặt của cô ta làm Xécvê sợ hãi mà là việc cô hoàn toàn khoả thân, một sự khoả thân đẹp mê hồn, điều mà Ăngtoan mới thoáng qua đã không thể dù không muốn, mắt anh lại quay lại nhìn cái cơ thể mỹ lệ đang đứng trên bục làm người mẫu.

Ăngtoan không phải không biết rằng bạn anh thường vẽ khoả thân nhưng cho đến bây giờ anh chưa hề gặp người mẫu ở phòng vẽ. Anh chưa bao giờ trông thấy phụ nữ khoả thân, từ trên bàn mổ. Người ở đây hoàn toàn khác hẳn. Mắt hai người bỗng gặp nhau và anh thấy trong mắt người thiếu phụ thoáng ánh lên một tia vui vẻ tinh quái.

Về phần mình, Giăng không phải không nhận thấy hai má anh bạn lúc thường nhẵn và nâu, lúc này rất dầy màu. Anh phá lên cười:

- Đẹp đấy chứ, Tôniô?

Thế là Ăngtoan im bật, lưỡi anh cứng lại vì bối rối đến cùng cực. Nhà họa sĩ cười đến đứt hơi và người gập làm đôi mắt một lúc. Sau cùng anh trấn tĩnh lại, ít ra cũng đủ để giới thiệu hai người với nhau, nhà bác học trẻ và cô gái khả ái.

- Đây là Colarit Xtorôdi. Còn em, Colarit, đây là ông Ăngtônô Xécvétut, bạn anh, nghệ sĩ và nhà giải phẫu đầy triển vọng mà anh đã nhiều lần nói với em.

Người thiếu phụ mỉm cười và Ăngtoan biết tại sao cô không ngượng ngịu trước mặt anh: đối với cô, anh cũng là một nghệ sĩ nữa. Khi cô nói, anh say sưa nghe giọng nói êm ái và rất trầm của cô với những tiếng rung từ cổ họng:

- Vâng, ông Giăng nói về ông luôn, thưa bác sĩ.

Ăngtoan nghiêng đầu chào. Sự lúng túng của anh tiêu tan, và anh nói một cách giản dị chứng tỏ anh đã lấy lại được thăng bằng.

- Cô Xtorôdi đẹp đến nỗi có thể đem lại ngọn lửa cảm hứng cho bất cứ nghệ sĩ nào.

- Thế mới đúng là cách nói của người quý tộc thực sự chứ! - Giảng kêu lên và giơ tay vỗ vào lưng anh một cách thân ái. - Tôi vẫn bảo rằng cậu có thớ của một hiệp sĩ phong nhã mà.

Rồi quay về phía người mẫu:

- Nghỉ một lúc đi em, Colarit. Có rượu nho ở tủ thức ăn, làm ơn rót cho ba cốc.

Người thiếu phụ nhặt ở dưới chân chiếc áo choàng mỏng mặc trong nhà choàng vào người trước khi đi đến tủ thức ăn lấy chai và cốc. Ängtoan và Giảng ngồi cạnh nhau trên đi văng.

Colarit Xtorôdi đưa cho họ hai cốc đầy, cô vươn vai hơi mệt mỏi và ngồi trên chiếc ghế đầu.

- Thật là một công việc khó khăn, thưa bác sĩ Xecvêut, khi ngồi làm mẫu cho nghệ sĩ đòi hỏi cao ở mình, khao khát tự hoàn hảo như ông Giảng. Nhưng, ông là nhà phẫu thuật học, ông đã biết tất cả những gì thuộc về con người.

- Cũng không đúng hẳn như thế đâu. Tôi chỉ là người nghiên cứu về giải phẫu thôi.

Giảng cười và ngắt lời hai người:

- Lần này thì cậu có dịp nghiên cứu vấn đề không như là nhà giải phẫu mà như nhà nghệ sĩ. Tônia ạ. Cậu có thấy rằng cơ thể Colarit khá đủ hoàn hảo để xứng đáng với việc nghiên cứu ấy không?

Máu lại dồn lên má Ängtoan, rồi lại tản đi.

- Tôi biết chỉ có một cơ thể đẹp thôi, - anh thành thực nói.

- Trời! Cậu thật kém lịch thiệp, Tônia ạ! Kém cả thủ đoạn nữa. Đừng bao giờ nói với một người phụ nữ rằng họ không phải là người đẹp nhất trên đời.

Nhưng Colarit chăm chú nhìn Ängtoan một cách nghiêm trang.

- Tôi có cảm tưởng rằng, - cô nói, - bác sĩ Xecvêut trước hết là một người bản tính thành thật. Hãy nói, với chúng tôi về người phụ nữ đẹp ấy

đi, bác sĩ.

- Không phải là người phụ nữ, đó là một bức tranh - Tôniô thú thực.
- Bức tranh của Bôtixeli! - Giăng thốt lên.
- Đúng, Giăng ạ. Thần vệ nữ của Bôtixeli.

Nhà họa sĩ giơ hai tay lên trời giải thích:

- Tôniô đã say mê Thần vệ nữ của Bôtixeli rồi đấy.

Colarit mỉm cười một nụ cười ấm áp hưởng ứng:

- Tôi đã được thấy thần vệ nữ của Bôtixeli nên tôi không thể cho rằng anh ấy có lỗi. Nhưng bức tranh ấy đã bị mất cắp ở Phlôrăngxơ kia mà?

- Có người nào đã bỏ nó ở tu viện Pađu nơi tôi ở.

- Và Ăngtoan đã đem nó về phòng mình rồi nhốt kín ở đấy để mơ mộng trước nó, dưới ánh trăng, như một anh chàng si tình phong nhã.

Ăngtoan đỏ mặt vì câu chế giễu, nhưng Colarit đã trầm ngâm nói:

- Anh đã đúng, bác sĩ ạ. Như tôi nhớ lại hình ảnh ấy trong ký ức của mình thì người đàn bà này đúng là người tao nhã nhất và người đẹp nhất đời.

- Tôi không nghĩ như thế, - Giăng nhăn mặt, quả quyết. - Những người phụ nữ vẽ trong tranh của các vị chỉ hoàn hảo để tạo ra những bức tượng. Hãy nói với tôi về một người phụ nữ bằng thịt và bằng máu. Đó là vấn đề khác.

Ăngtoan cúi xuống đặt chiếc cốc xuống bàn thì Colarit Xtorôdi kêu lên:

- Anh bị thương ư, bác sĩ? Thái dương anh brou lên đây này.

- Ừ nhỉ! Có đau lắm không, Tôniô? - Giăng kêu lên - Tên vô lại nào đã chơi xấu với cậu phải không?

- Đó là một cô gái, - Ăngtoan thở dài.

- Cậu đánh nhau với con gái sao? Có việc gì thế?

Ăngtoan thuật lại câu chuyện. Nghe kể xong thì Colarit nói:

- Con người mới tàn nhẫn làm sao! Tại sao cô ta biết rằng anh không bị thương nghiêm trọng?

- Vì tôi còn đi được và lúc ấy cảnh sát đến.

Xecvê biết rằng anh đã bênh vực Luxia, anh cần môi bọc tức.

- Nhưng ít ra thì cô ấy cũng có thể đưa anh về lâu đài cùng với mình, - Colarit nhấn mạnh.

- À này, lâu đài Pêdarô không ở trên đường cậu đến đây. Cậu đến chỗ ấy làm gì thế, Tôniô?

Ăngtoan nói ý định đi gặp Belacmi ở Vonido trước khi đến tìm Giảng.

- Nhưng cậu có thể nói với ông ta tất cả những điều ấy ở Pađu, - Giảng ngạc nhiên. Ăngtoan vui vẻ thừa nhận:

- Mình chưa làm thế chính vì tiểu thư Luxia đã làm mình quá tức giận!

Giảng cười:

- Cậu có muốn biết mình sẽ hành động như thế nào ở địa vị cậu không? Mình sẽ kéo cái con mụ lẩm mồm ấy vào một cái xó tối nào đó và sẽ hôn mụ cho khóa được miệng mụ lại...

Ăngtoan cố mỉm cười:

- Chắc cô coi tôi như một anh chàng ngốc bỏ đi, cô Xtorôdi, nhưng lối sống của tôi luôn luôn khác với lối sống của Giảng...

- Có đủ các loại người trên đời này, thưa bác sĩ, - Cô ngọt ngào nói. - Và tôi tin rằng có vị trí riêng cho từng người. Tôi nghĩ rằng anh là một người có giá trị và tôi tin chắc một ngày nào đó tôi và cả Giảng nữa sẽ không đáng kể gì bên cạnh anh.

Giảng cau mày một cách thân ái:

- Đây, đây là cuộc họp mặt của bạn bè hay là nhóm thảo luận triết học?

Anh rót thêm rượu vào các cốc và nói tiếp:

- Chúng ta uống đi. Uống để chúc mừng Ăngtônô Xecvêut, người sẽ là nghệ sĩ và bác sĩ, nhưng là giáo sĩ thì không bao giờ!

Họ uống và chuyện vãn một lúc nữa. Rồi Colarit Xtorôdi đứng lên:

- Tôi đã nghỉ đủ lắm rồi, - cô nói, - và ánh sáng sẽ không còn tốt lâu nữa đâu. Nếu anh muốn vẽ xong cánh tay hôm nay anh phải làm việc đi thôi.

- Cô nói đúng! Tiếp tục nào!

Giăng cầm lấy bảng pha màu và đến giá vẽ, anh đang trau chuốt một công trình nghiên cứu tuyệt mỹ về cơ thể của Colarit.

Ăngtoan thấy choáng váng vì rượu nho và vì bị đánh, anh đứng lên và nói:

- Tôi xin lỗi. Tôi cảm thấy cần nghỉ ngơi chút ít.

- Bảo Đimát đưa cậu đến phòng cậu. Mình sắp xong việc ngay hôm nay rồi đây.

Ăngtoan ngả đầu chào và mỉm cười trước người mẫu đang ngồi trở lại tư thế làm mẫu:

- Nếu cô cho phép?

- Chào anh, anh Ăngtônô, - cô trả lời. - Tôi hy vọng sáng mai đầu anh sẽ đỡ hơn.

13

Giấc mơ bắt đầu cũng như lần trước. Bãi cát biển, bóng cây xanh, nước vỗ nhẹ. Nữ thần từ chiếc thuyền xà cừ bước xuống, vinh quang trong vẻ đẹp tinh khiết, miệng chỉ mỉm cười một cách êm ái.

Nàng đưa tay ra cho anh, những ngón tay nàng ướt và mát, và anh cảm thấy cơ thể mình rung lên từ đầu đến chân, rung mình một cách ngây ngất.

Cũng như lần đầu tiên những bàn tay thô bạo đã chia rẽ họ và bây giờ anh đang chạy, cố đuổi kịp con quỷ. Con quỷ ấy vẫn có bộ mặt tái xám, nét mặt xảo quyệt của cha Phêlíp Xăngtốt và Ăngtoan ngã xuống, kiệt sức, tay bấu vào cát không thể đứng lên được, trong khi tiếng thét của Luxia Belacmi vang lên, giống như lần trước, khinh bỉ, chế giễu và lãnh lút:

- Thật xấu hổ! Xấu hổ cho hấn!... Lỗ thể! Hấn lỗ thể kia!...

Nhưng trong khi anh cố tìm cách che thân thể không quần áo trước cái nhìn tàn nhẫn của Luxia, anh thấy Luxia cả dáng điệu và khuôn mặt đang mờ dần, tan ra, biến hấn đi và ngay tức thì được thay thế bằng một người phụ nữ khác cao lớn hơn. Tim Ăngtoan đập rộn ràng, anh cho rằng mình đã lý hội được bằng cách nào đó rằng nữ thần đã thoát khỏi sự theo đuổi của con quỷ. Nhưng khi cái bóng ấy rõ nét, dày đặc và hình thành hấn, anh lại thấy đó là Colarit Xtorôdi đang ra hiệu cho anh. Anh chỉ cách cô chưa đến

một thước nhưng anh không sao nhúc nhích được dù là nửa tắc, người anh nặng như chì. Anh kinh hoàng khi nhìn thấy nét mặt nàng mờ nhạt dần như khi người ta nhìn một bức tranh dưới ánh sáng gần tắt của hoàng hôn. Anh cố gắng vùng vẫy để thoát ra, trong khi ấy...

- Tôniô! Tôniô!

Đây không phải là giọng dịu dàng của tiếng nói phụ nữ mà là âm thanh rần rỏi của Giăng Xavarinô. Trong mấy giây, nhà phẫu thuật trẻ cảm thấy mình bồng bênh trong một thế giới vô định, không ngủ, cũng không thức, hình như anh không muốn xa rời hứa hẹn của giấc mơ. Tuy nhiên tiếng gọi liên tiếp của Giăng, nắm tay chắc nịch của Giăng đang lắc vai anh đã làm anh tỉnh giấc.

Lúc này anh vẫn nằm trên giường và thấy rõ tiếng tim đập dữ dội trong lồng ngực, cổ họng thắt lại như nghẹt thở và hai thái dương vẫn đau như bị mũi khoan đâm.

- Cậu làm gì thế? - Anh lắp bắp khi thấy mặt Giăng hiện ra như còn bao phủ trong sương mù của giấc mộng.

- Mình làm gì à? Mình đánh thức cậu. Cậu đang mê hoảng.

Ăngtoan ngồi dậy và giụi mắt:

- Mình mê ngủ.

- Mình biết rồi, - Giăng nói - Cậu không ngừng gọi tên nàng.

Hai má Xécvê nóng bừng và Giăng cười thích thú vì thấy anh lúng túng:

- Mình thường tự hỏi các thầy tu mơ thấy gì nhỉ! Nàng tiên hay thiên thần?

Ăngtoan tìm cách đánh trống lảng:

- Mình đang đói đây, Giăng ạ!

- Cậu đã để quá bữa ăn chiều mà. Nhưng mình chắc Đimát đã chuẩn bị sẵn cho trường hợp này ở nơi gần buồng ăn. - Và Giăng dẫn anh qua phòng vẽ vắng vẻ đến một góc nhỏ, đúng là có thịt nguội, bánh mì và rượu nho.

Không để bị đánh lạc hướng, Giăng vừa rót rượu vừa hỏi:

- Cậu chưa nói với mình ai là người yêu trong mộng của cậu. Cậu không
ngừng gọi tên Lucrêxia¹⁸, Luxia?... Cái mụ lẩm điều đã đánh cậu một cách
duyên dáng và kiến hiệu ấy à, nếu mình có trí nhớ đúng.

- Đúng cô ta đấy

- Lý thú thật! Hay nói với mình nhiều hơn đi.

Ăngtoan kể lại hai giấc mơ; Khi anh kể xong câu chuyện, Giăng nghiêm
trang hỏi:

- Thế cậu kết luận như thế nào?

- Mình suy luận giấc mơ là một sự báo trước, hình như nó muốn báo cho
mình là cha Phêlíp muốn giữ bức tranh lại cho ông ta, như cậu đã tỏ ý nghi
ngờ.

- Có thể, - Giăng thừa nhận, - Nhưng còn cô Luxia kia?

- Mình chịu, không giải thích nổi vai trò của cô ta.

- Còn Colarit?

- Cũng không hơn gì. Cậu thấy thế nào?

Giăng gượng gạo mỉm cười:

- Mình không tiên đoán được, nhưng câu trả lời đã rõ ràng rồi.

- Lại một sự tưởng tượng điên rồ khác của cậu chứ gì? - Ăngtoan nghi
ngờ lẩm bầm.

- Không tưởng tượng một chút nào cả. Đó là luân lý mộc mạc, trần trụi
và đơn giản thôi.

- Nói đi, - Ăngtoan đành chịu đựng.

- Thế này nhé, sự việc đó xác nhận điều mình thường nói với cậu. Cậu là
một thằng đàn ông, Tôniô ạ, thật là vô ích nếu định làm giáo sĩ. Cậu có mơ
thấy những người đàn bà đẹp ôm cậu sát vào ngực họ không nếu trong thâm
tâm cậu thực sự mong muốn giáo chức?

- Chính các vị thánh cũng còn có lúc bị cám dỗ, Giăng ạ.

- Cũng vẫn là những con quỷ ấy cám dỗ tất cả chúng ta thôi, nhưng điều
người trong chúng ta đã có lý trí khá minh mẫn để không cưỡng lại sự cám

đỗ của chúng.

- Điều cậu nói đó chính là giáo lý của quỹ dữ.

- Dù sao thì cũng có một điều rất đơn giản không chối cãi được. Cậu đã say mê Thần vệ nữ của Bôtixeli. Ít ra thì cậu phải thừa nhận điều đó, đồng ý chứ?

- Đó là sự chiêm ngưỡng rất tự nhiên và bình thường của một nghệ sĩ đối với một tác phẩm hội họa.

- Cậu cãi bướng, lý sự cùn và thiếu thành thực. Cậu thừa biết rằng một nghệ sĩ không chỉ nghech mắt lên để nhìn một bức họa như cậu đã từng làm trước Thần vệ nữ của cậu.

- Nhưng, giấc mơ kia thì sao?

- Hãy đợi một chút! Cậu là người tôn sùng các văn bản của Paraxen, ông ta đã chẳng viết một điều gì đó về vấn đề này là gì.

Bước ba bước, người họa sĩ đến trước ngăn tủ sách phủ kín một bức tường.

- Đây rồi!

Anh lấy từ ngăn trên cao một cuốn sách dày gáy đóng bằng da dê.

- Mình chắc sẽ tìm thấy đoạn ấy ngay lập tức, - anh nói và giờ mấy trang.

- Đây rồi... Hãy nghe cho rõ điều Paraxen nói về con người.

“Nên chăm chỉ ghi chú về cái gọi là tính chất của con người, mà thực ra có hai con người, đều được bẩm sinh. Vì điều này thực ra rất đúng: con người là hình ảnh của Chúa cho nên đã có trong mình tính chất thần thánh; nhưng về phía khác, con người cũng là một động vật, cho nên có ở trong mình tính chất con vật. Hai tính chất này đối lập với nhau, tuy nhiên tính chất này phải làm dịu được tính chất kia”.

Giăng gấp mạnh cuốn sách lại:

- Anh bạn tốt của tôi ơi, vấn đề tóm tắt lại như thế đấy và thu gọn trong một chiếc vỏ hạt dẻ thôi.

- Nhưng điều ấy vận dụng vào mình như thế nào?

- Đơn giản như thế này: phân duy tâm trong cậu yêu bức tranh, còn phần khác muốn người phụ nữ.

- Mình vẫn cứ coi giấc mơ như sự cảm dỗ của xác thịt do quỷ Xatăng đem đến để thử thách tâm hồn mình.

- Và mình vẫn cứ nói rằng thằng đàn ông trong cậu cảm thấy sự ham muốn rất tự nhiên một người đàn bà. Có thể là cái cô Luxia Belacmi chẳng?

- Cậu chúa đừng có việc ấy! - Ăngtoan thốt lên một cách nhiệt thành.

- Điều ấy cũng rất có thể thành sự thực. Cô ta có đẹp không?

Hình ảnh Luxia Belacmi hiện lên rất rõ ràng trong trí nhớ của Ăngtoan, còn sinh động hơn ở trong giấc mơ, cái đầu nhỏ nhắn, bộ tóc vàng, dáng dấp kiêu hãnh của một vóc người dong dong cao. Tuy nhiên, chưa bao giờ anh thực sự nhận thức về sắc đẹp của nàng. Khi trông thấy nàng, điều làm anh kinh ngạc nhất là cảm giác chắc chắn đã gặp lại một người quen thuộc, anh đã quen với mọi đường nét của người ấy. Chính cảm giác lạ lẫm này đã làm anh sửng sốt khi mới gặp nàng lần đầu bên giường cha Mariô, và đến ngày hôm nay, cảm giác ấy về nàng lại càng mạnh mẽ trong anh.

- Mình cũng không biết cô ta có đẹp hay không, - anh đành thú nhận.

- Cậu không biết à? - Giăng tức giận thực sự quát lên. - Cậu có mù không đấy?

Ăngtoan cố giải thích:

- Mình cảm thấy như gặp lại một người em gái... hay một người họ hàng. Tuy mình chưa bao giờ thấy cô ta.

- Hay là cô ta giống người nào rất quen thuộc?

- Có thể là như thế. Nhưng, vậy thì giống ai? Mình chẳng thấy ai...

- Cậu phải tự phát hiện ra điều đó chứ. Dù thế nào đi nữa, mình vẫn chắc rằng điều mình suy diễn về giấc mơ là đúng.

- Cậu không giải thích về cha Phêlíp ư?

- Ông ta tượng trưng cho lương tâm tôn giáo mà cậu đang trau dồi. Hãy nhớ lại đi: chính ông ta đã giảng nữ thần của cậu ra lúc cậu đang ôm nàng.

- Phi lý! Lố lằng! - Ăngtoan cau có trả lời, rồi anh đứng lên đi về phía cửa sổ. Trong thâm tâm, một mối nghi ngờ đang cắn rứt anh vì anh nhớ đến làn sóng ấm áp đã làm xao xuyến cơ thể mình khi anh trông thấy Colarit, lộng lẫy và khoả thân đứng trên bục của người mẫu. Trạng thái hồi hộp,

kích thích mơ hồ ấy làm máu trong người anh như nóng bỏng. Sự bông bột ấy, tất cả những sự việc ấy đúng là có thể do ham muốn của cơ thể gây ra. Ý nghĩ này làm cho anh vô cùng hổ thẹn và cảm thấy rõ là mình có tội. Anh đã cương quyết gạt bỏ sự cảm dỗ khi cảm dỗ đến với mình? Anh lại gần như thích thú với nó, đúng, thích thú với nó! Anh quay lại phía Giăng và nói một cách hối hận:

- Cậu nói đúng. Cha xưng tội của cậu là ai? Mình phải đến tìm người ngay sáng mai.

- Linh mục xưng tội của mình biết làm gì với cái tội ấu trĩ ấy. Hãy đợi khi thực sự có điều gì đáng xưng tội hãy đi tìm ông ta. Colarit có thể dạy cậu nhiều điều mà những cảm dỗ của Nhà thờ không bao giờ đem đến cho cậu được.

- Colarit là...

Anh dừng lại, Giăng khẽ lắc đầu:

- Colarit là một người mẫu tuyệt vời, nhưng chỉ có thể thôi... Một nghệ sĩ phải khách quan... trù tượng... không say mê người mẫu. Vì chính vì như thế mà cậu, chính cậu, cần đến một người đàn bà thực sự, Tôniô ạ, không phải chỉ một bức phác họa.

Anh vun gọn các mẫu vụn bánh và đổ vào trong cái lu đựng rác.

- Mình quên không hỏi cậu, hay đúng hơn là hỏi lại, vì cậu chưa trả lời câu hỏi đầu tiên: Cậu đến Vonidor làm gì?

- Đến vì mình mong muốn rằng cậu sẽ giúp mình xuất bản chuyên khảo của mình về tuần hoàn qua phổi.

Giăng há hốc miệng. Rồi nóng nảy hỏi:

- Cậu xuất bản như tác phẩm của bản thân thôi chứ?

- Không, mình muốn phục hồi danh dự cho anh mình.

- Lạy Thánh Maria! Tại sao cậu lại quyết định như vậy?

- Đó là một phần việc cần phải làm, - Xécvê trả lời một cách đơn giản.

Giăng nhìn vào mặt bạn như mới trông thấy anh lần đầu. Sau đó, anh nói, giọng buồn hẳn đi:

- Đáng lẽ mình phải thấy trước rằng điều này sẽ đến, Tôniô, khi đã hiểu cậu như mình hiểu! Cậu đã nhận thức rõ điều đó có thể có ý nghĩa như thế nào rồi chứ?

- Mình hiểu đầy đủ. Mình đã suy nghĩ về điều này rất cẩn thận và sẵn sàng chịu nguy hiểm một cách tỉnh táo.

Hai vai Giảng trĩu xuống như chịu đựng một gánh nặng:

- Được rồi. Nếu sự việc đã như thế thì sáng mai chúng mình sẽ cùng đến gặp Ghidôbandô Andini. Đó là người xuất bản tốt nhất nước Ý.

- Không, bạn ạ! Để tôi đi một mình. Để cậu bị liên lụy có ích gì, dù sự việc xảy ra như thế nào cũng vậy.

- Cậu sẽ cần sự giúp đỡ có thể lực lớn và hiệu nghiệm nhiều hơn là những cố gắng nhỏ mọn của mình - Giảng buồn bã nói - Nhưng mình sẽ ở bên cậu cho đến lúc kết thúc cay đắng.

Anh khẽ cười như ngượng ngịu, hơi hổ thẹn... Rồi anh kết luận, rụt rè hơn bao giờ hết, với một thứ gì như hoài niệm:

- Cậu thấy không, có lẽ đây là dịp may mắn duy nhất đến với mình để làm một việc gì có vẻ như trọng đại...

14

Việc Giảng làm đầu tiên sáng hôm ấy là đi chọn cho Ăngtoan mấy bộ quần áo để phù hợp với sinh hoạt của anh hiện tại dù là tạm thời hơn là chiếc áo cũ bạc màu lấm đầy bùn ở rãnh nước mà tiểu thư Luxia đã đánh anh ngã lăn xuống phía trước lâu đài Pêdarô.

- Nhưng mình phải đi gặp ông Girôlamô, - nhà cơ thể học phản đối.

- Với bộ quần áo bỏ đi này ư? Cậu không nói nghiêm trang đây chứ? Cậu sẽ làm cho bất cứ một cô gái trẻ nhí nào cũng phải khó chịu đấy!

Ăngtoan chấp nhận ngay vì anh không bao giờ mong muốn đến gặp ông Belacmi khi anh không chỉnh tề: dù cháu gái ông là mẹ lắm điều, vị thương gia xứ Phlôrăngxơ vẫn làm cho anh có thiện cảm.

- Thế có tốt không nào. Mình có nhờ Colarit đi cùng với chúng ta. Cậu phải quen giao thiệp với giới phụ nữ trẻ nếu cậu định ở Vonidơ một thời gian.

- Nhưng mình...

- Mọi sự đã sắp xếp xong cả rồi, đừng phản đối nữa. Cách tốt nhất để tránh những điều rắc rối, hay một phần nào rắc rối ít ra cũng như thế khi tác phẩm của cậu được xuất bản, là kết bạn với những nhân vật có thể lực. Hãy cứ làm như mình nói, cậu sẽ có đôi chút may mắn để tự cứu mạng... ít ra cũng ở Vonido!

Ăngtoan thở dài. Như thường lệ, Giăng nói đúng. Ăngtoan đã sẵn sàng và chỉ đợi lúc khởi hành thì Colarit Xtorôdi xuất hiện, mặc rất giản dị, một chiếc khăn vàng rực quấn quanh bộ tóc đen. Không thể chối cãi được rằng lúc mặc áo cũng như lúc khoả thân, cô đều gợi ham muốn.

Cả ba người lên một chiếc gong đôn đang đợi khách ở bến và Ăngtoan nhận ra người lái thuyền hôm trước.

- Chào Matêi, - Giăng nói trong khi anh giúp Colarit ngồi xuống. - Chúng tôi đến hiệu may Acnônphô, ở phố Gacmôni.

Người lái thuyền cúi chào:

- Thật là hân hạnh và vui thích khi được phục vụ ngài, - rồi sau khi gật chào về hướng Xécvê - ... và ngài linh mục...

Ăngtoan ngồi gần Colarit, Giăng nằm dài trên nệm dưới chân hai người. Chiếc thuyền nhẹ chạy dọc theo sông đào và không bao lâu Ăngtoan thấy mình lạc giữa các ngã tư và các nhánh sông chảy cắt ngang, ồn ào đông đúc, đứng vào giờ giao dịch buôn bán trong thành phố phồn thịnh nhất trong buổi sáng. Họ rời thuyền ngay trước cửa hiệu của Acnônphô và Ăngtoan mở to mắt, chưa bao giờ anh ngờ tới rằng một chủ hiệu may có thể điều khiển một cửa hàng xa hoa đến như thế, đầy ắp gấm vóc đắt tiền và dạ các màu, ở giữa những đồng vải ấy các thợ phụ đang đi lại mang những chiếc áo may dờ và áo để thử.

Mặc quần áo toàn màu đen kín đáo nhưng cắt may rất khéo, Acnônphô mỉm cười với Giăng và chào đón niềm nở.

- Thưa ngài, - ông ta cúi đầu trước Giăng - chắc ngài đã nghe nói về thứ dạ vừa về cửa hàng tôi từ những xưởng dệt của nước Pháp?

- Ta chưa nói đến chuyện đó hôm nay vội, ông Acnônphô ạ. Bạn tôi, bác sĩ Xecvêut đây, cần quần áo. Có lẽ ông có thứ gì đó may sẵn có thể hợp với

ông ấy chẳng?

Người thợ may đưa mắt khinh khỉnh nhìn cái áo bạc màu của Ăngtoan và búng ngón tay:

- Ở đằng kia tôi có một chiếc áo chèn ngắn bằng nhung xanh với quần cộc và áo choàng đồng màu có lẽ phù hợp?... Tôi cắt may những thứ ấy cho một viên chức Tây Ban Nha nhưng ông ta rủi ro đã chết khi đấu kiếm.

Ăngtoan phản đối: các nhà cơ thể học và các nhà bào chế thường mặc áo dài theo nghề nghiệp của mình, nói về nguồn gốc thì áo ấy được chọn để phân biệt các công hội khác nhau nhưng ngày nay phần đông những người làm nghề tự do và nghề giảng dạy đều sử dụng. Tuy vậy, mới đây cũng có nhiều nhà cơ thể học đã tán thành loại áo ngắn hơn như loại mà các nhà buôn và chủ ngân hàng vẫn dùng, họ cho rằng như thế thích hợp hơn với địa vị ngày càng lớn của họ.

- Tôi thuộc giới những người áo dài.

Càng có vẻ khinh thị hơn, Acnônphô nhún vai:

- Rất tiếc, thưa bác sĩ. Chúng tôi không có loại ấy dự trữ.

Giọng nói khinh bỉ của ông ta đã chứng tỏ rằng những người thuộc giới áo dài không quen đến may mặc ở một hiệu như hiệu ông ta.

- Vậy thì, trong trường hợp này, cậu phải tán thành cách lựa chọn của người viên chức kia thôi, Tôniô. Rõ ràng, cậu không thể tiếp tục mặc bộ quần áo này nữa.

Colarit tham gia ý kiến, giọng dịu dàng:

- Có lẽ ông Acnônphô có bộ áo ngắn khác hợp với bác sĩ Xecvêtit hơn. Tôi thấy rất nhiều ở quầy hàng đằng kia.

Dù anh có phản nào tán thành với sự gợi ý khôn ngoan của Colarit, Giảng vẫn không thể ghìm lại không nhún vai để tỏ ý tiếc rẻ:

- Với bộ chân được tạo ra như chân anh ta, thật uổng biết chừng nào nếu không mặc áo chèn ngắn và quần cộc! Thật hoài phí một tặng phẩm trời cho. Thôi cho qua. Ông có loại áo của thương nhân không Acnônphô?

Người thợ may bật ngón tay:

- Có chứ ạ. Cô đây vừa làm tôi nghĩ đến. Chúng tôi có nhận may cho một nhà buôn kim hoàn đúng thứ ấy đấy. Người ông ta cũng tương tự khổ người của bác sĩ. Xin mời đi ra đằng này.

Giăng và Colarit tự lựa chọn tất cả những thứ cần thiết cho Ăngtoan dù anh phản đối. Rốt cuộc là khi Ăngtoan rời khỏi buồng thử áo bước ra, đổi mới từ đầu đến chân, Colarit không hề ngưng ngừng vỗ tay khen ngợi:

- Hay lắm! Hay lắm! Anh có một người bạn thật là lịch sự kìa, anh Giăng!

Áo của Ăngtoan bằng nhung sẫm ánh ra những tia âm áp, viền lông thú và có đai buộc ở lưng. Bộ quần áo chèn màu đen bó sát hai bắp chân nở nang, đầy đặn và buộc dây sát người, Giăng đã nài nỉ và quàng vào cổ anh một chiếc dây chuyền ngắn bằng vàng và cắm trên chiếc mũ nồi dẹt của anh một chiếc lông xanh.

Ăngtoan hỏi:

- Giá bao nhiêu tất cả?

Giăng không để cho anh tự do hỏi giá, nhưng Ăngtoan cảm thấy không một thứ gì có thể rẻ trong một cửa hiệu như thế này.

Trước khi ông Acnônphô kịp nói tổng số tiền, Giăng đã xen vào:

- Tính tất cả vào sổ của tôi. Cậu trả mình sau, Ăngtoan ạ. Lúc này phải đi đã.

Trong khi họ đi khỏi cửa hàng, anh nói thêm:

- Lúc này cậu đã ra dáng một nhà quý tộc rồi đấy, anh bạn ạ. Không còn là anh tu sĩ kiết xác nữa.

Colarit nhướng cao cặp lông mày có đường cong rất đẹp:

- Một người đẹp trai chứ! Bất cứ một người phụ nữ nào cũng lấy làm hãnh diện được đi bên cạnh anh.

Nói xong cô nắm cánh tay nhà giải phẫu trẻ rồi khoác chặt. Từ một gác chuông bên cạnh, tiếng chuông văng xuống thành phố báo giờ buổi trưa và Xéc-vê hơi giật mình, hồ thẹn, anh biết rằng việc thử áo quần của anh đã mất đứt đi hai tiếng đồng hồ.

- Tôi phải đi gặp ông Belacmi ngay lập tức, - anh lo lắng nói.

Anh bị Giăng phản đối ngay:

- Ô! Không đi bây giờ được đâu, anh bạn ơi! Trưa rồi, phải đi ăn đã chứ!

Rồi đưa tay nhắc thử chiếc túi lụa đeo ở dây lưng, anh nhăn mặt:

- Có lẽ thuận tiện hơn là tôi phải qua ngân hàng của ông bố danh tiếng của tôi trước đã. Nếu không chúng mình sẽ không có tiền trả tiền ăn. Này Matêi!

Người lái thuyền đang đợi, đưa tay bắt lấy đồng tiền bằng bạc.

- Matêi, anh biết cái hiệu ăn đối diện với ngân hàng của cha tôi chứ, ở phía bên kia hồ ấy mà?

- Có chứ ạ. Tôi vẫn đưa ngài đến đấy luôn.

- Vậy thì anh đưa bà và ông đây đến đấy, sau đó anh qua hồ và đợi tôi ở trước ngân hàng.

- Vâng, xin đi ngay lập tức, - người lái thuyền nói và đặt tay lên ngực.

Anh ta găm thuyền cho khách xuống và Giăng vui vẻ kêu:

- Colarit! Gọi các thứ giải khát nhé. Em biết anh thích món gì rồi đấy. Mình sẽ gặp lại các bạn sau mấy phút nữa thôi.

- Ở đây anh được thay đổi không khí trường đại học, có đúng thế không, anh Ăngtônô? - Colarit mỉm cười hỏi.

- Đúng! Và cả không khí tu viện, nơi tôi ở.

- Tại sao anh lại ở tu viện? Các giáo sư đều ở đấy cả hay sao?

- Ô, không phải thế! Tôi dự định sẽ quy giáo ở đấy, tôi có chỗ ở và chỗ ăn và tôi giữ thư viện để bù lại

- Vậy thì anh nghèo ư, thưa bác sĩ? - Colarit ngạc nhiên nói.

Ăngtoan nhún vai một cách ung dung:

- Chắc là thế, dù rằng đến nay, tôi vẫn không hề quan tâm đến vấn đề tiền bạc.

Và anh thầm nghĩ rằng mới chỉ một thời gian ngắn mà anh đã có cảm giác rất mới về của cải vật chất. Trời! Thay đổi biết chừng nào! Và lại, làm thế nào có thể khác được trong không khí tung bừng của Vonido, đầy xa

hoa, buồn bán, trắng lẹ và khác xa không khí yên tĩnh của học đường ở Pađu.

- Vậy anh sẽ làm gì, khi anh đã rời trường đại học như hiện nay, bác sĩ?
- Nhưng tôi có rời bỏ nhà trường đâu! Tôi sẽ trở về đây sau kỳ nghỉ hè.
- Như vậy thì anh hưởng thời gian nghỉ rất xứng đáng.
- Tôi hưởng một cách đầy đủ, nhưng đây không phải là thời gian nghỉ. Tôi đang viết một luận đề và Giảng chịu trách nhiệm đưa xuất bản.

Vấn tắt, anh kể lại cho cô nghe sự phát hiện của mình và cô nói một cách tự lự:

- Anh nhất định thanh minh cho sự việc của anh ruột mình sao?
- Cô cho rằng tôi nên làm khác như thế ư?

Cô nhìn anh một lúc lâu, thẳng thắn, chăm chú, rồi cô mỉm cười:

- Không. Anh sẽ không còn là anh nữa nếu anh làm khác đi, và anh sẽ kém đáng mến hơn. Nhưng bởi tôi nghĩ rằng anh sẽ không bao giờ trở lại nhà tu nữa.

Ngạc nhiên, anh hỏi:

- Tại sao vậy?
- Tôi linh cảm được các sự việc sắp đến, đôi khi như vậy. Có lẽ là trực giác. Và tôi chắc chắn rằng việc dành cho anh sẽ là: thực hiện cái gì đó tốt hơn lần tràng hạt và cầu kinh.

Mấy tuần lễ trước đây, Ăngtoan sẽ tức giận đến ngạt thở trước giả thuyết này, vì còn vì đẹp hơn, lớn lao hơn là phụng sự Chúa qua sự trung gian của Thánh đường. Thế mà trong lúc này, từ trong lòng anh, anh không hề muốn chê trách Colarit vì anh biết rằng nàng nói với anh do lòng tốt của bạn bè. Anh buồn rầu nói:

- Thật kỳ lạ. Giảng cũng nói như thế. Nhưng tôi vẫn chưa làm sao quyết định được.
- Số phận sẽ chịu trách nhiệm với anh về việc ấy, - cô đặt bàn tay lên tay anh. - Số phận thay đổi dự định và ý nghĩ của chúng ta. Đây nhé, mới hôm qua thôi, anh đã chẳng coi như một con người vô giá trị là gì?

- Nhưng cô đâu có phải là người như thế, - anh cực lực phản đối.

Nhưng cô nhấn mạnh với một nụ cười buồn bã:

- Sẽ có những người nói như thế đấy, tuy nhiên...

- Họ sẽ làm. Một cơ thể đẹp như cơ thể của cô... - Anh dừng lại, mặt đỏ bừng bừng.

Bàn tay Colarit xiết chặt bàn tay anh một cách biết ơn và cô nói:

- Tôi hiểu anh muốn nói gì, anh Tôniô ạ. Nhưng, - cô nhìn anh cười một cách đáng yêu, - anh hãy tự nhận xét xem có phải anh đã xa cách với nhà tu biết chừng nào rồi không?

Thuyền chạm nhẹ vào bến đá trước một hàng ăn rất đông đúc. Bàn kê gần sát mặt nước và rất đông người mặc quần áo lịch sự đang thưởng thức các món giải khát dưới ánh nắng mặt trời nóng bức của Vonido. Khi Colarit và Ăngtoan đi vào, người quản lý cúi đầu chào người thiếu phụ, rồi đưa nhanh mắt quan sát Ăngtoan, thấy ao anh mặc bằng thứ vải đắt tiền, giày anh bằng da Coócđu mềm mại và chiếc dây chuyền vàng ngắn nhưng nặng, ông ta cúi đầu thấp hơn:

- Một bàn ăn cho ba người, gần sông, ông Bênêdetô ạ, - Colarit nói. - Ông Giăng Xavarinô sắp đến với chúng tôi.

Bênêdetô dẫn họ đến một bàn dưới bóng cây ô liu trồng trong chậu, và Colarit tránh cho Ăngtoan khỏi lộ ra là người không biết gì về thực đơn nên đã gọi một món phomat mềm với bánh kẹp, sà lách trộn các thứ quả và nêm gia vị theo cách nổi tiếng của ông Bênêdetô, hành củ nhỏ ngâm muối và giấm, bánh ngọt và rượu nho trắng ướp lạnh.

- Giăng thích những thứ ấy và chắc anh cũng đồng ý.

- Trời ơi! Tất cả những thứ này khác biết chừng nào với sinh hoạt thông thường của các tu sĩ giúp việc tu viện! - Ăngtoan nói.

- Nào, bây giờ anh hãy nói một chút về Bôtixeli, - Colarit hỏi, tựa cái đầu xinh đẹp và bàn tay.

Lúc đầu, ấp úng, vụng về, Ăngtoan tả lại bức tranh. Dần dần, hào hứng lên anh trở nên lưu loát. Anh dừng lại đột ngột. Colarit nói một cách ao ước.

- Anh yêu nàng biết chừng nào!

- Ai vậy?

- Nữ thần “vệ nữ”. Anh nói ý như nàng là một phụ nữ thực sự.

- Nàng là thực sự. Ít ra cũng với tôi. Tôi... tôi không thể giải thích rõ được... nhưng...

- Tôi cho rằng tôi đoán được. Và, vài ngày nữa, tôi hy vọng anh tìm được nàng trong đời sống thực. Anh xứng đáng được như thế.

- Không thể được đâu, thưa cô. Bức tranh được vẽ cũng vào khoảng sáu chục năm rồi, - Ăngtoan bối rối nói.

Colarit nói tiếp, hết sức nghiêm trang:

- Điều đó chẳng chứng tỏ được gì cả. Ai bảo rằng anh không thể tìm thấy người giống như thế. Nếu chú ý ta thường thấy mình gặp những người giống nhau đến nỗi tưởng họ là một người.

Cô cười, giọng thân ái và vui vẻ:

- Biết đâu đấy? Có thể một ngày nào đó, trong hành trình của anh, anh sẽ thấy một người phụ nữ làm cho anh nghĩ như sau: “Trời! Colarit Xtorôdi kia!” Nhưng nếu anh chạy theo cô ta, anh sẽ phát hiện rằng đó là một người khác, do có vài nét đặc biệt nào đó, đã làm cho anh nhớ đến tôi...

- Trong trường hợp đó, - Ăngtoan nói, - người phụ nữ ấy phải thực sự rất đẹp.

- Câu trả lời đẹp biết chừng nào, Tôniô! - Cô kêu lên một cách sung sướng.

Một lần nữa, anh đỏ mặt như một cô gái và đưa nhanh mắt nhìn chung quanh. Chắc chắn không ai nghe thấy anh nói.

Cách mấy bàn, anh thấy một người đàn ông đang nhìn hai người chăm chú và anh cảm thấy người đó có vẻ thâm hiểm. Mặt người đó rất nâu, có thể do da vốn rám nắng, cũng có thể do ông ta đã sống nhiều thời gian ở ngoài trời. Nét mặt sắc, lông mày rậm, mắt sẫm và có một sức mạnh kỳ lạ. Dù mặc quần áo sẫm màu, kín đáo và chỉnh tề, vẫn có một cái gì lạ lùng phảng phất quanh ông ta, một vẻ gì không biết, làm cho ông ta khi vừa thoát nhìn cũng đã thấy khác một cách không thể giải thích được với những người đang ngồi trong hiệu ăn.

Ăngtoan nhìn người lạ mặt rồi Colarit và hiểu rằng cô cũng chú ý người ấy, vì má cô tái xanh đi như có một bức màn bóng phủ lên nguồn vui của cô, cô cắn môi mạnh đến nổi nhột đi. Rồi cô chào người ấy và mỉm cười với ông ta.

- Người quen của cô đây à? - Ăngtoan hỏi.

- Lôđôvixi Anhôlô đây, một nhà ảo thuật. Khi tôi không được thuê làm mẫu, tôi thường làm người phụ việc cho ông ta.

Ăngtoan định qua đầu nhìn lại nhưng anh giật mình kinh ngạc vì thấy tiếng chân bước lại gần. Anh muốn đứng lên để chào nhưng người kia, cao vượt hẳn anh, đã đặt lên vai anh một bàn tay nặng nề làm anh như bị đóng đinh vào ghế.

- Xin đừng đứng dậy, bác sĩ Xecvêut.

Tiếng của nhà ảo thuật oang oang, vang lên một cách đáng sợ.

- Ông biết tên tôi sao? - Xêcvê áp ứng.

Anhôlô mỉm cười để lộ răng to, đều và khỏe, to đến nỗi làm cho Ăngtoan nhớ đến những chiếc răng nanh của con lợn rừng anh đã mổ để thử lại thuyết tuần hoàn qua phổi của anh.

- Chắc rồi! - Tiếng nói oang oang trả lời. - Tôi đã dự ở Pađu nhiều buổi thuyết minh về giải phẫu của ông. Một ngày gần đây chúng ta sẽ phải nói chuyện lâu với nhau, bác sĩ ạ, tôi rất quan tâm đến y học.

- Ông không phải là nhà lý học sao?

Anhôlô cười cùng cục một cách khoái trá, như đã nghe một câu nói đùa lý thú mà chỉ mình ông ta hiểu.

- Không, không hẳn là nhà lý học. Dù rằng cuộc sống... và cái chết rất quan tâm đến tôi. Nghề của bản thân tôi ấy mà, đó là nghiên cứu các ngôi sao. Những ngôi sao ấy cho chúng ta biết nhiều sự việc và nhiều vấn đề. Ông có biết điều ấy không?

Ăngtoan lịch sự trả lời:

- Tôi nghĩ rằng có thể có điều đó. Nhưng tôi là nhà giải phẫu học, do tôi tự lựa chọn, tôi không phải là nhà lý học. Và tôi cũng không hiểu biết gì về chiêm tinh học.

- Có lẽ, - Anhôlô gợi ý, - chúng ta có thể có ích cho nhau đấy.

Ông ta quay lại phía Colarit và Ăngtoan thấy cô nhìn nhà ảo thuật bằng một cái nhìn chăm chú lạ lùng cũng như anh thấy ông ta đã nhìn lúc nãy.

Cúi xuống gần cô, người kia nói nhỏ:

- Tối hôm nay ta có việc làm đấy, thưa cô.

Cô gật đầu như máy, Ăngtoan ngạc nhiên về các cử động không điều hòa, kỳ lạ của cô, giống như cử động của con rối.

- Được, - cô nói tiếng cô chỉ còn là tiếng thì thầm, - được, tôi hiểu...

- Tạm biệt, bác sĩ, - Anhôlô nói to. - Được gặp ông là vinh dự.

Xécvê chào nhưng không rời mắt khỏi cặp mắt của Colarit Xtorôdi, bị huyền hoặc bởi cái nhìn kỳ lạ của cô khi cô đưa mắt theo Anhôlô đang đi qua các bàn ăn. Bỗng cô như trở về với thực tại, cô chớp mắt mỉm cười và hỏi:

- Hình như anh đã nói gì với tôi thì phải?

- Không đâu. Công việc tối nay mà ông Anhôlô nói là việc gì thế?

- Tôi đã nói với anh rằng thỉnh thoảng tôi làm phụ cho ông ta. Tối nay ông ta biểu diễn một trò ảo thuật cần tôi giúp đỡ.

- Những buổi biểu diễn ấy như thế nào nhỉ? - Ăngtoan nói, tính tò mò khoa học của anh đột ngột thức tỉnh.

- Ô, tôi biết giải thích cho anh như thế nào đây. Nhưng chắc không có gì đáng cho anh quan tâm đâu.

Cô cúi đầu gần anh hơn nữa và nhắc lại bằng một giọng nói lạ lùng:

- Hãy tin tôi. Không có gì đáng làm anh quan tâm đâu, thật đấy, anh Ăngtônô ạ.

Có một cái gì khó chịu phảng phất nhưng tiếng nói vui vẻ của Giảng Xavarinoo làm tan đi. Vừa vỗ cái túi đựng tiền đã căng tròn buộc ở dây lưng, anh vừa nhìn vào bàn một cách hài lòng:

- Đây rồi! Mấy món ăn mình thích đây!

Anh kéo một chiếc ghế và ngồi xuống.

- Nhưng chưa ai ăn gì đây mà, cả hai người?

- Chúng tôi mãi nói chuyện và không biết rằng bữa ăn đã dọn!

Mắt Giăng sáng ngời lên:

- Cậu đã trở thành một người bạn lịch sự đối với phụ nữ rồi đấy, Tônia ạ!

Ăngtoan đỏ mặt:

- Ông Anhôlo cũng vừa lại nói chuyện một lúc.

- Lôđôvixi ấy à? Mẹ kiếp!

Giăng văng ra tiếng chửi thề rồi cau mày nhìn Colarit:

- Hấn nói gì thế?

Ăngtoan đã trả lời trước:

- Chúng tôi nói về chiêm tinh học. Ông ta cũng rất quan tâm đến môn giải phẫu học.

- Trời ơi!

Colarit lắc đầu và Giăng chuyển sang vấn đề khác.

- Chà! Mình đã rút quỹ của gia đình đầy căng túi đây. Chiều nay chúng ta sẽ chén tốt, Tônia ạ!

Tuy nhiên, dù Giăng vui nhưng có cái gì đó làm Colarit không vui. Cô không còn là người bạn tươi cười, duyên dáng lúc trước nữa. Giăng hình như không nhận thấy gì cả, như thường lệ, anh nói như khướu, và Ăngtoan bắt đầu ăn ngấu nghiến. Đã thức ăn ngốn hết, anh ngả người trên ghế và thích thú ngắm cảnh tượng màu sắc đang diễn ra trước mắt mình.

Giữa những gông đôn lịch sự đang vạch những vệt dài trên làn nước xanh lục, một chiếc thuyền rộng chở nặng những hành lý và hàng hóa đang lướt qua. Ăngtoan cố kìm để không kêu lên vì những người khách ngồi trên ghế nệm kia không phải ai khác Luxia Belacmi và ông chú cô. Giăng nhìn theo mắt bạn và anh sửng sốt.

- Trời ơi! Một kỳ quan nhỏ tuyệt diệu!

- Đâu? - Colarit hỏi, tò mò như tất cả những người con gái của nữ thần Eva.

- Kia kìa, trong chiếc thuyền kia, gần ông già ấy.

Tiếng nói oang oang của Giăng vẳng tới thuyền. Luxia quay đầu lại và không nghi ngờ gì nữa, cô nhận ra người thầy thuốc trẻ, vì cái miệng xinh đẹp của cô đánh lại, hai má đỏ bừng kêu hãnh, cô quay đầu đi. Còn ông Girôlamô, trong khi ấy, lại mỉm cười lịch sự.

- Cô ta nhìn một người trong chúng ta, - Giăng khích động nói. - Có thể là ai đây?

Anh đưa mắt quanh mình và nhìn đến Ăngtoan, anh kêu lên:

- Cậu! Đúng là cậu! Cậu quen cô ta à, Tôniô?

- Ôi! - Ăngtoan nói nhỏ như với riêng mình và đưa tay sờ vào chỗ bướu.

- Ai thế? Trong đời mình, mình chưa từng trông thấy một bộ tóc lộng lẫy như thế bao giờ.

- Đây là tiểu thư Luxia Belacmi và chú cô ta.

Quai hàm Giăng giật giật. Mãi sau anh mới lắp bắp được:

- Như... ung... c... cậu... cậu bảo rằng cô ta không đẹp kia mà, Ăngtôniô?

- Không, mình chỉ nói một cách đơn giản là mình không biết cô ta có đẹp hay không?

- Cậu không thể ngu ngốc hay là mù đến như thế! - Giăng hét to và quay lại Côlarit, anh yêu cầu cô phán đoán:

- Em trông thấy cô ta chứ Côlarit? Có phải rằng không thể tưởng tượng được có người nào mê hơn thế không?

- Cô ấy đẹp lắm, - Côlarit thừa nhận và mỉm cười, - Nhưng anh Ăngtoan hình như chưa đặt cô trong trái tim mình.

Giăng giơ hai tay lên trời nói kiểu cách:

- Thật là những người cùng quê kệch và đàn độn như nhau!

Bỗng nhiên mắt anh sáng lên:

- Nhưng cậu phải đi gặp ông Belacmi hôm nay kia mà, Tôniô?

- Có chứ. Để nói với ông ấy về bức tranh trước khi ông ấy đi... Nhưng họ đã chằng xuống thuyền rồi còn gì?

- Đúng rồi. Họ đang trên đường đến chỗ đi xe trạm.

Cùng một lúc, cả hai người kia đứng dậy:

- Chúng mình phải đuổi kịp họ... Để tôi có thể báo cho ông Belacmi biết, ngay lập tức, - Ăngtoan nói. Giăng đã ném tiền lên bàn:

- Em đi chứ, Colarit?

- Không... Lôđôvixi muốn em đến chỗ ông ta chiều nay. Em sẽ về nhà và nghỉ ngơi. Họ nhảy lên nhưng thuyền của ông Belacmi đã biến mất.

- Ta đến lâu đài Pêdarô, - Giăng gợi ý.

Chuyến đi của họ uổng công. Ở lâu đài, người ta chỉ có thể báo cho họ biết rằng ông Belacmi và người cháu gái đã đi Phlôrăngxơ bằng thuyền và bằng xe trạm.

- Thôi được! Mình vẫn có thể viết thư đến Phlôrăngxơ cho ông ta và báo cho ông ta biết rằng bức tranh của ông ta hiện có mặt ở Pađu, - Ăngtoan tự an ủi khi họ về tới phòng vẽ.

- Chà! Nhưng mình, mình mất dịp làm quen với một cô gái đẹp! - Giăng than thở.

- Hãy tạ ơn trời đi. Cô ta đánh đau đấy, - Ăngtoan nói một cách hằn học.

- Cậu chẳng biết gì về phụ nữ cả, Tôniô ạ! Trong cánh tay mình, họ sẽ hiện như con cừ non.

Ăngtoan lắc đầu nghi ngờ rồi hỏi:

- À này, cậu có biết gì về thực chất mối quan hệ giữa Colarit Xtorôdi và Anhôlô không, Giăng?

- Cô ấy giúp việc hắn. Chính cô ấy đã nói với cậu như thế.

- Nhưng còn gì nữa?

Giăng nhún vai, vẻ bàng quan:

- Ồ! Chắc cô ta là tình nhân của hắn nữa, có thể như thế. Mình chắc rằng...

Điều kỳ lạ, Ăngtoan không cảm thấy có một ý nghĩa chê trách nào về phía Colarit. Anh có trực giác rằng phải có một mối liên hệ sâu sắc gắn bó cô ta với Anhôlô, nhưng dù không có một chút kinh nghiệm gì về tình yêu

câu anh, anh cũng cảm thấy mối liên hệ ấy không chỉ hạn chế sự chiếm hữu xác thịt.

- Chỉ có thể thôi à?

Giăng nhìn anh, sững sốt:

- Đôi lúc cậu làm mình ngạc nhiên thực sự đấy, Tôniô ạ! Vậy cậu cũng có cái gì khác ư? Một cái gì không giải thích nổi phải không?

- Đúng thế. Nhưng cái gì mới được chứ?

- Mình vẫn thường tự hỏi điều đó nhưng mình vẫn chưa biết nó. Anhôlo hình như có một uy quyền gì rất lạ đối với cô ta. Khi mình hỏi, cô ta lặng thinh. Cô ấy nói với mình một cách đơn giản rằng cô là tình nhân của hắn đã nhiều năm. Nhưng rõ ràng là...

Anh dừng lại và nghiêm nghị nhìn Ăngtoan:

- Tôniô, phải chăng cậu đang sắp say mê cô ta?

- Không, - Ăngtoan tư lự nói, - Mình yêu cô ta lắm, thực sự là yêu lắm. Tuy nhiên, đó không phải là cái mà người ta gọi là ái tình.

15

Chiếc xe trạm bon bon chạy trên đường, đưa ông Belacmi và người cháu gái về phía Phlôrăngxơ.

- Chú rất vui sướng được trở về nhà, - ông Belacmi nói và tựa lưng thoải mái vào nệm. - À này, có phải đúng ông bác sĩ trẻ Xecvêlut mà lúc nãy chú trông thấy, ngồi ăn với một người đàn bà đẹp ở cái hiệu ăn trên bờ hồ không nhỉ?

Luxia khịt mũi một cách khinh khỉnh, mắt cô loé sáng.

- Đẹp ư? Bà ta quá lớn tuổi để có thể gọi được là đẹp!

Cô có vẻ rất khó tính mà ông Belacmi vốn ưa hòa bình cho rằng dựa theo ý cô ta là khôn ngoan hơn cả.

- Đúng! Chưa quá hai mươi lăm tuổi! Cái anh chàng bác học trẻ tuổi ấy gây cho chú một ấn tượng tốt, Luxia ạ. Nếu vừa qua chúng ta có thêm chút ít thì giờ, chú thú thực là chú sẽ vui lòng nhờ anh ta khám cho mình.

- Thôi đi chú! Chú đã có những thầy thuốc tốt nhất Phlôrăngxơ rồi là gì!

- Chà! Nhưng anh này có vẻ hiểu biết nhiều và thành thạo trong công việc của anh ta, - ông Belacmi nói và xoa mũi.

- Với cháu thì hẳn là thằng ngốc, - Luxia tuyên bố, giọng chanh chua.

Ông Belacmi nhún vai. Ông đã nuôi cháu gái và thương yêu cháu và thương yêu cháu rất sâu sắc, nhưng phải thừa nhận rằng cháu gái ông cũng như những người phụ nữ khác, có tật là hay phát biểu ra những ý kiến rất khó chịu do tính cách chuyên quyền rõ rệt của họ.

- Chú e rằng, - ông đổi sang chuyện khác, - Chúng mình vĩnh viễn phải từ bỏ hy vọng tìm lại Thần vệ nữ.

Luxia mỉm cười, nụ cười thoáng qua và bí mật, cười với mình mà thôi.

- Ý cháu không như thế, - cô trả lời - trái lại, cháu chắc rằng chúng mình sẽ tìm thấy nó.

Chú cô nhướng mắt lên:

- Ai làm cho cháu nghĩ như thế, cháu yêu của chú?

- Cháu tin chắc rằng bức tranh Thần vệ nữ đang ở Pađu.

- Ở Pađu! - Ông nói tiếp như một tiếng vang. Ở Pađu ư? Tại sao lại ở Pađu?

- Vì bác sĩ Xecvêutut đã thấy bức tranh ấy.

Ông Belacmi giật mình:

- Ông ấy bảo cháu như thế à?

- Không hẳn như thế.

Luxia mỉm cười một cách khó chịu.

- Thôi cái trò đánh đố ấy đi, Luxia, - Ông Belacmi sốt ruột nói. - Hay đây là một kiểu mới của cái mà cháu gọi là trực giác của cháu?

Cô lắc cái đầu tóc vàng:

- Đúng và không. Chú có nhớ anh ta đã nhìn cháu như thế nào khi mọi người gặp nhau lần đầu bên giường bác Mariô không?

- Có. Nhớ chứ.

Ông Girôlamô gật đầu nói tiếp:

- Có. Rất nhớ. Nhưng cháu là người con gái có một sắc đẹp không tầm thường.

- Không phải như thế. Về sau anh ta đã bày tỏ với cháu rằng anh ta không thể ngăn mình đứng nhìn cháu một cách chăm chú như thế bởi vì mọi cái ở cháu hình như quen thuộc với anh ta một cách lạ kỳ. Hình như anh ấy đã biết cháu trong cả cuộc đời mình.

- Anh ta có thể quen thân một người nào giống cháu lắm, và, ồ! ... (mắt ông bỗng sáng lên vì đã hiểu ra) ồ!... Ximôneta chẳng?

- Hiển nhiên rồi, - Luxia trả lời với đôi chút tự kiêu. - Ngay từ lúc anh ấy nói với cháu là mặt cháu hình như rất quen thuộc với anh ấy, cháu đã chắc chắn rằng anh đã nghiên cứu kỹ bức tranh Thần vệ nữ Bôtixeli.

- Nhưng tại sao anh ta lại có thể so sánh?

- Anh ấy không thể! Anh ấy không hề làm sự so sánh nào cả. Anh ta mong muốn trở thành giáo sĩ và chẳng hiểu biết gì ở ngoài đời. Và nếu anh ta có nghe kể lại rằng Bôtixeli đã vẽ Thần vệ nữ dựa theo Ximôneta Vexpuxi, em gái của ông Amêrigô của cháu, thì anh ấy cũng chẳng rút ra một kết luận nào cả!

Không thể tin ở tai mình được, ông chú lắc đầu:

- Luxia, cả Phlôrăngxơ biết rằng cháu là hình ảnh sống của Ximôneta và Thần vệ nữ của Bôtixeli cũng là hình ảnh của bà. Điều ấy rõ ràng và đơn giản như một định lý của Ốcôlít.

- Hay là như câu chuyện kể của người hát rong cũng vậy!

- Điều này sẽ đưa chúng ta thẳng tới Vonidơ và tới Pađu theo dấu vết của bức tranh bị mất.

Mắt ông sáng lên, ông vùng ngồi thẳng lại, rồi nói:

- Này, anh đánh xe! - Ông gọi to. - Anh đánh xe! Quay xe lại. Chúng tôi trở lại Vonidơ.

Chiếc xe dừng lại ngay. Luxia ngó qua cửa và gọi anh đánh xe đang ngồi trên đầu cô:

- Đợi một tý, anh đánh xe! Đợi nhé. Đừng quay xe vội.

- Thế nghĩa là thế nào? - Ông Belacmi mắng - Lần này thì cháu đã vượt qua giới hạn rồi đấy, Luxia ạ!

- Cháu không thích trở lại Vonido, - Luxia phụng phịu nói.

- Nhưng bức tranh?...

- Nó sẽ là của cháu, phải không?

- Chắc chắn là như thế rồi. Cha cháu để lại nó cho cháu vì sự giống nhau lạ lùng giữa cháu và Ximôneta Vexpuxi...

- Được rồi chú ạ. Vậy thì cháu quyết định để nó ở Pađu. Tạm thời thôi, ít ra là như thế.

Ông Girôlamô giờ hai tay và ngược mắt lên trời:

- Trời ơi, Luxia! Thật là điên rồ. Dù rằng nó là của riêng cháu, chúng ta cũng sẽ không để mất một bức tranh như vậy vì tính khí thất thường của một đứa con gái nhỏ! Luxia, chú từ chối không...

- Đợi một chút, chú ơi. Hãy đợi một chút, cháu xin chú... Bác sĩ Xécvê biết rõ rằng bức tranh ấy của chúng ta. Anh ấy đã nghe rất rõ chú nói điều ấy với ông giáo sĩ Phêlíp Xăngtốt kinh khủng ấy.

- Chúng ta đồng ý với nhau ít nhất cũng ở một điểm, - Belacmi thở dài, - giáo sĩ Phêlíp thật kinh khủng.

- Anh thầy thuốc này ngay thẳng một cách quá đáng, cháu chắc chắn như thế vì trước đây anh ta đã dự định trở thành giáo sĩ.

- Trước đây? Vậy bây giờ anh ta không muốn phụng sự chúa nữa sao?

- Cháu không tin như thế. Bây giờ thì càng không rồi...

Ý nghĩ của người thương nhân bắt đầu sáng tỏ:

- Có lẽ chú thấy rõ rồi đấy. Cháu nghĩ rằng ông Xecvêtit biết rõ bức tranh ở chỗ nào và có thể lấy nó về, định đoạt về nó, nếu ông ta thực sự muốn thế.

- Cháu nghĩ như thế này. Anh ta phải biết nó một cách rất... thân thuộc... mới có thể kinh ngạc về sự giống nhau.

- Nhưng chưa biết rõ sự thực là Thần vệ nữ cũng có thể là chân dung của cháu, là cả hai giống nhau?

- Anh ta sẽ biết, với thời gian. Đàn ông rất ngốc về những việc như thế này và anh ta thì lại càng đặc biệt ngốc, - Luxia nói một cách mỉa mai.

- Ủ. Hình như chú đã nghe cháu bảo anh ta là ngu ngốc, - Belacmi thở dài. - Tuy nhiên, vì anh ta là người ngay thẳng, nên cháu cho rằng không bao lâu nữa anh ta sẽ xuất hiện ở Phlôrăngxơ với bức tranh?

- Đấy không phải là lý do duy nhất, - Luxia nói giọng nho nhỏ và ngoan ngoãn, mắt nhìn xuống khiêm tốn.

- Nếu chú hiểu đúng thì cháu làm như thế coi như một cách thử thách phải không?

- Cũng có thể nói điều đó là như thế, - Luxia thừa nhận. - Và như vậy thì cháu sẵn sàng liêu mất bức tranh quý ấy?

- Cháu sẵn sàng như vậy... Cháu không liêu gì cả! - Luxia nói một cách thanh thản.

Ông Girôlamô đành chịu và gọi qua cửa sổ:

- Anh đánh xe ời, chúng tôi đã thay đổi ý kiến. Đi thẳng đến Phlorăngxơ đi!

Ông lại ngồi tựa vào nệm và bật cười. Cười thầm, lúc đầu rất khẽ thôi. Rồi ông cười to dần. Và không bao lâu, không thể nhịn được nữa, ông phá lên cười và vỗ bụng mà cười, những giọt nước mắt vui vẻ chảy xuống má. Luxia bắt đầu ngồi rất trang nghiêm. Rồi cô cũng cười khẽ và không bao lâu cô đồng thanh với chú, cười chảy nước mắt về tính độc đoán của mình.

Trên cao, anh đánh xe ngồi trên ghế khế nhún vai và quật dây cương vào mông ngựa. Anh nghe nói rằng người xứ Phlôrăngxơ gàn dở, nhưng bây giờ anh mới có bằng chứng về chuyện ấy. Đi Phlôrăngxơ! Đi Vonido! Và rồi thẳng đường Phlôrăngxơ! Sau đó họ bật cười... cười... như nắc nẻ... Và vì lẽ gì? Không có gì! Không có gì hết.

Phần II

Buổi hành lễ đen

1

Cầm thổi than chì ở đầu những ngón tay lem luốc, Ăngtoan vạch trên tờ giấy trắng những nét phóng của một bức phác họa, thỉnh thoảng anh đưa mắt nhìn hình dáng bất động của Colarit Xtorôdi đang đứng mẫu trước mặt anh.

Anh đã tiến đến chỗ mô phỏng được khá dễ dàng những đường cong đẹp đẽ của cơ thể cô. Không thể nào so sánh nổi với những ngày khổ cực ở tu viện anh đã cố sao chép lại Thần vệ nữ của Bôtixeli mà không thành công.

Bàn tay anh được rèn luyện qua nhiều giờ vẽ phác họa đã đạt được khả năng chính xác và vững vàng: việc thực hiện và tính kiên nhẫn đã kết thành quả, bao giờ cũng vậy.

Anh đặt thổi than xuống và ở trên bục Colarit mỉm cười.

Từ góc kia phòng vẽ, Giảng đang cố ghi lại những bóng tối nho nhỏ, tinh tế, dưới nách và thể hiện thật đúng màu sắc ấm áp của da thịt.

Dù ở lĩnh vực khác anh có thể nào đi nữa, khi đã bắt tay vào việc hội họa, Giảng là một nghệ sĩ say mê. Anh đã để biết bao thời giờ để chăm chú đến từng chi tiết nhỏ của cuộc sống, rồi thức tỉnh nó trên bức họa, không biết đến thời gian đã trôi qua, cho đến khi Colarit phải báo với anh rằng cô đã mệt.

Mùong tượng lại tháng vừa qua, Ăngtoan khó lòng hình dung được rằng anh đã vượt qua chặng đường dài đến thế trên con đường ngăn cách anh với Pađu và nhà tu. Bản thảo của công trình nghiên cứu về tuần hoàn phổi đã ở chỗ người xuất bản hai tuần lễ rồi, và những trang in thử sẽ từ nhà in của Ghidôbandô Andini gửi tới anh ngày hôm qua.

Người xuất bản nổi danh đã làm khó dễ đôi chút về vấn đề in cái mà - nói cho đúng - là một tà thuyết. Nhưng túi tiền sung túc của Xavarinô đã thuyết phục được sự lưỡng lự và mối băn khoăn về thần học của ông ta. Việc Ăngtoan đảm bảo, hứa sẽ giữ kín không nói đến ông ta nếu có chuyện gì xảy ra đã giải quyết nốt mọi tồn tại. Tác phẩm đang được in.

Giăng ngấm nghĩa việc vừa làm, lẩm bẩm có vẻ hài lòng và để bút xuống.

- Em nghỉ đi, Colarit. Thế là xong một đoạn.

Anh lau tay vào một chiếc khăn dính đầy màu và đến gần xem xét việc làm của cậu học trò mình.

- Tốt lắm. Mỗi ngày cậu một tiến bộ, Tônia ạ.

Ăngtoan lắc đầu chán nản:

- Tuy nhiên, mình không bao giờ có thể là một nghệ sĩ. Chỉ cần nhìn tác phẩm của cậu là biết chắc chắn như thế.

- Nhưng cậu có tài năng.

- Đúng, nhưng với loại phác họa. Cũng có lẽ mình sẽ tiến tới thể hiện khác các mẫu tích cơ thể. Nhưng không có gì hơn nữa.

Colarit Xtorôdi đã khoác chiếc áo choàng đến chỗ họ:

- Tại sao, - cô hỏi - anh lại ước ao làm được hơn như thế nhỉ? Anh làm một nhà cơ thể học lớn và một thầy thuốc, anh Tônia, anh chỉ nên mong muốn có thể mình họa được tác phẩm của mình sau này. Khi bản điều trần xuất hiện, anh sẽ nhanh chóng nổi tiếng.

- Đimát! - Giăng gọi và vỗ hai bàn tay vào nhau - Cho rượu nho và thức ăn lên đây. Sáng nay chúng tôi làm việc đủ rồi.

Ăngtoan rời ghế đầu và đến đứng trước lò sưởi trống rỗng.

- Có lẽ mình sẽ về Pađu khi vẽ xong, - anh trầm ngâm nói.

- Vẫn muốn trốn tránh trần thế ư? - Giăng hỏi.

- Mình đã tự hỏi mình điều đó, - Ăngtoan thừa nhận, - nhưng mình chưa tìm được câu trả lời. Cái mà mình quen thuộc đã lâu năm như thế, có lẽ, từ trong thâm tâm mình vẫn là cái mong muốn nhất.

Giăng nói về khinh miệt:

- Đừng có ngốc! Làm thế nào mà cậu biết được. Cậu chưa hề thử sống theo cách khác.

- Có lẽ, - Colarit nói, - có lẽ tôi đoán được anh ấy cảm thấy gì. Tônia sống trong thế giới của tâm hồn. Còn anh sống trong thế giới của thể chất.

- Có cái gì đáng chê trách trong thể chất? Em không hề hổ thẹn về cơ thể của mình, theo như anh biết.

- Không, đúng như thế. Nhưng chúng ta khác Ăngtoan, chỉ có thể thôi.

- Đối với người đàn ông, nếu chỉ sống trên một bình diện thì không có gì đáng kể, - Xavarinô lẩm bẩm. - Mình đã đọc cho cậu một đoạn của Paraxen về vấn đề này, cậu có nhớ không? Hãy xem Vêdan, Avixen¹⁹, Căcđonat²⁰, họ vừa là con người thời đại vừa là những giảng sư. Cậu không thể là người thầy thuốc tốt nếu cậu không biết rõ con người thực sự, khi cậu chưa cùng với họ, ở giữa họ, sống cuộc đời của họ.

- Nhưng mình không muốn là thầy thuốc theo danh nghĩa người chữa bệnh cho người ốm. Có nhiều, quá nhiều điều để học hỏi về vấn đề cơ thể con người và mình muốn phát hiện được tất cả những gì mình có thể, - Ăngtoan phản đối lại.

Giăng nhún vai:

- Làm như là cậu không thể học hỏi và nghiên cứu được trong khi chữa bệnh và làm cho người ta khỏi bệnh! Dầu sao thì Vêdan đã làm như thế, ông ấy hiện là thầy thuốc ở triều đình Mađorit²¹.

- Đúng. Và mình luôn tự hỏi không biết ông ta có đôi chút hài lòng nào đó trong việc làm ấy không?

- Còn nghi ngờ gì nữa! Ông ấy giàu có, nổi danh, được vị nể, kính trọng và thông thái. Không ai không biết điều đó.

- Tuy nhiên, ông ấy chỉ rẽ sang đường khác như vậy sau cơn bão táp mà cuốn Phabrica làm nổi lên, và rất có thể là do cuốn đó.

- Đúng, - Giăng thừa nhận và mỉm cười. - Và mình tiên đoán rằng cậu cũng sẽ ở trong trường hợp như thế khi lý thuyết của cậu về tuần hoàn qua phổi xuất hiện.

- Ai dám kiểm chuyện với mình ở Pađu?

- Giới tăng lữ đã chẳng bám riết lấy Vêdan là gì, phải thế không? Và ở ngay Pađu, Vêdan lại là giáo sư môn giải phẫu học, giáo sư chính thức. Cậu tưởng rằng, dù có nhiều hứa hẹn về tương lai, họ sẽ đối xử với cậu hơn cả khi mà cậu mới chỉ là một người giảng viên bình thường?

- Vậy cậu muốn mình phải làm gì bây giờ? - Ăngtoan mệt mỏi nói.

- Muốn cậu xuất hiện ở Vonido, anh bạn ạ. Muốn cậu giao thiệp với các nhân vật có thể lực, những người có thể tiến cử cũng như truyền bá học thuyết của cậu, làm cho người ta biết cậu, bảo vệ học thuyết của cậu và cả cậu nữa khi cậu bị phê phán và học thuyết của cậu bị tấn công.

Ăngtônô vẫn chưa bị thuyết phục. Cách đề ra kế hoạch, lập các dự án thực tiễn như vậy, về cơ bản khác với tính anh từ trước tới nay. Anh quay lại phía Colarit Xtorôdi. Đã mấy tuần nay, anh quen biết cô gái đẹp điềm đậm và dịu dàng này, anh đã đi đến chỗ cảm thấy thân thiết thực sự với cô, thực sự tin tưởng ở cách phán đoán và rất tôn trọng các ý kiến của cô, đồng thời anh cảm thấy mến cô sâu sắc.

- Cô nghĩ thế nào về vấn đề này, Colarit? - anh hỏi.

- Tôi nghĩ rằng lần này thì chính Giăng đã nói đúng - cô nói. - Dù sao thì đây cũng là biện pháp tốt hơn cả để chứng tỏ chân lý của phát minh của anh và anh lại quan tâm đến vấn đề ấy hơn cả.

- Thấy chưa? - Giăng reo lên một cách thắng lợi - Hai chúng một nhé.

Ăngtoan mỉm cười:

- Vậy thì tôi chịu thua.

Đimát vào, đem theo rượu nho và thức ăn, mấy người thanh niên ăn uống ngon lành. Khi họ vừa ăn xong, Đimát lại vào và báo tin:

- Một người thợ phụ của nhà in đưa tin đến.

- Cho anh ta vào. Bản điều trần của cậu có lẽ đã xong, Tôniô ạ.

Chú thợ phụ có cặp mắt đen, sắc và sục sạo, đã liếc rất nhanh qua phòng vẽ và để ý đến cách ăn mặc trẻ nải, dù rằng duyên dáng của Colarit. Lát nữa, về nhà in, quang cảnh này sẽ được mô tả lại với những màu sắc và chi tiết nâng cao rất nhiều, và hoàn toàn không liên quan gì đến sự chính xác.

- Gì thế, chú bé? - Giăng hỏi.

- Đem tin cho bác sĩ Ăngtônô Xecvêutut. Trong các ông, ai là ông ấy?

- Tôi đây - Ăngtoan nói.

- Ông Ghidôbandô Andini mời ông đến gặp ông ấy ở xưởng - chú bé nói, giọng cao và thành thót - Thời gian của ông ấy sẽ là của ông, thưa bác sĩ.

Những trang đầu cuốn sách của ông sắp in xong.

- Tốt lắm!

Chính Giăng đã trả lời và ném ra một đồng tiền, chú bé đưa tay đón lấy một cách thành thạo. Chú đưa nó lên miệng cắn rồi nắm chặt trong bàn tay dính đầy mực, mọi sự diễn ra nhanh chóng không tưởng tượng được. Một nụ cười vừa lòng hiện ra trên khuôn mặt non trẻ nhưng đã tàn héo của chú bé.

- Nói với ông Ghidôbandô rằng chúng tôi sẽ đến ngay!

Khi chú bé đi rồi, Giăng cầm chai rượu rót đầy ba cốc và giờ rất cao cốc của mình.

- Chúc mừng chân lý! - Anh trịnh trọng nói. - Mong rằng chân lý sẽ làm lùi bước những kẻ thù của nó.

2

Mùi mực hắc xộc vào mũi Giăng và Ăngtoan khi hai người bước vào cửa của nhà in nổi danh, khi chính chủ nhân vội vã ra gặp họ và mỉm cười thoải mái. Nhà in của Andini mới có sáu mươi năm hoạt động nhưng đã được toàn châu Âu biết tiếng. Họ bắt đầu nổi tiếng với cuốn Erôtomata và nhiều công trình quan trọng tiếp theo. Từ ngôi nhà gạch thấp ở gần trung tâm Vonidơ, các tác phẩm quan trọng không ngừng tuôn đến: De Atna²² của Piêtorô Bembô²³ sau này là giáo chủ. Một tác phẩm y học De Epidemia. Thiên luận văn nổi tiếng thời trung cổ: Hipnerôtômasia Pôliphiti. Và nhiều tác phẩm khác nữa, tất cả đều chứng tỏ sự khéo léo của Andini trong việc in ấn.

- A! Bác sĩ! - Người in ấn kiêu cách reo lên - Tác phẩm đẹp nhất trong toàn bộ lịch sử nhà in Andini đấy nhé!

- Ông thấy rồi à? - Giăng hỏi.

- Tôi đã thấy chữ và ấn loát. Trình bày như vậy thì phải là một tác phẩm đẹp.

Ông ta khua tay, đầy hân hoan:

- Các ông đến đây. Chúng tôi sắp đưa khỏi khuôn.

Và ông Andini dẫn họ đến gần máy in lớn. Chiếc máy cao hơn đầu người với chiếc đỉnh vít gỗ dài có xoáy ốc trông rõ ở giữa bốn trụ góc, và gần phía dưới đỉnh vít, chiếc bàn dập đang áp mảng chữ xếp xít nhau lên tờ giấy trắng này.

Bản luận văn rất ngắn, khoảng hai mươi lăm trang lớn và Ängtoan đã quyết định trình bày như cách Vêdan đã thực hiện, các tác phẩm ngắn của ông, dưới hình thức Conxiliom - bản điều trần - một loạt như ngỏ trình bày điều anh đã phát hiện được.

Ông Andini ra lệnh cho một ông thợ in, anh ta nói lỏng chiếc đinh vít. Khi bàn dập được nhắc hẳn lên, anh thận trọng nhắc tờ giấy khỏi khuôn chữ vì mực còn ướt.

Tim Ängtoan đập dữ dội trong lồng ngực khi xuất hiện trang đầu tiên của xuất bản phẩm sẽ thông báo với mọi người sự phát hiện lý thú của anh.

- Hoan hô! Hoan hô nhiệt liệt! - Ông Andini đã trầm trồ khen ngợi sản phẩm của mình như thế. - Thật hoàn hảo, bác sĩ ạ, thật là tuyệt!

Những từ Latinh mà Ängtoan chọn làm tiêu đề cho bản luận đề của mình được in chữ đen gạch dưới rất rõ: **De Motu Sanguinem Pulmonale**.

Sự hoạt động của máu ở phổi, hay là tuần hoàn máu trong phổi - Tác phẩm đầu tiên của anh được ấn hành! Ängtoan thoáng cảm thấy kiêu hãnh khi anh tiếp tục đọc trang tên sách: Anatomia veni et arterice pulmonale cum descriptis motu Sanguinem pulmonle²⁴.

Tất cả ở đây rõ ràng, trên trang tên sách, đúng như anh đã viết: “*Chi tiết về giải phẫu phổi và tuần hoàn máu qua phổi, do Misaen Xecvêutut đã phát hiện trước đây và đã được chứng minh bằng thí nghiệm do em của ông là Ängtônô Xecvêutut, cán bộ giảng dạy về cơ thể học ở trường y trong đại học đường ở Pađu*”.

- Mình vẫn cứ cho rằng cậu cần phải bỏ đi chỗ nói về anh cậu - Giảng lo lắng nói.

Hai mắt Ängtoan toé lửa.

- Đây là việc làm để phục hồi danh dự và chứng minh cho tác phẩm của anh ấy.

- Được. Nhưng trưng bày điều đó lên ngay trang tên sách là tự tìm lấy những rắc rối tệ hại nhất.

Ông Andini bỗng tỏ ra lo lắng và bắt đầu rên rỉ:

- Xin đừng quên rằng ông ta hứa tránh cho tôi mọi khó khăn do việc ấn hành này, thưa bác sĩ.

- Tôi sẽ một mình chịu mọi hậu quả, - Ăngtoan bình thản nói. - Ấn phẩm này đẹp lắm ông ạ. Khi nào tôi có thể hy vọng cuốn sách xong hoàn toàn?

- Không mấy ngày nữa đâu.

- Lúc ấy tai họa sẽ bắt đầu mưa xuống! - Giảng ảm đạm nói - Minh cũng chẳng biết thế quỷ nào mà mình lại dính líu đến chuyện này.

- Cậu không dính líu vào đấy đâu. Tên cậu không có ở bất cứ chỗ nào cả.

- Đã thoả thuận rằng chúng mình cùng làm kia mà, đúng không?

Ăngtoan hát đầu ra phía sau một cách kiêu hãnh:

- Mình sẽ chỉ một mình nhận những điều khiển trách có thể xảy ra. Mình cũng sẽ một mình chịu những diễn biến tiếp theo. Một trong những bản đầu tiên sẽ gửi đến cha Phêlíp Xăngtốt.

- Trời ơi, tại sao cậu cứ cố tự mình chúi đầu vào giỏ thế? Ông ta sẽ nghe nói đến vấn đề này khá sớm đấy.

- Cha Phêlíp là một người phụng sự Chúa, Giảng ạ. Khi đọc bản điều trần, ông ấy sẽ phải thừa nhận rằng đây là sự thực. Làm thế nào mà ông ta có thể khác như thế được?

Giảng nhún vai chán nản:

- Lẽ ra mình cứ để cậu trở thành giáo sĩ, Tôniô ạ! Chúa đã biết rõ rằng cậu khá bướng bỉnh để làm được nhiệm vụ ấy.

Không đầy một tuần lễ, cuốn De Motu Sanguinem Pulmonale đã gây ra những xáo động rõ rệt.

Từ nhà in, tin đồn về tính chất của tài liệu mà ông Andini vừa ấn hành bằng máy của ông đã lan truyền, do những người thợ nói ra.

Theo thường lệ, ông Andini đã gửi những trang in tốt đến các bạn đồng nghiệp của ông để họ có thể đánh giá tầm quan trọng, chất lượng và nói tóm

lại là sự hoàn hảo của sản phẩm của ông. Tập sách mỏng chưa xuất hiện mà yêu cầu mua sách đã tới từ khắp nơi ở Vonido và Pađu.

Phần đông những người vội vàng ghi tên mua ấy là những người làm công tác khoa học rất quan tâm đến tác phẩm cách mạng đến như thế và muốn thấy sự phản bác lại những điều Galiêng đã khẳng định một cách quả quyết.

Những người khác ghi tên là những người của Nhà thờ, có những người khá sáng suốt để đánh giá tầm quan trọng của sự phát hiện ấy, có những người chỉ muốn tìm ở đây chứng cứ của sự chia rẽ, làm ngăn cách các nhà khoa học với Nhà thờ ngày càng nhiều và ngày càng nhanh chóng hơn.

Khi Ăngtoan cầm bản in đầu tiên trong tay, anh xao xuyến vì hãnh diện. Những nhà bác học nổi tiếng và những người bảo vệ khoa học cao quý đã mời anh đến gặp mặt. Anh chú ý gửi các bản điều trần đến những nơi, theo Giăng biết, chúng sẽ tạo ra ảnh hưởng lớn, đến vị thống đốc, tất nhiên thế, và đến những người con cao quý nhất của Cộng hòa Vonido.

Bản dành cho cha Phêlíp Xăngtốt được một người đưa thư đặc biệt đưa nhanh đến cho ông, kèm theo lời yêu cầu Tu viện trưởng lưu ý. Một tuần sau Ăngtoan đi Pađu, chính bản thân anh mang một bản đến đưa tận tay giáo sư Phalôpiut. Trong lúc anh đợi xe từ Pađu, một người đàn ông thấp bé béo mập mặc áo bào chế ồn ào chen lên xe trước anh và chỉ cho anh một chỗ ngồi ngay bên cạnh tấm thân béo tốt của ông ta.

- Chà! - Ông ta nói - Chúng ta đến vừa kịp giờ, bác sĩ ạ.

Ăngtoan ngả đầu một cách lịch sự:

- Ông biết tôi sao?

- Biết chứ! Tên tôi là Batixta Poocdia. Tôi đã gặp ông nhiều lần ở Pađu và ông cũng đã chữa bệnh cho một người bạn của tôi.

Ông ta nói tên một giáo sư mà Ăngtoan đã chăm sóc trong tình trạng viêm da cấp tính rồi hỏi:

- Ông về trường đại học đấy à, bác sĩ?

- Một ngày thôi. Tôi đang nghỉ hè ở Vonido.

-Ồ ! Vonido!...

Ông ta mỉm cười thân phục và bộ mặt hồng hào sáng lên:

- Thành phố tuyệt vời! Kỳ quan của những kỳ quan! Đây là đô thị ước mơ của giới tuổi trẻ.

- Tôi đến đây nghiên cứu một số vấn đề đặc biệt, - Ăngtoan nói một cách nghiêm nghị.

- Tôi cũng nghe nói thế, tôi cũng nghe nói thế! - Ông Poocdia sốt sắng nói. - Cả Vonido đang nói đến phát hiện y học lớn lao của ông đã thông báo cho mọi người.

Ăngtoan không giữ nổi mỉm cười. Anh vẫn chưa thể tin được rằng tiếng vang do bản điều trần của anh gây ra lan truyền trong thành phố nhanh như thế. Nếu những người bào chế còn biết đến sự việc này thì những người khác không bao lâu nữa cũng sẽ biết.

Anh phản đối:

- Đây chỉ là một xác định bình thường về mặt cơ thể học. Vấn đề ấy được phát hiện từ trước, do anh tôi là Misaen Xecvêut tìm ra!

Ông Poocdia gạt đầu tỏ vẻ kính trọng:

- Tôi đã may mắn được đọc nhiều tác phẩm của anh ông. Ông ấy là một người vĩ đại và một nhà bác học.

Ăngtoan không thể ngăn mình không hào hứng trước sự quan tâm hữu nghị mà người hành khách thấp béo đã biểu lộ, anh bớt thái độ lạnh lùng thông thường trước những người không quen biết.

- Ông nói như vậy thật là quý hóa!

- Trước kia tôi chưa biết những công trình của ông ấy về tuần hoàn phổi.

- Poocdia tiếp tục nói. - Nhưng các học thuyết của ông ấy về thần học thật là lành mạnh, vô cùng lành mạnh.

Ông ta đảo mắt nhìn trong xe rồi thấp giọng xuống:

- Tôi cứ ước ao rằng ông sẽ xuất bản một vài văn bản đặc biệt của ông ấy. Ông có dự định như vậy không?

Ăngtoan cau mày. Do cha anh đã cấm anh ngay sau buổi hành hình, anh chưa bao giờ đọc những học thuyết thần học đã đưa anh mình đến chỗ bi đát như thế. Thật là ngẫu nhiên, trong khi đang học y khoa, anh đã bắt gặp

đoạn nói về tuần hoàn phổi. Nhưng từ khi anh xác định được rằng Misen đã nói đúng ở một điểm nhất định, anh cảm thấy mình sẵn sàng tin rằng anh ấy có thể đúng ở nhiều điểm khác nữa. Người thấp béo có vẻ biết nhiều vấn đề mà anh cũng muốn biết.

- Tôi biết rất ít về khía cạnh đó trong đời sống của anh tôi, - anh khẽ nói.
- Anh ấy hầu như không bao giờ ở nhà.

- Thật đáng tiếc! - người kia thở dài. - Bản thân tôi không quen nhưng tôi có một người bạn linh mục là người tin cậy của ông ấy, cha Giắc Sácmiê ấy mà.

- Tôi có được biết về cha Sácmiê, - Ăngtoan thừa nhận, - Tôi chưa bao giờ gặp người nhưng có biết rằng anh tôi và người rất gần bó với nhau.

- Như thầy và trò vậy. Chính do người mà tôi biết rằng điều luật vận dụng để anh của ông bị hành hình là bất hợp pháp.

Ăngtoan nhìn chăm chăm vào người thấp lùn. Tại sao người này lại biết những sự việc ấy nhỉ? Hắn ta muốn đi đến đâu đây?

- Ông có thể nói cho tôi biết rõ hơn nữa không? - anh hỏi khẽ hơn.

- Đạo luật Giuyxtiniêng bị chính phủ Thụy Sĩ bỏ đi đã lâu năm, - ông Poocdia thì thầm nói tiếp. - Trong khi ấy thì đạo luật này vẫn được thực hiện ở Rôma. Chính các tòa án của Giáo hoàng đã dùng luật ấy để buộc tội anh của ông.

Lúc này xe đã đầy người và bắt đầu chuyển bánh. Ăngtoan nhận thấy nhiều hành khách nhìn anh một cách tò mò, không còn nghi ngờ gì nữa, họ đã theo dõi câu chuyện.

- Có lẽ chúng ta sẽ tiếp tục câu chuyện này ở chỗ khác và vào lúc khác chẳng? - anh gợi ý.

- Đúng đấy. - người đàn ông thấp bé đồng ý ngay. - Tôi sẽ có thể đến thăm ông ở nơi ông ở vì tôi đến Vonidơ luôn để mua các vị thuốc cho hiệu bào chế của tôi.

- Tôi ở nhà ông Giảng Xavarinô, phố Galide Vaxca.

- Tôi biết, - ông Poocdia nói. - Tôi xác định rằng tôi có nhiệm vụ đến chào ông. Có lẽ sau khi tôi được đọc bản Điều trần nổi tiếng của ông.

Sau lúc ấy họ nói đến các vị thuốc, vấn đề mà ông Poocdia dù bản thân là nhà bào chế, mà thật kỳ lạ, hình như chẳng biết gì cả.

“Đúng là ông Poocdia này hiểu biết về những vấn đề về thần học hơn nhiều”. Ängtoan nghĩ như thế.

3

Phalôpiút đọc trang tên sách và trầm tư vuốt râu. Rồi cụ lật trang và đọc vào chính văn, cụ không rời ra cho đến khi đọc trang cuối cuốn sách mỏng.

Thỉnh thoảng cụ thốt ra một tiếng âm ừ tán thưởng và bộ râu cụ gật gù. Khi cụ đọc xong, Ängtoan vẫn đứng yên lặng bên cụ, lên tiếng hỏi:

- Thừa giáo sư, ngài nghĩ như thế nào về vấn đề này?
- Tôi vô cùng mong muốn có đủ can đảm để làm một việc như thế này!
- Giáo sư đồng ý phải không ạ?
- Tất cả mọi người đều phải đồng ý. Chứng minh của anh rất rõ ràng, luận lý và biện giải của anh hoàn toàn vững chắc, đến mức không thể rút ra một kết luận nào khác kết luận của anh. Không còn nghi ngờ gì nữa, anh đã phát hiện ra chân lý về tuần hoàn phối.

Ängtoan lắc đầu:

- Tôi chỉ nhắc lại việc làm của anh tôi và hỗ trợ nó bằng một xác định dựa trên cơ sở vật chất. Phát hiện này của Misen.

Phalôpiút trầm ngâm gật đầu:

- Tôi có biết anh Misaen của anh. Anh ta giống như anh, say mê, gắn bó với chân lý về vấn đề này thì anh không hề nhân nhượng gì cả.

- Làm thế nào có thể khác như thế được ạ?

- Có thể không thể khác đối với các anh và những người như các anh. Nhưng nếu anh của anh đã giới hạn các suy nghĩ của anh ấy ở lĩnh vực cơ thể và y học thì phát minh này được công bố nhiều năm trước đây rồi. Nguy hiểm chính ở chỗ này đây, anh ạ. Ta có thể từ chối, không chịu vi phạm tí gì trong lĩnh vực khoa học, vì rằng rõ ràng là phát minh khoa học chỉ là sự phát hiện ra các quy luật của tự nhiên. Nhưng đừng có xa rời con đường này. Đừng mắc phải sai lầm như anh của anh đã mắc, đừng đưa ánh sáng và lý luận vào những vấn đề mà chúng ta không được coi như có hiểu biết.

- Thí dụ như về một học thuyết thần học?

- Phải. Tôi sẽ vô cùng buồn rầu nếu thấy anh vấp phải thứ chương ngại vật đã làm mất Misen.

- Tôi không hề có gì bất hòa với Nhà thờ. - Ăngtoan quả quyết.

- Điều tôi bận tâm là tìm hiểu xem Nhà thờ sẽ có bất hòa với anh hay không.

- Bởi vì tôi đã tìm thấy sự thực trong văn bản của một người tà giáo phải không ạ?

- Phải.

- Vậy thì họ sẽ sai lầm. Đúng là họ sai lầm., - Ăngtoan phản đối. - Bởi vì đó là sự thực... Sự thực là sự thực...

- Tôi biết như thế, - Phalôpiút thừa nhận. - Một nhà bác học có thể thừa nhận những sai sót của mình khi họ mắc phải lầm lẫn và tìm tòi, nghiên cứu theo hướng khác. Thần học không biết đến sự linh hoạt ấy. Ở khắp mọi nơi trừ Vonido đã có những người bị tử hình vì họ không phạm một tội gì khác việc sử dụng bộ óc mà Chúa đã ban cho họ.

- Giáo sư có cho rằng vị trí của tôi ở đây, ở trường đại học, sẽ bị động chạm đến không?

Phalôpiút xoa cằm:

- Không còn nghi ngờ gì nữa, những ý đồ đánh bật anh sẽ thể hiện. Nhưng anh có thể ở sự ủng hộ của tôi, những ý đồ kia có thể sẽ không đạt mục đích.

Cụ đưa tay cho người đồng nghiệp trẻ của mình:

- Mọi sự đều do ý Chúa. Tạm biệt!

Khi Ăngtoan rời trường đại học, cúi đầu xuống do thói quen khi đi qua khung cửa tháp, anh trông thấy một thầy dòng giúp việc tu viện đang đợi anh gần lối vào.

- Chào thầy Ăngtônô, - thầy dòng ấy nói. - Đức Cha Phêlíp Xăngtốt mời thầy đến gặp người trước khi đi Vonido.

Ăngtoan ngạc nhiên hỏi:

- Tại sao Đức Cha biết tôi về thành phố này?

Người đem tin nhún vai tỏ thái độ không biết:

- Tôi không biết. Tôi chỉ được cử đến gặp thầy để chuyển lời.

- Được thôi, một giờ nữa tôi sẽ đến chỗ Đức Cha.

Nói cho cùng thì tốt hơn là gặp Xăngtốt không trì hoãn để rồi không còn phải nghĩ đến việc ấy nữa.

Đường anh đi lại đến đúng chỗ cầu qua sông Bakigoliôn, chỗ mà cách đây không lâu, giáo sư Phalôpiút và Ăngtoan đã cùng đi qua.

Anh dừng lại một lát như anh đã từng làm như thế khi trước để ngắm nhìn dòng nước sẫm như bản đang ngoằn nghèo chảy giữa hai bờ cỏ xanh. Vẫn nguồn nước nhỏ mà cụ Phalôpiút đã nói đến khi trước đang cố đưa vào làn nước nhòn vùng bán nguyệt nước trong suốt và nó bị hớp lấy ngay tức khắc không để lại một dấu vết.

Sự phát hiện của anh, Ăngtoan tự nhủ, sẽ như một nguồn nước mãnh liệt bật ra từ chiều sâu của lương tâm con người. Tuy nhiên, nó có khả năng vượt qua được hay không những dòng chảy đen tối của âm mưu, của dốt nát, của rò rỉ và ngu ngốc?

Một đám mây đi qua mặt trời, ngay khi những tia nắng ấm áp bị bức màn ấy che khuất, không khí hình như giá lạnh hẳn đi. Ăngtoan cố ghìm để khỏi rùng mình. Không phải chỉ do lạnh: phải chăng đây là sự tiên báo nào đó, là sự linh cảm nặng nề cái gì đang chờ đợi anh trong tương lai gần đây, là nỗi lo sợ mơ hồ về một sự thù địch?

Rồi mặt trời lại xuất hiện, lại sưởi ấm cả tinh thần và thân thể anh, Ăngtoan tiến bước về phía tu viện.

4

Cha Phêlíp Xăngtốt tỏ ra ôn hòa một cách lạ lùng. Khi Ăngtoan hôn viền áo của ông ta, ông ta chỉ cho anh một chiếc ghế gần chỗ của mình, trong phòng tiếp kiến.

- Tôi cho người mời anh đến tu viện vì một lý do, bác sĩ ạ.

Ăngtoan yên lặng chờ đợi.

- Tôi đã đọc cuốn Điều trần của anh một cách vô cùng lý thú, - tu viện trưởng tiếp tục nói. - Cuốn sách ấy khá gần gũi với câu chuyện của chúng ta về cha Mariô.

- Chính trong đêm hôm ấy ý kiến về vấn đề này đã đến với tôi - Ăngtoan thừa nhận.

- Tôi cũng đã kết luận như vậy. Ở một khía cạnh nào đó tôi cho rằng mình phải chịu trách nhiệm về học thuyết của anh!

- Đức Cha tán thành điều đó sao? - Ăngtoan thốt lên, sôi nổi hy vọng.

- Tán thành điều đó ư? - Tu viện trưởng nhướn cao lông mày. - Chắc chắn là không rồi. Tại sao tôi có thể như thế được? Các đạo luật của Nhà thờ về vấn đề tà giáo hoàn toàn rõ ràng.

- Nhưng sự thực vẫn là sự thực.

- Tôi đã nói rằng “các đạo luật hoàn toàn rõ ràng”. Và cũng rõ ràng như những điều trừng phạt đã được quy định đối với những người vi phạm các đạo luật ấy, hãy nhớ lấy điều đó, bác sĩ ạ. Nhớ kỹ lấy điều đó!

Sự hào hứng của Ăngtoan giảm hẳn. Nhưng tại sao cha Phêlíp lại có thái độ ôn hòa lạ lùng như thế trong khi ông ta đã xếp bản Điều trần vào loại tà giáo?

- Tuy vậy, - tu viện trưởng nói tiếp, - Chúng tôi dự định không biết đến sai lầm của những người đã có đóng góp khá lớn vào sự vinh quang của Nhà thờ.

- Nhưng tôi có làm gì đâu... nếu không phải là cha đã nghĩ đến những công việc phẫu thuật của tôi, - Ăngtoan khẽ nói.

- Không thể cho rằng Nhà thờ khuyến khích việc mổ xẻ thân thể con người, - cha Phêlíp gay gắt nói.

- Trong trường hợp này...

Ăngtoan vừa bắt đầu nói đã im bặt. Bức tranh! Cha Phêlíp rõ ràng là đã khám phá ra bức tranh rồi... Điều đó giải thích tất cả, thái độ ôn hòa hiếm có của tu viện trưởng, vấn đề mời đến như thế này... Như Giăng đã nói trước, cha Phêlíp không hề định trả lại bức tranh cho những người chủ của nó. Nhưng Xăngtốt có biết rằng (Ăngtoan rất muốn biết điều này!) chính

anh, chính Xécve này, đã biết những người chủ hợp pháp của nó là ai rồi không?

- Khi tôi xác định được rằng trong tu viện có một cửa khóa (tiếng nói của cha Phêlíp lần át sự suy nghĩ của người thanh niên), tất nhiên tôi đã ra lệnh mở chiếc cửa đó. Và cũng tất nhiên là tôi đã rất ngạc nhiên khi phát hiện được anh đã giấu một thứ gì đó. Anh thấy bức tranh ấy ở đâu?

- Trong một cuộn mà tôi không biết ai đã bỏ từ bao giờ ở cuối nhà kho.

Cha Phêlíp nhìn vào khoảng không và khi ông ta nói, giọng ông ta bàng quan và lơ đãng.

- Rất có thể là bức tranh này ít giá trị. Có khả năng đây là bản sao của một bậc thầy cổ xưa nào đó.

- Đây là, - Ăngtoan trả lời không quanh co, - bức tranh Thần vệ nữ của Bôtixeli, bản gỗ. Nó quý vô giá.

- Anh có biết chắc chắn điều anh nói không?

Tu viện trưởng cúi đầu về phía trước, nóng ruột đợi trả lời.

- Tôi đã mời ông Giảng Xavarinô xem. Ông ấy đã thấy bức tranh này trước kia và khẳng định là bản gốc.

Tu viện trưởng xoa hai bàn tay gầy vào nhau, hài lòng một cách rõ rệt khi nghe khẳng định về giá trị bức tranh, và ông ta ôn tồn nói:

- Anh đã giúp chúng tôi một việc lớn lao, bác sĩ Xecvêlut ạ, vì đã tìm ra một tác phẩm nghệ thuật như thế. Sự hiện diện của nó trong tu viện của chúng tôi sẽ là lời ca ngợi sự quang vinh của Chúa...

- Nhưng...

Ăngtoan ngừng bật, hình như trong anh có một sự khôn ngoan nào đó đang bảo anh rằng không nên lộ rõ anh đã biết chủ nhân bức tranh là ai thì tốt hơn.

- Anh muốn nói gì?

- Tôi muốn nói rằng ngài có biết bức tranh này của ai không?

- Rủi thay, tôi không biết.

Giọng của tu viện trưởng không ngập ngừng khi ông ta nói ra điều trái với sự thực.

- Vì vậy chúng ta chẳng còn phương sách nào khác là để bức tranh ở đây cho an toàn.

Như vậy là cha Phêlíp không biết rằng câu chuyện giữa ông ta và ông Belacmi đã bị nghe thấy. Biết rõ chuyện ấy đối với anh sẽ quý báu như thế nào và vào lúc nào, anh chưa nghĩ tới, nhưng anh cảm thấy một cách lộn xộn, tự nhiên rằng không nên bộc lộ nó với tu viện trưởng.

- Tôi chỉ sử dụng bức tranh ấy để tập mấy bức phác họa, - anh nói, giọng lơ đãng.

- Chúng tôi cũng nghĩ như thế khi tìm được cả những bức vẽ thử của anh, cha Phêlíp trả lời làm ra vẻ bàng quan. - Tôi đã để bức tranh ở chỗ tôi, tạm thời thôi. Sau này chúng ta sẽ suy nghĩ để tìm cho nó một chỗ xứng đáng.

Ăngtoan cảm thấy người nóng bừng lên vì tức giận, nhưng anh đã tự chủ được. Người anh yêu mến đã bị giam hãm trong căn phòng của Phêlíp, vẻ đẹp ấy đã trở thành vật làm vui cho đôi mắt lạnh lùng với những mi mắt sụp xuống. Còn bản thân anh, Ăngtoan, anh chẳng làm gì được, bất lực, không thể can thiệp vào được.

Bỗng nhiên anh giật mình hiểu rõ rằng giấc mơ của anh đã thành hiện thực. Anh được báo trước, nhưng đã không làm gì để tự bảo vệ, dù rằng chính anh đã hiểu rõ sự báo trước huyền bí này.

Anh có lỗi lớn lẽ ra anh phải nghĩ rằng người nào đó thấy cửa phòng anh khóa kín sẽ mở ra ngay không trì hoãn. Anh còn có lỗi nữa vì đã để cho sự xích mích của mình với Luxia Belacmi ngăn cản mình lúc định nói rõ cho ông chú của cô biết chỗ đang cất giấu kho báu. Anh tự trách mình đã ngu ngốc. Tất cả những gì anh thu lượm được là biết rõ thực chất của người ngồi trước mặt anh đang ngằm quan sát anh với một nụ cười thoáng vẻ khinh bỉ.

- Như tôi đã nói với anh, - cha Phêlíp nói tiếp, - Nhà thờ sẵn sàng khoan dung cho những ai trong các con mình đã có công lớn đối với Nhà thờ. Anh đã giúp chúng tôi một việc lớn là tìm thấy tác phẩm nghệ thuật quý báu này. Anh có thể biết rõ điều đó, nếu anh muốn?

- Việc gì ạ? - Ăngtoan hỏi như máy.

Hai mắt của Phêlíp khép nhỏ lại hơn nữa.

- Nếu sự hiện diện của bức tranh bị mọi người biết rõ ngay, chúng ta sẽ bị phiền phức vì... nhiều người sẽ giả mạo quyền sở hữu... Tôi cảm thấy rằng, ít ra trong lúc này, quyền lợi của chúng ta chỉ được đảm bảo bằng sự im lặng.

Như vậy đấy, đấy là mối nhử, đấy cũng là giá của sự yên ổn hiện tại của anh, điều kiện để anh sẽ không bị truy nã vì tội theo tà giáo là như thế đấy.

Nhưng vẻ thoả mãn thô thiển và hể hả lộ lộ trên mặt tu viện trưởng có cái gì mờ ám làm cho Ăngtoan nghĩ rằng còn có một vấn đề gì nữa đây. Anh quyết định thăm dò tình hình.

- Giả thử tôi không chấp nhận thì sao?

- Tôi cho rằng anh không đến nỗi kém khôn ngoan như thế, - tu viện trưởng nói một cách thân ái. - Dù sao thì chúng tôi cũng đã có đề phòng.

Ông gõ vào một chiếc chiêng nhỏ bằng bạc đặt trên bàn ở bên cạnh ông. Ngay lập tức, một người đàn ông từ sau tấm màn che sau lưng chiếc ghế tựa cao bước ra, có lẽ hẳn đã nấp ở đấy suốt thời gian hội thoại. Không phải sự xuất hiện làm Ăngtoan ngạc nhiên mà là bộ mặt của nó, vì người ấy không phải ai khác ông Batixta Poocdia, người bạn đồng hành đáng mến của anh trong chuyến xe khách.

- Chắc anh đã gặp ông Poocdia rồi, - cha Phêlíp nói.

Ông Poocdia cúi chào, miệng mỉm cười:

- Thế là chúng ta lại gặp nhau, bác sĩ Xecvêlút nhĩ. Mà lại rất thoải mái nữa.

Ăngtoan sững sờ, thấy bỗng nhiên buồn nôn và linh cảm rằng có một mối nguy hiểm rõ rệt đang lảng vảng quanh anh.

- Ông Poocdia có cho tôi biết về một câu chuyện nào đó đã trao đổi với anh ngay sáng hôm nay, - vị giáo sĩ dòng Đôminich nói một cách lịch sự, - Có lẽ ông ấy có thể làm ơn nhắc lại một phần của câu chuyện đó vì lợi ích của ông.

- Được lắm, được lắm, - chiếc thùng nhỏ ấy quả quyết rất hào hứng, vui vẻ. - Bác sĩ Xêcvê và tôi đã tranh luận với nhau một cách lý thú về một số

học thuyết thần học nêu ra xưa kia do anh của ông ấy, tên là giáo Misen Xécve và cả một người cùng phe phái với hắn là giáo sĩ Giắc Sácmiê.

- Thế... tính chất của câu chuyện này như thế nào nhỉ? - Tu viện trưởng hỏi.

- Bác sĩ Xécve khẳng định rằng ông ấy chắc chắn là anh của ông ấy bị kết án bất hợp pháp, về phía Nhà thờ Gia tô giáo. Ông ấy cũng khẳng định rằng ông ấy tán thành hoàn toàn các học thuyết tà giáo mà Misen Xecvétut đã thuyết lý.

- Nói dối! - Ăngtoan hét lên và đứng vùng dậy. - Tôi không hề nói điều gì như thế.

- Nay, này! Bình tĩnh!

Cha Phêlíp lạnh lùng bảo anh:

- Lời nói của ông Poocdia không thể nghi ngờ được.

- Tại sao lời nói của ông ta lại có giá trị hơn lời nói của tôi? - Ăngtoan nóng nảy hỏi.

- Ông Poocdia là người của Tòa án tôn giáo.

- Của Tòa giáo ư?...

Ăngtoan rơi mình xuống ghế, bị đánh gục một cách phũ phàng bởi âm thanh dữ dội của những từ ấy.

- Tòa án tôn giáo! - Anh khe khẽ nói tiếp.

Và làn sóng những hoài niệm tràn ngập tâm trí anh, dù là những vấn đề được nghe nói trong thời thơ ấu đã trôi qua ở Tây Ban Nha. Không ai cưỡng lại được những cánh tay cường quyền, những ngón tay xiết chặt cổ người của Tòa án tôn giáo. Không ai dám cãi lại lời chứng thực, - dù có sai đi nữa - của một nhân viên ở đây. Và giờ đây sự khủng khiếp không tên gọi ấy đã đến trung tâm Pađu hôm qua còn yên ổn biết chừng nào và chuẩn bị hủy hoại dần thành lũy cổ kính và gần như duy nhất của tự do còn tồn tại trên thế giới này. Ăngtoan nhớ lại điều mà một hôm Giảng đã quả quyết: Cha Phêlíp Xăngtốt là người của Tòa án tôn giáo. Không còn nghi ngờ gì nữa, chính vì lý do ấy nên ông ta được bổ nhiệm về Pađu, với mục đích hủy dần, phá hoại, diệt bỏ cái quyền thiêng liêng là đi tìm chân lý mà Chúa đã ban cho con người.

- Cả tôi nữa, - cha Phêlíp nói tiếp, - Tôi cũng phục vụ Tòa giáo.

Ăngtoan rùng mình khi nghe câu nói xác định rõ những nghi ngờ tệ hại nhất của anh.

- Tôi thấy rằng, - tiếng nói lạnh lẽo tiếp tục, - anh đã đánh giá đầy đủ sự nghiêm trọng của tình hình. Anh có đồng ý rằng tốt hơn cả là anh hãy giữ kín không nói đến vấn đề - ta hãy gọi là đến những vấn đề - chúng ta tranh luận lúc này không?

Ăngtoan cố đứng dậy:

- Tôi đồng ý, - anh nói nhưng cổ họng như thắt lại, lời nói thoát ra một cách khó khăn và giọng khàn đi, - tôi đồng ý.

- Tôi cũng nghĩ rằng anh sẽ đồng ý, - cha Phêlíp nói. - Cầu Chúa cho anh được bình yên.

- Xin chúc cha bình yên, - Ăngtoan trả lời, tiếng lạc hẳn đi.

Rồi anh rời khỏi gian phòng ấy. Nhưng trong phòng anh không hề bình yên, không một chút nào cả.

Tuy nhiên, đi đến nửa quãng đường từ tu viện đến chỗ đỗ xe đi Vonido, Ăngtoan bỗng bật cười. Tu viện trưởng đã bắt anh thề giữ bí mật về bức tranh và lấy sấm sét của tòa án tôn giáo ra để dọa nạt, nhưng tu viện trưởng không biết rằng, từ nhiều tuần lễ trước, Ăngtoan đã viết thư cho ông Girôlamô Belacmi đang ở lâu đài của ông ta ở Phlorăngxơ và nói cho ông ta rõ rằng bức tranh Thần vệ nữ của Bôtixeli hiện có mặt ở tu viện dòng Đôminich ở Pađu.

5

Ông Girôlamô Belacmi ngồi thoải mái trên chiếc ghế bành thường dùng trong văn phòng của nhà Belacmi, những người kế tục dòng họ Vexpuxi, và âu yếm ngắm cô cháu gái. Ngồi chót vót trên một chiếc ghế đầu cao trước mặt ông, cô Luxia đang đọc một bức thư, thỉnh thoảng lại nhăn chiếc mũi nhỏ xinh xắn lại, đó là để nhấn mạnh một câu nào trong đoạn. Ông Belacmi ngắm cô với một niềm vui vô tận vì cô thể hiện một cảnh tượng rất đẹp mắt. Khi cô im lặng, bức thư đã đọc xong. Ông khẽ nói:

- Cháu đã nói đúng, Luxia ạ. Nhà thần học trẻ tuổi này thú nhận rằng anh ta đã giấu bức tranh ở tu viện!

- Khi ấy cháu đã biết chắc như thế, chú ạ.

- Nhưng anh ta không hề nói đến việc gửi nó tới cho chúng ta, - ông Belacmi nhận xét. - Cũng không nói đến việc anh ta sẽ đích thân đến Phlôrăngxơ.

- Anh ấy sẽ đến, - tiểu thư Luxia tuyên bố về tin tưởng và chắc chắn.

- Ai đã lập số tử vi cho cháu thế, - ông Belacmi mỉm cười hỏi, - để cháu cảm thấy vững tin ở tương lai như vậy.

- Chỉ do trực giác thôi ạ, - cô gái xinh đẹp trả lời và lắc đầu.

- Không thể lúc nào cũng dựa vào trực giác được.

- Với trực giác của cháu thì được đấy.

Ông chú Belacmi nhượng lòng mảy:

- Chúng ta sẽ chờ xem nhé, cô bạn nhỏ! Bây giờ thì cháu đi chỗ khác đi để chú làm việc một chút.

Tuy nhiên, khi cô gái không ở đấy nữa, ông Belacmi quên vùi đầu vào đọc những cuốn sổ lớn chồng chất trên bàn giấy của ông và tư lự nhấm nhấm chiếc bút lông ngỗng. Sau giây lát suy nghĩ ấy, ông với tay lấy một tờ giấy trắng, dùng bút vào lọ mực to bằng đồng đen và bắt đầu viết:

“Gửi ông Ăngtônô Xecvêlút,

Thầy thuốc, ở số 14 phố Galide Vaxca, Vonido.

Thưa ông rất tôn kính!

Bức thư của ông báo tin về bức tranh của Bôtixeli mang tên Thần vệ nữ giáng sinh vừa đến với tôi. Tin này làm cho tôi, và nhất là cho cháu gái tôi - bức tranh ấy là của riêng nó - hài lòng vì biết rằng tác phẩm nghệ thuật này đang được an toàn ở tu viện dòng Đôminich ở Pađu.

Dù rất biết ơn ông đã có lòng tốt làm cho chúng tôi yên tâm như vậy, chúng tôi vẫn không thể không nghĩ rằng đáng lẽ ông nên báo cho chúng tôi biết việc này từ khi chúng tôi ở Pađu, hay là ở Vonido cũng được, để chúng tôi có thể thu xếp đem bức tranh về Phlôrăngxơ. Đây là một đặc ân mà chúng tôi không được tiếp nhận, vì rằng chúng tôi đã rời thành phố ấy.

Tôi có cảm tưởng rằng không quá làm phiền ông khi đề nghị ông đích thân tìm những cách nào mà ông cho là cần thiết để bảo đảm cho bức

tranh, tránh tất cả những gì đáng tiếc có thể xảy đến với nó, và đề nghị ông làm mọi việc để đưa bức tranh ấy đến đây được vẹn toàn....”

Ông ngừng lại ở chỗ này, và trong giây lát, lại trầm ngâm cắn đầu chiếc bút lông ngỗng, một nụ cười nở trên môi, ông lại tiếp tục viết:

“Có lẽ không cần phải khẳng định với ông rằng mọi chi phí về thời gian và tiền bạc mà ông phải sử dụng đến cho việc này, tôi xin đảm bảo trước là sẽ thanh toán lại.

Xin ông nhận cho những lời chúc sức khỏe lâu dài và chúc thắng lợi trong câu chuyện này. Cháu gái tôi gửi lời chúc tới ông.

Thưa ông rất tôn kính, xin hãy tin ở sự trung thành của tôi.

Girôlamô Belacmi

Phlôrăngxơ, A.D.1563”

Bức thư công việc kết thúc, ông Belacmi đọc lại, lông mày cau cau vì chăm chú. Ông gấp lại rồi nhò lên các mép giấy một giọt sáp đỏ để dán kín và ấn mạnh lên đáy con dấu khắc trên chiếc nhẫn ông đeo ở tay trái. Rồi ông ngồi chỉnh tề lại trên chiếc ghế tựa và lặng lẽ mỉm cười.

Trực giác của người phụ nữ - và đặc biệt là của Luxia - là một yếu tố kỳ lạ, ông sẵn sàng thừa nhận như thế. Nhưng ông là một nhà kinh doanh rất khôn ngoan nên không thể không thêm vào yếu tố ấy vài sự thận trọng nho nhỏ có thể làm cho các sự kiện diễn ra như ông mong muốn.

6

Ở Vonidor Ängtoan sinh hoạt rất bổ ích. Hàng ngày, được Giảng hướng dẫn, anh vẽ những bức phác họa và rất vui mừng thấy mỗi lần vẽ lại vững vàng, chắc chắn hơn lên.

Giảng đã đưa anh đến với giới nghị sĩ và sinh viên mỹ thuật. Ở môi trường này anh đã khám phá ra rằng - dù rõ rằng họ có những suy nghĩ phóng túng trong một số trường hợp mà nền giáo dục Nhà thờ của anh coi là tội lỗi - nhưng họ lại là những người vô cùng nghiêm túc trong nghề nghiệp và thường lịch lãm hơn trong lĩnh vực lịch sử. Họ thường hiểu biết hơn anh về các trào lưu tư tưởng hiện đại đang từ nước Ý tràn lan ra khắp các nơi trên thế giới. Mọi người như một họ, họ yêu cuộc sống phong phú mà những người Hy Lạp cổ từ nhiều thế kỷ trước đã tìm được cách đảm bảo

cho mình. Nhận thức ấy làm cho Ăngtoan cảm thấy cần củng cố lại việc học tiếng Hy Lạp của mình với dụng tâm ít nhiều đã rõ nét là một ngày nào đó sẽ đi thăm các trung tâm văn hóa nổi tiếng của Hy Lạp cổ và có thể là đọc lại các tác giả cổ điển lớn bằng ngôn ngữ gốc của nghệ thuật và khoa học.

Trong những thư viện trang bị rất phong phú của Nhà thờ Thánh Mác và những tủ sách tuyệt vời của bá tước Kirina Xtămplia, các sinh viên được tự do vào lâu đài của ông ở ở phố Thánh Maria Phomôda, Ăngtoan làm quen lại với bộ Anphôrixmơ của Hypôcorát, với những tác phẩm đặc biệt trong sáng của Xendor, Avixen, Galiêng, Maimônít - người thầy thuốc Do Thái, Rai đơ - người Môrơ và của những nhà trí thức ưu tú tiếp nhận đó.

Khi anh đến trước ngôi trường, và nhất là khi anh bước vào hội trường rộng lớn, trần chạm trổ về cổ kính, Ăngtoan thấy lòng mình tôn trọng sâu sắc nghề nghiệp đáng quý này. Rồi khi đứng lên bục, bản Điều trần mở trên giá trước mắt, anh cảm thấy một sự phấn khích mà anh chắc rằng cái đó đã nâng đỡ anh Misaen của anh xưa kia. Không phải chỉ là niềm hãnh diện về tác phẩm của riêng mình mà là một mối quan hệ thần thiết với tia sáng thần thánh đã vượt qua những luật lệ bần tiện của con người, vượt qua những suy nghĩ lạc lõng khắt nghiệt cuồng tín của Canvanh hay những khẳng định không kém phần khốc liệt vì không hiểu biết của Nhà thờ La Mã.

Trước mặt anh, các thầy thuốc ở Vonidơ ngồi trên hàng ghế đầu tiên, phần nhiều là ông già, vì rằng từ thầy giáo đến những người tập sự đều học y học ở nơi này cũng như ở các giảng đường trường đại học. Các học sinh tụ họp lại ở cuối phòng, đó là những thanh niên trịnh trọng, mặc áo đã sờn và rõ ràng là bị xúc động vì kính trọng của mọi người đối với người thầy thuốc trẻ tuổi ở Pađu bên cạnh đã đến đây. Cùng Ăngtoan, người thầy thuốc và giáo sư Phalôpiút ngồi trên bục.

Phấn khởi và yên tâm vì sự có mặt và hỗ trợ của thầy giáo, Ăngtoan bắt đầu nói. Lúc đầu, giọng anh ngập ngừng, rồi càng nói càng vững vàng. Anh phát triển đề tài đã nghiên cứu thành công, đưa bằng chứng là Misaen đã khám phá ra sự thực trước anh, và như thế thì vinh quang chỉ dành cho một mình Misaen Xecvêut.

Lúc anh kết thúc, một tràng vỗ tay nổ vang. Các thầy thuốc quây lấy anh để chúc mừng. Khi mọi ồn ào đã lắng xuống, cụ Phalôpiút đi bên anh ra khỏi hội trường rộng lớn:

- Tương lai tốt đẹp đấy, Ăngtoan ạ, một tương lai tốt đẹp đang chờ đón anh. - Vị giáo sư già nói. - Việc từ chức của tôi đã được chấp nhận vào niên học tới. Tôi đã cho ghi tên anh vào đầu danh sách những người đề cử vào chức giáo sư cơ thể học ở Padu.

Ăngtoan ngạc nhiên không nói nên lời, cảm động đến nỗi không thở được điều hòa. Anh đoán rằng cụ Phalôpiút đã hành động sớm hơn cụ có ý định trước đây để việc ấy có thể nâng đỡ anh trong trường hợp có khó khăn gì, kể cả nếu có nguy hiểm gì xảy ra do sự phát hiện của anh.

- Đừng cảm ơn tôi, Tôniô ạ! - Cụ Phalôpiút nói. - Tôi làm việc này đặc biệt cho trường đại học nhiều hơn là cho anh. Bởi vì tôi chắc chắn rằng thế giới, trong tương lai, sẽ chịu ơn nhiều đối với những gì anh còn có thể phát minh ra nữa.

- Điều đó tùy thuộc ý Chúa! - Ăngtoan mãi mới thốt ra lời, lòng đầy nhiệt thành.

- Anh đã gặp điều gì phiền phức từ phía Nhà thờ chưa?

- Chân lý được chứng minh quá rõ ràng nên không có cách gì bác bỏ được ạ.

Cụ Phalôpiút hăm bót ngay niềm phấn khởi tin tưởng:

- Nếu ở địa vị anh, tôi chưa yên tâm như vậy đâu. - Cụ nói với anh kiểu báo trước. - Tuần vừa qua, tôi đã tiếp một người, tôi cam đoan rằng hắn là nhân viên của Tòa giáo.

Những từ ấy đủ làm cho huyết quản Ăngtoan băng giá.

- Cửa tòa giáo? Hắn muốn gì vậy, thưa thầy?

- Không có gì rõ rệt cả. Hắn khoe khoang rất quen anh. Nhưng hắn cũng khoe rất biết anh của anh và các luận văn của anh ấy.

- Poocdia rồi! - Ăngtoan thốt lên.

- Tên hắn đúng như thế đấy.

- Hắn đúng là một nhân viên Tòa giáo đấy, thưa thầy! Và khó có thể tìm được người trơ tráo hơn hắn.

- Nhưng ai là người nấp sau hắn?

Xécvê cay đắng trả lời:

- Cha Phêlíp Xăngtốt.

- Tu viện trưởng dòng Đôminich ư?

Ăngtoan vẫn tắt kể sơ qua cho cụ Phalôpiút nghe cuộc tranh luận của anh với tu viện trưởng, nhưng bỏ qua không nói gì đến bức tranh.

- Khá nghiêm trọng đấy! - Cụ Phalôpiút nghiêm nghị thừa nhận. - Họ không thể tấn công anh trong lĩnh vực khoa học, ở Vonido này. Nhưng chú ý đừng cho họ nắm được cái gì trong lĩnh vực cá nhân, trong phạm vi riêng tư.

- Thừa thầy, tôi không có sơ xuất gì cả, - Ăngtoan quả quyết như thế. - Trước đây và hiện nay, tôi luôn là một người sùng đạo.

Ra khỏi tòa nhà, cụ Phalôpiút đưa tay bắt tay anh.

- Đành vậy và mọi sự đều tùy theo sự khoan dung của Chúa! Tôi trông cậy ở anh về vấn đề tiếp tục giảng dạy môn cơ thể học mùa thu này. Có thể khẳng định trước được rằng các chứng minh của anh sẽ đạt nhiều kết quả hơn, được nhiều người tán thành hơn bao giờ hết.

Ăngtoan gọi một chiếc thuyền ở phía trước nhà trường và ngồi dựa trên đệm. Anh lo lắng. Điều cụ Phalôpiút nói về Poocdia thật rắc rối. Tại sao cha Phêlíp lại tiếp tục tung tên thất bại theo dõi anh khi ông ta đã nhận lời hứa sẽ im lặng của anh như nhận tiền mặt? Phải chăng về phía ông ta, tu viện trưởng đã quyết định không giữ lời hứa trong sự việc đã thỏa thuận? Và ông ta đang tìm một bằng chứng mới nào đó để làm chỗ dựa cho việc buộc tội tà giáo chưa hề được bỏ qua trong một trường hợp nào, dù ở Vonido? Nỗi lo âu ấy làm cho Ăngtoan rùng mình. Tất cả niềm vui thắng lợi khi ở nhà trường đã biến mất.

Anh hồi nghĩ rằng hình như anh chỉ gặp những điều rắc rối từ khi phát hiện ra bức tranh của Bôtixeli. Tuy nhiên, anh không thể đổ lỗi cho nữ thần. Nàng rất đáng mến, toàn diện, rất đức hạnh và tốt lành, làm thế nào mà có lỗi được. Nghĩ rằng nàng bị cái nhìn khoái lạc của Xăngtốt xúc phạm, anh bồng bồng tức giận.

- Tránh nào, - người chèo thuyền kêu to và thuyền quay mũi đi vào con sông đào nhỏ hẹp ngăn cách nhà ngục mới xây của chính phủ với tòa lâu đài trang trí lộng lẫy của vị Thống đốc. Trên cao, ở rất cao phía trên đầu mọi người, vành cong của chiếc cầu có mái nối liền hai tòa nhà. Không phải chỉ

có tội nhân đã đi qua để đến sân nhà tù mà ở đấy cái chết đang đợi họ. Dù chiếc cầu ấy mới hoàn thành có mấy năm nhưng người Vonido đã mệnh danh cho nó là “cầu bi ai!”

- Đi dưới gầm “cầu bi ai” tốt hơn là đi ở trên đó, - người chèo thuyền nói và làm dấu thánh.

Và, tuy rằng lúc này là thời gian làm lễ Thánh Giăng trong mùa hè, Ăngtoan Xécve vẫn rùng mình, anh lạnh giá vì cái u ám của đêm xấu.

7

Vào cuối tháng Bảy, Ăngtoan nhận được một bức thư từ Luân Đôn do một người phụ việc nhà in của ông Ghidôbandô Andini mang đến cho anh.

“Thưa ông rất tôn kính.

Ông Ghidôbandô Andini đã có lòng tốt gửi đến các xưởng in của tôi ở Luân Đôn những tờ in rất đẹp cuốn Điều trần của ông nhan đề De Motu Sanguinem Pulmonale²⁵. Xin ông rất tôn kính nhận cho những lời ca tụng của tôi đối với phát minh vô cùng quan trọng của ông về môn cơ thể học. Tôi đã tự ý đưa cuốn Điều trần của ông cho bác sĩ Giôn Caiơ, khi xưa là sinh viên y khoa ở đại học đường Pađu và bây giờ là thầy dạy ở trường Công vin và Caiơ. Bác sĩ Caiơ nhờ tôi chuyển đến ông những lời chúc tụng nhiệt thành trong khi chờ dịp để đích thân đến chúc mừng ông. Ông ấy cùng với tôi xin ông cho chúng tôi đặc ân được xuất bản cuốn Điều trần của ông ở nhà in của tôi ở Luân Đôn để các thầy thuốc ở Anh cũng có thể biết được một phát minh quan trọng như vậy.

Nếu ông vui lòng cho phép điều chúng tôi yêu cầu, xin ông báo cho ông Ghidôbandô Andini, ông ấy có quan hệ đều đặn với tôi.

Valentin Xim, người in ấn ở tại Luân Đôn.

Nhãn hiệu Thiên nga trắng, Eđơlinh”

Ăngtoan trả lời ngay rằng anh đồng ý cho họ làm theo yêu cầu. Mặt khác, anh rất phấn khởi về sự đón tiếp cuốn sách của anh ở Vonido và các thành phố lân cận. Anh được cử làm Ủy viên của Hội ái hữu các thầy thuốc và trường đại học ở Bôlônho²⁶ đề nghị anh nhận ghế giáo sư cơ thể học.

Bức thư của ông Girôlamô Belacmi đến làm tăng thêm phức tạp trong cuộc sống nhiều xáo động của anh. Anh đưa nó cho Giăng, Giăng chăm chú đọc và khẽ nói:

- Lão Belacmi này là một thằng cha quỷ quyết. Hắn đã tính toán công việc theo cách để cho cậu gần như bắt buộc phải đem bức tranh đến cho hắn, như vậy sẽ tránh được cho hắn những phiền phức tốn kém.

- Mình cũng sẽ phải làm như thế đối với ông ta, - Ăngtoan thừa nhận.

- Trời ơi! Khi nào cậu mới thôi không tranh luận với cái lương tâm lớ bịch do rủi ro mà cậu có ấy, Tôniô? - Giăng lầu bầu rồi lại cầm bút vẽ. - Không có cái gì cả, tuyệt đối không có cái gì bắt buộc cậu phải đem bức tranh ấy đến cho ông ta cả.

- Mình sẽ phải làm như thế. - Ăngtoan bướng bỉnh nhắc lại. - Mình đã tìm thấy bức tranh mà.

- Đúng thế! Rồi sao nữa? Đủ rồi chứ?

- Nếu mình kịp thời nói về bức tranh với ông Belacmi thì ông ta đã đem nó theo được rồi.

- Đừng có ngu như lừa ấy! Trước khi cậu gặp họ, ông ta với cháu gái ông ta ấy, mình đã bảo rằng bức tranh ấy sẽ không bao giờ rời khỏi Pađu kia mà. Điều xảy ra chỉ chứng tỏ mình nói đúng.

Giăng lại tiếp tục vẽ.

- Hãy thôi đi đừng đưa vai mang lấy gánh nặng của cả thế giới nữa, Tôniô ạ. Cậu cần nghỉ ngơi và thanh thản hơn cần đến mọi thứ khác.

Mặt anh bỗng rạng rỡ.

- Chà! Ngày lễ Đấng Cứu Thế sẽ tiến hành vào thứ sáu, chúng mình sẽ dự lễ đấy.

8

Lễ Đấng Cứu Thế là một trong những ngày lễ tôn giáo mà người Vonido rất ưa thích. Lý do là thể hiện lòng sùng đạo nhưng đây là dịp tốt để toàn thể mọi người được một ngày nghỉ ngơi thoải mái, tiệc tùng, nhảy múa, tổ chức các đám rước, trình diễn sân khấu và cũng không lơ là chút nào với những cuộc vui đùa, những bốn cột về tình yêu.

Ngày hội bắt đầu trước bình minh, Giăng cùng với Ăngtoan biến vào trong đoàn người trùng điệp ngồi đầy các thuyền gông đôn trang trí bằng các loại đèn lồng bằng giấy, thành hàng, thành đám, thành những làn sóng, các con thuyền đầy ánh sáng vui tươi từ các sông đào xuôi xuống và hợp lại thành một con rắn dài nhiều màu sắc đi vào sông Lidô, ở đây, lúc mặt trời mọc sẽ là lúc bắt đầu các cuộc vui.

Đây là một đám rước nhiều màu sắc sặc sỡ, bồng bênh trên mặt nước và trong đám rước này mọi người cùng nhau ca hát. Người ta mang mặt nạ, người Vonidơ phục hồi kiểu này vào mọi dịp, - thuyền gông đôn cũng nhiều, trên thuyền các nhạc sĩ chuyển từ dạ khúc sang ca khúc bình minh, làm các cô gái đẹp say đắm tình yêu của họ.

Ăngtoan tự nhận rằng anh cũng vui chơi thoải thích và quên mọi lo âu.

Khi họ ở sông Lidô về chỉ còn kịp ăn qua loa trước khi mở màn giai đoạn thứ hai của ngày lễ.

Trong thời gian nghỉ ngơi này, những con thuyền giống như những phụ nữ xinh đẹp, đã thay đổi trang phục. Những tràng hoa bằng nến cháy sáng được thay thế bằng hoa tươi. Kết thành bó, thành vòng, thành ôm, thành khóm, những dải hoa rực rỡ trang trí các con thuyền. Mọi người tiếp tục bồng bênh trong một thế giới âm thanh và màu sắc, các hương thơm góp thêm một nguồn vui cho các giác quan. Những bộ áo lông lầy của các bà, các cô, y phục đầy trang sức của nam giới hài hòa tuyệt vời với những vườn hoa di động ấy.

Đi đầu đám rước, một đoàn thuyền gông đôn trang trí lịch sự chở giới tuổi trẻ rực rỡ của thành phố. Đoàn thuyền khác theo sau, mỗi thuyền mang một công trình kiến trúc nhẹ nhàng gợi lên một sáng tạo nào đó của Lêôna Đơ Vanhxi. Trong không khí êm ả, tiếng ca hát vang lừng.

Trên những thuyền lớn trình diễn các vở về đề tài tôn giáo, ở những thuyền khác diễn các vở về hài hước, trong khi ấy, ở khắp nơi, chung quanh lâu đài Thống đốc, mọi ngõ ngách của thành phố, hằng hà sa số những thuyền gông đôn trang trí đẹp để bơi theo, giống như một con rắn đầy màu sắc, đang mềm mại uốn khúc trong thành phố.

Giăng, Ăngtoan và mấy người bạn nghệ sĩ thưởng thức quang cảnh này trên chiếc gông đôn của Matêi mà Giăng đã thuê suốt cả ngày. Hoàng hôn

đã xuống khi họ trở về xưởng vẽ của Xavarinô.

- Cậu vui chứ, Tôniô? - Giảng hỏi bạn khi Đimát dọn bữa ăn tối.

- Rất vui.

- Còn có cái mê hơn nữa, anh bạn ạ.

- Còn gì nữa?

- Tối nay cậu sẽ tham dự một việc gì đó thật phi thường. Lôđôvixi Anhôlô sẽ biểu diễn một trò ảo thuật.

Mất Ăngtoan sáng lên:

- Ô! Mình mong đợi mãi dịp này. Trò ấy diễn ở đâu đấy?

- Ở một nơi mình biết, nhưng họ giữ bí mật.

- Tại sao thế?

Giảng nhún vai:

- Các nhà chức trách cấm trò ảo thuật đen²⁷. Tà giáo mà.

- Ảo thuật đen à? - Ăngtoan thông thả nói. - Vậy thì... chúng mình có nên đi xem không?

- Trò đã cấm thì càng đáng xem!

Ăngtoan nghi hoặc lắc đầu:

- Mình chưa chắc như thế!

- Một nhà bác học, nhà khoa học như cậu cần phải bị ảo thuật hấp dẫn, rất cần thế. - Giảng chế giễu.

- Nhưng mình không tin kia mà.

- Tối nay cậu hãy cứ đến xem, - Giảng nói, vẻ bí mật. Tối nay cứ đến, rồi cậu sẽ quyết định sau rằng cậu tin hay không tin. Cậu cứ xem Anhôlô diễn đã. Đừng nói trước.

9

Ăngtoan đã học được nhiều điều ở Vonidor và đã từ nhiều tuần lễ trước, anh tưởng mình có thể thông thạo đường lối ở đây cũng như ở Pađu, vậy mà chiều nay anh cảm thấy lạc lõng rất lâu trước khi đến được chỗ tụ họp.

Matêi mềm dẻo đu mình ở đầu sào, khéo léo sử dụng chiếc bơi chèo dài, đưa chiếc thuyền nhẹ lúc sang phải, lúc sang trái, trong những con sông ngày càng hẹp cho đến khi mũi thuyền họ chạm vào bờ, chỗ ấy hình như là cổng sau của một tòa nhà hoang tàn. Bền chặt chội, đây chỉ là một bờ đá bên sông sát với một bức tường rêu phủ.

Giăng bảo Matêi đợi anh và dẫn Ăngtoan vào một lối đi men theo tòa nhà để đến cửa chính. Đẩy chiếc cửa song sắt chỉ còn bám lệch vào chiếc bản lề cuối cùng, hai người bạn đi qua cái sân nhỏ của một tòa giáo đường cũ gần như đổ nát ở giữa có dấu vết của một đài nước và cuối sân là những bức tường đổ của nơi thờ chính. Giăng gõ mấy cái vào cánh cửa gỗ nặng nề. Cửa hé mở để lộ ra một con người hình dáng ghê tởm, vai và lưng bị một chiếc bấu to làm dị dạng. Con mắt nghi ngờ của hắn sáng lên khi trông thấy đồng tiền vàng sáng loáng trong tay Xavarinô: đồng tiền vàng chuyền tay và cửa mở ra.

Giăng và Ăngtoan tìm được chỗ ngồi ở ngay hàng đầu dù rằng tòa giáo đường đã đầy một nửa. Hai ngọn nến đang cháy trên cây đèn gắn ở hai bên tường, hòa với ánh nến yếu ớt là ánh trắng xối từ các khe hở trên mái nhà xuống. Các ghé dài đều bị một đục, sàn nhà long lở, các tấm gỗ trắng mờ ảo, các xà nhà và đòn tay trần trụi nổi lên trên nền trời giống như những rễ sườn gầy của bộ xương người. Ở chốn khủng khiếp này, tất cả đều nói lên sự thối rữa, đổ nát, chết chóc.

- Tại sao hắn lại chọn một chỗ như thế này nhỉ? - Xécvê lấy làm lạ.

Cách làm biến dạng một nơi trước khi vốn là nơi thiêng liêng làm cho anh khó chịu.

Giăng cười khẩy:

- Lôđôvixi xưa kia là linh mục. Có lẽ hắn cảm thấy nơi này thân thuộc với hắn chăng?

Một ánh sáng loé lên sau tấm màn kéo ngang qua lòng nhà thờ. Đằng sau màn có những bóng người cử động và dấu hiệu sắp bắt đầu buổi diễn ấy gây xáo động trong lòng người xem.

Giăng thích khủy tay báo động cho Tôniô:

- Mở to mắt ra mà nhìn cho kỹ, - anh nói - Cậu sẽ không bao giờ thấy lại được cảnh này đâu.

Hai đứa trẻ trong ban đồng ca kéo màn sang hai bên, hai đứa trẻ rất xinh đẹp và nhất là trong trắng lạ lùng. Những chiếc áo trắng tinh không vết bẩn cổ tròn hồ cứng của chúng khuất một phần sau các nếp màn. Màn mở ra để lộ phía đầu giáo đường, và như để che đậy tình trạng đồ nát thảm trắng căng dọc tường. Phía trong cùng có một khung cửa hẹp, có lẽ là cửa kho đồ thánh, phủ rèm đen.

Tôniô trông thấy ở phía đầu giáo đường có một bàn thờ dài và hẹp như một chiếc quan tài, giống chiếc quan tài một cách kỳ lạ. Khi mắt anh quen dần với ánh sáng bập bùng của những ngọn nến, người thầy thuốc trẻ tuổi nhìn rõ một hình dáng đặc biệt nổi trên mặt bàn thờ, hình của một cơ thể người nằm dài, bất động, dưới một tấm khăn phủ.

- Giảng! Có người dưới tấm khăn phải không? - anh khẽ hỏi.

Giăng bật cười:

- Đúng rồi. Người nữ đồng trinh.

- Người nữ đồng trinh? Nữ đồng trinh? Đức Thánh Mẫu ư?

- Không, không phải đâu. Người nữ đồng trinh để dâng lễ. Đây là buổi hành lễ đen mà.

Buổi hành lễ đen! Chỉ nghe những từ ấy, toàn thân Xecvêlut đã bùng bùng công phẫn. Anh đã nghe nói đến những buổi dâng lễ giễu cợt này - lễ Gia tô giáo bị trá hình và chế nhạo? - Ở đây, quý được tôn kính thay cho Chúa, bánh thánh bị xúc phạm giữa những sự thô bỉ không thể tả được. Theo những điều kể lại, việc hy sinh không thể tả được. Theo những điều tả lại, việc hy sinh Nữ đồng trinh làm cho kinh khủng đến tột độ.

Hoảng kinh, Ăngtônô đứng dậy nhưng Giăng đã ấn anh ngồi xuống.

- Đây không phải là buổi hành lễ thực sự. Anhô lô dùng thi thể để biểu diễn ảo thuật đấy.

Tôniô bót căng thẳng một chút. Dù sao, nếu không phải là sự báng bổ, thì xem một nhà ảo thuật hành nghề là một điều lý thú. Mấy đứa trẻ trong ban đồng ca rời khỏi phía sau rèm và ngồi vào chỗ ở hai bên gian thờ,

Ăngtoan choáng người nhận thấy rằng chúng không phải là trai như anh tưởng mà là gái đã dậy thì, biểu hiện rõ ràng, vì dưới bộ áo bằng sa trong suốt chúng hoàn toàn khoả thân.

Giăng lại thích khủy tay vào sườn Ăngtoan và vừa cười vừa thì thầm.

Ở một nơi nào đó phía cuối giáo đường, một tiếng chiêng nổi lên, trầm trầm, trang trọng, êm ái. Những cánh rèm đen che khung cửa nhỏ mở ra cho hai thiếu niên ban đồng ca đi qua, một đĩa bung bình đựng nước thánh và một đĩa bung một đĩa bạc, loại đĩa đựng bánh thánh. Cũng như các thiếu nữ, hai thiếu niên này cùng khoả thân dưới bộ áo trong suốt. Chúng tiến tới, tách riêng ra và đặt lên hai đầu bàn thờ đồ lễ chúng bung trên tay, rồi thông thả đến ngồi bên cạnh các thiếu nữ.

Một mùi hôi nồng nặc nhanh chóng tràn đầy giáo đường, Ăngtônô nhận ra mùi nhựa đường cháy kèm với mùi nhựa cây óc phi tư và lá cà độc được khô.

Anh tìm xem mùi đó từ chỗ nào bốc ra và phát hiện ngay một đôi nến đen đang cháy trên đôi đế đen ở hai bên giáo đường và toả những luồng khói nặng nề ra khắp phòng.

Tiếng chiêng êm ái lại nổi lên và giữa những ánh rèm đen lại mở ra, một hình dáng kỳ lạ xuất hiện. Bên cạnh những thiếu niên và thiếu nữ mảnh khảnh, nhẹ nhàng mà hần lẩn át như tòa tháp át các ngôi nhà bé nhỏ, nhà ảo thuật đáng đứng dang hai tay thành một cử chỉ khấn cầu trông cao lớn phi thường và ánh nến rung rinh phía sau chiếu hắt lên bàn thờ hình bóng nhảy nhót ma quái của hắn. Chiếc áo lễ mặc còn kỳ lạ hơn tầm vóc quái dị của hắn. Chiếc áo ấy giống như áo các linh mục thường mặc khi hành lễ và trùm từ cổ hắn chấm đến đôi giày kiểu Môrơ, bằng vải dày thêu đầy hình vẽ huyền hoặc và kỳ dị: các dấu hiệu của hoàng đạo, các biểu tượng về thiên văn, các hình vẽ phương Đông lặc lác. Đầu hắn trùm một chiếc mũ đỏ rất chặt làm cho nét mặt hắn có vẻ nham hiểm và hai chiếc sừng nhô ra trên mũ ở chỗ thái dương trông càng nham hiểm hơn nữa.

Nhà ảo thuật thông thả tiến đến gần bàn thờ. Hắn nắm một góc chiếc khăn phủ bên trên, giật mạnh một cái và tung lên không, ngay lập tức chiếc khăn biến mất không còn dấu vết. Ăngtônô thở hổn hển, tay bám chặt vào ghế.

Lúc này bệ thờ lộ ra trước mắt mọi người: một người đàn bà đang nằm trên khoảng không như một bức tượng đặt nằm, chỉ được đỡ ở dưới hai vai và hai đầu gối, cứng như đá hoa cương. Người ấy nằm bất động và trần truồng. Dù mặt người ấy không quay ra phía công chúng nhưng Ăngtoan từ

mấy tháng nay đã thường nhìn, ngắm cơ thể hoàn hảo này nên không thể không nhận ra đó là Colarit Xtorôdi.

Nhưng điều kích thích sự chú ý của Xecvêtit là sự cứng đờ lạ lùng kia vì không có con người nào có thể giữ được tư thế ấy quá mấy phút. Trạng thái cứng đờ như xác chết ấy không thể giữ nguyên lâu như thế được. Mà

²⁸ Colara không chết: một hơi thở nhẹ nhàng nâng ngực cô lên rồi lại hạ thấp xuống thật nhịp nhàng, đều đặn. Cô ta bị một quyền lực kỳ lạ nào chi phối? Phải chăng đây là một thứ pháp thuật đã làm thất bại các quy luật bất di bất dịch của tự nhiên? Quyền lực bí mật của Anhôlô là cái gì? Tất cả hiện tượng này, nói cho cùng, phải chăng chỉ là ảo ảnh?

Như để trả lời câu hỏi thâm lặng này, Anhôlô ra hiệu cho một thiếu niên. Cậu bé chống tay và quỳ gối xuống rồi bò qua khoảng giữa hai trụ đỡ Colarit, bò từ bên này sang bên kia chứng tỏ rằng giữa những trụ ấy không có một vật gì chống đỡ mà ở xa không nhìn thấy. Chỉ có một khoảng trống mà thôi.

Trong khi ấy, Anhôlô đi vòng quanh bệ thờ, hẩn quay mặt lại bệ thờ và quay lưng lại phía hàng rào chỗ ban thánh thể, cúi người xuống và uốn gối như thường lệ: hơi cúi khom, rồi cúi thấp hẳn. Bằng một giọng nhạo báng, hẩn đọc kinh, bốn giọng nói non trẻ có nhiệm vụ đáp lại những lời cầu nguyện ở chân bàn thờ.

Rồi Lôđôvixi đứng dậy đến gần bệ thờ, hai thiếu niên đi kèm hai bên. Một đĩa cầm chiếc đĩa bạc và cổ sức giơ cao lên.

Ăngtoan vô cùng ghê tởm trước việc nhạo báng thô lỗ sự bí ẩn thiêng liêng, nhưng tính tò mò khoa học lại trội hơn, làm cho anh băn khoăn đến nỗi phải thổ lộ với Giăng:

- Làm thế nào mà hẩn giữ được cô ta cứng đờ như thế trong khoảng không nhỉ?

Giăng bàng quan trước vấn đề ấy, anh hướng về cảnh đang diễn ra, nhún vai:

- Làm sao mà mình biết được? Lại một trò lừa gạt nào đó chứ gì...

Như thế chưa đủ làm hài lòng Ăngtoan. Đó là ảo thuật chăng? Hay là thực? Cho đến nay, anh chỉ có thái độ khinh rẻ những kẻ là đồ đệ của quỷ

Xatăng. Trí tuệ khoa học, chính nó, đã bảo anh rằng mọi sự việc trên thế giới này đều có thể giải thích một cách logic. Nhưng cái mà anh đang nhìn thấy trong lúc này không giống bất cứ một hiện tượng có thể giải thích nào anh đã từng biết.

“Người là Cha của sự dữ, là người sinh ra tội lỗi!” Tiếng của Lôđôvixi đang cất lên đọc một bài ca ngợi... phỉ báng. Đứng trước một bệ thờ có ý nghĩa báng bổ là cơ thể Colarit, nhà ảo thuật giờ thay hành lễ: *“Xa tằng, người là Cha của sự xấu, là Chúa của khoái lạc, là nguồn bất tận của sự cường tráng và mọi đam mê vô đạo lý, là thầy của những kẻ vô liêm sỉ và những kẻ tà dân”*.

Mùi diêm sinh thoang thoảng trong không khí. Những cây nến đen cháy rực hơn, những điều lạ lùng ấy không phải là cái làm cho Ăngtoan băn khoăn, vì đây không phải là ảo thuật, hay trò ma quỷ, chỉ suy nghĩ đơn giản cũng đủ hiểu rằng khi để nến, đến một đoạn nào đó, người ta đã trộn diêm sinh vào sáp và mỡ bò, và lúc này lửa vừa cháy đến đoạn ấy. Tuy vậy, sự huyền hoặc của những câu phù chú bất kính làm cho mơ hoảng, mọi sự được xếp đặt một cách rất hoàn hảo để tác động đến trí tưởng tượng, cho nên những người dự ở đây chắc sẽ cho rằng mùi diêm sinh thoang thoảng ấy báo trước sự hiện diện vô hình nhưng có thực của ác quỷ.

“Người dìu dắt và nâng đỡ những kẻ đang điếm”. Giọng nhà ảo thuật cao lên một cung, to hơn lên, sôi nổi hơn và Ăngtoan có cảm giác chờ đợi một cách lo lắng gần như không thể chịu đựng được, hình như quỷ Xatăng sắp sửa đáp lại lời kêu gọi và hiện lên trước mắt mọi người. *“Người là Cha của những kẻ quyến rũ và những kẻ sát nhân, là chủ của những tên trộm cắp và phù thủy, chúng tôi xin chào Người. Hãy dạy chúng tôi buông thả mình hoàn toàn để phục vụ Người*.

Hãy đến thăm chúng tôi trong đêm nay, đến nơi chúng tôi đang tụ họp này vì quý mến và tôn kính Người. Hỡi Bạo Chúa! Hãy chiến thắng mà xuất hiện từ lòng người Nữ đồng trinh đang hiến dâng cho sự vinh quang của người. Hãy làm cho nàng biến thành chiếc bình ở đây chúng tôi hái lượm những gì Người ban...”.

Khói dày đặc cuộn thành vòng trước bệ thờ, phình to ra, phủ lên ban đồng ca một tấm màn sẫm và lan ra thành từng mảng về phía khán giả. Mùi diêm sinh hôi đến ngọt ngạt, Ăngtônô cảm thấy chóng mặt. Ở một chỗ gần

cuối giáo đường, một người phụ nữ kêu thét lên, một chiếc ghế dài đổ nhào. Hình như trong mây mù của giấc mơ, Ăngtoan trông thấy cảnh ma quái ở chỗ ban đồng ca nổi lên trong khói. Anhôlo đang quỳ gối và bốn thiếu niên nằm lăn lóc trên đất bên cạnh hắn hình như bị một bàn tay khổng lồ quật xuống, bộ quần áo sa mỏng manh của chúng rách bươm, gần như bị giật ra khỏi người. Chỉ một mình Colarit, tái xanh và bất động như một bức tượng đá hoa cương là không suy suyển gì. Chiếc bình đựng bánh thánh lăn dưới đất và lúc này Lôđôvixi đã nhặt cả chiếc bình và thức đựng bên trong, đứng lên, cầm mọi thứ trong một bàn tay xoè mở. Giọng hắn lại cao lên, khinh bỉ, vang vang nổi căm ghét của kẻ đắc thắng.

“Còn ngươi, kẻ mà Bạo Chúa đang căm ghét, ngươi, kẻ đầy đọa những vị quý nhân từ, kẻ hủy hoại mọi linh mục, ta truyền lệnh cho ngươi nhập thân vào chiếc bánh thánh này như nhập vào da thịt thối rữa của ngươi. Hãy làm cho chiếc bánh này đầy sự thối nát như bản của nấm mồ, hãy làm vậy nó bằng gỉ của những chiếc đinh đã chọc thủng tay ngươi, hãy làm cho nó thấm máu đã hư hoại chảy trong cơ thể xấu xa của ngươi, làm thế nào, cho thầy của ta là quý Xatăng có thể vứt nó cũng như một ngày nào đó Người sẽ hạ ngươi, chính ngươi, quăng ngươi ra khỏi vị trí ngươi ngồi không đúng chỗ, giày xéo ngươi dưới chân cũng như ta đang giày xéo dưới chân chiếc bánh thánh này vào ngày Người chiếm hữu lại được gia sản mà ngươi đã lấy cắp của Người”.

Những luồng khói dày đặc lại cuộn cuộn trước bệ thờ. Bằng một hành động khinh bỉ, Anhôlo nhỏ vào đĩa đựng bánh thánh, ném những thức ăn đựng bên trong vào khoảng không, rồi lấy chân hất tung trên đất những mẫu bánh thánh đã bị vấy bẩn.

Lúc này Ăngtoan buồn mửa đến nôn nao cả người trước sự phỉ báng tất cả những gì anh cho là thần thánh, thiêng liêng nhất. Nhưng anh như bị đóng đinh vào ghế. Không thể rời khỏi chỗ ngồi cũng như không thể rời mắt khỏi cảnh đang diễn ra ở chỗ ban đồng ca. Xuyên qua sự lặng lẽ ghê rợn tiếp theo hành động báng bổ kia, nổi lên một tiếng than thở khê như cao vút, hình như một nhạc cụ phương Đông ở một chỗ nào đó đã thổi lên một giai điệu kỳ lạ, ám ảnh, bức tức, như buộc người ta phải tuân theo, phải buông thả ý chí.

“Hãy đứng cả lên! - Lôđôvixi quát. - Đứng cả lên, hồi những bầy tôi của Bạo Chúa! Đứng lên và nhảy múa để chào mừng thầy của chúng ta và mạnh dạn thách thức kẻ bất lực muốn không cho chúng ta vui thú!”.

Bốn thiếu niên đang nằm chờ đợi bên cạnh hần chồm dậy. Nhạc điệu vô hình càng thâm hơn, cấp bách hơn. Bốn cơ thể non trẻ ngả nghiêng theo nhịp điệu ấy, giày xéo lên những mẩu bánh thánh bị vấy bẩn trong khi thứ nhạc điệu quý quái, nhức nhối giống như điệu nhạc của những người thối để làm mê hoặc rần, vẫn không ngừng than vãn mỗi lúc một cấp bách hơn.

Ở những hàng khán giả phía trên, một thứ nhạc điệu khác nổi lên, lúc đầu còn thông thả, rụt rè, sau đó như một luồng sóng dữ tràn khắp lòng nhà thờ. Khàn đi vì ham muốn, tiếng của tất cả những người mà nhà ảo thuật đã mê hoặc bằng tà thuật, cùng đồng thanh nhả từng vần một điệp khúc:

“Lễ hy sinh! Lễ hy sinh!”

Ăngtoan nghe thấy ở bên cạnh anh tiếng Giăng lặp lại và hét to, rồi một tiếng khác, khô nặc vì ham mê, một tiếng nói từ cổ họng, lạ lùng, cũng thét lên điệp khúc ấy. Hoảng hốt vì kinh sợ, Tôniô, không thể chống lại được sự mê hoặc, biết rằng chính anh, đến lượt anh, anh đã vừa kêu lên như quý dữ: *“Lễ hy sinh! Lễ hy sinh!”.*

Con dao găm của Anhô lô bắt đầu hạ xuống, thẳng tắp, sát bộ ngực mềm mại đang hiển dăng. Ăngtoan không thể quay đi, không thể nhắm mắt vì đã bị thôi miên bởi cảnh rừng rợn ấy. Con dao găm vẫn tiếp tục ấn xuống và cơ thể trẻ trung, trắng trẻo vẫn vô cảm giác, cứng đờ. Ăngtoan rùng mình đau đớn, và khi con dao cắm lút tận cán vào da thịt mềm mại kia, anh cũng rùng mình vì một niềm vui tàn ác, không tên gọi.

Một luồng máu đỏ phụt ra dưới dao, làm vấy các áo lễ lạ lùng của nhà ảo thuật. Bằng một động tác chính xác và nhanh nhẹn, Anhô lô cầm chiếc bình giờ ra dưới luồng máu đỏ, kê sát bộ ngực bị thương, hứng máu của người bị hy sinh và hét lên một tiếng đặc thủng, hần giờ cao bình kê vào môi, ngửa đầu ra uống...

Dù giây phút ấy căng thẳng đến tột độ. Ăngtoan vẫn ngạc nhiên rằng cơ thể của Colarit vẫn bất động như thế, không hề rung lên, không một dấu hiệu đau đớn, không một phản ứng nào của tình trạng hấp hối. Trạng thái

cứng đờ ấy, dù có do sự quý quyết của nhà ảo thuật đi nữa, có thể giữ vững được chăng khi cái chết ập tới?

Bỗng nhiên, át hẳn tiếng nhà ảo thuật, át tiếng nước nở của phụ nữ, tiếng rên rỉ của những kẻ tội lỗi và tiếng nấc của nam giới, những tiếng đập mạnh dữ dội làm rung cửa.

- Mở cửa! - Một giọng nói hách dịch quát lên, - Nhân danh Thống đốc, mở cửa ra!

- Trời ơi! - Giăng thốt lên. - Chúng ta bị phản rồi!

Lúc ấy đám người đầy trong tòa giáo đường đổ nát hoảng loạn lên nhưng Ăngtoan nhận thấy Lôđôvixi không hề tỏ ra bị bất ngờ. Có lẽ hắn đã có kinh nghiệm về loại báo động này. Hắn cầm hai cây đèn nến ở hai bên bàn thờ ném xuống đất, lấy chân giẫm tắt lửa. Ngay lập tức, giáo đường chìm trong bóng tối, ánh trăng xuyên qua chỗ nọ chỗ kia giữa các nhà trần trụi cũng chẳng làm bớt tối được bao nhiêu.

Tiếng ồn ào khê nổi lên trong bóng đêm. Tiếng Giăng cũng đã lọt vào tai bạn anh:

- Đi theo mình! Chắc chắn chúng ta có thể thoát khỏi đây bằng lối sau.

- Còn Colarit! - Ăngtoan hỏi.

Nhưng Giăng đã không nghe thấy tiếng anh nói nữa. Anh ta đang cố tiến đến một chiếc cửa nhỏ rất khó thấy ở một bức tường ngang và nhảy qua các ghế dài không hề quan tâm đến những người ngồi ở đấy. Ở cửa lớn tòa giáo đường, tiếng đập càng mạnh hơn và gỗ đã vỡ ra.

Ăngtoan lưỡng lự. Lý trí bảo anh đi theo Giăng, nhưng Colarit sẽ ra sao, Colarit hiện đang bất tỉnh trên bàn thờ? Có lẽ vết thương của cô không có gì nguy hiểm? Có lẽ đó chỉ là một sự quý quyết chưa giải thích được? Nếu như thế thì cô cần được cứu. Không lưỡng lự nữa, Tôniô quay lại, nhào qua than diêm sinh đỏ rực của mấy cây nến, chống tay lên hàng song chỗ làm lễ ban Thánh thể và nhảy qua. Nhưng anh trượt chân ngã xuống, ngã mạnh đến nỗi anh choáng váng mắt một lúc lâu. Anh phải bám vào những trụ đặt Colarit mới đứng lên được trong bóng tối ngón tay anh chạm vào người cô. Anh vội sờ soạng chỗ ngực: tim vẫn đập, thông thả, đều và nhịp nhàng. Chứa thật nhân từ! Không còn nghi ngờ gì nữa, đây không phải là tim của một người đang hấp hối vì bị tử thương.

Vậy thì đó chỉ là một trò xảo quyệt, tạ ơn Chúa! Nhưng Lôđôvixi cũng như những người khác bị thôi thúc bởi ý muốn trốn chạy đã bỏ mặc cô ở đấy, không thể cử động được, trong tình trạng cứng đờ kỳ lạ, mà không một chút quan tâm đến số phận đang đợi cô trong tay bọn tuần tra. Dù thế nào đi nữa, số phận ấy thực không đáng mong muốn.

Ăngtoan kè vào tai gọi tên cô, dù cô bất động, không nói được tiếng nào, nhưng anh có cảm tưởng như cô có nghe tiếng anh gọi và môi cô động đập.

Phía sau anh, trong giáo đường tối mò, tiếng kêu của những người bị vây hãm và tiếng búa của những người muốn xông vào đang bỏ vào cửa ngày càng ầm ĩ hơn. Mất Ăngtoan bỗng nhìn thấy con dao găm, vết sẫm đặt trên vết trắng mờ như sữa là cơ thể Colarit. Anh giấu dao vào áo và giật một miếng vải trên tường bọc nhanh lấy người phụ nữ trẻ. Ôm cô trong tay - thân thể cứng đờ của cô làm thành một bọc rất dài và cồng kềnh - anh đi nhanh về phía chiếc cửa nhỏ có rèm che ở cuối giáo đường. Anh vừa bước qua cửa sổ đã nghe tiếng cửa lớn bật mở và bọn tuần tra ủa vào giáo đường như nước chảy.

Hạnh phúc thay, khuôn cửa nhỏ không mở vào kho đồ thánh hay đường cắt, Tôniô trông thấy hàng loạt bậc thang, anh bước xuống, loạng choạng vì cái bọc cồng kềnh. Anh cảm thấy không khí ẩm, lạnh hơn và hết lòng cầu chúa cho cửa phía dưới sông vẫn mở và không bị canh giữ. Hồi hộp, anh tụt xuống đến bậc đá hẹp là bến sông duy nhất. Anh cố đứng vững ở đây. Nhân danh Chúa! Cuộc chạy trốn đến chỗ hiểm nghèo nhất, vì làn nước sẫm của con sông đào đang vỗ ngay dưới chân và anh biết rằng chỉ còn vài giây nữa bọn tuần tra sẽ tìm thấy chiếc cửa nhỏ của giáo đường.

Nếu chỉ có một mình, anh sẽ nhào ngay xuống nước vì anh bơi rất thạo và dai sức. Nhưng còn Colarit! Tình trạng của cô khiến cho không thể làm như thế được.

Trong khi anh lo lắng lật đi lật lại vấn đề trong đầu thì có bóng một chiếc gong đôn men theo dọc sông, ẩn trong bóng tối. Anh nhận ra người chèo thuyền thấp lùn đang đưa bơi chèo.

- Đây! Matêi! - Anh gọi - Matêi ơi!

Chiếc thuyền lao như một mũi tên và chạm bến ngay dưới chân anh. Tôniô nhảy xuống cầu thuyền vội vã đến nổi trọng lượng của anh cộng với

Colarit, suýt làm lật chiếc thuyền nhẹ. May mà Matêi là người chèo thuyền giỏi và vững tay lái.

- Đưa chúng tôi đi khỏi đây nhanh lên. - Ăngtoan thở hổn hển. - Bọn tuần tra... bọn tuần tra... theo chân chúng tôi!

- Đi ngay lập tức đây.

Chiếc gông đòn quay ngược lại và biến vào trong bóng tối. Một lần, hai lần, mười lần, Matêi rẽ từ con sông này sang sông khác. Sau đó, anh đắc ý nói:

- Ngài đã thoát, thưa ngài. Quý hiện lên cũng không sao theo nổi chúng ta nữa.

- Tạ ơn Chúa vì anh đã ở đây, Matêi ạ! Đưa chúng tôi về nhà đi. - Ăngtoan vẫn thở hổn hển

- Phải cảm ơn ông Giảng thì đúng hơn! Ông ấy bảo tôi đợi và xem chừng đón ông - người chèo thuyền khế cười và trả lời.

Ăngtoan ném cho anh ta một đồng tiền vàng. Thế là Giảng cũng đã thoát! Cả ba người thiếu chút nữa bị bắt cả. Nhất là Colarit, cô đang nằm trên nệm, vẫn cứng đờ một cách kỳ lạ như đã chết.

10

Colarit còn nửa mê nửa tỉnh khi Ăngtoan đem cô đến xưởng vẽ và đặt cô lên đi văng. Cô đặt tay lên trán, uống cốc rượu anh đưa cho và hỏi:

- Tại sao tôi lại đến đây?

- Cô không nhớ gì nữa hay sao, Colarit?

Cô lưỡng lự:

- Có... Lôđivixi làm cho tôi ngủ ở giáo đường. Hình như vào một lúc nào đó tôi có nghe tiếng ồn ào... Tiếng kêu...

- Cô ngủ ư? - Ăngtoan kêu lên. - Hẳn đã làm cách ấy sao?

Colarit mở to mắt và anh kể lại cho cô những nét chính của câu chuyện hồi hôm. Khi anh kết thúc, cô dụi dằm nói:

- Thế là anh đã liều mình để cứu tôi!

Tôniô hơi đỏ mặt:

- Đó là nghĩa vụ, tôi phải giúp cô vì cô bị thương.

Người phụ nữ trẻ hé nhỏ chỗ khăn che ngực: không có một dấu máu nào trên làn da trắng của cô. Cô mỉm cười:

- Anh thấy không... làm gì có vết thương...

- Nhưng máu ở đâu ra?... Còn các thứ khác nữa?... Sao lại có thể thế được nhỉ? - Ăngtônô kinh ngạc kêu lên.

Cô nhún vai:

- Ô! Lôđôvixi tài lắm. Một thứ nước hoa quả nào đó có thể làm cho người ta tưởng là máu...

Ăngtônô tìm trong nếp áo và lấy ra con dao găm, trông đặc biệt khủng khiếp, lưỡi rất mềm. Colarit cầm con dao ở tay và đâm thẳng vào ngực mình ngập tận chuôi. Một dòng nhỏ máu đỏ tươi chảy qua ngón tay cô.

- Anh thấy chứ, Tôniô? Đây là một trò thủ xảo.

Lưỡi dao bám sát vào da cô như dao bằng giấy.

- Nhưng làm thế nào lại như thế được? Làm thế nào nhỉ?

Colarit điềm đạm rút dao ra, con dao trở lại hình dáng thông thường với vẻ đe dọa giết chóc của nó.

- Người Tây Ban Nha làm thứ vũ khí này cho các nhà ảo thuật, - cô giải thích. - Nguyên liệu từ Tân thế giới đưa về, đây là một chất mà người da đỏ lấy từ vỏ một thứ cây sồi. Những người làm trò dùng cả đạn bằng chất gỗ xộp để hành nghề.

- Còn máu?

- Ô! Chuôi dao rỗng. Họ đổ đầy một chất lỏng đỏ vào đó và chú ý để ngón tay bịt vào chỗ hở, khi đâm lưỡi dao xuống, họ sẽ nhấc ngón tay và chất lỏng tia ra.

Ăngtoan xem xét kỹ con dao rồi tuyên bố, không hề giấu giếm sự thần phục:

- Khéo tuyệt vời! Có lẽ có thể dùng chất này làm nhiều thứ nữa...

Nhưng, khi anh hỏi Colarit một vài chi tiết về tình trạng cứng đờ như xác chết của cô, cô không thể trả lời được gì cả.

- Tuy vậy, - cô nói - tôi biết điều ấy dễ làm lắm. Tôi đã trông thấy Anhôlô làm cho người ta cứng như đá.

- Hắn đã học điều đó ở đâu thế?

- Ở phương Đông, tôi chắc thế. Tôi đã nghe hắn nói rằng rất nhiều nhà ảo thuật phương Đông đã tạo ra được tình trạng xuất thần, có những người gọi đó là từ tính.

Ăngtoan tỏ vẻ ngạc nhiên một cách vui vẻ:

- Thôi đúng rồi! Đầu óc tôi để đâu nhỉ? Paraxen đã nói đến từ tính!

Colarit mệt đến kiệt sức nhưng cô không để lộ ra, cô ngáp và nói:

- Anh có cho rằng đã đến lúc tôi phải về không nhỉ?

- Không, - Tôniô nghiêm trang nói. - Bọn tuần tra đã biết cuộc biểu diễn hôm qua. Chúng cũng không lạ gì là cô làm việc với Anhôlô. Nếu chúng thấy cô như tình trạng hiện nay, chắc chắn chúng sẽ biết rằng chiều hôm ấy cô là một vai phụ của hắn.

Người phụ nữ trẻ bật cười:

- Nếu tôi phải ở lại đây, thì ít ra anh cũng phải cư xử cho lịch sự chứ. Hãy cho tôi một chút thức ăn.

Hai người cùng xuống bếp, ở đây, họ vui vẻ ăn bất cứ thức ăn gì họ có thể tìm thấy. Thay cho tấm khăn Ăngtoan bọc cô, Colarit đã mặc chiếc áo choàng cô thường mặc ở xưởng vẽ. Cô tiếp tục ngáp nhiều lần.

- Tôi sẽ ngủ trên chiếc ghế dài ở xưởng vẽ, - cô nói. - Giăng chắc ở lại nhà các nghệ sĩ bạn anh ấy, những người đã rủ anh ấy đi xem.

- Xưởng vẽ có chìa khóa. - Ăngtônô lịch sự nói. - Giăng thỉnh thoảng vẫn khóa cửa trong khi anh làm việc.

- Tôi biết, Tôniô ạ! Tôi biết rồi, nhưng đối với tôi có gì là quan trọng? Tại sao tôi không thể tin tưởng tuyệt đối ở anh sau sự việc anh đã làm chiều hôm nay?

Cô kiễng chân và đưa môi khế hôn lên môi người con trai, hai chân cô vòng qua cổ anh:

- Chúc anh ngủ ngon. Ngủ cho ngon anh nhé, anh yêu của em!

Rồi cô vào xưởng vẽ trong khi Ăngtoan sửa soạn chỗ ngủ cho mình ở phòng bên cạnh, ngạc nhiên về cảm giác khoan khoái chưa từng biết dâng tràn ngập trong anh. Cuối cùng anh quả quyết rằng niềm vui mới nảy sinh do sự hài lòng đã thoát khỏi đội tuần tra và đã cứu được Colarit. Anh nghe tiếng động của chiếc đi văng bên xưởng vẽ khi nàng nằm xuống. Sau đó anh ngủ thiếp đi, vô cùng khoan khoái.

Lúc ấy giấc mơ cũ lại trở lại. Lời hứa của nữ thần khi anh ôm nàng trong tay, bộ mặt chế nhạo của con quỷ, tiếng nói buộc tội của Luxia Belacmi, và cuối cùng là hình ảnh Colarit và sự anh bất lực hoàn toàn không tiếp cận được nàng. Một lần nữa anh lại chống chọi, cố gắng, ra sức đến gần nàng một cách tuyệt vọng, lại thấy nét mặt và hình dáng nàng mờ nhạt đi và hoảng sợ vì nghĩ rằng nàng sẽ bỏ mặc anh ở đây, anh sẽ hét lên và gọi tên nàng.

Rồi hình dáng và nét mặt Colarit lại động lại, hiện lên rõ ràng. Nhưng có sự thay đổi là lúc này nàng mặc chiếc áo ngủ nàng thường choàng lên người sau khi đứng mẫu ở xưởng vẽ, đứng chiếc áo khoác nàng mặc khi hai người từ tòa giáo đường báng bỏ thần thánh kia trở về và nàng vẫn mặc khi hôn vào miệng anh trước khi đi ngủ. Tạ ơn Chúa, bây giờ nàng không còn là cái bóng mà là một thực tại tốt lành, nhân hậu, hai tay đang ôm lấy anh và tiếng nói đang làm dịu yên nỗi sợ hãi, lo lắng của anh.

Anh nghe thấy tiếng thì thầm:

- Tôniô... mọi sự yên ổn cả rồi, Tôniô...

Tiếng nói đến với anh từ đáy sâu của giấc ác mộng và đưa anh đang mơ hoảng về với thực tại... với cuộc sống... Colarit đang ở bên anh, sinh động và dịu dàng.

- Cô đi sao! - Anh kêu lên và níu lấy cô như một đứa trẻ nhỏ vừa tỉnh cơn ác mộng bám lấy người mẹ.

Cô đưa bàn tay êm dịu vuốt ve trán anh và ngọt ngào nói:

- Mọi sự yên ổn cả rồi mà, anh Tôniô... Thế là xong rồi... Tất cả đều đã tốt lành trở lại... - Cử chỉ âu yếm của cô làm anh dịu lại và nằm thoải mái.

Colarit nằm xuống bên anh và ôm anh trong tay. Đôi môi mọng và ấm tìm môi anh, những cánh tay âu yếm ôm chặt anh đem đến cho anh sự yên ổn anh đang cần có...

Khi Antônio thức dậy, ánh mặt trời đã lùa vào cửa sổ rọi vào người anh. Anh chập chờn giữa thức và ngủ một lúc rất lâu, những sự việc đêm hôm trước lại hiện ra như trong sương mù: khi anh tỉnh cơn mơ và thấy mình trong tay người phụ nữ trẻ, sự việc tiếp theo một cách đơn giản, anh cho là sự tiếp diễn tự nhiên, là kết quả bình thường, hợp lý, là việc khó tránh khỏi, là kết quả của giấc mơ, của sự gần gũi nhau, của tình thân mến sâu sắc anh cảm thấy đối với cô và về phía cô, cô cũng vậy, anh biết rõ như thế.

Nhưng khi anh tỉnh giấc hẳn, lương tâm đã sáng suốt trở lại bị điều hời tưởng kích thích mạnh. Nó nhắc anh rằng thông dâm là một tử tội, chỉ được phép có quan hệ xác thịt với một người phụ nữ khi đã kết hôn trước Nhà thờ. Ăngtoan vùng dậy trên đi văng. Colarit đang đi đi, lại lại và khe khẽ hát trong xưởng vẽ ở bên cạnh. Anh khoác áo, mở cửa và thấy người thiếu phụ đang cúi xuống bàn vui vẻ bày các đĩa ăn. Cô quay về phía anh, mắt và miệng đều cười:

- Chào anh, Tônia của em, - cô nói - Anh đã sẵn sàng để điếm tâm chưa, hờ anh chàng lười biếng?

Ăngtoan đến gần cô, hai bàn tay khoẻ mạnh của anh nắm chặt hai vai cô và nói:

- Anh muốn em sẽ là vợ của anh, Colarit ạ.

Mắt cô bỗng rớm nước mắt, cô ghé mặt hôn anh.

- Anh đáng yêu lắm, Tônia, - cô nói, nhưng em không thể lấy anh được.

Anh mở đầu:

- Nhưng chúng mình đã... - rồi anh ngừng bật.

- Anh định nói rằng chúng mình đã mắc tội thông dâm và lương tâm anh bảo anh phải lấy em chứ gì... Được, nếu anh muốn gọi như thế thì hãy cứ cho rằng chúng ta đã mắc tội ấy đi...

Cô đưa cho anh một đĩa thức ăn và ngồi xuống đi văng, dành cho anh một chỗ cạnh cô.

- Bây giờ anh hãy trả lời em. Có cái gì thật là xấu trong việc chúng mình đã làm không nào?

- Nhưng nhà thờ...

- Anh hãy quên Nhà thờ đi một lát. Tônia ọ. Anh hãy nghĩ đến chính anh. Tối hôm qua, anh đã cần đến em, và em đã sung sướng vì có thể cho anh được cái mà anh cần đến. Em không bao giờ tin rằng (cô nhìn thẳng vào mắt anh khi cô nói) Đáng sáng tạo lại cảm hai con người hết sức yêu mến nhau cùng tìm được hạnh phúc thực sự. Anh có thể thực sự tin như thế được không?

Trong thâm tâm anh, Ăngtoan nghĩ rằng lời nói của Colarit rất đúng, và anh nói những lời thành thực cảm ơn cô.

- Vậy thì, - Colarit mỉm cười - anh hãy cho đi lấy quần áo của em đến đây.

Vấn đề ấy được giải quyết dễ dàng khi Đimát đến, mắt còn hơi mờ dần vì bữa ăn uống no say hôm trước, tuy vậy anh ta vẫn có vẻ sáng suốt và tỉnh táo. Anh ta được cấp tốc cử đến chỗ ở của thiếu phụ lấy các quần áo cần dùng cho cô.

Khi họ sắp ăn xong. Ăngtônia trở lại vấn đề anh đang quan tâm, đối với anh, hạnh phúc không làm mất sự liên tục suy nghĩ:

- Anh vẫn muốn biết tại sao Anhôlo lại làm cho em xuất thần như thế được.

- Tại sao anh không hỏi ông ta?

- Nhưng người làm ảo thuật không giữ bí mật nghề nghiệp của họ sao?

- Có lẽ không, nếu đối với các nhà khoa học, trừ khi đối với những nhà ảo thuật khác. Lôđôvixi có tính hay khoe khoang. Tại sao hấn lại không phản khởi khi thấy anh chú ý?

- Vậy thì, - Ăngtônia quyết định, - anh sẽ hỏi hấn.

- Đừng nói với hấn... (Colarit lưỡng lự bày tỏ ý nghĩ của mình)... Đừng nói với hấn về tối hôm qua, được không anh?

- Được lắm...

Giăng đã nói với anh rằng Colarit là tình nhân của Anhôlo, nhưng anh không lý giải vấn đề ấy với mình, đúng hơn là anh cũng không nghĩ đến nó, biết rõ chi tiết này cũng không thay đổi tình cảm của anh đối với cô.

Đây là một phần thay đổi ở anh, anh cũng chưa thể đánh giá đầy đủ sự thay đổi này nhưng đã thấy trước rằng sẽ có nhiều thay đổi trong cuộc sống của mình.

11

Một người đàn bà trẻ tuổi mặc quần lụa và áo ngắn thêu ra mở cửa nhà Lôđôvixi Anhôlô cho Tôniô. Anh nhận ngay ra cô là một trong những cô gái đã góp phần trong buổi hành lễ đen. Những tấm thảm màu sẫm và các ghế kiểu Phương Đông phủ đệm làm cho căn phòng mang màu sắc phương Đông, các hình vẽ lạ lùng và biểu tượng thiên văn trang trí trên những bức rèm càng làm đậm thêm màu sắc ấy.

Ăngtônô ngồi trên một tấm đệm đợi chủ nhân tiếp, anh đưa mắt lo lắng nhìn xung quanh. Anh đã suy nghĩ mãi rằng anh có quyền đến nơi này không, nhưng ham muốn được hiểu biết về khả năng của từ tính làm cho anh quên áy náy.

Cách anh mấy bước, có một chiếc bàn trên mặt đặt một quả tròn bằng thủy tinh hướng về phía mặt trời đang rơi qua cửa sổ, ánh mặt trời ấy như bị hãm lại trong quả tròn và đỏ rực trong ruột nó như một lò lửa đang cháy. Mắt Ăngtoan luôn quay nhìn về phía cái ánh sáng rùng rục như lửa thực ấy, mỗi lần nhìn vào anh càng khó quay đi. Anh cảm thấy mình chập chờn, mờ hồ, hình như có một sức mạnh bí mật nào đã tách rời tinh thần anh ra khỏi thể xác và chi phối thể xác anh.

- Xin chào bác sĩ.

Ăngtônô giật nảy mình: nhà ảo thuật đã đứng gần anh đến nỗi nếp áo của ông ta chạm vào tay anh. Bộ mặt r ám nắng của ông ta vẫn khó hiểu như mọi khi và thứ điện trong mắt ông ta nhìn mạnh đến nỗi có thể cảm thấy được, Ăngtoan lúng túng, ấp úng nói:

- Xin chào ông.

- Tôi làm ông bất ngờ, xin thứ lỗi.

Anhôlô ngồi xuống chiếc ghế đối diện với ghế của Ăngtoan, Ăngtoan dụi mắt, lo lắng thấy chân tay mình đang như mềm nhũn nặng như chì. Anh nói:

- Tôi nhìn quả cầu pha lê này và cảm thấy mình hơi lao đao.

Nhà ảo thuật cười ngất và nói:

- Quả cầu pha lê của Xamacăng tác động rất mạnh đến tâm trí con người.

Ông ta cầm miếng vải sẫm để trên bàn phủ lên quả cầu làm tắt thứ ánh sáng không cưỡng lại được nó. Ăngtônô cảm thấy ngay tinh thần thư thái và chân tay thoải mái. Nhà ảo thuật nói:

- Tối hôm nọ ông cũng ở trong số khán giả phải không bác sĩ? Ông có tán thưởng buổi biểu diễn ấy không?

- Một phần trong tôi kinh sợ, - Tôniô thừa nhận như vậy. - Còn phần khác bị mê hoặc.

- Đúng như thầy của tôi là Paraxen đã khẳng định: trong mỗi chúng ta đều có hai con người, - nhà ảo thuật nói ra vẻ thông thái.

- Nhưng buổi biểu diễn ấy cũng là sự việc báng bỏ thần thánh.

- Ở đây không có dụng tâm báng bỏ. Chỉ đơn giản là một buổi biểu diễn ảo thuật. Một cuộc giải trí, chỉ như vậy thôi. À mà tôi phải cảm ơn ông đã cứu cô Colarit một thành viên quý giá của đoàn tôi.

Ăngtoan ghì lại được cử chỉ kinh ngạc. Vậy là Anhôlô đã biết một phần nào sự việc xảy ra trong đêm ấy. Nhưng biết tới mức độ nào?

- Tôi vô cùng quan tâm đến trạng thái mê man ông đã gây ra cho cô ấy. Tôi chưa bao giờ trong thấy một người sống mà cứng đờ như vậy.

- Điều mà các nhà cơ thể học như các ông không hiểu là những điều rất rõ ràng với các nhà tiên tri Phương Đông chúng tôi.

- Có phải đó chỉ là đánh lừa theo cách phương Đông không?

- Đánh lừa à, ông Ăngtoan? Không đâu! Nói cho đúng thì đây là một quyền lực kỳ lạ mà một số người trong chúng tôi có được.

- Vậy ông giải thích trạng thái cứng đờ ấy như thế nào?

- Có những người đảm bảo rằng đây là sức mạnh từ tính truyền từ cơ thể họ sang cơ thể kia.

- Nha vấn đề từ tính của Paraxen nói?

Mắt nhà ảo thuật thoáng ánh lên vẻ khen ngợi:

- Bác sĩ là người rất am hiểu. Nhưng tôi không chắc rằng đây là sức điện.

- Dù sao đi nữa tôi cho rằng có thể dùng sức mạnh ấy một cách hữu ích để chữa bệnh.

- Tôi đã trông thấy không phải chỉ một lần cách chữa bệnh như thế ở Phương Đông, - Anhôlo trả lời - Ông có muốn học cách ấy không?

- Có thể dạy điều đó được sao? Ông có thể dạy tôi được không?

Ăngtoan bần chòn vì băn khoăn và hy vọng. Việc đề xuất thật vượt quá điều anh dám mong muốn.

- Có những người có thể tiếp thu và rèn luyện được nếu sức mạnh tinh thần của họ đủ điều kiện. Và tôi cho rằng ông có đủ sức ấy đấy.

- Có thể làm cho ai cũng mê được không? Dù muốn hay không muốn?

- Đối tượng phải bằng lòng, - Anhôlo trả lời. - Nhưng có nhiều phương pháp làm mê một cách dễ dàng. Ví dụ như rất dễ thôi miên người nào hay xúc động mạnh, hay là sợ chẳng hạn. Thật ra cũng có thể nói rằng nhiều người dù chống cự lại cũng bị thôi miên trước công chúng, nhưng nếu chỉ có một mình họ, sẽ không thể động chạm đến họ được.

- Vậy thì tính chất của sức mạnh này là gì? Tôi không hiểu và cũng không đoán được! - Ăngtoan sôi nổi hỏi.

- Tôi cũng không hơn gì ông. - Anhôlo mỉm cười khó hiểu. Nhưng tôi xác nhận nó. Tôi tôn trọng uy lực của nó và không quá đi sâu vào nguồn gốc.

Cuối cùng Ăngtoan đã thốt ra một câu hỏi luôn ám ảnh anh:

- Có phải cái đó thuộc lĩnh vực tà thuật không?

Anhôlo lắc đầu phủ nhận. Một lúc sau, ông ta nói:

- Không phải, bác sĩ ạ. Tôi chắc chắn tuyệt đối rằng đây là một sự kiện tự nhiên hoàn toàn, dù cơ cấu của nó có như thế nào đi nữa.

Ông ta gõ vào một cái chiêng nhỏ:

- Được rồi! Chúng ta sẽ làm một thí nghiệm.

Cô gái đã dẫn Ăngtoan vào khi này đang từ một khung cửa ảm sau rèm bước vào. Anhôlo gọi cô:

- Lại đây, Ania. Hãy ngồi gần chiếc bàn này.

Rồi quay về phía Ăngtoan:

- Bây giờ mời ông ngồi đối diện với cô ấy, bác sĩ.

Chỉ bằng một động tác, ông ta mở miếng vải phủ quả cầu thủy tinh ra, ngay lập tức quả cầu rực sáng khi ánh mặt trời bị giữ lại ở tâm nó.

- Xin hãy chú ý nghe tôi nói, bác sĩ Ăngtoan. Do một nguyên nhân nào đó hiện chưa giải thích được, tình trạng bị thôi miên dễ được gây ra khi đối tượng nhìn vào một chỗ sáng, hay ít ra là một điểm sáng cực mạnh.

- Nếu không có nguồn sáng ấy ở bên mình thì sao?

- Khi ấy bắt buộc đối tượng nhìn thật chăm chú vào mắt của người thầy. Nhưng điều đó đòi hỏi phải khéo léo, thành thạo hơn nhiều. Để ông làm thí nghiệm, chúng ta sẽ dùng quả cầu thủy tinh này, đây là thứ tôi đã dùng rất tốt từ lâu rồi. Bây giờ bác sĩ hãy nhìn vào mắt Ania, ông sẽ thấy mắt cô ta gắn chặt vào quả pha lê. Có thể nói rằng chính quả cầu ấy đã có sức mạnh từ tính.

Ania nhìn quả cầu sáng rực. Chính bản thân Ăngtônô cũng đã chịu đựng sự huyền hoặc mạnh của nó khi anh ngồi đợi một mình trong phòng này nên anh dễ dàng thừa nhận rằng sức mạnh ấy có thể làm mê cả người chống đối lại.

Anhônô hạ thấp giọng, ra lệnh:

- Bác sĩ hãy nhắc lại theo tôi những câu sau đây: Hãy đi đi, Ania. Hãy nghĩ đến ánh sáng. Chỉ đến ánh sáng thôi. Hãy nhìn nó và cảm thấy sức nóng của nó xuyên vào cơ thể cô.

Ăngtoan tuân theo và nhắc lại từng lời, cố bắt chước giọng rất trầm và âm vang của người đang dạy mình.

Anhônô tiếp tục:

- Bây giờ ông bảo cô ta: hãy để cho tinh thần cô bay đi, chỉ có thể chất cô ở lại nơi này, sẵn sàng tuân theo ý muốn của cô.

Ăngtoan nhắc lại những lời ấy và chăm chú theo dõi cô gái. Anh thấy đầu cô cúi xuống, hai mi mắt nặng nề khép kín lại. Đầu cô vẫn tiếp tục cúi thấp cho đến khi gục vào vai, hình như cô gái đang ngủ này bỗng nhiên bị giấc ngủ xâm nhập trong khi đang ngồi rất thẳng trên ghế.

Anhônô bảo anh:

- Ông nói với cô ấy đi. Hãy nói thông thả, rõ ràng ông sẽ thấy cô ấy nghe thấy và hiểu ông nói gì.

- Cô ngủ đấy ư, Ania?

- Thưa thầy không, - cô trả lời - Cơ thể tôi sẵn sàng tuân theo ý muốn của người.

- Xin có lời khen ông, nhà ảo thuật nói. Ông học nhanh lắm, bác sĩ ạ.

Hơi tự hào, nhưng Ängtoan vẫn quay lại điều anh băn khoăn:

- Nhưng trạng thái cứng đờ thì sao?

Ängtônô làm như nhà ảo thuật đã chỉ dẫn và sau đó, khi anh muốn kéo cánh tay ấy xuống, anh thấy nó cứng như đá và cưỡng lại với lực của anh.

- Ông có thể làm như thế với toàn bộ cơ thể, - Anhôlo giải thích - Anh chỉ cần bảo cô ấy phải cứng đờ tuyệt đối. Hơn nữa, anh có thể làm cho cô ta mất hết cảm giác. Hãy bảo cô ấy rằng tay cô ấy không còn cảm giác đi.

Anh làm theo. Nhưng không vì thế mà anh không lo ngại khi thấy nhà ảo thuật rút ở chiếc khăn quàng trên đầu ra một chiếc kim dài và cắm thẳng vào da thịt chiếc cánh tay giơ lên. Ania không những không thốt ra một tiếng rên nào mà còn không có cả cái co giật bản năng không thể tránh được, cũng không thể giấu được, nếu cô cảm thấy hơi đau: cánh tay hình như mất hẳn cảm giác.

Ängtônô kêu lên:

- Thật vô cùng kỳ diệu. Có thể dùng cách này rất tốt trong các phẫu thuật!

- Vậy thì tôi xin tặng ông cách đó để làm việc ấy, bác sĩ ạ. Bây giờ thì phải học cách kết thúc cơn mê. Ông hãy bảo cô ấy rằng cô ấy sẽ tỉnh dậy khi ông gọi tên cô ấy.

Khi nghe anh gọi “Ania” cô gái ngẩng đầu lên mở mắt và mỉm cười.

- Ông phải cho phép tôi trả tiền ông về những điều ông đã dạy tôi. - Ängtoan nói.

Nhưng nhà ảo thuật lắc đầu:

- Ông không phải trả gì hết, bác sĩ ạ. Chúng ta hãy cho đó là một sự ưu đãi, nếu ông đồng ý. Một sự ưu đãi mà có lẽ một ngày nào đó tôi sẽ yêu cầu ông đền đáp cách khác, - ông ta nói thêm, vẻ bí mật.

Với sự hướng dẫn của Anhôlô, Ăngtoan tiến bộ rất nhanh và không bao lâu anh trở thành nhà thôi miên thành thạo. Người dạy anh tỏ ra lễ độ, lịch thiệp, ân cần, tuy vậy thỉnh thoảng anh vẫn có cảm giác - tuy không rõ ràng nhưng cứ lặp lại - rằng có một sự bí mật gì đó nấp sau bộ mặt đăm chiêu có chiếc mũi chim ưng và đôi mắt sâu hoắm đầy bí ẩn, rằng nhà pháp sư này vì lợi ích của chính hắn đang chơi một trò gì hắn không để lộ ra, làm cho người học hắn hành động theo sự điều khiển của hắn như người ta điều khiển con rối ở đầu sợi dây, và có lẽ hắn đang cười thầm vì một trò đùa ma quái nào đó mà chỉ hắn hiểu.

Trong thời kỳ học tập, Anhôlô cho phép anh tha hồ khai thác trong tủ sách về ảo thuật và đồng cốt của hắn. Cho nên Ăngtoan đã biết rằng làm ảo thuật phần lớn dựa vào các trò khéo tay và làm ra vẻ huyền bí, thí dụ như những ánh chớp bất thành linh làm bằng thuốc súng hay trộn lẫn bắc tẩm diêm sinh vào nến - như trong buổi Hành lễ đen để cho người xem tưởng như đang thấy cảnh ma quỷ hiện hình.

Qua đó anh cũng hiểu rằng một phần lớn sự thành công của nhà pháp sư tùy thuộc vào cách ông ta khơi động được đà suy nghĩ. Nếu tiến hành một cách thích hợp với người xem thì chỉ cần cổ vũ họ đúng lúc là trí tưởng tượng của họ sẽ tha hồ mà hoạt động.

Colarit Xtorôdi, một trong những đối tượng tốt nhất của Anhôlô bị Tôniô thôi miên một cách dễ dàng, nhưng bằng chứng mới nhất về quyền lực của người thầy thuốc trẻ tuổi đã thể hiện rõ với Giảng Xavarinô vào hôm mà anh, theo tín hiệu của Ăngtoan đã giục mắt ra khỏi con mê, ngơ ngác nhìn hết bạn đến Colarit rồi hỏi:

- Cái gì thế này? Tôi cảm thấy mình kỳ lạ quá...
- Anh vừa bị thôi miên đấy, - cô mỉm cười trả lời.

Giảng lâm bầm:

- Không phải do Ăngtoan chứ?
- Lại chính phải chứ, - Tôniô khẳng định - Cậu có muốn mình làm lại không?

Giảng vội vàng đứng lên:

- Ô! Không đâu! Mình tin lời hai người ngay lập tức rồi! (Anh rót một cốc rượu vang lớn và uống một hơi). Nếu mình biết rằng cậu nói nghiêm túc về vấn đề này thì mình đã chặn cậu lại giữa chừng rồi, Tônia ạ.

- Sao thế? Thôi miên có thể giúp ích được nhiều trong lĩnh vực chữa bệnh.

- Có thể như thế. Nhưng tôi không tin tưởng Anhôlo. Còn em thì thế nào Colarit?

Ánh mắt của người thiếu phụ bối rối, Ăngtônia thấy thoáng qua vẻ biểu hiện mà anh đã thấy lần đầu khi gặp Anhôlo ở hiệu ăn bên bờ sông.

- Hẳn bí hiểm và quý quyết, - cô thông thả nói - nhưng hẳn tôn trọng Ăngtônia.

- Hẳn chưa bao giờ làm cậu mê chứ? - Giăng lo lắng hỏi.

- Không, nhưng nếu như thế thì có làm sao?

- Mình biết đâu đấy! - Xavarinô bực tức trả lời - Có lẽ hẳn muốn chiếm một lợi thế nào đó đối với cậu đấy.

- Hẳn và mình chỉ nói chuyện thôi miên và y học với nhau.

Bỗng nhận rõ bạn anh đang có điều gì băn khoăn anh hỏi:

- Cậu có gì lo lắng thế Giăng?

- Mình có thể làm, cậu ạ, nhưng mình gần như chắc chắn trong thấy Anhôlo đi với Poocdia. Một quan hệ rất xấu.

- Poocdia ư? Cậu có chắc như thế không? - Ăngtoan lo lắng hỏi.

- Cậu hãy tả hình dáng hẳn xem sao...

Và sau khi Ăngtoan kể, anh nói:

- Đúng như thế. Mình nói đúng. Poocdia đấy.

- Nhưng họ gặp nhau làm gì nhỉ? - Ăngtoan hỏi.

- Ai biết được? - Giăng nhún vai nói. - Chỉ một trong hai thằng cha ấy cũng thừa đủ khả năng chơi trò đều cẳng, đằng này lại cả hai đứa. Có thể là Xăngtốt muốn kiếm thêm những chứng cứ khác về cậu.

Lúc này Ăngtoan cảm thấy thực sự lo lắng vì anh không còn nghi ngờ gì về tính xảo trá, độc địa của tu viện trưởng: lần gặp gỡ gần đây nhất đã làm

anh thấy rõ điểm này.

- Chúng ta sẽ phải làm gì đây? - Anh hỏi.

- Không, không làm gì hết. Chỉ có đợi và nhìn sự việc sẽ đến.

Họ đã không phải đợi lâu. Một buổi chiều, Colarit xuất hiện ở xưởng vẽ của Giăng, mặt tái xanh:

- Anhô lô bảo em đến báo tin cho Tôniô. Xăngtốt biết anh ấy đã cứu em đêm biểu diễn, biết cả vấn đề anh ấy đi vào nghiên cứu và thí nghiệm thuật thôi miên.

- Quý quái thật! - Giăng thốt lên, - Tại sao hắn lại biết tất cả những điều ấy?

- Em không rõ. Hình như Poocdia đã đi hỏi khắp Vonidơ.

- Họ không thể buộc tội tôi điều gì được! - Ăngtoan phản đối. - Tôi chỉ làm việc là đi vào những thực nghiệm khoa học.

- Họ sẽ buộc tội là làm tà thuật, - Colarit nói rõ và lo âu. - Và tội đã kêu cầu ma quỷ.

- Trời ơi! Dù ở ngay Vonidơ cậu cũng khó lòng chống đỡ nổi cho bản thân với những lời buộc tội như vậy! Luật pháp rất chặt chẽ - Giăng tái mặt nói.

- Nhưng mình vô tội!

Xavarinô nhún vai:

- Điều đó chưa bao giờ có ý nghĩa trước mắt Tòa án tôn giáo. Và lại, đừng quên Colarit: nếu họ hỏi cô ta...

Ăngtoan bỗng cảm thấy nôn nao:

- Cậu muốn nói họ sẽ tra khảo cô ấy?

- Đó là điều thứ nhất, điều trước tiên Xăngtốt sẽ nghĩ đến. Nếu họ có thể làm cho Colarit thú nhận rằng cô ấy là người mà họ gọi là phù thủy, họ cũng sẽ bắt cậu vì như thế, Tôniô ạ.

- Tại sao họ có thể suy nghĩ và hành động như thế nhỉ? - Ăngtoan ủ rũ hỏi.

- Tòa án tôn giáo là tòa án tôn giáo.

Cả ba người cúi đầu. Những từ ấy đã nói lên tất cả. Vì tiếng tăm của tổ chức ghê gớm này đã được cả nước Ý biết.

Ăngtoan nói:

- Trong trường hợp này mình chỉ còn có một phương sách: thật nhanh chóng rời khỏi Vonido. Sự căm ghét của Xăngtốt chỉ có mình là đối tượng. Hắn sẽ không làm phiền phức Colarit khi mình đã đi khỏi.

Cô gái phản đối:

- Còn công việc của anh ở Pađu. Anh bỏ nó sao?

- Nếu tôi bị giam giữ, tôi sẽ không bao giờ có công việc gì và bất cứ đâu, - Ăngtoan cay đắng nói. - Tuy vậy tôi không hề ưa ý nghĩ trốn chạy. Đó là điều hèn nhất.

- Không phải là hèn nhất khi muốn sống và tìm cách duy nhất để sống được, - đến lượt Giăng nói. - Và lại nếu cậu bị bắt và bị buộc tội, họ sẽ đốt cuốn Điều trần của cậu đến bản cuối cùng. Đó chính là một trong những điều Xăngtốt quan tâm nhất. - Anh đừng chiều xoa cằm. - Không còn nghi ngờ gì nữa. Phải trốn. Nhưng làm như thế nào đây?

- Cần hành động thật nhanh, - Colarit nói. - Anhôlo nói chỉ sáng mai là Xăngtốt đề nghị chính quyền cấp lệnh bắt anh.

- Chúng mình không được chậm trễ nữa, - Giăng nói mặt anh rạng rỡ lên khi nói câu tiếp theo:

- Đây nhé. Mình đã có cách. Sáng mai cha tôi cho một đoàn chở hàng đi về phương Nam, phía La Mã. Sẽ không ai đi tìm cậu ở một trong những đoàn hàng của hãng Xavarinô.

Ăngtoan cương quyết phản đối:

- Cậu đừng dính líu vào đấy, Giăng ạ. Cậu không phải chịu hậu quả của chuyện này!

- Chính mình đã kéo cậu vào trong đó! - Giăng nói, anh mỉm cười tinh quái và đặc chí nói thêm - Và lại, đã từ lâu rồi mình cũng muốn có đôi chút thay đổi hoạt động. Chúng mình sẽ nhập đoàn sáng mai và trước khi mọi người biết cậu đã rời Vonido thì chúng ta đã vượt qua biên giới quốc gia.

Một ý nghĩ bỗng nảy ra trong tâm trí Ăngtoan:

- Đoàn có đi qua Phlôrăngxơ không?

- Qua Phlôrăngxơ à? - Giăng giương to mắt nhìn bạn. - Cậu không có ý định...

- Cậu muốn nói đến bức tranh phải không? Có chứ! Mình phải đem nó cho ông Belacmi ở Phlôrăngxơ.

- Đó không phải là điều sáng suốt! Bức tranh hiện ở tu viện. Trừ khi cậu muốn chui đầu vào tròng...

- Cậu ạ, nhiệm vụ của mình là phải mang bức tranh đến cho ông Belacmi.
- Ăngtoan tuyên bố bằng một giọng không bàn cãi lại nữa.

Giăng thất vọng giơ hai tay lên:

- Trong tất cả những đứa ngu ngốc, không đứa nào bướng bỉnh như cậu, Tôniô ạ! Đã bao giờ em nghe thấy những điều như thế chưa, Colarit?

Cô gái tư lự nói:

- Có lẽ em hiểu được lý do của anh ấy.

Giăng lắc đầu chán nản:

- Rõ ràng là các cậu luôn vào phe với nhau để chống lại mình, cả hai người. Thôi được. Tốt lắm. Vậy thì tôi đi thu xếp để cứu vãn lấy tám thân quý báu của cậu đây, Tôniô ạ. Còn cậu, hãy cố moi óc tìm lấy một biện pháp để đừng để mất tám thân quý báu ấy khi đi lấy lại bức tranh ở tu viện. Cậu chơi một trò nguy hiểm đấy, cậu bạn ạ.

Khi Giăng đi rồi, Colarit nép vào người Ăngtoan sôi nổi nói:

- Anh có nhiệm vụ đối với bản thân và đối với mọi người là không để bị bắt, Tôniô ạ.

Anh lắc đầu:

- Em yêu mến, anh vẫn ghét việc chạy trốn này. Như vậy là thừa nhận mình có tội, phải không?

- Không, nếu người ta bị buộc tội không đúng, anh bạn ạ. Hơn nữa, anh còn phải hoàn thành nhiệm vụ. Có phải vì thế mà anh muốn đem bức tranh đi Phlôrăngxơ không nào?

- Đúng. Nhưng điều đó có gì quan trọng chứ?

- Em chắc chắn rằng có một đấng Thượng đế đặc biệt nào đó để che chở cho người mà mọi người cần đến, - Colarit tin tưởng nói. - Và việc anh làm chắc nằm trong dự định của Người.

- Cũng có thể như thế. Anh muốn hiểu biết được nhiều hơn về vấn đề ấy.
- Anh cầm tay cô - Điều gian khổ nhất là phải xa em, em của anh. Anh đã rõ rằng anh rất yêu em.

- Còn em... anh... có lẽ, - cô nói, hai mắt đầy nước mắt nhưng không để rơi ra. - Thượng đế cũng đã định trước rằng chúng ta sẽ gặp lại nhau. - Cô kiễng chân lên hôn vào môi anh rồi khẽ nói: - Tạm biệt anh yêu của em!

Rồi cô đi luôn.

- Chúa sẽ định đoạt mọi sự! - Ăngtoan thở dài.

Anh bỗng cảm thấy quá cô đơn. Rất hoảng sợ, mệt mỏi. Bỗng nhiên cả thế giới hình như chống lại anh.

13

Bóng hoàng hôn của chiều hè đã bao phủ vùng ranh giới Padu, nhưng Giăng và Ăngtoan, chiếc xe gọn nhẹ của họ giấu sau một bờ rào, đang đợi cho đêm xuống hẳn.

Giăng đã không để mất một phút nào và đoàn chở hàng của hãng Xavarinô trên đường đi La Mã sẽ đợi họ ở biên giới của Cộng hòa Vonidor. Giăng xin được quyền điều khiển đoàn, cha anh ngạc nhiên vô cùng vì con trai bỗng nhiên lại tỏ ra quan tâm đến công việc. Sau khi đã suy nghĩ, hai người bạn này quyết định rằng đối với Ăngtoan phương pháp tốt nhất để thoát khỏi cảnh sát đang truy tìm một kẻ theo tà giáo đang chạy trốn là khoác áo tu sĩ.

Từ chiều hôm trước Ăngtoan đã ở trong trạng thái đành chịu đựng, trong lúc này anh rất bình tĩnh, chỉ đợi trời tối hẳn để hoàn thành nhiệm vụ anh tự xác định cho mình. Nếu mọi việc hoàn thành như anh hy vọng, hai người có thể gặp đoàn vào lúc nửa đêm.

Giăng thì vô cùng bồn chồn, anh nói:

- Cậu nhắc lại nữa đi. Không nên để bị bắt ngờ với bất cứ cái gì. Hành động hơi lảm lẩn một chút là hỏng tất cả.

Ăngtoan kiên nhẫn nhắc lại:

- Cậu và chiếc xe sẽ ở trong dãy phố chạy dọc theo phía sau tu viện trong khi mình vào trong để lấy lại bức tranh. Ở vườn có một chiếc cửa mở ra phố gần chỗ cậu đợi. Chuông sẽ điểm giờ cầu nguyện buổi tối và tất cả tu sĩ sẽ ở giáo đường. Cậu thấy đấy, sẽ không có điều gì xấu xảy ra đâu...

Giăng cau mặt:

- Đơn giản quá! Giá mình cùng đi với cậu được nhỉ...

- Chúng mình đã xem xét kỹ vấn đề ấy rồi. Đi hai người dễ bị chú ý trong khi một người có thể lọt qua dễ dàng. Hơn nữa, mình nói cậu đừng giận, cậu không thể giả làm tu sĩ giống như thực được, ông bạn ạ.

Chuông trên tháp nhà thờ Thánh Mác điểm giờ đầu tiên sau khi mặt trời lặn. Giăng cảm cương, tắc lưỡi giục ngựa, đã đến thời gian bắt đầu hành sự, anh thở dài:

- Đành vậy!

Con đường trước tu viện vắng tanh, một ngọn đèn tháp gần cửa chiếu sáng vừa đủ lối vào. Ăngtônô nhảy xuống xe và nép vào bóng tối dọc tường đợi cho Giăng và xe đi khuất sang phía bên kia tòa nhà. Rồi anh tiến ra chỗ sáng thấy cánh cửa chỉ gài móc như anh dự đoán và anh đi vào, chỉ có chiếc mũ trùm kéo sụp xuống mặt che chở cho mình.

Trước mặt anh, dãy hành lang quen thuộc, chạy dài với lối đi lát đá lồi lõm ở giữa do biết bao bước chân tu hành đã bước qua. Ăngtoan cố đi thong thả, tự nhiên, trong nơi thanh tịnh này, nếu hấp tấp sẽ lộ vẻ bất thường ngay.

Thật ma quỷ! Có bước chân trong hành lang! Tôniô hoảng sợ, anh đưa mắt tìm chỗ trốn và nguyên rửa sự rủi ro đã làm cho một tu sĩ hay một người giúp việc nào đó của tu viện đến cầu kinh chậm tối hôm nay. Bước chân tiến lại gần, người ấy sắp sửa rẽ ở góc ngoặt và đến trước mặt Ăngtoan. Bỗng nảy ra một ý, Ăngtoan quay về hướng giáo đường tiếp tục đi, người còng xuống, chân lê bước, cố sức khập khiễng và cầu Chúa cho người đang đến tưởng anh là một tu sĩ già bị tê thấp. Anh cúi đầu đi sát vào tường dành một khoảng trống cho người kia đi. Mắt vẫn nhìn xuống, anh trông thấy đôi dép bằng loại da Coocdu tốt và gấu chiếc áo trắng sang trọng thoáng qua tầm mắt, anh giật mình: trong tu viện này, không ai mang giày và áo như thế, trừ bản thân tu viện trưởng - cha Phêlíp Xăngtôt.

- Đừng vội vàng, thầy ạ, một giọng nói trang trọng cất lên bên cạnh anh. Cứ thong thả, tối hôm nay sẽ cầu nguyện chậm hơn thường lệ.

Mấy giây sau, chiếc áo trắng biến vào trong đường hành lang dẫn đến giáo đường. Ăngtônô dựa lưng vào tường, áp hai bàn tay run rẩy sát vách đá, bỗng nhiên anh thấy mệt rũ rời, thế là nguy hiểm đã qua. Anh khó lòng tin được có sự may mắn có một không hai ấy, khi nghĩ rằng điều may mắn ấy không thể kéo dài cũng không thể lặp lại, anh phải đấu tranh mất một lúc với nỗi sợ hãi đang thôi thúc anh từ bỏ nhiệm vụ rất nguy hiểm kia, một khi tai biến đã qua. Cuối cùng, anh tự chủ được, đứng thẳng lên và nghĩ rằng mình chỉ còn độ hai mươi phút, trong thời gian ấy rất có thể có sự bất ngờ, cần phải kết thúc việc này trước khi buổi lễ cầu nguyện tối kết thúc.

Rất may là trong buổi gặp mặt lần cuối, cha Phêlíp đã lộ ra với anh là bức tranh để ở chỗ ở riêng của ông ta. Ăngtoan bước qua bậc cửa vào ngay chỗ ấy.

Bức tranh không để trong phòng tiếp kiến nhưng ở phòng ngủ liền ngay đây. Tim anh đập mạnh khi thấy lại nó. Thần vệ nữ vẫn đang mỉm cười trong khung hình như sắp bước xuống thuyền đến với anh, anh có thể thề rằng nàng đang nhìn anh với cái nhìn chào đón dịu dàng.

Nhưng không đủ thời gian để ngắm nhìn vẻ đẹp trinh khiết ấy, phải nhanh chóng tháo bức tranh ra khỏi khung. Tôniô đặt nó xuống giường để gấp và buộc lại bằng dây mang theo sẵn, anh thở dài khoan khoái. Anh vừa nâng chiếc gói nặng lên vai thì có tiếng nói:

- Ra thế đấy, lúc này đúng là anh phải không?

Ăngtoan giật mình đáng rơi chiếc bọc lên giường và quay mặt ra cửa. Cha Phêlíp đang đứng bất động ở đây.

- T... tại sao cha biết tôi ở đây? - Ăngtoan ấp úng nói.

- Đơn giản thôi. Tôi nghĩ rằng những tu sĩ bị bệnh thấp khớp ở đây ít người có hai vai rộng như thế, - tu viện trưởng nói và nhếch mép cười. - Ý nghĩ ấy đến với tôi trong khi đang cầu nguyện và tôi rời ngay giáo đường. Tại sao anh muốn lấy bức Bôtixeli của tôi?

Cách dùng bậy từ chỉ sở hữu ấy làm Tôniô phát cáu:

- Của ông ư? Ông rất biết rằng bức tranh này của ông Belacmi, ở Phlôrăngxơ.

- Vậy ra anh cũng biết à? Anh quý quyết hơn tôi tưởng đấy, ngài bác sĩ ạ. Tôi đã đứng một nghìn lần khi thu xếp để ngăn cản anh làm trở ngại các dự định của tôi.

- Bằng cách bắt tôi sau khi buộc tội bậy chứ gì?

Một tia sáng quỷ quái đến lạnh lùng ánh lên trong mắt của cha Phêlíp:

- Tôi báo trước với anh rồi, - ông ta rít qua kẽ răng, - anh đã không tuân theo ý tôi. Bây giờ thì anh sẽ đền tội ấy trên giàn thiêu.

Ông ta đột ngột quay lại cái bàn có chiếc chuông nhỏ dùng để gọi người giúp việc. Ăngtônô phản ứng cũng nhanh như thế vì anh biết cuộc sống của anh tùy thuộc vào cử chỉ này.

Anh đưa vai hất mạnh vào thân hình mảnh khảnh của người giáo sĩ đứng vào lúc tay ông ta sắp chạm vào tín hiệu. Sức va mạnh làm cho tu viện trưởng quay ngược lại và loạng choạng, ông ta bám vào bàn cho khỏi ngã.

Mặt không còn một hạt máu, ông ta quát:

- Anh dám xâm phạm vào người ta ư! Quân tà giáo và thật điên rồ kia!

Ăngtoan trông thấy bàn tay phía sau ông ta lần mò trên bàn. Ngay giây phút ấy, con dao nhọn sắc bén để rọc thư đã sáng loáng trong tay ông ta. Vậy mà Ăngtoan đã đến đây không vũ khí dù Giảng đã khuyên anh cẩn thận.

Cái nhìn giá lạnh của tu viện trưởng bùng lên ánh giết chóc điên cuồng. Ông ta giờ dao tiến đến gần Ăngtoan. Anh lùi dần, thất vọng đưa mắt tìm một thứ khí giới nào đó có thể dùng để chống đỡ. Anh đã nhìn thấy án tử hình của mình trên bộ mặt hằn học của giáo sĩ Phêlíp. Từ lúc này trở đi, không có gì làm cho hắn vừa lòng ngoài cái chết của người thanh niên này, cái chết do bàn tay của chính hắn. Trượt chân khi đang lùi sát tường, Ăngtoan va đầu phải cây đèn nến bằng bạc gắn trên một gờ tường. Phương tiện tự vệ đối với dao găm như vậy thật là tồi nhưng anh không được lựa chọn. Xoay nhanh người, anh nắm lấy gờ tường ra sức kéo. Tiếng đổ vỡ ầm ầm nhưng cây đèn nặng nề đã ở trong tay anh.

Trong khi nhổ cây đèn ra khỏi tường, Ăngtoan đã giơ người ra cho địch thủ tấn công và giáo sĩ Phêlíp đã chồm lên anh. Gắng sức một cách tuyệt vọng, anh cố tránh dao nhưng không tránh được; anh cảm thấy lưỡi dao rạch áo anh và thấy đau nhói gần như không chịu đựng được khi lưỡi dao cắt vào da và bắt thịt rồi chạm vào một xương sườn.

Chính cái xương sườn đã cứu anh: chỉ chênh vênh bên phải hay bên trái vài phân là Ăngtoan Xecvê đã chết. Gầm lên một tiếng điên dại, tu viện trưởng rút dao ra, và dao lại rạch vào áo, da, bắt thịt anh cho đến tận dưới thắt lưng.

Nhưng cử động của Ăngtoan cũng đã làm cho kẻ đang đâm mình mất thăng bằng. Nghiến răng lại quên cái đau ghê gớm, Ăngtoan giơ cây đèn nền lên như người hiệp sĩ giơ chiếc gậy, và, một lần, hai lần, ba lần, anh nện nó vào sọ tu viện trưởng. Cái thân hình mảnh khảnh bỗng mềm nhũn ngã xuống sàn nhà và bất tỉnh, bàn tay buông rời con dao nhọn.

Thở hổn hển, người choáng váng, đầm máu, run lẩy bẩy vì mệt, đau và thiếu sức, Ăngtoan dựa vào tường để cho phổi dễ dàng tiếp nhận không khí. Những làn máu ấm chảy xuống cạnh sườn và cảm giác đuối sức càng rõ rệt một cách nguy hiểm làm cho anh biết mình đã mất máu khá nhiều. Anh xé một mảnh áo và với sự nhanh nhẹn, dũng cảm của người lâm vào cảnh tuyệt vọng, anh buộc chặt mảnh vải quanh ngực: bằng bất cứ giá nào anh phải dùng sức ép cầm lại cho được luồng máu đang đưa cuộc sống của anh chảy ra theo. Anh xé thêm một mảnh vải nữa buộc thật chặt ra ngoài miếng vải trước. Nhưng tình hình vẫn bi đát vì cứ rách rưới như thế này hoặc mặc quần áo lót thì anh cũng không thể trốn được.

Giáo sĩ Phêlíp nằm sóng soài dưới chân anh, anh cúi xuống tìm mạch ông ta và khó khăn lắm mới nhận ra được tiếng đập yếu ớt và thanh thoát nghĩ rằng mình không phải là kẻ giết người nhưng nếu tu viện trưởng không sống nổi sau những cú đánh như thế thì rất là may mắn. Anh cố mãi mới cởi được chiếc áo trắng của giáo sĩ Phêlíp và chui vào được chiếc áo ấy không phải không vất vả, bề ngang vai của hai người không giống nhau, anh bỏ mặc tu viện trưởng với số phận của ông ta.

Mặc chiếc áo trắng của một tu sĩ cao cấp dòng Đôminich, vai mang bức tranh, kiệt sức, nhưng ý muốn và hy vọng đã giúp anh đến được cửa vườn

vào lúc ở phía đằng kia, trong giáo đường vang lên lời ca mừng sau lễ cầu kinh buổi tối: anh ra khỏi tu viện không sớm hơn một phút!

- Trời ơi! - Giăng sợ hãi thì thầm trong bóng tối khi trông thấy bóng áo trắng xuất hiện ở ngoài phố ở vị trí của Tôniô. Họ định bắt anh chăng? Hay Tôniô đã bị cản trở?

Người mặc áo trắng loạng choạng buông rơi chiếc bọc nặng đang mang và yếu ớt gọi:

- Giăng! Giăng!

Nhanh như chớp, nghệ sĩ đã từ bóng tối vọt ra và đỡ lấy bạn:

- Tôniô của tôi! Cậu bị thương ư?

Anh thở hổn hển:

- Bị thương vào thịt thôi... Mang bức tranh vào xe đi... đừng để mất thời giờ dù chỉ là một giây.

Ăngtoan tiều tụy quá, nói khó khăn, bước cũng khó khăn. Không cần phải thôi thúc Giăng cũng vội vã.

Trong khi chiếc xe nhỏ chạy qua các phố nhỏ hẻo lánh tiến ra đường chính về phía nam thành phố, Ăngtoan vẫn tắt kể lại cuộc mạo hiểm của anh; Giăng lắng bầm:

- Mình rất mong cậu đã giết chết hắn! Sẽ tha hồ mà âm ỉ lên!

Vào lúc rạng sáng họ gặp đoàn Xavarinô đang đợi họ ở bên kia biên giới của Công hòa Vonidor. Sắp bình minh rồi và không bao lâu nữa mặt trời sẽ mọc từ sau các ngọn đồi, nhưng họ phải xa Pađu càng nhiều càng tốt trước khi có báo động hoặc tiến hành truy tìm. Họ không thể dừng lại mà cũng không hãm bớt tốc độ được.

Ăngtoan cảm thấy nhức đầu, chóng mặt; ngực và mạng sườn nhói lên những cơn đau nhức dữ dội, kiến thức về y học báo rằng đó là những dấu hiệu trầm trọng của vết thương bị biến chứng. Anh dựa tạm vào các nệm xe và ngồi co người lại cho vết thương đỡ đau nhưng mỗi khi xe xóc là một cực hình đối với anh và anh gần như ngất đi không phải chỉ một lần. Cần phải băng ngay vết thương khi hoàn cảnh cho phép. Nếu anh ngất hay mê đi, anh sẽ không thể hướng dẫn cho Giăng cách làm nên cần phải nói ngay khi anh còn có thể...

Xe dừng lại một lát để cho ngựa uống nước.

- Giăng, - Ăngtônô khẽ nói, - cậu phải đốt vết thương.

Nghệ sĩ tái mặt phản đối:

- Mình không thể làm được. Tôniô ơi! Mình không thể làm được. Mình không phải là thầy thuốc.

- Giăng của mình ơi, cần phải làm như thế nếu cậu muốn mình sống vì mình không thể tự làm lấy được. Hãy chú ý nghe mình nói, mình sẽ không còn sức để nhắc lại đâu.

Anh nghiêng rặng, người co giật vì đau đớn, rồi tiếp tục:

- Nấu sôi dầu ăn... hay nhựa thông, nếu cậu có thể kiếm được... đổ vào vết thương... Rồi băng lại...

Mồ hôi lấm tấm trên trán Giăng. Tuy nhiên, anh hứa:

- Rõ rồi. Mình sẽ làm như thế.

- Nếu mình bất tỉnh, hãy đắp băng nóng. Không rượu nho... không thịt.... Trích máu ở cánh tay trái... đừng quên, bên trái!...

Tiếng anh nói yếu dần. Rồi anh nhắm mắt.

Một giờ sau, anh lại nói, nói không ngừng. Giọng anh lúng túng, nặng nề vì anh mê sảng.

Phần III

Thầy thuốc riêng của Hoàng hậu

1

Lúc đầu, khuôn mặt ấy - một khuôn mặt phụ nữ - chỉ là một đám sương mù vô định và lộn xộn, nhìn thấy qua những cơn đau luôn tái diễn giống như những vòng tròn nhân thêm và lan truyền trên mặt nước khi một viên sỏi rơi xuống hồ. Lúc thì đấy là khuôn mặt Thần vệ nữ trong tranh, lúc lại là khuôn mặt Luxia Belacmi. Chúng thay nhau nhõn nhơ trong chỗ mờ ảo, trước tầm mắt anh. Nhưng những lúc tỉnh táo rất hiếm hoi, anh biết rằng đấy không phải nữ thần - vì bức tranh vẫn xếp ở đáy xe - cũng không phải cô gái, - vì Luxia đang ở Phlôrăngxơ.

Đôi mắt làm rạng rỡ khuôn mặt ấy, khi anh phân biệt được chúng, trông thân ái và tự lự chứ không đầy khinh bỉ như mắt của Luxia trong giấc mơ.

Anh thấy mình đứng trên quả đồi trước làng Sămpen nhìn một dáng người đứng rất thẳng đang bị trói vào cột, bao quanh cây cột ấy, những ngọn lửa đang chồm lên. Mấy bàn tay dai dẳng bám vào người anh cố lôi anh đi, lôi chính anh, Ăngtoan, đến một giàn thiêu khác còn trống nhưng đã chuẩn bị sẵn sàng. Dù anh cưỡng lại vẫn bị lôi đến gần. Có thể đọc được tấm biển đóng đầu cọc:

Ăngtônô Xecvêut, theo tà giáo,

Chuyên thực hành phép phù thủy

Kẻ xâm phạm đến người phụng sự Chúa phải chết.

Tên tà giáo Ăngtônô Xecvêut phải chết.

Cố sức vùng vẫy, anh cố gỡ thoát những bàn tay đang cố kéo anh đi. Sẽ còn những cuộc chiến đấu khác, anh biết thế, và có lẽ anh sẽ thua trong trận cuối cùng...

- Bác sĩ Ăngtônô.

Một giọng nói ngọt ngào, quen quen, vang bên anh. Anh quay đầu lại, mắt anh gặp cặp mắt lo lắng của Luxia Belacmi.

- Cô Luxia... Bức tranh...

- Đã được để ở chỗ an toàn...

Cô thay miếng vải ướt đắp trên trán Ängtoan, mùi dấm hắc bay vào mũi trong khi anh cảm thấy những ngón tay mát lạnh chạm vào da mình. Mắt anh lơ đãng nhìn căn phòng. Phòng nhỏ nhưng bày biện sang trọng, phủ toàn tơ lụa, và một bức tranh - Ängtônô nhận ra ngay đây là một trong những tranh vẽ đầu người của Bôtixeli - làm rạn vỡ bức tường. Trong góc phòng là cái bàn trang điểm, tám gương ở đáy lòng một bộ mặt gầy gò, ngo ngác, râu ria, hai mắt hờm, chiếc miệng nhăn nhó đau đớn, đang nhìn Tôniô.

- Tôi đang ở chỗ nào vậy? - Anh thều thào.

- Ở Phlôrăngxơ. Trong lâu đài Belacmi.

- Nhưng chúng tôi không rời Pađu từ hôm qua ư?

- Các anh rời Pađu đến hôm nay là một tuần lễ, anh đã ốm rất nặng vì vết thương bên cạnh sườn.

Thế là, như bức tranh liên hoàn, anh nhớ lại cuộc vật lộn trong tu viện, nghe tiếng nện chắc nịch và liên tiếp của cây đèn nến lên sọ giáo sĩ Phêlíp cảm thấy lại những cơn đau nhói dữ dội bên sườn và cực hình của cuộc hành trình thâu đêm trên xe, cho đến khi vết thương đau cùng cực làm cho anh rơi vào tình trạng mê man.

- Giảng nói với chúng tôi về cuộc chống chọi của anh để lấy lại bức tranh: anh đã rất dũng cảm, anh Ängtônô ạ.

Anh mỉm cười mệt mỏi:

- Thiếu chút nữa tôi đã không thành công!

- Tôi biết. Bác sĩ Đuyvan bảo chỉ mấy phân nữa là vết thương của anh không cứu chữa được.

- Bác sĩ Đuyvan nào?

- Một bác sĩ người Pháp. Ông đi theo quân đội Pháp sang Ý. Ông đã ở lại Ý để giảng dạy ở đại học Phlôrăngxơ.

Ängtônô thử cử động vai và bị đau buốt. Luxia luồn tay xuống dưới vai khẽ nâng anh lên. Tay cô cứng cáp, chắc chắn, nhẹ nhàng và thận trọng.

- Thế... Như thế này dễ chịu hơn.

- Cảm ơn... Cô là một y tá rất tốt.
 - Tôi chăm nom anh đã một tuần rồi, - cô mỉm cười nhắc anh.
- Có tiếng người nói vang trong hành lang. Luxia khẽ nói:
- Có lẽ bác sĩ Duyvan đến.

Một người đàn ông bé nhỏ, để râu cằm nhọn, bước vào phòng. Đôi mắt nâu của ông sáng lấp lánh trên khuôn mặt rạng rỡ vì đang vui. Trước khi quay về phía người bị thương, ông cúi xuống hôn tay Luxia.

- Thế đấy! Ông đã trở lại với thế giới này rồi đấy, phải không nào?

Ăngtônô cô mỉm cười:

- Cô Luxia đã kể cho tôi biết rằng tôi gần vượt qua con đường sang thế giới bên kia.

- Gần. Rất gần, thật thế. Nếu không có thiên tài của bác sĩ Ăngbroado Parê thì ông không tránh khỏi lối đi ấy đâu.

- Ăngbroado Parê? - Tôniô nói như một tiếng vang.

- Ông không nghe nói đến bác sĩ Ăngbroado Parê sao?

- Có phải người thợ cạo - phẫu thuật viên đã đề ra một phương pháp trị thương mới không?

- Trước kia ông ấy là thợ cạo kiêm phẫu thuật viên, - người Pháp sửa lại.

- Bây giờ ông ấy là ủy viên của Viện ngoại khoa và Y khoa ở Pari. Nhưng tôi làm cho ông mệt rồi... để xem vết thương thì hơn.

Người thầy thuốc nhỏ nhắn nhanh nhẹn có hai bàn tay êm ái và nhẹ nhàng, ông hết sức thận trọng mở băng. Như vậy mà trước khi mở đến vết thương Ăngtônô đã tái nhợt mặt và đầm mồ hôi.

-Ồ! Tuyệt lắm! Ông phải tự nhìn mới thấy được, bác sĩ Ăngtônô ạ.

- Anh ấy có thể dùng gương của tôi, - Luxia nói và đi lấy gương ở bàn trang điểm. tấm gương lồng trong khung bạc, mặt sau trang trí bằng một công trình phức tạp của nghệ thuật kim hoàn, tác phẩm này hiển nhiên là của bậc thầy về chạm trổ. Nhiều đồ đạc xinh xắn khác của phụ nữ bày trên bàn trang điểm. Qua đó, Tôniô hiểu rằng cô đã để phòng riêng cho anh ở.

Luxia cầm chiếc gương hướng cho vết thương soi vào thật rõ: dài hơn một tấc, miệng còn tấy lên vì da bị sưng, nhưng vết thương lành và sạch sẽ, một lớp thịt hồng hồng lên da.

- Có đẹp không nào? - Bác sĩ Duyvan thích thú hỏi.

Nhưng Ăngtoan sùng sốt kêu lên:

- Giăng không đốt hay sao?

- Thế là may mắn cho ông đấy, thưa ông...

- Nhưng vấn đề nhiễm trùng vết thương...

- Bác sĩ Parê đã gạt bỏ cái lý thuyết sai lầm ấy đi rồi. Khi ông Giăng thấy mình không đủ khả năng đốt vết thương như ông đã hướng dẫn, ông ấy đã điều trị bằng cách hết sức tốt mà không biết. Ông hãy trông xem nó tiến triển tốt hơn điều trị theo cách cũ biết chừng nào!

Không còn hoài nghi gì nữa về vấn đề này. Nếu vết thương được đốt cháy như trước kia bằng dầu ăn đun sôi, nhựa thông nấu lỏng hay sắt nung đỏ, một tảng thịt cháy hay cháy thành than sẽ lan khắp xung quanh, phải hàng tháng mới khô và bong khỏi thớ thịt lành đang tái tạo ở lớp dưới. Còn vết thương của anh chưa qua hết một tuần lễ, lại bị sưng ác liệt làm cho phức tạp hơn, thế mà da thịt vẫn phân minh, sạch sẽ, lành lặn và đang đà tái tạo mạnh. Điều đó làm cho Ăngtoan suy nghĩ, nếu cách điều trị mới này hiệu nghiệm đến mức ấy thì tất cả các phương pháp cũ không phải chỉ sai lầm mà còn nguy hiểm.

Bác sĩ Duyvan đang sửa soạn một miếng gạc để đắp, ông thấm vải vào một thứ thuốc nước pha chế màu vàng nhạt đựng trong lọ.

- Thứ thuốc nước này có giá trị lắm, bác sĩ Ăngtoan ạ, - ông bác sĩ vốc người nhỏ bé tiếp tục chuyện trò. - Đây là một phát minh nữa của bác sĩ Parê trứ danh đấy. Lòng đỏ trứng gà và tinh dầu hoa hồng hòa tan trong dầu thông.

Thứ thuốc đau xót cháy da làm cho Ăngtoan thở dồn, nhưng người thầy thuốc Pháp chưa quán xong băng quanh ngực anh, cảm giác mát dịu đã thay thế cho cái xót của dầu thông.

- Đấy, - ông bác sĩ nói và đi rửa tay. - Ông sẽ bình phục rất nhanh, bác sĩ Ăngtônô ạ. Con người thật sung sướng, có cả sức mạnh của tuổi trẻ... và

một cô y tá xinh đẹp mê hồn bảo vệ mình.

Luxia đỏ mặt. Màu đỏ dịu lan trên hai má cô, và lúc này Tônia lại thấy cảm giác lạ lùng là xưa kia, ở một nơi nào đó, anh đã gặp cô, đã biết cô đến nỗi như là thân thuộc. Hơn bao giờ hết, ngày hôm nay cảm giác ấy càng rõ. Anh hỏi bác sĩ Duyvan:

- Ông có luận văn nào của bác sĩ Parê không?

- Tất nhiên có chứ. Một cuốn sổ tay nhỏ về cách chữa các vết thương do bị súng bắn. Nhưng đáng tiếc là viết bằng tiếng Pháp.

- Tôi đọc được tiếng Pháp - Ăngtoan nói.

- Tuyệt vời! Để trao đổi, hãy cho tôi đọc công trình vô cùng quan trọng mà ông đã công bố về tuần hoàn qua phổi mà ông Giăng và ông Belacmi đã nói với tôi.

- Tôi vô cùng hân hạnh, - Tônia nói, hài lòng và hãnh diện.

Khi bác sĩ Duyvan đi rồi, Luxia dọn dẹp trong phòng, xếp lại mấy thứ đồ đạc, đi đi lại lại khe khẽ hát một bài hát vui.

Ăngtônia nằm suy nghĩ, anh tự bảo đến nơi nào cũng thấy có điều học tập được. Thế mà chỉ một chút nữa anh đã dành hẳn cuộc sống của mình cho tu viện và trường đại học, vĩnh viễn xa lánh thế giới bên ngoài. Đức mẹ ơi! Anh đã mất biết bao nhiêu kiến thức! Anh đã bắt đầu hiểu rằng tất cả những gì thế giới có để cống hiến không chỉ chứa đựng trong sách vở. Có biết bao nhiêu điều chỉ cần quan sát là thấy rõ ràng! Chỉ cần xông thẳng vào đấy như anh đã xông vào học thuyết về tuần hoàn qua phổi của anh và đã chứng minh nó trên xác một con lợn rừng.

Ăngtônia lĩnh hội một cách còn mơ hồ rằng sự thay đổi trong anh biểu hiện một cách suy nghĩ mới không phải chỉ trong lĩnh vực y học và khoa học mà ở tất cả, - một cách suy nghĩ đòi hỏi bằng chứng dựa trên sự kiện, thay thế cho sự thừa nhận là chân lý các ý kiến của những người có địa vị đề ra. Và anh cảm thấy rất hãnh diện khi nghĩ rằng chính anh là một trong những người đã bằng thực nghiệm mở ra một con đường mà anh sẽ theo mãi mãi trong các công trình nghiên cứu khác, với những thực nghiệm khác. Phát hiện ra sự tuần hoàn qua phổi là một việc rất quan trọng nhưng anh cho rằng biết sử dụng phương pháp thực nghiệm còn quan trọng hơn

nhiều, phương pháp này, về cơ bản, đã bị bỏ rơi từ thời các triết gia Hy Lạp cổ.

Anh ngủ thiếp đi một cách nhẹ nhàng, khi thức dậy thì Giảng Xavarinô đã thay cho Luxia. Giảng tắm rửa sạch sẽ, đầu chải gọn gàng, hồng hào, sáng sủa trong chiếc áo mới lạ.

- Thế nào! Cuối cùng thì cậu đã quyết định sống rồi đấy chứ? - anh mỉm cười hỏi.

- Mình không biết rằng vấn đề ấy còn đặt ra cho đến sáng hôm nay...

- Không phải chỉ một lần, khi ở trên đường, mình đã nghĩ rằng mình không đem được cậu còn sống tới đây. - Giảng thở dài. - Nhưng mình không làm nổi việc đốt vết thương như cậu đã bảo. Tha lỗi cho mình nhé.

- Có gì mà phải tha thứ. Bác sĩ Duyvan coi đó là việc rất tốt.

- Còn cậu, cậu nghĩ thế nào về việc ấy?

- Sau khi xem vết thương, tình trạng của nó, cách tái tạo các tế bào, mình đồng ý với ông ấy.

Giảng nhẹ nhõm thốt ra một tiếng thở dài và thú thực:

- Nói cho đúng thì mình khiếp sợ. Khi đi qua các quốc gia của giáo hoàng mình không dám dừng lại sợ rằng cáo trạng đã đi trước chúng ta. Điều khôn ngoan duy nhất, theo mình, là cần phải đưa cậu đến Phlôrăngxơ càng sớm càng tốt (Anh mỉm cười vẻ giễu cợt). Cụ thân sinh quý báu vô giá của mình sẽ thốt ra những tiếng kêu kinh hãi khi nào cụ biết rõ mình đã tiêu của cụ bao nhiêu vàng để thường xuyên đổi ngựa.

- Mình biết rằng nhờ cậu mà mình sống được, - Ăngtônô chân thành nói.

- Ô! Cậu đã cho mình một đặc ân lớn là cậu ốm. Tình trạng của cậu bắt mình luôn ở gần, vì có thể cần mình có mặt vào bất cứ lúc nào. Mình đã lợi dụng thời cơ để xúc tiến việc riêng với cô Luxia rất hấp dẫn ấy.

Ăngtônô tự hỏi vì sao anh cảm thấy thoáng khó chịu khi nghe bạn mình nói như vậy. Có chửa biết rõ, anh nghĩ thầm, không thể là anh ghen được! Luxia Belacmi đôi lúc tốt và duyên dáng và đã tỏ rõ như thế trong khi cô chăm sóc anh. Nhưng anh không quên rằng cô vốn hay gây sự, và đã không hề bỏ lỡ dịp để gây gổ.

- Ông Girôlamô và cháu gái rất vui sướng khi thấy lại bức tranh thân yêu của họ. Bức tranh sẽ được đặt ở một chỗ trang trọng trong phòng tranh lớn của lâu đài khi cậu dậy được.

- Tại sao lại đợi mình?

- Ông Belacmi dự định tổ chức một lễ khánh tiết nhỏ để chúc mừng cậu. Dù sao thì đó là điều đúng, khi ông ấy tỏ lòng biết ơn cậu vì nhát dao găm cậu đã nhận được giữa sườn do bức tranh Bôtixeli của ông ta.

- Mình không muốn có sự đền bù.

- Đừng làm trò ngốc, Tôniô. Vì bức tranh này cậu đã mất một địa vị quan trọng. Tương lai cậu sẽ ra sao?

- Một người thầy thuốc có khả năng lúc nào cũng kiếm sống được.

- Cánh tay của La Mã khá dài và cũng khá có uy quyền ở Phlôrăngxơ. Nó có thể đụng đến cậu đấy, anh bạn thân mến ạ.

- Giáo sĩ Phêlíp có thể chết. - Ăngtoan nhận xét.- trong trường hợp ấy, sẽ không ai nghi ngờ mình.

- Poocdia vẫn còn đấy, hấn vẫn sống.

- Không có Phêlíp Xăngtốt, có thể hấn chẳng làm được trò trống gì đâu. Tuy nhiên, mình hy vọng giáo sĩ Phêlíp không chết.

- Trời ơi! Cậu quá đàn độn! Hấn đã định giết cậu, phải thế không?

- Dù như thế mình cũng không muốn có một cái chết trên lương tâm và cậu cũng biết như vậy, - Tôniô nói.

- Lương tâm mình sẽ không hề cắn rứt trong trường hợp như thế, - Giảng nhận xét và buồn rầu nói thêm:

- Bọn xấu thì phải chịu khổ chứ, thật khó chịu vì chúng! Hãy nói cho mình rõ, Phêlíp có thể nghi ngờ cậu ở Phlôrăngxơ không?

- Còn quá hơn là nghi ngờ. Mình đã bảo hấn rằng mình biết người sở hữu thực sự của bức tranh và mình định đem trả lại cho họ.

- Trong trường hợp này thì, ông bạn ơi, bắt buộc cậu phải đi Tây Ban Nha.

- Đi Tây Ban Nha? Cậu điên đấy à, Giảng?

Tôniô mở to mắt, kinh ngạc, nhưng Giăng vẫn nghiêm trang nói:

- Ông Belacmi sắp đi Mađorit. Cậu biết rõ là nhà Belacmi quan hệ chặt chẽ với các chủ ngân hàng của nhà Mêđixi và họ có những nguồn lợi lớn ở Tây Ban Nha.

- Điều đó quan hệ gì đến mình?

- Sức khỏe của ông Belacmi không được tốt, ông ấy nói với mình là định đem theo một người thầy thuốc có thể thực sự tin cậy được.

- Nhưng mình có thể làm được cái gì tốt ở Tây Ban Nha? - Ăngtônô nhấn mạnh.

- Cậu nói được tiếng Tây Ban Nha không?

- Chắc chắn rồi. Mình sinh ra ở Tây Ban Nha và mẹ mình là người nước này.

- Vêdan là thầy thuốc riêng của vua ở Mađorit, - Giăng nhắc anh. - Ông ấy nhất định sẽ hài lòng khi thấy một nhà cơ thể học cỡ cậu đến Mađorit.

Tôniô mỉm một nụ cười mệt mỏi:

- Cậu không nghĩ như thế chứ! Danh tiếng nhà cơ thể học của tôi là điều phiền phức hơn là sức hỗ trợ.

- Mình không tin như thế một tí nào. Việc rắc rối giữa cậu và Phêlíp là việc cá nhân. Ở Tây Ban Nha cậu sẽ hết sức an toàn. Nếu có sự gì xảy ra, từ đây cậu vẫn có thể đi Tân thế giới được.

- Khi nào ông Belacmi đi? - Ăngtônô hỏi.

- Độ vài tuần lễ nữa.

- Mình chưa thể đi xa sớm như thế...

- Cứ yên tâm chữa cho khỏi, - Giăng mỉm cười. - Như thế mình sẽ có thời gian để xúc tiến việc theo đuổi cô gái xinh đẹp trong nhà này.

2

Khi Tôniô lại sức đôi chút, ông Belacmi gửi thiệp mời dự lễ mừng Thần vệ nữ đã trở về phòng tranh của lâu đài. Người thanh niên chóng khỏi nhờ có thứ băng thuốc dịu đau của bác sĩ Duyvan và Parê và sự chăm sóc cẩn thận của tiểu thư Luxia. Tôniô hiểu biết Luxia nhiều hơn trong những ngày

anh ốm và hồi phục, bây giờ anh đã xét đoán được về trí tuệ và sắc đẹp của cô. Luxia có kiến thức rộng một cách lạ lùng đối với một người phụ nữ.

Cho đến đầu thế kỷ thứ XIII và lúc rạng đông của các quan niệm mới thời Phục Hưng, phụ nữ ít khi được học hành. Phần đông, họ hầu như không biết đọc, càng không biết viết. Nhưng tư tưởng mới phát triển đã bao quát cả những người phụ nữ, và một số lớn trong những lâu đài lớn giàu sang của nước Ý, đã được học toàn diện như nam giới.

Trường hợp của Luxia đúng như vậy.

Nhưng Tôniô phát hiện rằng còn có một nguyên nhân khác tạo ra những ưu điểm làm phong phú trí tuệ của cô. Cha mẹ Luxia chết từ khi cô còn là một đứa trẻ nhỏ. Chú cô đã nuôi dạy cô như nuôi dạy một đứa con trai. Do đó cô hiểu biết công việc đủ loại, cả về tài chính cũng như chính trị, hiểu biết nhà bác học trẻ tuổi cho đến bây giờ chỉ khép chặt trong nhà tu và những nơi dành cho khoa học.

Bị trí tuệ nhạy bén của cô kích thích trong khi cùng chuyện trò, anh đã hé mở cho cô gái thấy những kho kiến thức thuần túy: anh nói với cô về y học, ngành mà anh đã dành cả cuộc đời, câu chuyện của họ thường chuyển thành tranh luận mê mải. Anh cho cô đọc cuốn Điều trần và ngạc nhiên xác nhận rằng cô nhanh chóng và tinh táo nắm được những vấn đề cô đọc nhất.

Trong những lúc ấy, cô nghiêm trang và chăm chú nghe Tôniô, nhưng khi anh nằm dài trên đi văng, anh thường hay nghe tiếng cô cười vui vẻ với Giăng hay với một chàng trai nào trong số những người hay đến tán tỉnh và có vẻ như không bao giờ muốn rời khỏi bậc thềm của lâu đài Belacmi. Về phần anh, anh không cảm thấy thoải mái trong những lúc hội họp phù phiếm vui chơi ấy và kiếm cách tìm nơi vắng vẻ để nghiền ngẫm các luận văn của Ăngbroador Parê, học tập phương pháp anh chưa từng biết và cách tấn công vào bệnh tật hoàn toàn mới của ông; hoặc anh vùi đầu đọc một trong biết bao nhiêu cuốn sách ở tủ sách tuyệt vời của ông Belacmi.

Buổi lễ treo bức tranh của Bôtixeli diễn ra rất ngắn gọn nhưng đầy xúc cảm. Rất nhiều người trong số những nhân vật quan trọng nhất của Phlôrăngxơ đã nhận lời mời của ông chủ ngân hàng: nghệ sĩ, kiến trúc sư, những người của Nhà thờ, thầy thuốc, thương nhân. Ông Girôlamô không tiếc lời ca tụng Tôniô đã tìm được bức tranh nổi tiếng và đem nó đến Phlôrăngxơ nhưng ông cũng hết sức kín đáo, không nói lộ một chi tiết nào

về cách bức tranh được trả về lâu đài. Ông cũng không hề động chạm đến những sự cố đã đánh dấu việc hoàn lại này. Ngược lại, ông nhiều lần nêu ra những công trình của Ăngtônô ở Pađu và ông nói tốt đến nỗi cuối buổi lễ một nhóm bác học chân chính đã đợi anh để khen ngợi và thảo luận tác phẩm của anh.

Trước khi chia tay họ, Ăngtoan hứa sẽ nói chuyện về tuần hoàn qua phổ trước giới y học ở Phlôrăngxơ và nói một buổi nữa với các giáo sư y khoa trong trường đại học đường Pidơ, một trường được tôn trọng nhất trong những nhà trường đã mở ở nước Ý hồi bấy giờ.

Anh ngạc nhiên và hơi buồn thấy Luxia vắng mặt một cách khó hiểu trong buổi lễ mà cô biết rõ ngày giờ hơn ai hết và liên quan trực tiếp đến cô, vì bức tranh là tài sản riêng của cô. Khi khách đã từ biệt ra về, Tôniô hỏi ông Belacmi về cô. Nghe anh hỏi, đáy mắt ông loé lên một ánh sáng thích thú:

- Phải thứ lỗi cho nó thôi... nó hơi mệt... Không có gì nghiêm trọng đâu.
- Có lẽ cô ấy mệt vì chăm nom cho tôi? - Người thanh niên hỏi.
- Không phải thế đâu.

Ông Belacmi vừa nói vừa mân mê chiếc dây vàng nặng trĩu.

- Chắc ông Giăng đã nói với ông là tôi phải đi Tây Ban Nha?
- Vâng, anh ấy có nói.

Cách gọi tên thân mật “Giăng” không lọt qua sự chú ý của Ăngtoan. Giăng hình như đã tiến bộ thực sự và nhanh chóng trong tình bạn với nhà Belacmi. Ông chủ ngân hàng nói tiếp:

-Tôi sẽ rất yên tâm nếu ông nhận lời cùng đi với chúng tôi, với tư cách là thầy thuốc riêng của bản thân tôi.

Tôniô hỏi:

- Ông có chắc rằng không phải chỉ do lòng biết ơn thôi thúc mà ông dành cho tôi việc làm cảm động và vinh dự này không?
- Không phải thế! - ông chủ ngân hàng lập tức phản đối. - Đã một thời gian rồi, tôi thấy ở đây có cảm giác ngột ngạt. - Ông đặt bàn tay lên tim. - Và thỉnh thoảng tôi bị đau nhói suốt cánh tay trái. Bác sĩ Duyvan cũng đồng

ý rằng tôi cần được một bác sĩ có khả năng chăm sóc, theo dõi, và nói thực tình thì tôi không tin tưởng một chút nào ở khoa y học của người Tây Ban Nha.

Ăngtoan quả quyết nói:

- Tuy vậy họ cũng có một số thầy thuốc giỏi. Nhưng không nhiều nếu căn cứ vào danh tiếng của họ.

Cùng đi Tây Ban Nha với ông Belacmi và Luxia! Viễn cảnh này rõ ràng là có nhiều điều ích lợi đáng chú ý. Nhưng như thế cũng có nghĩa là cắt đứt mọi mối liên hệ còn ràng buộc anh với trường đại học Pađu yêu quý, những mối liên hệ ấy rất mỏng manh nhưng chúng vẫn “tồn tại”. Nếu giáo sĩ Phêlíp chết vì những vết thương kia, rất có thể không ai nghĩ đến việc nghi ngờ người thầy thuốc trẻ đã góp phần vào vụ tối biến ấy, mọi ngờ vực sẽ hướng về phía những tên trộm đã chiếm hữu bức tranh đắt tiền. Không còn sự căm ghét sâu độc và dai dẳng của tu viện trưởng đối với anh thì mọi điều buộc tội sẽ được bỏ qua. Trong trường hợp ấy, sau một thời gian chờ đợi hợp lý, anh có thể trở lại Pađu và tiếp tục lại các công trình về giải phẫu học.

Nhưng - đấy chính là một chỗ gay go nhất đối với anh - anh không có một chút khả năng nào để biết rõ những gì đã xảy ra ở Pađu sau khi anh trốn. Cũng không biết tu viện trưởng đã tin ở Batixta Poocdia tới mức độ nào. Nếu cố ý hỏi thăm tin tức, Ăngtoan rất có thể sẽ mạo hiểm tập trung sự chú ý đến mình và sẽ gây nên một nguy cơ nghiêm trọng. Sự khôn ngoan khuyên anh đặt khoảng cách giữa anh và Pađu càng xa càng tốt. Vậy anh còn tìm được cách gì hơn là đi Tây Ban Nha?

Tiếng nói của ông Girôlamô Belacmi đưa anh ra khỏi những suy nghĩ của mình:

- Ông không cần trả lời ngay đâu, bác sĩ ạ.

- Xin ông thứ lỗi. Tôi nghĩ đến kết quả của một quyết định như vậy... Chắc ông đã biết, diễn đàn của giáo sư giải phẫu học đã được dành cho tôi ở Pađu.

Ông chủ ngân hàng nghiêm mặt:

- Nếu ông từ bỏ tất cả vì hết lòng với chú cháu tôi, chúng tôi thực tình biết ơn ông.

Ăngtoan mỉm cười:

- Mọi sự diễn ra chắc theo chiều hướng tốt, thường thì như thế. Tôi đã học được những điều tôi sẽ không bao giờ học được ở Pađu nhờ có bác sĩ Duyvan và bác sĩ Ăngbroado Parê. Vậy thì tại sao tôi lại không học được những điều mới nữa ở Tây Ban Nha?

- Thế là ông nhận lời?

- Rất vui lòng nhận. Nhưng tôi không thể đi ngay được do vết thương còn đau và tôi cũng không muốn làm ông bị chậm trễ.

- Tôi đã xem xét vấn đề này, - người chủ ngân hàng nói. - Một tuần lễ nữa chú cháu tôi phải đi, vì Đức Hoàng hậu Tây Ban Nha, chúng tôi có quan hệ họ hàng xa với ngài qua gia đình họ Mêđixi, muốn ban ơn cho Luxia làm nữ quan hầu cận người.

- Tôi có thể ở lại và đến chỗ ông sau không?

- Được chứ. Chúng tôi có một biệt thự ở gần biển, ông có thể nghỉ ở đấy cho khỏi hần. Không khí biển sẽ rất tốt cho ông. Một trong các tàu biển của tôi sẽ đi Bacxolon trong một tháng nữa: ông có thể đáp tàu ấy đến chỗ chúng tôi ở Mađơrit.

Ăngtoan nghiêng đầu tỏ vẻ biết ơn. Khi ông Belacmi đi khỏi, anh ngồi trầm ngâm rất lâu bức tranh đã trở về vị trí của nó trên tường phòng tranh. Anh nghĩ rằng chung quanh anh tất cả đều đã thay đổi. Chỉ vẻ đẹp của nữ thần là vẫn như thế, là bất tử. Trong căn phòng tranh tối tranh sáng mà bóng hoàng hôn đang thông thả buông xuống, đôi môi của nữ thần hình như mỉm cười dịu dàng cảm ơn anh, và anh cảm thấy thấm vào người một cái gì ấm áp, thân thiết, một mối giao cảm tinh thần với nàng. Thế là những điều nghi hoặc của anh dịu xuống. Nữ thần đã bí mật tiếp cho anh một sức mạnh mới. Dù công việc gì đã tiến hành vì nàng, việc gì đã làm vì nàng đều đáng tôn trọng; Lúc này Ăngtoan hiểu như thế. Chính nàng đã đưa anh từ Pađu đến Vonido, từ Vonido đến Phlơrăngxơ. Vậy thì tại sao nàng lại không đưa anh đến Tây Ban Nha?

Lúc này anh đã chắc chắn rằng số phận mình sẽ được hoàn tất theo một đồ bản mà nét vẽ đã hình thành từ hôm anh gỡ cuộn tranh bụi bặm trong kho của tu viện ra, và lặng lẽ thán phục, ngắm nghía lần đầu vẻ đẹp tuyệt kỳ của Nữ thần.

Bức đồ bản ấy như thế nào, anh chưa có khái niệm gì về nó. Nhưng đồ bản ấy tồn tại, được xác định mục đích cụ thể và anh sẽ chỉ biết nó qua từng chặng đường đã vạch sẵn cho anh, không thể nghi ngờ gì về điều đó nữa. Không còn nghi ngờ gì nữa, anh sẽ đi theo con đường ấy.

3

- Vẫn si mê tranh và hội họa sao, Tôniô?

Tiếng Giảng chen vào trong ý nghĩ của Ăngtoan.

- Ô! Tìm đâu ra một con người thực như bức tranh này? - Anh hỏi lại, giọng bối rối.

Giăng cười:

- Ô! Có đấy, ông bạn ơi. Còn mình, mình thích sự hoàn hảo bớt đi và phần duyên dáng tăng lên. À này, mình đã gặp ông Belacmi. Cậu đi Tây Ban Nha với chúng mình hả?

- Cậu cũng đi à? - Ăngtoan ngạc nhiên hỏi.

- Tất nhiên rồi!

- Không thể như thế được. Mình không thể cho phép cậu làm việc ấy đâu. Cậu đã hy sinh nhiều vì mình rồi.

Giăng cười thoải mái:

- Nếu thế thì cậu cứ yên tâm, vì chuyến đi này không phải vì cậu. Cha mình đã rất vui lòng khi mình đề nghị ông cụ cho mình làm đại diện hãng của ông ở Mađorit.

- Thế việc cô Luxia cũng đi Mađorít không có gì liên quan đến việc cậu quyết định trở thành thương gia chứ, mình đoán như thế?

- Tuyệt đối không! - Giăng trắng trợn khẳng định. - Chỉ vì mình chưa bao giờ đi Tây Ban Nha.

- Nếu thế thì tại sao không đi với gia đình Belacmi trong đoàn đi đầu tiên?

- Đấy... đấy chính là... điều mình định hỏi cậu... - họa sĩ nói, giọng kém vững vàng.

Ăngtônô mỉm cười:

- Cậu cứ đi đi, đừng lưỡng lự nữa. Mình không muốn là gánh nặng cho cậu.

Giăng đi ra, mặt rạng rỡ và tâm hồn thanh thản. Còn Tôniô, anh không cảm thấy muốn đi nằm một chút nào và thông thả đi ra khu vườn xây kín, chạy dài ở phía sau lâu đài Belacmi. Khí nóng bức bối của mùa thu dịu hẳn đi ở nơi này do hơi mát của con suối róc rách, xối thành dòng thác nhỏ từ trên cao của khu vườn trái sỏi và rì rào lẫn vào dưới chân bức tường ở xa gần nhất.

Trong khi anh cúi xuống hồ nước trong tư tưởng của anh ngược trở lại phía sau, đến với Pađu và con sông Bakigoliôn của anh, đến với giáo sư Phalôpiut tốt bụng. Cái mà anh đã góp phần thêm vào các kiến thức về con người - anh cay đắng nghĩ - đã bị lòng căm ghét và tham lam nuốt chửng mất, tương lai anh bị hủy hoại do giáo sĩ Phêlíp Xăngtốt thêm muốn cái đẹp của bức tranh Thần vệ nữ của Bôtixeli. Cái đẹp nhất là giá trị của nó.

Rồi sự việc xảy ra như trong một giấc mơ, dù Tôniô biết rằng mình đang thức. Khuôn mặt đẹp của Thần vệ nữ phản chiếu trên mặt nước trong bóng hình thành rõ và sinh động dưới mắt anh, Ăngtoan nín thở run run cúi đầu xuống gần mặt nước long lanh để tiếp tục theo dõi ảo ảnh của mình, khi ấy một giọng nói trong trẻo hỏi anh:

- Nhìn gì chăm chú thế, ông thầy thuốc?

Ăngtoan vội quay lại: Luxia Belacmi đang đứng gần bức tường sỏi và mỉm cười. Có phải tiểu thư Luxia không? Có phải Thần vệ nữ không? Hai mắt mở to, tim đập mạnh, Ăngtoan lần lượt nhìn hình ảnh trong gương hồ và nguyên bản ở đằng sau anh: không còn gì phải nghi ngờ nữa rồi.

- Không thể thế được! - Anh nói giọng khàn đi - Cô là thần vệ nữ của Bôtixeli à?

- Đúng thế, - cô lơ đãng nói, - Cả Phlôrăngxơ đều biết điều đó.

Ăngtoan đặt bàn tay lên trán nóng bỏng:

- Thế ra vì thế mà khuôn mặt của cô rất thân thuộc với tôi ngay từ lần đầu tiên tôi thấy cô... Nhưng tôi vẫn chưa hiểu... sự việc không thể như thế được.

Luxia đến chiếc ghế băng đá hoa trên bờ hồ và ngồi xuống:

- Giải thích sự giống nhau này rất đơn giản. Bà cô tôi, Ximônêta Vexpuxi là mẫu của Bôtixeli khi ông ấy vẽ Thần vệ nữ.

- Và cô đã thừa hưởng các nét, vẻ đẹp của bà ấy đến như thế!... Đây là một phép lạ, nhưng có thể có được! Đúng thế!

- Tôi ngạc nhiên rằng cả anh và Giăng đều không biết việc này, - Luxia nói, rồi cô nói sang chuyện khác ngay lập tức. - Anh đi Tây Ban Nha với chúng tôi phải không?

Nhưng Ăngtoan không nghe thấy cô nói, phép lạ của Thần vệ nữ đang tràn đầy lý trí, tâm hồn anh. Thần vệ nữ của anh đang sống động một cách tuyệt diệu trong con người của Luxia Belacmi. Bây giờ anh đã hiểu được điều bí mật này, anh ngạc nhiên là ở Pađu anh đã không tự mình nhận thấy sự gần gũi này. Nhưng nếu không biết rõ mối liên hệ giữa Luxia và Ximônêta thì sự việc này quả kỳ lạ không thể tin được!

Luxia nhắc lại:

- Anh đi Tây Ban Nha với chúng tôi đấy chứ?

- Tha lỗi cho tôi, - Ăngtônô ân hận nói. - Tôi vẫn đang nghĩ đến sự giống nhau lạ lùng này.

- Anh chưa quyết định gì hết hay sao?

- Ồ!... Rồi, rồi đấy! Tôi đi chứ, tất nhiên thế, - anh mỉm cười tinh quái. - Dù sao thì cũng đừng quên rằng đầu tôi vẫn đang được treo giải thưởng.

Cô đặt bàn tay lên tay anh. Các ngón tay cô ấm và mềm. Sự thông cảm lẫn nhau và tình bạn hình như gắn bó họ với nhau... Luxia khẽ nói:

- Anh đã mạo hiểm cuộc sống của mình để lấy lại bức tranh Thần vệ nữ cho tôi, tôi biết như thế, Tônô ạ.

Bỗng Ăngtoan có cảm giác rất lạ lùng nhưng rất rõ là mình có tội, gần như một tội bất kính, vì để Luxia dù trong khoảnh khắc, chiếm trong tư tưởng và tình cảm của mình vị trí đã dành cho Nữ thần. Tự nhiên anh gỡ bàn tay đang nhẹ nhàng nắm tay anh và đặt tay cô xuống ghế.

Hai má Luxia đột nhiên đỏ bừng lên và mắt cô nảy lửa, cô xẵng giọng hỏi:

- Tại sao anh lại rút tay ra?

- Tôi... tôi không biết gì cả... - Anh đáp ứng, ngạc nhiên vì sự thay đổi giọng nói và thái độ của cô.

- Có phải vì tôi đã nói đến Thần vệ nữ không?

- Tôi không thấy điều đó có thể tạo ra cái gì khác biệt, - anh vụng về phản đối.

- Trong khi anh mê man, anh nói không ngừng, nói luôn miệng, anh chỉ gọi nàng mà thôi, - Luxia tàn nhẫn nói tiếp: - nàng là gì đối với anh, Tôniô?

Anh cúi đầu:

- Giảng bảo tôi say mê nàng.

- Anh có như thế không?

- Tôi cũng không biết nữa, - anh thực thà nói. - Tôi luôn luôn chú ý đến nàng.

- Nhưng nàng có phải là người thực đâu?

- Đối với tôi nàng có thực, - anh đơn giản nói. - Với tôi, nàng cũng thực, cũng sống động như... như cô vậy...

Luxia vùng đứng dậy.

- Thôi được! Hãy giữ lấy Thần vệ nữ của anh, nếu đây là điều anh mong muốn, anh thực là điên rồ.

Giọng cô chua cay, Tôniô có thể đoán chắc rằng trong giọng ấy có lẫn tiếng thổn thức, khi cô vùng quay đi làm áo bay phấp phật và chạy ra khỏi vườn.

Ăngtônô nhìn cô chạy trốn cau mày lại. Tại sao Luxia lại tỏ ra bối rối như thế? Trước khi nổ ra trận cãi nhau này, họ cảm thấy gần nhau hơn bao giờ hết, Tôniô nghĩ một cách êm ái đến sự thân thiết tin tưởng đã gắn bó họ mấy phút trước đây. Ngay ngày mai anh phải gặp Luxia để hỏi điều gì đã làm cô phật ý. Anh rất yêu cô, đúng thế, anh yêu cô một cách dịu dàng vì cô đúng là chị em với nàng Vệ nữ thần tiên trong tranh, có lẽ là em nhưng ngang hàng nhau về sắc đẹp.

Mọi sự thật vô cùng phiền phức. Và Ăngtoan bỗng cảm thấy mệt mỏi và rất chán nản.

Giăng Xavarinô vội vã đi qua phòng tranh rộng với ý định tìm gặp Luxia, khi anh nghe tiếng cô đang cao giọng giận dữ quát tháo một người nào đó. “Tôi ghét người!” cô hét lên, rồi cô nhắc lại, giọng cao hơn: “Tôi ghét người!”. Sau đó vang lên tiếng gót giày nhỏ của cô giẫm trên gạch một cách giận dữ.

Khi anh thấy cô, cô đang đứng trước bức tranh lớn vừa treo lên chính ngày hôm nay. Anh ngạc nhiên thấy chỉ có mình cô.

- Cô Luxia, - anh gọi, - cô Luxia, có cái gì không ổn thế?

Luxia thở nhanh, mắt nẩy lửa, xoay gót giày quay về phía anh:

- Anh hỏi gì tôi? - Cô hét.

- Tôi đi tìm cô với ý định mời cô cùng chơi một ván bài “kiên nhẫn”²⁹ - Giăng nói.

- Kiên nhẫn à?

Cô thốt lên trong tiếng cười pha nước mắt, ần giấu cơn căng thẳng thần kinh đáng sợ.

- Anh không thể tìm được cái gì ngu xuẩn hơn thế à?

- Cô giận ai thế? Ai làm cô giận thế? - Giăng hỏi, - Cô đang ôn lại một vở hài kịch phòng khách đây à?

- Tôi tức giận người đó, - cô to tiếng trả lời, nhấn mạnh lời nói bằng những cái giậm chân giận dữ, nhấn mạnh lời nói bằng những cái giậm chân dữ, trong khi tay chỉ bản sao của chính mình, nhưng khoả thân và họa thành tranh.

- Chúa ơi! Nhưng nàng chính là cô, cô là nàng! - Giăng thốt lên. - Khuôn mặt nàng giống hệt mặt cô và nếu khoả thân, chắc cô cũng đẹp như thế.

Cái tát Luxia giáng vào má anh vang lên chắc nịch:

- Tại sao anh dám cho phép anh nói thế?

Giăng xoa má và nhăn nhó cười một cách hài hước:

- Xin cô tha thứ cho trí tưởng tượng của tôi. Tôi là họa sĩ. Và tất nhiên là tôi nghĩ đến toàn thể.

- Anh sẽ không có dịp nào để thử xem trí tưởng tượng của anh có đúng không đâu, - cô thốt ra, giọng chanh chua - nếu đó là điều anh muốn gợi ý.

- Xin cô tin tôi, anh năn nỉ, hãy tin tôi. Tôi không hề có lúc nào nghĩ đến việc gợi ra một điều như thế!

Nhưng trông cô đứng đấy, thẳng thắn, kiêu hãnh như một cái cây đang sức trẻ, có thể dễ dàng xác định rằng không có cái gì là không hoàn hảo ở cô. Sự hoàn hảo của cô chính là sự hoàn hảo của Thần vệ nữ: vẻ tuyệt mỹ của đôi vú nhỏ và đẹp, dáng hoàn mỹ của thân người dong dong, của những mắt cá chân thanh tú ngoài sức tưởng tượng và của đôi chân bé nhỏ. Tất cả những điều đó cụ thể hóa và bổ sung đầy đủ sự giống nhau giữa người sống và bức tranh. Từ hình dáng đến bộ mặt, Luxia Belacmi là phản quang của Thần vệ nữ của Bôtixeli.

- Nhưng tại sao...

Anh ngừng bật câu nói của mình và chuyển từ câu hỏi đến tiếng kêu kinh ngạc:

- Đây rồi! Ximôneta Vexpucxi, đúng rồi! Amêrigô Vexpucxi là ông cô.

- Và Ximôneta là bà cô tôi, - Luxia bổ sung.

- Do một biểu hiện kỳ diệu của vấn đề thừa kế, cô có thể là hình bóng của bà rất rõ ràng. - Anh nhăn nhó một cách tức cười. - Như một chuyện tiên vậy.

- Chuyện nàng tiên ác, - Luxia cau có trả lời.

- Nhưng cô rất kiêu hãnh về dòng họ Vexpucxi kia mà, tại sao cô lại ghét nàng?

- Vì anh ấy yêu nàng.

- Ai?... Tôniô à?...

- Phải. Anh ấy gần như thú nhận điều đó với tôi.

- Nhưng cô đâu có thể yêu một người thô thiển như cậu ấy?

- Tôniô không phải là người thô thiển! - Cô quát lên và bùng bùng nổi giận. - Anh ấy là một người tuyệt vời, kỳ diệu.

Giăng nghiêm nét mặt lại:

- Cô nói đúng. Còn hơn như thế nữa. Nhưng khi nào...

- Anh ấy không yêu tôi, - Luxia nói. - Ít ra thì anh ấy cũng không yêu con người bằng da bằng thịt này của tôi!

Giăng lắc đầu:

- Một sự đều rồi mù và phức tạp, - anh thở dài. - Cô yêu Tôniô, nhưng Tôniô yêu nàng Vệ nữ trong tranh. Mà cô lại là chị em với nàng Vệ nữ này. Nếu là một bài toán Ócolit những sự việc ngang bằng với một sự việc, cũng ngang bằng giữa chúng với nhau, Tôniô sẽ yêu cô.

- Nhưng đây lại không phải là một bài toán của Ócolít. - Cô rên rỉ. - Anh ta không yêu tôi.

- Nếu như vậy, tại sao cô không thử yêu một người nào khác? Tôi đây, chính tôi đã mòn mỏi trái tim vì cô...

- Tôi nghiệp Giăng!

Cô mỉm cười chế nhạo một cách duyên dáng:

- Đã bao nhiêu lần trái tim anh mòn mỏi rồi?

Anh năn nỉ:

- Nhưng chưa bao giờ nồng nhiệt như đối với cô.

- Anh vẫn đi Mađorit chứ?

- Trừ khi cô muốn điều trái lại.

- Chắc chắn là không rồi, tôi vẫn muốn anh đi. Chúng ta đã chẳng là bạn tốt với nhau trong những tuần lễ gần đây là gì?

Giăng ngả đầu, đặt tay lên ngực:

- Cô đã cho tôi một cuộc sống mới. Vả lại, Ăngtônô lại có thể quyết định làm tu sĩ. Biết đâu đấy?

- Đấy chính là điều tôi lo sợ, - cô thở dài. - Thế giới ngoài nhà tu là một thế giới rất độc ác với anh ta. Anh ta cần đến chúng mình. Giăng ạ.

- Có lẽ, - Giăng nói với một vẻ cay đắng. - Có lẽ chúng mình phải giúp cậu ấy giải bài toán của Ócolit chẳng?

- Không. Tôi tin rằng điều đó sẽ tự thu xếp được khi tôi đặt quyết tâm vào nó.

- Cô có vẻ tự tin quá, - Giăng ngạc nhiên.

Cô nghiêm trang nói:

- Các sự việc thường được dàn xếp theo dự định của tôi. Có lẽ anh không biết rằng ngay trước khi chúng tôi rời Vonido, tôi đã biết bức Thần vệ nữ của Bôtixeli ở Pađu?

Anh nhìn cô, vẻ không tin rõ ràng:

- Vậy ra cô cố tình để nó ở đây để buộc Ăngtoan đem đến Phlôrăngxo cho cô?

- Anh ấy đã đến, phải không? - Luxia mỉm cười nói.

- Đức mẹ linh thiêng ơi! Phụ nữ các cô có thể làm bất cứ việc vì tình yêu. Nhưng lúc ấy cô mới chỉ trông thấy cậu ta thôi chứ gì. Con người sung sướng ấy...! Cô chưa thể quyết định ngay rằng...?

- “Tôi đã quyết định...” ngay từ hôm tôi gặp anh ấy, - cô chân thật nói. - Bây giờ anh hiểu rõ tại sao tôi cảm thấy chắc chắn rằng mọi việc sẽ tự nói sắp xếp theo dự định của tôi rồi phải không? Và tại sao anh không nên nói lộ với anh ta là tôi yêu anh ta chứ?

- Trong thời gian ấy, cô và Ăngtoan nhảy múa như những con rối ở đầu một sợi dây! - Giăng xác nhận.

- Gần giống như thế.

- Tôi sẽ không để lộ điều bí mật của cô, - anh mỉm cười vui vẻ hứa. - Hơn nữa, tôi rất thích xem trò múa rối.

5

Sau khi tiễn ông Belacmi, cháu gái và Giăng Xavarinô lên chiếc thuyền buồm nhỏ đưa họ đi Tây Ban Nha và Mađorit, thủ đô mới của Philip đệ nhị, Ăngtônô quay về biệt thự Belacmi. Anh không có việc gì làm hơn là nằm dài dưới ánh nắng mặt trời trên bãi cát vàng của biển Ligurien và bơi trong nước ấm để cho da rám nâu và cho những chỗ lõm ở hai sườn và má đầy lại.

Bác sĩ Duyvan đã tặng anh một cuốn sách nhỏ của Ăngbroado Parê và đã hào phóng thêm vào đây một hộp đựng dụng cụ phẫu thuật giống như loại mà nhà ngoại khoa lớn người Pháp vốn ưa thích.

Ăngtoan đã tận dụng thời gian một cách sáng khoái để nghiên cứu chi tiết những phát minh quan trọng của Parê trong lĩnh vực ngoại khoa và để tưởng tượng đến những cái mới anh sẽ học được ở Mađorit, ở đây anh mong được làm việc với Vêdan... Một dự định đáng say mê.

Vì nhà cơ thể học này là thầy thuốc riêng của Vua Tây Ban Nha và đi theo người đến mọi nơi, Ăngtoan lường trước rằng anh sẽ thấy ông thử dùng phương pháp của Parê, chắc không thiếu gì dịp để ông áp dụng cách điều trị vết thương theo phương pháp ấy. Anh càng nghĩ càng nóng nảy bồn chồn, muốn bắt đầu ngay giai đoạn mới của một cuộc sống đã khá rối ren.

Nhưng điều anh phát hiện rất rõ là anh cảm thấy rất thiếu sự bầu bạn của Luxia, sự bầu bạn đầy an ủi và niềm vui, cho đến lúc rủi ro bị cô mắc trong khu vườn êm ả dưới bóng hoàng hôn. Tônia đã nhớ lại từng lời khi họ trò chuyện với nhau mà vẫn không nắm được nguyên nhân của cơn nổi nóng bất thành linh của Luxia. Hơn nữa, cô còn tỏ ra rất lạnh lùng với anh trong suốt một tuần lễ trước khi cô đi, và Giảng hầu như cũng không gặp cô, hình như cô rất bận rộn vì phải chuẩn bị cho cuộc hành trình.

Khi chiếc tàu anh sẽ đi sắp kéo buồm, Ăngtônia thu thập những của quý của anh trong đó có cuốn sách nhỏ của Ăngbroado Parê và hộp đựng dụng cụ phẫu thuật bác sĩ Duyvan tặng anh rồi lên đường đi Pidơ, nơi sẽ lên tàu. Thuyền trưởng tiếp anh trong khoang riêng, như thế mới xứng đáng với thầy thuốc riêng của ông Belacmi và người hầu đem hành lý của anh vào căn phòng tốt nhất trên tàu, trong khi anh đứng trên boong để xem cảnh tấp nập vui vẻ lúc khởi hành.

Đứng tựa lan can tàu, anh thấy trước mắt mình là một bức tranh: những khu nhà xây bên bờ biển, những cánh buồm nhiều màu sắc của các thuyền đánh cá cùng với đoàn người vui cười, cảnh náo động trên cảng, những dòng người bốc xếp mặc quần áo cũ rách rưới giống như đàn kiến chăm chỉ đang đi lại, bốc hàng lên tàu đi Tây Ban Nha.

Phía bên kia các mái ngói, vươn lên hình dáng cao và nghiêng của tòa tháp mà bao nhiêu người còn chế giễu sau nhiều thế kỷ đã trôi qua. Phải đến năm mươi năm rồi, khi một giáo sư ở Pidơ, người ta gọi ông là Galilê, mà

có những người cho là điên, đã thả một cục sắt nặng từ tòa tháp xuống và qua đó phát hiện ra một trong những định luật lớn về vũ trụ. Giờ đây, Ăngtônô chỉ thấy kiến trúc đứng nghiêng một cách xấu xí và càng xấu gấp bội vì sau lưng nó là các tháp chuông duyên dáng và các mái nhà màu sắc vui tươi.

Con tàu rung lên: các thủy thủ chân đất chạy trên boong chuẩn bị kéo buồm và những người bốc xếp cuối cùng rời cầu tàu. Dây buộc tàu vào bến đã thả ra. Một đám người vô công rời nghề đang chen chúc nhau nghếch bộ mặt tò mò lên nhìn con tàu.

Mắt Ăngtoan lơ đãng nhìn chỗ nọ chỗ kia. Bỗng mắt anh bắt gặp một bộ mặt, bộ mặt trong cả đám người này mà anh không rời mắt. Chúa ơi! Chỉ trông thấy cái mặt hùm hụp ấy anh đã phát buồn nôn. Run rẩy, anh vội vàng rời lan can quay vào thật nhanh và loạng choạng tiến đến cửa phòng. Thuyền trưởng đang đi vội vã dọc boong tàu ngăn anh lại và nắm cánh tay anh:

- Trời ơi! Bác sĩ! Ông ốm đấy à? Trông ông trắng bệch như những cánh buồm của tôi vậy!

Ăngtônô lắc đầu bình tĩnh lại và nói:

- Chỉ một lát sẽ khá ngay thôi.

Thuyền trưởng quay về phía một chú thủy thủ bé gọi:

- Lại đây, bé con. Đưa bác sĩ Ăngtoan đến phòng ông. Nhanh lên!

Ăngtoan thoải mái vô kể khi nhìn thấy giường của mình, nằm xuống giường người anh còn run rẩy. Thằng bé nói léo xéo.

- Trời ơi! Chắc là ngài đã trông thấy ma hiện hình rồi!

Ăngtônô ném cho thằng bé một đồng tiền và nó đi ra.

Ma ư? Ồn chúa nếu chỉ là như thế.

Cái mà Tôniô trông thấy trong đám đông, đó là bộ mặt tròn, chiếc đầu tóc ngắn, nét mặt chất phác của Batixta Poocdia, người của Tòa án tôn giáo và là con quỷ sủng ái của giáo sĩ Phêlíp Xăngtốt.

Ánh đèn của Mađorit nhấp nháy trong đêm vừa xuống khi chiếc xe từ Guyađagiara đang lao nhanh qua quãng dốc đến cầu sông Madanaret và vượt cầu trong tiếng leng keng vui nhộn đổ vào thành phố. Ở độ cao này, hơi lạnh đầu thu đã thoảng trong không khí. Từ Puerta del sol - cửa Đông thành phố - chiếc xe vẫn lắc lư trên con đường lát đá tròn tiến đến phố Ancala rộng rãi. Trên các ngọn đồi nhìn thẳng xuống dòng sông Mandananet, khu Cung điện vươn cao trên thành phố, tối sầm và có vẻ như đe dọa. Mađorit lúc ấy chưa phải là một thành phố so sánh được với Bacxolon, với Tôledơ hay cả với Cadich, nhưng rõ ràng là thành phố trẻ này sẽ được phát triển trong tương lai gần đây vì Philip đệ nhị đã chọn nó làm thủ đô.

Ăngtoan Xécve người đau như dằm, ê ẩm, mệt mỏi sau nhiều ngày đi trên những con đường núi rất xóc, các đoàn xe hình như tiến lên từ cái lầy này đến cái lầy khác. Đã từ một tuần nay anh rời Bacxolon, cuộc hành trình vất vả làm anh mệt rũ rời. Anh ngoái ra ngoài và hỏi người đánh xe:

- Bác có biết quán cơm Ba Thầy Dòng không?
- Biết chứ ạ. Quán ấy gần Hoàng Cung.
- Tôi muốn xuống chỗ ấy.
- Thưa ông được ạ.

Người đánh xe dừng lại trong một cái sân có những đèn lồng chiếu sáng trên vòm cửa ra vào, Ăngtoan trông thấy tám bảng đang đu đưa cọt két với các chữ thép vàng sáng loáng: Ba Thầy Dòng. Mặc cho người phục vụ đem hành lý của anh xuống, Ăngtoan tò mò nhìn xung quanh. Đường phố trước mặt quán cơm rộng rãi và vừa lát lại bằng đá tròn. Phía đối diện, những bức tường cao bao bọc khu đất xung quanh hoàng cung gần như dài suốt phố. Ở góc đường, một người lính đứng gần chòi canh có đèn sáng đang gác cửa chính.

Sau khi Philip II lên ngôi ở Tây Ban Nha, Mađorit cho đến khi ấy chỉ là nơi tụ họp để đi săn đã được hứa hẹn nâng lên hàng thủ đô. Độ cao của nó được các hoàng thân ưa thích, vì khi chiều xuống, ở đây mát mẻ dù giữa mùa hè.

Cha của vua mới, Hoàng đế Sácơ Canh thường quen đến Valađôlit nghỉ trong những ngày nghỉ hàng năm ở Tây Ban Nha, nhưng Philip, người Tây

Ban Nha do dòng dõi và do thiên vị³⁰, đã chọn địa điểm cho chính phủ đóng gần trung tâm vương quốc và lấy Mađorit làm nơi ở duy nhất của mình.

Ăngtoan đi vào quán ăn theo sau người hầu mang hành lý của anh. Ngay lúc mới vào, mũi anh đã được thưởng thức mùi thịt lợn nướng và rượu nho nóng thơm nức, tai anh nghe tiếng chạm các cốc bia, cốc rượu nho và tiếng nói chuyện ồn ào.

Quán cơm Ba Thầy Dòng có vẻ là nơi rất được ưa chuộng, Ăngtoan thừa nhận điều đó khi anh đi qua gian phòng đầy người. Ở giữa phòng, chậu than cháy rực, than đỏ hồng và một con lợn đang quay nổ lép bép. Một người lùn, lưng dị dạng do một cái bướu to đang ngồi xồm trước lửa và quay chiếc xiên.

Chủ quán tươi tỉnh, phấn khởi ra mặt vì đông những vị khách có túi tiền đầy ních.

- Hân hạnh được phục vụ ngài, - ông ta nói.

- Chào ông.

Những câu nói tiếng Tây Ban Nha ngập ngừng trên miệng người mới đến:

- Tôi là bác sĩ Ăngtônô Xecvêut, thầy thuốc ở Phlôrăngxơ.

Chủ quán cúi chào:

- Tôi đã biết, thưa bác sĩ. Ông Xavarinô đợi ông.

- Ông ấy đang ở đây à?

- Đáng tiếc là không! Sáng hôm nay ông Giăng Xavarinô đi săn với mấy vị quý tộc của triều đình.

- Vậy thì tôi sẽ ở phòng ông ấy cho đến khi ông ấy về.

- Nhưng, thưa bác sĩ tôn kính... - Chủ quán nói, bối rối ra mặt, - lúc này thì không được.

- Không được? Tại sao vậy? Ông chẳng nói là ông ấy đợi tôi là gì? - Giọng của Ăngtoan đã nổi nóng.

Chủ quán lại cúi đầu:

- Ông Xavarinô đã nhường quyền căn phòng của ông cho một người bạn buổi tối hôm nay.

Cho một ông bạn nào đó muốn giấu giếm tình yêu mượn phòng mình, thật đúng tính rộng rãi phóng túng của Giăng, Ăngtônô biết rõ như vậy. Anh nói:

- Cho tôi một phòng khác vậy.

Chủ quán giơ hai tay lên rồi lại buông thông xuống tỏ vẻ bất lực một cách buồn rầu.

- Phòng nào của khách sạn cũng đã có người ở. Ngày mai sẽ khác.

- Vậy thì tối nay tôi ngủ ở đâu? - Ăngtoan to tiếng - Ngoài đường à?

Mặt chủ quán bỗng sáng lên:

- Có lẽ ông kia không cần đến phòng ông Giăng cả đêm.

Ông ta hạ thấp giọng và đảo mắt một cách tức cười:

- Vấn đề là để gặp một bà, nhưng ông ấy hơi lớn tuổi nên việc hò hẹn có thể kết thúc sớm.

Ăngtoan khó giữ nổi mỉm cười. Thôi thì được sao hay vậy, đành phải tiếp nhận tình trạng không may này và hy vọng rằng chủ quán không làm khi đánh giá khả năng yêu đương của ông khách. Anh hỏi:

- Chắc ông có thể cho tôi ăn tối được chứ?

Mặt chủ quán nở nang ra:

- Được lắm chứ, thưa bác sĩ. Chúng tôi có món quay rất tuyệt.

Sau khi thưởng thức bữa ăn ở một chiếc bàn nhỏ trong góc, một bữa ăn tuyệt ngon với một thứ rượu nho cũng tuyệt ngon, Ăngtônô cảm thấy tỉnh táo và khoan khoái, lúc ấy anh mới nghĩ đến việc quan sát các khách ăn ở những bàn khác. Đúng là những người lịch sự, họ trọ ở đây vì ở gần hoàng cung và triều đình. Hai linh mục mặt mày hớn hờ đang ăn uống lu bù bên lò sưởi. Ăngtoan chú ý đến một khách ăn ngồi một mình ở bàn gần đấy. Ông ta rất đẹp dù đã có một chút bạc vẩy trên tóc mai. Hai mắt ông ta rất sâu dưới cặp lông mày rậm. Quần áo ông ta sang trọng nhưng bằng nhung đen và kiểu may nghiêm túc làm cho ông có vẻ như một tu sĩ.

Ăngtônô vô cùng ngạc nhiên thấy người lạ mặt ấy đứng lên, lau miệng rồi đi qua gian nhà đầy người, hướng về phía bàn mình.

- Xin lỗi bác sĩ, - ông nói, giọng nói chứng tỏ người lịch thiệp. - Tôi không muốn nhưng vẫn cứ nghe rõ câu chuyện của ông với chủ quán. Tên tôi là Ac măng đơ Qua đơ ra và tôi quen ông Giăng Xavarinô.

Ăngtoan chào lịch sự và mời ông ta ngồi xuống ghế.

- Xin mời ông ngồi...

- Nếu ông không tìm được chỗ trọ để nghỉ tối hôm nay, tôi rất hân hạnh được tiếp ông ở nhà tôi, ở ngay gần đây...

- Cũng không hẳn là tôi không có chỗ ở, - Ăngtoan mỉm cười, - tôi đã nhận làm thầy thuốc riêng cho ông Belacmi. Nhưng tôi không thể đến làm phiền ông ấy tối hôm nay.

- Tốt quá! Chúng ta sẽ làm láng giềng. Ông Belacmi có một ngôi nhà ở cạnh nhà tôi.

- Tốt hơn hết là không nên làm phiền ai cả. Đó là điều tôi mong muốn, thưa ông. Vì có lẽ phòng của bạn tôi không có người ở lâu đâu.

Qua đơ ra nhún vai:

- Ông đại sứ của nước Pháp là một người có vô số tình nhân.

Ăngtoan mở to mắt:

- Vâng, đó là bá tước Đơ Kevanh, - ông Qua đơ ra giải thích. - Tôi đã thấy ông ta đến trước đây mấy phút và nghe tiếng ông ta hỏi phòng của ông Giăng Xavarinô.

- Dù sao thì tôi vẫn hy vọng, - Ăngtoan nói. - Ông có vẻ biết rất rõ Ma đơ rít, ông có gặp bác sĩ Vê dan không?

- Mọi người đều biết ông ấy. Ông ấy có phải là bạn ông không?

- Tôi rất thán phục những bài giảng của ông ấy, nhưng tôi chưa bao giờ được gặp.

- Ông ấy đang làm nhiệm vụ bên Đức vua, - Qua đơ ra nói. - Ông có cho phép tôi giới thiệu ông với ông ấy khi ông ấy về không?

- Tôi vô cùng hân hạnh nếu được như thế. Và xin cảm ơn ông. - Tônia lịch sự nói.

Những ngón tay dài của Ăngtoan lơ đãng mân mê chiếc dây chuyền vàng đeo trên cổ.

- Ông từ nước Ý đến thẳng đây phải không bác sĩ?

Ăngtoan đề phòng ngay. Câu hỏi có vẻ như hoàn toàn vô tình nhưng Ăngtoan nghĩ rằng tốt hơn cả là giữ kín. Anh lạnh lùng trả lời:

- Tôi từ Phlôrăngxơ đến.

- Tôi cũng nghĩ như thế - Ông Quadora nói. Cái giật mình tự nhiên của Ăngtoan không lọt qua mắt ông ta.

- Ông Belacmi, thân chủ của ông cũng vừa từ đây đến đây.

Có tiếng động khẽ ở cửa, mọi người quay về phía người đàn bà vừa vào và đi nhanh qua gian phòng đến thẳng cầu thang lên các phòng ngủ. Cô mặc một áo choàng dài màu đen, mũ trùm đầu kéo sụp xuống chỉ để lộ hai mắt.

Lúc trong thấy cô, Ăngtônia nhòm nửa người khỏi ghế, cố ghìm một tiếng kêu kinh ngạc. Dù không có món tóc vàng rực lộ liễu lọt ra ngoài mũ, Ăngtoan vẫn nhận ra tầm vóc dong dong và dáng đi uyển chuyển này giữa hàng nghìn người. Trời ơi! Đây chẳng phải chiếc áo đen cô đã khoác trong vườn tu viện ở Padu là gì? Tuy nhiên, anh vẫn không chịu tin mắt mình.

Làm sao có thể tin cô Luxia Belacmi lại hò hẹn với một lão già phóng túng dù hẳn có là đại sứ của nước Pháp? Chỉ nghĩ thôi cũng đã không tưởng tượng được, không chịu đựng nổi. Và lại, tại sao cô ấy có thể khờ dại đến gặp một người ăn chơi, nổi tiếng vì yêu đương bừa bãi, ở trong một quán ăn nhiều người lui tới như thế này?

- Ông biết cô ấy à? - Quadora hỏi, - giọng hân thích thú một cách trắng trợn.

- Ồ, tôi...

Ăngtônia ngừng bật. Vì danh dự của Girôlamô Belacmi, anh không thể để xảy ra tiếng đồn tai hại về hạnh kiểm xấu của cô gái.

- Thoạt đầu tôi tưởng quen cô ấy, - anh vụng về nói tiếp, - nhưng sau mới biết là mình lầm.

- Một người cực kỳ đẹp, chỉ cần thoáng qua cũng đủ thấy như thế. - Quadora điềm điềm nói và đứng lên: - Chào ông. Bây giờ tôi phải đi thôi. Ông ta lễ phép chào.

- Chắc rằng rồi đây chúng ta sẽ có dịp trò chuyện với nhau nhiều nếu ông còn ở Mađorit.

Ăngtônô thông thả uống nốt cốc rượu nho. Càng nghĩ đến anh càng nổi điên lên với cô Luxia này vì cô đã phạm đến danh tiếng của gia đình như vậy. Một gia đình mà cô ta rất kiêu hãnh! Và ông Belacmi, - rõ ràng là ông không biết cháu gái ông đã sử dụng tên mình một cách đáng tiếc như thế, - ông không ở gần cô để bảo vệ cô trước những hậu quả tai hại do hạnh kiểm của cô gây ra. Vậy thì Ăngtoan chẳng phải có nhiệm vụ can thiệp đến là gì?

Anh đứng lên và tiến nhanh về phía cầu thang. Chủ quán định ngăn anh nhưng khôn ngoan nghĩ lại ngay khi trông thấy như có lửa cháy trong mắt vị khách trẻ tuổi này và ông ta lùi lại. Lên đến bậc cao nhất, Ăngtoan bắt buộc phải đứng lại vì đến một tá cửa mở ra hành lang. Cái cửa nào trong số này đã che giấu cô Luxia nhẹ dạ ấy?

Qua một khung cửa mở hé, anh trông thấy một người hầu gái đang nhóm lửa và hỏi thăm ngay:

- Cô có biết phòng của ông Giăng Xavarinô không?

Nghe nói đến tên này, hai mắt cô ta ám lại một cách dịu dàng. Ở Mađorit, chắc Giăng đã không để uống mất tài làm thân với phụ nữ và Ăngtoan đoán rằng anh đã đi một chặng đường đáng kể trong trái tim đang đập dưới bộ ngực nở nang này. Anh giải thích;

- Tôi là bạn của anh Giăng.

- Hai cửa ở phía cuối phòng lớn, thưa ông. - Cô nàng trả lời.

Mắt cô ta lơ đãng nhìn anh từ chân lên đầu và dừng lại ở mái tóc của anh, anh vội quay đi vì anh vẫn chưa làm sao sửa được thói hay đỏ mặt. Anh tiến đến khung cửa được chỉ và gõ mạnh vào cánh cửa.

Không có tiếng trả lời nhưng có tiếng lục đục ở bên trong. Tônô lại gõ. Rồi sợ Luxia cố tình trốn qua cửa sổ sẽ có thể bị thương, anh đột ngột đổi chiến thuật, lay nắm vặn rồi văng mạnh người vào cánh cửa, anh rất ngạc

nhiên thấy cửa không khóa. Chưa kịp bình tĩnh lại thì anh đã bị văng vào giường rồi ngã quỵ xuống.

Dù rất ngượng vì cách vào không lịch sự này, anh vẫn nhận thấy giường không nhàu và phủ giường không mở. Nhưng anh không hề để lọt qua mắt một cảnh tượng lạ: đôi bắp chân buộc giải lụa đang chuyển trên cành cây gần cửa sổ. Sự yên lặng của căn phòng sau khi anh vào bị phá vỡ bởi tiếng cành gãy, tiếng va chạm nhẹ ở phía dưới sân, và những tiếng chửi thề độc đáo bằng tiếng Pháp.

Ăngtônô đứng thẳng dậy và bắt gặp mặt Luxia đang mở to đầy sợ hãi trên bộ mặt nhợt nhạt không còn hột máu. Cô đã bỏ mũ ra đằng sau nhưng vẫn mặc quần áo đầy đủ và chỉnh tề. Cô nhìn anh một lúc, vẻ hoài nghi, rồi nét giận bừng lên trong mắt cô. Ăngtoan thấy cần phải tấn công.

- Thật đáng hổ thẹn cho cô!

- Hổ thẹn ư? - Cô nói, và tức giận đến ngạt thở.

- Phải, thật đáng hổ thẹn. Ở một nơi thế này, trong tình trạng này, mà tôi gặp cô ư? Cô hình như đã bán rẻ danh tiếng của ông Belacmi và...

Trước khi anh nói xong, Luxia đã giơ bàn tay bé nhỏ lên giáng vào má Ăngtoan một cái tát mạnh và rất trúng đến nỗi anh hoa cả mắt. Thế mà rõ ràng là cô còn định tát anh một cái nữa nên dù Ăngtoan chồm lên nắm lấy hai tay cô giữ chặt lại dù cô vùng vẫy trong cơn thịnh nộ.

- Rất tiếc đã làm lỡ cuộc hò hẹn của các người! - Anh cay đắng thốt ra. Rồi với thái độ khinh bỉ có cân nhắc: - Còn chúng ta, có lẽ chúng ta sẽ hẹn nhau buổi khác nhỉ?

Bỗng cô không cưỡng lại nữa, người mềm ra, hai mắt đầy khủng khiếp.

- Vậy ra anh tưởng thế à?

- Hừ! Tôi có thể tưởng như thế nào khác nữa? Tôi vừa mới đến Mađorit đã thấy cô ở trong phòng một tên phóng đảng nổi tiếng lăng nhăng.

Cô vùng bước đến cửa sổ và thở dài nhẹ nhõm. Không có gì động đậy ở phía dưới. Trừ một mảnh nhung mắc ở cành cây và các nhánh cây nhỏ gãy vụn dưới đất, không còn lại dấu vết gì của một anh tán gái chạy trốn.

Ăngtoan nhạo báng:

- Tình nhân của cô có lẽ đã thành công trong cuộc rút lui kém vinh quang của hắn. Rất có thể hắn phải để lại chút ít dấu giày, kể cả da hắn ấy chứ.

- Tình nhân của tôi à? - Cô nhắc lại và mặt đầy tức giận trong khi cô giơ tay lên một cách đe dọa.

- Từ từ nào! - Ăngtoan quát. - Nếu không tôi sẽ...

Anh bỏ lửng câu nói.

Luxia giương to mắt, rồi như bị khuất phục, cô mở nhanh dây buộc áo ngoài, chiếc áo khoác tụt xuống thảm, rơi quanh chân cô, để lộ rõ chiếc áo dài cài khuy cao tận cằm.

- Mặc như thế này mà đi đến chỗ hẹn hò với tình nhân à? Nếu thực thế thì ít ra cũng phải khoả thân một nửa chứ, thật láo xược...

- Xin miễn đi vào chi tiết, - anh lạnh lùng nói, dù trong thâm tâm anh đã nao núng vì giọng nói của cô.

Cô khoác áo lên vai, buộc dây, kéo mũ xuống mắt.

Ăngtoan nắm cánh tay cô:

- Cô đi đâu bây giờ?

- Việc gì đến anh? Anh có được gì hơn không nếu tôi bảo anh rằng tôi về lâu đài. Tôi sống ở đây những khi tôi không bận chạy theo những buổi hẹn hò với tình nhân.

Giọng cô run lên vì khinh bỉ:

- Nhưng cô không thể về đây một mình. Đêm xuống rồi.

- Tôi cần gì đến ông, ông phá rối.

- Hãy đợi đấy, tôi đưa cô đi. - Ăngtoan năn nỉ.

Nhưng cầu thang đã vang lên tiếng gót giày nện nhanh trên bậc gỗ. Ăngtoan chạy theo cô, ném cho người chủ quán thảm hại một đồng tiền bạc, và ngoái lại ra lệnh đem hành lý của anh vào phòng Giăng. Khi anh ra đến sân, dưới ánh sáng đèn lồng, anh đã tưởng mất dấu vết Luxia nhưng lại nhìn thấy dáng dấp xinh đẹp của cô - có thể nhận rõ dáng ấy giữa đám đông người, - đã sang đến bên kia phố, đi men theo bóng các bức tường cao. Anh dài bước để theo cho kịp cô.

Thật uổng công, cô gái đột ngột dừng lại trước một khung cửa nhỏ ngay ở bức tường dày. Cô gõ mạnh hai tiếng, dừng lại, rồi lại gõ hai tiếng. Gần như lập tức, cánh cửa mở ra rồi lại đóng sập ngay khi cô vào.

Ăngtoan vừa vặn để nghe thấy một tiếng nói thốt ra:

- Ôn chúa! Thế là cô trở về bình yên, Luxia.

Anh đứng lại ở đây, trong bóng tối, lông mày cau lại. Điều bí mật này là như thế nào nhỉ? Có thể anh đã làm và Luxia, dù bề ngoài như vậy vẫn là người đức hạnh? Phải thừa nhận rằng cô không cư xử như một người đàn bà bị bắt quả tang, dù rằng anh chàng đáng buồn kia đã chọn cho mình một cách chuồn thảm hại.

Bối rối đến cực độ, với tâm trạng hổ thẹn, Ăngtoan đi về phía quán ăn Ba Thầy Dòng.

7

Đi chưa được năm chục bước anh dừng lại. Phía sau anh, Luxia đang gọi anh giọng lo lắng và thất vọng. Khung cửa nhỏ đang mở và cô đang bám vào cánh cửa. Khi Ăngtoan trở lại gần cô, anh thấy mặt cô không còn một giọt máu. Cô lao đảo chực ngã, anh phải nắm cánh tay cô đỡ lại.

- Có việc gì thế? Tôi có thể làm gì giúp cô?

- Vào nhanh lên... một việc kinh khủng và ghê sợ vừa xảy ra...

Ăngtoan bước qua cửa và nghe tiếng Luxia khóa cửa cẩn thận. Một người đàn bà bé nhỏ hơn nhưng nhiều tuổi hơn Luxia đang đứng trên con đường nhỏ, vịn hai tay vào nhau khóc nức nở, rõ ràng là cô ta đang con sợ hãi nên bối rối không nói nên lời.

- Chị Maria đơ Paredet, - Luxia nói một cách vội vã, - đây là bác sĩ Ăngtônô Xecvêut.

Ăngtônô cúi chào. Người đàn bà cũng gật đầu chào như máy nhưng không ngừng rên rỉ. Luxia lại vội hỏi tiếp:

- Ông ấy đâu?

- Ở trong nhà mùa hè.

Người đàn bà chỉ phía hoàng cung trong bóng đêm, tòa nhà hình đen thẫm và các góc cạnh nổi lên như vẽ.

- Đi lối này, Tôniô.

Cô cầm tay anh và dẫn anh đi nhanh theo lối đi rải sỏi vòng vèo giữa đám cây. Maria Paredet đi lon lon sau họ tiếp tục than thở, vừa nói liên miên vừa nức nở:

- Ông ta đợi cô về, Luxia. Họ ra hiệu và ông ấy tin tưởng nên đã mở cửa cho họ. Thế là họ đâm ông ấy...

Trong gian nhà nhỏ, người đàn ông nằm trên đất tẩm mình trong một vũng máu to. Ăngtoan đi nhanh lại phía ông, lắng nghe nhiều hơn nhìn. Tại anh đã được báo động bởi tiếng khò khè đưa lên ngực bị thương, một thứ tiếng đe dọa, nghe vừa như tiếng rít gió vừa như vừa tiếng sôi lục đục. Thứ tiếng ấy trước đây anh mới chỉ nghe thấy một lần nhưng rồi không bao giờ quên được, nghe thấy trong một ngày nào đó ở Pađu, khi một nhà quý tộc bị đâm thủng ngực trong cuộc chiến đấu kiếm và chết ngay trước mắt anh sau mấy phút mà anh không kịp làm gì để cứu chữa.

Một vết thương hở ở ngực rồi! Người thầy thuốc rất cần sự nhạy bén đặc biệt và Tôniô lại nhạy bén ở mức rất cao làm anh có thể chẩn đoán tức thì và không sai. Chẩn đoán như vậy có nghĩa là tuyên bố một án tử hình.

Rất nhanh, Ăngtoan quỳ xuống cạnh người bị thương và xé lụa chiếc áo chèn.

- Soi đèn gần lại đây! - Anh ra lệnh cho người hầu đang cầm đèn trong những ngón tay run run vì sợ, mặt tái xanh và trán ướt mồ hôi.

- Có ngay, thưa ông. - Anh ta trả lời trong hơi thở. Nhưng trông thấy những vũng máu đỏ thẫm, anh ta vội giãn ra, Luxia nóng nảy giằng lấy đèn giờ cao trên bộ ngực đầm máu của người hấp hối. Vì đúng là Tôniô đang cứu chữa cho một người hấp hối và anh cố gắng một cách tuyệt vọng.

Bằng mảnh vải xé ở áo sơ mi, Ăngtoan làm một miếng gạc mềm và bắt đầu thấm máu. Vết thương hình tam giác rất nhỏ, do dao nhọn hay một lưỡi kiếm rất mỏng đâm, đã lộ rõ vì bọt sủi và tiếng rít nổi lên theo nhịp thở của nạn nhân.

Không để mất một giây, Ăngtôniô thấm sạch máu đang chảy tràn ra lẫn những bọt đáng sợ ở miệng vết thương. Trong khoảnh khắc, bọt ngừng sủi, nhưng rồi lại sủi lên ngay khi nhấc miếng gạc ra. Răng nghiến lại, cơ bắp như căng ra, Ăngtoan bắt đầu lại, anh lấy gạc lụa lau vết thương và chọt

hiều rõ: thứ nút này đã làm ngừng lại trong giây lát cả hơi thở thoát ra vì máu chảy từ vết thương. Những dòng chữ của Ăngbroado Parê như viết bằng lửa sáng lên trước mắt anh... một trường hợp tương tự trường hợp này... nhà ngoại khoa Pháp đảm bảo rằng ông đã cứu sống một nhà quý tộc Pháp bị một nhát dao vào giữa ngực... Chỉ bằng cách đặt gạc lên vết thương và tạo một sức ép liên tục...

- Nhanh lên! - Anh thở gấp - Tìm mấy miếng vải dài để băng lại. Nhanh lên nào, trời ơi, không thể chậm một giây đâu.

Vừa nói anh vừa xé một mảnh khác ở áo sơ mi của anh, khéo léo gấp lại thành một miếng gạc và đặt sát vào vết thương.

Tiếng không khí thổi ra ngừng lại ngay lập tức và người thầy thuốc đã giữ chặt miếng gạc tại chỗ. Anh nghĩ rằng nếu máu chảy bên trong không quá mạnh (trí não anh cố tập hợp lại lý thuyết và các phương pháp), có lẽ anh có thể cứu sống được người này. Có thể là một nhân vật quan trọng.

Luxia sau khi đưa đèn cho người hầu, đã đi sâu vào trong bóng tối ở gần cửa nhà mùa hè. Ăngtoan thoáng thấy rất nhanh ánh lụa trắng và da trắng, anh hiểu rằng cô gái đã cởi chiếc váy lót bên trong. Bước qua vòng lụa trắng rơi dưới chân, cô nhặt lên và nhanh tay xé ra.

- Cái này được không? - cô hỏi nhỏ và giơ ra cho anh một dải vải rộng bằng bàn tay và dài đến hai ba thước.

- Tốt lắm! Nhưng có thể cần nhiều hơn thế.

- Dễ thôi. Chị Maria sẽ chuẩn bị cho mấy dải khác.

Ăngtoan đã gấp một mảnh sơ mi khác ép lên trên miếng trước để củng cố thêm.

- Bây giờ cô sắp phải giúp tôi một tay, - anh nói với cô. - Sẽ phải lật nghiêng người bị thương để xem vết thương có xuyên ra phía sau không?

Tay của Tôniô vẫn áp lên miếng gạc, cô thiếu nữ phải nâng người bị thương lên. Ông ta mảnh khảnh và không nặng. Hai người hợp sức đặt ông ta nằm nghiêng và Luxia xem xét phía lưng:

- Không có vết thương nào khác, - cô nói.

- Nếu vậy là dao găm hay dao nhọn nhỏ lưỡi, Nếu kiếm thì đã đâm suốt người.

- Dao nhọn đấy, - Maria xác nhận. - Tôi trông thấy rõ.

Luxia đặt tay cô lên tay người bác sĩ trẻ, anh rút tay ra, tay cô áp vào miếng gạc. Vai Luxia kề sát vai Tônia, anh cảm thấy cô thoáng rung mình khi máu ảm thấm vào gạc rỉ qua ngón tay cô. Nhưng cô trấn tĩnh lại ngay. Chị Maria vẫn rên rỉ và tiếp tục xé hết chiếc váy lót thành một chồng vải băng để ở giữa hai người.

Người hầu đã qua cơn sợ hãi có thể giúp cô gái nâng vai người bị thương lên. Bằng những động tác nhẹ nhàng và chính xác, Ăngtoan lấy băng quấn quanh ngực ông ta, chú ý giữ chặt miếng gạc đúng vết thương, mỗi vòng anh lại quấn chồm qua mép vòng trước để khỏi tuột, điều đó rất quan trọng. Quấn xong anh cài băng chiếc ghim cài áo Luxia đưa cho rồi anh nhẹ nhàng, từ từ, đặt cái cơ thể bất động ấy nằm xuống gạch đá hoa và lấy áo khoác của Luxia đắp lên. Khi anh tìm mạch, mạch còn nhưng yếu hơn trước khi anh cấp cứu, như thế cũng đã là điều phấn khởi rồi.

- Chúng ta đã làm cho ông ấy tắt cả những gì có thể làm được trong lúc này, - Ăngtoan nói khẽ. - Nhưng cần phải chuyển ông ấy vào một căn phòng thực ấm áp.

- Chị Maria, hãy đem theo người hầu đi báo với Đức Hoàng Hậu rằng Đôn Pêđrô bị đâm và chúng ta cần người giúp đỡ để đem ông ấy vào lâu đài.

Maria làm theo ngay, hai người ở lại chỉ còn có việc theo dõi và chờ đợi.

- Cô đừng cảm lấm, - Ăngtônia nói. - Không có cô giúp, chắc rằng tôi không thể cứu được ông ấy.

- Anh muốn nói là ông ấy sẽ sống?

- Bây giờ thì đã có một chút may mắn... Tên ông ấy là gì?

- Đôn Pêđrô y Ruit, hầu tước Đơ Grigianva.

Tên ấy không có ý nghĩa gì đối với người bác sĩ trẻ, mặt anh lộ rõ như thế, cô cho rằng cần cụ thể hơn.

- Đây là một dòng họ lâu đời ở Tây Ban Nha và ông ấy là một chiến sĩ dũng cảm.

- Vì sao người ta lại đâm ông ấy?.

- Nhiều người ghét ông ấy vì... (cô lưỡng lự rồi nói tiếp)... vì Hoàng hậu rất yêu ông ấy...

- Ông ấy là tình nhân của Người sao?

- Nếu thế thì đã làm sao? - cô bức tức thốt lên. - Ông ấy tốt, rộng lượng và cao quý. Ông ấy yêu đất nước mình nồng nhiệt hơn những kẻ muốn ông ấy chết.

- Tôi không hề có ý chỉ trích, - Ăngtoan cãi. - Nhưng nếu ông ấy hoàn toàn như cô nói thì tại sao có nhiều kẻ thâm thù theo đuổi để giết ông ta?

- Ô, đây là một chuyện dài dòng, - cô nóng nảy nói. - Sau này anh sẽ biết.

Họ chờ đợi trong căn phòng yên lặng chỉ có tiếng thở khò khè của bà tước. Một lúc lâu sau Tônia mới dám hỏi, tìm anh hồi hộp:

- Cô Luxia! Khi tới tôi nhầm chẳng? Tôi rất mong là mình làm! Làm thế nào để cô tha lỗi cho tôi đây?

Hai má tái xanh của Luxia đỏ ửng lên trong khi cô khinh khỉnh trả lời:

- Anh cũng làm à? Anh vốn tin tưởng ở mình lắm kia mà?

- Xin cô hiểu cho tôi. - anh năn nỉ.

- Tôi hiểu rằng anh có ý nghĩ xấu và tư tưởng xấu. Đấy, tôi thừa nhận ngay điều ấy mà không cần tranh cãi, ông bác sĩ ạ.

Cô ta lại nói giọng khinh miệt. Anh khúm núm khẽ nói:

- Tôi làm sao có thể biết được, ngờ tới được?

- Chỉ cần anh hiểu biết tôi. Nhưng thôi, đủ rồi. Chúng ta không nói thêm nữa, vì ý kiến của anh không quan trọng mấy đối với tôi, ông tu sĩ non choẹt ạ.

Gian phòng lại lặng lẽ. Có ánh đèn từ phía cung điện đến gần và cô Maria xuất hiện, theo sau có bốn người hầu khiêng một chiếc giường cáng. Theo cách hướng dẫn của người bác sĩ trẻ, họ đặt người hấp hối lên đấy. Ăngtônia đi bên cạnh đỡ cáng để phòng trong bóng tối có sự va vấp gì làm lắc mạnh người bệnh hoặc tệ hơn nữa là làm tuột băng ra.

Đám người ử rữ ấy tiến vào cung bằng một cửa bí mật rồi đến một gian nhà hai buồng, nhỏ nhưng đồ đạc sang trọng và bày biện lịch sự. Trong lúc Ăngtônia bận chuyển Đôn Pêđrô lên giường, một thiếu phụ tóc đen vội vã

bước vào, mấy người phụ nữ cúi chào kính cẩn, Ăngtônô đoán đó là Hoàng hậu và anh quỳ một gối xuống.

- Tâu Hoàng hậu, đây là bác sĩ Ăngtônô Xecvêut, bác sĩ riêng của chú tôi, - Luxia khẽ nói. - Ông ấy vừa ở Bacxolon đến ngày hôm nay và may mắn là ông ấy ở gần đây.

Vị nữ hoàng trẻ tuổi duyên dáng gật đầu chào rồi chạy đến giường, lo lắng cúi xuống người bị thương. Ông ta có lẽ nhiều hơn Hoàng hậu khoảng mười tuổi, Ăngtoan nghĩ như vậy vì anh đã đủ thì giờ ngắm kỹ người bệnh. Luxia nói đúng: dòng dõi và trí tuệ đã in rõ nét trên hai gò má cao, vàng trán đều đặn.

Hoàng hậu nén khóc và ngược cặp mắt đen cầu khẩn nhìn Ăngtoan. Khi đã trấn tĩnh được xúc động, Hoàng hậu nói:

- Ông ấy không sắp...

Nhưng không thể nói hơn được, nước mắt làm bà nghẹn ngào.

- Tâu Hoàng hậu, ông ấy bị thương nặng, - anh trả lời. Nhưng tôi đã chặn lại tai biến cấp thời.

- Ông ấy bị thương ở chỗ nào?

- Tâu Hoàng hậu, ở giữa ngực. Vào giữa phổi.

- Có nghiêm trọng không?

- Vô cùng nghiêm trọng, tâu Hoàng hậu. Những vết thương như thế này ít khi khỏi được bằng cách chữa thông thường. Chiều nay tôi đã áp dụng một cách băng mới đã được một bác sĩ người Pháp Ăngbroado Parê thực nghiệm và thuyết trình lại.

- Ô! Tôi biết bác sĩ Parê, - Hoàng hậu hấp tấp nói một cách sung sướng và bỗng nhiên đầy hy vọng. - Ông ấy là một thầy thuốc nổi danh.

- Thừa Hoàng hậu đúng như thế. Bằng phương pháp riêng của mình, ông ấy đã chữa khỏi nhiều trường hợp như thế này.

Bộ mặt trẻ và đẹp của Hoàng hậu giảm bớt lo âu.

- Tạ ơn Chúa đã run rủi cho ông ở đây, bác sĩ Ăngtônô ạ. Tôi tin chắc rằng không một thầy thuốc Tây Ban Nha nào biết cách chữa này. Ông có thể ở đây với ông ấy được không?

Ăngtônô kính trọng khẽ đặt môi vào bàn tay chìa ra cho anh.

- Xin vâng, nếu Hoàng hậu muốn như vậy. Nhưng Hoàng hậu có ưng để cho một thầy thuốc riêng của cung đình khám thêm cho ông ấy không?

- Bác sĩ Vêdan là thầy thuốc tốt nhất của chúng tôi,- bà tư lự nói. - Ông ấy đã cứu sống Hoàng tử mấy năm trước đây. Hiện nay ông ấy đi vắng. Ông ấy đi cùng với Vua.

- Có thể cử người khác được không ạ?

Khôn ngoan và thận trọng, anh muốn chia phần trách nhiệm về tính mệnh của một nhân vật quan trọng như hầu tước Đơ Grigianva với một thầy thuốc khác.

Luxia nói:

- Thừa Hoàng hậu, bác sĩ Ăngtoan Xecvêttut được đánh giá cao ở đại học đường Pađu. Ông ấy đã là giáo sư ở đấy và hiện nay vẫn là giáo sư.

Mắt Hoàng hậu sáng lên:

- Nếu thế thì không cần người nào khác nữa.

Bà đau đớn nhìn người bị thương một lần nữa và rời khỏi phòng. Maria và những người hầu đi theo bà. Chỉ còn Luxia và Ăngtônô ở lại với hầu tước.

- Cảm ơn cô đã nhiệt tình khen ngợi tôi như vậy, - Ăngtônô tỏ vẻ biết ơn.

- Ô! Đừng cảm ơn tôi. Mọi người đều đồng ý với nhau một điểm, chỉ có một điểm thôi, bác sĩ Ăngtoan ạ: anh rất có tài trong nghề nghiệp của anh, - cô xác xược trả lời.

Ăngtoan mỉm cười gượng gạo:

- Nếu tôi không may mắn được bác sĩ Duyvan chữa cho, tôi sẽ không bao giờ có trong tay các luận văn của Ăngbroado Parê, cũng không bao giờ được đọc đến.

- Và Ăngbroado Parê có lẽ cũng không sống được chăng?

- E rằng như thế.

- Lạ nhỉ. Thế mà khi anh chữa cho bác Mariô của tôi ở tu viện Pađu, tôi có cảm giác là anh đã biết tất cả những điều cần hiểu biết trong ngành y.

- Thưa cô, tôi đã đi được một chặng đường dài từ khi ấy đến nay. Cũng như cô thôi, là cận thần và người tin cậy của Hoàng hậu Tây Ban Nha là một vinh dự lớn. Cũng là một vinh dự nguy hiểm.

- Nguy hiểm à? Tại sao thế?

- Cô chưa bao giờ nghĩ rằng những người đã đâm Đôn Pêđrô rất có thể thủ tiêu cô hay sao?

Mặt cô tái đi:

- Không, tôi chưa bao giờ nghĩ như thế! - cô khẽ nói.

- Vậy sao, họ vẫn còn đây kia mà?

- Tôi... tôi không tin... - cô thông thả nói. - Nhưng họ cũng vẫn có thể...

Bỗng nhiên trông cô rất non nớt, rất mỏng manh và không có gì che chở, Ângtônô hiểu rất rõ rằng chính vì tuổi trẻ này, vì nhiệt tình và sự thiếu từng trải mà cô đã tham gia vào câu chuyện nguy hiểm kia. Tham gia một cách vô ý thức. Bây giờ anh đã chắc chắn rằng việc Luxia có mặt ở quán ăn tối hôm nay không có gì liên quan đến việc hẹn hò tình tự, ý nghĩ này làm anh tràn ngập hạnh phúc mà không cần phân tích nguyên nhân.

- Hoàng hậu còn trẻ quá nhỉ! - Anh nói - Gần như một thiếu nữ...

Mắt của Luxia sáng lóng lánh:

- Người thật tuyệt vời! Tôi có thể đổi mọi thứ trên đời để đảm bảo được hạnh phúc cho người. - Cô đặt bàn tay nóng bừng lên tay Tôniô. - Tôniô, chính vì thế mà cần phải cứu cho được Đôn Pêđrô bằng bất cứ giá nào. Họ là tất cả đối với nhau.

- Nếu thế thì cô nên nằm trên đi văng này và nghỉ đi một lát, - anh mỉm cười khuyên cô. - Một trong hai chúng ta cần luôn ở bên cạnh ông ta. Chúng ta sẽ luân phiên nhau để gác cho chu đáo.

Cô ngoan ngoãn gật đầu:

- Đúng là tôi cũng mệt quá. Với những xúc động như chiều hôm nay...

Cô nằm xuống đi văng. Trong một căn phòng nhỏ mở cửa sang phòng ngủ, Ângtoan trông thấy một tấm chăn thêu phù hiệu hoàng gia Pháp, anh đoán rằng họ đang ở trong những căn phòng của Hoàng hậu. Khi anh phủ

tắm chăn lên người Luxia, cô đã gần ngủ hẳn nhưng cô mở mắt và nói giọng ngái ngủ:

- Ăngtônô...

- Gì thế, Luxia?

- Hồi tối... không phải như anh đã tưởng đâu...

- Tôi đã hiểu rồi, - anh âu yếm nói. - Một ngày nào đó cô có thể tha thứ cho tôi vì sự chậm hiểu của tôi không?

Cô không trả lời và khẽ thở dài như một đứa trẻ nhỏ, Tôniô biết rằng cô đã ngủ.

8

Trời đã mờ mờ sáng khi Luxia vươn vai, mở mắt và bừng tỉnh giấc, cô vùng ngồi dậy:

- Đến lượt tôi gác chưa?

- Cô trông kìa. Rạng đông rồi.

- Ô!... Anh để tôi ngủ suốt đêm à?

Cô bực mình. Ăngtoan mỉm cười trả lời:

- Cô có vẻ ngủ ngon quá nên tôi không muốn đánh thức. Vả lại, tôi cũng đã ngủ trên ghế rồi.

Luxia giụi mắt và vuốt lại mớ tóc vàng rủ xuống trán:

- Trông tôi ra sao nhỉ? - Cô hỏi với vẻ băn khoăn rất phụ nữ về hình thức của mình.

Thực ra trông cô đầu tóc rối tung nhưng rất trẻ và xinh đẹp.

- Hầu tước thế nào?

- Khá hơn một tí, tôi nghĩ thế. Đêm qua Hoàng hậu đến nhiều lần.

- Và người thấy tôi ngủ? Người đã nghĩ như thế nào nhỉ?

Tiếng rên từ phía giường đưa hai người ra khỏi các băn khoăn riêng tư và cả hai vội vàng đến gần người bệnh. Đôn Pêđrô đã mở mắt. Ông nhận ra Luxia, môi ông động đậy nhưng tiếng ông chỉ thều thào:

- Cô Luxia! Điều gì đã xảy ra thế?

- Ông đã bị tấn công và bị thương, thưa hầu tước.

Một cơn đau nhói lên, ông cắn môi để khỏi rên.

- Cô đã gõ đúng tín hiệu và tôi mở cửa, - ông nói.

- Có người đã phát hiện tín hiệu và dùng nó để vào định ám sát ông.

- Cô có thực hiện được kế hoạch không?

- Được một phần thôi, thưa hầu tước, - Luxia lưỡng lự. - Chúng tôi bị ngắt quãng.

Ăngtoan bút rút vì hối hận, anh hiểu rằng việc can thiệp đột ngột của anh đêm qua đã làm ảnh hưởng đến những kế hoạch bí mật ấy.

Cặp mắt bùng bùng vì đang sốt của Đôn Pêđrô nhìn về phía Ăngtoan. Luxia nói:

- Đây là bác sĩ Ăngtoan Xecvêutut, thầy thuốc riêng của chú tôi. Thật may mắn là ông ấy ở rất gần đây, ông ấy đã cứu chữa cho hầu tước. Ngài có thể tin ở ông ấy như Hoàng hậu đã tin.

Nghe những tiếng sau, mắt Pêđrô ánh lên một niềm tôn kính làm rạng rỡ bộ mặt không còn máu của ông giống như ánh mặt trời đã soi thủng đám mây che. Ăngtônô trầm nghĩ rằng ánh sáng này nhắc anh nhớ đến một cách lạ lùng cảm giác đã tràn ngập trong anh khi anh phát hiện bức Thần vệ nữ của Bôtixeli. Đồng thời, anh hiểu tại sao anh không cảm thấy khinh bỉ hay giận dữ đối với đôi tình nhân này dù rằng theo nhận định của Nhà thờ thì sự say mê của họ thuộc về loại bị phản đối. Tuy hãy còn chất phác về mối quan hệ nam, nữ nhưng anh linh cảm rằng có những trường hợp tình yêu của hai người đối với nhau bất chấp mọi luật lệ của con người và phải coi nó như một sức mạnh gần như thần thánh.

Luxia hai mắt long lanh, khẽ nói:

- Chắc Hoàng hậu nóng lòng biết tin ngài đã tỉnh lại, tôi xin đi báo để Người biết.

Khi cô đi khỏi, Đôn Pêđrô nhìn thẳng vào mắt Ăngtoan hỏi:

- Tôi sắp từ giã cõi đời, phải không bác sĩ?

Hầu tước không phải là người có thể lừa dối được trong trường hợp này, và Ăngtoan thừa nhận:

- Vết thương của người nguy hiểm vì không khí thoát ra ngoài cùng với máu nhưng tôi đã bịt được miệng lại. Nếu không bị biến chứng...

- Ông vẫn chưa thể chắc chắn được?

- Chưa, - Ăngtoan Xécve thú nhận.

Che giấu không có lợi vì còn nhiều nguy hiểm.

Dịch chảy ra và ứ tràn trong phổi, chảy máu bên trong đột ngột, ứ máu, sốt, có hàng tá biến chứng mà biến chứng nào cũng có thể gây nguy hiểm.

Luxia đã trở lại, Hoàng hậu cùng đến. Ăngtoan kín đáo cùng với cô lui sang phòng khách kề bên và anh khép cửa lại để cho đôi tình nhân tâm sự với nhau. Luxia thở dài và mơ màng nói:

- Thật là tuyệt diệu khi yêu và được yêu như thế.

- Cô có còn quá ít tuổi để quan tâm đến những việc như thế không? - Ăngtoan ôn tồn nói.

- Quá trẻ à? Tôi hai mươi tuổi rồi. Vào tuổi tôi, bà tôi đã có chồng và đã là mẹ!

- Tôi nghĩ rằng cô cũng không chậm lấy chồng đâu, - anh nói đùa cô.

Nét mặt cau có của Luxia dịu lại:

- Tại sao anh lại chắc như thế?

- Thấy là biết thôi. Gia đình cô quyền thế và danh tiếng, cô sẽ có nhiều của hồi môn.

Anh trông thấy đông tố đã nổi lên trong mắt cô nên khôn ngoan nói thêm:

- Và, điều không có gì tai hại là cô đẹp lắm.

Cô hiểu rằng anh muốn trêu cô nhưng vẫn có vẻ vui lòng:

- Chà, ông thì biết gì về phụ nữ, hử ông thầy tu?

- Mọi người đã đồng ý xác nhận rằng tôi là nghệ sĩ kiêm bác sĩ, thừa tiêu thư!

- Đúng rồi, - cô chế giễu trả lời. - Bây giờ tôi mới nhớ lại rằng Thần vệ nữ của Bôtixeli thể hiện người lý tưởng của anh.

Vẫn như mọi khi, anh cảm thấy cần phải bảo vệ Nữ thần, Nữ thần của anh:

- Ở trên đời này có người nào trông đáng yêu hơn thế không?

Cô nhìn anh không kém phần tinh quái:

- Làm thế nào mà biết thế được, hử ông bác sĩ? Phụ nữ chúng tôi, những người biết hử thẹn, không thể biện luận cho mình trong những trò cạnh tranh như vậy. Chúng tôi không quen đi chơi mà không mặc quần áo...

Ăngtônô đỏ mặt lặng thinh. Luxia chiếm ưu thế thừa dịp tiến công anh:

- Có đúng là đàn ông trông chờ nhân tình của mình làm như thế phải không?

- Tại sao lại hỏi tôi điều đó? - Ăngtoan nghiêm khắc hỏi. Tôi không có tình nhân.

Anh cắn môi lại. Trả lời như thế là nói dối. Đã có một đêm nào đó, khi ở chỗ Hành lễ đen rủi ro ấy trở về...

- Anh không phải là đàn ông hay sao? - Luxia hỏi một cách dịu dàng, quá dịu dàng để có thể gọi là chân thực, đúng như thế.

- Người ta không thể là đàn ông mà không là người phóng đảng hay sao hả cô? - anh nói một cách căng thẳng. - Và nếu cô muốn biết, thì đúng là tôi đã có tình nhân.

Anh hài lòng xác nhận rằng lần này thì thế trận đã thuận lợi về phía anh. Hai mắt Luxia giương to. Anh nói tiếp:

- Cô đã đọc luận văn của Paraxen chưa?

Cô lắc đầu tỏ ý chưa đọc nhưng vẫn không rời mắt khỏi Tôniô, mắt cô lộ rõ một quan tâm mới:

- Trong Paraxen có một đoạn gần như thế này: *“Chúng ta biết rằng người đàn ông sẵn sàng đi đến đâu cũng được để gặp người đàn bà mình yêu. Người yêu sự yên bác còn làm hơn như thế nhiều, để tìm người tình tuyệt vời của mình!”*.

- Người tình tuyệt vời của anh ta! - Cô nhẹ nhàng nhắc lại và mắt cô bắt đầu long lanh. - Câu nói hay biết chừng nào, Tôniô. Anh có phải là thi sĩ không?

Hơi lúng túng, anh vội sửa lại ngay:

- Không phải, thưa cô. Tôi chỉ đọc lời Paraxen.

Luxia không nghe thấy gì cả. Cô bối rối nói tiếp:

- Điều đó có thể liên quan đến Nữ thần của anh trong tranh. Và trong khi đi tìm sự uyên bác, anh sẽ tìm được một người thật mà anh cũng yêu như thế...

Ánh sáng của mắt cô, sắc đẹp tươi trẻ, sự xúc động của cô trong khi cô quay về phía anh đã gọi lên trong anh một sự ấm áp lạ lùng:

- Bỗng như bị thôi thúc, anh khẽ nói - Luxia, cô có cho rằng cô và tôi đã gặp nhau ở một chỗ nào, vào một lúc nào đó rồi không? Hay là ở một kiếp khác, có lẽ thế chăng?

- Thật là điên rồ! Tại sao anh lại nói thế?

- Tôi vẫn bị ám ảnh bởi một cảm giác mà tôi không thể giải thích được, Luxia ạ, cảm giác là không biết ở đâu và có lẽ trước đây nhiều thế kỷ, chúng ta đã tắt cả vì nhau.

Cửa phòng bỗng mở, đưa họ ra khỏi bầu tâm sự say mê ấy, và Hoàng hậu bước vào, hai tay giơ ra, một nụ cười tươi như hoa nở trên môi.

- Không biết ta sẽ làm như thế nào nếu không có các người, các bạn trung thành của ta ời. Ông ấy đỡ rồi, có đúng thế không, bác sĩ Ăngtoan Xecvêut?

- Thưa Hoàng hậu, đỡ nhiều rồi. Tuy vậy vẫn còn sợ biến chứng.

Bà bấu môi quờ anh:

- Thầy thuốc các ông người nào cũng giống nhau. Chỉ luôn sợ ảnh hưởng đến mình. Ta tin chắc sẽ không có biến chứng.

- Cầu chúa cho lời của Hoàng hậu thành sự thực.

Nét mặt bà Hoàng hậu trẻ bỗng sầm xuống.

- Ôi! Bác sĩ Xecvêut ời, biến chứng không phải là cái ta sợ nhất đâu, đáng sợ hơn là những kẻ định ám sát hầu tước, họ vẫn đang tự do và có thể lặp lại ý đồ đã bị thất bại...

- Cảnh sát (Ăngtoan phát âm một cách chập choạng vì chưa quen)... Cảnh sát... không tiến hành truy lùng họ hay sao?

Hoàng hậu lắc đầu:

- Trong lúc này thì chúng tôi không cần đến cảnh sát...

- Nhưng thưa Hoàng hậu, - Luxia phản đối - chắc rằng họ không dám tấn công Đôn Pêđrô ngay ở đây đâu.

- Ta chưa dám chắc như thế. - Hoàng hậu thở dài - Và cũng không phải là không thể có việc họ muốn can thiệp đến cách điều trị của ông đâu, bác sĩ ạ.

Ăngtoan nói rõ ý nghĩ làm anh lo lắng từ hôm trước:

- Thưa Hoàng hậu, như Hoàng hậu đã rõ, tôi là người nước Ý và như vậy tôi không được thừa nhận như thầy thuốc ở Mađorit này. Chính vì thế mà đã hai, ba lần tôi cố đề nghị Hoàng hậu cho gọi một thầy thuốc hợp pháp đến khám.

- Chỉ có bác sĩ Vêdan là ta có thể tin cậy được, - Hoàng hậu lo âu nói, - nhưng ông ấy đang ở xa...

Luxia gợi ý:

- Có lẽ bác sĩ Ăngtoan Xecvêttut cần có một bằng chứng cụ thể về lòng tin mà Hoàng hậu đã ban cho ông ấy.

Hoàng hậu vỗ hai tay vào nhau và vui vẻ như một đứa trẻ con:

- Đúng rồi! Ta có thể phong cho ông ấy là thầy thuốc riêng của ta. Tại sao lại không nghĩ đến điều đó sớm hơn nhỉ... Ta sẽ cho chuẩn bị một tờ dụ và ông sẽ nhận được ngay, ông sẽ được thừa nhận là thầy thuốc riêng của Hoàng hậu.

- Hoàng hậu ban cho tôi nhiều vinh dự quá, - anh ấp úng nói.

- Đây không chỉ là vinh dự, bác sĩ ạ. - Hoàng hậu nghiêm giọng nói. - Có lẽ ông sẽ cần phải dùng quyền hành ấy sớm hơn ông tưởng đấy.

Ăngtoan cúi thấp xuống:

- Tôi xin cố xứng đáng với cả vinh dự và nguy hiểm, thưa Hoàng hậu.

- Ta tin rằng ông hoàn toàn làm được như thế, Luxia làm ơn đi với ta.

Ở lại một mình, Ăngtônô quay lại gần giường và trầm ngâm nhìn hầu tước đang ngủ thiếp đi. Có điều gì xảy ra ở nơi này? Họ nói đến nguy hiểm mà anh không xác định được nguồn gốc, nói đến âm mưu và không nói rõ kẻ âm mưu. Nhưng thực sự có nguy hiểm, không còn nghi ngờ gì nữa, vì hầu tước suýt nữa đã từ bỏ cõi đời và bà Hoàng hậu trẻ đã đặt lòng tin một cách kỳ lạ vào một người mà bà quen biết chưa được một ngày.

9

Không bao lâu Ăngtoan đã hiểu rõ nỗi lo âu của Hoàng hậu, vì các sự kiện đã dồn dập tới.

Đôn Pêđrô vẫn ngủ và người thầy thuốc trẻ thiu thiu trên chiếc ghế bành để cạnh giường khi tiếng gõ mạnh và quả quyết ở ngoài cửa phòng làm anh giật mình tỉnh giấc.

Một người cao lớn, da xăn, trang phục lịch sự, đứng trên ngưỡng cửa, hai mắt xanh nhạt lảo xược nhìn anh từ đầu đến chân. Đằng sau người này, một nhân vật vẻ mặt xấu xí, đi lắc lư, tay ôm sát bụng một hộp nhỏ giống như hộp các thầy thuốc thời ấy dùng để xếp dụng cụ và thuốc men. Một chi tiết nữa khẳng định với Ăngtoan nghề nghiệp của vị khách lịch sự ấy là cái quả tròn lớn dùng thay chỗ tay cầm chiếc gậy chống. Ăngtoan biết rõ rằng nhiều thầy thuốc đã dùng quả tròn này đựng long não hoặc một thứ dầu thơm nào đó rất thông dụng để ngửi để phòng bệnh dịch hạch.

- Bác sĩ Ăngtoan Xecvêtu?

Người mới đến kiêu cách nhấn mạnh danh hiệu để tỏ ý hoài nghi không biết có thực không.

- Tôi đây.

Người khách cùng với người hầu của ông ta khệnh khạng bước vào phòng.

- Tôi là Giuăng Anvarê, ủy viên của đại học y khoa ở Mađorit và Pari, thầy thuốc danh dự của Đức Hoàng thượng Philip đệ nhị rất sùng đạo. Và đây là tên hầu của tôi là Vandê.

Ăngtoan chào nhưng không hề bị ảnh hưởng bởi sự phô trương danh hiệu ấy. Anh từ Ý đến và rất hiểu rằng những thầy lang băm tẻ nhạt đôi khi cũng luôn lọt để đạt được ân huệ của các hoàng thân và vua, họ cầu cạnh

được danh dự và danh vị rồi họ tự tô điểm để làm lóa mắt công chúng dễ tin.

Không hề được mời vào, người thầy thuốc da nâu rám cứ đi qua phòng khách và tiến đến phòng Đôn Pêđrô đang nghỉ.

- Ông có bằng tốt nghiệp ở một trường đại học nào không? - Ông ta hỏi.

Lời sỉ nhục đã được tính toán để hạ thấp Ăngtoan và làm cho anh tức giận. Anh mỉm mai:

- Có lẽ ngài đã nghe nói đến trường Đại học Pađu rồi chứ? Tôi nhận bằng thầy thuốc của tôi ở đây và cũng giảng dạy môn cơ thể học và ngoại khoa ở đây, cách đây chưa lâu.

Anvarê trúng đòn. Hắn mất kiên nhẫn ngay giây lát nhưng trấn tĩnh rất nhanh và nấp sau một bức bình phong cỡ lớn, hắn nói:

- Vị quốc vụ tổng trưởng của Đức Vua là Đức cha giám mục ở Tôledơ cử tôi đến chữa vết thương cho hầu tước Đơ Grigianva.

- Thật à? Tại sao giám mục ở Tôledơ lại biết hầu tước Đơ Grigianva bị thương?

Người thầy thuốc của cung đình làm như không nghe tiếng gì và đến gần giường. Đứng gần người bị thương, ông ta thận trọng xem xét.

- Chà! - ông ta kêu lên. - Thở rất khó, chắc chắn là bị ứ dịch rồi.

- Có thể như thế, - Ăngtoan thừa nhận và đến đứng cạnh ông bạn đồng nghiệp, trong khi tên hầu cùng kiếm cách đến đứng gần người Ý trẻ tuổi.

Với danh vị bác sĩ, Ăngtoan hoàn toàn có quyền đuổi cả chủ và tớ nhưng anh thấy cần thận trọng khi chưa biết có thể trông cậy vào sự giúp đỡ như thế nào. Anh đành lịch sự nói:

- Ông bạn đồng nghiệp có cho rằng lúc này nói đến tác hại của chất dịch là quá sớm không?

- Đúng thế. Nhưng ông có trích huyết để tránh bị ứ huyết không?

- Hầu tước đã mất quá nhiều máu trong tình trạng này rồi, - Ăngtônô vắn tắt trả lời.

Trước khi anh kịp ngăn lại, Anvarê đã mở cổ áo ngủ của Đôn Pêđrô:

- Băng chặt à! - ông ta kêu lên giọng hoảng sợ. - Trời ơi! Ông phải biết rằng đối với những vết thương loại như thế này, cần phải để cho dịch chảy ra.

- Tôi không nhớ rằng đã nói rõ với ông về tính chất vết thương, ông Anvarê ạ, - Ăngtônô nhận xét thẳng cánh. - Vải băng lại phủ kín toàn bộ vết thương... Tôi thấy ông được thông báo thật tường tận, quá tường tận đấy.

Màu đỏ sẫm lan trên gò má của Anvarê, ông ta nhìn đi chỗ khác, mắt ông ta đầy dối trá và quỷ quyết. Tôniô nhẹ nhàng gợi ý:

- Có lẽ kẻ hành hung đã nói rõ với ông về tính chất vết thương hấn gây ra cho hầu tước?

Toát mồ hôi vì căm giận đến điên cuồng, Anvarê lắp bắp:

- Cái đó có quan hệ gì đến ông? Việc chữa cho hầu tước Grigianva, ngài Tổng trưởng của Đức vua đã ủy thác cho tôi.

Mọi sự trở thành rõ ràng với Ăngtoan: bọn giết người đã biết việc mưu sát của chúng thất bại và dùng chiến thuật mới. Vấn đề là giành lấy người bị thương từ tay viên bác sĩ người Ý. Sau đó chuyển từ sống sang chết dễ như chơi. Trích huyết, một vấn đề mà các thầy thuốc còn bất đồng ý kiến thời bấy giờ, - rồi nói lỏng băng, lấy có là để cho dịch tiết ra, không thiếu gì cách để giết mà không ai có thể kêu là giết người. Bằng bất cứ giá nào, Ăngtoan phải giữ vững và giữ cho được người bị thương để mình chăm sóc.

- Thế nào bác sĩ? - Anvarê nóng nảy nói, ông ta đã ra quân chủ bài và trở lại thái độ cố ý láo xược.

- Hầu tước Đơ Grigianva là bệnh nhân của tôi. Tôi giữ ông ấy cho đến khi tự ông ấy cho thôi việc, - Ăngtoan điềm đạm nói.

Nhưng Anvarê càng kiêu ngạo hơn bao giờ hết:

- Ngược lại, vì hầu tước không ở tình trạng tự quyết định được việc ấy, người đại diện của Vua phải quyết định cho ngài.

- Nếu tôi từ chối không tuân theo?

Ăngtoan thất vọng cố trì hoãn thời gian, hy vọng rằng Luxia sẽ trở lại và có thể đi mời Hoàng hậu đến cứu vãn tình thế.

Anvarê nhún vai:

- Vandê sẽ đưa anh ra khỏi nơi này và bắt anh, theo lệnh giám mục tỉnh Tôledo. Vandê!

Tên bụng phệ ti tiện đã đến gần Ăngtoan khi một giọng nói trong treo đồng dặc cất lên:

- Dừng lại! Nhân danh Hoàng hậu!

Luxia đây rồi! Trong khi hăng hái tranh cãi, không ai nghe tiếng cô vào. Chưa bao giờ Ăngtônô thấy sung sướng khi trông thấy cô bằng lúc này.

- Cô hãy đi báo để Hoàng hậu biết ngay, - anh vội vã nói. - Người thầy thuốc này đòi chữa bệnh cho bệnh nhân.

- Lệnh của giám mục Tôledo, - Anvarê quát, mắt như nẩy lửa.

Luxia cúi chào rất nghiêm chỉnh và ngọt ngào nói:

- Lệnh mà bác sĩ Ăngtoan Xecvêlut nhận được từ nơi cao hơn. Tôi cho rằng cái này sẽ làm ông quan tâm, bác sĩ Anvarê ạ.

Cô rút trong áo ra một tờ giấy gấp lại và đưa cho người Tây Ban Nha. Anvarê lưỡng lự, rồi đưa lên mắt đôi kính gọng bạc đeo ở cổ bằng một sợi dây bạc nhỏ, và bằng những động tác cầu kỳ, ông ta ngắm nghía tờ giấy rồi đọc. Thế là cặp kính trên tay rơi xuống và như cám tuôn ra từ con búp bê bị xé rách bất thành hình, thái độ láo xược và hách dịch của ông ta đang bốc cao bỗng biến mất trong chớp mắt, thân hình to lớn của ông ta còng xuống.

Tuy vậy ông ta cũng trấn tĩnh tinh thần đủ để cúi chào và nói bằng một giọng khản đi:

- Nếu tiểu thư cho phép, chúng tôi xin rút lui.

- Ông được phép, - Luxia nói, vẫn rất duyên dáng.

Người thầy thuốc Tây Ban Nha quay lại phía Ăngtoan:

- Vô cùng xin lỗi bác sĩ vì đã làm một cách quá đáng tiếc. Có lẽ sau này chính tôi sẽ được giới thiệu tên ông ở trường đại học y khoa, và tôi sẽ lấy thế làm vinh dự.

Ăngtônô không hiểu gì về cảnh này ngoài việc Đôn Pêđrô đã thoát nạn. Khi cửa đã đóng sau lưng Anvarê và linh hồn tội lỗi của ông ta, cô thiếu nữ bật cười khê:

- Thật vô cùng hài hước! Những chú gà chọi đang sẵn sàng chồm lên và mổ xẻ lẫn nhau.

- Có lẽ, - Ăngtoan nghiêm nghị nói, - có lẽ cô nên cho tôi biết cái bí mật của sự vui thích của cô thì đúng hơn.

Luxia nghiêm lại và giờ cho anh tờ giấy đã tác động đến bác sĩ Anvarê mạnh như thế. Tờ giấy có in phù hiệu của Hoàng hậu, văn bản vẫn tắt nhưng rõ ràng:

“Cùng bây tôi trung thành của ta.

Bằng văn bản này, ta phong bác sĩ Ăngtônô Xecvétut là thầy thuốc riêng của ta và yêu cầu các bây tôi trung thực của ta tôn trọng ý muốn và quyền hành của ông cũng như của ta ban ra.

Elidabet

Hoàng hậu Tây Ban Nha”

- Cô đã xin Hoàng hậu giấy này khi nào và ở đâu thế?

- Giấy giả đấy, - Luxia trả lời trắng trợn một cách tuyệt vời.

- Thật phi lý! Tại sao cô lại biết...

- Tôi trở về cách đây mấy phút, rất có thể chỉ sau lúc bác sĩ Anvarê đến đây một chút; Tôi đã nghe rõ chuyện mà không ai trông thấy và hiểu rằng hầu tước đang gặp nguy hiểm hơn bao giờ hết. Tôi chạy vào phòng cầu kinh của Hoàng hậu, lấy một tờ giấy, và... anh đã biết đoạn dưới...

Trong khi Ăngtoan nhìn cô, cô kết luận rất hồn nhiên:

- Nói cho cùng thì chỉ giả có một nửa thôi. Người đã chẳng phong anh làm thầy thuốc riêng cho Người bằng lời nói rồi còn gì. Tôi chỉ làm trước việc anh chính thức được phong thôi, bác sĩ rất tôn kính ạ.

10

Luxia quyết định trông người bị thương thay cho Ăngtoan để anh có thể nghỉ ngơi đôi chút vì anh đã quá mệt.

Còn ba giờ nữa mới tới nửa đêm, cô đã đánh thức anh dậy và đưa cho anh một lá thư, anh đọc ngay tức thì. Lời trong thư vẫn tắt và bí mật.

“Ăngtônô.

Mình vừa đi săn về và vô cùng cần cậu. Xin cậu hãy đến ngay quán ăn Ba Thầy Dòng. Mình trông cậy ở cậu.”

- Ai mang thư này đến đây? - Tônia hỏi.

- Người coi ngựa của quán. Tên hầu nói như thế. Anh có cho rằng Giảng đã bị thương trong khi đi săn không?

Ăngtônia trầm ngâm nói:

- Thật kỳ lạ. Cậu ấy không biết tôi đã đến Mađorit. Thế thì bức thư này...

- Nhưng, - Luxia cãi, - anh ấy dễ biết lắm, có lẽ cả Mađorit đã biết rồi.

- Cứ cho rằng thế đi. Nhưng điều lạ lùng là đây không phải là chữ của Giảng.

Luxia xem xét cẩn thận lá thư:

- Cái này có vẻ như viết rất vội, có lẽ do một người bạn nào của anh ấy. Nếu Giảng cần anh, Tônia, anh phải đến đây thôi.

- Phải, tất nhiên rồi. - Ăngtoan nói không sốt sắng.

Dù Luxia nói như thế nhưng anh vẫn ngờ bức thư giả:

- Đúng thế, lời bức thư không thật giống lời của Giảng!

- Tôi ở lại với Đôn Pêđrô, nếu anh bận tâm điều đó, - Luxia ôn tồn nói. - Anh hãy lấy chìa khóa chiếc cửa bên đối diện với quán ăn. Đường ấy gần nhất.

Khi Ăngtoan bước vào gian phòng lớn của quán Ba Thầy Dòng, anh thấy nhiều người quyền thế đang ngồi ăn, nhưng tuyệt nhiên không có dấu vết của Giảng.

Anh từ tốn hỏi thăm chủ quán:

- Ông Giảng Xavarinô có ở phòng ông ấy không?

- Không đâu, thưa ngài. Ngài Xavarinô đi săn chưa về.

- Ông có chắc thế không?

- Rất chắc chắn, thưa ngài. Chúng tôi cũng đợi ông ấy từ lúc hoàng hôn xuống. Có việc gì thế ạ, nếu ngài cho phép hỏi?

- Tôi không rõ, - Ăngtoan bối rối nói. - Có người nào đó gửi cho tôi bức thư bảo tôi cấp tốc đến đây gặp ông ấy. Người coi ngựa của ông đem vào cung.

- Thế có Chúa! Tôi không cử ai vào hoàng cung cả. Lại một trò xấu chơi rồi đây!

- Ông chắc chắn như thế?

- Đúng thế, thưa ngài, - chủ quán vội nói. - Nếu thế thì tôi phải biết chứ. Chuyện gì xảy ra thế, nếu tôi được phép hỏi.

Ăngtoan rất phiền lòng nếu nói ra điều đó, anh cũng đang tự đặt câu hỏi với mình. Với câu hỏi này anh chỉ có một câu trả lời, nghiêm trọng, rất nghiêm trọng nữa. Những kẻ gửi thư cho anh biết rằng chỉ có tiếng gọi cấp tốc của Giăng mới quyết định được người bác sĩ trẻ rời việc canh gác bệnh nhân, và họ không hề ngần ngại dùng ngay âm mưu ấy để cho Đôn Pêđrô chỉ có một cô thiếu nữ canh giữ.

Nếu thế thì mạng sống của hầu tước đang bị đe dọa - và tính mạng của Luxia cũng bị đe dọa theo. Nguyên rửa tính cả tin ngu ngốc đã làm cho mình mắc vào cái bẫy thô thiển ấy, Ăngtoan quay gót và rời quán ăn.

Trong sân, anh gặp một đoàn kỵ sĩ bụi bặm, ồn ào, cái kính đang cố len lỏi để ra phố. Một giọng nói vui vẻ làm anh đứng lại khi anh đang chen ra:

- Tôniô! Đúng là cậu đấy à?

Ăngtoan cười vui vẻ. Giăng! Giăng đây rồi!

Trên khuôn mặt đầy bụi trắng xóa, hai mắt Giăng sáng lên vui mừng vì gặp lại bạn. Giăng nhảy xuống ngựa và ôm chặt lấy Ăngtôniô. Anh lập tức hỏi ngay:

- Cậu cho người đến gọi mình đấy à, Giăng?

- Đâu có. Cậu thấy đấy, mình vừa về đến đây.

Ăngtoan ngắt lời anh:

- Xem đây! - anh giơ tờ giấy cho bạn.

- Trời ơi! Mình chưa bao giờ viết thư thế này.

Bằng những lời nói lộn xộn, Ăngtoan kể với bạn câu chuyện tối hôm trước và Giăng lo lắng, quyết định ngay:

- Vậy thì chúng mình phải đến chỗ hầu tước trợ lực với Luxia cấp tốc! Nếu chưa quá chậm!

Anh lấy thanh kiếm treo ở yên ngựa:

- Cậu có vũ khí không, Tônia?

- Không, Giảng ạ, mình có bao giờ mang vũ khí đâu, cậu cũng biết đấy.

- Hãy tin mình. Lúc này cậu cần có đấy.

Giảng thường rất tươi cười nhưng lúc này lại nghiêm nghị. Anh thọc tay vào túi yên lòi ra một khẩu súng ngắn và thò:

- Cậu biết sử dụng súng ngắn không?

- Mình chỉ biết dùng súng trường có bánh xe, nhưng có cần thiết không?

- Có lẽ chúng mình còn cần nhiều hơn như thế này! - Giảng lăm bắm và xem lại thuốc nạp ở súng.

Anh quay cơ bắm, chiếc lò xo bánh xe căng ra. Ăngtônia hiểu rằng, khi bắm cò, bánh xe hoạt động sẽ chạm phải miếng đá lửa làm tung hàng loạt tia vào ổ thuốc và đốt cháy liều thuốc trong súng.

Giảng đưa cho bạn khẩu súng đã lên đạn và khoác dây kiếm lên vai mình:

- Đi thôi! - Anh nói. - Cầu chúa cho chúng mình đến kịp!

Vô cùng thận trọng, họ khẽ mở cái cửa nhỏ và vào vườn hoàng cung không gặp trở ngại gì. Giảng thì thầm nhắc:

- Nhìn cẩn thận. Chúng có thể để người của chúng ở đây để rình mò.

Có tiếng lách cách sắt thép chạm vào nhau, - một lưỡi kiếm đang được tuốt khỏi vỏ tương như xé không khí. Giảng quay phắt lại đúng lúc một người tay cầm vũ khí trong bóng tối xông vào tấn công. Ăngtônia thoáng thấy người ấy bóng dáng gầy gò, mặc áo đen, mặt che kín mít bằng một chiếc mặt nạ. Giảng đã kêu lên:

- Để mặc mình. Nhanh lên, Tônia! Đến chỗ hầu tước đi.

Kẻ tấn công rõ ràng định đưa nhát kiếm về phía Ăngtônia, Giảng dùng mũi kiếm ngăn lại trong khi Ăngtônia ra sức chạy thật nhanh về chỗ người bị thương. Chỉ trong mấy giây, anh đã vọt qua hành lang, qua phòng khách, anh ngừng lại ở bậc cửa, thở dốc. Chậm quá rồi!

Một người vóc dáng to lớn đang cúi xuống giường người bị thương, mặt hấn trum vải đen. Dưới ánh sáng ngọn nến, Ăngtoan trông thấy tay hấn cầm con dao găm sáng loáng khi hấn quay lại để xem tiếng động từ đâu đến.

Luxia ở đây nhưng bị bịt miệng và trói chặt trên đi văng. Cô vẫn sống, tạ ơn Chúa! Vì cô đang cố giãy giụa trong dây trói. Trước khi Ăngtoan kịp hành động người kia đã chồm đến anh, dao giơ lên. Lúc đầu, Ăngtoan luống cuống lùi lại, hoảng sợ. Ký ức và thân thể anh vẫn còn nhớ cảm giác đau đớn ghê gớm khi một mũi dao cũng như thế đâm vào anh lúc anh chống chọi với giáo sĩ Phêlíp Xăngtôt ở tu viện Pađu. Ngày hôm ấy anh suýt nữa bỏ mạng, người đang đe dọa anh hôm nay còn to lớn, vạm vỡ, nặng nề và khoẻ hơn lão tu viện trưởng.

Bỗng anh chợt nhớ đến khẩu súng cầm tay mà anh đã quên khuấy đi mất. Khẩu súng bé nhỏ một cách lố bịch so với kẻ thù to lớn như kia, nhưng Ăngtoan không có quyền lựa chọn. Anh thầm cầu nguyện Chúa rồi bóp cò. Nếu phát súng này không bốc cháy - sự cố ấy thỉnh thoảng vẫn xảy ra - thì anh chỉ có việc sám hối tội lỗi. Cả Luxia cũng thế. Không còn gì có thể cứu nổi họ nữa.

Hình như cả một thế kỷ đã trôi qua từ khi anh bóp cò và trong suốt thế kỷ ấy, lò xo vẫn cưỡng lại sức ép. Rồi bộ phận bánh xe chuyển động, lò xo giãn ra đẩy chiếc bánh xe răng cưa xát mạnh vào đá lửa. Hàng loạt tia lửa bắn như mưa vào thuốc, thuốc cháy bùng lên, một mùi cay lả lùng thốc vào mũi Ăngtônô, cùng lúc ấy anh cảm thấy khẩu súng nhỏ giật mạnh trong lòng bàn tay. Một tiếng nổ như sấm làm rung chuyển căn phòng. Người đeo mặt nạ dừng lại như có một bàn tay khổng lồ đột ngột đẩy hấn ra. Hai tay giơ lên, hấn đứng sững một lát như bị treo trên cây thánh giá vô hình. Rồi tiếng thét của người hấp hối vang lên trong phòng, một luồng máu đỏ thẩm phụt ra và nhuộm đỏ ngực hấn. Hấn vẫn đứng, loạng choạng một giây, rồi đổ ập xuống chân Ăngtônô.

Anh chỉ có một ý nghĩ: Luxia. Anh chạy đến chỗ cô định gỡ vải bịt miệng cô, nhưng để cho nhanh hơn, anh nhặt ở dưới đất con dao của kẻ giết người và cắt vải bịt mồm, cắt dây trói chặt hai cổ tay mảnh dẻ, dây trói chân và nâng cô gái đang khóc nức nở lên.

Vẫn ôm cô sát ngực, anh cúi xuống giường. Không biết gì về cuộc náo động, hầu tước vẫn ngủ, hơi thở của ông rất đều đặn. Tônô tạ ơn Chúa đã

ban ơn cho ông tránh khỏi vụ xâm phạm hèn hạ vừa xảy ra. Tựa vào người anh, Luxia vẫn khóc ngất.

- Lỗi tại tôi! Tại sao tôi có thể ngu ngốc thế nhỉ? - Cô rên rỉ.

- Cô làm thế nào mà ngăn chặn được việc này, - Ăngtoan nói để an ủi cô.

- Ít ra tôi cũng đã cào cấu và cắn được hắn, tôi đập vào hắn cho đến lúc hắn trối được tôi.

- Như thế thì gần như cô đã cứu sống hầu tước rồi còn gì! - Ăngtônô nói.

- Nếu tên khốn kiếp ấy không mất bấy nhiêu thời gian để khổng chế cô, hắn đã hoàn thành nhiệm vụ khủng khiếp của hắn.

Giăng đầu tóc rối tung, kiểm cầm tay, hiện lên bậc cửa.

- Tôniô! Có chuyện gì thế? Trông thấy một cơ thể bất động trên đất, anh quỳ xuống xem. Chà ! Mình có lời khen! Cậu đã bắn một phát thật đẹp, ông bạn Tôniô ạ. Xuyên thẳng qua tim!

- Hắn gần như đã chồm lên mình trước khi mình nhớ là có khẩu súng trong tay, - Ăngtoan khiêm tốn nói. - Còn cậu? Cậu đã làm gì tên kia rồi?

- Hắn đánh dữ như một con quỷ. May cho mình. Khi ở Vonidor mình đã dành thời gian tập đánh kiếm. Khi tiếng súng của cậu nổ, tên khốn nạn đâm cuống. Hắn quàng chân lên cổ chạy, đúng là tư cách của một tên hèn nhát, mình không tìm được hắn vì tối quá.

Anh dùng mũi kiếm rạch mặt nạ của người ngã dưới đất và thốt ra:

- Trời! Chỉ trông mặt hắn cũng biết trên khốn kiếp này vô cùng xấu.

- Nó đúng là thằng hầu của tên bác sĩ đây mà! - Luxia kêu lên.

- Bác sĩ nào? - Giăng cau mày hỏi.

- Bác sĩ Anvarê. Hắn đến đây sáng hôm nay định giành hầu tước không cho anh Ăngtônô trông nom.

Vandê không cần được cứu chữa nữa vì quỷ đã bắt mất linh hồn xấu xa của hắn. Ăngtônô chỉ đưa mắt nhìn qua hắn rồi chạy đến chỗ Đôn Pêđrô. Anh không thấy gì chứng tỏ rằng Vandê đã gây tai họa - tất nhiên là do thiếu thời gian - nhưng các triệu chứng sốt và xung huyết vẫn chưa mất. Trong khi anh lo lắng đứng đấy thì Hoàng hậu chạy vào và thốt ra một tiếng gọi lo âu:

- Bác sĩ...

Ăngtoan lập tức nói cho bà yên tâm:

- Thừa Hoàng hậu, Đôn Pêđrô an toàn.

- Ôi! Tạ ơn Chúa! - Bà khẽ nói và đứng tựa vào giường, người trắng bệch như riềm đăng ten đang phập phồng ở cổ bà. Lúc ấy bà mới nhìn thấy cái xác đầm máu, bất động ở dưới đất và giật mình kinh sợ.

- Hắn chết rồi, - Ăngtoan trịnh trọng nói. - Sáng hôm nay hắn đã đến đây giả danh người hầu của bác sĩ Anvarê.

- Anvarê! - Hoàng hậu nói và gục mặt vào hai bàn tay. - Đó là một trong những kẻ thù ghê gớm nhất của ta.

- Tôi sẵn sàng làm cho hắn không còn tác hại được nữa, thưa Hoàng hậu.
- Giăng hăng hái thốt lên.

Nhưng bà lắc đầu một cách đau đớn:

- Không! Ta không cho phép một ai trong các người mạo hiểm đời mình hơn nữa vì ta.

- Tâu Hoàng hậu. - Giăng quỳ một gối nói.- Ít ra tôi cũng xin được phép ở lại đây để giúp ông Xécvê trông nom Đôn Pêđrô?

- Điều đó thì ta vui lòng chấp nhận, - bà tỏ vẻ biết ơn rồi lui ra.

Bọn người hầu đã đem xác Vandê đi, và sau khi suy nghĩ một lúc, Ăngtoan quay về phía Luxia:

- Cô có thể sang phòng khách với tôi không? Chúng ta có một số điểm cần làm sáng tỏ.

Luxia ngược mắt ngạc nhiên nhìn anh nhưng khi cô trả lời thì tiếng cô cộc lốc và giọng gay gắt:

- Tôi không thầy cần làm sáng tỏ bất cứ cái gì cả.

Tuy vậy, thấy nét mặt cương quyết của người thầy thuốc trẻ, cô tuân theo không cãi lại nữa.

11

Những người bạn của Ăngtoan không quen thấy anh tỏ vẻ quyền hành. Lần này anh nói không lưỡng lự, cũng không lưỡng lự, anh đã gần như triệu

tập họ sang phòng khách nhỏ.

- Hai cuộc mưu sát đã xảy ra trong hai mươi bốn tiếng đồng hồ, nhằm vào con người của Đôn Pêdrô, và đêm nay chúng ta cũng đã rất có thể bị giết cả ba. Tôi thấy rằng đã đến lúc cần cho tôi biết rõ câu chuyện mà chúng ta đang dần thân vào.

- Anh không tin tưởng ở Hoàng hậu hay sao? - Luxia hỏi, giọng bức bối.

- Tôi chưa biết gì về Hoàng hậu cả. Cô đừng quên rằng tôi mới chỉ gặp Hoàng hậu tối hôm qua, - Ăngtoan kiên quyết nói.

- Ít ra anh cũng có thể tin tưởng ở tôi chứ? - Luxia phật ý khẽ nói.

- Xin hỏi cô một câu trước đã. Ông Belacmi có biết rằng cô dính líu vào những âm mưu như thế này không?

- Kh... ông, - Luxia nói và cặp mắt sáng của cô nhìn xuống.

- Ông ấy có tán thành để cô mạo hiểm tính mạng trước lưỡi dao của bọn giết người không?

Cô gái bắt đầu đỏ bừng mặt lên. Cô trả lời, bướng bỉnh và kiêu hãnh:

- Tại sao không?

- Còn cậu, Giăng? Cậu nhận phần việc gì trong câu chuyện này?

- Nếu anh sợ, - Luxia cay đắng ngắt lời, - anh có thể tự do quay lại quán ăn.

- Chỉ có một thằng ngốc vô ý thức hay một thằng điên khi dần thân một cách mù quáng vào một việc mạo hiểm loại này mới không thấy sợ. - Ăngtoan tức giận nói. - Dù sao thì chúng ta cũng đã suýt bị giết cả ba, và về phần tôi, tôi không biết tại sao...

Giăng đặt bàn tay anh lên cổ tay Luxia để cô bình tĩnh lại:

- Tôniô nói phải, - anh trang trọng nói. - Anh có quyền biết...

Nhưng Luxia vẫn chưa chịu nhượng bộ. Cô trả lời một cách khó chịu:

- Có ai mời anh ấy can thiệp đâu? Rõ ràng là anh ấy đã phá rồi khi chúi đầu lao vào những việc không liên quan đến mình... Vậy thì anh ấy còn phàn nàn cái gì?

- Cô đã sai, cô Luxia ạ, khi cô phàn nàn sự can thiệp của anh ấy! Không có sự giúp đỡ của anh ấy, người bị thương của cô sẽ ra sao? Nhưng thôi, cả hai hãy cố lặng im, - Giảng ra lệnh. - Minh sẽ cố giải thích để cậu rõ chúng mình đang chui và một tổ ong như thế nào đây, Ăngtônô ạ. Sau đó, nếu cậu muốn rút lui, hoàn toàn tùy ý cậu.

Bộ mặt xinh đẹp của Luxia vẫn giữ vẻ khó chịu trong khi Giảng nói tiếp:

- Ăngtônô, cậu biết gia đình Luxia đã cộng tác với dòng họ Mêđixi trong lĩnh vực ngân hàng và thương mại chứ?

- Trời ơi! - Ăngtoan khẽ nói và ngược mắt nhìn lên trời. - Làm sao mình lại không biết sau số lần mà cô ấy đã tử tế cho mình biết về dòng dõi của cô ấy.

Cô gái nắm chặt hai bàn tay lại nhưng im lặng và Giảng tiếp theo:

- Catorin Đơ Mêđixi, Hoàng hậu nước Pháp là mẹ của Elidabet, Hoàng hậu Tây Ban Nha. Cô Luxia là bà con họ xa của các Nữ hoàng.

- Nước Pháp có cái gì liên quan đến câu chuyện này? - Tôniô hỏi.

- Nước Pháp, về mặt chính trị và tôn giáo, đã chia làm hai: một bên là Gia tô giáo và dòng họ Đơ Ghidơ, một bên là những người theo Tôn giáo.

- Đó là sự bất đồng về tôn giáo.

- Chính trị và tôn giáo, - Giảng nhấn mạnh. - Dòng họ Buốcbông - Tân giáo và dòng họ Ghidơ - Gia tô giáo đều muốn ngai vàng của nước Pháp. Hoàng thái hậu phải làm thế nào để giữ được thế cân bằng giữa đôi bên - nếu bà muốn giữ ngôi Vua cho các con trai của bà, các anh của bà Elidabet.

- Catorin của nước Pháp là người sùng đạo Gia tô. Bà sẽ không thể ủng hộ dị giáo.

- Bà tin ở sự tự do tín ngưỡng hay ít ra bà cũng tỏ vẻ tin như thế trong lúc này, - Giảng giải thích, - Điều rủi ro là Philip đệ nhị là người đã ủng hộ tuyên bố của Gia tô giáo chống Tân giáo. Không chỉ ở Tây Ban Nha mà trong toàn châu Âu, các giám mục Gia tô giáo của Tây Ban Nha muốn can thiệp đến nước Pháp và dùng ảnh hưởng của Người tạo trọng lượng nghiêng về phía Gia tô giáo.

Đến đây, Luxia mới chêm một câu:

- Vì vậy Nữ hoàng Elidabet cố giữ Người ở thế trung lập...

Ăngtônô bắt đầu hiểu, anh hỏi:

- Vậy thì tại sao Đôn Pêđrô lại bị coi như nạn nhân của bọn giết người?

- Trước hết do ông là người được Hoàng hậu sủng ái. Sau nữa ông là người cầm đầu phái của Hoàng hậu, phái ấy khuyến khích Tây Ban Nha theo một đường lối chính trị tuyệt đối trung lập đối với mọi việc của nước Pháp. Nhưng giám mục tỉnh Tôledô, Tổng trưởng quốc gia của Philip đệ nhị vô cùng muốn giúp nước Pháp tiêu diệt hết phái Huygonô³¹, như vậy nghĩa là ủng hộ nhà Đơ Nhidor coi như họ có quyền đòi ngai vàng của nước Pháp.

Giăng ngắm Tôniô bằng con mắt thân ái, anh trả lời:

- Có lẽ không giết người bằng chính tay ông ta. Nhưng này, giáo sĩ Phêlíp đã tự tay muốn giết cậu, chẳng phải là gì?

- Đây lại là việc khác. Hắn là người của Tòa án tôn giáo.

- Cậu hãy đợi rồi sẽ thấy giáo sĩ Inhaxiô Môlina, Pháp quan của Tòa án tôn giáo ở Mađorit! Hôm nữa, Tòa án tôn giáo phát sinh chính ở Tây Ban Nha, ở đây nó còn quyền thế và ghê gớm hơn ở bất cứ nơi nào trên thế giới.

Ăngtônô rung mình lo âu. Anh sẽ không bao giờ thoát khỏi cái bóng đen theo đuổi anh hay sao? Nó sẽ luôn ám ảnh cuộc sống của anh sao? Anh đã trốn khỏi nước Ý vì giáo sĩ Phêlíp và cơ quan trừng phạt của Nhà thờ, vậy mà từ thuở thơ ấu anh đã coi nhà thờ như nơi gửi lòng tin chân chính. Và bây giờ do sự xoay vần của một số phận mà anh bất lực không chống lại được những gì nó đã ấn định, anh lại đang dấn mình vào giữa một cuộc phiêu lưu mới, dính vào đó có cả Tòa thánh và những con người sắt đá phục vụ nó.

- Bây giờ anh đã biết mọi sự việc rồi đây, Ăngtônô, anh quyết định thế nào? - Luxia hỏi.

Ăngtoan đã bước sang phòng bên. Đến ngưỡng cửa, anh trả lời không quay đầu lại:

- Tôi phải chăm sóc bệnh nhân của tôi, thưa cô. Đây là nhiệm vụ đầu tiên của người thầy thuốc.

Ăngtoan thực tình không dám trông mong rằng Đôn Pêđrô khỏi mà không bị biến chứng, vì với một vết thương nghiêm trọng như vậy, phải luôn thấy trước được rằng sự ứ đọng của các loại dịch sẽ gây ra sốt. Nhưng khi thấy đã qua mấy ngày mà tình trạng của hầu tước chỉ xấu đi, anh cho rằng phải có vấn đề khác với sự phản ứng bình thường.

Anh xem xét vết thương cực kỳ cẩn thận. Sẹo đã gần hình thành hẳn nhưng dưới phổi phải có một chỗ phồng đội sùn nhô lên và làm phồng chỗ lõm thường thấy ở khoang liên sườn.

Anh băng lại cẩn thận nhưng bắn khoăn lộ ra mặt.

- Có biến chứng hay sao? - Luxia hỏi, mắt lo âu.

- Có đấy, thưa cô. Tôi sẽ vẽ cho cô xem, như thế tôi dễ giải thích mà cô cũng dễ hiểu hơn.

Anh lấy một cục than đã tắt trong lò sưởi và phác họa rất nhanh trên một tờ giấy trắng một bộ ngực trông rõ những đường sườn và đường viền của phổi.

- Tôi không ngờ rằng anh vẽ được như thế đấy, - cô gái nói.

- Đã có lúc tôi tưởng mình sẽ thành họa sĩ đấy, thưa cô. Nhưng thôi, cô trông đây.

Anh chỉ chỗ vết thương ở trạng thái ban đầu:

- Dao đã đâm vào ngực từ chỗ này và xuyên vào trong khoang màng phổi được cấu tạo bởi phổi và màng phổi bao quanh. Nhu mô phổi cũng có thể bị đâm thủng ở chỗ dưới này vì như thế nên máu và các chất dịch đã tiết ra và đọng lại trong khoang màng ở phía dưới đáy phổi.

- Có phải anh sợ chỗ ấy sẽ gây ra xung huyết bên trong không?

- Đúng, nhưng như thế chưa nghiêm trọng bằng điều tôi sợ. Máu và các chất dịch bị hãm ở đây hình như đang bị hoại, do đó sinh ra sốt và mê man. Trạng thái ấy gọi là tràn dịch màng phổi.

- Nhưng tại sao các chất dịch ấy không chảy ra từ chỗ đao đâm?

- Tôi bắt buộc phải khép kín vết thương để không cho không khí vào. Bây giờ lớp thịt tái tạo dưới da đã đầy rồi, không có lối thoát ra nữa.

Cô nhìn bức vẽ:

- Anh đã thấy những trường hợp như thế này chưa?

- Có, nhưng ít. Bác sĩ Vêdan, chính ông ấy, đã miêu tả được nhiều trường hợp khác nhau.

- Bây giờ anh sẽ làm như thế nào?

Vấn đề này làm Tôniô băn khoăn đã mấy hôm, từ khi anh nghi có hiện tượng tràn dịch màng phổi.

- Chỉ có thể có hai giả định. Một là chờ đợi, hy vọng, đồng thời cầu chúa cho người bị thương có đủ sức để có thể vượt qua tác hại do sự tích tụ độc tố gây ra.

- Nhưng ông ấy mỗi lúc một yếu đi. Ngay tôi cũng thấy rõ.

Ăngtoan buồn rầu gật đầu:

- Giả định nữa là mở một chỗ mới ở ngực để thẩm khô dịch. Việc đó gọi là phẫu thuật.

Luxia tròn tròn mắt:

- Nhưng liệu bệnh nhân còn sống được sau những phẫu thuật như thế không?

- Có những người sống chứ. Độ một nửa.

- Đôn Pêđrô có thể chịu đựng được không?

- Tôi cho là được. Nhưng tôi chắc chắn rằng nếu không mổ ông ta sẽ chết.

Luxia rùng mình:

- Thật khủng khiếp, Tôniô ạ! Tất cả chỉ vì tham vọng và tính biếng lười của những kẻ muốn chiếm lấy thứ họ không có quyền. Tại sao mọi người lại không tốt... như anh?

- Tôi không xứng đáng lời khen ấy. Hai hôm trước tôi đã giết một người,
- anh nói và cúi đầu xuống.

- Hắn đáng chết. Vì hắn là kẻ giết người.

- Chúng ta có quyền gì mà phán xử? Nếu cô và Giăng đã giải thích đúng thì một mục sư, một người phụng sự Chúa đã cử hắn đến đây.

Anh quay lại nhìn cô, mắt anh u ám:

- Từ thuở thơ ấu, tôi đã được rèn luyện để tuân theo định luật của Chúa. Tôi đã có lúc, ở một mức độ nào đó, cho rằng cái chết của anh tôi là đúng vì anh đã phạm vào luật ấy... Thế mà trong mấy tháng tôi đã giết chết một người và gần như giết chết một người khác... Điều nghiêm trọng hơn cả là, đối với cả hai người ấy, tôi đều giết có ý thức.

Cô rung mình và nắm chặt hai bàn tay vào nhau:

- Ôi! Tôi vô cùng mong muốn rằng anh đã diệt được tên giáo sĩ Phêlíp Xăngtốt ghê gớm ấy.

- Bây giờ thì. - anh lơ đãng nói, - tôi đang sắp sửa nắm trong tay tính mệnh của một người khác nữa.

- Người mà anh định cứu sống!

- Phải, đúng như thế. Nhưng mọi sự đều quá phức tạp. Một người có quyền giết người khác trong bất cứ trường hợp nào không?... Tôi không biết, Luxia ạ, tôi không biết nữa...

Anh hát vai như để vớt cái khối buồn nặng nề đi.

- Tôi nghĩ rằng hãy để cho số phận quyết định. Cô mời giúp Hoàng hậu đến để bà cho ý kiến, nếu bà có thì giờ.

Hoàng hậu đến ngay nhưng bà có thể giúp được gì cho Ăngtoan trong tình trạng tiến thoái lưỡng nan khốc liệt này? Sau cùng, anh hỏi:

- Ai là họ hàng gần nhất của hầu tước Đơ Grigianva?

- Đôn Raphaen Grigianva, cháu trai và người thừa kế của ông ấy.

- Nhưng thưa Hoàng hậu, - Luxia phản đối. - Ông Raphaen là...

Hoàng hậu quàng tay qua vai người nữ cận thần của mình:

- Đúng đấy em ạ. Raphaen thuộc số những người không muốn điều gì tốt cho ta, tuy vậy, trong trường hợp nghiêm trọng này cần phải hỏi ý kiến ông ta. Ta sẽ cho người đưa tin cho ông ta.

Khi Hoàng hậu đi khỏi, Luxia nói rõ ý của cô:

- Tôi không hiểu nổi quyết định của Hoàng hậu. Trên đời này không có gì làm cho Raphaen dễ chịu bằng thấy chú hấn chết. Chắc chắn hấn sẽ từ chối

không cho phép nếu hắn chắc chắn rằng không mỗ ông Pêđrô sẽ chết.

- Đa số thầy thuốc ở Tây Ban Nha cũng sẽ phản đối, - Tônia thừa nhận. - Cho đến nay, ít nhà ngoại khoa đã tiến hành việc ấy thành công.

- Vậy thì hắn sẽ để cho chú hắn chết. Anh có thể chắc chắn như thế trước đi. - Luxia chán nản nói.

- Có lẽ Đôn Raphaen không đến nỗi xấu xa như người ta nói về hắn?

- Hắn còn xấu hơn là anh có thể tưởng tượng. Tôi biết hắn sẽ chiếm lấy ưu thế. Anh thật là...

Cô cắn môi và im lặng. Ängtoan tiếp lời cô không một chút méch lòng:

- Cô muốn nói rằng tôi ngốc nghếch về cách xử thế trong xã hội chứ gì?

- Đúng, phải đấy! Anh hẳn phải biết như thế chứ, Tônia ạ.

Anh cúi chào:

- Cô đã tặng tôi một lời khen vô cùng đẹp đẽ.

Mắt Luxia như toé lửa:

- Trời! Chúng ta lại bắt đầu cãi nhau rồi! Tại sao chúng ta lại cứ phải cãi nhau nhỉ?

- Tuổi trẻ nóng nảy trước sự chậm trễ của người lớn tuổi, - anh nói vì không cưỡng lại được ý muốn trêu cô để nhìn cô nổi cơn sấm sét.

- Ông cũng chẳng hơn tôi bao nhiêu tuổi, ông bác sĩ ạ, - cô phật ý nói.

Ängtônia đưa tay nâng cằm cô lên, nhìn vào trong cặp mắt sẫm của cô, ngắm vẻ đẹp hoàn hảo của khuôn mặt đang ửng đỏ. Sự hấp dẫn của đôi môi đẹp và mọng rất gần môi anh. Bỗng nhiên anh thấy muốn hôn cô, cảm giác ấy mạnh đến nỗi làm anh sợ hãi. Nhưng Luxia đã quay đi và nói một cách chế giễu:

- Cẩn thận đây, ông tu sĩ! Ông sẽ mắc lỗi bây giờ. Hãy nhớ đến người tình tuyệt vời của ông.

- Cô có cần phải tàn ác như thế không, Luxia? - anh nói, tâm hồn bị tổn thương sâu sắc.

Cô không trả lời nhưng trên khuôn mặt tươi cười của cô có vẻ hài lòng một cách trêu ngươi khi cô đến ngồi gần bên lò sưởi với lấy chiếc khung

thêu và bắt đầu điềm đạm đâm kim.

Chỉ sau một thời gian ngắn, Đôn Raphaen đã xuất hiện ở phòng ông chú. Người bé nhỏ, da ngăm nâu, chàng công tử diện theo một mới nhất, cố làm cho người cao thêm bằng những gót giày kiểu Pháp cao và nhọn. Mũi nổi nhưng đen điểm một chiếc lông trắng vui tươi trên chòm phần còn lại của y phục là sự xen kẽ khéo léo giữa trắng và vàng. Áo choàng ngắn đính cổ lông chồn và các lon bằng chỉ vàng, và theo thói quen của các chàng trai Tây Ban Nha lịch sự thời ấy, một thanh kiếm và một con dao găm lưng lẳng ở cạnh sườn.

Ăngtoan ngạc nhiên và lo lắng. Đôn Raphaen hỏi.

- Tôi đây. - Ăngtoan cúi chào.

- Tôi là Đôn Raphaen Grigianva. Có lẽ ông đã biết bác sĩ Giuăng Anvarê rồi, ông là thầy thuốc riêng của tôi. Còn đây là bác sĩ Ooctêga.

Ăngtoan lịch sự chào cả hai người:

- Xin chào hai ông.

Đôn Raphaen đem thầy thuốc đến không có gì lạ, đáng lo hơn là một trong hai người lại chính là bác sĩ Anvarê. Dù sao thì cứ nói thẳng tuột ra vẫn hơn.

- Có lẽ ông có điều muốn cho tôi biết về chú tôi, hầu tước Đơ Grigianva? Đôn Raphaen nói.

- Chú ngài rất nặng. Tôi cho rằng cần phải mổ.

Đôn Raphaen tỏ vẻ ngạc nhiên.

- Thế ư?

Hầu như ở khắp nơi, vấn đề mổ xẻ đều là điều mới lạ, ở Tây Ban Nha, người ta không bao giờ chữa bệnh theo phương pháp ấy.

- Ông định tiến hành loại phẫu thuật nào? - Anvarê tỏ vẻ quan trọng hỏi.

- Phẫu thuật do tràn dịch màng phổi. Nhưng mời các ông lại gần đây mà xem bệnh tình hầu tước.

Khám nghiệm của các thầy thuốc Tây Ban Nha hơi hột lạ lòng. Sau đó, Ăngtônô cảm tò phác họa anh đã vẽ cho Luxia và nêu cho họ những dấu hiệu làm anh đi đến kết luận là tràn dịch màng phổi.

- Ông trình bày giỏi lắm, bác sĩ ạ. - Ooctêga nhiệt tình tán thành.

- Phẫu thuật này có nguy hiểm không? - Raphaen băn khoăn hỏi.

Hắn đứng thật xa giường với tâm trạng rõ ràng là chán nghe câu chuyện ấy.

- Rất nguy hiểm.

- Nếu tôi không cho phép mổ thì sao?

- Tôi chắc rằng chú ngài sẽ chết.

- Vậy thì không có gì phải lựa chọn hướng này hay hướng khác nữa, - người cháu nói giọng quyết định. - Coi như thế là giải quyết xong vấn đề.

- Ông ấy chắc chắn sẽ chết nếu không mổ, - Ăngtoan nói. - Nhưng nếu mổ thì may ra còn có hy vọng.

- Đó là ý kiến của ông phải không, - Đôn Raphaen hách dịch nói. Rồi hắn quay lại phía hai người thầy thuốc: - Còn các ông, các ông nghĩ thế nào?

Anvarê nhìn Đôn Raphaen và Ăngtônô thấy rõ anh chàng vô duyên ấy gật đầu ra hiệu. Khi viên bác sĩ nói, giọng hắn ngọt xớt và tỏ vẻ muốn thuyết phục.

- Ông đã biết rõ rồi, bác sĩ Xecvêlut ạ, chúng tôi không dễ dàng dùng phương pháp phẫu thuật ở Tây Ban Nha như các ông ở nước Ý đâu. Tôi cho rằng cần xem xét bệnh nhân cẩn thận.

- Đi thôi, các ông - Đôn Raphaen nóng ruột giục. - Chúng tôi sẽ cho ông rõ quyết định của chúng tôi sau, bác sĩ Xecvêlut ạ.

Và ba người nối gót nhau đi ra, Ăngtônô đứng sững, như ngừng thở trước hành vi quá thiếu lễ độ như vậy.

Anh vẫn còn thịnh nộ khi Luxia trở lại:

- Đấy, anh thấy chưa, tôi đã biết chắc mà, - cô nói - Đôn Raphaen mong cho chú hắn chết nên sẽ không cho phép anh mổ và cứu chữa cho ông ấy. Tuy nhiên, quyết định ấy không thể chấp nhận được.

- Có điều gì ngay thẳng trong thế giới này không nhỉ? - Ăngtônô cay đắng hỏi.

- Tôi bắt đầu tin rằng không.

Nhưng Ängtônô và Luxia cả hai người đều làm về việc Đôn Raphaen Grigianva, vì lúc gần tới thì có tin đến cho phép Ängtônô tiến hành phẫu thuật. Bác sĩ Anvarê và Ooctêga chỉ xin tham dự vào sự kiện lạ lùng này.

Ängtônô đọc thư rồi đưa cho Luxia và Giăng.

- Điều này đáng ngạc nhiên thật, - anh nói. - Hai người nghĩ thế nào?

Giăng cau mày:

- Có điều gì tồi tệ trong việc này đây. Tôi biết bọn đểu cáng này mà.

- Sao thế, Tônô nhỉ? Chúng mình đã chắc họ từ chối kia mà.

Ängtoan gợi ý:

- Chẳng lẽ Đôn Raphaen hy vọng rằng mổ là phương pháp cơ bản nhất để đảm bảo cái chết của hầu tước. Họ ít làm phẫu thuật ở Tây Ban Nha nên kết luận như thế rất tự nhiên thôi.

- Nhưng cấm mổ cũng sẽ đi đến kết quả như thế...

- Tôi cũng có nghĩ đến điều ấy. Thôi được (Ängtoan nhún vai), không lâu nữa chúng ta sẽ biết rõ. Tôi sẽ sửa soạn dụng cụ để có thể sẵn sàng ngay sáng mai. Cậu đi lấy hộ mình hộp dụng cụ để ở quán ăn được không, Giăng?

Giăng vội vàng đi lấy hộp đồ quý báu. Khi trở về mặt anh ủ rũ.

- Mình đã khám phá ra lý do của lòng tốt bất ngờ ấy rồi... Đôn Raphaen đang ở quán ăn, hắn uống rượu với mấy tay quý tộc trẻ. Hắn đang khoe khoang sẽ làm cho cậu vào tù vì tội giết người, Tônô ạ, nếu như chú hắn từ trần do cuộc phẫu thuật này. Có lẽ cậu nên tránh thì khôn ngoan hơn?

- Chắc chúng đã cùng bố trí với nhau khi ra khỏi đây.

- Nhưng tại sao lại bỏ tù mình nhỉ, - Tônô chất phác nói. - Mình chỉ làm nhiệm vụ của người thầy thuốc cơ mà?

Giăng đang chăm chú thử lưỡi dao găm của anh vào ngón tay cái:

- Cậu đã làm chúng hụt hai lần khi chúng định thủ tiêu Đôn Pêdrô, Tônô ạ. Chỉ như thế cũng đủ rồi. Mình còn rất nghi ngờ rằng những tên thầy thuốc Mađorit không hề muốn có một nhà phẫu thuật thành thạo và có năng lực như cậu ở lại đây. Bắt cậu vì tội giết người sẽ ổn cả mọi việc cùng một lúc.

- Vậy thì đừng mở nữa, Tônia ạ. - Luxia nhắc lại mắt cô âm thầm buồn bã. - Anh không thể mạo hiểm tính mạng của anh như vậy được.

Anh mỉm cười với cô và dịu dàng đặt tay lên hai vai cô:

- Cô cũng đã mạo hiểm đời mình vì một mục đích mà cô tin tưởng. Vậy thì tôi cũng tin tưởng là nhiệm vụ của tôi là cứu sống con người bất cứ khi nào tôi có thể làm.

Thật lạ lùng, cô ứa nước mắt khóc và chạy ra khỏi phòng.

Giăng dứt dao vào vỏ, vừa làm động tác ấy, anh vừa nói giọng tiếc rẻ:

- Mình chỉ muốn cắm phập nó vào bụng tên Đôn Raphaen! Nhưng nó không phải là tên khốn kiếp duy nhất cần đánh quy. Cậu đã chịu khó dừng lại để suy nghĩ và tìm hiểu xem tất cả sự việc này bắt đầu từ bao giờ không, Tônia của mình?

Ăngtônia nhìn lên, mắt suy nghĩ:

- Có, Giăng ạ. Khi mình phát hiện bức tranh dưới mái tu viện Pađu thì cuộc sống mình bị đảo lộn.

- Và sự việc đó có ngày nào kết thúc không? - Giăng nhún vai. - Ai mà biết được? Nhưng có điều này... cậu cần phải biết... về Luxia... và về mình.

Ăngtônia chờ đợi và im lặng. Giăng lưỡng lự, không tìm được lời, anh ấp úng nói:

- Chúng mình... chúng mình nhất trí đi theo những con đường riêng.

Ăngtoan hỏi, tim đập mạnh:

- Tại sao thế, Giăng?

- Như thế phù hợp với chúng mình hơn... với cả hai... Cậu yêu nàng phải không, Tônia?

- Đúng thế, Giăng ạ. Yêu lắm.

- Vậy thì tại sao tự cậu không tỏ ý với nàng?

- Đừng có lố lằng, Giăng.

- Cô ấy yêu cậu đấy, Ăngtônia ạ. Mình không biết cậu có những lý do ngu ngốc nào...

- Nhưng mình nghèo, - Ăngtoan phân trần. - Luxia con nhà dòng dõi, lại là người thừa kế...

- Điều đó có liên quan gì đến vấn đề này.

- Vả lại, mình cũng không muốn lấy vợ, - Ăngtoan khẽ nói. - Đã từ lâu mình quyết định như thế.

- Tại sao thế? Vì Thần vệ nữ trong tranh à? Đừng có ngu xuẩn, Tôniô.

Ăngtoan dần mình lại và trả lời cộc lốc:

- Mình không bao giờ trông đợi rằng cậu có thể hiểu được, Giăng ạ.

- Đây là điều điên rồ nhất mình được nghe trong đời mình...

- Đủ rồi đấy, Giăng. Chúng ta sẽ không nói đến việc này nữa, mình xin cậu.

Tiếng Ăngtoan sắc bén. Mặt Giăng đỏ gay lên vì tức nhưng anh tự chế ngự:

- Cậu có thể bị bắt vì tội giết người ngày mai. Chúng mình sẽ không cãi nhau nữa. Nhưng, - anh lầm bầm trong miệng, - cả đời mình cũng không thể hiểu được... làm thế nào lại có thể mù quáng hoàn toàn và lố bịch như thế.

13

Ăngtoan chuẩn bị rất thứ tự những gì cần thiết cho ca mổ nhưng tâm trí anh không thấy yên ổn một chút nào. Tình trạng của Đôn Pêđrô nặng lên từng phút. Sốt, mê liên tục và những cơn run rung người đã làm sức ông nhanh chóng kiệt quệ. Các chất dịch bị thôi - do đó độc gấp bội - luân lưu theo máu sẽ giết ông một cách chắc chắn như tác hại của một thứ thuốc độc mà những kẻ giết người khôn khéo cho từng giọt. Nếu Ăngtoan không nhanh chóng rút hết những dịch ấy, tính mạng của Đôn Pêđrô không tính theo ngày mà tính theo giờ.

Nếu anh thất bại trong ca phẫu thuật này, hậu quả cũng sẽ bi đát như thế dù không có cái tin đáng lo ngại Giăng đã kể, đó là dụng tâm không tử tế của Đôn Raphaen. Tây Ban Nha còn xa mới đạt được trình độ của nước Ý trong lĩnh vực y học và ngoại khoa. Dù rất đơn giản, phẫu thuật cũng là một việc rất ít thực hành ở đây. Trong nước Tây Ban Nha cuồng tín này, ai dám

tỏ ý muốn làm việc ấy rất có thể gặp nguy cơ bị sỉ nhục trước công chúng là đã kiên ngoa cản trở ý muốn của Chúa. Người Tây Ban Nha thời kỳ này còn coi bệnh tật như sự bị trừng phạt, chỉ đến khi sợ chết mới dám đưa bệnh nhân đến thầy thuốc. Ăngtoan biết rằng cuối cùng thì Tòa án tôn giáo sẽ không quên tuyên bố rằng anh phạm tội chống lại quyết định của Chúa - vì đây là việc cứu một người mà Tòa thánh coi là thù địch.

Chờ đợi và không cố làm một việc gì vẫn khôn ngoan hơn cả. Ăngtoan vẫn có thể tuyên bố không sợ ai phản đối rằng tình trạng Đôn Pêđrô nặng lên quá nhanh làm cho việc can thiệp bằng phẫu thuật nguy hiểm mà không đem lại lợi ích gì. Chắc chắn không phải bác sĩ Anvarê sẽ đại dốt thử tự mình mổ trong khi chỉ cần đợi và đợi không lâu - để đạt kết quả mong muốn của chủ hãn là Đôn Raphaen.

Nhưng trước mắt Ăngtônô, nhiệm vụ của anh rõ ràng, trong suốt như nước nguồn. Điều may mắn duy nhất để cứu sống Đôn Pêđrô nằm trong tay anh, những bàn tay khéo léo sử dụng dao mổ. Và Đôn Pêđrô đã là bệnh nhân của anh nên có quyền được anh tìm mọi phương sách cứu chữa. Rồi thì, và nhất là còn thứ ánh sáng tuyệt vời trong mắt Hoàng hậu khi anh nói với bà là Đôn Pêđrô có thể sống được.

Sáng sớm, Ăngtoan một mình đến Tòa giáo đường nhỏ trong cung. Quỳ dưới chân bàn thờ, anh cầu xin Đức Mẹ rất thánh ban cho anh ánh sáng và sức mạnh trong thử thách sắp đến. Trong khi cầu nguyện, anh cảm thấy một sự bình yên và vững tin vô bờ bến làm dịu các nghi ngờ. Đến lúc sắp sửa rời giáo đường anh mới nhận thấy trong bóng tối một dáng người cao, thẳng, đứng bên cạnh bàn thờ. Người ấy mặc áo dòng Đôminich. Khi ánh sáng từ các cửa kính rọi vào người ấy, anh thấy ông ta mảnh khảnh và các nếp áo dài mềm mại rủ xuống từ đôi vai hẹp. Cổ ông ta dài, gân cổ nổi rõ, hai gò má cao nhô trên hai hõm lớn là má ông ta làm nổi bật hai hốc mắt sâu lạ lùng, như cái hang sinh đôi trong đó hai con mắt xanh rất nhạt như đang bốc lửa, một thứ lửa giá lạnh làm anh ớn rét buốt sống lưng.

- Tại sao đến cầu nguyện sớm thế con?

Cơ thể khẳng khiu như vậy nhưng giọng nói trầm và mạnh, như tiếng đàn phong cầm âm vang trong giáo đường.

- Tôi cầu xin ánh sáng và sức mạnh, thưa Cha. Sáng hôm nay tôi tiến hành một nhiệm vụ quan trọng và khó khăn.

Linh mục nhìn xoáy vào mắt Ăngtônô như muốn mở xẻ tâm hồn của chính anh.

- Con chưa vững tin rằng con được phép làm điều đang định làm hay sao?

- Lúc này tôi đã tin, - anh vững vàng trả lời.

- Chúa đã ban cho con sự vững tin ấy?

- Vâng. Tôi tin tưởng chắc chắn rằng Người đã ban cho tôi điều đó.

Linh mục tiếp tục xoáy vào tâm hồn anh:

- Hãy hiểu cho rõ, con không coi ý muốn của mình là ý định của Chúa đây chứ?

Tiếng ông ta rung lên, âm vang, hách dịch:

- Cha của chúng ta không bao giờ đồng tình với những kẻ định chống lại ý định của Người?

Lời nói và giọng nói đều có vẻ đe dọa. Người linh mục lạ lùng này đã biết gì về những điều anh dự định?

- Cuộc sống... cái chết... chỉ thuộc quyền Chúa... ban ra rồi lại thu về, - giọng nói trầm trầm vẫn tiếp tục. - Không một con người nào được quyền can thiệp vào những điều Chúa đã định. Những kẻ dám làm như thế sẽ bị trừng phạt về tính tự phụ của họ, đừng hoài nghi về việc ấy, bác sĩ Xecvêtu ạ.

Ông ta quay đi và biến bóng tối trước khi Ăngtoan tự trấn tĩnh được, anh ngạc nhiên và choáng váng khi nghe gọi tên mình.

Tại sao con người kỳ lạ này lại biết rõ anh, Tôniô, là ai? Tại sao ông ta lại biết rõ về vấn đề khó khăn mà anh đã đến xin Chúa soi sáng và ban sức mạnh. Không còn nghi ngờ gì nữa, người linh mục này đã đe dọa sẽ có trừng phạt nếu anh can thiệp vào sự tiến triển tự nhiên của bệnh trạng ấy nhưng Ăngtoan chắc chắn lời đe dọa ấy, qua anh, dành cho chính Đôn Pêđrô.

Tâm trạng lo âu vì cảm giác nặng nề về mối nguy hiểm được gọi lên qua cuộc gặp gỡ kỳ lạ này, Ăngtoan rời giáo đường trở về căn nhà anh đã để

Đôn Pêđrô cho Luxia trông nom. Một linh mục đến làm lễ ban thánh thể lần cuối cùng cho người bị thương đang đi ra, người giúp việc theo sau.

- Chào bác sĩ, - người phụng sự Chúa nói. - Bệnh nhân của ngài đã yếu lắm rồi.

- Ôi! Rất yếu! - Ăngtoan nói một cách đáng thương.

- Ông có cho rằng ông ta còn được lâu không?

- Chỉ có Chúa biết. Chúng ta không biết được. Tôi rất sung sướng vì có Luxia đã cẩn thận mời cha đến. Tôi quên mất điều đó.

Hai mắt linh mục khế hé to hơn:

- Cha Inhaxiô Môlina cử tôi đến đây chứ, bác sĩ. Thôi tạm biệt các người. Rồi ông ta đi luôn.

Ăngtoan chạy đến chỗ Luxia:

- Nói nhanh lên! Cha Inhaxiô Môlina có phải người rất cao lớn, vô cùng mạnh khỏe, hai má hóp và tiếng nói trầm không?

Cô rùng mình. Nét mặt cô bối rối, sợ hãi:

- Đúng rồi, xin Chúa che chở cho anh! Hai mắt ông ta làm cho người ta lạnh cóng tại chỗ. Sao thế anh?

Ăngtoan kể lại cuộc gặp gỡ đang lo ngại trong giáo đường.

- Điều Giăng nghe nói đúng là thật rồi. - Cô khế nói và làm dấu thánh. - Họ đã dự định bắt anh và giao cho Tòa án tôn giáo xét xử đấy.

Cô lão đảo. Khi anh đưa tay đỡ cô, cô nhào vào ngực anh và khóc nức nở:

- Không nên mủ nữa, Tônia! Đừng tạo cho họ quyền hành hạ anh.

Anh vuốt ve mớ tóc vàng, rất mềm và rất thơm đang chạm vào môi anh:

- Tôi không được quyền lựa chọn, Luxia ạ. Đôn Pêđrô là bệnh nhân của tôi.

- Tất cả đều do lỗi của tôi. - Cô vẫn tự buộc tội. - Nếu tôi không đến nỗi kém lo xa như vậy!... Nếu tôi không gọi anh đến giúp tôi!...

- Việc cô làm vì lòng trung thành với nhiệm vụ của cô đối với Hoàng hậu. Cũng như tôi giữ trung thành với lời thề thầy thuốc của tôi!

Cô ngược nhìn anh hai mắt còn đầy nước mắt:

- Tôi có thể ở lại bên anh trong khi mổ, được chứ?

Anh mỉm cười với cô, buồn rầu và âu yếm:

- Cảnh tượng ấy không đẹp mắt lắm đâu.

- Nhưng phải có người theo dõi bác sĩ Anvarê và bác sĩ Ooctêga. Tôi không có tin ở họ chút nào cả.

- Tôi cũng vậy, đúng thế! Nhưng tôi đã có dao mổ làm vũ khí, chắc có lẽ họ cũng chẳng can thiệp đến đâu.

- Dù sao thì tôi vẫn cần ở bên anh.

- Được thôi! Vậy thì cứ làm theo ý định của cô. Bây giờ chúng ta cần đi ăn sáng để lấy sức. Công việc sẽ rất vất vả đấy.

Thế là Luxia bỗng đột ngột kiễng đôi chân bé nhỏ lên và hôn vào miệng Ăngtoan, - môi cô ngọt ngào và thơm, - rồi cô chạy trốn. Anh có cảm tưởng như cô thì thào với anh điều gì trước khi bỏ chạy. Nhưng có lẽ tai anh đã nghe quá đi chăng vì những lời anh nghe được như sau:

“Chúa sẽ che chở cho anh, người yêu của em!...”

Những tiếng như thế chắc là cô Luxia Belacmi kiêu căng ấy không nói rồi.

Trừ khi... trừ khi Giăng không nhầm lúc cậu ấy cam đoan với anh rằng Luxia yêu anh, yêu anh lắm.

Quyết định một cách lạnh lùng, Ăngtoan xóa bỏ trong ký ức mình cặp mắt ướt của Luxia, đôi môi êm ái và ngọt ngào của Luxia, bộ tóc mềm và óng ánh như vàng của Luxia, và anh hồi tưởng lại trong óc mình hình ảnh trong sáng của nữ thần. Nàng có đôi chút buồn rầu trong nét nhìn, hình như có một lời trách nhẹ nhàng, bởi vì, trong một khoảnh khắc, người tôn thờ nàng đã để cho người phụ nữ khác chiếm vị trí thuộc quyền của nàng. Nữ thần xinh đẹp mà anh đã thề tôn sùng mãi mãi.

Mặc quần cộc, áo chèn sát người, tay áo xắn lên để lộ hai cánh tay nổi bắp thịt, Ăngtônô xem xét một cách hài lòng các thứ đã chuẩn bị cho phẫu thuật. Một chiếc bàn hẹp và dài đã được mang từ bếp hoàng cung lên, theo sự hướng dẫn của anh. Giăng và hai người hầu lực lưỡng đặt người bệnh lên bàn, Đôn Pêđrô toàn thân bất động do đã được gây mê bằng một liều thuốc phiện mạnh, được đặt nằm nghiêng bên trái xuống, bên phải quay lên trên. Áo sơ mi đã được rách ở chỗ phía dưới ngực. Hai bàn tay trói với nhau buộc chặt vào chân bàn. Chân trái kéo về phía trước chân phải về phía sau, cả hai chân cũng đều bị buộc vào chân bàn.

Bị buộc chặt như thế, ông chỉ có thể khẽ động đậy trong trường hợp ông tỉnh lại, dù sao cũng không đủ để cản trở việc làm của Ăngtoan.

Các dụng cụ trong hộp đồ bác sĩ Duyvan tặng anh đã bày trên chiếc bàn ở gần giường. Trong phẫu thuật cổ điển về tràn dịch màng phổi như bác sĩ Vêdan đã trình bày, không cần dùng gì ngoài dao mổ, nhưng anh muốn đề phòng mọi trường hợp bất ngờ có thể xảy ra.

Ở một bên chiếc bàn nhỏ bày những chiếc đục dùng để mở sọ. Thông dụng từ thời cổ, phương pháp mở sọ hiện nay đang được thịnh hành kể từ khi Ăngđrê Vêdan mở sọ đạt kết quả tốt cho hoàng tử Đôn Cáclôt, con đầu và người thừa kế của Philip đệ nhị, bị thương nặng khi ngã cầu thang.

Nhưng Tây Ban Nha lạc hậu về vấn đề y học đến nỗi không cho rằng Hoàng tử khỏi bệnh vì tài của Vêdan. Nhà vua lại tôn trọng cách chữa khác li kỳ hơn nhưng kém hiệu nghiệm hơn nhiều. Đó là để tử thi một linh mục vào giường của Hoàng tử và đặt sát bên cạnh.

Bên cạnh chiếc đục, mọi dụng cụ khác được xếp thành hàng, cái thì để nhỏ răng, cái để cắt răng, có những dao bẩy dùng để nhỏ răng hàm và những chiếc kẹp lớn để lấy chân răng bị vỡ ra khỏi hàm.

Để xa hơn nữa là những dao cong dùng để cắt tay, chân và cưa để cưa xương. Cạnh chiếc cưa có những chiếc kẹp mỏng mà Ăngbroađơ Parê đã vẽ mẫu dùng để cầm máu bằng cách kẹp vào những động mạch bị đứt. Cách này tốt hơn cách thường làm là: Khép miệng vết thương bằng sắt nung đỏ hay nhựa thông nấu sôi.

Cuối cùng và để gần tay Ăngtoan nhất là những con dao mổ sắc bén như lưỡi dao cạo.

Đôn Anvarê đứng cạnh bàn, ngay bên khủy tay Ăngtônô nhưng cẩn thận chọn một góc để không thể bị vấy bẩn do tia máu hay mủ bắn ra khi dao mổ chạm vào mạch máu hay thịt thối chứa đầy dịch, Luxia đứng cạnh anh, mặt tái xanh, môi mím chặt, hai bàn tay giấu dưới nếp áo.

Ở hai đầu bàn hai người hầu lực lưỡng vừa đặt người bị thương xuống đang đứng sẵn sàng tuân theo sự chỉ huy của Giảng, trán anh lấm tấm mồ hôi.

Ăngtônô đưa ngón tay chỉ đường lộ tuyến của hạ sườn, anh nói với bác sĩ Anvarê:

- Đây có thể là chỗ các chất dịch tích tụ lại. Ông để ý xem các khoang liên sườn đầy lên gần như lòi ra, bình thường những chỗ này lõm xuống. Như vậy ta có thể thấy có cái gì tụ lại đây và tạo ra từ bên trong một sức ép sát xương sườn.

- Lạy Đức mẹ Maria! Thật đúng như ông nói đấy. - Anvarê tán thành nhưng vẫn đứng khá xa.

- Nếu tôi rạch được một vết thẳng vào chỗ bị dịch ứ lại là sự cố gắng của chúng ta đạt kết quả, - Ăngtoan nói tiếp.

- Còn màng phổi?

- Màng phổi bị tách ra do các chất dịch ứ đọng. Phổi bị ép thu nhỏ lại và gần như hết không khí.

Bác sĩ Anvarê thở phì phò:

- Đúng thế! - ông ta ngọt ngào nói tiếp. - Ông là một nhà cơ thể học có một không hai.

- Chỉ có một nhà cơ thể học có một không hai, - Ăngtoan ngắt lời. - Đó là Ăngđrê Vedan.

Anh đếm từ trên xuống dưới xương sườn của người bệnh đang nằm trên bàn, dừng lại ở cái thứ mười, đặt ngón tay dọc theo mép trên của rãnh sườn và cầm dao mổ:

- Mổ ngực rạch dọc theo mép trên xương sườn, - anh giải thích, - sẽ tránh được nguy cơ chảy nhiều máu. Các mạch máu ở đây chạy dọc theo mép dưới.

Lấy mấy ngón tay căng da, Ăngtoan đưa dao mổ chạy dọc theo mép trên xương sườn thứ mười: da đứt, Đôn Pêđrô rên rỉ, quặn quai vì đau đớn. Nhưng vì đã có đề phòng nên ông không cự mạnh được. Tuy nằm bất động nhưng ông vẫn như muốn giãy giụa. Máu tia ra theo vết dao, một mạch nhỏ vừa bị cắt đứt, Ăngtoan nghe tiếng Luxia khẽ rên, rồi cố nín lại. Anh thoáng nghĩ không biết anh cho cô ở lại có sai lầm không. Anh nhớ đến lúc trước cô đã bị choáng khi trông thấy máu - máu chú Mariô của cô - nhưng cô đã trấn tĩnh lại ngay.

Vết rạch dài khoảng bảy phân, đứt xuyên qua da và các cấu trúc bên dưới, để lộ thớ đỏ nâu của lần cơ giữa hai xương sườn. Vì mãi xem cho rõ, bác sĩ Anvarê gần như nằm bò lên vai Ăngtônô. Khi anh cầm dao mổ, bác sĩ bất thành linh chạm vào khuỷu tay anh làm tí nữa lưỡi dao đâm sâu vào vết mổ.

- Cẩn thận đấy, bác sĩ! - Ăngtoan nói. - Ông xô vào tôi.
- Vô cùng xin lỗi, - Anvarê trả lời. - Tôi mãi xem quá...

15

Dùng một miếng gạc đã chuẩn bị sẵn cho việc này, Ăngtoan thấm vết rạch cho sạch và khô để có thể mổ tiếp. Dùng các đầu ngón tay căng da, anh rạch sâu hơn, cơ đã hở và phồng ngày ra, đỏ hồng và mềm. Một lần nữa vì mãi xem quá, bác sĩ Anvarê lại đụng vào bắp tay Ăngtoan:

- Có phải màng phổi đấy không?
- Chưa đâu.

Ăngtoan nhích vai ra để tránh sức đè liên tục gây khó khăn cho động tác của anh. Anh nói:

- Trước khi vào đến khoang ngực còn nhiều lớp thịt nữa.

Lúc này Đôn Pêđrô nằm khá yên. Trong phẫu thuật, đau nhất là lúc rạch đứt da. Ăngtoan lại thấm tận đáy vết mổ một lần nữa và xem xét cẩn thận. Anh chỉ cho Anvarê:

- Ông trông đây, thớ thịt đã đổi chiều. Bây giờ ta từ lớp ngoài chuyển tới lớp trong: musculus intercostalis interna - lớp thịt bên trong của khoang sườn.

- Quỷ thật! Đúng thế, thớ thịt chuyển sang một hướng khác hẳn.
- Đúng như bác sĩ Vêdan đã miêu tả lại trong cuốn Phabrica.

Con dao mổ trong tay Ăngtônô lại lách vào thịt rất khéo léo và thận trọng như chính nó có một sức sống riêng và tỉ mỉ rạch từng lớp thịt. Mỗi cái rạch chỉ khía vào một ít thớ. Chỗ này không phải chỗ có thể mạnh dạn rạch một nhát dao vì chỉ cần rạch quá một phân hay ít hơn cũng có thể cắt phải động mạch - có một động mạch chạy ở mặt trong xương sườn ở ngay phía trên - và gây chảy máu mà nhà phẫu thuật có rất ít khả năng cầm lại được.

Bác sĩ Anvarê tựa sát vào Ăngtoan hơn nữa. Anh thấy khuỷu tay phải của mình bỗng nhiên bị đẩy rất mạnh, nếu anh không ngẫu nhiên căng bắp tay mình lại thì lưỡi dao đã không tránh khỏi đâm sâu xuống vào thẳng khoang phổi và cũng gần như không tránh khỏi cắt đứt chiếc động mạch mà anh rất cẩn thận cố tránh cho khỏi chạm vào nó.

Lúc này anh bảo Anvarê, giọng gay gắt:

- Bác sĩ làm ơn tránh xa cho.
- Ồ, bác sĩ, xin thứ...

Giọng Anvarê đột ngột đổi âm sắc, ông ta kêu lên, giọng khàn đi:

- Trời ơi!

Ăngtoan đang quá chăm chú đến việc mình làm nên không để ý nhiều đến Anvarê. Miễn là hắn đừng đụng vào tay anh. Anh không đòi hỏi gì hơn nữa. Cho nên anh cảm thấy rất nhẹ nhõm khi người thầy thuốc Tây Ban Nha hình như đã hiểu rằng ông ta phải tránh ra là đúng, để cho khuỷu tay nhà phẫu thuật được tự do.

Bỗng nhiên anh cảm thấy dưới mũi dao mổ độ dai của các thớ thịt thay đổi. Anh nhấc ngay dao ra và thận trọng từng tí một, anh thăm sát đáy vết thương. Ở chỗ thớ thịt đỏ hồng và phồng căng bây giờ lộ ra một tổ chức nâu nhạt, sờ vào cứng hơn và lấm tấm các vết gần như trắng. Ăngtônô vui mừng, cái vui của người đã tìm được cái mình muốn tìm ở đúng chỗ đang tìm và đúng như tình trạng mình đã ước đoán.

- Màng phổi đây rồi, bị viêm.

Bác sĩ Anvarê không động đậy, nhưng Luxia hỏi:

- Như vậy có nghĩa là anh đã tìm đúng chỗ?

- Gần như chắc chắn. Trong trạng thái ứ dịch khoang màng, màng phổi bị sung chính vì sức ép của các chất dịch bị thôi...

Ăngtônô đưa mắt nhìn qua các dụng cụ xếp thứ tự trên bàn và tìm thấy thứ cần dùng trong số những dụng cụ để nhỏ răng. Đây là một lưỡi đục dẹt vốn không phải là dụng cụ dùng cho loại mổ này nhưng lại có ích cho anh trong lúc này: anh lách cái đòn bẩy kim loại ấy dưới lớp thịt chưa rạch, đưa dụng cụ ấy vào như thế sẽ rất yên tâm khi mổ vì biết chắc rằng điểm tựa cứng và chắc chắn ấy sẽ không cho lưỡi dao đi quá mức cần thiết, tác hại đến tổ chức khác mà phương pháp này sẽ bảo vệ rất hiệu nghiệm.

Khi các lớp thịt đã được tách ra suốt dọc vết thương anh trông thấy một khoảng to của màng phổi bị sung. Cái trông thấy làm anh càng vừa ý. Những đốm trắng chứa những chất rỉ ra khi viêm, chất cứng như da dày của bộ phận lúc thường chỉ là cái màng lót trong lồng ngực không dày hơn tờ giấy, những dấu hiệu này chỉ rất đúng bệnh tràn dịch màng phổi. Máu và các chất dịch bị thôi tụ lại ở đây như Hypôcorát đã nói đến hàng nghìn năm về trước. Nhiều nhà ngoại khoa, qua nhiều thế kỷ, đã thử tìm cách làm khô những túi mủ như vậy nhưng trong số những người ấy, ít người đã đạt được kết quả mong muốn.

Cầm một miếng gạc bằng vải sạch, anh ấn cả vào vết thương và để tạo ra sức ép đều, anh đặt lên trên một miếng gạc lớn nữa, gạc sẽ thấm dần lượng máu rỉ ra nếu không máu có thể ứ đầy chỗ mổ. Anh muốn suy nghĩ và thấy thật rõ cách xử lý của mình trước khi rạch mũi dao tiếp theo, mũi rạch cực kỳ quan trọng vì lúc này là rạch thẳng vào màng phổi. Thấm khô máu như vậy sẽ thấy rõ anh đã mổ đúng khối mủ hay còn phải đi tìm ở chỗ khác, nếu thế sẽ không tránh khỏi làm cho người đã yếu một cách trầm trọng càng kiệt quệ hơn.

Đặt xong gạc thấm máu, anh nhìn chung quanh mình. Giăng đang nhòe miệng cười chế nhạo, Ăngtoan không hiểu tại sao bác sĩ Anvarê mặt tái xanh và mồ hôi ướt đầm lúc này đứng cách sau nhà phẫu thuật hai bước dài, Luxia thì mặt nghiêm nghị và đỏ bừng đứng sát gần người Tây Ban Nha ấy.

Ăngtoan lịch sự hỏi:

- Vừa rồi bác sĩ có trông rõ và theo dõi được không?

Anvarê cố mãi mới mỉm cười được:

- Rõ lắm bác sĩ ạ, ngài thật tử tế với tôi.

Ăngtônô quay lại với công việc của mình, phần thì do chỉ có Đôn Pêđrô là đáng kể thực sự, phần do anh không ngăn nổi mỉm cười, dù đang lo âu, trước tình trạng thảm hại của bác sĩ Anvarê. Anh cho rằng Giăng, hay Luxia thì đúng hơn, có thể bị choáng khi thấy mổ, nhưng hai người lại không sao mà Anvarê thì không chịu được.

Miệng vết mổ đã tương đối khô, máu ngừng rỉ tạm thời do sức ép. Tập trung sức chú ý, Ăngtoan cầm lại dao mổ: phút nghiêm trọng đã đến. Thắng lợi chưa từng có hay thất bại gây tử vong, một trong hai điều đó sẽ xảy ra sau nhát dao mổ này.

Dùng mũi nhọn của dao mổ, người thầy thuốc trẻ rạch từng nhát nhỏ vào màng phổi và thầm cảm ơn bác sĩ Duyvan đã cho anh những dụng cụ mới này, chất thép và hình dạng tốt hơn rất nhiều so với các loại anh đã thấy cho đến lúc bấy giờ.

Anh rạch một lớp màng dày một cách tinh vi, gạt dịch rỉ viêm ra, luôn giữ một ngón tay dưới đáy vết thương để bất cứ thế nào cũng bảo vệ được những mạch máu chạy dọc theo mặt trong của xương sườn thứ chín. Anh cảm thấy mạch máu đập sát ngón tay mình. Màng phổi cứng như da dày, dày hơn bình thường gấp nhiều lần đến nỗi đã có lúc anh nghi ngờ không biết mình có nhầm chỗ khi tưởng rằng đã rạch vào màng phổi không. Hay là anh đã rạch nhầm vào thành cơ hoành? Nhưng Vêdan đã cụ thể hóa trong một tập Điều trần riêng về vấn đề này là không hề có nguy cơ chạm vào cơ hoành ở phía trên rãnh sườn thứ mười. Ở chỗ này chỉ có thể rạch vào khoang phổi. Mọi cuộc phẫu tích cũng đã khẳng định với anh như thế. Mũi dao mổ bỗng nhẹ đi làm anh chú ý đến sự thay đổi tỉ trọng của cái khối anh đang rạch. Anh rút ngay dao ra và cái trông thấy làm anh đầy vui mừng: mũi thép nhọn dính một chất lỏng nâu đỏ. Anh lại thăm chỗ mổ này cẩn thận hơn trước và khi anh lấy gạc ra, một dòng chất lỏng nâu đỏ ấy bắn từ đáy vết rạch ra.

Và thứ mùi lan khắp phòng làm cho Ăngtônô cảm thấy say sưa vì thắng lợi (anh đã quen với thứ mùi này từ lâu rồi) nhưng nó lại làm cho cả ba người tham dự nôn nao.

- Trời ơi! Mùi gì thối thế? - Giăng kêu lên.

Thật khó lòng hiểu nổi sao một con người lại có thể sống được với một túi đầy chất thối như thế ở trong phổi.

Bác sĩ Anvarê tiếp nhận sự kiện ấy nặng nề nhất. Vừa buồn nôn vừa khó thở, mặt ông ta biến sắc hai lần chỉ trong mấy giây. Gần như bị ngạt, ông ta rên rỉ, giọng khô đặc:

- Đức mẹ ơi!

Nhưng Ăngtônô rất hài lòng vì thấy người bệnh đã dễ chịu, anh giải thích bằng giọng rất tự nhiên:

- Dịch màng phổi mà! Tôi đã rạch vào khoang màng.

- Trời ơi! - Giăng kêu lên - mùi cứ như vừa ở mả chui lên ấy.

- Nhìn xem, - Ăngtônô rất phấn khởi tiếp tục nói, - nhìn xem kìa! Sau mỗi hơi thở, mủ lại phun ra... Được, mình sẽ mở rộng lối thoát.

Rạch nhẹ một cái anh đã đủ lùa ngón tay vào làm căng phía dưới màng phổi để mở cho chính xác. Lúc này anh phấn khởi vì điều vừa phát hiện nên muốn làm nhanh và mở rộng vết thương, nhưng anh tự chủ lại, ghì mình để làm các động tác chậm lại và điềm đạm tiến hành công việc. Cái bọng anh thọc ngón tay vào nóng bỏng vì cơn sốt cao và đầy mủ loãng thối đến buồn nôn. Mùi thối đầy phòng nặng nề đến nỗi làm mọi người muốn gục và mỗi hơi thở đều khó nhọc.

- Nhanh lên, Tôniô! Có kết thúc đi. Thật gần như không chịu nổi nữa.

Nhưng Ăngtônô đang chăm chú đến điều anh linh cảm nên không quan tâm đến cái mũi nhạy cảm của Giăng. Thắng lợi đã rõ ràng trong tay, anh không thể mạo hiểm phá hoại bằng sự hấp tấp nhẹ dạ. Nếu anh muốn tránh điều tai hại không sửa lại được thì làm thông thả là điều cần thiết hơn bao giờ hết khi công việc tiến triển đến chỗ này, vì giữa con dao mổ cầm ở tay phải và nhưng ngón tay trái thọc trong khoang màng phổi không có gì khác ngoài sự khéo léo phẫu thuật của anh. Và, nếu rạch phải ngón tay do vội vàng hay hấp tấp, trường hợp nào cũng đồng nghĩa với viêm nhiễm rất có khả năng đồng nghĩa với tử vong. Không phải chỉ có một nhà giải phẫu đã bỏ mạng vì tai biến như vậy. Ăngtônô biết rõ như thế.

Ồ dịch khá rộng, chứa ít ra hai chén dịch độc: chỉ một nửa cũng khá đủ để làm nguy đến tính mạng người bị thương. Khi đã lấy hết mủ ra, Ăngtônô xem xét thấy không còn điểm gì khác thường đáng lo ngại, không có vết rạn nứt cũng không gề ghề. Anh gấp nhiều dải vải lại thành một chiếc túi lớn nhét vào vết thương để thò một đầu ra ngoài. Nút này sẽ dẫn lưu trong trường hợp các chất dịch có thể lại tích tụ. Đáng lẽ ứ thành khối chúng sẽ thoát dần ra ngoài, giữ cho màng phổi luôn sạch sẽ. Anh lấy trên bàn một thép băng lớn rồi thép nữa, để làm một miếng gạc dày, rộng nhưng không bí.

- Làm thế này miệng vết thương sẽ không đột ngột khép kín. - anh giải thích với bác sĩ Anvarê, - Các chất dịch độc sau này sẽ được tự do chảy ra ngoài.

Do thắng lợi này người thầy thuốc Tây Ban Nha kia thu nhận được mỗi ưu phiền sâu sắc vì hai nguyên nhân: về thể chất do bị nôn nao, về tinh thần, do những dự định mờ ám bị sụp đổ.

- Xin bác sĩ cho phép! - Anvarê nói bằng một giọng không rõ ràng. - Tôi có nhiều việc cấp tốc ở ngoài kia.

- Xin cứ tự nhiên, - Ăngtônô nói và tiếp thêm: - Ông làm ơn báo cho ngài Đôn Raphaen Grigianva biết chắc chắn rằng chú ông ấy sẽ qua khỏi.

- Tôi sẽ không quên. - Ông ta trả lời - Xin báo ngay tức khắc.

Chưa nói hết câu ông ta đã ở phía ngoài cửa. Ăngtônô nhẹ nhàng quán băng quanh ngực bệnh nhân để giữ cho gạc khỏi bị xô lệch. Rồi anh ngược mắt thấy Giăng đang mím một nụ cười kỳ quặc và Luxia thư thái.

Anh sang buồng bên để tắm rửa trong khi Giăng và những người hầu đặt lại Đôn Pêđrô vào giường. Sau đó, họ đi mang theo chiếc bàn và vải bẩn. Khi Tôniô đã sạch sẽ và y phục chỉnh tề xuất hiện, Luxia và Giăng đã đứng cạnh giường.

- Tôniô! - Luxia kêu lên hai mắt sáng ngời vì vui vẻ, - trông kìa, ông ấy đỡ trông thấy rồi!...

Cô chạy đến gần Ăngtônô, quàng tay qua cổ anh và hôn anh.

- Mình cũng phải nghĩ cách để làm một nhà ngoại khoa mới được, nếu đây là phần thưởng của mỗi ca mổ thành công, - Giăng thở dài, chế giễu

một cách thiện ý.

Luxia đỏ mặt:

- Tôi không tự chủ được vì thắng lợi của Ăngtônô, Giăng ạ.

- Thì tôi cũng nói như thế mà, - họa sĩ kết luận.

Ăngtônô nhìn hầu tước đang ngủ. Anh cảm thấy vô cùng hài lòng dù mệt nhọc. Anh đặt tay lên trán Đôn Pêđrô đã thấy bớt nóng. Những giọt mồ hôi lấp lánh trên da hứa hẹn cơn sốt sắp lui.

- Khá hơn chứ, Tôniô. Thế là lúc này cậu chắc chắn không thể bị buộc tội giết người nữa nhé.

- Cậu có tin mình hay không thì tùy cậu, thực tình mình hoàn toàn quên chi tiết ấy! Việc mờ choán kết tâm trí mình.

- Còn tôi, - Luxia nói, - tôi không hề quên việc ấy. Và tôi sợ đến nỗi run từ đầu đến chân.

- Đây, - Ăngtoan bắn khoăn, - Anvarê có chuyện gì thế? Có lúc tôi tưởng hấn sắp ốm.

- Hấn ốm rõ ràng đấy chứ! - Giăng khẳng định và cười. - Nhưng không chỉ vì việc mờ và mùi thối. Luxia, cô nói cho cậu ấy biết tại sao đi.

Cô mở nếp áo để lộ một chiếc bao nhỏ đeo ở dây lưng. Cô rút ở đấy ra một vật dài và mỏng, được cấu tạo, chạm trổ tinh vi như một thứ đồ trang sức, đây là con dao nhọn mà các thương nhân đôi khi dùng để rọc thư, nhưng cũng có thể làm cho người ta đi từ cõi sống sang cõi chết.

- Đây là điều hấn bận tâm nhất.

- Thôi đừng đánh đổ nhau nữa, - Ăngtoan ra lệnh, - hãy nói cho tôi biết điều gì đã xảy ra.

- Anh nhớ rằng bác sĩ Anvarê đã đẩy khuỷu tay anh chứ?

- Có. Tôi đã đẩy hấn ra nhiều lần.

- Tôi đã bảo anh rằng hấn sẽ đúng vào nếu hấn kiếm được cách. Hấn kiếm cách ấy đấy. Nhưng tôi đã chuẩn bị sẵn và tôi đến đây với thứ đồ chơi này.

Thế là Tônia đã hiểu tại sao bỗng nhiên Anvarê lại đứng cách xa anh. Đồng thời anh hiểu cả nguyên nhân đã làm cho hắn có thái độ lạ lùng. Mũi dao của Luxia đã gí sát vào sườn hắn và tất nhiên hắn đã sợ cho tính mệnh của chính mình.

- Nhưng cô sẽ không đâm hắn chứ, Luxia?

- Tôi sẽ làm việc đó không lưỡng lự, - Luxia nói, giọng nói không để ai nghi ngờ được sự cương quyết thực hiện ý định của cô.

Ăngtônia đưa hai tay, hai người bạn nắm chặt tay anh.

- Tôi đã làm gì để xứng đáng được những người bạn trung thành như thế này? Không có hai người, tôi như một đứa trẻ lạc lõng.

Giăng vui vẻ phản đối:

- Chúng mình có làm gì đâu, Tônia.

- Cậu đã chẳng liều mạng đêm hôm nọ là gì. Khi cậu đánh với tên canh gác ngăn không cho chúng ta đi tiếp ấy...

- ...Còn anh, anh cũng đã liều mạng anh khi đánh với Vandê. - Luxia đối đáp.

- Nhưng cô cũng đã liều, và liều không ít, chuốc lấy thù hận của bác sĩ Anvarê, - Ăngtoan nói, trong giọng nói của anh thoáng vẻ sợ hãi.

Luxia khinh bỉ trả lời:

- Hắn chỉ là một con lừa làm bộ ta đây! Hắn hí lên tiếng kêu to đấy nhưng chỉ là tiếng gió.

- Nhưng hắn có những chỗ dựa không ít quyền thế.

Luxia rất tin tưởng, lắc đầu:

- Tôi cho rằng chúng cũng chưa vội làm phiền chúng mình đâu.

Tuy nhiên, Ăngtônia vẫn nhìn thấy đôi mắt tàn nhẫn của linh mục Inhaxiô Môlina và không tin tưởng như cô thiếu nữ.

Vì linh mục Inhaxiô Môlina không thuộc những người coi như đã thua trận vì cuộc đụng độ đầu tiên không có lợi cho họ. Còn nhiều cuộc chiến đấu khác nữa. Đây chỉ là trận mở đầu.

Khi chất độc được rút khỏi cơ thể bằng cuộc phẫu thuật mạo hiểm kia, sức khoẻ của Đôn Pêđrô tiến triển rất nhanh. Ngay sáng hôm sau khi mổ, ông đã tỉnh, dù còn rất yếu. Hoàng hậu đến thăm ông và khi bà ra khỏi phòng, mặt bà vui rạng rỡ. Bà kêu lên:

- Ông đã hoàn thành một phép lạ, bác sĩ Xecvêlút ạ! Một phép lạ thực sự!

- Thưa Hoàng hậu, tôi chỉ làm theo lời dạy của các bậc thầy của tôi, - Ăngtônô khiêm tốn khẽ nói.

- Ông quá khiêm tốn đấy, bác sĩ ạ - Hoàng hậu khản khoản nói. - Nhưng ta vẫn sẽ ban thưởng ông xứng đáng. Quan đại thần của ta sẽ chuyển năm nghìn đu-ca vào tài khoản của ông ở ngân hàng nào tùy ông định đoạt.

- Nhưng, thưa Hoàng hậu, - anh ấp úng, bối rối. - Tôi không xứng đáng như thế.

Năm nghìn đu-ca sẽ làm anh thành người giàu có. Trong những giấc mơ điên rồ nhất, anh cũng chưa bao giờ nghĩ rằng mình có được một số tiền như thế.

Hoàng hậu vẫn khản khoản:

- Ta bắt buộc ông phải nhận. Và ta chắc rằng Đôn Pêđrô còn thưởng ông hậu hơn thế nữa.

Khi Hoàng hậu đi khỏi, Ăngtoan vẫn nói tiếp:

- Nhiều quá! Nhiều quá đáng.

Nhưng Luxia giảng giải:

- Nhiều quá à? Khi đã cứu sống một trong những người chiến sĩ lớn nhất Tây Ban Nha? Và bằng cách mạo hiểm cuộc sống của chính anh? Tôi không thấy như thế là nhiều quá đâu?

- Nhưng tôi làm gì bằng số tiền nhiều như thế? - Ăngtoan bối rối nói.

Luxia nhướn lông mày:

- Anh sẽ gửi ở Ngân hàng Belacmi, nếu anh muốn.

- Tôi không muốn để ở Tây Ban Nha số tiền nhiều như thế.

Cô cau mày suy nghĩ:

- Đúng rồi! Không phải bàn cãi gì nữa. Nước Pháp, anh cần gửi ở đấy.

Ăngtoan nhìn cô, ngỡ ngác vì những vấn đề mới:

- Cô nói đúng, nhưng tôi không quen ai ở Pháp cả.

- Không quan trọng. Chủ tôi có quan hệ công việc với Ngân hàng Mêđixi ở Pari. Tôi có thể chuyển đến đây cái gia sản nhỏ của anh.

Ăngtoan mỉm cười:

- Tôi mời cô là người quản lý tài sản cho tôi nhé?

- Tôi đã thấy trước sự việc sẽ như thế, - Luxia quả quyết nói. - Trong lĩnh vực công việc, anh chỉ là cậu bé mặc áo lót, Ăngtoan. Còn tôi, tôi là một cô Belacmi.

Nói đến đây cô ngẩng chiếc đầu nhỏ hoàn hảo lên một cách kiêu hãnh. Và Tôniô ghì lại trên môi câu trêu đùa anh thường nói: “Một cô Belacmi, như ai nấy đều biết!”.

Như Hoàng hậu đã cho biết, Đôn Pêđrô nhất định thưởng lớn người cứu sống mình. Và Ăngtoan, với mười nghìn đu-ca thấy mình giàu như Crêduyt. Luxia giữ lời hứa quản lý tiền nong giúp anh. Cô để cho anh một số tiền nhỏ cho tiện chi dùng ở chi nhánh ngân hàng Mađorit của gia đình cô và chuyển phần lớn còn lại đến Pari, nơi cô tin tưởng rằng sẽ được an toàn.

Không mấy ngày nữa vua sẽ trở về. Cuộc viễn chinh của Người ở Hà Lan để trừng trị những người Phlamăng phiến loạn đã chấm dứt. Đôn Pêđrô cần ra khỏi cung trước khi Hoàng đế về, như thế tốt hơn. Mọi việc được tiến hành để đưa ông về dưỡng bệnh ở nhà mình và Ăngtônô sẽ săn sóc và bảo vệ cho ông. Chính ở đây người thầy thuốc trẻ sẽ gặp cháu hầu tước là Đôn Raphaen Grigianva vào một buổi chiều. Cậu chủ tỏ vẻ lịch thiệp lạ lùng. Hắn ta nói:

- Đôn Anvarê kể với tôi rằng ông mỗ cho chú tôi thành công đặc biệt. Xin có lời khen ông.

- Tôi khá vừa ý về kết quả của ca mổ ấy. - Ăngtoan trả lời.

Đôn Raphaen lấy chiếc bình trên tủ và rót rượu nho cho từng người:

- Chúc sức khỏe và sự an toàn của chú tôi! - Hắn nói.

Ăngtônô không giữ nổi mỉm cười khi thấy Đôn Raphaen cố làm cho quên đi những dự định độc ác của hắn đối với chú hắn. Anh không chống

nổi ý muốn chọc thêm vào vết thương - tất nhiên là vết thương tinh thần của anh chàng thừa kế huyệt:

- Đôn Pêđrô chịu ơn ngài không kém chịu ơn tôi. Không ai chối cãi được điều ấy.

- Thế à? - cậu cháu giật mình. - Tại sao ông lại nói như thế?

- Việc ngài cho phép tiến hành mổ là một quyết định gay go đối với ngài.

- Khó khăn lắm tôi mới dám quyết định đấy, - Đôn Raphaen thốt lên với giọng nhiệt thành của người đã vững tin như vậy. - Lạy Đức Mẹ Maria! Khó lắm, thực thế.

- Tuy vậy, ngài đã mạo hiểm để cho tôi hành động làm như thế ngài đã kéo dài thêm cuộc sống cho chú ngài. Đó là một hy sinh lớn về phía ngài.

- Hy sinh à? Hy sinh như thế nào nhỉ?

Ăngtoan tinh quái nói:

- Dù sao ngài cũng là người thừa kế của hầu tước. Nếu ngài bị những đả đọa ích kỷ chi phối, rõ ràng là ngài đã để cho hầu tước chết chứ không cho mổ.

Ánh mắt sắc sảo của Ăngtoan, thấy rõ bộ mặt yếu đuối nhu nhược lộ ra hàng loạt cảm xúc. Cuối cùng Đôn Raphaen cố mãi mới mỉm cười được một nụ cười thảm hại:

- Vậy thì ông đã biết rõ là không có sự suy tính ích kỷ nào chi phối tôi. Tôi chỉ để ý đến sức khỏe của ông chú yêu quý của tôi.

- Tôi cũng nghĩ như thế. Ngài thật là tuyệt, - Ăngtônô sốt sắng nói.

Thực ra, trong thâm tâm, anh hài lòng một cách thích thú. Đây là lần đầu tiên anh cao hứng hành hạ tên bạch đình đáng ghét này và nhìn nó lặng lẽ quằn quại như con giun. Giăng nói đúng, trong đời thỉnh thoảng cũng có những lúc thú vị!

Sức khỏe của Đôn Pêđrô ngày một khá lên. Một buổi tối ông đang đánh cờ với thầy thuốc của mình thì được báo là có khách, Tônô rất ngạc nhiên thấy Đôn Raphaen đưa hai giáo sĩ vào phòng. Trong đó có một người Tônô nhận ra ngay lập tức. Vì ai đã gặp cái nhìn của cặp mắt xanh nhạt lạnh lẽo ấy chỉ một lần cũng không bao giờ có thể quên được. Còn người kia là một

người đồ sộ, mặt có vẻ đang tức giận. Về sau Ăngtoan mới biết đây không phải ai khác - Đôn Điêgô Đơ Êxpinôđơ, giám mục thành Tôledơ và tổng trưởng quốc gia của triều đình.

Ăngtoan rất không bằng lòng và lo ngại thấy kẻ thù đến chỗ này, bằng giá nào anh cũng muốn ở bên cạnh người bệnh đáng thời kỳ hồi phục để bảo vệ ông khi cần thiết. Nhưng hầu tước đã lịch sự đề nghị anh chờ ở tầng dưới.

Khi anh sắp sửa làm theo lời ông, Đôn Điêgô ôn tồn nói:

- Tôi muốn trao đổi vài lời với ông trước khi rời khỏi đây, bác sĩ ạ.

- Xin vâng, - Ăngtoan đáp ứng, - tôi sẽ đợi ở phòng đọc sách, thưa Đức cha.

Đôn Điêgô chỉ ở lại chỗ hầu tước rất ít thời gian. Khi linh mục đến gặp Ăngtoan trong thư viện, anh quỳ xuống và hôn chiếc nhẫn giám mục của người.

- Đôn Piêrô nói với tôi rằng ông đã cứu được tính mạng ông ấy, - giáo sĩ nói, - và tôi muốn nói chuyện với ông.

- Tôi chỉ chữa cho hầu tước theo những phương pháp tôi được biết, - Ăngtoan khẽ nói.

- Chắc ông muốn nói đến Galiêng?

Ăngtoan lắc đầu:

- Tôi muốn nói đến Ăngbroadơ Parê, một nhà ngoại khoa người Pháp.

- Parê à?

Giám mục cau mày lại:

- Tôi có nghe nói về người này. Ông ấy theo Tân giáo phải không?

- Thưa Đức cha, tôi không biết gì về tín ngưỡng tôn giáo của ông ấy.

- Đúng đấy. - Giám mục sầm mặt lại. - Ta chắc chắn rằng người ấy là vây cánh của Canvanh. Và... có thể là sự trùng hợp chẳng? Canvanh đã chẳng cho thiêu một người cùng họ với ông cách đây mấy năm là gì?

Ăngtoan lại cảm thấy nổi kinh hoàng thường day dứt tâm can anh. Bóng dáng tội tà giáo của người anh lại hiện lên, thực ra có thể không phải là tà giáo gì cả: lúc này anh đã chắc chắn như thế.

Anh sẽ chối quan hệ anh em của mình với Misen Xecvê chẳng? Không ai xem xét lại lời anh nói vì chặng đường đi từ Pađu đến Sămpen và từ Sămpen đến Mađorit khá xa, mà mối quan hệ giữa nước Tây Ban Nha theo Gia tô giáo vốn nghiêm ngặt và rất không bình thường đối với Tân giáo.

Nhưng trong một ngày trước đây, ở trong vườn tu viện, Ăngtoan đã quyết định không bao giờ trốn tránh hồi ức về những điều xảy ra cho Misen. Con xúc xắc đã được gieo rồi. Anh đã chọn số phận của mình, anh sẽ không bao giờ làm ngược lại, dù có xảy ra sự việc gì đi nữa.

- Người bị thiêu là Misen Xécvê, anh của tôi, - anh trả lời mình bạch.

Những ngón tay như khúc dồi của giám mục nắm lấy chiếc thập ác bằng vàng đeo trên cổ, ông nói:

- Ô! Rất lý thú đấy.

Mắt con người này nhỏ và quỷ quyết chăm chú nhìn Ăngtoan:

- Chắc ngẫu nhiên mà cả hai người đều học ngành y.

- Cha mẹ tôi muốn tôi thành giáo sĩ. Tôi đã học luật đạo ở Pađu. Nhưng sự ham thích môn cơ thể học là nguyên nhân làm cho đời tôi đổi hướng và tôi đã học y khoa.

- Bác sĩ Vêdan có viết một cuốn sách về cơ thể học.

- Vâng. Cuốn Phabrica. Tôi đã nghiên cứu và sử dụng cuốn ấy cho bài giảng của tôi ở Pađu.

Đôn Điêgô hỏi:

- Điều gì đã làm ông rời trường đại học? Và ông rời trường đại học như thế nào?

Ăngtoan lưỡng lự giây lát. Nói ra sự thực sẽ có tai họa. Tuy vậy anh muốn cố gắng để ít xa sự thực. Anh đánh liều:

- Ông Girôlamô Belacmi đề nghị tôi đi với ông ấy theo danh nghĩa thầy thuốc riêng và điều kiện đặt ra rất hấp dẫn. Tôi cho rằng nhân dịp có mặt ở Mađorit tôi có thể học tập được về ngành y và khoa ngoại theo các quy tắc thực hành ở đất nước Người.

- Quyết định đáng khen! - Giám mục tán thành. - Tham vọng rất đáng khen. Nhưng ta hy vọng ông không vì thế mà quên dự định trở thành giáo

sĩ.

Người nặng nề quay đi để ra cửa.

- Cầu Chúa cho ông được bình yên.

- Xin chúa ban sự bình yên cho Cha, - Ăngtoan khẽ nói như máy.

Mắt giám mục bỗng sáng lên lúc người quay lưng lại phía Ăngtoan. Nếu Ăngtoan có thể nhìn thấy được nét vui mừng độc ác của Đôn Điêgô, nỗi sợ lại day dứt tâm can anh. Vì câu anh trả lời rất đơn giản, rất tự nhiên, trong tình hình hòa bình này, vừa cung cấp bằng chứng là anh đã có những ràng buộc mật thiết với đời sống Nhà thờ, Ăngtoan vừa đúc một mắt xích đầu tiên cho sợi dây sắp sửa trói chặt anh.

Khi anh trở lại phòng hầu tước, anh ngạc nhiên vì vẻ mặt bệnh nhân của mình. Mọi hào hứng đã biến mất và ông lo âu hỏi anh ngay:

- Bác sĩ, tôi có tò mò nếu hỏi ông rằng Đôn Điêgô muốn gì ở ông không?

- Không có gì hết. Chuyện rất bình thường. Người hỏi về cuộc sống của tôi trước khi tôi đến Mađorit.

Đôn Pêđrô tựa người vào gối cho dễ chịu hơn:

- Đã từ lâu tôi muốn nói với ông một câu chuyện nghiêm trọng bác sĩ ạ. Có lẽ nói lúc này cũng chẳng có gì dở hơn lúc khác. Tôi chắc ông đã biết tại sao tôi bị thương?

- Thừa hầu tước, tôi không có quyền đặt câu hỏi.

- Trái lại. Ông hoàn toàn có quyền, vì chúng tôi đã vô tình lôi ông vào một câu chuyện có hại đến tính mạng của ông.

- Tôi là thầy thuốc, đơn giản thế thôi, - Ăngtoan biện luận.

- Điều ấy không làm thay đổi tình hình, đối với những kẻ muốn làm hại chúng tôi. Chúng tôi thuộc số những người Tây Ban Nha cho rằng nước Tây Ban Nha là của người Tây Ban Nha. Và cũng cho rằng trách nhiệm của chúng là giúp đỡ nhân dân của nước mình bảo vệ nước mình và càng can thiệp đến nền chính trị của các nước khác thì càng làm cho nền chính trị nước mình kém đi.

- Tôi hiểu điều ấy. - Tôniô nói.

- Khó thay để giữ hòa bình ở Tây Ban Nha, chúng tôi bắt buộc phải giữ hòa bình ở các nước lân cận.

Ăngtoan gật đầu tán thành và hầu tước nói tiếp:

- Việc xảy ra là tình hình hiện có thể đưa chúng tôi đến chỗ phải giúp đỡ một đất nước mà tính chất tôn giáo có thể khác với chúng tôi ít nhiều.

Ông thở dài:

- Nhưng, những người đứng đầu Nhà thờ Tây Ban Nha không thừa nhận triết lý này. Họ muốn vua Tây Ban Nha can thiệp, theo nghĩa trừng phạt, đến tất cả những nơi mà các tín ngưỡng tôn giáo khác có vẻ chiếm ưu thế.

Ăngtoan tỏ vẻ vẫn theo dõi và anh không hề lộ vẻ ngạc nhiên. Dựa vào một nguyên lý ai nấy đều biết và thừa nhận, nên Nhà thờ đã có quyền dùng mọi biện pháp thuộc quyền hành mình để thủ tiêu tà giáo.

Đôn Pêđrô nói tiếp:

- Vua Tây Ban Nha ủng hộ phe hòa bình, dù hòa bình có tạo điều kiện cho các tôn giáo của thiểu số phát triển. Ở những xứ sở khác Tây Ban Nha càng không đáng kể. Nhưng nhiều sức ép đã tác động đến Người.

- Tôi cũng nhận định như thế, - Người thầy thuốc nói một cách cay đắng.

- Tôi mời Đôn Điêgô đến đây tôi hôm nay vì hình như đã đến lúc kết thúc sự mâu thuẫn này. Tôi nghĩ rằng ông ta hiểu rõ Quădra đã đi quá xa.

- Quădra? - Tôniô kêu lên.

- Ông biết người này? - Hầu tước vội hỏi.

- Tôi gặp hắn lần đầu tiên trong đời tôi ở quán ăn ngay đêm hôm ngài bị ám sát.

- Khi cô Luxia đến đây để đưa kế hoạch của chúng tôi.

- Đúng thế, thưa hầu tước.

Ra thế đấy, Ăngtoan tự bảo mình, vì việc ấy mà cô mạo hiểm danh tiếng của mình! Còn anh, thật ngu hơn lừa, anh đã dám nghi ngờ cô!

- Ông và hắn bắt chuyện với nhau như thế nào?

- Hắn nghe tôi hỏi thăm ông Giảng Xavarinô, lúc ấy chưa về, và hắn mời tôi ở một phòng trong nhà riêng của hắn.

- Lúc cô Belacmi vào, hấn có ở đó không?

- Có. Nhưng hấn đi ngay lập tức.

- Thì ra chính lúc ấy hấn đến gõ cửa và đã gõ đúng tín hiệu, - hầu tước ảm đạm nói.

- Ngài cho rằng hấn đã đâm ngài hay sao?

- Hấn hay một tên sai nha nào mà hấn thuê tiền, không nghi ngờ gì nữa. Chúng đã theo dõi cô Belacmi và rình lúc cô ấy đến quán ăn, vì chúng biết rằng tôi ở sau cửa vườn đợi cô thiếu nữ trở về.

- Họ có dụng tâm xâm phạm đến cô ấy hay sao?

- Không. Tôi chắc rằng không. Trường hợp này không như thế. Tôi nói thêm: hiện nay thì chưa như thế. Nhưng đến lần hành động thứ hai của họ, chúng ta có thể bỏ mạng cả bốn người. Chính vì thế, tôi đã quyết định ngừng mọi hoạt động.

- Không nên, hầu tước ạ. - Ăngtoan sôi nổi. - Đừng làm như thế nếu chỉ vì chúng tôi. Tôi rất chắc chắn rằng Luxia và Giăng, nếu được hỏi ý kiến, sẽ hết lòng giúp đỡ.

Đôn Pêđrô lắc đầu;

- Tây Ban Nha là đất nước của chúng tôi, bác sĩ ạ, và tôi sẵn sàng hiến cuộc đời tôi để phụng sự đất nước. Nhưng đây không phải nhiệm vụ của ông, cũng không phải nhiệm vụ của cô Luxia hay của ông Giăng Xavarinô. Tôi không thể lôi cuốn các người vào cuộc chiến đấu của chúng tôi vì có thể làm nguy hiểm đến tính mệnh của các người. Tối hôm nay tôi đã hỏi Đôn Điêgô và linh mục Inhaxiô xem có thể cùng thoả thuận về một hòa hoãn không?

- Họ nhận lời chứ?

- Theo bề ngoài và bằng lời nói thì họ đồng ý. Nhưng chúng ta phải đợi xem có thể tin được họ không.

Ông mỉm cười buồn bã rồi tiếp:

- Có lẽ ông chưa biết thế nào là Tòa án tôn giáo, bác sĩ ạ. Họ coi lời dối trá và mọi hình thức lừa đảo như những biện pháp để đạt mục đích của họ.

Tôi sẽ không ngạc nhiên nếu họ bắt tôi trong tuần này vì tin vào một sự buộc tội giả tạo nào đó.

Ăngtônô lại một lần nữa cảm thấy rùng mình ớn lạnh suốt sống lưng. Anh chẳng biết luật lệ của Tòa giáo ư? Ôi! Lạy Chúa! Chúng có còn ghi ở vết sẹo đỏ chạy ngang những xương sườn dưới của anh.

- Ngay ngày mai tôi sẽ trả lại tự do cho ông với tư cách là thầy thuốc riêng của tôi, - Đôn Pêđrô nói tiếp. - Càng ít liên quan với tôi càng tốt hơn cho ông.

- Nhưng không ai có thể tỏ lời phản đối việc một thầy thuốc chữa cho bệnh nhân, - Ăngtoan nhận xét.

- Ông chưa biết Tòa án tôn giáo đâu, ông bạn ạ.

Đôn Pêđrô lại mỉm một nụ cười buồn bã.

- Cầu chúa cho ông không bao giờ biết đến nó.

Như thế là hôm sau anh đem túi hành lý đơn giản của anh đến ngôi nhà ông Belacmi đã mua. Người chủ ngân hàng lúc này mạnh khỏe và nhiệm vụ thầy thuốc của anh cũng nhẹ đi nên anh có rất nhiều giờ nhàn rỗi. Anh dùng nó để suy ngẫm về những việc Đôn Pêđrô đã cho anh biết.

Sau khi ấy, tâm trạng anh u uất. Trên thế giới này không còn danh dự nữa hay sao? Không còn lòng tốt của con người nữa hay sao? Không còn lòng tốt của con người nữa hay sao? Tại sao lại như thế được? - đạo đức làm người hỏi như vậy. - Một khi mà những người phụng sự Nhà thờ hạ thấp mình để đe dọa, để gây ra sự bại hoại, để giết người nữa?

Tinh thần Ăngtônô càng sa sút khi anh biết rõ đúng như anh đã lo sợ - là Đôn Pêđrô đã bị bắt do lệnh của Tòa án tôn giáo.

Anh tự hỏi kể từ lúc này còn bao nhiêu thời gian, bao nhiêu ngày, có thể là bao nhiêu giờ trước khi anh cùng chung số phận ấy.

Chú thích phần III:

Phần IV

Vị pháp quan thành Mađorit

1

Vua Philip đệ nhị vừa dẹp yên những người Phlamăng phiến loạn trở về Mađorit với tư thế người chiến thắng; thành phố náo nhiệt lên vì phấn khởi, mạch sống của nó như đập rộn ràng theo một nhịp độ mới. Các cuộc thi đấu, liên hoan âm nhạc, ca ngợi thắng lợi của Hoàng đế như người chiến binh, và đồng thời như người bảo vệ tín ngưỡng Gia tô giáo trong khắp châu Âu.

Thú vui lớn nhất của dân chúng là một lễ hoả thiêu lớn để Hoàng đế nhân dịp này khẳng định trọng thể rằng Ngài sẽ ủng hộ hoạt động của Tòa án tôn giáo trong cuộc chiến đấu không ngừng của họ chống tà giáo.

Khi Ăngtônô biết bác sĩ Vêdan sẽ trở về, cùng với Vua, anh nhờ chuyển tới ông lời đề nghị gặp mặt. Được chấp thuận ngay trong ngày lễ tung bồng, anh chẳng thấy phiền hà gì vì anh không hề muốn dự xem vụ hoả thiêu: anh sẽ không thiếu dịp xem và đã biết quá rõ những hoạt động của Tòa giáo. Có lẽ anh sẽ phải gánh chịu hậu quả của nó, vì mối đe dọa hình như đang thể hiện ngày càng cụ thể xung quanh những người nào dám khởi xướng ra điều gì trái với những điều mà các vị pháp quan đã định.

Phố xá chật ních người, Ăngtoan phải len lỏi qua đám đông để đi vì nhà của Vêdan gần quảng trường lớn, nơi tổ chức lễ hoả thiêu.

Mọi người đã đứng đầu quảng trường nhưng trên mọi ngả vào vẫn xô đẩy chen chúc nhau vì họ quá háo hức thưởng thức cảnh tượng: đám rước, đoàn người đi theo, lúc hành lễ hoả thiêu và sự kết thúc: Cái chết của những kẻ tà giáo trên giàn lửa của buổi lễ.

Khi anh gõ cửa nhà thầy thuốc ngoại khoa, Ăngtônô vẫn còn nghe tiếng ào ào vô tận của đám đông, giống như tiếng biển ầm ì, vì nó có cả nhịp điệu và sự đu đưa, tiếng ào vào rồi cuộn ra. Một người hầu đưa anh vào phòng dành để tiếp bệnh nhân hoặc khách đến thăm.

Vêdan đứng bên cửa sổ cao nhìn đầu người nhấp nhô như sóng ở phía dưới. Bỏ chiếc áo thầy thuốc sẫm màu ra, ông mặc đồ nhung lịch sự với

chiếc quần cộc đen trên đôi chân ngắn. Ở dây lưng của ông đu đưa một chiếc túi rất đẹp để hở ra một mẫu khăn tay bằng vải mịn. Khi ông quay lại Ăngtoan thấy có một khuôn mặt rám nắng chiến trường có bộ râu tĩa rất cẩn thận, bộ tóc đen quăn thành búp, chiếc cổ áo cao nhiều nếp chun theo kiểu Tây Ban Nha mở phía trước và dây buộc đã cởi ra. Nhưng trong khi quan sát hầu như vô ý thức mọi chi tiết ấy, anh rất ngạc nhiên và lúng túng trước cặp mắt nâu ác cảm đến lạnh lùng.

Ăngtoan cúi chào rất thấp:

- Thưa bác sĩ Vêdan, tôi rất hân hạnh được gặp ngài, - anh nói. - Tôi có thể nhận được ngài giữa hàng trăm người và bất cứ ở đâu, căn cứ vào chân dung ngài trong cuốn Phabrica.

Vêdan gật đầu chào hơi nhanh và lạnh lùng dù thái độ ác cảm của ông đã hơi giảm bớt khi nghe nhắc đến tác phẩm yêu mến của mình. Ông hỏi, giọng nặng và đặc Phlamăng.

- Ông muốn tôi khám bệnh?

Đã mấy tháng nay Ăngtoan chờ đợi lúc được gặp gỡ người thầy mà từ lâu anh hết lòng tôn sùng, nhưng anh không được ông tiếp đãi nồng nhiệt như anh hy vọng ở một người đàn anh về cơ thể học.

- Chúng ta có thể nói tiếng Ý được không à? - anh hỏi có đôi chút rụt rè, - Tôi nói tiếng Tây Ban Nha chưa được vững.

Nhắc đến người Ý yêu quý của ông không biết có gợi cho ông những kỉ niệm vui lòng không? Nhưng ông đã mỉm cười:

- Ông vừa ở Ý đến đây?

- Thưa vâng, - Ăngtoan trả lời và rất ngạc nhiên, - Tôi tưởng ngài đã biết.

Giọng của người đàn anh trở nên chua chát:

- Tất cả những gì tôi đã biết là như thế này: có một anh thầy thuốc tôi chưa bao giờ nghe nói đến xuất hiện ở Madorit như từ trên trời rơi xuống, được phong ngay lập tức là thầy thuốc riêng của Hoàng hậu lần át tất cả các thầy thuốc của nhà vua vốn có trách nhiệm chăm sóc tất cả những người trong hoàng gia trong khi tôi đi vắng.

Ăngtoan thoáng thấy lý do làm cho bác sĩ Vêdan lạnh lùng.

- Tôi có được phép hỏi ngài đã được thông báo này từ nơi nào không?

- Từ quốc vụ Tổng trưởng của Hoàng thượng, ngài giám mục thành Tôledo.

- Đức giám mục có chịu khó trình bày với ngài rằng tôi được cấp bằng về y khoa ở chính trường đại học của ngài, trường đại học Pađu, và tôi làm trợ giáo cho bác sĩ Phalôpiut trong việc giảng dạy cơ thể học và ngoại khoa không?

Lần này thì đến lượt Vêdan gật gù và tỏ vẻ ngạc nhiên:

- Thật à?

- Không có gì thật hơn! - Ăngtoan trả lời, lần này đến lượt anh lên giọng chua chát, - Tôi đến đây không mang danh vị giả, cũng không dùng thủ đoạn lừa gạt. Tôi là thầy thuốc riêng của ông Girôlamô Belacmi, chủ Ngân hàng ở Phlôrăngxơ hiện nay đang ở Mađorit. Việc đã xảy ra là tôi phải cấp cứu một vết thương nặng của hầu tước Grigianva và tôi dùng thành công cách điều trị mà bác sĩ Ăngbroador Parê đã khuyến khích.

- Parê! Ông quen Parê sao! - Vêdan thốt lên.

- Qua các tài liệu ông viết thôi. Nhưng bản thân tôi cũng được một đồng nghiệp của ông chữa, đó là bác sĩ Đuyvan ở Phlôrăngxơ.

- Điều này thật lạ lùng! - Vêdan nói. - Tôi đã có hân hạnh cùng làm việc với bác sĩ Parê, khi chữa một vết thương cho vua nước Pháp. Xin mời ông ngồi, bác sĩ Xecvêttut. Tôi bắt đầu hiểu là tôi được thông báo sai về ông.

- Tôi không nghi ngờ gì về việc ấy. - Ăngtoan khinh bỉ nói.

- Hãy nói cho tôi biết về vết thương của Đôn Pêdrô. - Vêdan ra lệnh.

Ăngtônô kể lại trường hợp ấy với mọi chi tiết. Khi anh thuật đến lúc mổ, Vêdan không thể điềm tĩnh được nữa, mắt ông sáng lên.

- Nói đi, Nói đi!... - ông cúi về phía Ăngtoan. Khi rạch vào khoang màng, anh tìm thấy mủ chứ?

- Đúng như ngài đã nói.

- Khi lấy hết mủ, bệnh khỏi nhanh chứ?

- Rất nhanh. Nhưng rủi ro là bệnh nhân của tôi vừa bị Tòa án Tôn giáo bắt.

- À! Phải!... Tòa án Tôn giáo...

Vêdan rùng mình.

- Ở đây họ... rất có thể lực, - ông khẽ nói và nhìn quanh vẻ lo ngại.

Như nhắc lại lời ông nói, một thứ âm thanh ầm ầm vang lên từ cổ họng của đám đông đang tụ họp ở ngoài quảng trường.

- Tôi trông mặt ông quen lắm, bác sĩ ạ. - Vêdan ngẫm nghĩ nói.

- Có lẽ tôi có đôi nét giống anh tôi.

- Anh của ông à?... Đúng rồi! Họ của ông đúng là Xecvêtit phải không?

- Tôi là em trai Misaen Xecvêtit, - Ăngtoan thản nhiên nói.

- Lạy Đức Mẹ Maria! - Vêdan kêu lên. - Em của người bạn quý của tôi. Thế mà tôi đã tỏ vẻ kém lịch sự với anh chỉ vì những lời dối trá ấy! Thứ lỗi cho tôi, thứ lỗi cho tôi, anh bạn nhé!

- Ngài đã được tha thứ, - Ăngtoan mỉm cười nói.

Lúc này anh đã được tiếp đón như anh chờ đợi và anh sung sướng trong lòng vì người mà anh coi như thần thánh của mình đã không làm anh thất vọng.

- Điều này cũng đáng ngạc nhiên. - Vêdan vui vẻ nói tiếp. - Chúng mình phải ăn mừng cuộc gặp gỡ vui sướng này chứ. Một cốc rượu nho Tây Ban Nha nhé, ít ra cũng phải thế.

Người hầu mang rượu đến cho họ, hai người ngồi đối diện với nhau. Vêdan nói:

- Bây giờ thì nói về anh đi, Ăngtônô. Anh cho phép tôi gọi tên chứ?

- Rất vui lòng, thưa tôn sư! Tôi bắt đầu từ chỗ nào đây?

- Bắt đầu từ Pađu.

Nhà cơ thể học thở dài.

- Ôi! Tôi thực đã sống ở đây những ngày sung sướng nhất... Khi tôi chuẩn bị cuốn Phabrica. Tại sao lại rời bỏ Pađu, anh bạn nhỉ? Trên thế giới không có nơi nào đẹp hơn đây.

Ăngtoan lưỡng lự. Anh chờ câu hỏi này nhưng đồng thời anh cũng lo sợ nó. Thấy anh lưỡng lự, Vêdan vội nói:

- Tôi đã động đến việc riêng của anh rồi. Hãy quên câu hỏi của tôi đi.
- Không, - Ăngtônô bỗng quyết định. - Không, trái lại, tôi muốn nói hết để thầy nghe...

Khi anh kết thúc câu chuyện, Vêdan trở nên nghiêm trang:

- Số phận thông thường của những người nghĩ bằng đầu óc của mình giống như người chui vào tổ ong bò vẽ. Việc xảy ra cho tôi cũng thế...

Ăngtoan đầy hy vọng nói tiếp:

- Nhưng bây giờ thì tôi mong rằng chúng ta có thể cùng tiếp tục nghiên cứu.

Vêdan cau mày:

- Từ khi tôi ở Mađorit, tôi không làm phẫu thuật. Tuy vậy tôi cũng nóng lòng muốn được nghiên cứu phát minh mới này, phát minh của anh ấy mà, về tuần hoàn qua phổi.

- Tôi sẵn sàng chứng minh để thầy xem. Thầy có thể kiểm được xác chết không?

- Phẫu tích bị cấm ở Tây Ban Nha. Nhưng Hoàng thượng tỏ vẻ rất mong muốn nâng cao chất lượng ngành y ở đây. Có lẽ ngài sẽ cho phép chăng?... Chúng ta sẽ cùng suy nghĩ về việc này để tìm cách. Tuy nhiên, anh nói thực tình đi, anh có cho rằng anh sẽ được an toàn ở Mađorit này không, Ăngtônô?

- Chưa có gì đáng phàn nàn xảy ra cho tôi từ khi Đôn Pêđrô bị bắt, như thầy đã thấy rõ đấy.

Vêdan thở dài:

- Vậy thì có thể hy vọng họ sẽ để cho anh yên. Dù thế nào thì chúng ta chỉ có thể chờ và thấy sự việc đến. Ở Tây Ban Nha người ta trở thành triết gia vì vấn đề định mệnh. Hôm nay anh sung sướng, khoẻ mạnh, anh sống một cuộc sống tốt đẹp hơn mọi người. Ngày mai anh có thể thức dậy trong xiềng xích của Tòa án tôn giáo và thế là xong cả.

Ăngtoan rùng mình và nhăn mặt nói:

- Tôi rất muốn làm triết gia về vấn đề ấy. Nhưng tôi không tiếp nhận chủ nghĩa định mệnh như vậy.

- Điều ấy sẽ đến. - Vêdan nặng nề nói. Sự chịu đựng sẽ đến với mỗi người chúng ta...

Giọng ông thân thiết như giọng một người cha đồng thời lại vô cùng lo lắng.

- Tôi còn học được một điều khác ở Vonido, - Ăngtoan nói tiếp để tránh câu chuyện nặng nề ấy. - Tôi cho rằng điều này sẽ làm thầy quan tâm. Ít ra thì tôi cũng tin rằng sự hiểu biết này có thể áp dụng trong y học.

- Trời ơi! Anh là nhà giải phẫu học chưa đủ à? Nói đi, Ăngtônô. Kể đi!

Thế là Ăngtoan kể tỉ mỉ lại các thực nghiệm về thôi miên và những gì anh đã nghiên cứu trong lĩnh vực này cùng với Lôđôvixi Anhôlô. Khi anh nói xong, Vêdan bắn khoảu cau mày hỏi:

- Nhưng... thôi miên là cái gì?

- Thực ra, tôi cũng không biết nữa. - Ăngtoan thú nhận. - Nhưng người ta nói rằng đó là một cái gì truyền từ cơ thể này sang cơ thể kia... tôi không biết tại sao và bằng cách nào cái thứ không biết... và phi vật chất ấy lại truyền được. Vì hai người liên quan hoàn toàn không cần chạm trực tiếp vào nhau...

- Vậy thì cần tổ chức một buổi chứng minh. - Vêdan gợi ý. Tôi thực sự tò mò muốn biết điều ấy.

Tiếng hò reo của đám đông đang chen chúc nhau ở quảng trường càng man rợ, mạnh mẽ hơn. Vêdan ra cửa sổ và bảo người bạn mới:

- Đức Hoàng thượng đang đến. Nếu anh chưa bao giờ thấy cảnh này, anh sẽ thấy rất thú vị.

Tiếng chân của một đoàn người diễu hành nện xuống con đường quanh quảng trường. Giống như những tảng đất bị lưỡi cày hất sang hai bên, khối người giãn ra thành một luống sâu, cắt ngang cảng sóng những con người liên kết thành một bức tường người vững chắc, thỉnh thoảng một cái cổ thò ra, vươn ra, cổ đưa cho xa cái đầu đang háo hức không bỏ qua một tí gì trong cảnh tượng đặc biệt ấy, một món ăn tinh thần bổ béo và phấn khích, đó là sự kết tội và hành hình những kẻ tà giáo.

Đi đầu đoàn người đang đến quảng trường là “Hội ái hữu thánh Pie tử vì đạo” những chiến sĩ của đức tin mặc toàn một màu đen ảm đạm, phía trước,

lá cờ lớn có dấu thập tự xanh sẫm của Tòa án tôn giáo nổi lên và những dải lụa bay phấp phới. Chân họ đi đều và chắc, mặt họ u tối. Hàng người ảm đạm ấy đi qua giữa hành lang dành riêng cho hoàng gia và giàn giáo để đỡ những cơ thể run rẩy của những kẻ khốn kiếp sắp bị trừng phạt về tội liêu lĩnh, họ đang sắp tạo ra cảnh hấp dẫn cho ngày hôm nay.

Cách xa một chút có một bệ cao riêng biệt hẳn, trang hoàng còn lịch sự hơn chỗ của hoàng gia. Một chiếc lọng đỏ rực và vàng che ở trên, bốn góc chống bằng bốn chiếc giáo thép đã xạm màu, trang trí thêm các quả bông và dải vàng rực rỡ nhất. Dưới chiếc lọng này, các vị pháp quan sẽ đến ngồi, đây là những trọng tài tối qua của đức tin của con người đối với Chúa.

Tiếng ầm ầm lại từ đám đông đưa lên. Mọi cái đầu quay lại để nhìn theo Đức vua đang oai nghiêm bước đến. Động tác này giống như ngọn sóng xô trên mặt nước. Tiếng ồn ào trầm trầm giống tiếng gió thổi.

Ăngtoan cũng cúi xuống để nhìn cho rõ người đang cầm trong tay vận mệnh của bao nhiêu người, bao nhiêu dân tộc nhưng mọi người biết rất ít. Anh trông thấy một người mảnh khảnh, mặc đồ đen giản dị, không nghi thức long trọng cũng không có trang sức đắt tiền. Người ấy giống một người đàn ông buồn rầu, nặng nề vì sức nặng của trách nhiệm, đầy nếp nhăn của lo âu hơn là giống một vị hoàng đế quyền thế.

Từ bục cao, ngài ngẩng nhìn đám đông bày tôi của ngài, trong khi hai tay ngài nâng một chiếc kiếm lớn, vỏ kiếm khảm châu báu, ánh mặt trời chiếu vào làm loé lên hàng nghìn tia lửa.

Rồi ngài thông thả quay đi, đặt kiếm và vỏ lên chiếc bàn nhỏ ở trước chiếc ghế tựa kê cao để tạo vẻ oai vệ của ngài vàng.

Vêdan nhận xét vắn tắt:

- Tòa giáo mới tìm ra được cách này. Họ vừa tỏ ý mong muốn được thấy Hoàng đế thề trước công chúng là sẽ ủng hộ họ trong hành động thanh trừng. Sự bóc lột như vậy sẽ tạo được một ấn tượng rất tốt trong dân chúng và củng cố thêm sự kính hoàng mà Tòa án tôn giáo gây ra cho họ.

- Tôi hiểu việc này khá dễ dàng , - Ăngtônô khẽ nói, - chỉ những việc chuẩn bị hành lễ cũng đủ làm mọi người ngấm ngấm sợ hãi.

Vua ngồi xuống ghế. Các người trong hoàng gia ngồi theo. Trước tiên Hoàng hậu. Đằng sau bà, lẫn tới chứ không phải đi tới, một người mặt đỏ

trắng đính vàng, thân thể béo tròn, hai chân bé đến nỗi hình như không mang nổi một tấm thân đồ sộ với cái đầu to tướng, một thằng lùn trong chuyện cổ tích đúng hơn là một con người.

Nhân vật kỳ quặc này là ai? - Ăngtoan hỏi.

- Đôn Cáclôt, con trai vua, Hoàng tử kế vị.

Rồi đến một cô gái đẹp lộng lẫy, - Ăngtoan bấu chặt hai tay vào bậc cửa sổ và vô tình thốt ra một tiếng kêu ngạc nhiên. - Không còn nghi ngờ gì nữa: bộ mặt kiêu hãnh với bộ tóc vàng rủ quanh đúng là bộ mặt của Luxia Belacmi.

Vêdan nhận thấy sự chú ý bất thành linh của Ăngtoan, ông cũng cúi xuống, thấy cô gái đẹp, và khẽ nói:

- Phải, cô ấy đẹp lắm. Nhưng tôi không biết cô này.

- Đây là cô Luxia Belacmi. Cháu gái của thân chủ tôi. - Ăngtoan bối rối nói.

Vêdan nhìn anh nửa lưỡng lự, nửa tỉnh quái rồi chuẩn đoán:

- Yêu cô ấy rồi, phải không?

- Thừa thầy, không. Cô ấy chỉ là một người bạn quý.

Vêdan trầm ngâm khẽ nói:

- Nếu tôi có một người bạn quý và đẹp như vậy, tôi sẽ cố khuyên cô ấy đừng làm thức tỉnh sự chú ý của Hoàng tử.

Ăngtoan bỗng rất lo lắng. Anh nhớ lại một vài câu chuyện ghê tởm đã được nghe kể về người thừa kế ngai vàng Tây Ban Nha. Con của Philip đệ nhị trong lần kết hôn thứ nhất, Hoàng tử Đôn Cáclôt này, nay khoảng 18 tuổi, mấy năm trước bị ngã suýt chết và nhờ tài của Vêdan mới cứu thoát.

Đây là một lý do làm cho Philip đệ nhị gắn bó với người thầy thuốc của mình dù mỗi ngày một rõ ràng ngài đã sinh ra một con quái vật nhưng Đức vua vẫn yêu con lắm và không từ bỏ hy vọng được thấy hấn trở thành người. Nhưng toàn thể Mađorít đều dồn đại về tính phóng đảng trắng trợn của Hoàng tử, về cách ăn uống lạ lùng của hấn, nuốt đủ thức đồ lạ lùng và thường bắt khách của hấn cũng làm như thế dù họ có chết ngẹn trước mắt

hắn. Tội tệ hơn cả là những câu chuyện về cuộc trác táng bản thiêu, những sự sa đọa của hắn và việc hắn kể ra những người đàn bà đã bị hắn cưỡng ép rồi cuối cùng bỏ rơi, bị nhor nhóp vì bệnh đậu mùa Pháp³², bệnh hoa liễu, làm hao mòn thân thể.

Sắc đẹp lộng lẫy của Luxia không thể không thu hút một tên bất thành nhân dạng như thế được. Ăngtoan biết như vậy. Anh dự định sẽ bảo Luxia đề phòng ngay khi anh có dịp.

Các chiến sĩ của đức tin đã đến quảng trường lớn và phía sau họ là vị linh mục sẽ làm lễ trong buổi lễ này.

Đó là Đôn Expinôda, giám mục thành Tôledơ, mặc áo lễ đỏ như nghi thức đã định, mũ giám mục đội trên đầu, hình bánh thánh giơ cao trước mặt ông. Ông đi như đếm từng bước và trên đường ông đi qua, những người quỳ gối xuống, đấm ngực và rên rỉ theo nhịp chiếc chuông nhỏ mà một giáo sĩ rung luôn tay.

Cuối cùng, sau đoàn người có quyền thế mặc áo sẫm, đến đám tù nhân: đó là những hình biếm họa về quần áo trên những hình biếm họa về người, những bộ xương chân tay rời rạc, trật khớp và bị khảo đả. Nhiều người không lê nổi nữa, những thầy dòng Đominích gần như phải xốc họ, áo trắng không vết bợn tương phản dữ dội với những áo trùm đen. Các thầy dòng vừa dìu những người bị kết tội mà họ đang đưa đến số phận cuối cùng vừa khích lệ họ thú tội, thừa nhận các lỗi lầm và cầu xin Nhà thờ tha thứ cho tội lỗi đáng căm ghét. Như vậy là những mảnh người này là những kẻ tội phạm, và chính vì để cứu vớt linh hồn họ mà họ đã có sự dằn cảnh long trọng này.

Ăngtônô không ghìem nổi tức giận:

- Họ chịu trừng phạt như thế chẳng đủ rồi à? Thầy trông người kia xem! Hai xương hông như rời ra.

Vêdan khẽ bảo cho anh biết:

- Cẩn thận đấy! Phải đề phòng. Ở Mađơrít không ai bàn luận về quyết định của Tôn giáo. Tường của hoàng cung cũng có tai đấy.

Ăngtoan rời mắt khỏi cảnh tượng ghê rợn ấy.

Màu vàng óng ánh của áo phàm nhân mà người ta gọi là Xanbênitô, mũ nhọn bằng bìa dày đặt lên những đầu trọc, vẽ đầy quỷ và thú vật dị hình đang quần quai, cái cười méo mó trên bộ mặt của những người đã hóa điên - cả đám người đau đớn, ghê sợ, và thô lỗ hợp thành một cơn ác mộng mà giấc ngủ không bao giờ gọi ra được.

- Thầy có thấy Đôn Pêđrô Grigianva trong đám người tù không? -
Ăngtoan hỏi.

- Anh không biết à? Đức vua đã truyền lệnh trả lại tự do cho ông ấy.

Ăngtoan mở to mắt ngạc nhiên.

- Tôi tưởng không ai hủy được lệnh của Tòa giáo?

- Đức Hoàng thượng có thể. Ngài làm việc ấy khi nhận định rằng Tòa giáo đã nhầm. Đôn Pêđrô Grigianva thuộc dòng dõi một trong những gia đình quý tộc lớn nhất ở Tây Ban Nha, ông lại là một chiến sĩ lớn. Vương miện cần mọi thứ thuế thu nhập được từ khi người Phlamăng nổi dậy. Ngài không thể thiếu sự phục vụ của một trong những người con dũng cảm nhất.

- Thế là ông ấy được tự do?

Vêdan nhún vai mệt mỏi và khẽ nói:

- Hành hình một con người còn có những cách khác với việc đưa lên giàn lửa.

2

Tiếng khí giới va chạm hòa vào tiếng ồn ào của đám rước đang điều hành ở quảng trường. Một nhóm người mang vũ khí của lực lượng cảnh sát tiến bước rất nhịp nhàng, ánh mặt trời hắt ra từ những chiếc mũ sắt nhẵn bóng rơi vào những ngọn giáo cao cần thẳng tắp trong ánh nắng. Di chuyển đều như máy, cùng lắc từ trái sang phải, từ phải sang trái, và mỗi lần, tiếng va chạm của kim khí đụng vào nhau lại vang lên. Họ diễu hành dọc theo khu vực Hoàng gia và mở ra một khoảng trống trong không gian hình tam giác giữa ba bệ cao. Ai thấy đều trông rõ cảnh tượng khủng khiếp đấy: một nhóm người bị treo lủng lẳng trên những sào dài, đây là các hình nộm nhạo báng thô lỗ những người bị kết án theo tập tục. Mỗi hình nộm này làm bằng rom, quần giẻ, cái mặt giả làm bằng một mẫu vải vẽ rất thô thiển, thể hiện

sự điên cuồng và sự đau đớn. Mỗi hình ấy đều mặc Xanbênitô thật và đội corêda, một thứ mũ dùng để chế giễu.

Đám đông bỗng trầm lặng như bị một tấm màn bao phủ và toàn quảng trường bỗng như lắng hẳn đi. Ăngtoan rung mình như khi gió biển cầm cầm giữa mùa đông làm giá lạnh tủy sống.

Một người to lớn mặc áo giáp cưỡi con ngựa to trùm vải đen, giờ cao lá cờ của Tòa án tôn giáo trên đầu mọi người. Trong một khung bầu dục thêu ở mặt cờ quay về phía công chúng, dấu thập tự xanh của Tòa án làm cho mọi người nhìn thấy sợ lạnh người. Hai bên dấu thập tự xanh thêu hai hình. Một hình biểu hiện sự khoan dung, một cảnh ô-liu, chứng tỏ lòng nhân hậu của Tôn giáo cho phép những kẻ có tội đã thú nhận tội và trở về với nhà thờ trước giờ cuối cùng được đặc ân chết treo cổ trước khi cho lửa đốt. Một hình là biểu tượng thanh gươm. Trông thấy nó mọi người sẽ nhớ rằng những kẻ liều lĩnh dám chống lại nhà thờ, dù chống những người đại diện Nhà thờ, hay những ủy viên của tòa án Tôn giáo, đều sẽ bị phạt như phạt cỏ.

Dưới bóng cờ, linh mục Inhaxiô Môlina, Đại pháp quan của Mađorít, khiêm tốn cưỡi một con la. Một giáo sĩ vô danh đi sau, cũng cưỡi la như thế. Dù tỏ vẻ khiêm tốn, vị Pháp quan trông vẫn dữ dội và đáng sợ một cách kỳ lạ. Từ trên cửa sổ, Ăngtônô vẫn có thể trông thấy những con mắt nhật màu và độc ác, từ đáy hốc mắt sâu đang toả ra thứ lửa lạnh giá lên khắp đám đông. Hình như, cũng trong một lúc ông ta vừa tìm những dấu hiệu cho phép ông ta bắt cầm tù những kẻ tà giáo khác.

- Anh có thể thấy nhiều nhà quý tộc của triều đình trong đám này, - Vêdan giải thích. - Họ làm như vậy để tự bảo vệ.

- Họ cũng có quyền lực tuyệt đối à? - Ăngtoan Xecvê hỏi.

- Gần như thế. Nhưng Đức ông nhấn mạnh sự tôn trọng công lý. Khi còn đôi chút nghi ngờ về sự phạm tội, bị cáo có quyền khiếu nại đến ngài vàng.

Lúc này đám rước đã vào đến quảng trường Mayo. Cây cờ lớn có dải lụa đen đặt dưới lọng của giám mục, trước bàn thờ có hai cây nến đang cháy, giữa hai cây nến ấy là một tu sĩ bung bình hương khói lên nghi ngút. Mắt khán giả chăm chú nhìn vào bàn thờ, khi giám mục long trọng trong bộ áo mũ lễ bước ra lên làm lễ. Lăn lóc như những con vật lặc lỡng trên các ghế dài ở giàn giáo, những tội nhân mà buổi lễ hôm nay dành để sỉ nhục họ hình

như bị bỏ mặc không được tham dự vào đây. Có những người đã ngủ, nằm cuộn tròn người, những người khác phát điên vì bị tra khảo đang làm nhảm nói như mất trí, nhưng đa số im lìm, thân thể và tinh thần bị tê liệt bởi viễn cảnh đen tối đang mở ra trước họ.

Làm lễ xong, giám mục bắt đầu giảng về lòng tin, tố cáo gay gắt những tội lỗi của những bị cáo đã bị kết án. Đoạn cuối kết thúc bằng lời khuyên những con người khốn khổ chất đống lên chiếc bục ô nhục phải làm lành với Nhà thờ trước khi bị giao thông cho công lý và cơ thể bị công lý hủy diệt.

Rồi đến các công tố viên đọc cáo trạng kể tội từng tội phạm. Có những người sẽ sống suốt đời trong hầm tối, số phận của họ còn tệ hơn những người bị treo cổ ngay, nhưng đa số bị hoả thiêu, một cảnh sát dùng bàn tay tàn nhẫn giữ họ đứng trong khi người chủ trì đọc bản án, rồi kẻ khốn kiếp ấy bị lôi xềnh xệch gần như đã chết đến giàn lửa.

Christi nomine invocato³³ ! Vì chỉ có cầu tên chúa thì sự êm đềm mới thấm nhuần vào những con người này.

- Lạy thánh Maria ! - Vêdan làm nhảm. - Họ sắp bị thiêu ở quảng trường.

- Đây không phải là thường lệ sao? - Ăngtônô hỏi.

- Không. Thông thường họ còn biết liêm sỉ là đưa tội phạm đi chỗ khác. Nhưng Tòa án tôn giáo chắc thấy nhà vua tỏ ra quá nhẹ tay đối với bọn tà giáo ở xứ Palăngđơ nên muốn tác động đến dư luận công chúng. Và đây là cách tòa án Tôn giáo cảnh cáo đấy.

- Với Đức vua?

Vêdan nhún vai:

- Với tất cả mọi người!

Hôm nay không tội nhân nào chọn hình phạt cuối cùng là thiêu sống vì tất cả đều thú tội và Nhà thờ đã chấp thuận rửa tội cho họ. Nhưng việc đó không hề miễn cho họ khỏi đền tội tà giáo bằng cái chết. Họ đang bị buộc vào cây cọc, dưới chân cọc củi chất thành đống. Nhưng vì lòng vị tha vô biên, trước khi cho lửa vào củi, một tên đao phủ lực lưỡng đã đến gần từng phạm nhân khéo léo tròng dây thòng lọng vào cổ họ. Chỉ trong một khoảnh khắc, người hành hình đã bị đám đông hoàn toàn vui thú nhìn những cánh

tay co lên cổ rút dây thừng một cách điên cuồng, cảnh giãy chết của những người hấp hối.

Rồi bó đuốc cháy được vút vào củi khô, ngọn lửa hăm hở liếm vào những tấm thân rời rã, và bắt được chúng rung lên lần cuối cùng.

Một tiếng rên rỉ khàn khàn đưa lên từ đám đông, tiếng rên rỉ lo buồn, kinh sợ và của một thứ thú vui được thỏa mãn kín đáo và sâu sắc.

Không khí chiều hôm ấy mát mẻ một cách thanh thản.

3

Lúc đầu, Ăngtônô kinh sợ nhìn như dán mắt vào những hình dáng thảm hại ấy rồi quay nhìn về chỗ vua ngồi. Linh mục Inhaxiô vừa đứng lên. Lúc này có mình vua ở đây. Ngài đang đứng, hai tay đặt lên thanh kiếm chạm trổ tinh vi.

Tiếng của vị pháp quan vang lên như tiếng đại phong cầm trong khi khắp quảng trường lặng như tờ:

- Chiều theo sắc lệnh của Giáo hoàng và các Luật thánh thiêng liêng đã ban ra, các hoàng đế cần tuyên thệ rằng sẽ giúp đỡ và phục vụ Nhà thờ Gia tô giáo rất thánh và đạo Gia tô.

Đức Hoàng thượng có đồng ý tuyên thệ trước thánh giá hay không rằng Ngài sẽ ban cho Tòa án tôn giáo và các giáo sĩ của Tòa mọi sự giúp đỡ để chống lại những kẻ tà giáo, những kẻ bỏ đạo và tất cả những kẻ nào trực tiếp hay gián tiếp cản trở hành động của Tòa án tôn giáo? Đức hoàng thượng có đồng ý tuyên thệ hay không rằng sẽ bắt buộc mọi người dân của các quốc gia của người tuân theo các thiết chế và sắc lệnh để bảo vệ đức tin Gia tô chống những kẻ tà giáo cũng như chống tất cả những ai tán thành tà giáo, cho chúng trú ngụ hay giúp đỡ chúng?

Linh mục Inhaxiô nói oang oang trên đầu đám đông. Không lường lự một giây, tiếng vua Philip vang lên tiếp theo, giọng rất cao nhưng rõ ràng rành mạch:

- Ta xin thề trước Chúa và trên lưỡi gươm công lý của ta!

Ngài nâng kiếm lên, chạm môi vào một cách sùng tín rồi đặt xuống bàn.

- Xin cho được như nguyện!

Lễ hoả thiêu kết thúc; đám đông đã no chán với cảnh kinh khủng, tản đi. Nhưng phải nhiều ngày nữa mùi khét của thịt cháy mới bốc hết, không làm uế tạp không khí nữa.

Vêdan quay lại phía Ăngtoan thấy anh trắng bệch như tờ giấy.

- Khi thật! - ông kêu lên. - Sau cảnh như thế này ta phải uống rượu chứ! Và phải uống rượu nho loại ngon ấy chứ!

Một dáng người mảnh khảnh mặc đồ đen từ cuối phòng hiện ra và Vêdan thốt lên:

- Đơ Ônit! Thế mà tôi không nghe tiếng anh đi vào.

Người ấy từ bóng tối tiến ra. Hấn bé nhỏ, gầy, da xạm, bộ mặt không tình cảm cũng không linh hoạt trông như mặt nạ, hai mắt xanh rất nhạt.

Hấn cúi chào:

- Ngài mãi xem buổi lễ đang diễn ra. Tôi sợ làm phiền ngài.

- Ông Đơ Ônit, đến đây nâng cốc chúc mừng bác sĩ Ăngtônô Xecvêút, mới hôm qua còn ở Đại học đường Pađu. Đây là Bênitô Đơ Ônit, học nghề y với tôi, - Vêdan giải thích với Ăngtoan.

Và ông Đơ Ônit ấy quay lại chào một lần nữa:

- Tôi hy vọng một ngày nào đó sẽ được nhận vào học ở Đại học đường Pađu nổi tiếng.

Họ cạn cốc rồi Ăngtoan xin lỗi và từ biệt ra về, vì anh cần xem xét chế độ ăn của ông Belácmi, gần đây ông lại bị khó chịu ở ngực và cánh tay trái, ông cần thầy thuốc riêng đi theo đến Mađorit không phải là không có duyên cớ.

Không chỉ vì lo lắng băn khoăn cho thân chủ, Ăngtoan Xecvê ớn lạnh trong khi anh quần chặt áo khoác vào mình rồi bước đi về.

Anh bị cảnh khủng khiếp làm cho bối rối. Chủ nghĩa Canvanh ư? Tòa án tôn giáo ư? Cả hai đều nhân danh Chúa để hành hạ. Anh Misen của anh bị bọn Tôn giáo thiêu chết và những người mà anh nhìn thấy từ cửa sổ cao, bị Tòa án tôn giáo thiêu. Sự thực ở đâu? Và an toàn ở đâu?

Anh run rẩy cảm thấy một mối đe dọa khủng khiếp đang lảng vảng quanh mình.

Vêdan và Ăngtoan trở thành thân thiết, Vêdan xin được vua đặc cách cho phép nghiên cứu thi thể của một kẻ bị hành hình. Một giai đoạn sống mới bắt đầu với Ăngtoan.

Trí tuệ của hai nhà nghiên cứu được cấu tạo cùng một kiểu: họ tìm sự thực trong những cái họ trông thấy và không quan tâm đến các sai lầm cổ xưa, họ chăm chú tìm những kết luận rút ra từ các phát hiện của họ. Có thể nói là họ bổ sung cho nhau.

Đor Ônít, người học nghề của Vêdan tuy là người quan sát chăm chú nhưng không tự tham gia vào việc phẫu thuật. Hắn ghê tởm dù chỉ mó vào xác chết, đây là tình trạng của đại đa số người Tây Ban Nha. Lời giáo huấn của Nhà thờ đã ăn sâu trong họ. Nhà thờ cho những việc làm này là báng bổ thần thánh.

Ăngtoan không thể vượt qua được lòng ác cảm tự nhiên đối với người học việc yếu đuối này, nhưng anh không giải thích được hợp lý sự ác cảm ấy. Vêdan chỉ cười:

- Cậu lẫn lộn tính dằn độn với tính độc ác rồi, tôi đồng ý rằng Đor Ônít kém thông minh, cho nên tôi nghĩ rằng hắn không bao giờ trở thành một thầy thuốc dù chỉ tạm tạm thôi.

- Thế tại sao thầy lại giữ hắn?

Vêdan nhún vai:

- Cha hắn là một người tin cậy của vua và chính Hoàng thượng đã yêu cầu tôi đào tạo hắn. Rõ ràng là tôi không thể làm gì khác được mà cứ thử xem sao thôi.

Việc mổ buổi sáng đã xong, Vêdan rửa tay và thả tay áo xuống:

- Bây giờ tôi phải đi thăm bệnh cho cô Catorin Xagơđô. Cậu muốn đi cùng không?

Đây là lần đầu tiên Vêdan ngỏ ý mời anh cùng đến nhà một bệnh nhân. Ăngtoan phấn khởi nhận lời ngay:

- Thưa thầy, tôi rất vui lòng.

Trong khi đi đường, Vêdan vẫn tắt kể cho anh nghe về bệnh nhân ấy:

- Đây là trường hợp bị tê liệt, bệnh nhân là một cô gái.

Ăngtoan chú ý ngay lập tức: bệnh liệt ở người trẻ rất hiếm, trừ phi xuất phát từ vết thương nào đó ở cột sống.

- Nguyên nhân vì sao?

- Đây chính là điều tôi cần biết ý kiến của cậu. - Vêdan thú thực - tôi chưa tìm thấy nguyên nhân.

- Catorin Xagrodô là cô gái rất đẹp, - ông nói thêm. - Thuộc gia đình tiểu quý tộc, cô rủi ro bị Hoàng tử Đôn Cáclôt chú ý và theo đuổi ráo riết. Hình như cô ta đã nhượng bộ trước những nài ép của người theo đuổi thuộc hoàng gia ấy. Hoàng tử đã chán cô ta. Cô cũng không còn được hưởng ơn huệ gì của Hoàng tử.

Ngay sau khi bị bỏ rơi, cô gái không cử động được hai chân. Vêdan chữa cho cô, điều trị đã một năm rồi nhưng không đạt kết quả gì. Ông thừa nhận không phát hiện được nguyên nhân của bệnh mà có biết nguyên nhân mới mong đạt được một kết quả nào đó.

Hai người được đưa vào một căn phòng trong đó một cô gái có sắc đẹp quyến rũ đang nằm không động đậy trên giường. Hai mắt cô nhìn lên trần nhà một cách vô định và xa xôi. Ánh sáng ngọn nến bập bùng trước bức tượng Thánh nhỏ đặt gần bên giường và một chiếc thập ác vàng đặt trên ngực cô, dây chuyền vàng đeo ở cổ.

Hai bàn tay cô thanh tú, ngón dài, đường gân xanh ẩn dưới làn da rất trắng, đang thông thả lần tràng hạt trong khi môi cô luôn niệm kinh Avê³⁴.

- Tôi đưa một bác sĩ nữa cùng đến thăm bệnh cho cô đây, cô Catorin ạ. - Vêdan vừa nói vừa đi vào.

Cô gái nằm im không tỏ vẻ nghe tiếng. Bà Maria, mẹ cô, xoắn hai bàn tay vào nhau rên rỉ:

- Thưa bác sĩ, hôm nay cháu nặng lên nhiều. Có lúc nó cũng không nhận ra chính mẹ nó nữa!

Tiếng bà kéo dài ra và lặng đi thành tiếng khóc, bộ ngực đồ sộ của bà phập phồng rung động.

Rồi Vêdan và Ăngtoan cúi xuống giường khám người bệnh rất cẩn thận. Tình trạng cô ta đúng như Vêdan đã nói: một trạng thái liệt kỳ lạ làm cho phần cơ thể từ dưới rốn trở xuống không động đậy được và cũng không còn cảm giác. Lấy kim châm vào da, không một chút phản ứng. Cô bị mất cảm giác hoàn toàn, như cô Ania trong lúc Lôđôvixi Anhôlô giữ ở tình trạng bị thôi miên, Ăngtoan nghĩ như vậy.

- Lạ thật, - anh khẽ nói, - Cô ta có vẻ như bị thôi miên.

- Tại sao anh lại nói như thế, - Vêdan ngạc nhiên hỏi. - Vậy thì cô ta bị thôi miên như thế nào và do ai? Không có pháp sư trong trường hợp này đâu...

- Có lẽ không phải là không thể đi đến tình trạng này do chính bản thân mình. - Ăngtoan khẽ nói.

Hai mắt Vêdan sáng lên hy vọng, ông gợi ý:

- Cậu có thể làm hết trạng thái bị thôi miên do cậu gây ra, vậy thì cậu có thể giải thoát tình trạng này được không?

- Tôi cũng đang tự hỏi mình như vậy.

- Lạy Thánh Maria! Nếu thế thì quả là phép lạ.

- Thầy có muốn xem tôi làm thử không?

- Lạy chúa! Thử đi! Thử cách gì cũng được! Phải thử mọi cách để chữa cho khỏi bệnh tê liệt này.

- Nếu vậy cần nói cho bà mẹ biết. Tôi không hề muốn bị buộc tội là dùng yêu thuật.

Nhưng bà Maria đã quá u uất nên không phản đối lại bất cứ cái gì có thể làm con gái bà giảm bệnh.

Ăngtoan quay lại gần giường và nhìn thẳng vào mắt cô gái:

- Cô có muốn tôi giúp cô làm nhẹ bệnh không, cô Catorin? - anh hỏi.

Anh nhắc lại câu hỏi hai lần.

Lần này cô mở to mí mắt và mắt cô bắt gặp mắt người thầy thuốc, trông cô thoáng có vẻ sợ sệt. Hình như cô sợ anh sẽ có thể chữa khỏi thực sự bệnh liệt cho cô.

- Nếu cô tin tôi, tôi sẽ có thể làm cô nhẹ bệnh. Cô không sợ gì cả.

Tiếng thì thầm thoát ra từ miệng người ốm, khẽ đến nỗi anh phải cúi xuống gần mặt cô mới nghe rõ:

- Tôi đã phạm tội. - cô nói. - Không có gì giúp được tôi cả.

- Tôi cho rằng tôi làm được, - anh nói thêm, - nếu cô cho phép.

- Ông có thể thử xem, - cô khẽ nói trong hơi thở yếu ớt. - Ông cứ thử nhưng không đạt được kết quả gì đâu. Mọi cố gắng của ông đều vô ích, tôi biết thế.

Ăngtoan quay lại phía Vêdan:

- Tôi cần một thứ gì phát sáng. Có lẽ ngọn nến cũng được.

Anh lần lượt thổi tắt các ngọn nến trong phòng trừ một ngọn cắm trên cây bằng bạc. Anh cầm nó cao hơn chỗ đầu cô nằm để cô chỉ ngược mắt lên là trông thấy.

- Hãy nhìn ngọn nến thật chăm chú, cô Catorin. Phải làm đúng như tôi bảo cô. Không có gì động chạm đến cô hay làm phiền cô đâu, - anh nói giọng cương quyết nhưng nhẹ nhàng.

Đầu sẽ động đập, cô đồng ý và thì thào:

- Tôi sẽ cố.

- Bây giờ cô nhìn đi! - Anh ra lệnh. - Đừng rời mắt khỏi cây nến.

Lúc đầu cô lưỡng lự. Nghe anh khuyến khích, mắt cô hé mở tập trung vào ánh sáng. Nếu đúng như Ăngtônô đã tin rằng chỗ phát sáng điều khiển được bằng cách nào đó những lực có từ tính thì chỉ một lúc sau ánh nến sẽ có thể tác động đến những lực ấy. Anh gợi ý:

- Bây giờ cô thử động đập chân xem.

Nhưng không có gì xảy ra cả. Không có một cử động nào ở dưới làn chăn. Anh khản khoản:

- Cố đi, cố thêm đi!

Không có lời đáp. Trán toát mồ hôi, anh lại nói thêm nhưng vẫn không có kết quả gì khác sự yên lặng và bất động.

- Lạy Đức Mẹ! - Vêdan lẩm bẩm trong miệng, - Không ăn thua gì cả.

Bỗng Antônio biết rõ điều rắc rối. Nếu đúng như anh giả thiết là trạng thái của cô gái giống như bị thôi miên thì sự thôi miên ấy phải tác động vào một chỗ nào trong cơ thể cô và ở lại đấy ít ra là trong lúc này. Nhưng, nếu anh, bản thân anh, có thể thôi miên cô, có lẽ anh chế ngự được cô và bắt cô tuân theo.

- Đợi một chút, - anh nói với Vêdan, - có lẽ tôi biết cái rắc rối rồi.

Anh cúi gần xuống chỗ cô gái đang nằm:

- Cô Catorin, cứ tiếp tục nhìn ngọn nến nữa đi. Đừng rời mắt ra lúc nào cả.

Mắt cô Catorin đang lưỡng lự, lơ đãng, lại như gắn vào ngọn nến. Antônio đứng theo hướng có thể nhìn vào tận đáy mắt cô. Rồi nhẹ nhàng, đều đều, anh khẽ khuyến khích cô:

- Cô đang ốm rất nặng, cô Catorin ạ, tôi sẽ chữa cho cô khỏi bệnh. Một bạo lực xấu xa đã thâm nhập vào tinh thần và thể xác cô. Tôi sẽ mở một con đường cho nó rời bỏ cô.

Ngạc nhiên, anh thấy môi người ốm động đậy và cô khẽ nói nhỏ:

- Tôi biết, tôi biết.

- Cô đang buồn, - anh nói tiếp vẫn bằng giọng thuyết phục ấy. - Tinh thần cô lúc này đang rời khỏi cơ thể cô, và trong thời gian này, những quyền lực xấu đang bị đẩy ra.

Bà Maria cũng thôi rên rỉ và méo mào, bị mê hoặc bởi cuộc chiến đấu đang diễn ra trước mắt bà, giữa người con gái đẹp nằm bất động ở giường, ngọn nến bé tí và những lời đều đều, nghiêm khắc, chê trách của Ăngtoan bắt cô phải thư thái lại.

- Cô có cảm thấy tinh thần cô đã thoát khỏi cơ thể cô không?

Đầu cô gái phác một cử động khẳng định, hai mí mắt cô chớp chớp rồi hạ thấp xuống như đang ngủ, hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn.

- Cô có nghe tiếng tôi nói không, cô Catorin?

- Có, tôi có nghe ông nói.

Câu trả lời lần này được nói bằng một giọng trong trẻo. Sự thay đổi đột ngột và rõ ràng quá làm cho Vêdan giật mình, và người mẹ thở hắt hắt vội

nguyện cầu Chúa:

- Lạy Thánh Mẫu!

Niềm vui tràn ngập như nâng bổng Ängtoan lên: anh đã giải thoát được tiếng nói của bệnh nhân. Việc điều trị tiếp tục sẽ có kết quả tốt như thế không? Anh cẩn thận kiểm tra lại giọng nói của mình khi anh nói tiếp:

- Cô có thể cảm thấy, cô đã cảm thấy sức sống đang trở về chân cô, cô Catorin ạ. Cô chỉ việc cho sức sống lưu thông trong người và như thế là cô sẽ cảm thấy mình hoàn toàn dễ chịu, trẻ trung và khoẻ mạnh như xưa.

Không thể chối cãi được rằng một thay đổi kì lạ đang diễn ra ở cô gái. Mí mắt cô vẫn khép kín nhưng môi cô mỉm cười trong khi cô nói nhỏ bằng một giọng âm áp và đầy đam mê: “Người yêu của em! Anh Đôn Cáclôt của em!”. Cô dang hai tay ra như để xiết chặt người tình nhân tưởng tượng và với nét mặt nồng nàn, cô hình như kéo anh ta sát mình. Không thể nhầm được ý nghĩa của tấn kịch yêu đương cô đang diễn và trong đó cô là vai chính, với Hoàng tử là vai phụ.

Con quỷ anh giải thoát ra ở đây dù mang bộ dạng như thế nào thì cảnh này cũng không dành cho mắt cũng như cho tai người mẹ. Ängtoan biết như vậy. Anh quay về phía bà Maria:

- Có thể cô ấy sẽ ngất, xin bà đi lấy ngay cho một ít rượu nho tốt.

Bà Maria nhìn anh, mồm và mắt đều mở tròn ra rồi quay gót và nặng nề đi ra. Thật đúng lúc.

Bệnh nhân bắt đầu động đậy không phải chỉ hai tay mà toàn thân, trong một cái xiết chỉ có thể có một ý nghĩa. Cô ta đang sống lại một cảnh cảm dỗ mà căn cứ vào bề ngoài, cô ta đã tham gia một cách chủ động, tự nguyện...

Ängtônio vô cùng sửng sờ nhìn cảnh yêu đương anh đã khơi ra. Thứ quyền lực lạ lùng anh đã có thực ra là cái gì? Ở đâu có thứ ảo thuật mà anh đã dùng để đưa cô gái tới chỗ sống lại lúc cô bị cảm dỗ một cách bi đát như thế và biến nó thành sự thú tội trước mọi người. Anh kinh hoàng bởi những chân trời mà quyền lực ấy đã mở ra trước mắt anh.

Bệnh liệt chắc đã mất trong cơn co giật. Nó có trở lại sau khi kết thúc cảnh cử động xác thịt kia không? Ängtoan chưa thể nói được điều này. Về một phương diện nào đấy, anh nghĩ rằng tham dự cảnh phô diễn khoái lạc

thú vật, vừa thô tục vừa là sự phản bội, nhưng anh không dám đứng tránh ra sợ bệnh nhân ngã xuống đất bị thương. Vêdan có vẻ không kỹ tính như thế. Ông nhìn chăm chú và miệng há ra vì kinh ngạc.

Cả hai không nghe thấy tiếng người mẹ đi vào. Trông thấy người con gái quần quai trên giường trong cơn co giật cuối cùng, bà ta kêu thét lên.

Rồi Catorin bỗng nhiên nằm yên. Cô như nghỉ ngơi, thở khá mạnh, miệng hé mở, mặt đầy vẻ thoải mái, ngây ngất sung sướng. Không nên để kéo dài tình trạng này nhưng cũng không nên làm cho nó mất đi khi chưa làm cho Catorin thừa nhận và chứng tỏ được rằng bệnh liệt đã biến mất.

- Cô Catorin, bây giờ cô có thể đi được rồi, - anh nói. - Cô đã khỏi bệnh.

- Tôi buồn ngủ, - cô nói nhỏ, - buồn ngủ lắm. Xin cho tôi ngủ.

Nhưng anh sẵn giọng nói tiếp:

- Cần phải đi. Cô có thể đi và cần như thế. Sau đó cô sẽ ngủ.

Anh cầm bàn tay xanh xao và khẽ kéo cô gái về phía anh. Cô ngoan ngoãn ngồi dậy trên giường.

- Tôi có thể... Tôi có thể đi được... - cô nhắc lại như máy và khi anh nhấn thêm, cô đưa hai chân ra khỏi giường.

Khi chân cô chạm đất, cô thông thả nhấc người lên. Ăngtoan giúp cô cho đến khi cô đứng thẳng được, chỉ dựa vào tay người thầy thuốc.

Anh ôn tồn khích lệ cô:

- Cô thử đi xem...

Cô đi một bước chập chững, rồi một bước khác.

Ăngtoan rút tay ra, cô đi đến giữa phòng, loạng choạng nhưng không ngã.

Bây giờ đã đến lúc nên chấm dứt tình trạng xuất thần do thôi miên, khi cô gái chỉ do sức mình mà đang đứng được bằng chân, anh nghĩ như vậy. Tim đập mạnh, anh ra lệnh:

- Cô sẽ thức dậy khi tôi gọi tên cô, cô Catorin. Khi thức dậy rồi, cô sẽ một mình đi suốt phòng. Cô có hiểu tôi nói gì không?

- Có, - cô thông thả trả lời, - tôi hiểu.

Anh đứng xa ra và nói:

- Cô Catorin. Thức dậy đi.

Hai mắt cô mở ra, ngơ ngác nhìn Vêdan và Ăngtoan, rồi nhìn bà Maria đang đứng sững. Cô đi liêu một bước loạng choạng, rồi một bước nữa, và kêu lên một tiếng vui vẻ, cô chạy lại với mẹ. Hai chai vang Tây Ban Nha rời khỏi tay bà Maria vỡ tung thành những mảnh nhỏ trên đất, nước đỏ hồng xối xuống, nhưng cả hai người đều không quan tâm: ôm nhau, họ khóc vì hạnh phúc.

- Ta đi thôi, thầy, - Ăngtoan nói như máy.

Anh mệt rũ rời, không còn sức cũng như không còn dấu vết của quyền lực và cả của chất sống vừa bị rút khỏi người anh.

- Đi, để mặc họ với nhau.

Khi họ rời khỏi nhà, bà Maria chạy theo họ, nước mắt chảy ròng ròng trên khuôn mặt tròn. Bà níu áo Ăngtoan, quỳ xuống và nức nở:

- Đức Thánh Mẫu đã tạo ra phép lạ bằng bàn tay của ngài, thưa bác sĩ. Con gái tôi khỏi bệnh vì ngài đã giúp đỡ cháu.

- Không có phép lạ đâu, thưa bà, - anh nhẹ nhàng nói. - Tôi chỉ dùng phương pháp điều trị mới để chữa cho con bà, và tôi đã vui mừng thấy cách ấy thành công.

- Không, không! Tôi xin thề trước Chúa, tôi trông thấy tượng Đức Thánh Đồng Trinh mỉm cười và gật đầu ra hiệu tán thành. Thưa bác sĩ, ngài là một vị thánh và quyền chữa lành bệnh ở trong tay ngài.

Ăngtoan đã gỡ khỏi tay bà Maria. Cãi với bà là chuyện vô ích và mệt xác nữa.

Trong xe của Vêdan, anh ngồi tựa vào nệm và thấm mồ hôi trán. Anh bối rối cực độ, do chữa khỏi bệnh cho cô Catorin và do cơn lốc đam mê anh đã khơi ra ở cô gái.

- Thứ quyền lực kì lạ mà tôi có được ấy là cái gì nhỉ? - Anh hỏi Vêdan. - Có phải tà thuật không? Hai là phép lạ như bà Maria đã nói?

Vêdan đưa tay thông thả vuốt bộ râu đen, ông nói:

- Nói thực ra tôi cũng không hiểu. Trước khi chữa cho bệnh nhân cậu có chú ý vùng bị liệt và mất cảm giác không?

- Có chứ! Nửa dưới cơ thể.

- Cụ thể hơn thế nữa. Về phần tôi, tôi khám rất tỉ mỉ, đường phân cách đúng trên chỗ tiếp giáp xương mu.

- Đúng ngay trên...

Ăngtoan chững lại ngay.

- Thầy có xác định rõ tầm quan trọng của điều này không?

- Rất rõ, - Vêdan nhún vai trả lời. - Cả cậu nữa, tôi tưởng rằng cậu cũng thấy rõ con cơ giật của cô ấy có ý nghĩa gì chứ?

- Đó là sự tái diễn rõ ràng cảnh nam nữ giao hợp.

- Rõ ràng, đúng thế đấy. Cảnh giao hợp mà cô Catorin đã thực nghiệm với Hoàng tử, còn nghi ngờ gì nữa?

- Về nặt giải phẫu cơ thể, điều này vô lý, - Vêdan thừa nhận. - Tôi đồng ý với cậu rằng không một hệ thống thần kinh nào mà chúng ta đã phẫu tích tương ứng với sự tê liệt và mất cảm giác như vậy. Nhưng thực ra lại có trạng thái này.

- Vậy thì tại sao lại có thể như thế?

- Catorin nói nhỏ điều gì với cậu trước khi cậu bắt đầu?

- Cô ta nói: tôi đã có tội, không có gì có thể làm cho tôi nhẹ nhàng được.

- Đúng như mình thoáng nghe thấy. Căn cứ vào bằng chứng mà các cử động của cô ta bộc lộ ra, cô ta phạm tội bằng phần nào của cơ thể?

Ăngtônô mừng rỡ lại phần bị tê liệt và mất cảm giác ở cơ thể cô gái. Điều Vêdan gợi ra có lý. Nhưng tinh thần khoa học của anh không thể thừa nhận mà không dè dặt.

- Nhưng hệ thần kinh không tương ứng với vùng liệt?

Vêdan nhún vai, đây là cử chỉ quen thuộc của ông.

- Trong cơ thể con người có hàng nghìn thứ chúng ta chưa biết, Ăngtônô ạ. Chúng ta chỉ phát hiện chúng khi chữa bệnh và tiếp tục chữa bệnh. Tôi đồ chừng rằng tinh thần, hay tâm hồn cô Catorin, có ý thức hoặc vô ý thức, đã

quyết định rằng phần dưới của cơ thể cô sẽ không bao giờ được tự do phạm lỗi nữa.

Ăngtoan vùng dậy như bị điện giật:

- Điều này cực kì quan trọng! - Anh lắm bả. - Còn quan trọng hơn cả việc phát hiện ra tuần hoàn qua phổi...

- Có thể như thế, - Vêdan thừa nhận.

- Như vậy thì tôi có khả năng thăm dò nhiều sự rối ren khác của con người.

- Có thể làm được như thế, tôi không nghi ngờ gì cả. Nhưng vấn đề là: có nên làm như thế không?

Ăngtoan ngạc nhiên nhìn ông:

- Tại sao lại không, xin thầy cho biết?

- Bệnh nhân về cơ bản muốn giữ cho khỏi lộ ra ngoài những điều bí mật nhất của họ, - Vêdan nói về suy nghĩ. - Cậu vừa có chứng cứ về việc ấy: vào phút cuối cùng, cậu đã chẳng tìm cách bảo bà Maria đi chỗ khác là gì. Nếu ở đây chắc bà ấy sẽ hiểu màn kịch chúng ta dự có ý nghĩa gì và cũng sẽ hiểu nguyên nhân bị bệnh của con gái bà ấy.

Ăngtoan trầm ngâm rồi thông thả trả lời:

- Thầy nói phải, cách điều trị này có thể gặp nhiều nguy hiểm hơn lợi ích.

Vêdan mỉm cười:

- Cậu vừa chạm đúng vào một sự thực lớn lao. Về phần tôi, tôi sẽ không ngoan dùng ở lĩnh vực mổ xẻ. Tôi thấy cậu đã đi quá xa rồi đấy.

Ăngtoan gượng mỉm cười, mắt anh đã lộ vẻ lo sợ:

- Tôi chắc rằng tôi sẽ ít dùng thôi miên trong tương lai. Thầy nói đúng, đây là một sức mạnh có uy lực quá mức đối với tôi.

5

Ngày hôm ấy nếu Ăngtoan đã khẳng định được có thể vững tin vào uy lực lạ lùng của thôi miên, ngày hôm sau anh sẽ được biết điều tai hại cho anh là lời nói truyền từ miệng đến tai còn có uy lực hơn nhiều.

Anh đang xem xét việc chuẩn bị bữa ăn sáng cho ông Girôlamô thì có tiếng đập cửa mạnh.

Người đầy tớ ra mở cửa vội chạy vào ngay và hoảng hốt:

- Bác sĩ! Anh ta kêu lên. Bác sĩ! Ngoài kia có đám người đông quá...

- Đám đông à?

Ăngtoan bồng cau mày lại.

- Họ muốn gì?

- Tất cả đều gọi ngài, thưa bác sĩ!

Ăngtoan không thể tưởng tượng được rằng đám người ấy muốn gì anh vào giờ này. Kể cả vào bất cứ lúc nào khác. Nhưng không nghi ngờ gì nữa, họ đang ở đây, họ đang nói, tiếng nói âm ỉ của họ vang vào trong nhà.

Khi anh ra đến cửa, một tên gù rách rưới suýt ngã vào người anh. Trên các bậc, ở ngoài thềm, ngoài phố, một đám đông đang xô đẩy nhau muốn đến gần hơn nữa; người này kêu, người kia khóc, những người khác chửi rủa. Lộn xộn đến nỗi Ăngtoan phải đẩy những người ở hàng đầu ra mới ra được hành lang.

Họ ở đây ít ra là hàng trăm người, phần nhiều là kẻ ăn xin, đang loay hoay, giậm chân, xô đẩy nhau; tất cả đều khắp khiễng hay ốm đau, là những người tàn tật lê đi bằng nạng, người mù lòa có người rách rưới dắt đi, và hầu hết quần áo rách bươm. Những người quá tàn tật không đi được thì nằm trên cỏ, gờ gậy lên khuá quanh mình để cho những người còn đi được không giẫm lên người.

Khi Ăngtoan bước ra, tiếng ồn ào càng lan rộng, anh không thể hiểu được vì sao. Anh vừa đứng vững thì tên gù nắm vào chân anh. Anh nhẹ nhàng nhấc hẳn lên và hỏi hẳn:

- Anh muốn gì? Và những người kia muốn gì?

- Xin chữa cho tôi khỏi bệnh! - tên khốn khổ ấy cầu khẩn gờ hai tay về phía người thầy thuốc và quỳ xuống - Xin chữa cho tôi, thưa đáng Thần thánh! Hãy vứt bỏ hộ tôi cái bấu này đi và lấy lại thể lực và sức mạnh cho tôi!

- Nhưng tôi không thể chữa cho anh khỏi được! - Tônia phản đối. - Ai đã làm cho anh nghĩ như thế?

- Ngài không phải người thầy thuốc họ là Xecvêut à?

- Xecvêut đúng là họ của tôi.

- Ngài có phải là người chữa mọi bệnh tật không?

- Tôi là thầy thuốc, - Ăngtônia thừa nhận hơi sảng giọng, - nhưng tôi không thể chữa khỏi mọi bệnh tật.

Một giọng khiêu khích nổi lên từ đám đông:

- Ngài đã chữa khỏi cho cô Catorin Xagrodô, bị liệt hơn một năm nay, có hay không?

- Đúng, tôi đã chữa khỏi cho cô ấy.

Bỗng anh hiểu rõ điều gì đã xảy ra. Khi anh với Vêdan ra khỏi nhà Xagrodô, bà Maria đã kêu toáng lên về vấn đề phép lạ. Nhưng anh không thể tưởng rằng tin ấy lan ra nhanh như thế. Anh hỏi tên gù:

- Ai nói rằng tôi chữa bệnh bằng phép lạ?

- Bà Maria Xagrodô tốt bụng. Người đánh xe của bà ấy bảo tôi rằng ngài đã cầu Đức Thánh Đồng Trinh và xin được cho con gái bà khỏi bệnh.

Đám đông càng ầm ĩ lên.

Ăngtoan lúng túng vì bất ngờ. Do hoàn cảnh cụ thể, một người đàn bà trong lúc quá vui sướng sau khi quá buồn khổ gần như phát điên thì nhầm lẫn như vậy cũng phải thôi. Nếu cô Catorin có đôi chút nghi ngờ gì về nguồn gốc thực sự của bệnh liệt của cô - anh biết chắc đúng có như thế - thì cho rằng khỏi bệnh nhờ phép lạ dễ chịu hơn và thiết thực hơn đối với cô.

Nhưng anh cần thiết gì cho đám người tàn tật và khốn khổ này?

- Xin chữa khỏi bệnh cho tôi, thưa đáng Thần Thánh!

Đó là một thứ rác rưởi đáng thương nằm trên cái bao tải ở dưới bệ thềm đang giờ gần anh hai tay như hai cẳng gà. Nói cho đúng thì thân thể của người khốn khổ này chỉ là một đồng xương bọc trong chiếc túi da tái xám: “trạng thái lao phổi quá nặng, - Ăngtônia nghĩ, - chỉ cần trông cũng đủ biết không thể chữa khỏi dù bằng cách điều trị nào”.

- Xin tất cả hãy nghe tôi, - Ăngtoan ôn tồn nói. - Tôi không phải người tạo ra phép lạ và cũng không có quyền lực gì để can thiệp với Đức Thánh Mẫu...

- Nhưng ngài đã chữa khỏi cho cô Catorin Xagrođô, đừng chối nữa, - vẫn tiếng nói khiêu khích khi này văng ra.

- Tôi không chối điều ấy. Nhưng tôi chữa bằng phương pháp y học. Tôi sẵn sàng khám cho từng người nếu tôi xác định rằng chữa được cho ai tôi sẵn sàng làm và không ai phải trả tiền thuốc.

- A ha ha! - Người bị lao phổi hét. - Chúng tôi không cần y học. Chúng tôi không cần y học. Hãy xin Đức Thánh Mẫu chữa lành bệnh cho chúng tôi.

Tiếng kêu thất vọng, tiếng dọa nạt gầm gừ vang lên từ đám đông. Những người đứng hàng đầu xông lên giận dữ, kẻ giơ gậy, người giơ nạng.

- Hãy nghe tôi nói! Tôi là thầy thuốc, không phải là linh mục. Tôi sẽ hết sức chữa bệnh cho các người nhưng nếu muốn cầu Đức Thánh Đồng Trinh cho các người thì phải đến linh mục.

- A ha ha! - Người lao phổi lại hét. - Hắn chữa cho nhà giàu để lấy tiền. Hắn chỉ làm việc với người giàu thôi. Hắn chỉ là một thầy thuốc như trăm ngàn thầy thuốc khác.

Ăngtônô đầy tức giận:

- Tôi đã xin chữa cho các người. Chữa không lấy tiền. Các người còn muốn gì nữa?

- Phép lạ! - Người lao phổi kêu lên. - Phép lạ!

Đám người lập lại tiếng kêu ấy tạo thành một bi khúc nhịp nhàng:

- Phép lạ! Phép lạ!

Trong khi kêu, những người đứng dưới đẩy ép sát nhà, những kẻ quý quyết đã len lên hàng đầu. Lại ồn ào, và một hòn đá ném từ xa đến nặng nề rơi xuống chân Ăngtoan, một hòn khác văng qua cửa kính.

- Trả tiền cho mi đó, tên thầy thuốc kia. - Có người hét.

Ăngtônô giơ tay lên để đòi họ im lặng:

- Lần cuối cùng, tôi nhắc lại với các người rằng tôi không biết gì về phép lạ cả. Tại sao lại không tin?

Một tiếng gầm giận dữ từ đám đông thất vọng văng lên, những người khốn khổ ấy hăng hái thêm vì đã nổi điên, nhặt đá trong phố ném bừa bãi vào cửa lớn cửa sổ. Người gù và những người đã vùng lên đến bậc thềm cao với hấn vội cùng nhau nhảy xuống dưới để một mình Ăngtônô làm bia lộ thiên.

Những người đang thịnh nộ giẫm bừa lên người lao phổi, anh ta khốn quẫn kêu lên như xé không khí. Thế là cả đám đông đang cuồng nộ lại lấy đá ném cái tên Ăngtônô không chịu làm phép lạ. Một hòn đá trúng giữa trán anh làm anh khụy xuống, mặt đầy máu. Từ những hàng đứng gần có những người trèo lên bậc cầm gậy xông vào nện anh tới tấp. Tay vịn bằng gỗ ở hành lang bị gãy vì sức nặng của họ và kéo ngã theo một số đang hành hung. Khi ấy tên gù lấy ngay một chiếc lan can bằng gỗ rồi xông lên, ý muốn giết người lộ rõ trên mặt hấn.

Hắn giơ thanh gỗ lên nhằm vào Ăngtônô đang quỳ gồi người đầy máu, mặt mày xây xẩm. Khi ấy một người cao lớn tay cầm kiếm, cùng với khoảng nửa tá người hầu vạm vỡ xông vào đám đông.

- Quân dê tiện, có thôi đi không! - Người ấy hét to và lấy phía sống lưng kiếm gạt mọi người chung quanh giãn ra, đám người hầu náo nhiệt trợ lực với chủ. Tiếng kêu căm ghét chuyển thành tiếng kêu quẫn bách, trong khoảnh khắc chỉ còn lại người lao phổi nằm co quắp trên chiếc tải của hấn, hai tay giơ lên đỡ các cú đánh hấn đang chờ đợi.

- Vứt con bộ này vào hố của nó đi. - Người cứu Ăngtoan lảo bầm và bước ba bước lên tới bậc thềm cao, trên ấy người thầy thuốc rủi ro đang có đứng dậy.

- Bác sĩ bị thương à? - Người kia ân cần hỏi.

Ăngtoan qua dòng máu đang chảy từ trán xuống, vẫn nhận ra ông Amăng Đơ Quadra.

Anh đứng dựa vào chỗ tay vịn lan can còn lại và vừa thở gấp vừa khẽ nói:

- Tạ ơn Chúa! Ông đến vừa đúng lúc, ông Quadra.

- Nếu không bọn chó đã giết ông rồi! May mắn là tôi ở gần đây và đã nghe tiếng ầm ỹ.

- Đúng là ông đến nhanh nên đã cứu sống tôi.

- Thế đấy! Bọn kẻ cướp ấy! Cái gì làm cho chúng hăng đến thế?

- Họ muốn có phép lạ, - Ăngtoan nói về mặt mỗi. - Khi tôi nói với họ là tôi không thể cho họ thứ đó, họ liền nổi giận lên.

- Phép lạ à? - Quạdra nhìn anh có vẻ nghi ngại. - Bác sĩ có chắc rằng mình không bị thương nặng không?

Tâm trí Ăngtoan trở lại sáng suốt:

- Không đâu! vấn đề là hôm qua bác sĩ Vêdan và tôi đến thăm bệnh cho cô Catorin Xagrođô và tôi đã may mắn chữa khỏi bệnh cho cô ấy.

- Khỏi bệnh liệt à?

Giọng Quạdra tỏ ra lạnh lùng gần như không tin.

- Vâng.

- Quý quái thật! không tưởng tượng nổi. Cô ta không đi được đã một năm nay.

- Hôm qua cô ấy đã đi được sau khi tôi chữa. Có lẽ bà mẹ trong thấy tình hình cụ thể ấy bà ta cho là phép lạ, như vậy cũng không có gì đáng ngạc nhiên. Bà ta nói với đầy tớ là tôi được Thánh Đồng Trinh cho phép chữa khỏi bệnh cho con gái bà. Những người giúp việc ấy đã nói lại với bọn ăn mày. Và, - anh nhún vai và nhăn mặt, - ông đã thấy đoạn tiếp.

- Ông không tin là cô Catorin khỏi bệnh là nhờ sự phù trợ của Thánh Đồng Trinh à?

Giọng Quạdra đánh lại. Ăngtoan lắc đầu:

- Cô Catorin ốm vì một thứ quẩn bách tinh thần, đó là nguyên nhân gây ra bệnh liệt của cô. Tôi chỉ chữa bệnh tinh thần ấy.

- Bằng cách nào?

- Bằng thôi miên. Nhưng tôi thật tình chưa hiểu rõ nó tác động như thế nào.

- Thôi miên à? Cái đó là cái gì? Tôi không hiểu.

- Ít người hiểu nó, - Ăngtoan nói. - Đây là một cách chữa bệnh mới tôi đã học được... ở nước Ý...

Những câu hỏi này đã bắt đầu làm anh mệt và đầu anh đau nhức. Quadra lại hỏi:

- Vậy thì chính ông chứ không phải Thánh Đồng Trinh chữa khỏi bệnh cho cô Catorin?

- Làm sao có thể biết được ai chữa khỏi và ai không chữa khỏi? - Ăngtoan trả lời, anh bỗng nhiên thận trọng. - Tôi đã dùng một phương pháp mới và cô ấy khỏi bệnh. trước khi ấy cô ta bị liệt. Kết luận rằng cách chữa của tôi làm cho cô ấy khỏi cũng hợp lý chứ? Bây giờ thì xin thứ lỗi cho tôi, ông Quadra. Có lẽ ông Belacmi cần đến tôi. Cảm ơn ông vô cùng.

- Xin ông cứ tùy tiện.

Quadra chào rất thấp.

- Tôi rất sung sướng đã giúp ích được cho ông, bác sĩ ạ!

- Tôi chịu ơn ông mạng sống của tôi. Có lẽ một ngày nào đó tôi sẽ trả được món nợ này.

Đôi lông mày đen của Quadra nhướng cao:

- Có thể, - ông ta nói. - Ai mà biết trước được.

Cửa mở ra và một người đầy tớ thò đầu ra ngoài kêu lên:

- Bác sĩ! Ngài đến nhanh lên, ông chủ vừa ngất đi!...

Ông Beclami nằm trên nền hành lang, hai mắt nhắm nghiền, thở phì phò. Ăngtoan vội tìm mạch, thấy mạch đập nhanh và mạnh, mạnh đến nỗi hình như sắp làm vỡ tung các huyết quản mà máu đang chảy giật từng cái mạnh chứ không thành một luồng điều hòa.

Trong khi anh nói rộng quần áo của ông chủ ngân hàng để cho ông dễ thở, anh hỏi những người hầu đang hoảng hốt về sự việc đã xảy ra. Một người trả lời:

- Chính lúc những người ăn mày bắt đầu ném đá vào ông thì ông chủ đã ngã trong khi định ra cứu ông. Tội nghiệp ông Belacmi!

Cũng như anh ông là vị tu viện trưởng đã quá cố của nhà tu Padu, máu ông thừa nhiều quá và rất nhạy bén với những sự rối loạn tiêu hóa. Trông

thấy người thầy thuốc rủi ro của mình lọt vào tay bọn ti tiện trong thành phố, ông bị chấn động mạnh nên ngất đi, hay đây là một cơn đau tim? Ăngtoan chưa thể định đoạt được nhưng không ngoại trừ trạng thái thứ hai. Trích máu cho ông càng nhanh càng tốt. Ăngtoan nhanh chóng chuyển bệnh nhân lên giường rồi cử người đưa tin cấp tốc đến cung điện cho Luxia.

Máu ông Belacmi đang chảy vào bát thì cô về tới, chiếc áo khoác dài mặc vội ra ngoài quần áo ngủ.

- Tội nghiệp chú tôi! - Cô nói nhỏ và quỳ ở cạnh giường. Cô vẫn chưa quên hoàn cảnh chú Mariô chết và biết rằng gần đây ông Girôlamô cũng có dấu hiệu sẽ cùng số phận ấy.

- Tôi đau. - người bệnh nói, hơi thở hỗn hển. - Ông có thể làm cách gì không?

Ăngtônô đem ngay cho ông một cốc rượu nho lớn hòa thuốc phiện và trong khi đỡ cho ông uống, anh hứa hẹn:

- Thứ này sẽ làm cho ông dịu ngay.

Tuy nhiên, trước khi ngủ, ông chủ ngân hàng gọi cả hai người lại và nói giọng yếu ớt:

- Nếu ý Chúa muốn gọi tôi về với Người, bác sĩ hãy hứa với tôi là sẽ đưa cháu tôi về Phlôrăngxơ, bác sĩ Ăngtônô.

- Tôi xin hứa, - Ăngtônô trịnh trọng nói.

- Còn cháu, Luxia, cháu yêu của chú, cháu sẽ làm mọi điều ông ấy bảo chứ?

- Nhưng chú sẽ khỏi, chú vô cùng yêu mến ời! - Luxia ứa nước mắt kêu lên. - Cháu sẽ cầu nguyện thật nhiều cho chú khỏi.

- Cháu hãy hứa sẽ theo sự chỉ bảo của ông ấy đi. - ông Belacmi nài cháu.

Cô gái khóc nức lên rung cả người:

- Cháu sẽ làm theo điều anh ấy nói... cho đến khi cháu đến Phlôrăngxơ...

Ông chủ ngân hàng sẽ mỉm cười nhắm mắt và ngủ thiếp đi.

- Ông ấy sẽ ngủ lâu nhờ có thuốc phiện, Luxia ạ. - Ăngtoan nói. - Cô ăn sáng chưa?

- Chưa. Tối hôm qua có tiệc lớn. Tôi ngủ rất muộn... hay đúng hơn là đi ngủ khá sớm...

- Đi ăn thôi... cô phải bồi bổ lại sức khỏe.

Cô ăn rất ngon miệng nhưng anh không động đến thức ăn.

- Anh ồm à?

- Ồm ở trái tim thôi, - anh nói và mỉm cười một cách tội nghiệp, - ngoài ra không sao hết.

Nói rồi anh xoa đầu đầy vết bươu.

Luxia lúc ấy mới thôi ưu tư và nghĩ đến hỏi thăm anh và nét mặt thảm hại của anh:

- Anh bị thương à? Anh lại đánh nhau hay sao đấy?

- Một nửa thôi: hòn đá đầu tiên đã loại tôi khỏi cuộc chiến đấu không vinh quang gì, như cô thấy đấy!

- Nhưng anh có thể bị giết?

- Cũng gần như thế! Nếu không có ông Quadra đến cứu vào phút cuối cùng...

- Chuyện gì thế? Kể hết cho tôi nghe đi! - Cô năn nỉ anh.

- Không được, một người thầy thuốc không thể để lộ bí mật của bệnh nhân và nguồn gốc của việc này là việc chữa khỏi bệnh cho cô Catorin.

- Ô, - Luxia bĩu môi, - không ai không biết cô ta là tình nhân của Hoàng tử. Sau đó cô ta bị bệnh liệt, nếu đúng cô ta bị bệnh ấy thật, vì nhiều người trong triều đình cho rằng đó là mưu kế khôn khéo để khỏi phải giáp mặt ai và che giấu nỗi hổ thẹn của mình.

Ăngtônô giật mình vì phân tích này, nó rất gần với kết luận mà Vêdan đã đi tới hôm trước.

- Những người nói như vậy đã nhầm đấy. Cô ta thực sự bị liệt nửa người dưới.

- Thế anh giải thích việc cô ấy khỏi bệnh như thế nào?

Ăngtoan giơ hai tay:

- Tôi không giải thích. Nhưng tôi chắc chắn rằng không có điều gì là phép lạ trong việc thôi miên. Đó chỉ là một cái gì mà chúng ta chưa hiểu rõ...

Luxia đặt mạnh khăn ăn xuống bàn:

- Anh học cách làm thôi miên ở đâu?

- Với một pháp sư ở Vonido.

Cô ngẫm nghĩ một lúc rồi lại hỏi:

- Có thể thôi miên bất cứ ai không?

- Tôi không biết... Tôi chỉ biết rằng tôi chưa bao giờ thất bại.

Cô ngẩng đầu lên:

- Nếu là tôi, anh sẽ không đạt kết quả.

- Có phải đây là sự thách thức không?

- Đúng là thách thức đấy, - cô cương quyết trả lời.

- Tôi nhận lời thách, - anh hứa, - Khi có dịp thuận tiện sẽ làm. Đặt cuộc cái gì nào?

- Có cần không? - Cô phật ý hỏi.

- Có phải theo phong tục thì các cô gái hứa ít nhất là một cái hôn nếu các cô thua cuộc?

- Tôi không thua cuộc này đâu ông ạ. - cô nói giọng chanh chua. - Tôi có thể hứa một cách rất yên tâm.

Ăngtoan mỉm cười không trả lời.

6

Ông Belacmi phục hồi rất nhanh. Việc trích huyết làm cấp tốc đã cứu sống ông. Vêdan được mời đến thăm bệnh hôm sau thấy bệnh nhân không đến nỗi ốm như ông tưởng.

Tuy vậy bệnh nhân vẫn còn nguy cơ bị một cơn mới. Luxia sau khi nói chuyện với bác sĩ đã nghe theo lời khuyên của ông, quyết định về ở nhà với chú.

Cô thạo công việc kinh doanh như nam giới và có thể làm đỡ người bệnh một phần công việc.

- Chú tôi muốn tôi được biết sinh hoạt ở cung đình, - cô nói, - nhưng bây giờ chắc chú cần đến tôi. Tôi sẽ đem đồ đạc của tôi về đây. Đức Hoàng hậu chắc chắn sẽ hiểu cho tôi; và lại tôi vẫn có thể đến với Người một ngày hay một buổi tối, khi nào Người muốn.

- Tôi sẽ nói với Người về tình hình sức khỏe của chú cô, tuy cần cô có mặt nhưng ông sẽ không đòi hỏi cô cắm cung ở nhà đâu, - Vêdan hứa rồi ông quay về phía Ăngtoan nói tiếp:

- Việc cô Catorin khỏi bệnh, cả Mađorit đã biết.

- Tôi cũng đã được biết phần nào vấn đề ấy, - Ăngtoan thở dài và kể lại chuyện gặp gỡ rủi ro của anh với những người ưa thích phép lạ. Khi anh kể xong, nỗi lo âu ẩn hiện trên nét mặt thầy giáo của anh.

- Cũng đã có người cho tôi rõ việc này.

- Một vài câu chuyện dông dài chẳng? - Ăngtoan vội hỏi.

- Trời ơi! Nếu chỉ như thế thôi! Này, Ăngtoan, sáng hôm nay tôi đã tiếp một người thân của linh mục Inhaxiô Môlina.

Ăngtoan bỗng lạnh buốt đến tim hình như bàn tay băng giá của tử thần đã đặt lên người anh.

- Hẳn hỏi tôi tỉ mỉ về việc chữa khỏi bệnh cho cô Catorin Xagrođô. - Vêdan thông thả nói tiếp. - Điều hẳn đặc biệt bận tâm là để biết cậu có cầu xin sự giúp đỡ của Thánh Đồng Trinh không.

Ăngtoan phản đối:

- Nhưng đây là cách chữa bệnh của y học, thầy ạ. Có phải phép lạ đâu!

- Tôi cũng trả lời đúng như thế. Nhưng vị phái viên vẫn cứ muốn biết và còn hỏi thăm tại sao lại có mùi diêm sinh?

- Mùi diêm sinh? - Luxia thốt lên - Câu chuyện mới mẻ này là cái gì đây nhỉ?

Ăngtoan thông thả trả lời:

- Vì rằng mùi diêm sinh luôn biểu hiện sự có mặt của quỷ dữ, cô biết không.

Luxia tái nhợt đến tận môi.

- Họ cũng không thể bày đặt rằng anh cầu khẩn uy quyền của quý Xatăng chứ, Tônia?

- Tòa án tôn giáo có thể bày đặt và bày đặt bất cứ cái gì họ muốn, thưa cô, - Vêdan ngắt lời.

- Nhưng Ăngtoan không hề dùng tà thuật! Đây là phương pháp chữa bệnh của y học, anh đã nói với tôi điều ấy.

- Cô, bác sĩ Vêdan, và tôi, đều biết như thế. Nhưng linh mục Inhaxiô sẽ vờ nghi ngờ để trục xuất tôi khỏi Mađorit. Cô đừng quên rằng tôi đã mở cho Đôn Pêđrô sau khi ông ta báo cho tôi biết là không được mở.

- Ôi! - Luxia khẽ nói và vịn hai bàn tay vào nhau. - Giá mà chúng ta đừng bao giờ đến Tây Ban Nha nhỉ.

- Thầy có cho rằng họ sẽ tìm cớ để tổng giam tôi không? - Ăngtoan hỏi.

Vêdan buồn rầu nhìn người môn đồ của mình:

- Có thể như thế. Mọi việc tùy thuộc hồ sơ linh mục Inhaxiô có thể tạo ra và thời gian cần thiết để ông ta thu thập bằng chứng.

- Nhưng Tônia có thể tự bào chữa cho mình chứ? - Luxia thốt lên.

- Không thể chống lại được Tòa án tôn giáo... trừ khi được Vua ủng hộ.

Mặt Vêdan bỗng sáng lên:

- Dù sao thì... tại sao không nhỉ?

- Sẽ làm như thế nào, thưa thầy?

- Trong trường hợp cậu bị bắt, cậu sẽ xin Đức vua xét xử. Còn Hoàng hậu chắc chắn là ủng hộ cậu rồi, đã có một bệnh nhân có quyền thế. Và lại, cậu không phải người Tây Ban Nha, điều đó cho cậu mọi quyền khiếu nại tới Hoàng thượng.

- Điều đó có ích lợi gì hơn cho tôi trước Tòa án tôn giáo không?

- Chắc chắn là có. Người ta gọi nhà vua là Philip Khôn ngoan nhưng cũng gọi là Philip Công bằng. Chưa bao giờ Ngài từ chối không nghe lời khiếu nại tới Ngài, hình như công lý ra lệnh cho Ngài đáp ứng lời kêu cầu ấy.

- Nhưng Ngài có dám chống lại Tòa án tôn giáo không? Ngày lễ hoá thiêu, - Luxia không ghìim nổi rừng mình khi nhớ lại ngày ấy, - Ngài đã ủng hộ Tòa án tôn giáo trong mọi hành động và mọi quyết định.

- Ngài không thể chống đối lại một cách rõ rệt, - Vêdan giải thích, - nhưng ít ra cách hỏi cung sẽ khác. Trong các vụ án thông thường của Tòa án tôn giáo, bị cáo ít khi được phép ra trước mặt các công tố viên và cũng không được biết thực chất của các bằng chứng chống lại mình. Trước Đức vua, tôi chắc Tôniô có thể nhấn mạnh quyền của anh ấy và quyền ấy sẽ được thừa nhận.

- Nếu tôi được phép trình bày để tự bảo vệ mình trước những quan tòa công bằng, tôi có thể chứng minh rõ sự vô tội của tôi. - Ăngtônô tuyên bố quả quyết.

- Cầu Chúa phù hộ cho như thế, - Vêdan nói khi chia tay anh. - Cũng có thể cậu không bị bắt nếu linh mục Inhaxiô không thể tập hợp được những giả định đầy đủ để chống lại cậu. Cậu có thể tin rằng tôi sẽ làm tất cả những gì có thể làm được để giúp cậu. Linh mục Inhaxiô và tôi - hai người cũng chẳng ưa gì nhau, tôi biết hẳn chỉ đợi dịp thuận tiện để tống giam tôi.

- Tội nghiệp Tôniô! - Luxia ân hận nói. - Tôi đã gây ra cho anh biết bao phiền phức, khó khăn.

Anh phản đối kịch liệt:

- Lần này thì cô không có gì đáng trách cả.

- Chính tôi là kẻ có tội một cách gián tiếp. Nếu tôi dừng đến Pađu, anh sẽ tiếp tục sống ở tu viện, sung sướng và yên ổn như khi trước.

- Tôi có sung sướng không nhỉ? - Ăngtoan như hỏi mình một cách trầm ngâm, - Nếu nhìn lại phía sau, đôi khi tôi đã bảo mình cái mà tôi đã gọi là hạnh phúc sẽ rất nhanh chóng không đủ cho tôi nữa.

- Vậy mà lúc ấy anh có vẻ quả quyết sẽ làm tu sĩ?

- Tôi đã có ý ấy. Nhưng ngay lúc ấy tôi đã bắt đầu nghi ngờ khuynh hướng đó của mình. Trước hết là vì công việc. Sau mới vì các thứ còn lại. Và bây giờ thì tôi đã nhận thức rõ rằng cái tự do mà tôi yêu quý và sẽ mãi mãi yêu quý ấy không sớm thì muộn, nhưng không tránh được, sẽ làm tôi mâu thuẫn với những người như linh mục Phêlíp Xăngtôt và linh mục

Inhaxiô Môlina. Và nếu như thế thì tôi cũng sẽ không được biết tình bạn tuyệt vời của Giăng và cô.

Cô thoảng đỏ mặt và nói tiếp với đôi chút cay đắng:

- Tôi tưởng tình bạn của tôi không đáng kể mấy đối với anh. Nếu anh cứ ở Pađu, ít nhất anh cũng còn bức tranh và người tình tuyệt vời của anh.

Anh vui vẻ chữa lại:

- Người tình tuyệt vời mà Paraxen nói đến là sự uyên bác, cô đừng quên.

- Nhưng anh luôn nghĩ đến Thần vệ nữ như nghĩ đến người ấy.

- Đúng thế, - anh thừa nhận. - Trước đây tôi nghĩ thế. Nhưng bây giờ hình như nàng đã xa xôi rồi.

Anh sửng sốt nhận thấy đã nhiều tuần lễ rồi và thực ra đã nhiều tháng nay anh không nghĩ đến Nữ thần.

Ngày này qua ngày khác, nhưng điều Vêdan lo sợ không thành hiện thực.

Tình trạng ông Girôlamô tiến bộ đến nỗi Ăngtoan có thể dành một số thời gian cho các bệnh nhân khác của anh. Sự nghiệp của anh đã thành vì anh nổi danh ở Mađorit đến nỗi nhiều nhân vật quan trọng không muốn chữa thầy thuốc nào ngoài anh. Nhiều tuần lễ qua mà Tòa án tôn giáo chưa làm gì anh cả, cho nên anh tự hỏi có phải mình đã quá lo lắng không?

Về phía Giăng, Giăng cũng rất bận. Ngoài công việc kinh doanh anh giải quyết thay cha, anh mê mải với công việc hội họa. Anh đã phát hiện được một căn nhà trong thành phố và biến thành một xưởng vẽ. Các bà, các cô tranh nhau niềm vui được một nghệ sĩ hấp dẫn như thế vẽ chân dung. Nếu có những cô gái nào là đối tượng cho những thực nghiệm có tính chất khác thì họ cũng không tỏ vẻ phàn nàn gì cả.

Một tối mùa đông, Giăng đến gặp bạn, mặt nhăn nhó không tươi cười như mọi khi.

- Mình có tin xấu cho cậu đây, Tôniô...

Những tuần vừa qua đã làm cho Ăngtoan tin vào định mệnh. Anh đã quen với cảm giác có mối đe dọa của Tòa án tôn giáo luôn treo trên đầu. Nhưng vẻ bản khoăn rõ rệt của Giăng làm cho anh không thể lãnh đạm:

- Có cái gì thế, Giăng?

- Cha mình mới gửi thư từ Vonido đến. Ngoài những việc khác, ông báo cho mình là tu viện trưởng dòng Đôminich ở Pađu đã khỏi hẳn những vết thương do ông ta bị đánh một cách tàn nhẫn trong tu viện của ông ta từ mấy tháng nay rồi.

Ăngtoan thấy cổ họng nghẹn lại như mỗi khi anh được biết một tai họa lớn. Linh mục Phêlíp Xăngtôt còn sống! Và Batixta Poocdia chắc đã báo cho hẳn việc anh đi Tây Ban Nha.

- Cậu có nói đã biết người đánh là ai chưa?

- Không đâu! Biết Phêlíp như cậu đã biết, cậu có cho rằng hẳn kể những điều hẳn biết với người khác không?

- Đúng. Chắc hẳn thích tự tay trả thù hơn.

- Mình cũng đi đến kết luận ấy, - Giảng thừa nhận.

Anh lưỡng lự hình như chưa thể quyết định nói hết những gì anh có trong ý nghĩ, nhưng anh vẫn nói tiếp:

- Mình vừa vẽ xong bức chân dung cho cô Elêna Mendôda.

Ăngtoan nhướng lông mày, anh không biết gì về cô này cả.

- Cô ta là bạn thân của bệnh nhân cũ của cậu, cô Catorin Xagrôđô.

- Cậu muốn nói gì về việc ấy?

- Nói điều này: linh mục Inhaxiô Môlina đến nhà cô Catorin nhiều lần. Cô này kể cho cô Elêna rằng vì Đại pháp quan hình như vô cùng chú ý đến cách chữa khỏi bệnh của cậu.

- Thế là đúng rồi! - Ăngtoan nói và gượng mỉm cười dù lo âu. - Người mẫu của cậu có biết cô Catorin trả lời như thế nào không?

- Cô ta kể chi tiết cách chữa bệnh của cậu và còn quả quyết rằng cô cảm thấy được giải thoát khỏi một cái gì xấu. Linh mục Inhaxiô đã gợi ý rằng có lẽ cậu đã trừ được ma quỷ trong cô.

- Nói sai. Tôi không hề làm cái việc trừ tà cho cô ta! - Ăngtoan cãi. - Tại sao cô ta không nói cho ông ấy biết nhỉ?

- Người ta kể rằng, - Giảng trả lời và mỉm cười - cô Catorin đã cư xử... tạm gọi là nhẹ dạ... với Hoàng tử. Chuyển sự chê trách cho một thứ ma quỷ nào đó là cách cô ta trốn tránh trách nhiệm của mình trong câu chuyện kia.

- Như thế là cô ta đã cung cấp cho linh mục Inhaxiô đúng điều kiện biện luận hắn đang tìm kiếm. - Ăngtoan cay đắng nói. - Đây là lý do để đưa tôi vào việc trừ tà ma, vì đây là một tội trước Tòa án tôn giáo, nếu tôi không phải là linh mục. Lòng biết ơn không tồn tại trên thế giới này sao, Giăng?

Nghệ sĩ nhún vai một cách thanh thản:

- Nếu nó tồn tại thì mình cũng chưa bao giờ gặp.

Anh lưỡng lự giây lát rồi nói:

- Nghe nói việc bắt cậu đã quyết định. Cậu định thế nào?

- Mình còn làm gì được nữa? - Ăngtoan khẽ nói về chán nản.

- Rồi Tây Ban Nha càng sớm càng tốt.

- Làm sao mà biết được họ có để cho mình đi không?

- Ồ! Mình không nghĩ rằng họ sẽ giữ cậu lại đâu. Trừ khi linh mục Inhaxiô thấy đã có đủ chứng cứ chủ yếu để buộc tội.

- Đi trốn, bản thân sự việc ấy đã là lời thú tội.

- Trừ khi người ta vô tội, - Giăng té nhị nói. - Ít ra thì cũng trước lương tâm của chính mình. Trong khi nếu để họ bắt cậu, có tội hay không, họ cũng sẽ tra khảo cậu cho đến khi cậu nhận tất cả những gì họ muốn.

Ăngtoan biết Giăng nói đúng sự thực. Khi đã rơi vào nanh vuốt của Tòa án tôn giáo thì không có một ai có thể thoát được. Một khi đã bị giam rồi là bị buộc đủ thứ tội mà anh không hề mắc bao giờ. Nhưng anh còn nhiệm vụ đối với thân chủ của mình.

- Tôi không thể rời bỏ ông Belacmi khi sức khỏe của ông còn bấp bênh. Tôi đã hứa chăm sóc Luxia nếu trường hợp xấu xảy ra với ông ấy.

- Đưa họ đi cùng với cậu! - Giăng gợi ý.

- Để cho Toàn án tôn giáo coi họ như đồng bọn của tôi sao? Làm như thế là điên rồ!

- Cái đó có nghĩa lý gì khi mọi người đều an toàn ở nước Pháp? Catorin Đơ Mêđixi sẽ che chở cho nhà Belacmi và tất nhiên cả cho cậu.

Ăngtoan suy nghĩ về viễn cảnh hấp dẫn này. Anh có khá đủ tiền để sống ở Pháp một thời gian dài dù không làm việc. Anh sẽ có thể quên biết

Ăngbroador Parê, chắc chắn Vêdan sẽ giới thiệu anh với ông. Sau đó các lĩnh vực hoạt động y học cấp cao sẽ mở ra cho anh. Nhưng anh cương quyết lắc đầu. Anh mừng tượng lại các hình châm biếm những tội phạm bị xử vắng mặt về tội tà giáo, những tên bù nhìn treo ở đầu sào. Nếu anh đi, hình ảnh của anh cũng sẽ bị diễu hành thô lỗ như thế trong đám rước sau của các pháp quan? Trốn nữa ư? Anh đã trốn khỏi Pađu trong khi pháp luật đứng về phía anh, việc trốn tránh ấy chỉ dẫn đến những phức tạp mới, nghiêm trọng hơn. Làm thế nào chứng tỏ rằng anh vô tội nếu không có tội mà cứ trốn mãi trước mỗi đe dọa?

- Không, không! Nếu cuối cùng vẫn phải chiến đấu thì chiến đấu ngay còn hơn. Trong thế giới này phải có một nơi mà pháp luật, sự thật, công lý, sự lương thiện được tôn trọng chứ. Không phải cứ chạy trốn mỗi khi báo hiệu cho một cuộc chiến đấu là sẽ tìm được nơi này. - Anh nhìn Giảng nói - Linh mục Inhaxiô muốn làm gì thì làm! Mình không muốn cho ông ta hài lòng vì đã đuổi được mình đi. - Mắt anh lộ rõ vẻ cương quyết không gì lay chuyển nổi và Giảng biết anh đủ để hiểu rằng tranh luận nữa cũng vô ích.

- Cậu định nói thế nào để tự bào chữa? - Anh thân ái hỏi bạn.

- Nói rằng mình tuyệt đối không làm điều gì xấu cả, rằng cách điều trị mình dùng chữa khỏi bệnh cho cô Catorin chỉ là một phát hiện mới về y học.

- Cầu Chúa cho cậu chứng minh được điều đó. - Giảng tin tưởng nói.

- Amen! - Ăngtoan trả lời và giọng anh âm vang niềm hy vọng.

Rất lâu sau khi bạn đi khỏi, Ăngtônô ngồi bên lò sưởi, lơ đãng nhìn những ngọn lửa nhảy múa bên trong. Anh thăm soát lại mọi sinh hoạt của anh từ khi rời Pađu và thấy rằng không lúc nào anh có thể làm khác được những điều đã làm, Lương tâm anh nghĩ khi mình làm đúng quyền hạn và thành thực, Đức Thánh Mẫu Maria sẽ run rủi cho anh được hưởng công bằng. Đức tin ấy xuất phát từ lòng thành thực của anh đối với Chúa, với Nhà thờ, và với một tôn giáo đã nhào nặn và dìu dắt anh đến tuổi trưởng thành.

Anh thối tất nển, lấy một cuốn sách trên giá đi ra hành lang để lên phòng. Tối hôm nay Luxia ở lại trong cung còn ông Belacmi đang ngủ. Đến chân cầu thang, anh đứng sững lại tim như ngừng đập. Tiếng chân người vang

trong phố đang nện nhịp nhàng trên vỉa hè giống như bước chân của đội tuần tra. Họ làm gì vào giờ này ban đêm nhỉ? Đội gác hoàng cung khi đổi gác không bao giờ đi qua đây. Tiếng chân to dần và rõ ràng là đi về phía nhà. Ăngtoan bỗng hoảng sợ nghĩ rằng họ sắp dừng lại, anh lắng tai nghe một cách thất vọng, cầu cho tiếng động ấy đi xa.

Anh nghe một khẩu lệnh ngắn gọn rồi tiếng giáo đụng vỉa hè. Sau mấy giây, một nắm tay hách dịch đâm vào cánh cửa. Anh đứng sững không động đậy một lúc, cơ bắp tê cứng, nghĩ rằng lần này giờ của anh đã điểm. Rồi định thần anh mở cửa.

Một sĩ quan mặc đồng phục xanh đen của vệ binh Tòa án tôn giáo, chữ thập xanh trên ngực đứng ngay trước mặt anh. Người ấy cầm trong tay một tờ giấy cuộn lại và nửa tá vệ binh xếp hàng sau lưng hắn chống giáo và chờ đợi. Ánh trăng mùa đông lạnh lẽo rơi sang lên mũ sắt của họ.

Viên sĩ quan mở tờ giấy ra:

- Tôi có lệnh bắt bác sĩ Ăngtônô Xecvêut. Có phải ông là bác sĩ Xecvêut không?

Quả đấm đã giáng xuống, Ăngtoan thấy mình có thể nói một cách thản nhiên:

- Tôi đây, - anh nói.

- Mời ông đi theo tôi - viên sĩ quan nói như thể việc đó là điều tất nhiên.

Ăngtoan hỏi:

- Tại sao lại có việc bắt bớ này?

Viên sĩ quan nhìn anh ngạc nhiên, gần như lúng túng, vì chưa bao giờ có một ai dám nghi ngờ cơ sở vững chắc của lệnh Tòa án tôn giáo ban ra. Hắn xem xét tờ giấy một lúc, nhún vai nói:

- Chữ kí của linh mục Inhaxiô Môlina. Pháp quan tại Mađorit. Thôi, đi thôi!

- Tôi có thể tạm biệt thân chủ của tôi không?

- Ông ở tình trạng bị bắt, không được gặp ai và nói với ai.

- Nếu vậy tôi có thể để lại vài chữ không?

- Không được phép làm gì cả. Ông đã bị bắt.

Anh sẽ được cái gì nếu cưỡng lại thêm? Ăngtônô đi qua các phố giữa hai hàng vệ binh như một thường phạm đi đến nhà giam. Anh chỉ hy vọng rằng sáng mai khi Luxia ở hoàng cung về không thấy anh ở nhà sẽ đoán được điều gì xảy ra.

Cũng có thể có người nào ở gần trông thấy bọn lính cầm giáo đến, một đoàn người như thế này không thể đi qua mà không ai thấy. Chắc Luxia sẽ có thể báo cho Giăng và Vêdan để Vêdan chuyển lời khiêu nại cho anh tới Đức vua.

Không bao lâu những bức tường tòa Cada Xăngta - nhà giam của Tòa án tôn giáo - đã sừng sững trước mặt anh, âm u, tàn nhẫn, ghê sợ. Ăngtoan đi qua những hành lang hai bên là tường đá đưa đến một căn hầm dưới tòa nhà. Người coi nhà giam mở cửa một căn ngục và anh bị đẩy vào không một chút gượng nhẹ. Cửa đóng lại sau lưng anh, tiếng gióng sắt động nặng nề rồi người coi ngục đi xa dần với chiếc đèn lập lòe. Ăngtoan còn lại một mình trong lạng lẽ và đêm tối.

Ngục tối của Tòa án tôn giáo, những năm mồ mà những thây ma sống chỉ ra khỏi để bước lên giàn lửa - lại thêm một con mồ nữa.

7

Trong nhà tù rộng của tòa Cada Xăngta, Ăngtoan bị tách rời khỏi thế giới bên ngoài giống như bị chôn sống. Mỗi ngày hai lần, người giữ khóa, một kẻ thô lỗ, mắt lơ đãng ngu đần, đẩy qua cánh cửa nhỏ trở phía dưới cửa lớn có song một bát cháo loãng, và một bình nước. Trước mọi câu hỏi của Ăngtoan, hắn chỉ lắc đầu. Căn ngục tối bẩn thỉu vì phân của biết bao nhiêu người ở trước. Dù đứng, ngồi hay nằm thì tù nhân cũng cảm thấy buốt tận xương tủy vì hơi lạnh ẩm ướt toả ra từ trần nhà và từ các bức tường. Một chiếc giá làm bằng mấy mảnh ván mộc chạy dọc phòng giam, mấy mảnh chắn đầy rận vương trên đó. Đó là giường. Cái rãnh đào trên nền nhà nối liền với một kẽ hở có lẽ dẫn ra cống. Mùi thối kinh tởm đặc căn hầm tối. Có lẽ chiếc cống bên ngoài cũng đầy chặt các loại rác rưởi rồi.

Trong thời gian dài dằng dặc ở dưới hầm Cada Xăngta, Ăngtônô đợi giai đoạn sắp đến của đời mình. Anh tự nhủ rằng anh Misaen Xecvêlut của anh đã từng phải chịu trước anh những sự khùng khiếp như thế này. Khi ra khỏi đây anh ấy vẫn sẵn sàng chết vì những điều mình tin tưởng. Ăngtônô cầu

xin một sức mạnh như vậy, vì trong thâm tâm anh biết rằng anh chưa có. Ăngtônô chưa hề giương lên một ngọn cờ nào, cũng chưa làm được gì. Anh chỉ mới thực hành trung thành các nguyên tắc mà người thầy thuốc phải có: phục vụ nhân dân, làm vơi đau đớn và khi có thể, chữa cho họ khỏi bệnh.

Người bị giam cầm này tự hỏi không biết các dự án công bố các phát hiện của mình rồi sẽ ra sao: thực tiễn về tuần hoàn máu qua phổi, và một thực tiễn quan trọng hơn nữa là nhu cầu phát triển y học, không chỉ học theo những gì đã viết ra của Galiêng, Arixôt, Ptôlêmê - dù nghiên cứu những vấn đề ấy vẫn là cần. Phải tìm các triệu chứng, nguyên nhân của bệnh tật ở ngay những cơ thể bị bệnh, tìm ở hội trường giải phẫu, ở bàn mổ xác, hoặc ở các phòng thí nghiệm, trên cơ thể các động vật. Vêdan trước kia đã dám nói lên những sự thực này nhưng nhà cơ thể học ở Mađorit không còn là người viết và công bố cuốn Phabrica. Một cái gì đó đã mất đi ở Vêdan ngay sau những cuộc tranh cãi đầu tiên, một cái gì đó đã rời bỏ ông, đã bị gạt đi do sự đe dọa mà hiện nay Ăngtoan cũng bị sa vào. Và, nếu Vêdan mới chỉ bị đe dọa đã bỏ cuộc? Vậy anh - Ăngtoan Xecvêut - tội phạm của Tòa án tôn giáo, trước tù tội và hành hạ liệu anh có đủ sức mạnh và can đảm để đứng vững không?

Buổi sáng ngày thứ hai, hai vệ binh đến lôi anh đi tay bị trói, chân mang xích, dọc theo những hành lang dài vô tận đến thẳng một gian phòng rộng rãi chói lóa ánh mặt trời buổi sáng. Ánh sáng bất thành linh làm anh lóa mắt và loạng choạng trên bậc cửa. Một vệ binh đẩy mạnh anh vào phòng, thô bạo đến nỗi đang loạng choạng anh ngã quỵ xuống. Tên vệ binh kéo anh dậy, khóa tay thít bầm tím cổ tay anh. Mắt anh quen dần ánh sáng thái quá và có thể chập choạng đi đến đầu phòng chỗ có một bệ to có lọng che và một chiếc bàn lớn. Trên tường là những dụng cụ tra tấn quen thuộc của Tòa án tôn giáo, thoát trông cũng đủ hiểu quyền lực mà Tòa án thiêng liêng ấy có thể sử dụng để các nạn nhân phải bật ra lời thú tội đúng như họ muốn. Khi ngẩng nhìn lên bệ, Ăngtônô không khỏi ngạc nhiên thấy linh mục Inhaxiô Môlina ngồi ghé giữa, hai tay nắm vào nhau để trên bàn. Bên phải ông ta có một linh mục nữa, người cai quản giáo khu đại diện cho giám mục, bên trái là một viên chức tòa án mặc thường phục. Người thư ký tòa ngồi đầu bàn đang viết vào một cuốn sổ sau khi đã để ở bên cạnh một số bút lông ngỗng dự trữ cắm trong quả cầu tròn bằng pha lê.

Một tia mặt trời vừa rơi vào quả cầu, Ăngtoan trông thấy nó rục lên như quả cầu ở trong phòng Anhôlô Lôđôvixi ngày anh bắt đầu học thôi miên và anh rung mình như trước dấu hiệu của định mệnh. Cuối cùng, chẳng phải là vấn đề thôi miên đã cung cấp cho linh mục Inhaxiô cái ông ta đang thiếu để ra lệnh bắt anh sao?

Trong khi thụ động đợi phiên tòa bắt đầu, Ăngtoan nhận thấy linh mục Inhaxiô quay mặt về phía quả pha lê và mắt như gắn chặt vào nó, đúng như tình trạng đã xảy ra cho anh khi anh ở nhà Anhôlô. Quả cầu pha lê của Xamacăng, người pháp sư nói thế. Nhưng bây giờ Ăngtoan hiểu rằng dù nguồn gốc ở đâu hình cầu bằng pha lê nào cũng tạo ra kết quả lạ lùng ấy miễn là nó bắt được ánh mặt trời. Và anh nghĩ bụng cũng sẽ phải kiếm lấy một quả để khi cần thiết, có điều kiện gây mê bằng thôi miên cho một bệnh nhân nào đó. Nhưng anh bỗng choáng váng, đâu còn dịp may để sử dụng quả cầu thủy tinh! Hiếm có người thoát khỏi Cada Xăngta.

Linh mục Inhaxiô có vẻ hơi khó khăn mới rời mắt khỏi quả pha lê rục sáng để cất lên giọng nói giá lạnh của mình:

- Cho thề đi.

Cho đến lúc ấy không có dấu hiệu gì lộ ra rằng ông ta đã nhận thấy Ăngtoan có mặt.

Thư kí tòa ra lệnh:

- Nhắc theo tôi những lời sau đây!

Rồi anh ta bắt đầu như máy:

“Tôi xin thề trước Chúa hằng sống mãi; trước Đức Thánh Đồng Trinh mẹ của Cristô, rằng tôi sẽ trả lời rất thành thực các câu hỏi, rằng tôi không giấu giếm bất cứ gì về vấn đề tôi sắp bị hỏi cung. Cũng như không giấu tên những người đã liên kết với tôi, không giấu bất cứ điều gì mà do đó tôi bị buộc tội”.

Ăngtônô nhắc lại lời thề.

Cuốn kinh Thánh được gí mạnh vào cằm anh để anh hôn những trang giấy. Người thư ký ngồi dựa lưng vào ghế, cầm bút và sửa lên:

- Tên gì?

- Ăngtônô Xecvêut, bác sĩ y khoa, giáo sư ngoại khoa và tiến sĩ về giáo luật.

Người viên chức giương mắt lên, nhưng linh mục Inhaxiô vẫn thản nhiên. Ông ta có nghe thấy gì không nhỉ? Mắt ông ta vẫn quay về phía quả cầu sáng rực một cách khó giải thích.

- Sinh quán?

- Tôi sinh ở Tôledô, thuộc Nava, nhưng tôi gần như chỉ sống ở nước Ý.

Linh mục Inhaxiô cất cao giọng, giọng ông ta to trầm và vang một cách kì lạ trong gian phòng rộng này.

- Vậy ra ông là người Tây Ban Nha?

- Không - Ăngtônô sửa lại. - Khi giảng dạy ở Đại học đường Pađu, tôi đã đề nghị và được công nhận là công dân của Cộng hòa Vonidô.

Người viên chức tòa án xoay chiếc nhẫn quanh ngón tay. Ăngtoan nhận thấy hấn bị tác động vì danh vị của anh, trên thế giới, không một quốc tịch nào được tôn trọng và có nhiều trọng lượng như quốc tịch Cộng hòa Vonidô. Linh mục Inhaxiô gõ tay xuống mặt bàn có vẻ bức bối nhưng ông ta không hỏi sâu về vấn đề này nữa. Sau một lúc, viên thư kí tiếp tục:

- Những người còn đang sống trong gia đình ông hiện nay là ai?

- Không còn ai cả, - người tội phạm nói. - Cha tôi và mẹ tôi đã chết vì bệnh dịch hạch cách đây mấy năm.

- Ông có anh không? - Linh mục Inhaxiô hỏi.

- Anh tôi là Misaen Xecvêut đã chết.

- Bị hành hình có phải không?

- Anh ấy bị Giảng Canvanh hành hình ở Sămpen, Thụy Sĩ.

- Tội gì?

- Theo lời buộc thì là tội tà giáo.

Trả lời như vậy Ăngtoan biết rằng có hại cho trường hợp của anh nhưng nếu không thì linh mục Inhaxiô cũng biết, chối không ích gì.

- Nghề nghiệp của ông là gì?

- Tôi là thầy thuốc, bác sĩ y khoa, - Ăngtoan kiêu hãnh trả lời. - Tôi dạy cơ thể học và ngoại khoa ở trường đại học Pađu.

- Tại sao ông lại đi khỏi Pađu?

Linh mục Inhaxiô lại hỏi chen vào, Ăngtoan chờ đợi câu hỏi này, anh trả lời không lưỡng lự một giây:

- Để làm thầy thuốc riêng cho ông Girôlamô Belacmi, thương nhân và chủ ngân hàng ở Phlôrăngxơ, hiện nay đang ở Mađorit.

- Ông có theo đạo Gia tô không?

- Tôi theo đạo Gia tô.

- Cha xưng tội của ông là ai?

- Cha Ôguýxtô Côngtarini, ở thành phố này.

Ông Belacmi và Luxia đã chọn một linh mục người Ý hiện ở Mađorit và Ăngtoan cũng làm theo họ.

- Anh xưng tội lần cuối cùng bao giờ?

- Cách đây một tuần lễ.

Đúng thế, anh đã duy trì một cách tỉ mỉ mọi thói quen về tín ngưỡng như trong thời thơ ấu.

Linh mục Inhaxiô lật mấy tờ giấy đặt trước mặt ông ta rồi hỏi:

- Anh định biện hộ như thế nào về trọng tội anh đã bị phát giác?

Công trình nghiên cứu giáo luật của anh ở Pađu trước khi quay sang ngành y làm cho Antônio rất quen thuộc với thủ tục tố tụng của Tòa án tôn giáo. Anh biết rằng - dù như thế là bất lương, cách hỏi này vẫn là kiểu cách pháp quan dùng để cho người bị cáo tự kết tội bằng việc tỏ ra rằng mình biết bị tội gì.

- Xin cho biết tôi đã bị buộc tội gì? - Anh thản nhiên hỏi.

- Hãy trả lời tôi! - Linh mục Inhaxiô nói cộc lốc và hách dịch.

Ông ta nhìn chăm chăm Ăngtoan như muốn dùng sức mạnh của mắt áp đảo anh khuất phục. Ăngtoan bắt gặp cặp mắt nhạt màu ấy và anh nhìn trả không chớp. Trong giây phút, không khí nặng nề vì hai ý chí căng thẳng đụng độ nhau. Rồi Ăngtoan ngạc nhiên, anh thấy linh mục Inhaxiô hạ mi

mắt xuống nhìn các ngón tay giống như những móng vuốt đang gõ trên mặt bàn.

Ăngtoan thoáng cảm thấy mình chiến thắng: dù sao thì anh cũng đã nắm chắc được một điều là ý chí của anh cũng mạnh bằng, có thể là hơn, ý chí của linh mục Inhaxiô. Dù mắt nhìn lạnh giá, tiếng nói như từ dưới mồ vọng lên, thái độ muốn khống chế, viên pháp quan này cũng yếu ở một điểm nào đó. Có thể ông ta còn nghi ngờ chính mình hay nghi ngờ sự công bằng của uy quyền mà ông ta đại diện.

Thách thức ông ta một cách vô ích là điều không khôn ngoan. Ăngtoan rất biết như vậy, nhưng anh ghi nhận sự phát hiện ấy, nghĩ rằng có lúc sẽ cần dùng tới.

Linh mục Inhaxiô ra lệnh:

- Đọc lời cáo trạng đi.

“Ăngtônô Xecvêut, bác sĩ y khoa, bị buộc tội đã làm tà thuật, thực hành một thứ ảo thuật ngược lại với tự nhiên, cầu khẩn ma quỷ để chữa bệnh dù việc ấy không phải là việc của ma quỷ...”

Ăngtoan nhận ra ngay sự phân biệt khôn khéo: trước một số tòa án có nhiệm vụ áp dụng giáo luật, việc cầu ma quỷ nếu tự bản chất nó là tội thì cũng sẽ không bị xếp vào tội tà giáo khi nó cầu quỷ trong những mục đích bình thường, vì đây là lĩnh vực của nó, ví dụ như sự bị cám dỗ của những người phụ nữ mắc tội dâm ô. Nhưng cầu đến ma quỷ để chữa cho khỏi bệnh lại chính là tội tà giáo. Vì đây không phải là chức năng thông thường của chúng. Theo luật của Nhà thờ, bệnh tật chính là thứ Chúa gây ra để trừng phạt tội lỗi của con người và chỉ có Chúa mới làm khỏi được. Sự phân biệt này giả tạo, nhưng Nhà thờ dùng đã từ lâu để hạn chế việc mổ xẻ và trong thực tiễn, cản trở mọi thí nghiệm của các công trình nghiên cứu y học, điều này gây trở ngại rất nhiều cho sự tiến triển của y học.

Viên thư kí đọc tiếp:

“Những tội này thuộc lĩnh vực tà giáo, như vậy là Ăngtônô Xecvêut bị buộc thứ tội gọi là tội tà giáo, theo như luật của Tòa án tôn giáo đã quy định về tội ấy”.

Ăngtônô tuyên bố một cách vững vàng:

- Tôi không có tội. Tôi không cầu ma quỷ nào cả, tôi không hề phạm tội tà giáo và không làm một điều gì trái ngược với luật lệ của Nhà thờ Giatô giáo thần thánh.

Linh mục Inhaxiô ngược nhìn lên. Sự độc ác lộ khá rõ trong mắt ông ta đã tác động đến Ăngtoan làm cho anh như bị choáng. Con người mặc áo tu hành căm ghét anh bằng tất cả sức lực chứa trong cái cơ thể mảnh khảnh ấy.

Nhưng vì lẽ gì? Anh tự hỏi. Có phải vì anh đã hành động trái với ý kiến ông ta nói với anh trong giáo đường và dù ông ta cảm đoán, anh vẫn mở cho Đôn Pêđrô không? Hay là vì trước đây mấy phút anh đã chế ngự công ta khi ý chí hai người đụng độ nhau?

Vị pháp quan quát lên:

- Nói láo! Nói láo! Tại sao anh dám nói rằng anh không có tội khi những người buộc tội anh đã thề trước Chúa về cáo trạng nói lên tội lỗi của anh!

Ăngtoan sửng sốt thầm nhắc lại *“cáo trạng do những người buộc tội anh làm đã được thề trước Chúa”* và anh không hiểu gì cả. Ai thế nhỉ? Cô Catorin đã đưa lòng vô ơn tới cao độ là tố cáo anh sao? Anh hỏi:

- Những người tố cáo là ai?

Người linh mục ngồi bên phải vị pháp quan tỏ vẻ phẫn nộ vì có người dám ngờ vực những điều Tòa án tôn giáo đã khẳng định và ánh sáng trong mắt linh mục Inhaxiô càng sáng lên một cách quỷ quái độc địa hơn: ông ta trả lời với một cử chỉ khinh bỉ như sỉ nhục người nghe:

- Điều đó không cần thiết, chỉ cần biết là anh đã bị buộc tội.

Nhưng Ăngtoan bướng bỉnh cãi lại:

- Luật Nhà thờ cho phép tôi hỏi để biết và để hỏi những người buộc tội tôi.

Hai mắt của linh mục quả hạt mở to hết mức và người viên chức tòa án cúi về phía trước, chăm chú nghe từng lời. Qua thái độ của họ, Ăngtoan biết rằng hiếm có khi tù nhân dám tranh cãi về các thủ tục của Tòa án tôn giáo, nhưng anh đã quyết không để cho ông thầy dòng Đôminich uy hiếp và ngược đãi. Có điều may mắn là trong khi anh bảo vệ quyền của mình như vậy thì những điều anh nhấn mạnh sẽ được người thư kí ghi vào biên bản. Anh không muốn để lỡ dịp may này. Nhiều người sau lần hỏi đầu tiên đã

biến vào hầm tối của Cada Xăngta và bị móc ra ở đáy hàng năm không được gọi lại ra trước quan tòa, để rồi giá lạnh, ẩm ướt, đói và buồn phiền lặng lẽ tiêu diệt.

- Được lắm.

Giọng của linh mục Inhaxiô lúc này có vẻ đại lượng, hình như ông ta chiều ý muốn tùy hứng của một đứa trẻ nhỏ.

- Viên thư kí sẽ đọc cho anh nghe bản tóm tắt các tội trạng của anh.

Người lục sự cầm một tờ giấy và đọc:

“Cô Catorin Xagơđô khẳng định sau khi đã thề rằng bác sĩ Ăngtônô Xécvétut đã chữa cho cô bằng phương pháp tà thuật vì cô bị tà thần ám ảnh là cho không đi được đã nhiều tháng qua. Trong khi làm tà thuật, ông ta đã làm cho cô xuất thần hay là ngủ say, trong thời gian ấy, ông ta cầu ma quỷ cứu trợ để xua đuổi tà thần kia đi. Cô khẳng định rằng khi cô tỉnh giấc mê đó trong phòng có mùi diêm sinh rất hắc rồi tiếp đó trông rõ một tên quỷ ghê tởm và kinh khủng”.

Người lục sự đặt tờ giấy xuống và linh mục Inhaxiô hỏi một cách ngọt ngào giả dối:

- Ông trả lời cáo trạng này như thế nào?

Ăngtônô vững vàng nói:

- Tôi trả lời rằng nói thế là sai. Tôi đã chữa cho cô Catorin và làm cho cô ấy khỏi bệnh bằng thôi miên.

Linh mục Inhaxiô cúi về phía trước:

- Thôi miên là cái gì?

- Thực chất của nó chưa được biết rõ, - Ăngtônô nói. - Nhưng đã từ lâu các thầy thuốc phương Đông dùng nó để chữa một số bệnh.

- Bằng cách cầu quỷ?

Ăngtoan điềm đạm nói:

- Tôi không biết cầu quỷ. Đây là một phương pháp y học, không có gì khác.

Vị pháp quan ngọt ngào hỏi, đầu vẫn cúi về phía trước:

- Tại sao anh cứ chối cãi không chịu thừa nhận điều chúng tôi đã biết là sự thực? Các nhân chứng đã nói lên sự thực, anh không thể chối được, vì một tên quỷ anh gọi đến đã ở lại để dọa nạt cô gái rủi ro kia ngay sau khi tà thuật của anh kết thúc.

- Cô Catorin là nạn nhân của trí tưởng tượng của cô ta. Không bao giờ có quỷ cả.

Sự kiên trì của linh mục Inhaxiô bỗng tiêu tan, ông ta nói:

- Đừng có trắng trợn! Chúng ta có những cách khác để buộc những kẻ tà giáo phải thú nhận sự thực mà không phải nghe những lời mạn thượng của bọn chúng.

Rõ ràng là lời đe dọa.

Mạch máu Ăngtônô đập nhanh và mạnh hơn nhưng anh cố giữ được giọng nói điều hòa và bình tĩnh:

- Nhân danh công dân của Vonido, tôi đã thực hành quyền hợp pháp của tôi là chống án lên Đức vua, xin phép cho tiến hành một buổi xét xử trước Người. Các bạn tôi đã đưa đơn của tôi tới Hoàng thượng và tôi không tin rằng Người sẽ tán thành ông nếu ông đưa tôi ra tra khảo trước khi tôi có khả năng tự biện hộ trước mặt Người.

Linh mục Inhaxiô hơi nhồm lên khỏi ghế, người vươn ra như con rắn chực mổ. Ông ta cứng đờ, hai lỗ mũi giãn to và phập phồng, ông ta là hiện thân của sự điên cuồng. Tuy cố gắng rõ rệt để tự nhủ mình nhưng người ông run lên vì phải ghì con giận dữ:

- Đưa hắn về ngục tối. - Ông ta ra lệnh, thịnh nộ đến nỗi tiếng thét lên không nhận ra được nữa.

Người giữ khóa mang cơm chiều đến cho tù nhân: một thứ xúp lơng nấu bằng bắp cải thối và thịt ôi với một mẩu bánh mì đen. Ngay nước trong bình cũng có mùi mốc như nước múc ở ao trong vườn.

Mấy giờ sau, đối với anh dài như một thế kỷ, Ăngtoan trông thấy một ánh sáng mờ mờ tiếng dọc theo hành lang đi về phía phòng giam của anh và tìm anh đập thành thịch trong lồng ngục. Họ đến tìm anh đưa đến phòng tra tấn chẳng? Anh biết rằng Tòa giáo hay hành động ban đêm để cho tiếng kêu của nạn nhân ít may mắn được người ngoài Cada Xăngta nghe thấy.

Người giữ chìa khóa đặt đèn xuống trước cửa phòng giam. Ängtoan vô cùng xúc động và vui sướng khi nhận ra Luxia Belacmi đi sau hắn, đang vén áo để khỏi quệt vào rác bẩn dưới đất. Người giữ khóa đẩy cửa tránh sang một bên để cô vào rồi để xuống đất chiếc đèn dự trữ hắn đem theo. Luxia lấy trong túi một đồng tiền vàng đưa cho hắn. Hắn lẩm bầm:

- Cảm ơn bà! Nửa giờ nữa tôi sẽ quay lại.

Nói dứt câu, hắn khép cửa và đi thẳng. Ängtoan áp ứng:

- Luxia! Tôi không tin ở mắt mình nữa! Tôi rất sung sướng được gặp cô, nhưng cô không đến đây thì hơn. Thật vô cùng thiếu thận trọng.

Dưới ánh cây đèn dự phòng người gác để lại, anh đưa cô đến chỗ những tấm ván làm giường và nắm chặt hai bàn tay bé nhỏ của cô.

- Cần phải đến, Tôniô ạ! Khi tôi ở hoàng cung về không thấy anh tôi rất hoảng sợ! Ít ra anh cũng để lại một chữ, một tin gì đó, tôi không biết nữa!

- Trời ơi! Tôi không thể làm gì được. Nhưng tại sao cô biết sự việc đã xảy ra?

- Một người ở bên cạnh đã nghe tiếng bọn vệ binh đến. Anh ta nói có một người đàn ông bị đưa đi. Tôi biết ngay là Tòa án tôn giáo...

- Khẽ chứ... Hãy giữ gìn lời nói!

Rồi anh nói nhỏ hơn nữa:

- Cô làm thế nào đến được đây?

- Gặp may. Và tiền rắc suốt dọc đường. Nhưng chúng mình sẽ làm thế nào đây, Tôniô? - Cô nói một cách thất vọng.

- Đã ai đưa đơn xin chống án của tôi với Đức vua chưa?

- Rồi. Hoàng hậu đã nói với vua và bác sĩ Vêdan cũng vậy.

- Chưa có trả lời sao?

- Chưa. Nhưng Hoàng hậu cho rằng Vua sẽ đồng ý cho chống án.

- Vậy thì có hy vọng. Sáng hôm nay họ đã hỏi cung tôi lần đầu tiên.

- Họ có...?

Luxia không nói tiếp nhưng anh hiểu cô muốn nói gì.

- Không. Linh mục Inhaxiô đã định cho tra tấn tôi, nhưng tôi báo cho ông ta biết rằng đã có đơn chống án gửi lên Đức vua và nhấn mạnh vào lý do tôi là công dân của Cộng hòa Vonidor.

- Con quái vật! - Cô nói và rùng mình. Anh nhắc cô:

- Chú ý! Phải cẩn thận đấy!

Vì Tòa giáo có thói quen là đôi khi để cho tù nhân nói năng tự do có vẻ như không ai để ý nhưng lại bố trí người nghe để nghe thấy hết mọi lời nói nguy hiểm. Dù trong ngục sâu như Cada Xăngta này, họ vẫn làm như thế được.

- Hắn rất đáng ghét! - Luxia vẫn cứ nói. - Tại sao hắn lại trừng phạt anh vì anh đã cứu Đôn Pêđrô.

- Bây giờ càng tệ hại nữa, hắn sẽ không tha thứ cho tôi vì đã dám chống án lên tới Đức vua.

- Tôi điên rồ biết chừng nào, Tôniô! Chính tôi đã gây ra mọi sự cho anh... tôi đã nói với anh rồi.

Anh khẽ nắm vai cô:

- Không nói nữa! Mọi việc như nước chảy qua cầu, Luxia ạ. Đừng nghĩ đến nữa. Nhưng tôi muốn cô sẽ làm cho tôi một việc.

- Tôi sẽ làm bất cứ việc gì, Tôniô. Hãy tin tôi, - cô sôi nổi nói.

- Tôi biết rằng cô sẽ làm, - anh nói. - Vì đêm nay cô đã dũng cảm lắm mới đến nhà ngục. Tôi muốn cô nói chuyện với bác sĩ Vêdan. Bảo ông ấy rằng cô Catorin và mẹ cô ấy đã cung khai sau khi thề là tôi đã cầu quỹ để chữa khỏi bệnh cho cô Catorin.

Kinh sợ vì có thể giả dối đến như vậy, cô phản đối:

- Họ không thể nói như thế được, nhất là sau khi anh đã chữa khỏi bệnh cho họ.

- Nhưng họ đã làm như thế đấy. Trừ khi họ đổi lại lời làm chứng, mọi sự sẽ diễn biến xấu đối với tôi. Nhưng tôi cho rằng Vua sẽ nghe, nếu họ quyết định sẽ nói sự thực.

- Làm thế nào cho họ nói được? - Luxia năn nỉ.

- Đây sẽ là việc của Vêdan. Bằng đe dọa, bằng thuyết phục, bằng hứa hẹn, tôi không biết ra sao nữa, nhưng Vêdan phải làm thế nào để họ đĩnh chính lại lời đã khai và thề rằng không có một chút gì là tà thuật trong cách chữa bệnh cho cô Catorin.

- Tôi sẽ chuyển tin này, - Luxia nói. - Còn cái gì khác nữa không?

- Tôi không thấy...

- Chú Girôlamô, cả chú ấy nữa, cũng đã cầu khẩn Vua về việc này, Tônia ạ. Nhà Mêđixi và nhà Belacmi đã đồng ý cho ngai vàng Tây Ban Nha vay những món tiền lớn trong nhiều trường hợp.

- Cái gì cũng có thể...

Anh nghe tiếng người giữ khóa đến gần...

- Cầu Chúa ban phúc cho cô vì đã đến đây, nhưng không nên mạo hiểm như thế này lần thứ hai. Một người trong chúng ta ở cái xó này của thế giới là đủ rồi.

Người giữ khóa đã đến cửa:

- Ba mươi phút đã qua, thưa bà. Phải đi thôi.

Luxia xiết thật chặt Ăngtoan trong hai tay cô giấy lát.

- Cầu chúa che chở cho anh, Tônia của em! Em sẽ cầu nguyện cho anh.

Và cô đặt môi lên môi anh.

Tiếng khóa quay trong ổ, chiếc then sắt rơi vào móc, ánh đèn sáng mờ mờ tan biến ở đầu hành lang và người tù lại thấy mình ở trong bóng tối và cô đơn.

Quán mình trong những mảnh vải rách đầy rận, anh nằm xuống tấm ván hẹp.

8

Căn ngục tối sáng dần lên, một thứ ánh sáng dịu dàng, không còn tường nữa, nền đá biến thành Ligurien. Ăngtônia lại một lần nữa thấy mình nằm trên bãi cát nóng lòng chờ đợi nàng đến. Khi hình dáng Nữ thần hiện rõ trong không gian và lúc nàng duyên dáng bước từ con thuyền vỏ ốc xuống lòng anh tràn ngập vui sướng.

Nàng đến gần anh, nụ cười niềm nở trên môi, giơ hai tay cho anh, khi anh đứng dậy. Anh ôm lấy nàng và xiết chặt vào mình trong khi nàng thì thầm: Tôniô, Tôniô yêu mến của em!

Rồi hai bàn tay tàn nhẫn giằng họ ra, ném họ quỳ xuống. Nhưng hôm nay kẻ phá rồi, con quỷ có bộ mặt nhạo báng không phải linh mục Phêlíp Xăngtốt mà là linh mục Inhaxiô Môlina. Cũng chính là tiếng ông ta mà anh nghe thấy trong khi ông ta cướp Nữ thần mang đi.

Ăngtônô cố đứng dậy đuổi theo nhưng vẫn sự tê liệt như mọi khi gí anh xuống cát. Và đây rồi, Luxia Belacmi đang đứng cạnh anh, nét mặt không còn chế giễu, tiếng nói âu yếm. Nàng quỳ xuống bên anh, ôm đầu anh vào cánh tay, vỗ về anh và khẽ nói: “Tôniô, Tôniô của em...”

Má anh bỗng đau như xé, cả vai nữa, anh hoảng hốt kêu lên và tỉnh dậy, anh nắm lấy con vật đang bám vào anh và vứt nó xuống đất. Có tiếng kêu choe choé và một con vật nhỏ đầy lông biến qua song cửa. Thế là rối loạn lên, những con chuột cống xám to xù cùng ở trong ngục tối với anh nhảy vội về hang.

Run lên vì khủng khiếp, Ăngtoan ngồi phịch xuống mấy tấm ván cứng, sờ lên má tay anh có máu. Con chuột cắn anh vào mặt và bầu móng sắc vào vai anh. Chỗ chuột cắn thường gây sốt ác tính và có thể chết.

Ăngtoan đã thấy nhiều lần trên bàn mổ của trường y xác những người khốn khổ từ các ngục tối ở Vonidor hay Pađu da còn hằn rõ vết cắn và thân thể mang những dấu hiệu của thứ bệnh ghê sợ do chuột cắn: nách và bẹn phồng to, thịt tím bầm, da xám, người bị sốt như bị thiêu đốt không còn chất sống.

Ăngtoan đã ngồi như thế một lúc lâu, người ớn lạnh, máu đông lại, dính nhằng ở ngón tay và các vết thương nhỏ bắt đầu đóng vảy. Lúc này anh sợ nằm xuống và ngủ. Bây giờ anh mới hiểu tại sao ít có người bị buộc tội đủ sức chống chọi lại Tòa giáo. Rất nhiều người đã chọn cách nhận những tội không hề mắc để được kết thúc nhanh chóng với những cái thông lọng vị tha còn hơn là chịu đựng lâu cảnh hấp hối trong xó ngục tối này.

Để khỏi bận tâm đến những nỗi khủng khiếp ấy, anh nghĩ đến giấc mơ của mình. Tóm lại thì linh mục Inhaxiô Môlina đang hành hạ anh hàng ngày, thay thế cho linh mục Phêlíp Xăngtốt trong vai trò con quỷ bắt người,

đó là chuyện bình thường. Nhưng tại sao Luxia không còn là cô gái hay trêu ghẹo, giễu cợt và khinh khỉnh như trong những giấc mơ trước mà ngược lại, cô lại là người an ủi dịu dàng?

Anh mừng rỡ lại trong trí nhớ những kỉ niệm của những tháng vừa qua, từ khi anh quen Luxia, và nhận rõ sự thay đổi của cô. Cô đối với anh không còn những lúc nóng nảy, cộc cằn một cách châm biếm như xưa dù tính cách cô tự do. Dần dần tình bạn thân thiết đã nảy nở giữa họ và thâm tâm anh thừa nhận rằng anh vẫn thán phục sự hoàn thiện, trí thông minh cũng như sắc đẹp long lanh của cô. Hay là ngẫu nhiên anh đã đem lòng yêu cô như Giảng đã nhấn mạnh? Đúng thực là cuối giấc mơ anh không hề đuổi theo Nữ thần một bước mà lại tỏ ra rất sung sướng khi ở trong tay Luxia. Sở dĩ như thế có thể do cô giống Thần vệ nữ đến cùng cực, giống đến nỗi anh thấy như giữa hai người có một sợi dây ràng buộc vững vàng.

Buổi sáng, khi người giữ khóa đem đến bát xúp phát buồn nôn như thường lệ và đẩy qua lỗ cửa, Ängtoan nhảy hai bước đến cửa.

- Ông cần gì? - Người đó hỏi và có vẻ nhéo mắt lại để nhìn cho rõ.

- Tôi bị chuột cắn đêm qua. Ai là thầy thuốc của cái hố địa ngục này?

- Bác sĩ Ängdrê Vêdan, - người kia lườm rồi bóng nhếch miệng cười hết cỡ để hở bộ lợi và cả răng. - Ông đừng băn khoăn, khi chuột cắn thì chỉ có chết hay không chết thôi.

- Tôi muốn gặp bác sĩ Vêdan.

Ánh bần tiện lộ rõ trong mắt tên giữ khóa:

- Có thể thu xếp được ông ạ. Vấn đề là giá cả...

- Tôi sẽ trả tiền anh, bác sĩ Vêdan sẽ cho tôi tiền.

Người kia nhún vai lạnh lùng:

- Năm chắc một còn hơn được hứa hẹn nhiều.

- Nhưng tôi không thể trả anh ngay bây giờ. Máy thẳng vệ binh kẻ cắp đã lấy đến đồng đưa cuối cùng của tôi.

- Chiếc dây vàng trên cổ kia, thưa ngài, có thể dùng để bảo đảm cho đến khi ngài trả tiền...

Ăngtoan biết rằng khi chiếc dây của anh đã lọt thỏm trong chiếc túi lớn của tên giữ khóa, anh sẽ không bao giờ thấy lại nữa. Nhưng lúc này không phải lúc nên mặc cả, anh nhất thiết cần gặp cho được bác sĩ Vêdan và cảm thấy không thể qua nổi một đêm nữa ở cái nơi nhơ nhớp địa ngục này mà không biết tương lai sẽ ra sao?

- Được, - anh nói và tháo sợi dây chuyền, thứ đồ trang sức duy nhất anh luôn đeo trên người. - Nhưng anh thu xếp đưa bác sĩ đến đây hoặc là tôi sẽ báo việc này cho Pháp quan.

Sắp hết buổi chiều thì Vêdan đến:

- Bạn rất quý của tôi! - Nhà cơ thể học kêu lên và ôm chặt lấy anh, - cậu cực khổ biết chừng nào!

Rồi ông trông thấy những vết trên má anh:

- Cậu bị thương à?

- Chuột cắn tôi. Tôi mắc sai lầm là đã ngủ tới hôm qua.

Vêdan cau mày, ông không phải không biết nguy cơ có thể xảy ra cho loại thương tích này, Ăngtoan cũng biết rõ không kém. Tuy vậy anh vẫn nói:

- Không phải vì vết chuột cắn mà tôi mời thầy đến, nhưng phải tạ sự ra như thế. Còn có thể làm gì được về vấn đề này, chỉ đợi xem có phát sốt không.

- Đúng thế. Nếu tôi ở đây ngay lúc ấy thì sự có mặt của tôi cũng chẳng làm cho sự việc thay đổi được.

Ăngtoan hấp tấp nói ngay vào vấn đề anh quan tâm.

- Việc tôi xin được xét xử trước vua đã đến đâu rồi? Có ổn thoả không?

- Ổn. Đức vua đã hứa với tôi là ngài sẽ làm cho cậu được xét xử công bằng.

Ăngtoan bỗng cảm thấy rã rời khi anh yên tâm và chắc chắn có thể tự bảo vệ mình, anh ngồi phịch xuống ván gỗ. Nếu chỉ ở trước Tòa thánh, anh biết rằng anh sẽ không đạt được gì cả. Chất độc của linh mục Inhaxiô cũng đã quá ác hiểm để anh khó có thể thoát được nạn.

- Luxia có nói với thầy về việc cô Catorin và mẹ cô ấy không?

- Cô ấy nói rồi. Tôi cũng đã đến thăm hai mẹ con bà ta ngay sáng hôm nay.

Nét mặt của người thầy thuốc xứ Phlandơ lộ vẻ lo âu.

- Họ có hứa thay đổi lời làm chứng không?

- Về một mặt nào đó thì có, còn thì không.

- Như thế nghĩa là thế nào?

- Cô Catorin rất biết ơn cậu đã chữa cho khỏi bệnh, nhưng còn nhiều nhân tố quan trọng hơn.

- Cái gì quan trọng hơn công lý? - Tôniô hỏi.

- Với một số người nào đấy thì có, chắc chắn thế. Đây không phải vấn đề công lý cho riêng họ. Cô gái đã bị một sức ép mạnh bắt buộc cô phải làm chứng rằng cậu đã cầu quỹ để chữa khỏi bệnh cho cô ta và cô ta có trông thấy một con quỹ.

- Sức ép do Tòa giáo? - Ăngtoan hỏi và anh tung hứng ngay.

- Do chính bản thân linh mục Inhaxiô với giám mục thành Tôledơ đi cùng. Tôi cho rằng họ muốn đánh cậu để làm gương.

- Tại sao lại như thế?

- Có khả năng là để cảnh cáo những ai mưu toan chống lại phe Gia tô giáo.

- Thật là ngu xuẩn! Tôi không muốn rắc rối gì với các phe phái. Tôi không dính líu đến chính trị.

- Đúng rồi, - Vêdan thừa nhận, - nhưng cậu đừng quên rằng kẻ thù của cậu quy cho cậu có những động cơ buộc họ phải hành động.

Ăngtoan nắm chặt hai bàn tay, bực bội vì sự bất lực của mình:

- Tại sao cô Catorin lại có thể nói khác với sự thực, - khi cô ấy biết rằng tôi đã áp dụng một hình thức điều trị y học?

- Rủi ro là cô ta đã cư xử... nhẹ dạ... - Vêdan nhắc anh. - Ai nấy đều biết cô ấy đã là tình nhân của hoàng tử, nhưng vì địa vị của cả hai đương sự nên không ai bị trừng phạt. Linh mục Inhaxiô nói cho cô ta biết rằng nếu cô ta không làm chứng ngược lại cho cậu, cô ta sẽ rơi vào tình trạng bị Tòa giáo

bắt và kết tội thông dâm. Còn người mẹ, bà ta sẵn sàng làm mọi việc để cứu con gái và sẽ không lưỡng lự trước việc gì, dù trước một lời thề gian dối.

- Thế là họ từ chối việc giúp tôi, - Ăngtoan ủ rũ nói.

- Không hẳn như thế. Tôi đã đi đến chỗ thoả thuận được. Theo yêu cầu của tôi, cô Catorin và mẹ cô ta sẽ xin gặp Vua một cách bí mật trước ngày xử cậu... Do con của Người cũng có tội như cô gái. Người có thể ra lệnh cho cô này không làm chứng chống lại cậu.

- Không chống lại tôi. Đáng lẽ phải vì tôi. Như vậy có nhiều trọng lượng hơn.

Vêdan nói:

- Tôi không làm hơn được. Hai mẹ con bà ta còn hứa sẽ đuổi một người hầu gái đã thề thấy mùi diêm sinh rất mạnh toả đầy phòng.

Ăngtoan nhắc lại:

- Mùi diêm sinh à? Họ nói dối, thầy cũng biết điều ấy như tôi.

- Đúng rồi. Nhưng người hầu gái đã thề với linh mục Inhaxiô rằng trong phòng có mùi diêm sinh. Và Tòa giáo không bỏ qua điều gì.

Ăngtônô cúi đầu, lại thêm một mắt xích nữa trong sợi dây làm chúng sai ràng buộc anh. Anh buồn rầu hỏi:

- Buổi hỏi cung vào bao giờ?

- Ngày kia.

- Tạ ơn Chúa! Tôi không thể chịu đựng sự chờ đợi này lâu hơn nữa.

Vêdan đứng lên:

- Cứ yên tâm, Tônô ạ. Các bạn cậu không thiếu nơi nào không khuấy động và cứ yên tâm rằng Vua sẽ làm cho cậu được xét xử công bằng.

Ăngtoan cố gắng mới tự chủ được. Bỏ cuộc cũng chẳng được gì, vì những lời buộc tội đối với anh nặng nề như thế kia mà.

- Xin cảm ơn thầy về tất cả những điều thầy đã làm cho tôi, - anh nói. - Tôi xin luôn nhớ ơn này.

- Xin Chúa che chở cho cậu! - Vêdan nói khi từ biệt anh. - Cầu Chúa gìn giữ cho cậu không bị sốt vì các vết chuột cắn.

Lúc này Ăngtônô cần gì đến những vết chuột cắn. Anh cố gắng dùng ý chí bắt buộc những ý nghĩ lộn xộn sắp xếp lại trước khi đêm tối đưa những giống chui rúc trong ngực tối tới thăm. Phiên muộn, mệt nhọc vì thức đêm - suốt đêm qua không ngủ - làm cho anh ngủ lịm đi một cách nặng nề nhưng rất tốt. Anh chỉ thức dậy khi người giữ khóa đẩy bữa ăn chiều qua lỗ cửa.

Trong những giờ dài không ngủ, khi tiếng chân chuột chạy trên nền đá nhắc anh phải thức, Ăngtoan điểm lại những điều anh có thể nhớ được trong quá trình học giáo luật, anh cần phải nhấn mạnh mỗi quyền mà luật này cho phép anh. Đặc biệt là quyền đối chất với các nhân chứng, hành động như người tự bào chữa cho mình, vì anh không có cách nào biết rõ vị Pháp quan kia tìm được những ai làm nhân chứng giả mạo do đã dọa nạt tinh vi. Và trí nhớ của anh trung thực nhắc lại những đoạn trọn vẹn trong cách toàn tập phiên toái về những quyền hành của Tôn giáo mà anh đã học nhiều năm ở Pađu.

Khi trời sáng rõ, Ăngtoan mệt đến kiệt quệ đã ngủ thiếp đi sau khi có nuốt thứ cháo sáng ghê tởm vì không thể để hao mòn sức khỏe vào hôm trước của cuộc đại chiến. Nuốt xong khẩu phần ăn, anh nằm xuống và đến quá chiều mới thức dậy.

Chưa đến giờ ăn thường lệ nhưng bữa ăn đã được đẩy qua lỗ cửa như mọi lúc, người giữ khóa đi ngay trước khi người tù kịp hỏi về sự thay đổi này.

Và, có một mùi thơm khác thường, hay một hương vị quen thuộc, thốc vào mũi anh. Anh bung chiếc khay gỗ ra phản và một lúc lâu anh không tin ở mắt và mũi mình. Nhưng đúng là sự thực mà. Trên mâm cả một con gà quay nguyên vẹn, nửa ổ bánh mì và một bình rượu nho.

Ăngtônô nghi ngờ nhìn những món ăn hấp dẫn này, linh mục Inhaxiô đã quyết định chơi một ván cờ ta chắng, hấn đầu độc anh cho thoát nợ? Nhưng kìa, dưới chiếc bánh có một miếng giấy gấp lại. Không còn nghi ngờ gì nữa, đây là nét chữ của Giảng:

“Tônô.

Người nào ăn trước khi vào trận, người ấy sẽ chiến đấu tốt. Ngày mai Chúa sẽ ở bên cậu! Chúng mình đã làm tất cả những gì có thể làm”.

Giấy không kí tên nhưng không thể nhầm được người viết và như thế không còn nghi ngờ gì sự hoàn toàn vô hại của món ăn: anh đã ăn uống một

cách ngon lành vô kể.

Sáng hôm sau, anh lại được một bữa ăn ngon nữa. Rồi thời gian cứ trôi qua chậm chạp, chưa thấy ai báo tin là phải ra mắt đức vua. Anh lo sợ gấp bội: viên Pháp quan kia đã kiếm có để bắt Luxia, Giảng và cả Vêdan rồi chẳng? Đức vua đã hủy bỏ việc anh xin Ngài xét xử rồi chẳng, vì sợ công chúng biết rõ tính chơi bời phóng đảng của con Ngài do sự làm chứng của cô Catorin? Hàng nghìn điều nghi ngờ giãy vò anh.

Hành lang vang lên tiếng chân đi giày ống nện mạnh, nhịp nhàng. Rồi tiếng lách cách của áo giáp, giáo mác. Và đất như rung chuyển khi sáu vệ binh đen của Tòa án tôn giáo và chỉ huy của chúng hiện lên ngưỡng cửa.

- Ăngtônô Xecvêlut, phạm nhân của Tòa thánh, do sự khoan hồng của Đức Hoàng đế rất sùng đạo Philip đệ nhị, của Đức giám mục tỉnh Tôledo và linh mục Inhaxiô Môlina, pháp quan tại Mađorit, ông được phép đưa ra xử trước công chúng và trước Hoàng thượng về những lời buộc tội đã quy cho ông.

Rồi quay lại người giữ khóa:

- Tháo khóa chân.

Người kia lê bước chân tiến lên, mở các khóa móc ở vòng xích quanh mắt cá chân anh nhưng quên tháo khóa tay. Ăngtoan giờ hai tay bị trói về phía viên sĩ quan:

- Còn cái này? - anh hỏi.

- Im ngay! - Hắn nói và đám nắm tay đeo găng sắt vào vòng xích quanh cổ tay phạm nhân để cho xích hằn sâu vào da thịt anh. Mất thăng bằng vì bị xô đẩy bất ngờ và quá đau đến suýt kêu lên, anh nín vào song cửa, cắn môi, ghì lại cơn thịnh nộ bùng bùng trong người. Rồi anh tự chủ được. Có lẽ sự việc này cũng do kế hoạch đã định của linh mục Inhaxiô để làm anh mất khả năng suy nghĩ sáng suốt, điềm đạm và bình tĩnh trả lời khi ra trước mặt Vua.

Một vệ binh lấy giáo đẩy anh đứng vào giữa hai hàng lính. Rồi họ bắt đầu đi qua những hành lang dài vô tận của Cada Xăngta. Buổi xét xử sẽ không tiến hành trong tòa nhà âm u này. Họ đi qua đường ngầm, dọc theo phố và vào cửa Hoàng cung.

Chỉ nghĩ rằng đã rời khỏi Cada Xăngta là anh thấy can đảm hẳn lên rồi.

Anh biết rằng những giờ sắp qua sẽ là những giờ hiểm nghèo nhất của cả cuộc đời mình.

9

Viên sĩ quan đục giáo vào cửa và cửa được mở ngay ra.

Đêm trong ngục tối và bóng tối ở các hành lang làm cho Ăngtoan gần lóa mắt trước ánh sáng của gian nhà mà mặt trời mùa đông đang ào vào qua các cửa sổ cao.

Hai mắt hấp háy như mắt chim ăn đêm, anh nghe thấy viên sĩ quan xướng lên:

- Ăngtônô Xecvêut, phạm nhân của Tòa thánh, cầu xin lòng khoan dung của Đức Hoàng thượng rất sùng đạo Gia tô cho đặc ân được phát biểu về những tội lỗi đã bị quy kết...

Một giọng nói điềm đạm trả lời:

- Cho tiến lên.

Sau một cái đẩy, Ăngtoan bước xuống lối đi đến chỗ có chiếc lọng, nơi đưa ra tiếng nói điềm đạm kia và quỳ xuống.

- Ông hãy đứng lên, bác sĩ Xecvêut. - Tiếng nói ấy tiếp tục.

Ăngtoan đứng thẳng, đối diện với chiếc bàn dài đằng sau có ba chiếc ghế như ở mọi lúc và mọi nơi. Đức vua ngồi giữa. Ngài mặc giản dị nhưng đen và sa tanh tím, cổ áo cao xếp chun theo kiểu Tây Ban Nha và đeo một thứ trang sức duy nhất là chiếc dây chuyền vàng nặng có mặt in hình quốc huy Tây Ban Nha, nét mặt điềm chiêu và nghiêm nghị của Người thật điềm đạm và hình như trong hai mắt đen của Người có đôi chút thiện cảm, cả đôi chút thương xót.

Bên phải Người có Đôn Điêgô Expinôđa, giám mục thành Tôledô da mặt tía lên dưới chiếc mũ giám mục, dấu hiệu chắc chắn của bệnh ứ huyết ở tình trạng sẽ nguy kịch trong thời gian không xa nữa. Hai con mắt bé, sâu trũng chăm chú nhìn người tội phạm hai tay bị trói.

Linh mục Inhaxiô Môlina, vẻ mặt nham hiểm, mặc áo vải dày màu nâu, trông tương phản rõ rệt với giám mục và dưới ánh sáng, da ông ta đã xanh

lại càng xanh hơn. Ông ta cố tình nhìn vào những ngón tay mình, gầy gò co quắp như móng vuốt, khi người thư kí tòa ngồi xuống phía dưới bàn với những bút lông ngỗng cắm rất ngăn nắp trong một quả cầu bằng pha lê rực rỡ ánh mặt trời đang rơi trong đó. Cạnh anh ta có một ngọn nến nhỏ đang cháy dùng để hơ sáp đóng dấu.

- Tội phạm này bị buộc tội gì? - Vua hỏi, và người thư kí tòa nêu lên các tội mà Ängtoan bị coi như đã phạm. Ängtoan đưa mắt nhìn quanh mình.

Anh nhìn thấy Hoàng hậu, và Luxia ngồi gần bà mặt tái xanh vì lo lắng. Cả hai mỉm cười với anh, nụ cười thoáng qua nhưng khuyến khích một cách mật thiết. Ông thầy Vêdan ngồi bên Giảng Xavarinô. Và đối diện với Hoàng hậu là hoàng tử Đôn Cáclôt.

Nhiều người quyền thế của Tây Ban Nha, các nhà quý tộc cao tuổi và nhiều khán giả ham muốn dự cảnh hiếm có này: một phạm nhân của Tòa án tôn giáo bị đưa ra xử tội trước công chúng, chính Đức Vua ngồi ở vị trí xét xử của Tòa án.

Khi người thư kí tòa đọc xong, anh ta ngồi xuống. Đức vua cúi về phía trước hỏi một cách lạnh lùng nhưng không tàn nhẫn:

- Ông muốn nói gì để tự bào chữa, bác sĩ Xecvêut?

Ängtoan giơ hai bàn tay bị xích lên và nói giọng vững vàng:

- Tôi xin thề trước Chúa tôn nghiêm, trước con của Người là Cristô hằng sống mãi và Đức mẹ Maria Đồng Trinh nhân từ rằng tôi không hề mắc tội làm yêu thuật, làm tà thuật phản tự nhiên và mọi thứ tội tà giáo khác, những lời buộc tội ấy đều giả dối, được sắp xếp theo những lý do chỉ có những người bày đặt ra chúng mới biết rõ.

Tiếng ồn ào náo nức chào đón những lời này, lời phản kháng cương quyết và giọng nói tin tưởng gọi sự chú ý của người dự. Họ thấy trước mặt họ không phải một con người khốn khổ đã suy sụp, rã rời vì uy lực của Tòa án tôn giáo mà là một người cương quyết bảo vệ cuộc sống của mình. Đôn Điêgô mặt một lúc một xạm hơn và hình như muốn ngạt thở. Linh mục Inhaxiô không ngẩng đầu lên nhưng Ängtônô nhìn thấy ngón tay ông bám chặt lấy bàn gỗ nhẵn bóng.

Vua nghiêm nghị nói:

- Hãy trả lời đúng vào câu hỏi, bác sĩ Xecvêut.

- Tâu Hoàng thượng, điều tôi nói là sự thực trong từng chi tiết, tôi sẽ không nói lên được sự thực nếu như tôi nói ít hơn.

Anh trông thấy Vêdan cau mày và Luxia, trắng bệch như cổ áo của cô, đang cắn chặt môi không còn hạt máu.

Vua cúi gập linh mục Inhaxiô và nói nhỏ với ông ta. Lần này người linh mục ngẩng nhìn lên nhưng không nhìn về phía tù nhân của mình và anh phẩn khởi gập như vui vẻ nghĩ thầm rằng có thể người giáo sĩ dòng Đôminich này ngại bắt gặp mắt anh. Trong sự va chạm hai ý chí lần hỏi cung đầu tiên, Ăngtoan rất chắc chắn anh đã là người mạnh hơn. Có lẽ nào kẻ đao phủ lại sợ bắt gặp mắt nhìn của nạn nhân của hắn nhỉ?

Nếu linh mục Inhaxiô không tuyệt đối chắc chắn về giá trị của lời kết tội của ông ta hay không tự tin ở mình như vậy thì phải có một điểm yếu, một kẽ hở trong bức tường chứng cứ tự tay ông ta xây đắp xung quanh kẻ bị cáo. Hơn bao giờ hết, Ăngtoan cảm thấy rõ ràng cần phát hiện ra kẽ hở này, phát hiện nó thật nhanh chóng.

- Ông có cần một luật sư bào chữa cho ông không, bác sĩ Xecvêut? - linh mục Inhaxiô hỏi và vẫn tránh mắt anh. - Đó là quyền của ông, theo pháp luật.

- Không. Tôi muốn tự làm luật sư cho mình.

- Ông có chắc chắn rằng không cần sự giúp đỡ của một người bào chữa hợp pháp không? Ông được quyền như thế, - Vua nói một cách trang trọng.

- Tâu Hoàng thượng, tôi đã được cấp bằng Giáo luật của Đại học đường Pađu. Tôi nghĩ rằng tôi có đủ tư cách cần thiết để đảm bảo việc tự biện hộ cho mình.

Gian phòng lại đầy tiếng ồn ào thích thú. Vua gõ xuống bàn để lấy lại trật tự, sau đó Người cúi gập linh mục Inhaxiô. Vị pháp quan hỏi:

- Trong gia đình anh đã có một người phạm tội theo tà giáo phải không?

Đây là câu hỏi nguy hiểm nhất, vị Pháp quan này chơi khăm đặt nó ra ngay lúc đầu vì không phải không biết rằng câu trả lời sẽ gây ấn tượng xấu đối với Vua và cử tọa. nhưng Ăngtoan không có quyền lựa chọn.

- Anh tôi là Misaen Xecvêutut bị Giảng Canvanh hành hình ở Sămpen, Thụy Sĩ, vì tội theo tà giáo.

- Nhà thờ cũng tuyên án hấn vì tội ấy phải không?

- Một tòa án ở La Mã đã kết án anh ấy.

Vị pháp quan im lặng một lúc để vấn đề lửng lơ mong tạo ảnh hưởng nặng nề trong tâm trí người dự. Khi nói tiếp, giọng ông ta có vẻ vững vàng hơn. Tiếng ông ta đã lấy lại được âm rung, trầm trầm, vang trong phòng, to hay nhỏ tùy theo ý muốn.

- Ông bị buộc tội đã cầu quỹ để chữa cho một nữ bệnh nhân khỏi bệnh.

- Tôi không hề cầu quỹ, - Ăngtoan nói một cách quả quyết, lời buộc tội ấy không đúng!

Hai môi người linh mục nhếch ra thành một nét lạnh lùng trên bộ mặt gầy gò.

- Vậy thì ông đã dùng cách gì để chữa bệnh?

- Cách ấy gọi là thôi miên. Tính chất chính xác và phương pháp của nó chưa được biết rõ. Các nhà thông thái Ai Cập và phương Đông dùng nó đã nhiều năm rồi.

- Ô! - Giám mục thành Tôledơ lạnh lùng ngắt lời anh. - Ông không biết những người phương Đông là những người theo tà giáo à? Chính những lời ông nói đã buộc tội ông và khẳng định rằng ông mắc tội tà giáo đấy, bác sĩ Xecvêutut ạ.

Ăngtoan quay phắt lại phía ông:

- Đức Cha có cho rằng luận văn của Arixtôt có giá trị không?

- Tất nhiên là có! - Giám mục cau có nói.

- Arixtôt là người theo tà giáo. - Ăngtônô nhận xét. - Nếu áp dụng như lý luận vừa rồi thì Đức Cha bị khẳng định là mắc tội tà giáo do chính những lời của Đức Cha đã buộc tội mình.

Sấm sét có nổ ra giữa phòng cũng không gây được ảnh hưởng mạnh như thế. Đức giám mục xám xanh mặt mày một cách nguy hiểm hình như ngái sắp nổi cơn thịnh nộ vì quá giận dữ, linh mục Inhaxiô hơi nhồm lên khỏi ghế. Chỉ có Vua hoàn toàn thản nhiên, nhưng Ăngtoan nhìn thấy miệng

Người thoáng mỉm cười trong khi Người khề đưa mắt nhìn về thảm hại của hai giáo sĩ. Có tiếng cười nhỏ không ghìm lại nổi trong đám cử tọa.

Ăngtônô nói tiếp:

- Với tư cách người bào chữa cho mình, tôi có thể đề nghị cùng xóa bỏ trong biên bản lời buộc tội theo tà giáo cho Đức giám mục và cho tôi không? Tôi chỉ muốn chứng minh sự nguy hiểm của cách lý luận hại người và hại chính mình ấy, một lý luận giả tạo và nguy hiểm.

- Những lời buộc tội ấy sẽ được xóa bỏ. - Vua nói. - Linh mục Inhaxiô, ông tiếp tục đi.

- Thư kí tòa sẽ đọc chứng ngôn sau khi thề của cô Catorin Xagrođô, - Vị pháp quan lạnh lùng nói.

Người thư ký tòa lên giọng đều đều đọc:

“Tôi là Catorin Xagrođô, xin thề trước Thánh kinh rằng tôi làm chứng đúng sự thực và chân thành về việc liên quan để bác sĩ Xecvêlut. Vốn tôi bị bệnh đã hơn một năm nay...”

Và người thư ký đọc mọi chi tiết, trạng thái xuất thần hay là bị mê hoặc, những tiếng nói lạ, tiếng đập của những chiếc cánh vô hình, sự trở lại của cảm giác và cử động, tình trạng không thể hiểu được điều gì đã xảy ra nhưng biết chắc rằng đây là một hành động thuộc về tà thuật, sự lộ diện của một con quỷ xấu xa chậm biến đi, mùi diêm sinh... Tất cả mọi sự việc. Tất cả. Có ký tên. Trước nhân chứng...

Khi thư ký toàn đọc xong, linh mục Inhaxiô hỏi:

- Ông có điều gì phản đối cần nói không, bác sĩ?

Đã một lúc rồi, Ăngtônô đưa mắt sục sạo trong công chúng để tìm cô Catorin: chắc chắn cô ấy không thể vắng mặt. Nếu điều Vêdan biện bác với cô ta được chấp nhận, cô ta sẽ đến và thừa nhận sự nhầm lẫn của mình. Hoặc là hơn nữa, cô ta hay mẹ cô ta đã cầu khẩn Vua. Hoàng đế sẽ xóa bỏ ngôn chứng của họ. Nhưng Vua chưa thốt ra một lời và cô Catorin không xuất hiện. Ăngtoan chỉ trông thấy người mẹ cô ta, bà Maria, ở cuối phòng, tái xanh và căng thẳng, mặc toàn đồ đen.

Anh biết rằng cô gái đã phản anh, đã sợ Tòa án tôn giáo hơn, cô ta không hề mong muốn công lý được thể hiện một cách công bình và không hề biết

on vì đã khỏi bệnh một cách kì diệu. Anh cúi đầu rã rời. Nếu anh không tìm được cách hủy bỏ ngôn chứng nguy hiểm này, vấn đề của anh sẽ đổ, không tránh được.

- Thế nào! Bác sĩ Xecvêut!.. Ông im lặng à? - Linh mục Inhaxiô ra về ngọt ngào nói với anh.

Ăngtoan hỏi:

- Tôi có thể được biết cô Catorin ở đâu không?

Linh mục Inhaxiô lầm bầm:

- Cô Catorin không đến được vì không được khoẻ, ông cần gì cô ấy?

- Tôi muốn được nghe cô ấy công bố trước mọi người sau khi thề, rằng ngôn chứng của cô ấy đúng sự thực!

Linh mục Inhaxiô lộ vẻ thắng lợi ra nét mặt.

- Ông là tiến sĩ luật, ông phải biết rõ rằng các quy định của Tòa án tôn giáo không bắt buộc nhân chứng có mặt lúc đọc lời khai của họ để bản thân họ khẳng định lại.

Ông ta nói rất to và Ăngtoan biết rằng lý lẽ của ông ta vững. Và lại vị Pháp quan này đã tính kỹ mọi việc đề phòng không để nhân chứng buộc tội chính dự vụ xét xử và bị hỏi cung lại. Đây là một đòn đau và hiệu nghiệm. Tuy nhiên Ăngtoan vẫn ngẩng đầu lên.

- Nếu lời khai này do đã bị cưỡng ép thì sao? - anh nói và cố giữ cho giọng khỏi run.

- Thế là thế nào? Ông muốn nói đến sự cưỡng ép gì, bác sĩ? - Vua hỏi và cau mày lại.

- Các sĩ quan của Tòa án tôn giáo cưỡng ép. Tôi chắc chắn, biết rõ nữa là khác, rằng cô Catorin Xagrôđô đã bị đe dọa bằng những hình phạt ghê gớm nếu cô ấy không khai như bản khai vừa đọc ở đây.

- Đây là lời buộc tội rất hệ trọng, bác sĩ Xecvêut ạ. Ông có thể đưa ra chứng cứ được không?

Với nghị lực của người bị đẩy đến chỗ tuyệt vọng, Ăngtoan quay về phía Hoàng đế.

- Tâu Hoàng thượng, tôi cầu xin Hoàng thượng ban ơn để làm được việc ấy. Bà Maria Xagơđô là mẹ cô Catorin hiện có mặt ở trong phòng này. Tôi đề nghị mời bà ấy tiến lên chỗ vành móng ngựa.

Có tiếng khóc cố ghìm lại và một người đàn bà định chạy trốn nhưng vệ binh đã chặn lại ở lối đi.

- Bà đừng sợ gì cả, - Vua nói một cách lịch sự nhưng giọng Người có vẻ khó chịu.

Lúc ấy bà Maria khúm núm bước xuống lối ngang và vẫn khóc. Khi người thư ký nắm cánh tay đưa bà đến ghế ngồi, bà ta gần như ngất đi.

Ăngtoan ôn tồn nói:

- Tôi chỉ xin hỏi bà mấy câu. Bà đừng sợ sự thực bà ạ.

Nhưng bà Maria hình như khiếp hãi, cứ khóc hoài và vịn hai bàn tay vào nhau.

Vua hỏi:

- Việc đối chứng này có cần không? Bà Maria hình như ốm.

Ăngtoan nhẹ nhàng nói:

- Cuộc sống của tôi đang hiểm nghèo. Xin đừng khước từ không cho tôi dùng mọi cách trong quyền hạn được phép để gỡ tội cho tôi.

- Ông cứ tiếp tục. - Vua nói, và Ăngtoan bắt đầu:

- Bà Xagơđô, bà đã nghe đọc lời khai của cô Catorin sau khi thề. Bà đã có mặt trong khi tôi chăm sóc mong cho cô ấy khỏi bệnh, đã có lúc nào bà trông thấy bất cứ cái gì làm cho bà cho rằng tôi cầu quỷ hay là tôi tiến hành những phương thức ma thuật hay yêu thuật không?

- Tôi nghe nói rằng bà Maria không có mặt trong phòng một thời gian trong khi chữa bệnh. Có đúng không bà?

Bà Maria nắm lấy cây sào người ta đưa cho và vội vã bám vào nó. Bà ta làm bộ méo mào.

- Vâng... đúng thế... Tôi không có mặt ở đây khi bác sĩ chữa cho con tôi, ít ra cũng một lúc.

- Và ai đã yêu cầu bà đi ra? Bà trả lời đi.

Bà ta ngược mắt lên vắn hai tay vào nhau rồi nói:

- Bác sĩ Xecvêut, có lẽ thế... đúng, bây giờ thì tôi chắc chắn là ông ấy.

Giọng nói của người giáo sĩ dòng Đôminích càng ôn tồn:

- Thế bà đã vắng mặt trong bao nhiêu lâu, bà Maria?

- Có lẽ khoảng 5, 10 phút gì đấy, tôi không định rõ được.

- Mời bác sĩ tiếp tục. - Linh mục Inhaxiô nói tiếp giọng uyển chuyển.

Trông thấy vẻ hài lòng không giấu giếm của ông ta, Ăngtoan hiểu rõ vị pháp quan này đã sử dụng việc làm chứng của bà Maria một cách quý quyết. Nhưng bằng bất cứ giá nào anh cũng không được mất bình tĩnh. Anh khẩn khoản:

- Bà Maria, xin nhớ lại đi, bà hãy nhớ lại rằng khi tôi yêu cầu bà đi lấy rượu nho cho con bà thì hai chân bị liệt của cô Catorin đã cử động lại được rồi.

Bà ta lưỡng lự rồi nói:

- Tôi... tôi... tôi không nhớ nữa.

- Bà nghĩ kỹ đi.

Bà ta vắn vẹo hai bàn tay béo mập và cuống quýt nhìn chung quanh rồi mắt bà dừng lại nhìn vị pháp quan bề ngoài có vẻ thản nhiên, lặng lẽ. Nhưng Ăngtoan không hề bỏ sót tí gì khi ông ta lờ mắt giá lạnh nhìn người đàn bà đang kinh hãi. Mặt bà ta không còn giọt máu, bệch ra như vải trắng, bà ta gần như ngất đi và sau cùng khẽ nói nhỏ:

- Không... không... khi tôi rời phòng nó, con tôi vẫn bị liệt.

Lần này thì Ăngtoan kinh khủng đến tột độ. Vì sợ nên bà Maria đã phản bội lời thề. Hơn nữa, phản bội lời thề trong hoàn cảnh như thế này có gì là quan trọng, Ăngtoan thầm nghĩ một cách cay đắng vô tận, vì chắc chắn rằng lát nữa đây linh mục sẽ rửa tội cho bà và làm cho sạch mọi điều chê trách. Điều này là một phần trong những phương pháp Tòa giáo.

- Bà Maria, - anh nói bằng một giọng ngọt ngào thăm thía, - bà có nhớ rằng khi con bà khỏi bệnh bà đã theo tôi ra tận cửa và kêu lên rằng Đức Thánh Đồng Trinh Maria phúc đức đã hoàn thành một phép lạ bằng hai bàn tay tôi. Bà còn tin tưởng như thế không?

Hai mắt người đàn bà đang trốn tránh mắt anh, đúng là mắt của một con thú bị săn đuổi.

- Tôi... tôi không biết... - bà nói rất sẽ.

- Khi ấy bà đã tin như thế kia mà? Ai đã làm bà thay đổi lòng tin?

- Tôi... không biết.

- Bà Maria, - Ăngtoan nghiêm nghị nói tiếp, - Tôi xin nhắc bà rằng bà đã tuyên thệ. Bà hãy thành thực mà trả lời. Những vị đại diện của Tòa án tôn giáo đã đe dọa bà và con gái bà như thế nào để mẹ con bà cho rằng phải làm chứng ngược lại cho tôi trong khi việc ấy liên quan đến sự sống của tôi?

Bà Maria lắc lư trên ghế. Bà ta cố nói nhưng hai môi động đậy không ra tiếp. Rồi bỗng nhiên bà tuột xuống đất và ngất đi. Tiếng rì rầm do bị kích thích từ chỗ cử tọa đưa ra trong khi Ăngtoan quỳ xuống cạnh bà Maria và tìm mạch: mạch bà ta chậm nhưng chắc.

- Choáng nhẹ thôi, - anh nói.

Đức vua lên tiếng:

- Bác sĩ Vêdan. xin ông quan tâm đến bà ấy.

Sau khi khám rất nhanh, Vêdan nói:

- Bà ấy chỉ ngất thôi, chỉ một lát sẽ tỉnh lại.

- Đem bà ta sang phòng khác, - Vua ra lệnh.

Nhưng Ăngtoan nói to:

- Tâu Hoàng thượng, bà ấy chưa trả lời tôi.

Vua thoáng lưỡng lự giây lát nhưng linh mục Inhaxiô lợi dụng ngay lúc ấy. Tiếng ông ta vang lên trong phòng:

- Có nên hành hạ người đàn bà khốn khổ này lâu hơn nữa bằng những lời gặng hỏi tự tiện như vậy không?

Người tu sĩ dòng Đôminích gầy gò nhưng có uy quyền đến nỗi sự lưỡng lự của Vua tan biến đi. Ăngtoan thấy rõ ngay. Vua nói:

- Linh mục nói phải. Ta đã quá độ lượng để tai nghe những lời như vậy.

Ăngtoan kêu lên:

- Tâu Hoàng thượng, Hoàng thượng không cho rằng những lời gặng hỏi của tôi là... là sự thực.

Mồ hôi lấm tấm trên trán, anh biết rằng anh chống chọi đã uống công. Lại một lần nữa Tòa án tôn giáo thắng trong cuộc như họ vẫn thường thắng cuộc bằng dối trá, dọa nạt và tra khảo, mục đích sẽ chứng minh phương pháp, dù phương pháp có ác độc đến mấy, và mục đích ấy là kiếm thêm linh hồn cho Nhà thờ.

Đứa vua giận đỏ mặt:

- Đủ rồi. Ta đã chán ngấy tấn kịch này rồi. Ông còn nhân chứng nào khác không, bác sĩ?

Còn Ăngđrê Vêdan. Người thầy thuốc sùng ái của Vua làm chứng chắc phải có trọng lượng, nhưng linh mục Inhaxiô lại lên tiếng:

- Tâu Hoàng thượng, tôi nhận định rằng trước những chứng cứ đưa ra để xác định những lời buộc tội người này, không còn gì đáng hoài nghi về tội lỗi của ông ta nữa. Bất cứ người làm chứng nào sau này cũng được thông báo ngay từ bây giờ rằng ông ta sẽ bị buộc tội theo tà giáo và nếu người làm chứng phản bội lời thề vì bị cáo thì chính họ cũng bị truy nã về tội như thế.

Muru mô quỷ quyết, Linh mục Inhaxiô biết rõ ảnh hưởng của Vêdan đối với Vua và điều ông ta thông báo dành cho Vêdan thật là rõ ràng. Nếu Ăngtoan bị thừa nhận là có tội, ôi: có lẽ án đã kết xong rồi. Vêdan sẽ đến lượt bị đổ tội tà giáo vì ông đã làm chứng có lợi cho kẻ tà giáo. Không có gì vừa ý vị Pháp quan này bằng có cơ để bắt Vêdan. Ông ta sẽ không bỏ qua một dịp như thế này. Bằng bất cứ giá nào.

Ăngtoan nhìn Vêdan thấy ông tái mặt nhưng quả quyết và biết rằng nếu yêu cầu ông làm chứng ông sẽ nhận ngay, sẽ nói thật, không lưỡng lự, không sợ sệt dù có bị đe dọa như thế nào. Nhưng không thể làm liên lụy đến người mà anh thần phục và tôn kính. Không thể làm nguy hiểm đến đời sống của ông để cứu vãn một tình huống đã thất bại rồi.

- Tôi không còn nhân chứng nào khác, thưa Hoàng thượng.

Ăngtoan trầm giọng nói, và lúc này, chỉ vào lúc này anh mới bắt gặp mắt nhìn của linh mục Inhaxiô, anh thấy trong mắt hắn đầy đắc thắng, đầy căm ghét khiến anh nổi cơn thịnh nộ. Ăn miếng trả miếng, hai cặp mắt bám chặt lấy nhau, mắt của tên đao phủ và mắt người đang bị gọi là tội phạm.

Nghẹn ngào giận dữ và khinh bỉ trào lên trong lòng Ăngtoan như những làn sóng nóng bỏng, anh trông thấy mắt linh mục Inhaxiô chớp chớp và lẩn trốn, ánh sáng đặc thủng đã biến đi để nhường chỗ cho một biểu hiện khó tả do lưỡng lự và sợ sệt, hình như con người cuồng tín này bỗng nhiên nghi ngờ sự công bằng của mục đích ông ta bảo vệ. Nặng nề, ông ta quay đầu đi và hai mắt ông ta bám lấy quả cầu pha lê rực ánh mặt trời ban trưa.

Ăngtoan cảm thấy đầu anh căng thẳng, ý nghĩ của anh quay cuồng. Còn một phương pháp tự cứu nguy hiểm, đầy may rủi, có thể nói là điên rồ, nhưng có lẽ vì điên rồ mà có thể thành công.

Và lại, đã mất thì cho mất, còn một dịp may cần phải thử.

Anh hăng hái quay lại phía Hoàng đế:

- Tâu Hoàng thượng, - anh nói, - tôi biết rõ trọng lượng của những giả định chồng chất lên để buộc tội tôi, nhưng tôi vô tội, tôi sẽ cố chứng minh điều đó.

Vua Philip cau mày:

- Thế là thế nào? Ông vừa quả quyết rằng ông không còn nhân chứng nào nữa?

- Nhân chứng thì không, thưa Hoàng thượng. Nhưng nếu tôi chứng minh một cách không thể bàn cãi được rằng uy lực của môn thôi miên mà tôi đã học được cách sử dụng là một sức mạnh tự nhiên, không liên quan gì đến tà thuật, thì những lời buộc tội tôi sẽ không còn tác dụng chứ?

- Tất nhiên như thế, - Vua nói.

Linh mục Inhaxiô ngắt lời:

- Tâu Hoàng thượng, không như thế được. Vì quỷ dữ thường mạnh hơn người thường.

Ăngtônô nói:

- Nhưng không mạnh hơn được những người đặc biệt trong sáng và lành mạnh như các vị Thánh. Xin nhớ lại câu chuyện quỷ cám dỗ Thánh không thành công.

- Ông ta nói đúng, - Vua nói. - Nhưng ông tìm đâu ra một người như thế?

- Thừa có, ngài pháp quan linh mục Inhaxiô Môlina, - Ăngtoan nhẹ nhàng trả lời. - Ai dám nghi ngờ sự lành mạnh như Thánh của ngài?

Cây đèn nến để cạnh linh mục Inhaxiô bỗng rơi xuống đất.

Ông ta giật nảy mình nhòe dậy đã đẩy rơi nó. Ông ta kêu lên:

- Ông định đưa ra cái trò tà giáo quỷ quái gì nữa vậy? - Ông ta run lên vì tức giận, vì sợ nữa. Ăngtônô bỗng cảm thấy niềm hy vọng như ca hát trong anh.

- Ngài pháp quan Tòa giáo có lẽ không vững chắc về lòng tin của mình trong khi ngài ngồi xét xử lòng tin của những người khác chẳng? - Anh nói vẻ khinh thị.

Trong những giây phút hình như vô tận, thân hình gầy gò của linh mục Inhaxiô Môlina cứng đờ, căng thẳng trong cơn thịnh nộ như điên. Rồi sức sống trở lại trên bộ mặt xanh tái, ông ta run run hỏi:

- Ông dám đề nghị điều gì, đồ quỷ dữ?

Ăngtoan mỉm cười một cách hồn nhiên:

- Tôi muốn chứng minh một cách đơn giản về thôi miên để tỏ rõ rằng uy lực này không một chút liên quan đến yêu thuật hay ma quỷ. Nếu tôi làm được cho ngài pháp quan ở trạng thái xuất thần do thôi miên, việc thể nghiệm này sẽ tạo được bằng chứng là tôi không dùng tà thuật mà dùng sức mạnh tự nhiên.

- Nếu ngược lại? - Vị tu sĩ lắc đầu.

Ăngtoan lắc đầu. Anh không còn gì để mất ngoài mạng sống của anh.

- Linh mục Inhaxiô, ông trả lời như thế nào? - Vua hỏi có vẻ phân vân.

Vị pháp quan nhìn vào khoảng không một lát, hình như không nghe tiếng Vua hỏi. Rồi như một tiếng thì thầm, ông ta trả lời:

- Được lắm. Hãy để cho hắn dùng chính tay mình mà tiêu hủy bản thân.

- Khi nào ông thể nghiệm, bác sĩ? - Vua hỏi.

- Ở ngay đây, thưa Hoàng thượng, nếu Hoàng thượng cho phép, và ngay lúc này.

Theo những lần thực nghiệm Ängtoan đã làm, khi đối tượng đang xúc động mạnh càng dễ đưa đến tình trạng xuất thần. Đúng là chưa bao giờ điều kiện lại thuận lợi như lúc này. Cần hành động ngay không chậm trễ.

Anh không phải không biết rằng khó thôi miên một đối tượng hết sức cường lại, nhưng anh sẽ thành công mà linh mục Inhaxiô không ngờ tới, và quả tròn bằng pha lê hình như tạo ra một sức hút ngẫu nhiên đối với người tu sĩ ấy sẽ giúp anh.

Cũng như hầu hết mọi người, linh mục Inhaxiô không biết gì về kỹ thuật thôi miên và Ängtoan cho rằng sẽ lợi dụng được sự không hiểu biết may mắn ấy.

- Xin Đức Hoàng thượng cho phép tháo khóa tay cho tôi, tôi sẽ hành động không chậm trễ.

Vua gật đầu, trong khi người sĩ quan mở khóa tay thì Ängtoan nhìn cử tọa. Nhiều người mong đợi sự thất bại của kẻ điên rồ dám thách thức pháp quan Tòa giáo, điều này trông rất rõ. Một số người khác công phần vì sự việc tà giáo đến như vậy. Bộ mặt xinh đẹp của Luxia đầy nét lo âu và Giảng cố mỉm cười khuyến khích nhưng lại thành ra nhăn nhó thảm hại.

Rồi những vòng thép ở cổ tay Ängtoan rơi xuống, anh quay ngay lại phía người thư ký tòa hỏi:

- Nếu ông cho phép, tôi sẽ mượn cái đựng bút của ông. - Khi những chiếc lông ngỗng được lấy ra, Ängtoan cầm trong bàn tay anh quả cầu còn ấm nắng mặt trời, vuốt ve nó một cách thân ái nhưng lo âu rồi đặt nó trên mặt bàn gỗ nhẵn nhụi trước mặt linh mục Inhaxiô, hướng theo phía ánh mặt trời từ cửa sổ xuống rơi vào làm nó sáng rực như một ngọn lửa thực sự.

Rồi anh yêu cầu kéo rèm chỉ để lại một cửa sổ, để tất cả ánh sáng trong phòng tụ lại trong quả pha lê sáng như rực lửa.

Cho đến lúc ấy, mắt linh mục Inhaxiô vẫn đang nhìn xuống hai bàn tay bèn quay lại nhìn quả cầu. Nhưng Ängtoan xởi lởi và bình thản nói:

- Cần phải có chút ít thời gian để chuẩn bị thôi miên. Khi nào xong tôi xin báo với ngài. Trong khi chờ đợi, xin ngài để cho tâm trí nghỉ ngơi.

Ý chí căng thẳng, anh đợi lúc thuận tiện. Trông thấy mắt người linh mục vô tình tập trung vào quả cầu pha lê, anh nói tiếp, giọng trầm xuống:

- Các khả năng hữu ích của mặt trời, năng lượng, sức mạnh, đều tập trung ở giữa quả cầu pha lê này như sức nóng tụ trong lòng quả đất, mặt trời sẽ đem sức nóng và ánh sáng vào quả cầu pha lê cũng như đem sức nóng và ánh sáng vào tâm trí con người.

Trong khi anh nói những câu đó bằng giọng mạnh trầm và đều đều như cầu nguyện, mắt anh gắn chặt vào người tu sĩ dòng Đominích, truyền ý chí qua mắt nhìn để không chế ý nghĩ kháng cự của ông ta trước khi ông ta kịp nghĩ đến sự nguy hiểm.

- Khi tôi bắt đầu vận dụng sức mạnh của thôi miên, tôi sẽ nói với ngài. Ngài không cần sợ, cũng không cần cưỡng lại. Ngài hãy làm cho tâm trí thanh thoát khỏi mọi mối quan tâm để sẵn sàng tiếp nhận sức thôi miên của mặt trời.

Không nheo lại, cũng không chớp, hai mắt của vị pháp quan Tòa giáo gắn chặt vào quả cầu pha lê. Ăngtônô trông thấy hình như trạng thái xuất thần do thôi miên đã làm mờ đồng tử của ông ta. Bây giờ là lúc cần vững vàng và tiến hành thận trọng. Chỉ đôi chút thay đổi trong giọng nói cũng đủ báo cho tu sĩ biết ông ta mắc bẫy, ngay một đám mây nhẹ bay qua giữa mặt trời và quả cầu pha lê hay nhiều sự kiện nhỏ bé khác cũng có thể làm ảnh hưởng đến phần kết quả đã đạt.

- Một lát nữa tôi sẽ bắt đầu... - anh nói. - Và ngài sẽ cảm thấy thư thái... ngài sẽ ngủ... ngài sẽ ngủ...

Những ngón tay dài khoằm như móng vuốt của vị pháp quan bắt đầu duỗi ra dần, thẳng hẳn, mềm mại, lòng bàn tay áp xuống mặt gỗ nhẵn. Anh nhìn thấy từng bắp thịt của ông ta giãn dần, thân hình gầy gò cứng đờ của ông mềm hẳn ra, trong khi chờ Ăngtônô báo tin, linh mục Inhaxiô đã tự thôi miên mình mà không biết.

Trong gian phòng lớn, khán giả hồi hộp im phăng phắc, cả giám mục tỉnh Tôledô cũng cố nhin tiếng rên rỉ liên tục của mình.

Như một bức tượng sáp chảy ra trước mặt trời, các bắp thịt ở cổ vị pháp quan từ từ mềm ra, chiếc miệng mỏng khắc nghiệt giãn dần, hai mí mắt buống xuống, chớp một hai cái, thế là kết thúc cuộc chiến đấu đáng xúc động của con người đang cố gắng chống chọi lại một sức mạnh ngầm đang làm cho ông ta không còn là mình nữa. Bỗng nhiên cái đầu gầy guộc của

ông ta ngã xuống một bên vai không động đậy nữa. Một tiếng thở dài lớn chuyển từ đầu này đến đầu kia gian phòng, tiếng thở dài do lạ lùng, thần phục và sợ hãi trước sức mạnh kỳ lạ này.

- Linh mục Inhaxiô, ngài có nghe tiếng tôi không?

Ăngtoan lớn tiếng hỏi.

- Có, tôi có nghe tiếng ông.

Tiếng của tu sĩ khá to ở cuối phòng cũng nghe rõ. Đức vua giật mình kinh ngạc và cúi về phía trước, tì cằm vào tay.

- Ngài ngủ đấy à?

- Không, tôi không ngủ.

- Ở ngài lúc này còn có ai dùng tà thuật, yêu thuật hay có ma quỷ ám không?

- Không.

- Ông có chắc như thế không? - Vua hỏi.

Nhưng không có trả lời.

- Tâu Hoàng thượng, trong khi đang ở trạng thái bị thôi miên, ông ấy không thể nghe tiếng Hoàng thượng nói. Chỉ người thôi miên ông ấy mới có thể chuyện trò với ông ấy.

Hoàng đế nói thêm:

- Hãy hỏi xem ông ta có cảm thấy gì bất thường trong tình trạng này không?

Ăngtoan hỏi.

- Không, - vị linh mục trả lời ngay và rất rõ ràng, - không có cái gì khác thường cả.

- Kì quái thật! - Vua nói giọng thoáng lo âu. - Thật khó mà tin được!

- Tâu Hoàng thượng, không phải như thế đâu, xin hãy tin tôi. Đây chỉ là việc sử dụng sức mạnh tự nhiên. Ông thư ký tòa làm ơn cho tôi mượn cây nến.

- Linh mục Inhaxiô, ngài đã mất hết cảm giác ở bàn tay phải, - anh nói tiếp. - Ngài không thể cảm thấy đau đớn, tôi sẽ gí ngọn nến vào nhưng ngài

sẽ không cảm thấy gì cả.

Giám mục và vua cúi xuống chăm chú nhìn và thấy ngọn lửa lém vào da gây ra một vết đỏ.

- Ngài có thấy nóng không?

- Không. Không nóng chút nào.

Có tiếng thì thầm lo lắng trong cử tọa và Ăngtoan trả lại ngọn nến cho người thư ký tòa gần như hoảng hốt. Ăngtoan cảm thấy gần chắc chắn rằng nếu anh kết thúc cuộc thực nghiệm lúc này, Đức vua sẽ ân xá cho anh, nhưng anh còn phải làm một việc, một việc quan trọng anh muốn làm. Anhô lô Lôđôvixi đã bảo anh rằng trong trạng thái bị thôi miên đối tượng luôn nói sự thực về bất cứ vấn đề gì, dù sự thực ấy bao hàm một nguy cơ hệ trọng cho chính bản thân họ. Anh chưa có dịp thử điều quả quyết ấy nhưng anh chắc viên pháp sư kia không dối anh. Anh nói tiếp:

- Linh mục Inhaxiô, ngài nói rõ sự thực đi. Đã có những lời đe dọa để cưỡng bức cô Catorin Xagơđô thề rằng tôi dùng tà thuật để chữa cho cô ấy khỏi bệnh phải không?

Người linh mục trả lời không lưỡng lự:

- Cô ta được báo rằng nếu không khai như thế sau khi thề thì cô ta sẽ bị buộc tội là...

- Quý quái!

Tiếng kêu khàn khàn của Hoàng tử Đôn Caclôt thốt ra làm lấp đoạn cuối câu nói và các chi tiết về sự sẽ buộc tội Catorin lẫn vào tiếng ồn ào. Nhưng Ăngtoan đứng gần tu sĩ dòng Đôminích đủ để nghe rõ từng lời và anh chắc rằng Đức vua và giám mục cũng nghe rõ như anh. Hai mắt trố ra, mặt đỏ tía, Hoàng tử đứng vùng dậy, đánh đổ ghế và nhanh như chớp biến ra khỏi phòng.

- Tâu Hoàng thượng, Người đã tin rằng tôi vô tội chưa? - Ăngtoan hỏi, anh dùng ý chí cố chế ngự chiến thắng cũng khó khăn như khi anh chế ngự nỗi lo âu, cơn thịnh nộ của mình, để tiếp tục nói năng điềm đạm và thật thản nhiên.

Hoàng đến gật đầu chấp thuận rồi tuyên bố:

- Ông vô tội, bác sĩ Xecvêtit. Chỉ thiếu chút nữa ta mắc phải một sự bất công nghiêm trọng.

- Đức giám mục có đồng ý như thế không? - Ăngtoan lại quay về phía giám mục hỏi, giám mục cũng đành ập ứng nói:

- Hoàn toàn đồng ý.

- Vậy thì tôi sẽ làm cho linh mục Inhaxiô ra khỏi trạng thái bị thôi miên.

Anh quay lại phía tu sĩ ra lệnh:

- Tôi sẽ đếm thong thả, linh mục Inhaxiô ạ. Khi tôi đếm đến ba, ngài sẽ tỉnh dậy. Ngài có hiểu không?

- Tôi hiểu, - tu sĩ trả lời rõ ràng.

Và Ăngtoan bắt đầu:

- Một... hai... ba!...

Ngay lúc ấy, vị pháp quan ngẩng đầu lên, mở mắt ra và nhìn chung quanh một cách mơ hồ, rồi mắt ông trở lại tàn nhẫn, thân hình trở lại nhanh nhẹn:

- Ông đã thất bại rồi! - Ông ta kêu lên một cách độc ác. - Vậy là ông đã chứng minh chính tội lỗi của ông.

Vua nghiêm nghị nói:

- Không đâu, linh mục Inhaxiô ạ. Bác sĩ Xecvêtit vừa chứng minh một cách xuất sắc rằng ông ta vô tội.

- Tôi từ chối không...

Linh mục Inhaxiô chồm lên, hai tay nắm chặt và đùng mạnh vào lưng ghế lờm chờm những hình chạm trổ phức tạp. Ai cũng trông rõ dòng máu đỏ thẫm chảy trên làn da xanh tái nhưng không ai, kể cả Ăngtoan lưỡng lự trước được sự việc xảy ra lúc bấy giờ.

Đờ đẫn, hoảng hốt, người tu sĩ nhìn bàn tay mình, mắt mở to vì vô cùng sợ hãi.

- Bàn tay tôi! - ông ta run rẩy kêu lên. - Bàn tay tôi đã chết rồi sao... Nó không còn cảm giác nữa... Tôi không cảm thấy nó nữa!

Đức vua thong thả kết luận:

- Đây là bằng chứng cuối cùng và tất cả mọi người ở đây đều có thể xác nhận như thế. Bác sĩ Xecvêtitut ông đi đi, ông được tự do.

Ăngtônô quỳ xuống và khẽ nói một cách nhiệt thành.

- Xin cảm tạ Đức Hoàng đế...

Nhưng anh cũng thầm cảm ơn ngôi sao tốt của anh đã làm cho anh quên khuấy đi không trả lại cảm giác cho bàn tay linh mục Inhaxiô trước khi đánh thức ông ta dậy.

Phần V

Cada Xăngta

1

Tay áo xắn đến khuỷu, dao mổ trong tay, Ăngtoan cúi xuống tử thi một đứa trẻ nhỏ. Công việc diễn ra trong căn phòng tầng dưới nhà Vêdan, căn phòng ấy gần đây được chuyển thành giảng đường cơ thể học. Vua Philip đệ nhị đã cho phép hai nhà cơ thể học hàng năm được mổ nhiều tử thi để giảng dạy cho ngành y học Tây Ban Nha, đặc ân này dành cho thầy thuốc riêng của Người nhưng được tăng lên hơn sau khi Ăngtoan nổi tiếng về vụ án ly kỳ của anh trước Tòa án tôn giáo.

Khoảng mười người tham dự đang đứng xúm quanh Ăngtoan sáng hôm nay. Đó là các thầy thuốc, triết gia, sinh viên, thêm người phụ việc của Vêdan là Đơ Ônít. Sự chăm chú kính cẩn khi họ theo dõi bài giảng của người thầy trẻ tuổi, lời nói và thái độ kính trọng của họ đối với anh cho phép xác nhận rằng tình hình đã thay đổi một cách rõ ràng kể từ ngày Ăngtoan ra khỏi ngục tối với hai tay bị xích để đến trước mặt vua và chiến thắng trong vụ án.

Ăngtoan rạch nhanh một nhát từ trên xuống dưới bụng đứa bé. Một làn gió mùa xuân còn hơi buốt nhưng đã đượm hương thơm (ở độ cao này khí hậu chậm ấm hơn vùng bờ biển) lùa vào các cửa sổ mở.

- Các ông hãy lưu ý, - anh nói và dùng mũi dao mổ chỉ, theo lời nói, - ở đây có một chỗ phòng lên có vẻ như không phải ở thành bụng mà từ sâu trong ổ bụng.

- Một cái u chẳng? - một người thầy thuốc hỏi.

- Một u loại đặc biệt nên sự chẩn đoán thống nhất của bác sĩ Vêdan và của tôi chính xác. Trước khi xảy ra tai biến làm cho đứa bé chết, nó đã ở lâu trong vùng đầm lầy cạnh bờ biển thường có sốt rét con.

Bác sĩ Vêdan và tôi xác định rằng ở đây cũng như ở nước Ý, nơi nào có bệnh sốt rét con hoành hành thì những người ở nơi đó hay bị to bụng, nhất là ở vùng lách.

Anh vừa làm rất nhanh vừa giăng, mãi mê trong công việc, anh không trông thấy Vêdan đi vào với một người khách giản dị, chiếc áo dài đen và chiếc mũ nồi dẹt bằng nhung biểu hiện rõ nghề nghiệp.

- Các ông hãy quan sát các bắp thịt ở thành bụng và sẽ thấy chúng toả theo nhiều hướng khác nhau như những thanh nhỏ trong chiếc kẹp nướng chả. Bác sĩ Vêdan đã miêu tả chính xác như vậy trong cuốn Phabrica của ông.

Rạch bắp thịt, Ăngtoan đề lộ rõ tám màn sát trong bụng, có thể nói là lót bên trong của thành băng thịt ấy: Đây là màng bụng.

- Bệnh ấy có phải do sốt rét cơn gây ra hay không ? - một thầy thuốc hỏi.

- Nói theo một cách nào đó thì đúng như thế nhưng trong trường hợp này, chết không phải vì cái u.

- Vậy thì vì sốt rét sao?

- Về điều này tôi cũng vẫn phải trả lời là: “không trực tiếp”. Trong khi đang chơi, đứa bé bị bạn đẩy mạnh. Nhưng sự va chạm chưa đủ làm cho chết. Đứa bé chết sau đó không lâu. Xin thử đoán xem tại sao?

- Có lẽ do các chất dịch bị tích tụ?

- Do một cơn sốt mạnh và đột ngột chăng?

Ăngtoan thích thú với những cách tìm tòi như vậy. Nếu Vêdan và anh đã chẩn đoán đúng thì người thầy thuốc nào thờ ơ nhất cũng sẽ phải ngạc nhiên. Các công trình nghiên cứu y học đã khẳng định là: trong mỗi căn bệnh, mỗi trường hợp tử vong, đều có mối quan hệ trực tiếp giữa nguyên nhân và kết quả.

- Đứa trẻ này chết vì xuất huyết - anh nói.

- Lạ thật! - một người tham dự lẩm bẩm. - Tại sao lại như thế được? không có máu, cũng không có vết thương lộ rõ.

- Không có máu và không có vết thương lộ rõ, đúng thế. Vì cả hai thứ đó đều ở bên trong. Một người có thể chết vì xuất huyết kín, không biết rõ, chẳng hạn như bị kiết đâm vào trũng phổi mà không trông thấy. Đứa bé này cũng thế, nó chết vì bị xuất huyết sau khi vỡ lá lách.

Một thánh giả nói:

- Nhưng lách ít khi bị thương vì vùng lách được xương sườn che chở. Cuốn Phabrica của bác sĩ Vêdan đã giải thích như thế.

- Hoàn toàn đúng như vậy, - Ăngtoan trả lời. - Nhưng một số những đặc điểm và điều phiền phức của bệnh sốt rét con là làm phồng to và tụ máu ở lách, khối lượng lách lớn ra đến mức sa xuống dưới xương sườn cụt, thấp hơn chỗ lồng ngực thường bảo vệ cho nó. Như vậy tất nhiên phần lách bị lộ như vậy dễ bị thương hơn.

Biên nhận này hợp lý đến nỗi mọi người rì rầm với nhau tỏ vẻ tán thành. Ăngtoan lại cảm dao mổ. Anh cảm thấy như trở về giảng đường thân yêu ở Pađu với thời gian mà nhóm học sinh hăng hái và chăm chú theo dõi anh trình bày. Sự việc ấy đã cách đây một năm rồi sao? Và năm tháng trôi qua từ khi anh thắng giáo sĩ Inhaxiô Môlina rồi sao? Thật khó lòng tin được vì trong năm tháng này anh đã đốt cháy của giai đoạn thắng lợi và đang lên vùn vụt như điều gặp gió.

Thầy thuốc của Hoàng hậu nổi danh gần như thầy của mình là Angdrê Vêdan và được khắp nơi đến mời. Nhưng trước hết anh giành thời gian cần thiết để chăm sóc sức khoẻ cho ông Girôlamô Beclacmi gần liệt giường từ khi tim ông bị suy thường xuyên. Tiền vàng đã chảy vào túi anh; các quà biếu sang trọng hay đơn sơ đã đưa đến tận tay anh, nhưng không gì mê hoặc được anh. Anh cũng hiểu như thầy của anh là Vêdan rằng ân huệ của vua chúa cũng như của quần chúng đều thoáng qua và thất thường. Trừ một số tiền nhỏ anh dành cho việc chi tiêu thông thường, từng đồng đưa, từng thứ quà tặng đều được trao hết cho Luxia và chuyển từ đôi tay xinh đẹp của cô vào két của nhà Mêđixi trong ngân hàng ở Pari của họ.

Ăngtoan dần dần trở thành giàu có. Cửa cải đến với anh do anh đã vạch rõ sự phản bội của viên pháp quan ở Mađorit, cùng do ông Vêdan luôn tiến cử anh với mọi người.

Tuy vậy anh vẫn rất không hài lòng với danh vọng ấy và tiền của ấy, cả hai thứ đều đến với anh quá nhanh và quá sớm.

Từ khi Vua cho phép anh mổ tử thi, anh mới thấy đôi chút lý thú trong cuộc sống. Nhất là khi có vấn đề cần đến tài năng của anh, có trường hợp để thử lại sự chính xác của lý thuyết của anh, ví dụ như trường hợp ngày hôm nay. Ngoài ra anh cảm thấy mình bỏ phí thời gian; dù bề ngoài hào nhoáng,

nhưng anh sống ở Madrid một cuộc sống ngưng đọng về mặt trí tuệ. Ý nghĩ ấy làm cho anh vô cùng chán nản.

Tiếng nói của anh đưa anh về với thực tại:

- Bây giờ chúng ta sẽ mổ cả ổ bụng.

Dao mổ của anh rạch vào màng bụng một vết ngắn đủ lùa một ngón tay vào. Các khán giả cúi xuống để xem cho rõ hơn. Vêdan và người khách đi cùng tiến lại gần bàn.

Mở rộng vết mổ, Ăngtoan thông báo một cách hài lòng nhưng điềm đạm:

- Có máu ở trong bụng.

Trong khi anh nói, một dòng máu sẫm lẫn những mảnh bông vì cơ thể đã chết chảy ra từ chỗ vừa mổ. Anh thấm máu, vạch màng bụng để lộ các bộ phận bên trong. Một bàn tay anh đẩy các phủ tạng sang một bên và bàn tay kia anh nâng cao thành bụng để lá lách lộ rõ cho mọi người thông thấy:

- Đây rồi! - Anh kêu lên một cách thắng lợi. - Đúng như chúng tôi đã dự đoán: lá lách to phình đã bị vỡ.

- Quý quái! - Ông khách của Vêdan kêu lên. - Đúng như anh ta đã nói nhỉ!

Bộ phận này đầy phè nửa bụng trái, màu xanh pha đỏ xám, bị rách một vết hình ngôi sao để chảy ra một chất như bột nhão và nhầy máu. Ở phần diện tích lộ ra ngoài, máu đã đông lại, hình như cơ thể muốn tự cầm máu bằng cách tự khép kín các huyết quản bị đứt hoặc nát - mà đúng là cơ thể muốn làm như vậy - nhưng không đạt được. Máu cứ tiếp tục chảy từ chỗ lách bị rách vào trong cơ thể.

Ăngtoan nhanh chóng lôi lách ra đặt lên bàn để có thể quan sát một cách đầy đủ nhất.

- Thừa các ông, hiếm có khi người ta phát hiện được cả nguyên nhân và kết quả của một căn bệnh. Nếu không phải nguyên nhân, chắc chắn là kết quả, cứ từ cái này ngược lại là đi đến cái kia. Muốn thực sự học ngành y phải học ở trên bàn giải phẫu.

Anh đặt dao mổ xuống đi đến chỗ chiếc thau để ở góc phòng rửa tay trong khi những người tham dự quây lấy anh, người hỏi thêm, người khen

ngợi sự chẩn đoán chính xác của anh. Phải đến mười lăm phút nhóm người đứng quanh anh mới tản đi.

Đến lúc ấy người thầy thuốc trẻ mới nhìn thấy Vêdan và người khách, anh mỉm cười đến gần họ.

- Bác sĩ Vêdan, tôi không biết thầy ở đây, nếu không tôi đã mời thầy làm phẫu tích này vì dù sao thì cách chuẩn đoán ấy chính là của thầy.

Vêdan lịch sự nói:

- Vô cùng hân hạnh. Cả thế giới đều biết tiếng các công trình của bác sĩ Giôn Caiot.

Người bác sĩ nước Anh trả lời bằng tiếng Ý rất thành thạo:

- Nếu tôi không lầm thì một ngày kia thế giới sẽ biết tiếng các công trình của bác sĩ Ăngtônô Xecvêttut. Cho phép tôi khen ngợi tác giả cuốn *De Motu Sanguinem Pulmonale*.

Lời khen làm Ăngtoan đỏ mặt vì vui sướng.

Anh nhớ đến bức thư đã nhận được mùa hè trước của Valăngtanh Xim, người xuất bản ở Lôn đôn, và hỏi:

- Cuốn ấy được xuất bản bằng tiếng Anh rồi sao?

- Đã bốn tháng rồi, - Caiot trả lời. - Và được tiếp nhận rất tốt. Tôi khẳng định với anh thế.

- Lên phòng làm việc của tôi đi các bạn, - Vêdan đề nghị. - Chúng ta có nhiều vấn đề phải đề cập đến.

Việc bác sĩ Giôn Caiot từ Luân đôn đến thăm là một sự kiện quan trọng trong đời Ăngtoan. Người Anh này đã học ở Pađu cùng thời với Vêdan và học cùng ở với nhau một ngôi nhà. Hiện nay Caiot được coi là người thầy thuốc hạng nhất của nước Anh và là thầy dạy ở trường “Gôngvin và Caiot” ở Cambritgiơ. Vị trí của ông trong ngành y của nước Anh cũng như vị trí của Vêdan trong ngành y của nước Ý.

Trong phòng làm việc của Vêdan, một căn phòng yên tĩnh và ở khuất vào phía trong, họ uống rượu nho, ăn bánh ngọt. Chủ nhà hỏi:

- Anh nghĩ thế nào về buổi thuyết trình lúc nãy, Giôn?

- Nghĩ như thế này: bác sĩ Ăngtoan đúng hệt như anh khi anh ở tuổi anh ấy, Ăngđrê ạ, - Giôn Caiot nói và mỉm cười.

Vêdan xoay chiếc chân cốc trong tay, tự lự nhìn thứ nước đỏ như ngọc lựu trong cốc. Ông thông thả nói:

- Thật là điều tốt, anh đã đến Mađorít và làm cho tôi nhớ lại rằng tôi đã có thể đạt được những gì. Nếu tôi có đủ can đảm để chống lại những kẻ muốn kìm hãm đà tiến của mình thì tôi đã thực hiện được nhiều việc tốt đẹp.

- Biết đâu đấy, Ăngđrê? Có thể do thời gian chưa đủ chín muồi. Cũng đến năm nay tôi mới được nữ hoàng Elidabet cho phép làm phẫu tích ở trường “Giônvin và Caiot”. Quay lại phía Ăngtoan, Giôn Caiot hỏi:

- Tập Điều trần của anh được đón tiếp ra sao, bác sĩ Xecvêut?

Ăngtoan mỉm cười cay đắng:

- Tôi gần như ở trong tình trạng của bác sĩ Vêdan trước đây.

- Sao lại thế? Trong vấn đề tuần hoàn máu qua phổi có cái gì có thể buộc là chống đối tôn giáo?

- Nhưng tôi là em của Misen Xecvêut, - Ăngtoan đột ngột nói.

- Của Misen à?

Caiot nhìn anh chăm chú như vẻ không tin, nhưng rồi mặt ông rạng rỡ hẳn lên:

- Thật hiển nhiên rồi! Tại sao tôi lại không nhận ra sự giống nhau nhỉ? Tôi rất biết anh của anh. Nhưng có gì liên quan giữa anh ấy và tác phẩm của anh?

Ăngtoan kể lướt qua những khó khăn anh đã gặp nhưng bỏ qua không nhắc đến cuộc đấu tranh kỳ lạ của mình với giáo sĩ Phêlíp Xăngtôt.

Khi anh kể xong, Caiot khẽ nói:

- Nhờ trời ở nước Anh chúng tôi gần như thoát khỏi quyền lực của tôn giáo trong lĩnh vực khoa học, Hoàng hậu đã rộng lượng cho phép sinh viên được tự do suy nghĩ và hành động.

Ăngtoan nhìn ông với vẻ thêm muốn được như thế.

Tự do suy nghĩ và hành động, anh lật đi lật lại những từ ấy trong tâm trí mình, chúng âm vang một cách diệu kỳ. Sự tự do như vậy đáng quý biết chừng nào! Còn xứ sở nào bằng xứ sở ở đó mọi người có quyền tự do suy nghĩ. Nói năng và viết lách cũng được tự do không lo sợ!

- Cậu nghĩ thế nào, Ăngtoan? Cậu có thích nghiên cứu và giảng dạy ở một nhà trường như thế không? - Vêdan hỏi.

Ăngtoan bừng tỉnh giấc mơ đẹp, anh mỉm cười:

- Nếu được như thế thì thật là tuyệt vời! Tôi sẽ có thể tiến hành biết bao thí nghiệm đang ở trong tình trạng ước mơ ! Tôi sẽ có thể nghiên cứu biết bao nhiêu vấn đề! Còn ở đây... không, không nên nghĩ đến những điều ấy nữa.

Bác sĩ Caiot mỉm cười:

- Vậy thì tại sao không đến nước Anh? Ghé giáo sư khoa ngoại và khoa cơ thể học ở trường “Giôngvin và Caiot” hiện chưa có người đảm nhiệm. Chỉ cần anh nói một tiếng, bác sĩ Xecvêutut ạ, ghé ấy sẽ thuộc về anh.

Ăngtoan không tin điều tai nghe và rất hồi hộp. Sống không sợ hãi, suy nghĩ không bị cưỡng ép, làm phẫu thuật, giảng dạy không phải bận tâm đến hậu quả của lời này hay lời khác, không phải bận tâm đến hậu quả của lời này hay lời khác, không phải tự bảo mình rằng mỗi cử chỉ, lời nói đều có nguy cơ bị một giáo sĩ đa nghi nào đó suy diễn sai và bẻ quẹo ý nghĩa: mọi ước mơ ấy đều được thực hiện ! Nhưng không... Không thể được rồi! Tình trạng ông Belacmi ngày một nặng thêm; nếu nghĩ đến việc xa rời ông ấy lúc này thì thật là xấu và hèn. Ăngtoan trả lời một cách vô cùng tiếc rẻ nhưng không lưỡng lự.

- Bác sĩ Caiot, việc ngài ngỏ ý làm tôi sung sướng và vinh dự không nói xiết. Nhưng tôi không thể nghĩ đến việc rời bỏ thân chủ của tôi là ông Belacmi trong lúc này.

Caiot phản đối:

- Rời bỏ! Thật là một từ quá lớn ! Phải không? Tôi chắc rằng ông ấy sẽ hiểu... Bất cứ ai cũng hiểu...

- Tình trạng ông ấy rất nặng. Trước đây mấy tháng ông ấy bị một cơn nghiêm trọng, nếu không phải lỗi tại tôi thì ra cũng là vì tôi. Một cơn nữa sẽ

khốc liệt cho ông ấy. Tôi hứa với ông ấy, với cháu gái ông ta tôi sẽ chăm sóc ông ấy.

- Mình thú thực rằng, - Vêdan buồn rầu thú nhận, - mình chưa lường trước được trở ngại này. Mình chỉ muốn cậu được tiếp tục công trình trong sự an toàn, Tônia ạ, nên cách đây mấy tháng mình viết thư cho bác sĩ Caiot để nói về cậu với anh ấy.

- Tôi rất biết ơn thầy về việc này, thưa thầy, vì tôi biết rằng tôi đã và hiện vẫn đang luôn bị sự đe dọa của các Pháp quan Tòa giáo. Có lẽ điều này đối với ngài là một trở ngại chẳng, bác sĩ Caiot?

- Trái lại! Tôi lại tôi lại muốn càng mời anh, - Caiot nói. - Nhưng tòa án Tôn giáo lôi thôi với anh vì lẽ gì?

Ăngtônia và Vêdan kể cho ông nghe về sự đụng độ ly kỳ với linh mục Inhaxiô. Bác sĩ Caiot trả lời ngay:

- Tôi đã đọc kỹ những gì nói về thôi miên trong các luận văn của Paraxen, nhưng tôi chưa hề nghĩ rằng nó có uy lực như thế.

- Uy lực rất lớn! - Ăngtônia trịnh trọng nói. - Có lẽ tôi sẽ không bao giờ dùng đến cách điều trị này nữa.

Caiot thuyết phục anh:

- Anh xem, nếu anh ở tình trạng bị Tòa án Tôn giáo truy nã đẩy lại là một lý do nữa và là lý do nghiêm trọng để anh rời Tây Ban Nha đến nước Anh, nơi anh có thể làm việc bình yên suốt cuộc đời.

Ăngtônia buồn bã lắc đầu, khẽ nói:

- Ông Belacmi có nói đến việc đi Pari. Tôi cho rằng bác sĩ Parê có thể làm cho tình trạng của ông ấy khá hơn. Nhưng cuộc hành trình này quá dài, và...

- Ít ra thì ở đây anh cũng được an toàn hơn.

- Vâng, tôi biết như thế, thưa bác sĩ, và ở đây tôi có thể tiếp tục nghiên cứu.

- Học! Học mãi, - Vêdan nói một cách thích thú, - Trong khi mới ở lứa tuổi của anh ta, anh ta đã hiểu biết hơn nhiều bác sĩ trong cả cuộc đời họ.

Nhưng này, Ăngtônô, đừng để lỡ dịp này, khó mà hy vọng có đây. Tại sao cậu không nói với ông Belacmi?

Ăngtoan lắc đầu từ chối:

- Vì ông ấy sẽ khuyên tôi đi mà tôi không muốn như thế. Ông Belacmi đã có lòng tốt giúp tôi trong lúc tôi chỉ có một mình và ốm nặng. Tôi không thể làm gì khác việc ở gần ông ấy trong khi tình trạng của ông ấy đòi hỏi sự chăm sóc của tôi.

- Vậy thì chúng tôi tôn trọng lòng trung thành của ông, bác sĩ Xecvêut ạ, - bác sĩ Caiot nói. - Trong sáu tháng nữa tôi cũng ít hy vọng chỉ định được một người vào ghế đang trống này, và nhiều sự việc có thể xảy ra trong sáu tháng! Trong thời hạn này, xin cứ coi như ghế đó của anh, anh có thể đến nhận nó khi nào phù hợp với anh. Ta giao ước như thế nhé?

- Xin giao ước như thế, - Ăngtônô cảm động khẽ nói.

2

Girôlamô Belacmi đang ngồi tựa vào đồng gối khi Ăngtoan mang hộp dụng cụ và thuốc đến khám cho ông lần cuối trong ngày. Môi ông đã tái xám thể hiện rõ bệnh ứ huyết, ông rên rỉ, hơi thở ngắn và không đều đúng như những người tuần hoàn bị ứ trệ. Từ cơn suy tim khi Ăngtônô bị bọ ăn mày hành hung, tình trạng sức khỏe của ông chủ ngân hàng xấu hẳn đi.

Ăngtônô khám cho ông rất tỉ mỉ và buồn rầu nhận thấy mạch của ông đập không đều, hai mắt cá phù lên. Anh trích một ít máu cho ông mỗi tuần hai lần và làm giảm nhẹ được tình hình ấy được độ vài ngày.

Anh cầm bát và dao trích đúng lúc Luxia vào phòng, anh mỉm cười nói:

- Cô vào đúng lúc để giúp tôi đây.

Ông Belacmi mỉm cười nụ cười yếu ớt:

- Nếu tôi không lầm thì trong trường hợp đúng như thế này ba người chúng ta đã gặp nhau lần đầu tiên.

- Tôi không hề thích thú với việc trích huyết, - Luxia trịnh trọng nói. - Có nhiều khả năng máu sẽ chảy nhiều hơn mình muốn!

Vừa làm việc Ăngtoan vừa hỏi:

- Vua từ Hà Lan về rồi chứ? Việc xong chưa?

- Sắp xong, nghe nói thế. Hoàng hậu nhận được một bức thư của Thái hậu yêu cầu can thiệp với Hoàng thượng để Hoàng thượng bớt nghiêm khắc đến mức tàn nhẫn với những người dị giáo Hà Lan.

Lúc này máu chảy thông thả. Vừa nhìn máu đang lên dần trong bát anh vừa nghĩ rằng Catorin đơ Medixi, Thái hậu nước Pháp đã hành động thật tinh vi để củng cố quyền lực của mình đối với cả hai phe thù địch khi bà cử một đạo quân gồm cả những người Gia tô giáo và Tân giáo chống cuộc tấn công của Havro. Vấn đề là phải giải phóng thành phố này khỏi sự chiếm đóng của người Anh, hiệp định Pháp - Anh vừa ký đã giải phóng nước Pháp khỏi sự đe dọa có quân đóng ở hải cảng Măngơơ và để cho bà có thể thanh thản chú ý đến công việc cai trị đất nước.

Nhưng Hà Lan nổi dậy chống Tây Ban Nha có nguy cơ lôi cuốn Catorin về một phía nào đó của chiến trận này. Bà muốn hết sức tránh mâu thuẫn, tránh cả sự cần thiết phải lựa chọn giữa những người Tân giáo và Gia tô giáo trong vương quốc của bà, và tất cả những gì làm giảm nhẹ bạo lực đang bùng nổ ở Hà Lan rồi cuộc xoay chuyển có lợi cho bà. Vì vậy chưa kể nhiều động cơ do tư lợi, có nhiều âm mưu diễn biến ra ở triều đình Tây Ban Nha.

Ở bất cứ nơi nào có những âm mưu này đều có sự hành động của ác thần bản mệnh của giám mục thành Tôledơ và linh hồn tội lỗi của ông ta là vị Pháp quan ở Mađorit. Lúc này hơn bao giờ hết, Ăngtoan phải giữ gìn từng lời nói và cử chỉ, nhưng với Luxia là cận thần tin cậy của Hoàng hậu như vậy anh khó có thể dấn lú ít hay nhiều vào một sự đồng lõa nào đó.

Ăngtônô đã trích huyết xong và xếp các dụng cụ lại. Ông Belacmi thở bớt nặng nề, nói bằng giọng yếu ớt:

- Hôm nay tôi vẫn nghĩ đến khả năng đi Pari, anh Ăngtônô ạ.

- Nhưng chú có chịu đựng nổi cuộc hành trình này không?- Luxia hỏi ông vẻ lo âu.

- Có lẽ được. Vả lại, chú cho là cần phải đi. Chú không muốn thấy cháu dấn dấp tới mọi âm mưu ấy.

- Cháu cũng chán lắm, - Luxia khẽ nói.- Nhưng Hoàng hậu vô cùng cần đến một tình bạn trung thực, một trái tim để bà có thể thổ lộ tâm tình. Ôi! Ở Phlôrăngơ chúng mình sung sướng biết bao nhiêu!

- Rõ ràng như thế, nếu chú thấy trước được thì chúng ta sẽ sử dụng đúng hơn, - người chủ ngân hàng thở dài. - Chúng ta sẽ không đến Tây Ban Nha.

Ăngtoan an ủi ông và mỉm cười:

- Ít ra Tây Ban Nha cũng làm cho tôi thành người giàu có, Tất nhiên là nhờ tài quản lý tài chính khéo léo của Luxia.

- Công việc của tôi ở đây cũng phát đạt, - ông già thừa nhận.- Nhưng tôi vẫn muốn thấy chúng ta ở Pari hơn.

Tim Ăngtoan đập nhanh. Phải chăng đây là sự đáp ứng lời cầu nguyện của anh? Nhưng anh không phải không biết rằng cuộc hành trình sẽ rất mệt nhọc và nhiệm vụ của anh là nghĩ đến sức khỏe của ông trên hết dù anh vô cùng mong muốn đi khỏi Mađrít.

- Có lẽ chúng ta sẽ đi thông thả, mỗi ngày đi một chặng ngắn và khi nào ông cảm thấy mệt thì dừng lại ngay, - anh gợi ý.

- Về phần anh, anh nghĩ thế nào về dự định này?

- Tôi cực kỳ mong muốn đi Pari khi nào có thể lên đường mà không gây nguy hiểm cho ông.

- Tốt lắm! Tôi sẽ thanh toán mọi việc đang tiến hành ở đây nội trong tháng này. Khi ổn định cả, chúng ta sẽ khởi hành!

Luxia và Ăngtônô xuống nhà ăn bữa tối. Cả hai người đều đắm chiêu, viễn cảnh sắp đến một thủ đô vui tươi nhất châu Âu cũng không làm cho lòng họ vui lên được. Họ lặng lẽ ăn. Cô gái bỗng đẩy đĩa ra và đột ngột hỏi:

- Chú tôi có nguy cơ bị chết trong khi đi đường phải không? Và làm như vậy là để tôi an toàn đi khỏi Tây Ban Nha!

- Có lẽ ông ấy nghĩ như thế, - Ăngtoan khẽ nói.

- Vậy thì tạo sao anh là thầy thuốc của ông ấy anh lại chấp nhận ý kiến ấy?

- Cô tưởng rằng quyết định như vậy là đơn giản và dễ dàng hay sao? - Ăngtoan nói nhỏ. - Tôi đã cân nhắc trong ý nghĩ mọi yếu tố của vấn đề này từ sáng hôm nay.

- Tại sao lại đứng vào sáng hôm nay?

- Bởi vì sáng hôm nay tôi đã được bác sĩ người Anh là Giôn Caiot đến thăm và mời tôi nhận chức giáo sư khoa cơ thể học và ngoại khoa ở Cambrigitgio.

- Có phải anh mong muốn điều đó hơn cả mọi thứ không, - Luxia run giọng hỏi.

- Hơn hết mọi thứ trên đời, - Ăngtoan nói.

- Nhưng với kiến thức, khả năng, tài năng của anh thì ở Madorít hay ở Pari anh vẫn có thể kiếm được nhiều tiền. - Luxia kêu lên.

Anh bưng bình lắc cái đầu tóc nâu rất đẹp.

- Tôi cần gì! Có nhiều thứ quan trọng hơn của cái, Luxia ạ, - anh nói một cách giản dị. - Mà thực ra, vàng là thứ thực sự ít giá trị nhất trong thế giới này.

Luxia im lặng một lúc rất lâu. Rồi anh thấy cô run lên như hoảng sợ với ý nghĩ riêng của mình và cô to tiếng quyết định:

- Tôi không thể để cho chú tôi hy sinh mình vì việc đưa tôi ra khỏi Tây Ban Nha.

Ăngtoan nhẹ nhàng nói:

- Cô đừng quên rằng ông ấy biết rất rõ mình không còn sống bao nhiêu lâu nữa.

- Tại sao anh không chữa cho chú ấy khỏi? - Cô lại bùng bùng nổi nóng như khi trước. - Anh là thầy thuốc, phải không nào?

Anh nhẹ nhàng trả lời:

- Có nhiều điều, biết bao điều chúng ta chưa biết rõ hoặc gần như chưa biết gì cả. Và cũng vì vậy mà tôi muốn sang Anh, ở đây tôi sẽ được tự do nghiên cứu.

- Em rất tiếc, Tôniô ạ, tha lỗi cho em, - cô nói và đặt bàn tay mình lên tay anh. - Nhưng em cảm thấy cô đơn một cách đáng sợ quá, với chú đang ốm, còn anh thì quá xa xôi, quá mê mải...

- Tôi xin nhận lỗi là ít chăm sóc cô, - anh thú nhận. - Nhưng tôi quá bận rộn.

- Chắc là bạn chữa bệnh cho các phu nhân trong triều? - Cô mỉm cười gượng gạo. - Em nghe một vài người nói về anh và bảo rằng anh rất cẩn thận và sốt sắng

- Chưa bao giờ quá mức cần thiết để chữa bệnh cho họ, - anh phản đối.

- Anh có chắc chắn điều anh vừa nói không? Em biết có mấy người mê anh đây.

- Thật điên rồ! Vậy thì họ có thể mê bất cứ người nào họ gặp...

- Còn anh? Anh vẫn luôn say mê người tình tuyệt vời của anh chứ, bác sĩ Ăngtônô Xecvêut?

- Hơn bao giờ hết.

Lời thốt ra từ miệng anh nhiệt thành đến mức Luxia sửng lại rồi cô hỏi một cách kiêu hãnh:

- Tại sao lại hơn bao giờ hết?

Anh kể lại giấc mơ của anh trong ngục tối. Nghe xong cô dịu lại.

- Trước kia anh chưa bao giờ kể với em rằng em có một vị trí trong các giấc mơ của anh. - Cô nói một cách duyên dáng.

Anh tỉnh quá trả lời:

- Bởi vì lúc đầu cô tỏ ra rất mất cảm tình.

- Và bây giờ?

- Dù sao cũng không thể nữa, trong các giấc mơ, - Anh nói ra vẻ xã giao.

Thấy cô đỏ mặt về câu nói trêu tức ấy, anh vội vàng nắm chặt tay cô ân hận nói:

- Tha lỗi cho anh, Luxia. Em biết cho rằng anh yêu em lắm. Như một người em gái. Anh có thể nói với em những điều mà anh không tâm sự cả với Giăng.

- Ví dụ? - cô hỏi và nhìn đi chỗ khác.

- Ví dụ như nói về bức tranh, về hy vọng, tương lai, về hàng nghìn thứ. Và anh cũng không quên, không bao giờ quên rằng em đã mạo hiểm đi đến thăm anh trong ngục tối ở Cada Xăngta.

- Làm thế nào khác thế được? Anh chẳng cần đến em làm gì?

- Cầu chúa cho em không bao giờ phải cần đến anh như khi ấy, Luxia ạ. Nhưng khi nào sự ấy xảy ra, anh sẽ vì em mà đi đến tận cùng trời cuối đất. - Āngtoan nói vô cùng chân thành.

- Ô, Tōniô, anh có biết rằng anh chưa bao giờ nói với em điều tốt đẹp như thế không? Cảm ơn, Tōniô.

Chiếc miệng với những đường cong hoàn mỹ khẽ mỉm một nụ cười run run. Cô đứng lên, đến gần anh, hôn lên môi anh rồi ra khỏi phòng.

Āngtoan ngồi bất động một lúc lâu. Trời ơi! Đây không phải lần đầu tiên Luxia hôn anh, nhưng chưa bao giờ cái hôn của cô có hương vị này. Một hương vị thơm tho, quen thuộc như... Āngtoan cau mày, bối rối, rồi tim anh đập mạnh. Anh đã biết hương vị này rồi. Đó là hương vị những chiếc hôn của Colarít Xtorôđi.

3

Người hầu của Giăng nhắc chiếc áo khoác ở vai Āngtoan ra và nói một cách cầu kỳ:

- Ngài Xavarinô đang đợi ngài, thưa bác sĩ. Xin mời ngài vào xưởng vẽ.

Āngtoan không biết Giăng gọi anh đến vì lý do gì. Giăng ôm chầm, anh ta vốn khỏe như vâm cơ mà?

Đến cửa xưởng vẽ, anh dừng lại. Giăng không chỉ một mình. Anh đang nói chuyện với phụ nữ mà anh chỉ trông thấy lưng, nhưng vai, gáy, đầu gợi cho anh cảm giác quen thuộc. Người ấy quay lại mỉm cười, anh thốt lên:

- Colarít! Ô! thật khó mà tin được!...

- Sao lại khó tin, Tōniô! Vì chính em đây mà!

Anh cầm hai tay cô trong tay mình và nhìn sâu vào cặp mắt quen thuộc. Dù anh vẫn thấy đây là ánh mắt khôn ngoan từng trải khi xưa, nhưng anh không thể tin rằng Colarít ở đây.

- Chúng mình dành cho cậu sự ngạc nhiên này đây, Tōniô ạ. - Giăng vui vẻ nói.

Rồi anh vỗ hai tay vào nhau.

- Đem rượu nho đến đây. Cuộc gặp gỡ này phải có rượu tẩy trần chứ.

- Cô đến Mađorit làm gì thế, Colarit? - Ăngtoan hỏi.

- Đơn giản thôi, Tôniô. Anhôlô cùng với đoàn của ông ta đi thăm nhiều thủ đô của châu Âu. Chúng tôi đã đi qua Bắcxolon và Tôlêđo, và cũng mới đến Mađorit.

- Cô không biết rằng chúng tôi ở đây phải không?

- Vâng. Nhưng em không ngạc nhiên khi gặp anh. Trước kia em đã bảo anh rằng chúng mình sẽ còn gặp nhau mà, anh Tôniô, anh có nhớ không?

- Vậy thì chúng ta hãy cảm ơn số phận! - Anh thân mật nói. Nhưng không biết có phải chỉ số phận quyết định sắp xếp cuộc hành trình của Lôđôvixi Anhôlô đi theo anh. Vì quan hệ của anh với người pháp sư này đã luôn luôn hữu nghị.

“Đúng rồi, ở trong xứ sở này thì mình thành người đa nghi rồi”, anh nghĩ.

- Chỉ chậm một tháng nữa là cô không gặp tôi, Colarit ạ, tôi sắp đi Pari.

- Trời! - Giăng thốt lên. - Câu chuyện này là thế nào?

- Chỉ do ông Belacmi tỏ ý muốn đi Pháp thôi. - Và Ăngtoan kể lại toàn bộ cuộc hội thoại của anh với Giôn Caiot.

- Mình biết rằng cậu ở Pari an toàn hơn. - Giăng thừa nhận, - nhưng ở đây cậu đang làm giàu được...

- Honor y provecho non caben en un lecho!³⁵ Ăngtoan khẽ đọc một câu châm ngôn người Tây Ban Nha ưa thích.

Giăng cố mỉm cười:

- Mình cũng sẽ đọc một câu châm ngôn xứng đáng với câu của cậu: “Giữ được thân còn hơn đầy túi”. Vả lại, ở bên Anh, cậu sẽ giảng dạy, còn Mađorit không dành cho cậu một chút tương lai nào theo hướng này!

- Có cái gì không ổn với anh ở thành phố này? - Colarit hỏi.

- Tòa án tôn giáo, Colarit ạ. Và các pháp quan.

- Nhưng họ không biết các thí nghiệm của anh ở Ý.

- Cho đến bây giờ thì chưa.

Mặt anh bỗng có vẻ nghiêm trọng gần như lo lắng:

- Liệu Lôđôvixi có phản mình không?

- Ô ! Không đâu! Chắc chắn là không, Tôniô ạ. Đừng quên rằng khi ở Vonidơ ông ta đã báo cho anh rằng lệnh bắt anh đã ký.

Nhưng Ăngtoan vẫn nghi ngờ trong lòng. Dù sao thì Giăng cũng chắc chắn là đã trông thấy người pháp sư cùng đi với Batixta ở Vonidơ và người pháp sư này không làm gì không có động cơ, dù động cơ ấy xấu xa, mờ ám và đen tối đến mấy đi nữa. Anh đổi đề tài và cố giấu nỗi lo âu.

- Nói chuyện về Vonidơ với chúng tôi đi, Colarit.

- Nói gì về Vonidơ với các anh nhỉ? Chúng tôi xa nó nhiều tháng rồi. A này, có lẽ các anh đã biết rằng tu viện trưởng tu viện dòng Đôminích ở Pađu bị bọn kẻ cướp đến hành hung và lấy một bức tranh quý? - Cô nói thêm và mỉm cười tinh quái.

- Kinh khủng thật! - Giăng nhăn mặt tỏ vẻ thương hại. - Đã biết rõ bọn trộm chưa?

- Tôi không nghe nói gì về vấn đề này, nhưng tu viện trưởng bị thương nặng lắm, trong một thời gian khá lâu không ai dám nói rằng ông ta có qua khỏi không.

- Cậu thấy chưa, Tôniô! Mình vẫn bảo rằng đáng lẽ cậu phải giết chết hắn đi, - Giăng than thở.

Ăngtônô lắc đầu:

- Mình không muốn tay dính máu! Cô có biết gì thêm về giáo sĩ Phêlíp Xăngtôt không, Colarit?

- Chỉ biết rằng hắn đã khỏi. Nhưng hắn không phát hiện ra anh ở đây đâu, Tôniô ạ, hãy tin em. Không thể biết được đâu.

Ăngtoan ngược cặp mắt thăm lên:

- Ông ta là người của tòa án tôn giáo, nếu tôi không nhầm lẫn. Tòa án tôn giáo vẫn rất có thế lực và không gì họ không thể làm được. Nhưng chỉ vài tuần lễ nữa là tôi sẽ an toàn ở bên Pháp.

- Tôi à! - Giăng đồng dục thốt lên. - Tôi à? Cậu phải nói là chúng tôi!

- Nhưng cậu phải ở lại đây. Ở đây cậu hoàn toàn sung sướng, - Ăngtônô phản đối.

Giăng nhún vai:

- Mình tiêu tiền của bố mình, Tôniô ạ. Và cậu hãy tin rằng mình cũng sẽ đến Pari. Mình cũng phải thú thực với cậu rằng mình chán vẽ những người đàn bà da nâu này rồi. Đây là một trong những lý do làm cho mình nhảy lên vì vui sướng khi trông thấy Colarit.

- Hai người làm thế nào mà gặp được nhau?

Colarit giải thích:

- Đến bất cứ một thành phố nào phải ở lại lâu, em cũng tìm cách gặp các nghệ sĩ ở đấy xem họ có cần người mẫu không. Người đầu tiên em nghe nói là Giăng.

- Tạ ơn chúa! - Giăng lắm bả. - Tôi cũng rất chán vẽ những người đàn bà mặc áo kín lên tới cằm rồi.

Ăngtoan ngắt lời:

- Theo mình biết thì có một vài người đẹp Tây Ban Nha cũng không đến nổi khó tính như thế đâu!...

- Ô, Tôniô! Trước đây một năm anh có bao giờ nói như thế này đâu! - Colarit thốt lên.

Ăngtoan giảo dị trả lời:

- Nhiều sự việc đã xảy ra trong một năm qua. Qua đó, tôi thấy có lẽ tôi nên ở lại Pađu làm giáo sĩ thì hơn.

- Anh nghĩ xem nếu như vậy thì mọi người sẽ thiệt thòi những gì?

Anh nhẹ nhàng phản đối:

- Tôi có làm được cái gì đáng kể cho mọi người đâu. Nhất là trong một năm nay.

- Nhưng sắp tới là Pari, Tôniô ạ. Sau Pari đến nước Anh. Đây chỉ là sự tạm nghỉ, mọi sự vẫn tiếp diễn.

- À này, Lôđôvixi trình diễn một buổi ảo thuật trong cung chiều mai, cậu có đi không? - Giăng thông báo.

- Không có trò...

Ăngtônô ngừng bật. Không nên nói đến một số từ ở Mađorit này.

- Ô. Không đâu! - Colarit nói. - Không có đâu. Chỉ có các trò nhanh tay. Chúng tôi đã diễn hầu như ở khắp nơi.

- Nếu vậy tôi sẽ đến. - Ăngtoan hứa. - Khi tôi còn bé tôi luôn mơ ước sẽ trở thành nhà ảo thuật.

Lôđôvixi Anhôlô, nhà chiêm tinh, nhà ảo thuật và pháp sư phương Đông đã gọi được sự chú ý đáng kể. Ăngtoan nhận thấy ngay khi anh vào cung tối hôm ấy. Rất đông các quý tộc, các phu nhân trong cung đình, ăn mặt sang trọng đi đến phòng khách, nơi sẽ trình diễn, Ăngtônô nhập với họ, anh cúi xuống hôn bàn tay một phu nhân xinh đẹp ở chỗ này, nhận lời chúc tụng của một nhà quý tộc ở chỗ kia. Tất cả giới quý tộc cung đình đều biết anh, trong đó có những người là bệnh nhân của anh, còn những người khác rất sốt sắng muốn tiếp xúc với người thầy thuốc mà Hoàng hậu đã độ lượng ban cho sự thân thiết của người.

Gian phòng đã chìm trong bóng tối nhưng Ăngtoan vẫn phát hiện ra Luxia ngồi ở hàng đầu và anh đi về phía cô. Lúc ấy cô đang cười và nói chuyện với hầu tước Đơ Poctalecta một thanh niên rất đẹp trai da nâu hồng chứng tỏ vừa đi qua một thời gian dưới ánh nắng mặt trời ở Tân thế giới.

Cô đón anh bằng nụ cười thân thiết:

- Tônô! Anh đừng nói với tôi rằng cuộc biểu diễn này đã làm anh rời khỏi mấy cái cối, chày của anh nhé?

Anh chạm môi lên đầu những ngón tay xinh đẹp cô chìa ra cho anh và khẽ nói một cách rất lịch thiệp:

- Còn có gì thu hút được bằng sắc đẹp của cô, thưa cô! - Rồi anh chào hầu tước, nhà quý tộc nói:

- Tôi nóng lòng đợi dịp để được nói chuyện với ông, bác sĩ ạ. Tôi chắc ông sẽ thích thú với mấy cách chữa bệnh người da đỏ hay dùng. Mà tôi lại biết khá rõ vấn đề này.

Hai mắt Ăngtoan sáng lên vì rất thích thú, anh nói:

- Xin ông định trước nơi gặp, ngày và giờ. Tôi vẫn ước ao được gặp người biết phương thuốc của họ.

- Sẽ rất nhanh thôi, bác sĩ ạ, tôi xin hứa với ông như thế.

Nói xong hầu tước xin lỗi, chào Luxia và đến chỗ các bạn khác.

- Tôi có thể ngồi bên cô được không, Luxia?

- Có nên nói thực không nhỉ? - Cô thì thầm. - Em đã giữ chỗ này cho anh, hy vọng rằng anh sẽ đến.

Ở đầu gian phòng khách lớn này vừa được dựng lên một cái bục che màn nhung đen, phía trước còn lộ rõ một khoảng sân khấu. Căn phòng bỗng im lặng, báo hiệu buổi biểu diễn sắp bắt đầu.

- Anh đã xem loại trình diễn này bao giờ chưa? - Luxia hỏi.

- Chưa xem hẳn một buổi. Nhưng chính ông Anhôlô này đã dạy anh thói miên.

- Sao anh chưa bao giờ nói với em về việc ấy?

- Vì mãi tới hôm qua anh mới biết ông ta cùng với đoàn tới Mađorit.

Phía sau màn sân khấu có tiếng lạch tách như pháo nổ. Những luồng khói cuộn cuộn liên tiếp tuôn ra từ khe màn hé mở và một người đàn ông cao lớn mặc quần áo phương Đông từ đấy đi ra. Những tấm màn nhung mềm mại rơi xuống.

Lôđôvixi Anhôlô gây ấn tượng mạnh với bộ áo đỏ rực thêu các cung hoàng đạo, đầu đội loại mũ nhọn của các nhà chiêm tinh và ảo thuật hay dùng, nhưng Tôniô thầm nhớ lại hình ảnh người pháp sư năm trước mặc áo lễ đội mũ giám mục trong buổi hành lễ giả, báng bỏ Nhà thờ một cách kinh khủng. Mặt bí ẩn, trông nghiêng như chim ưng, hình dáng cao, mắt nhìn áp đảo, lướt qua cử tọa làm cho mọi người rì rầm một cách ngạc nhiên và hơi sợ hãi.

- Xin kính chào các Bệ hạ.

Ông ta cúi rất thấp trước chiếc lọng nhỏ dưới đó Vua và Hoàng hậu đang ngồi.

- Kính chào các đức ông.

- Kính chào các ông các bà.

Giọng nói trầm trầm của ông ta vang khắp phòng khách.

- Tối hôm nay tôi lấy làm hãnh diện được đem đến đây một số trò khéo tay mà có người gọi là ảo thuật để các ngài xem cho biết và giải trí. Những người giúp việc tôi và tôi sẽ biểu diễn làm vui các ngài. Những trò này dù

có vẻ kỳ lạ, không thể tin được nhưng lại hoàn toàn giải thích được bằng những phương pháp tự nhiên.

Ông ta mỉm cười tỏ vẻ ngăm ra hiệu:

- Nếu các ngài khá tinh mắt nhận rõ những gì không định để các ngài thấy, các ngài sẽ hiểu rõ chúng tôi đã dùng cách thức như thế nào để tiến hành các trò ấy.

Công chúng vui vẻ cười. Rõ ràng là có nhiều người không tin ông ta.

- Tôi ngừng lời và chuyển sang hành động: Tiếng Ý ảo thuật là giuoco di bussolotti, “trò chơi có chuẩn bị”; tiếng Đức, nhà ảo thuật là Taschenpieler. Dù ở nước nào, gọi như thế nào cũng vẫn là trò ấy thôi.

Ông ta nhắc miếng vải đen lên cao hơn mặt bàn độ ba tấc rồi vung ném ra phía sau:

- Các dụng cụ đo lường! - Ông kêu lên giọng đắc chí.

Luxia vô cùng ngạc nhiên. Ăngtônô cúi về phía trước không tin đến một lúc, trên bàn lúc này có ba chiếc ống gỗ cao: đúng là các dụng cụ đo lường. Trước kia trò này thường dùng các cốc, chén và quả tròn.

- Chúng tôi cũng có các quả tròn! - Nhà ảo thuật nói to. Lần lượt khê nâng ba ống gỗ lên, ông ta chỉ ba quả bằng gỗ tròn nhẵn bóng ở phía dưới, để ngay trên mặt bàn.

Cử tọa vỗ tay vang lên:

- Đáng tiếc! Một câu châm ngôn cổ của Tây Ban Nha nói Quien mucho abarco poco aprieta³⁶. Đúng như thế! Hãy xem đây!

Ông ta lại lần lượt nâng ba chiếc ống rồi lật hẳn lại: cả ba đều trống rỗng, các quả gỗ cũng không còn trên bàn “ai ôm đồm nhiều không giữ được chắc”, nói như vậy rất đúng.

- Ông ta làm thế nào vậy? - Luxia khê hỏi.

Ăngtônô nhớ đến những cuốn sách anh đọc được ở tủ sách của Lôđôvixi Anhôlô ở Vonido.

- Các quả tròn được giấu trong các túi áo rộng họ mặc. Những nhà ảo thuật xưa kia cố ý đeo tạp dề. Danh từ Đức Taschenpieler từ đây mà ra,

đúng nghĩa là “người làm trò bằng túi”.

Lúc này Lôđôvixi trình diễn một trong những tiết mục ưa thích hay là hầu hết các nhà ảo thuật đều ưa thích: Chiếc dây bị cắt. Ông ta cắt một sợi dây rồi ráp hai đầu dây liền lại như chưa bị cắt bao giờ. Rồi ông ta làm những trò khó hơn, cho những con vật nhỏ biến đi rồi lại hiện ra, rót từ một chiếc lọ ra rất nhiều chất lỏng khác nhau: sữa, rượu nho, mực; cắt đầu một khán giả (làm giống như thật) rồi lắp lại trước những cặp mắt hoảng sợ của các khán giả.

Colarit ở đâu nhỉ? Ăngtoan ngạc nhiên chưa thấy cô tham gia phần nào trong buổi biểu diễn. Có lẽ nào cô chỉ đi với đoàn vì cô chấp thuận cho ông Lôđôvixi hưởng đặc ân. Ăngtoan có cảm tưởng ngược lại rằng cô là một thành viên tích cực của đoàn này qua câu chuyện trong xưởng vẽ của Giảng.

- Thưa các ông các bà.

Giọng của Lôđôvixi tỏ vẻ cực kì quan trọng:

- Tiết mục sắp trình diễn ở đây sẽ ly kỳ đến nỗi tôi yêu cầu các ngài quan sát hết sức cẩn thận những gì diễn ra trước mắt. Tiết mục này chưa diễn ở nơi nào cả. Cũng chưa nhà ảo thuật nào diễn như vậy. Trong toàn thế giới không có đến mười hai người biết bí quyết của thứ quyền lực lạ lùng mà nhờ nó tôi sẽ tạo ra trước các ngài một bức tượng sống.

Tiếng xì xào thích thú và nóng đọi nổi lên trong phòng khi Lôđôvixi biến sau bức màn dùng làm phong cho các trò vừa diễn. Trên cao vẫn khép kín nhưng phía dưới các tán màn hở ra và trong khoảng trống tam giác ấy, một người đàn bà đẹp cực kì xuất hiện.

- Cô Colarit! - Lôđôvixi gọi. - Cô Colarit hiện thân của sắc đẹp!

Tiếng rì rầm khen ngợi thay thế tiếng rì rào phấn khích mấy phút trước. Colarit đứng đấy, các nếp áo dài Hy Lạp ôm sát những đường cong nhịp nhàng của cơ thể cô, cô giơ hai bàn tay lên và tay áo xẻ ở giữa dọc theo cánh tay hoàn hảo của cô để hở ra hai vai tròn trặn. Cô cầm những ngón tay Lôđôvixi giơ ra và duyên dáng tiến lên hàng thứ nhất.

- Tôniô! - Luxia thì thầm. - Em đã trông thấy người đàn bà này ở chỗ nào rồi! Chắc chắn thế.

- Lặng im!... - Anh nói nhỏ. - Hãy nghe ông ta giải thích.

Nhà ảo thuật nói tiếp:

- Các ngài đã trông rõ rồi đấy, cô Colarit đi, lại, thở, mỉm cười, không còn nghi ngờ gì là cô đang còn sống.

- Ô, em chắc chắn đã thấy người này ở nơi nào rồi. - Luxia lại nói, hai lông mày cau lại để cố nhớ.

Lôđôvixi vẫn dài dòng:

- Các ngài hãy nhìn gần lại đi, nhìn kỹ vào. Bằng một uy lực kỳ lạ, phép thôi miên, tôi sẽ biến con người đẹp đẽ da thịt tươi sống này thành một bức tượng đẹp không kém, nhưng bằng đá.

Ông ta đưa hai bàn tay lướt qua mặt Colarit và nói những gì chỉ mình cô có thể nghe tiếng và các nét mặt đẹp thanh khiết của cô từ từ cứng lại như đá. Không một chút biến đổi cũng không một chuyển động nhẹ nào làm cho linh hoạt. Không có gì trong gương mặt bất động này bộc lộ sự sống. Lòng bàn tay Lôđôvixi lướt trên người cô gái, các bắp thịt hình như cứng lại như đá.

- Thấy chưa! - Nhà ảo thuật kêu lên. - Một pho tượng Hy Lạp cổ.

Những tiếng vỗ tay thưa thớt chào đón kết quả này và nhà ảo thuật ngạc nhiên một cách khó chịu. Ăngtônô hiểu ngay nguyên nhân của sự phản ứng yếu ớt này: mở đầu tiết mục Lôđôvixi đã báo rằng ông ta dùng phép thôi miên. Thôi miên đã là một câu chuyện cũ ở Mađorit từ khi Ăngtoan chứng minh nó qua linh mục Inhaxiô Môlina làm cho mọi người xôn xao, cho nên tiết mục của Lôđôvixi mất tác dụng. Là người biểu diễn lành nghề, nhà ảo thuật đã nhanh chóng bình tĩnh lại, ông ta nói:

- Các ngài hãy nhìn xem: cô ấy bằng đá thực sự.

Hai người giúp việc đưa hai chiếc ghế tựa ra và quỳ lên trên để giữ cho vững. Lôđôvixi nâng cái cơ thể cứng đờ trên tay và đặt ngang trên hai lưng ghế, gáy dựa trên một chiếc và khoeo chân tựa trên một chiếc giống như chiếc cầu bắc trên không. Rồi dùng chiếc ghế thứ ba làm bậc. Ông ta đặt toàn bộ trọng lượng của cơ thể mình lên người cô gái đang nằm dài bất động. Rõ ràng là không ai có thể chỉ do rèn luyện ý chí mà giữ được sự bất động như thế. Lôđôvixi đã điềm tĩnh lại khi nghe tiếng vỗ tay như những

làn sóng dâng lên và cảm thấy cử tọa như rung lên vì bị chinh phục hoàn toàn.

- Tôniô!

Trong khi mọi người vỗ tay, Luxia vẫn theo đuổi ý nghĩ của mình và khẽ nói với Ăngtoan:

- Tôniô... em đã trông thấy cô này rồi. Đúng như vậy. Và bây giờ thì em chắc chắn là trông thấy ở Vonido. Nhưng ở chỗ nào nhỉ?

Trước khi Ăngtoan kịp trả lời câu hỏi, tiếng của Lôđôvixi lại vang lên:

- Nhưng con người chuyển thành tượng vẫn sống. Tôi sẽ chứng minh để các ngài xem! Máu vẫn chảy trong tim và huyết quản của cô ta. Hãy trông đây!

Ông ta rút trong nếp áo ra một con dao găm và giơ lên phía trên Colarit. Con dao bỗng cắm phập xuống người cô gái không có sức chống đỡ. Khán giả cùng thốt ra một tiếng kêu từ trong họng. Một người đàn bà hét lên lanh lảnh, mặt cau có phẫn nộ, Lôđôvixi đã cắm phập lưỡi dao vào ngực cô Colarit. Một dòng máu đỏ tía ra trong tiếng ồn ào khiếp sợ, phản đối, và những câu hỏi lo lắng. Rồi màn hạ xuống che kín cảnh ma quỷ ấy.

Luxia sợ tái mặt như Ăngtôniô đã vội bảo cô:

- Đừng sợ! Đây cũng là một thủ thuật như các trò khác. Trông kìa...

Lôđôvixi tươi cười xuất hiện gần như ngay lập tức:

- Xin đừng sợ cô ấy vẫn sống!

Và Colarit rẽ màn bước ra, cô cũng tươi cười và đứng bên cạnh ông ta, rõ ràng không có vết thương nào cả. Trong khi họ cúi chào tiếng vỗ tay vang lên không dứt, Lôđôvixi nói to:

- Xin cảm ơn các ngài. Buổi biểu diễn của chúng tôi đã kết thúc.

- Tôniô! - ngay lúc ấy Luxia nói giọng gay gắt báo trước điềm không lành. - Tôniô! Bây giờ em đã nhớ ra em trông thấy cô ta ở đâu rồi, cô ta ngồi với anh trong một hiệu ăn bên hồ, hôm chú em và em đi Phlôrăngxơ.

- Đúng đấy, Luxia ạ. Đúng ở chỗ ấy. - Ăngtoan điềm nhiên nói.

- Vậy thì tại sao anh không nói với em chuyện ấy? Tại sao anh không nói rằng anh quen cô ta?

Anh đưa mắt mãi nhìn xung quanh để chắc chắn không ai nghe thấy rồi anh nói:

- Mãi đến hôm qua tôi mới biết cô ta ở Madrid. Cô ta là người mẫu của Giăng...

-Ồ!

Hai mắt Luxia mở to hết cỡ.

- Cô ta là người mẫu à?

- Phải.

- Anh đã vẽ cô ta khoả thân bao giờ chưa?

Ăngtoan đỏ mặt không duyên cớ và càng bực mình vì lộ vẻ bối rối. Dù sao thì nghiên cứu nghệ thuật có gì là xấu? Và nghiên cứu khoả thân chẳng là một phần trong việc rèn luyện của người nghệ sĩ là gì. Nhưng anh không chắc chắn Luxia có hiểu không. Càng không chắc cô có nghe anh trình bày rõ không.

- Có hay không? - Cô gắng hỏi.

- Có!

Luxia càng mở to, thoảng có vẻ vì nể rất mới mẻ.

- Cô ta có đẹp lắm không?

- Em vừa thấy cô ta đấy, em nghĩ thế nào? - Ăngtoan mỉm cười và trả lời.

- Cô ta rất đẹp. Em muốn gặp cô ta, Tôniô ạ!

- Nhưng cô ta là người biểu diễn sân khấu. Hoàng hậu có thể không bằng lòng...

- Hoàng hậu đã mời ông Lôđôvixi Anhôlô đến chiêu đãi. Không có lý do gì để em không được gặp cô Colarit. Trừ khi, - cô nói thêm giọng nghi ngờ và chua chát, - trừ khi anh không muốn cho em quen người mẫu của anh.

Anh đáp ứng:

- Thật là ý nghĩ điên rồ!... Điều đó có làm phiền gì anh đâu? Anh không phản đối gì cả...

- Vậy thì anh đi với em, - Cô nói một cách cấp thiết.

Đằng sau những tấm màn, đoàn ảo thuật đang đóng gói đồ đạc.

Ăngtoan nhận ra Ania, cô gái anh đã thử sức mạnh của thôi miên lần đầu tiên. Nhà ảo thuật không có ở đây, nhưng Colarit vừa ra khỏi phòng thay áo. Khi trông thấy Ăngtoan và Luxia, cô tiến đến gần với nụ cười niềm nở trên môi.

- Cô Luxia Belacmi, cô Colarit Xtorôđi.

Ăngtoan giới thiệu hơi lúng túng. Colarit liếc nhìn anh một cách tinh quái nhưng cô trả lời rất duyên dáng, đáng yêu.

- Tôi muốn được gặp cô, cô Xtorôđi, để nói với cô rằng cô đẹp và hấp dẫn lắm.

- Và cô thì lại đẹp hơn tôi tưởng tượng nhiều.

- Sao lại thế nhỉ? - Luxia bối rối hỏi.

- Vâng! Tôi đã được nghe bác sĩ Ăngtônô Xecvêlut và ông Giảng Xavarinô nói về cô.

Đây là một cuộc tấn công lịch sự bằng kiếm có bịt ở mũi nhọn giữa hai người đấu kiếm giỏi, người nọ vì nể tài năng của người kia nhưng luôn rình có dịp đâm trúng nhau. Ăngtoan cảm thấy cực kì khổ tâm nhưng không biết làm thế nào.

Luxia tiếp tục nói một cách nhẹ nhàng nhưng giả tạo:

- Tôi phải yêu cầu ông Giảng cho tôi xem vài bức ông ấy vẽ cô mới được.

Mắt Colarit thoáng sáng lên một cách vui vẻ, cô không dễ bị lừa dối. Cô trả lời cũng nhẹ nhàng như thế:

- Tôi e rằng cô sẽ không tán thành những bức tranh ấy. Hầu hết là những bức khoả thân...

- Được nhiều người mời làm mẫu kiểu ấy chắc dễ chịu lắm nhỉ. Chắc anh thích những bức tranh ấy lắm phải không Ăngtônô? - Cô giả bộ hồn nhiên hỏi. - Cô Xtorôđi, cô có thể tưởng tượng được không, anh ấy đã thề trung thành với một hình ảnh như thế đấy!

Colarit trả lời:

- Tôi biết thân vệ nữ của Bôtixeli. Còn có bức họa nào hấp dẫn hơn bức họa ấy nữa.

Mặt Luxia đỏ bừng, Ăngtoan thấy cô đã nổi giận dù cô ghìm lại. Anh khôn ngoan gợi ý:

- Cô Colarit chắc đã mệt, Luxia ạ.

- Xin thứ lỗi. Tôi nghe nói nghề làm mẫu vất vả lắm. Nhưng tôi chắc rằng cô sẽ rất được hoan nghênh ở Mađorit này. Chúng tôi có thể chúc cô ngủ ngon chứ?

- Xin chúc cô ngủ ngon, cô Belacmi, - Colarit điềm ậm nói. - Và chúc anh ngủ ngon, bác sĩ Xecvêut.

Rồi cô đi ra.

Luxia lẩm bẩm:

- Ôi, tôi ghét cô ta! Ghét cay ghét đắng! Đồ phụ nữ hư hỏng! Đồ hư hỏng đến ghê tởm.

- Ồ, Luxia. - Ăngtoan phản đối cô, anh thực sự không bằng lòng. - Colarit không phải là...

- Còn anh nữa! Anh nữa đấy! Anh có quyền gì mà nói đến bức Bôtixeli? Bức tranh ấy là của tôi, anh đừng quên!

- Đúng thế rồi, tôi chỉ...

- Không có cái gì thiêng liêng đối với anh cả, phải thế không? Anh ngốc lắm, anh...

Giọng cô bỗng khản lại và cô chạy trốn.

Ăngtoan đứng lại, bối rối sững sốt, không thể biết rõ cái gì đã diễn ra trong chiếc đầu xinh đẹp ấy.

- Vị tiểu thư đẹp mê hồn của anh bỏ anh một mình sao, Tônia? - Colarit khẽ nói, cô đến bên anh mà anh không biết.

- Phải, cô ấy vừa mắng tôi một trận mà tôi chẳng biết vì sao, rồi cô ấy đi mất... Tôi đang tự hỏi vì lý do gì đây!

Colarit nhìn anh mỉm cười âu yếm:

- Đơn giản lắm... cô ấy yêu anh, Tônia ạ!

- Cô ấy mà yêu tôi à? Cô đùa đấy chứ?

- Ô không đâu! Điều đó rõ ràng rành rành. Cô ấy thật đẹp mê hồn, đầy sức sống và sôi nổi. Hai người là một đôi hoàn hảo đấy, Tôniô ạ.

- Tôi không nghĩ đến hôn nhân, Colarit ạ. Cuộc sống của tôi đã quá nhiều việc rồi, - người thầy thuốc trẻ tuổi nói.

- Ô! Khi nào người đàn ông có ở cạnh mình một người vợ phù hợp, anh ta mới bắt đầu biết rõ mình có khả năng như thế nào... Nếu anh không cho rằng tôi coi quá quan trọng vị trí của người phụ nữ trong đời người đàn ông!

- Không...Không đâu, Colarit! - Ăngtoan thì thầm một cách lúng túng. - Em biết rằng anh vĩnh viễn biết ơn em đã...

- Đừng nói nữa! Cảm ơn, Tôniô rất yêu quý. Em sẽ ghi nhớ ý nghĩ quý báu ấy của anh. - Cô nói giọng run run. - Chúc anh ngủ ngon, Tôniô. Và lần này thì tạm biệt thực sự.

Anh thất vọng nói:

- Em không đến dự chiêu đãi à?

- Không, em đến sẽ làm rối việc thêm. Hãy đi tìm Luxia của anh đi, Tôniô, làm lành với cô ấy đi!

- Làm lành vì lý do gì?

- Ô, Tôniô... Đừng bao giờ hỏi tại sao, vì lý do gì mà phải làm lành với một người đàn bà. Cứ tiến hành một cách đơn giản. Người ta sẽ hiểu.

Rồi Colarit đi khuất sau màn.

Khi Ăngtoan đi ngang qua phòng tiến về phía bàn giải khát, anh nghe tiếng gọi mình, hầu tước Poóctalecta đang nói chuyện với ông Lôđôvixi Anhôlô ra hiệu cho anh đến chỗ họ:

- Ông Anhôlô vừa nói với tôi rằng ông ấy quen ông ở Vonido, bác sĩ ạ.

- Thật vui mừng được gặp lại ông, bác sĩ Xecvêut, - người pháp sư nói và đặt tay lên trán rồi lên môi. Hầu tước vừa cho tôi biết ông đã dùng thời miên đạt kết quả ở Mađorit này.

Vị hầu tước trẻ nói thêm:

- Chắc lý thú lắm, tôi rất tiếc lúc ấy đã vắng mặt ở Mađorit.

- Bây giờ tôi mới hiểu rằng thôi miên không phải điều mới lạ ở Mađorit và lý do tôi không gọi được sự chú ý như đã lường trước, - Lôđôvixi ôn tồn nói.

Ăngtoan biện bạch:

- Tôi chỉ là người mới vỡ lòng... còn ông là bậc thầy, ông Anhô lô ạ.

- Ai đã chế ngự được linh mục Inhaxiô Môlina thì không thể coi người đó như vỡ lòng được, - hầu tước nói. - Bác sĩ này, tôi tổ chức một bữa tiệc vào tối mai mời ông Anhô lô và đoàn của ông. Ông có cho tôi vinh dự được đón tiếp ông không?

Ăngtônio không muốn tỏ ra thiếu lịch thiệp, nhưng anh không hề muốn dự một buổi tối bên cạnh Lôđôvixi vì biết rằng ông ta dễ nổi nóng đột ngột, dễ làm âm ỉ và cãi cọ. Anh bỗng nhớ đến một buổi hẹn trước:

- Tôi rất tiếc... thưa hầu tước, nhưng bác sĩ Vêdan và tôi tối mai có một buổi nói chuyện và thảo luận lên quan tới một số điểm về cơ thể học.

- Xin tùy ý ông.

Hầu tước nháy mắt và nhướn lông mày để tỏ ý ngăm.

- Ông Anhô lô đã hứa trình bày một số tiết mục ảo thuật không diễn trước công chúng bình thường. Thôi, xin lỗi các vị nhé, hẹn đến mai, ông Anhô lô.

Lôđôvixi Anhô lô cười mở nói:

- Tôi mong có dịp gặp ông, bác sĩ ạ, từ khi Colarit cho biết rằng ông ở Mađorit.

Bên cạnh họ không có ai nhưng Ăngtoan biết rõ rằng ở Mađorit có nhiều lỗ tai luôn rình mò để thu lượm tin tức nhỏ nhất về anh rồi đi rót vào tai linh mục Inhaxiô Môlina. Anh nói:

- Chúng ta đến góc kia đi, ở đây nói chuyện thoải mái hơn.

Anhô lô mỉm cười đi theo anh, ông ta ngồi chễm chệ rồi nói luôn không quanh co:

- Cả Mađorit còn nói đến vấn đề ông thực nghiệm vào linh mục Inhaxiô Môlina. Bản thân tôi cũng có sự vướng mắc với tòa án tôn giáo, tôi biết rằng ông thận trọng, bác sĩ ạ. Vì có những vấn đề cần đề trong bóng tối nên

ông có muốn chúng ta thoả thuận một hiệp ước cùng im lặng về quá khứ của nhau không?

Không có gì khó chịu cho anh bằng việc thoả thuận một vấn đề nào đó với con người này, nhưng anh không cách nào từ chối được. Trong thâm tâm, anh chắc Giăng không nhầm. Lôđôvixi sẽ không hề áy náy khi phản bội anh. Hắn đã bán anh lần đầu cho giáo sĩ Phêlip Xăngtốt và Batixta Poocdia. Nếu lúc sau hắn báo cho anh biết sự nguy hiểm không phải do lương tâm cắn rứt mà do một nguyên nhân mờ ám nào chỉ mình hắn biết.

- Có lẽ ông đang nghĩ xem tôi có dính dáng đến các khó khăn của ông ở Vonidơ không chứ gì? - Người pháp sư nói tiếp, hình như ông ta đọc được ý nghĩ của anh. - Tôi cam đoan với ông rằng ông nghi ngờ không đúng, bác sĩ ạ. Tuy rằng tôi có hàng nghìn lý do đáng kể để không mền ông chút nào cả, - ông ta nói thêm, châm biếm rất kiểu cách.

- Tôi không nghĩ như thế đâu, thưa ông, - Ăngtoan bị bất chợt áp úng nói và nhận rõ lời đe dọa trá hình trong câu nói sau của người pháp sư.

- Vậy ông bằng lòng rằng chúng ta hứa sẽ kín đáo cho nhau chứ?

- Được, tôi bằng lòng.

- Tốt. Bây giờ ông kể cho tôi nghe các thí nghiệm về thôi miên của ông đi, - Anhôlô nói như ra lệnh.

Lôđôvixi Anhôlô có vẻ rất thích thú với trường hợp của cô Catorin Xagrođô, dù Ăngtoan không muốn kể tỉ mỉ, nhưng anh thấy người pháp sư vẫn tinh tế moi dần từng chi tiết. Ông ta nhắc lại.

- Đúng thật là một trường hợp ly kỳ. Trong tương lai tôi sẽ tìm hiểu sâu thêm về vấn đề này. Nhưng đã khuya rồi, tôi làm ông mệt...

Họ từ biệt nhau bằng những lời chào lịch thiệp rồi Anhôlô hòa vào đám đông.

- Đợi mình với, - Giăng vừa nói vừa chạy lại chỗ Ăngtoan. - Chúng mình sẽ cùng đi.

Rồi trong lúc đi xa cung điện, anh hỏi:

- Lôđôvixi với cậu nói chuyện gì thế?

- Tên khốn kiếp ấy đề nghị một thoả hiệp. Một thoả hiệp về im lặng.

Giăng nghi ngờ ngay lập tức, anh nói:

- Phải rồi, một hiệp ước cậu sẽ đơn phương tôn trọng. Cậu không tin lời tên đầu cẳng ấy chứ, mình đoán thế?

- Biết đâu đấy? Rõ ràng là cả hai đều có lợi nếu cùng im lặng.

- Chà! - Giăng lẩm bẩm. - Thật đúng tính chất của con cáo già ấy, nó ru ngủ cậu bằng một đề nghị tốt đẹp để rồi đi phản lại cậu với linh mục Inhaxiô.

- Nhưng hắn không thể kể tội mình mà không tự buộc tội hắn. Vậy thì hắn có lợi ở chỗ nào?

- Tin tưởng ở con rắn già ấy để tìm cách gỡ rối, và rồi gỡ rối một mình! Cẩn thận đấy, Tônia, - Giăng khản khoản nói, anh vốn rất hay đề phòng. - Chiều mai cậu có đến dự tiệc ở nhà hầu tước Pooc-talecta không?

- Không. Thầy Vêdan và mình giảng ở trường Đại học.

- Vậy thì mình đi một mình. - Giăng quyết định. - Trong thời buổi chúng ta đang sống này, mình cho rằng cần biết những gì diễn ra ở hậu trường. Hơn nữa, anh nói thêm. - Cũng cần có người để mắt đến thằng đầu Lôđôvixi này. Đó là điều khôn ngoan... Hãy nhớ là phải đề phòng, Tônia ạ.

4

Khi Luxia bước vào căn phòng Ăngtônia đang bận nghiên một thứ thuốc ngủ cho ông Belacmi, hình như ánh sáng mặt trời cùng vào với cô: cô mặc và trang sức theo kiểu của Elidabet Đơ Valoa thay kiểu cổ truyền nghiêm nghị khô khan của Tây Ban Nha bằng màu sắc lịch sự, ánh sáng và vui tươi, những đặc điểm của vẻ đẹp và duyên dáng Pháp.

Áo cô bằng thứ hàng dày màu trắng có kim tuyến, cổ áo chun trắng nồn và hẹp, hai tay áo trong vừa khít dính những hàng ngọc trai nhỏ. Tay áo ngoài phồng to, kiểu vừa xuất hiện ở Mađorit nhưng rất thịnh hành ở triều đình Pháp, xẻ rộng và chun theo cách để lộ rõ một cách kín đáo các trang sức giàu có và sang trọng ở tay áo trong. Luxia trùm lên bộ tóc vàng rực chiếc khăn mỏng có gạch đỏ trông rất nổi. Mặt cô đánh phấn trắng như người Pháp ưa dùng, hai má xoa phấn hồng. Váy ngoài rất rộng, mỗi bên vén lên một chút để lộ thứ đăng ten quý ở váy trong.

Ăngtoan để chày xuống, vịn hai tay lên bàn, ngắm cô và khen ngợi một cách thành thật:

- Em đẹp vô cùng, Luxia ạ!

- Không phải chỉ một mình anh nghĩ như vậy. - Cô trả lời vẻ ngạo mạn, nhưng anh thấy rõ cô vừa ý với lời khen đó.

- Chắc thế rồi, kiểu áo mới đấy à?

- Từ Pari đến hôm qua. - Cô kiêu hãnh nói và xoay chân quay một vòng tròn để cho váy xoè ra nhưng cánh của một bông hoa kỳ diệu. - Hoàng hậu nước Pháp gửi cho em đấy.

Ăngtoan lại tiếp tục nghiên thật cẩn thận các vị để pha chế thuốc. Cô gái hình như đã quên trận cãi cọ hôm trước và anh biết ơn cô về việc ấy. Anh hỏi:

- Tôi hôm nay lại có buổi chiều đãi hay sao?

- Có. Dạ tiệc ở nhà hầu tước Đơ Pooclecta. Nghe đồn rằng ông bạn chiêm tinh học của anh sẽ biểu diễn một số tiết mục ảo thuật rất mạnh dạn.

Ăngtoan cau mày. Lôđôvixi dám liều lĩnh biểu diễn buổi hành lễ đen ở đây chẳng? Không. Chắc hẳn cũng đủ lý trí để hiểu rằng ở đây thái độ của Tòa án tôn giáo khác hẳn ở Vonidơ, thành phố vui chơi kia. Tuy nhiên, cũng có thể là Lôđôvixi chưa nắm vững tình hình rồi lại bị chàng hầu tước kia thúc đẩy. Anh chàng này vừa ở Ấn Độ về, chắc đã quên uy lực đáng sợ của các pháp quan trong cuộc hành trình ấy. Và lại anh ta đã chẳng thao thao kể lại rằng đối với những người thổ dân ở Tân thế giới thì các buổi lễ tà đạo và chè chén say sưa là chuyện thường là gì.

- Ai đi cùng với cô?

- Hầu tước cho xe đón. Hơn nữa là ở gần một bên thôi mà.

Ăngtônô buông rơi chày xuống cối, anh khản khoản:

- Luxia... anh muốn em không đi dự dạ tiệc này!

Cô nhìn anh ngạc nhiên:

- Tại sao lại không hờ anh?

Anh tìm lời để nói nhưng rất khó khăn.

- Vì nhà chiêm tinh học này. Anh thấy không biết em có nên xem một tiết mục của ông ta không?

- Anh đã xem những tiết mục ấy rồi sao?

- Rồi. Ở Vonidor.

Cô hát đầu ra phía sau và ngỗ ngược nói:

- Vậy thì tại sao tôi lại không xem được. Nhất là Colarit của anh lại ở đây. Một người lịch sự như thế chắc không thể tham gia việc gì xấu.

Ăngtoan cúi đầu và cắn môi. Tiếp tục vấn đề này sẽ lộ rõ anh đã có mặt ở buổi hành lễ đen ở Vonidor và anh mong hơn cả là sự kiện ấy là một trang đã kết thúc trong cuộc sống của anh. Anh cố nói thêm:

- Ít ra anh cũng hứa với anh điều này: nếu Lôđôvixi biểu diễn cái gì em không nên xem thì em về đây ngay lập tức nhé.

Cô tức giận nói:

- Tôi không hứa điều gì như thế cả. Tôi có phải là trẻ con đâu?

- Vậy thì em về ngay đây sau khi kết thúc vậy, - anh năn nỉ. - Anh sẽ đợi em ở tầng dưới.

Cô nhìn anh ra vẻ không bằng lòng:

- Tôniô, tôi không hiểu nổi anh! Dù sao thì tôi cũng đã quyết định sẽ về đây.

- Anh sẽ đợi em, - anh hứa.

Cuộc họp ở trường Đại học kết thúc sớm nên Ăngtoan ngồi trong phòng khách nhỏ của gia đình Belacmi thiu thiu ngủ để chờ Luxia.

Các cửa sổ mở rộng vì trời oi ả như sắp có cơn giông bão. Khi Ăngtoan nghe tiếng chân bước hấp tấp trong phố, anh vùng dậy mở cửa và bước xuống bậc thềm vừa kịp để đỡ vào tay mình cô gái đang thở hổn hển. Hình như cô quá mệt vì đã chạy, chắc cô đã vấp ngã vì chiếc áo trắng có kim tuyến bị rách và bẩn. Anh bồng cô lên tay như một đứa trẻ, đem cô vào phòng khách nhỏ, trong khi cô khóc nức nở không hổ thẹn và bám chặt lấy anh.

- Nào, Luxia, mọi việc đã tốt lành cả rồi. Hết rồi mà. Em đang an toàn bên anh.

Anh an ùi cô giọng âu yếm và vững vàng, tiếng khóc thưa dần rồi ngừng hẳn. Cô nói:

- Tôniô! Ôn chúa, anh đã bảo em về nhà!... Em sợ biết chừng nào!

- Sợ ư? Ai đã dám làm phiền em, - anh nói giọng đe dọa.

- Kh... không đâu, có lẽ họ cũng không thấy em đi ra.

Cô đứng lên và lau nước mắt.

- Họ đang quá chú ý đến... ôi, Tôniô!... kinh khủng quá!...kinh khủng quá!... Tại sao anh không nói với em điều đó?

Vậy là Anhôlô đã dám biểu diễn trò quỷ quái châm biếm lễ hiến tế thần thánh!

- Anh đã báo trước với em rồi, Luxia, - anh nhẹ nhàng nhắc cô.

- Em không ngờ sẽ khủng khiếp đến thế.

- Chuyện gì đã xảy ra vậy?

- Có một tiết mục trang trí như bàn thờ. Ông ta mặc áo lễ. Lúc đầu em tưởng là một trò vui đùa, nhưng khi những người con trai và con gái khủng khiếp ấy ra. Ôi, Tôniô! Tôniô!...

- Thôi đừng nói nữa! - Anh khản khản.

- Điều làm em kinh hoàng nhất là, - Cô nói rất nhỏ hình như hổ thẹn, - là em đã muốn ở lại, Tôniô ạ. Em muốn xem những cảnh đó.

Cô giấu mặt vào ngực anh:

- Tôniô, em thấp kém, xấu xa quá phải không, vì em đã có ý muốn như thế.

- Không, - anh khẽ nói. - Chính anh cũng đã bị cám dỗ. Cái kinh khủng của sự việc ấy là sức mê hoặc của nó, giống như loài rắn.

- Ôi! Vững bền đấy! Em không còn sạch sẽ nữa rồi. - Cô rên rỉ úp mặt vào hai bàn tay.

- Em nghĩ thế vì em sống nền nếp và trong sạch, - anh nói. - Em không biết cảnh tượng gì đang chờ mình, chỉ có thể thôi.

- Em nhớ lời đã hứa với anh và cảm thấy phải đi ngay lập tức, ngay lập tức. Nếu không em sẽ ở lại đến cùng, không tránh được.

- Về phần anh, anh rất sung sướng vì em đã về. Luxia ạ. Bây giờ thì em đã an toàn, việc em cần làm hơn cả là đi ngủ.

Anh bỗng ngẩng đầu lên. Từ sau khi bị bắt giam, anh luôn cảnh giác, anh nhận rõ trong đêm vắng một tiếng động bất thường theo gió vắng vào cửa sổ mở. Đó là tạp âm của tiếng ngựa phi, tiếng kêu, tiếng khí giới chạm vào nhau và rõ ràng là từ phía nhà hầu tước Đơ Poctalecta.

- Tônia... Cái gì thế? - Luxia khẽ hỏi, mặt trắng nhợt như chiếc cổ áo trắng của cô.

- Không rõ.

Họ ra ngồi ở đi vắng bên cửa sổ mở gần sát bên nhau và người họ chạm vào nhau. Bàn tay nhỏ bé của Luxia luồn vào tay Ăngtoan, anh thân thiết nắm chặt lấy làm cho cô yên tâm. Tiếng động lan rộng hơn. Thỉnh thoảng có bóng người chạy luồn qua hàng cây dọc phố và có tiếng súng nổ đằng xa.

Cô gái thì thầm:

- Em sợ lắm, Tônia. Anh có cho rằng đây là bọn vệ binh của Tòa án Tôn giáo không?...

- Có thể lắm, - Tônia trả lời và lắng tai nghe.

- Như vậy có nghĩa là họ sẽ phát hiện được những gì đã xảy ra. - Cô lại nói gần như hốt hoảng.

- Tạ ơn Chúa đã run rủi cho em vội vàng trở về! - Anh nói một cách sôi nổi. - Chỉ thêm vài phút nữa là sẽ quá chậm.

Cô ngồi sát lại bên anh:

- Tônia, em sợ... sợ lắm!...

Chính anh cũng đang run lên vì lo âu. Nếu biết rõ Luxia có mặt ở buổi dạ tiệc và tiết mục tiếp theo, Tòa án tôn giáo có bắt cô không? Và Giảng cũng tham dự ở đấy nữa...

- Nghe đây, Luxia... Nếu bất cứ ai hỏi chiều nay em đi đâu, em nghe rõ không, em hãy trả lời rằng đã dự tiệc ở nhà hầu tước, nhưng sau đó ra về ngay. Thời gian còn lại trong buổi ấy em ở nhà với anh, sau khi anh ở trường về.

Cô cười như ngây dại và bút rút:

- Một mình ở tầng dưới một ngôi nhà lớn, với một thanh niên đẹp trai, trong bóng tối, em sẽ bị mang tiếng!

- Bị mang tiếng còn hơn bị tra khảo, - anh lắm bả qua kẻ răng. - Bây giờ thì xin em đừng quên câu chuyện vừa chuẩn bị.

Hai người ôm nhau ngồi trong bóng tối, họ tìm ở nhau điều làm dịu nỗi lo âu. Đầu Luxia ngã vào vai Ängtoan, nghe cô thở sâu và đều đặn anh mới biết là cô đã ngủ. Anh nhẹ nhàng ngồi nhích ra, vòng tay đỡ cô tựa vào anh rồi anh cũng ngủ thiếp đi.

Mấy giờ sau anh giật mình thức dậy với cảm giác rất rõ rệt là có ai thì thầm gọi tên mình. Luxia vẫn tựa vào vòng tay anh ngủ ngon lành. Anh khẽ lay cho cô thức dậy.

- Tôniô!... Tôniô!... - có tiếng gọi khẽ.

- Đúng Giăng rồi! Tạ ơn Chúa! - Ängtoan nói và thở dài nhẹ nhõm.

Rồi anh nói to:

- Giăng, chúng tôi ở đây.

Anh nghe tiếng chân bước lên bậc rồi Giăng đầu tóc bù xù, quần áo xộc xệch, rón rén vào trong phòng. Trông thấy áo trắng của Luxia sáng mờ mờ trong phòng, anh âm ừ một cách vui vẻ:

- Ô! Xin lỗi nhé, mình làm phiền các cậu...

Luxia ngồi thẳng lên bực tức nói:

- Anh ngốc vừa chứ! Tôi ngủ thiếp đi, có thể thôi. Đợi một chút tôi tìm cái gì thấp đèn.

- Không, không, trời ơi! Cẩn thận đấy! Nhất là không đèn đóm gì cả! Bọn vệ binh của Tòa án Tôn giáo đang ở khắp nơi, khắp các xó xỉnh, hang hốc, đuổi theo chúng tôi như đuổi thú săn.

- Chúng đến nhà hầu tước Poocatalecta thật đấy à?

- Chao ôi! - Giăng làm bầm. - Nhưng Luxia ở đấy cơ mà. Làm thế nào mà biến được như thế, cô bé? Còn tôi thì đã hai giờ đồng hồ lén từ sân sau nhà này đến sân sau khác qua khắp Mađorit.

- Tôi đi rất sớm, trước khi vệ binh đến. - Luxia miễn cưỡng trả lời.

Giăng lại âm ừ, cố ghìm sự hoan hỉ lại. Việc xảy ra không hề làm anh mất vui tính.

- Thật là hạnh phúc, Poocatalecta đã tỉnh táo tắt hết ngay ánh sáng. Vờ tưởng bọn phá rối là kẻ trộm, nên mình đã may mắn nên võ sọ hai ba tên vệ binh.

- Còn Lôđôvixi và bọn hắn? - Ăngtoan hỏi.

- Hắn đủ tài để gỡ rối! Mình chắc bọn hắn thoát hết.

- Giăng, Luxia đã ở đây với mình tối nay. Cô ấy về rất sớm, đừng quên điều đó nhé. Về cùng lúc mình ở trường Đại học về.

- Chà... mình nhớ lắm chứ, - Giăng nói và cười thâm. - Mà mình cũng ở đây kia mà. Và mình sẽ ở lại, vì đêm nay ngoài phố không yên ổn.

Phải rất lâu Ăngtoan mới ngủ lại được. Luxia đã tiếp cận với tai họa và rất gần mà cô không hề ngờ tới. Kẻ nào báo cho Tòa án tôn giáo biết buổi họp ở nhà hầu tước Poocatalecta rất có thể là kẻ đã dự buổi họp mặt ấy, và nếu vậy thì hắn có toàn bộ danh sách người dự.

Nghĩ đến cái cơ thể cao và thon anh đã ôm trong tay có thể bị treo lên giá treo cổ, bị căng trên chiếc thang ghê gớm của hình phạt Pôtorô hay tra tấn bằng nước, Ăngtoan rùng mình. Anh nhớ lại và thấy hiện ra trước mắt dáng đi khệnh khạng như vịt của những người ra khỏi ngục với các khớp xương sai lệch, tiếng cười điên dại của những kẻ khốn khổ đã bị mất trí vì quá đau đớn, sự lãnh đạm thụ động của những người mà tra khảo cũng không làm cho đau thêm được vì họ đã không còn tình cảm và cảm giác của con người.

Ăngtoan âm thầm thề rằng anh sẽ tự tay giết chết Luxia còn hơn trông thấy cô rơi vào nanh vuốt Tòa án tôn giáo.

5

Buổi sáng hôm sau trời trong sáng, chim hót líu lo, các nỗi sợ trong đêm hình như là điều điên rồ vì ngày đẹp rạng rỡ. Ăngtoan bận rộn mãi đến quá chiều về việc chữa cho các bệnh nhân. Khi anh về đến nhà ông Belacmi thì đã gần đến giờ ăn tối.

Anh thấy Giăng và Luxia đứng dưới bậc thềm và nhìn nét mặt họ anh biết rằng mình không lo lắng hão.

- Colarit bị Tòa án tôn giáo bắt tội qua rồi, - Giăng âm thầm nói.

Ăngtoan choáng váng không nói được. Hàng nghìn ảo ảnh ghê rợn dồn dập dưới mi mắt anh. Mãi anh mới nói được:

- Mình tưởng bọn họ trốn thoát kia mà!

- Đúng như thế, nhưng Colarit thì không thể trốn được, cô ta bị thôi miên.

- Tôi không hiểu tại sao bị thôi miên lại làm cho cô ấy không trốn được với những người khác? - Luxia nói.

Tôn-iô kiên nhẫn giải thích:

- Khi mê, cô ấy không biết những gì xảy ra xung quanh mình và có thể sau nhiều giờ vẫn chưa tỉnh, trừ khi Lôđôvixi chịu giải mê cho cô ấy.

- Lúc này hầu tước đã mang thư đến báo tin cho mình rằng cô ấy bị bắt, - Giăng nói. - Ông ta thấy cô ấy trong xưởng vẽ của mình và biết rằng mình muốn biết tin.

- Cô ấy hiện đang ở đâu?

Giăng nhún vai và cắn môi bực tức:

- Ở Cada Xăngta, hiển nhiên là như thế. nếu không ở đây thì còn ở đâu nữa?

Ăngtôn-iô không phải vất vả cũng hình dung được sự vui thích của linh mục Inhaxiô và các đạo phủ tay sai của ông ta khi tra khảo cái cơ thể xinh đẹp ấy. Viên pháp quan chắc đã biết Colarit quen Ăngtoan Xecvê-tut trước khi đến Mađorit. Hắn sẽ không dừng lại trước khi moi được ở cô, do cô tự nói ra hay do bạo lực, những điều cô biết về người hắn ghét. Anh nhanh chóng quyết định nhưng còn mơ hồ về hình thức sẽ làm:

- Chúng mình phải giúp Colarit, Giăng ạ. Nhưng làm như thế nào đây?

Luxia hỏi:

- Tại sao các anh phải mạo hiểm để cứu cô ấy? Nhà ảo thuật kia dùng cô ấy thì phải tự hắn tìm cách làm cho cô ấy được tha chứ.

- Cô ấy là bạn chúng tôi, - Ăngtoan nói, với anh điều đó đã nói lên tất cả, nhưng hai má Luxia đỏ bừng và giọng cô gay gắt khi cô nhấn mạnh:

- Có lẽ còn hơn thế nữa ấy chứ?

- Nếu thế thì đã sao? - Tônia thốt ra một cách phũ phàng. - Điều đó có liên quan gì đến vấn đề này?

Hai má Luxia đang đỏ bừng bỗng tái đi. Cô nói mãi mới ra lời:

- Vậy ra anh thú nhận rằng cô ta đã là tình nhân của anh?

- Tôi xin cô, Luxia! Đừng có lố lằng. Tôi giúp đỡ bất cứ ai trên thế giới này bị Tòa án tôn giáo đánh bất công.

Luxia phản đối thêm một cách yếu ớt:

- Cô ta có thể phản bội các anh để cứu mình.

- Colarit sẽ không bao giờ làm thế, tôi hoàn toàn chắc chắn điều đó.

Lúc ấy Giảng nói xen vào và đứng về phía bạn:

- Đúng đấy, Tônia ạ! Colarit sẽ không bao giờ phản bội bất cứ ai.

- Vậy thì các anh định gì? - Luxia khản khoản nói. Giọng cô bỗng rề đi và cô đưa hai tay ôm đầu, tâm trạng căng thẳng đến cùng cực. Ăngtoan đặt tay lên vai cô, một cử chỉ an ủi và thân thiết. Anh nói về ân hận:

- Đừng khóc nữa. Anh rất tiếc đã nói với em nóng nảy như thế.

Cô né ra, ghê sợ tránh không cho bàn tay anh đụng vào người mình:

- Đừng chạm vào tôi, anh... anh... lang chạ!... - Cô kêu lên. - Ôi! Tôi ghét anh cay đắng! Tôi ghét anh!...

Cô vùng đứng lên và chạy lên cầu thang. Tônia bối rối nhìn cô chạy trốn:

- Trời ơi! Tôi lại mắc thêm một tội gì nữa đây! Tôi chẳng làm điều gì ngoài việc xin lỗi...

Giảng nhún vai một cách độ lượng:

- Cậu là nhà giải phẫu học giỏi, Tônia ạ. Nhưng về mặt hiểu biết một điều gì đó về phụ nữ thì cậu còn phải học nhiều!

- Mình cần gì điều đó! - Ăngtoan bực bội nói. - Chúng mình phải giải nhiều câu đố quan trọng hơn. Cậu có biết Lôđôvixi ở chỗ nào không?

- Không. Để làm gì?

- Chỉ có hấn mới cứu được Colarit nếu hấn thề trước Tòa án tôn giáo và khẳng định rằng cô ấy không hề biết mọi sự diễn ra xung quanh khi cô ấy ở tình trạng xuất thần do bị thôi miên.

- Chà! Liệu họ có chấp nhận lời giải thích ấy không? - Giảng bữu môi nói. Ängtoan nói thêm:

- Giáo luật nói rất rõ điều này. Ai đã làm một việc gì thuộc tà giáo trong khi đang bị người khác mê hoặc, người đó không phải chịu tội về việc ấy.

- Nhưng thằng đểu cáng ấy sẽ làm cho cậu bị liên lụy về việc này, trừ khi cậu thuyết phục được hấn, một việc mình không thể tin được.

- Mình sẵn sàng mạo hiểm nếu có thể cứu được Colarit. Nhưng làm thế nào mà tóm được hấn bây giờ?

Câu hỏi ấy được trả lời không chậm. Trong khi mọi người ngủ yên trong nhà ông Belacmi, một mảnh giấy được đút qua dưới cửa vào buổi sáng, lúc Ängtoan xuống tầng dưới, một người hầu đưa cho anh mảnh thư. Anh nom nớp lo sợ lật đi lật lại tờ giấy dưới cặp mắt nghi ngờ của Luxia rồi quyết định mở ra. Mảnh giấy ấy viết thế này:

“Bác sĩ Xecvêlut.

Nếu ông muốn giúp người bị giam ở Cada Xăngta, ông cứ đến góc bắc rừng Pradô để gặp người ký tên. Dem một túi tiền đầy vì cần đến nó.

Taxsenxpielê”

Vẻ băn khoăn lộ rõ trên nét mặt Ängtoan, Luxia quên giận tò mò hỏi:

- Có tin gì thế, Tônia?

Anh đưa mảnh thư cho cô đọc, rồi cô hỏi:

- Anh có biết Taxsenxpielê là gì không?

- Tiếng Đức đấy, nghĩa là người làm ảo thuật.

- Giấy này từ chỗ ông Anhôlô đến?

- Còn nghi ngờ gì nữa.

- Nhưng anh không đi chứ, Tônia? - Cô hỏi hộp hỏi.

- Rất chắc chắn là phải đi.

- Có thể đây là cạm bẫy. Anh có nhớ anh đã nhận được một bức thư giả rồi không. Người ta có thể giết anh.

- Vì sao người ta lại muốn giết anh?

Cô nóng nảy đáp lại:

- Thế tại sao người ta lại không muốn. Nếu ông Anhôlô kia là người gửi thư này, ông ta biết anh sẽ mang tiền đến. Và ông ta cần tiền để trốn. Ông ta sẽ không hề có ý muốn hy sinh mình cho tòa án tôn giáo để cứu... cứu đũa... cứu cô ta, anh hãy tin như thế. - Cô nói giọng run run.

Một tên đầu cẳng toàn diện và đã được khẳng định như Lôđôvixi rất có thể làm những việc mà hấn cho là hợp lý ấy. Nhưng nếu còn một chút may mắn là tên pháp sư đó sẽ giúp Colarit mà anh không đến chỗ hẹn, người thiếu phụ ấy bị hành hình, và cái chết của cô sẽ đè nặng trên lương tâm anh. Và lại, nếu hấn dọa nạt và định phản lại thì anh vẫn có thể bắt hấn rồi thảo luận để trao đổi với linh mục Inhaxiô.

Luxia năn nỉ:

- Tôniô, hãy hứa với em rằng anh không đi! Đó là một cái bẫy. Hấn biết anh dễ tin người và trông đợi ở chỗ ấy.

- Anh phải đi, Luxia ạ. Có thể Anhôlô thực sự muốn giúp đỡ.

- Vậy thì anh đi đi để cho họ giết anh! - Cô nổi giận kêu lên và ra khỏi phòng. - Anh ngốc lắm, đúng là như thế. Anh xứng đáng với cái số phận đang chờ đợi anh.

Ăngtoan ăn sáng xong rồi ra đi. Anh đã cân nhắc rằng nếu có bất thường, anh phải bắt Anhôlô và cần đến vũ khí. Anh không có một thứ gì, hơn nữa anh sử dụng rất tồi bất cứ loại vũ khí nào. Anh nhớ đến khẩu súng nhỏ đã giết Vandê. Khẩu súng này đã giúp anh rất hiệu nghiệm lần đầu tiên, nếu có sự gì xảy ra chắc chắn nó sẽ hữu ích đối với anh.

Giăng không có nhà nhưng người hầu của Giăng đưa ngay khẩu súng cho anh không ngần ngại. Ăngtoan chuẩn bị như đã thấy bạn làm, anh nhồi thuốc súng và để cò súng ở tư thế sẵn sàng, có thể bắn ngay khi cần thiết.

Sau đó anh bỏ súng vào túi với một liều thuốc nập nữa, rồi quên băng đi trong khi làm công việc hàng ngày.

Ăngtoan đến Prađô nửa giờ trước nửa đêm, khu rừng đẹp ở ven thành phố này là nơi những cặp tình nhân ưa hẹn hò nhau, cũng là chỗ dành cho các cuộc đấu kiếm buổi sáng giữa các nhà quý tộc trẻ tuổi đầy máu nóng.

Nhưng vào lúc nửa đêm, Prađô không có chuyện tình yêu hoặc những lời thách đố hăng hái. Khu rừng này chỉ còn là một nơi hẻo lánh, nguy hiểm, đầy bóng đen đáng nghi ngại, những tiếng thì thầm đe dọa trong bóng đêm, những xó tối mà kẻ vô lại nấp sau cây rình con mồi và đâm chém tùy tiện rồi lẫn vào trong đêm không sợ bị tóm cổ bao giờ.

Đêm chưa lạnh nhưng Ăngtoan rùng mình băn khoăn tự hỏi rằng anh có phải tên ngốc nhất đời như Luxia đã nói không, khi đem mình đến hứng lấy những phản ứng không lường trước được của Lôđôvixi.

Mảnh thư nói: góc bắc rừng Prađô. Anh đến sớm nên đáng lẽ đi tắt qua bụi cây anh lại vòng đường ven rừng, cố đi vào những quãng trống có ánh trăng soi lờ mờ.

Trong khi đi, anh nói thất lung để dễ rút súng và lấy ngón tay cái thử sức căng của lò xo. Đến gần chỗ bức thư nói rõ, anh chậm bước lại, đưa mắt sục sạo các bóng tối dày đặc mắt người khó lòng nhìn rõ vào giờ này. Lúc này rừng ở giữa anh và thành phố, anh đang một mình ở cạnh rừng Prađô bên phía cánh đồng vắng vẻ và bỗng thấy lo sợ.

Bỗng một tiếng quen thuộc nói gần bên tai anh:

- Chào bác sĩ. Chắc ông nhận được thư của tôi rồi.

Ăngtônô giật mình. Anh không nghe thấy mà hẳn đang đứng cạnh anh. Nếu Lôđôvixi muốn thì hẳn đã đâm cho anh một lưỡi dao vào giữa hai xương bả vai và anh đã chết mà không bao giờ biết tại sao.

- Ông đã thấy rõ đấy!

Tự nhiên anh tránh xa bóng người cao lớn đang đứng gần anh.

- Ông muốn nói gì với tôi?

- Ông có mang vàng đến như tôi nói không?

- Tất nhiên là có.

Ăngtônô phác ra cử chỉ đưa tay gần dây lưng, anh không ưa sự quá chú ý đến vàng của anh. Nhưng anh sợ rúm người vì Anhôlô cười gằn:

- Ông định lấy súng phải không, đừng làm phiền nữa, tôi đã cảm ơn ông rồi. Ông có hình dung được rằng tôi bỗng nghĩ ông có ý xấu muốn đưa tôi cho Tòa án tôn giáo không?

- Đời nào!... - Ängtoan vờ nổi giận nhưng thâm tâm anh nghĩ và ân hận. Luxia đã nói đúng, nếu anh thoát khỏi chuyện này một cách yên lành thì thật là may mắn.

Người pháp sư nói một cách châm biếm và hàm ý đe dọa:

- Tất nhiên tôi cũng tin ông. Hãy nói về việc của chúng ta đi. Cả hai chúng ta đều có tình cảm khá mạnh với cô Colarit. Nếu tôi không làm thì cô ấy đã tặng ông... ta tạm gọi là ân huệ của cô ấy.

Ängtônô không biết bóng tối có đủ che giấu bộ mặt đỏ bừng của anh không? Anh im lặng. Lôđôvixi Anhôlô vẫn tiếp tục nói:

- Cô Colarit là tình nhân của tôi đã nhiều năm. Ông hiểu rằng tôi có đủ lý do để giết ông - nhất là thấy ông đến đây có đem theo vũ khí. Tóm lại là ông nợ tôi một mạng sống đấy, bác sĩ Xecvêut a, - hấn kết luận một cách trắng trợn đến lạ lùng.

- Đủ rồi. Bây giờ chúng ta nói về Colarit - Ängtoan sẵn giọng nói. - Ông rất có thể, nếu ông muốn, tránh cho cô ấy khỏi bị bắt, nếu ông chấm dứt tình trạng bị thôi miên cho cô ấy.

- Tôi không đủ thời gian, - viên pháp sư thở dài. - và rủi ro là không có ai ở đây để chăm lo đến cô ấy như sự việc đã xảy ra trong một trường hợp khác, - hấn nói thêm.

- Vậy thì ít ra ông cũng có thể để làm chứng rằng ông đã buộc tội cô ấy đóng vai trò này trong buổi hành lễ đen, trong khi đang bị thôi miên, không biết gì cả. Đó chỉ là sự thực và công bằng.

- Chà, ông bạn ơi, để bản thân tôi bị tra tấn bằng garucha³⁷ chẳng? Tôi chắc ông hiểu rằng tôi rất kính trọng giải pháp ấy! Có biện pháp khác nhưng biện pháp ấy đòi hỏi phải có sự hy sinh về phía ông.

Ängtoan hứa ngay không lưỡng lự:

- Tôi sẽ làm tất cả những gì tôi có thể làm.

- Bác sĩ ạ, theo tôi biết thì ông là người giàu có. Đồng tiền được sử dụng một cách khoa học sẽ tạo điều kiện tốt để trốn thoát.

- Nhưng các nhân viên của Tòa án tôn giáo ở khắp mọi nơi, - Ăngtoan thất vọng nói.

- Đúng như thế. Tuy vậy đối với một người gây ảo giác như tôi, làm cho người ta thấy bong bóng tưởng đèn lồng, không phải không có khả năng đảm bảo cho Colarit trốn thoát sang Pháp, nơi Tòa án tôn giáo không có trọng lượng. Nhưng tôi phải có vàng, ông Xecvêutut ạ. - Rất nhiều vàng.

- Hầu hết tiền của tôi ở bên Pháp. Tôi chỉ có ở đây hơn ba trăm đuca, - Ăngtoan khẽ nói.

- Thật ư? - Lôđôvixi lầu bầu và nhả mặt vì thất vọng. - Ít quá. Nhưng tôi cũng nhận và sẽ nghĩ xem tôi có thể làm như thế nào.

Ăngtoan cầm túi tiền giắt ở thắt lưng và bắt đầu tháo dây buộc nhưng anh bỗng nghi ngờ:

- Ai sẽ đảm bảo rằng ông không dùng số tiền này để trốn một mình, bỏ mặc Colarit chết khô trong ngục?

- Không có gì đảm bảo cả, tôi thừa nhận như thế.

Lôđôvixi cười, tiếng cười của hắn nghe rất khó chịu. Câu hắn trả lời tiếp càng khó chịu hơn nữa.

- Nhưng cũng không có gì đảm bảo với ông rằng dụng tâm của tôi là lương thiện khi ông đến nơi hẹn này. Tôi chẳng nắm ưu thế để cắt cổ ông được là gì?

- Đúng, - Ăngtoan thừa nhận và anh cởi túi tiền đưa cho Lôđôvixi:

- Ông có thể thông báo cho tôi mọi tin tức và quyết định về Colarit không?

- Tất nhiên! - Tên pháp sư nói và nhanh nhẹn dứt tiền vào dây lưng. - Dù sao thì chúng ta chẳng là đồng hương là gì? - Sau lời châm biếm ấy hắn kêu lên:

- Chào bác sĩ nhé! - Và hình dáng cao lớn của hắn len lỏi giữa các khóm cây như hắn đang làm trò ảo thuật.

Ăngtoan bồn chồn lo lắng quay lại con đường đi về thành phố đang yên ngủ. Cần phải nhìn thẳng vào vấn đề, bản thân anh không thể làm được gì cả. Dù có nghi ngờ, anh cũng vẫn phải tin Lôđôvixi. Nhưng càng nghĩ đến giọng nói và dáng điệu của tên pháp sư, lòng tin tạm thời của anh càng tan biến.

Phải chăng đó là tiếng sột soạt của tay áo chạm vào thân áo khi gươm dao găm lên hay là thứ giác quan thứ sáu lạ lùng thỉnh thoảng bật ra để báo trước có nguy hiểm? Có một cái gì đó làm Ăngtoan quay lại khi anh mới đi ba bước cách chỗ Lôđôvixi biến vào trong đêm tối, cử động bất thành hình và không suy nghĩ ấy đã cứu sống anh. Lôđôvixi tay cầm dao găm đang chồm vào anh.

Khi mới lớn lên Ăngtoan được coi như một đô vật giỏi trong những cuộc đụng độ tay không mà người dân miền núi Bắc Ý rất thích. Đã lâu lắm rồi, bây giờ anh đã quên trò chơi ấy. Nhưng trước sự đe dọa, anh nhớ lại nó do bản năng. Trong khi tên kẻ cướp điên cuồng hạ thấp con dao xuống, anh nhảy sang một bên và nắm cánh tay hắn: ngón tay anh khép chiếc cổ tay cứng như thép, động tác ấy đủ làm lệch mũi dao và anh phản ứng bằng cách đưa hông bên phải ra hất vào người tên pháp sư, một cú đánh của người đô vật.

Hành động tự vệ bất thành hình của con mồi mà hắn cho rằng chắc chắn sẽ gục làm Anhôlô mất thăng bằng. Cái đẩy làm hắn đã văng vào thân cây. Ăngtoan trông thấy con dao găm bay khỏi tay hắn và cắm lút tận chuôi xuống đất mềm, anh vội cúi xuống cướp lấy. Nhưng Lôđôvixi vẫn chú ý. Hắn co chân đá thật mạnh vào háng của địch thủ. Vừa đau vừa nôn nao vì cú đá, Ăngtônô ngã xuống đất, anh lăn đi để tránh đòn và tránh xa đôi chân đáng sợ của hắn. Anh vô cùng vui sướng khi tay đụng phải con dao cắm dưới đất. Các ngón tay anh nắm lấy chuôi dao đúng lúc Anhôlô nhảy vào anh, quyết định kết thúc câu chuyện. Đến lượt Ăngtônô thu hết sức lực và tung hai chân lên để hất người tên pháp sư ra. Anhôlô ngã vào anh đúng lúc anh vừa rút được lưỡi dao ở dưới đất và gươm lên đón. Hắn hét lên tiếng kêu hấp hối, vũ khí rời khỏi tay Ăngtoan khi một luồng máu nóng tanh phát buồn nôn trào vào mặt, vào cổ anh và một khối nặng mềm nhũn như bông đổ xuống người anh.

Giật mình vì chiến thắng xen lẫn hoảng sợ, Ăngtoan hiểu việc gì đã xảy ra! Lôđôvixi trong cơn điên rồ đã ngã vào lưỡi dao và máu hắn đang đầm người anh.

Ăngtoan gỡ mình ra một cách chậm chạp, vụng về và hoảng hốt rồi anh đứng lên. Hồn hể, loạn choạng, anh tựa vào một thân cây để thở, anh nhìn cái thi thể bất động dưới chân mình, cảm ơn trời đã che chở cho anh. Chén ngực lòng ghê tởm, anh cúi xuống tháo ở thắt lưng người chết chiếc túi đựng ba trăm đồng vàng của mình.

Nghe tiếng cành cây gãy anh định chạy trốn vào bóng cây. Song tiếng gọi lo lắng của Giăng đang dò dẫm tiến đến làm anh cười nhẹ nhõm.

- Tôniô! Tôniô!...

- Ở chỗ này, Giăng, mình đợi cậu đây...

Giăng hiện ra, thở dốc, kiếm tuốt trần cầm tay.

- Cậu chưa gặp Lôđôvixi à?

Để trả lời, Ăngtônô chỉ vào đồng đen sì nằm dưới ánh trăng.

- Chúa ơi!

Giăng hoảng hốt lùi lại và càng hốt khi anh nhìn thấy bạn người đầy máu:

- Tôniô! Trông cậu như anh đồ tể!

Nghe Ăngtoan kể lại anh kết luận một cách hùng hồn:

- Tạ ơn Chúa! Cậu đã giải thoát cho mọi người một con lợn, một con vật thối tha. Cậu lấy lại tiền chưa?

- Rồi, - Ăngtoan chỉ túi tiền.

- Vậy thì chuồn nhanh thôi. Nếu có kẻ nào nghe tiếng mình gọi cậu, tính mạng chúng ta sẽ không đáng giá một đồng xu.

Ăngtônô nắm tay anh giữ lại:

- Còn tên kia? Chúng ta làm thế nào đây?

- Chúng ta ấy à? Không làm gì cả! Hắn là một con kèn kèn. Hãy để cho bọn kèn kèn chăm lo xác hắn.

Hai người đi rất nhanh, nhưng đến giữa rừng Pradô thì Ăngtoan dừng lại hỏi:

- Này, ai bảo cậu đến với mình?

- Tất nhiên không phải cậu rồi! Cô Luxia sáng suốt hơn cậu, cô ấy thấy rõ cạm bẫy và đã đến nói cho mình biết nỗi lo lắng của cô. Rồi tên người hầu nói cậu đến lấy súng. Thật không ngờ cậu ngốc đến nỗi rơi vào bẫy. Thế là mình đi theo cậu.

Ăngtoan âm ừ, Giăng tiếp:

- Cậu có cần đến mình đâu, Tôniô! Cậu biết cách tự vệ không đến nỗi tòi: hai tên đều cẳng từ cõi sống sang cõi chết do bàn tay cậu trong vòng sáu tháng, thật là một việc cừ khôi!

6

Ăngtoan có thói quen đến nhà Vêdan ngay buổi sáng. Sau cuộc gặp gỡ khốc liệt với Lôđôvixi anh cũng không bỏ thói quen và hơi ngạc nhiên thấy ở đây có một giáo sĩ dòng Đominích vóc người to lớn, xương xẩu, đang ngồi trong chiếc ghế bành rất êm bằng da trước mặt nhà cơ thể học. Khi anh ngạc nhiên dừng lại trên ngưỡng cửa, tu sĩ ngoảnh đầu lại và anh bắt gặp cái nhìn lạnh lẽo của linh mục Inhaxiô chiếu thẳng vào mặt anh.

- Chúng tôi đang đợi cậu, Tôniô, - Vêdan nói và đứng lên đón người đồng nghiệp trẻ tuổi của mình.

- Chào ông, - Giáo sĩ ôn tồn nói. - Chúa sẽ ở bên ông trong ngày đẹp đẽ này.

Ăngtoan đủ thời giờ để bình tĩnh lại. Anh nhẹ nhàng nói:

- Cảm ơn linh mục. Đúng là ngày hôm nay hứa hẹn sẽ rất đẹp.

Linh mục Inhaxiô ngọt ngào:

- Đúng, đối với người chính trực. Tôi sợ rằng không như thế đối với một tên tà giáo khôn khéo làm ảo thuật tên là Lôđôvixi Anhôlô.

Nói đến đây ông ta liếc mắt nhìn Ăngtônô một cách xoi mói, anh cố tỏ vẻ thản nhiên. Viên pháp quan nói tiếp:

- Thật là kì lạ! Bọn vệ binh trong thành phố tìm thấy hắc bị ám sát một cách bất ngờ trong rừng Pradô hôm qua. Họ biết Tòa án tôn giáo đã có lệnh bắt hắc nên đã đem hắc đến chỗ tôi. Chết thẳng cẳng. Bị đâm chết (ông ta tặc lưỡi mấy tiếng như tỏ vẻ buồn rầu). Hơn nữa, chết mà không chuộc lại

được quá khứ, vĩnh viễn bị đẩy vào hoả ngục. Nếu bắt được hắn sớm hơn, chúng tôi có thể làm cho hắn thú nhận lỗi lầm và trên cơ sở đấy đảm bảo chắc chắn sẽ cứu được linh hồn hắn.

Ông ta im lặng, Vêdan thấy Ăngtoan lặng lẽ một cách lạ lùng, ông hỏi:

- Có biết gì về kẻ giết người không?

- Lúc này thì nó còn thoát. - Linh mục Inhaxiô thú nhận rất buồn rầu. - Nhưng chúng tôi có mấy điểm ngờ, có thể nói là có mấy dấu vết, chắc rằng sẽ chóng bắt được thôi. - Ông ta thở dài, - May mắn mà chúng tôi đã cứu được một phụ nữ giúp việc hắn.

- Cứu được? - Ăngtoan thốt ra như một tiếng vang. - Cứu được ư? Tôi không hiểu.

Linh mục Inhaxiô ngọt ngào giải thích:

- Cứu được phần hồn cho cô ta, tất nhiên là như thế. Người đàn bà này làm lạc đến nỗi đã làm tà thuật. Đối với cô ta tôi còn đôi chút hy vọng cứu khỏi vĩnh viễn rơi vào hoả ngục.

Ăngtoan lại lặng lẽ nhưng trong thâm tâm anh nghĩ một cách thất vọng: “Tội nghiệp cho Colarit!” và như trông thấy chiếc thông lọng trông vào cổ cô.

Vêdan nói:

- Linh mục Inhaxiô đang nói với tôi về người đàn bà này thì cậu vào. Hình như cô ta bị bắt trong lúc xuất thần do bị thôi miên và tình trạng bất tỉnh ấy đã kéo dài nhiều giờ.

- Tình trạng ấy sẽ tự kết thúc sau một giấc ngủ tự nhiên nếu không người giải cho sớm hơn.

Viên pháp quan khẽ nói:

- Tôi càng ngày càng thấy thích thú với cái uy lực lạ lùng là thôi miên đó. Tôi sẽ sung sướng nếu được thảo luận về nó kĩ hơn với thầy giáo Xecvêut.

Trong giọng nói của ông ta có sự đe dọa ngầm.

Ăngtoan nghiêng đầu:

- Thừa linh mục, tôi lấy làm hân hạnh.

Rõ ràng là linh mục Inhaxiô mở căng hết buồm cho thuyền đi về một đích mà chỉ ông ta biết, Ăngtoan cảnh giác đề phòng. Tu sĩ nói tiếp:

- Hiếm khi Tòa án tôn giáo phải làm một việc nặng nề là đưa một người đàn bà ra xử, chúng tôi biết rằng khi sự việc xảy ra sẽ có những người la ó chúng tôi. Trong trường hợp người đàn bà khốn khổ kia phải đưa ra xử, tôi nghĩ rằng chúng tôi cần có một thầy thuốc trong lúc ấy.

Sự đe dọa đã được nói rõ ra. Ăngtônô đề phòng ngay. Người tu sĩ cuồng tín và gầy gò này còn định bày đặt ra trò gì quỷ quái hơn nữa đây! Hắn đoán rằng anh đã quen Colarit trước khi hai người đến Mađorit và thu xếp đưa anh vào chứng kiến sự tra khảo. Nạn nhân hay nhân chứng, một trong hai người sẽ tự phản mình và như vậy Ăngtoan sẽ lại rơi vào tay Tòa án tôn giáo. Và lần này thì kẻ nào quỷ quái lắm mới cướp được mồi của hắn.

Linh mục Inhaxiô ôn tồn giải thích tiếp:

- Bác sĩ Vêdan đồng ý với tôi rằng ông nên giúp đỡ chúng tôi trong trường hợp này.

Ăngtoan lúng túng từ chối:

- Bác sĩ Vêdan là thầy thuốc từng trải hơn tôi nhiều.

Nhưng người giáo sĩ dòng Đôminich điềm đạm sửa lại:

- Trong lĩnh vực thôi miên thì không đâu... Có phải ông cũng nghĩ như thế không bác sĩ Vêdan?

- Người đàn bà này bị bắt đi đang ngủ trong tình trạng xuất thần hoàn toàn. Tôi tin rằng anh hiểu nhiều hơn tôi, Tônô ạ!

Ăngtoan sợ hãi. Anh không thể từ chối được nữa rồi.

Linh mục Inhaxiô đã vô cùng khéo léo đưa Vêdan đến chỗ gợi ý cho môn đồ của mình có mặt khi hỏi cung. Thế là lưới đã thít chặt vào anh rồi!

- Lần hỏi cung tiếp sẽ vào ngay chiều hôm nay. Chúng tôi trông đợi sự có mặt của ông. - Tu sĩ dòng Đôminich nói và đứng dậy.

- Tôi sẽ đến. - Ăngtoan trả lời cố làm cho giọng nói rần rỏi.

Khi viên pháp quan đã đi khỏi, Vêdan tự lự nhận xét:

- Thật lạ lùng, tôi nhớ rằng chưa bao giờ người ta mời thầy thuốc đến dự lúc tra khảo.

- Thầy đừng làm. Sự thay đổi tập tục này dành riêng cho tôi, - Ăngtoan cay đắng nói.

- Như thế là thế nào? - Vêdan ngạc nhiên.

Lần này Ăngtoan kể hết mọi quan hệ của anh ở Vonido với Colarit và Anhôlo. Vêdan vừa nghe anh vừa đưa các ngón tay trầm ngâm chải bộ râu bạc trắng rất đẹp. Ông thốt lên:

- Trời ơi! Bây giờ tôi mới bắt đầu hiểu, mọi việc sáng tỏ dần. Sự sủng ái của Hoàng hậu đối với cậu, việc cậu cứu sống Đôn Pêđrô, lần đầu tiên cậu ra trước Tòa án tôn giáo, ý đồ làm cậu liên lụy lần thứ hai. Cậu bị người ta căm ghét biết chừng nào!

Ông đi đi lại lại một cách bối rối:

- Và tất cả đều phù hợp với các sự kiện của Hà Lan vì chắc chắn là Hoàng thượng sắp sửa đổi lại đường lối của Người tại đây. Cậu có biết Ngài đã dự định thay công tước Đơ Anbơ bằng Đôn Pêđrô Grigianva không?

Ăngtoan ngạc nhiên kêu lên:

- Như vậy sẽ là sự lật đổ hoàn toàn các dự định của Ngài ở Hà Lan, nếu ngài từ bỏ các cuộc thanh trừng về tôn giáo ở đây.

- Đúng rồi. Và đây là dấu hiệu chiến thắng của Hoàng hậu Tây Ban Nha và Catorin Đơ Mêđixi ở Pháp, - Vêdan nói tiếp. - Chỉ còn là vấn đề thời gian. Các phương pháp của công tước Đơ Anbơ chống người Phlamăng làm nhục nền văn minh của chúng ta. Cậu đã thấy rõ các mối liên quan, mọi sự bổ sung cho nhau và toàn bộ kế hoạch được phác thảo thế nào chưa?

- Tôi thấy rõ lắm, nhưng tôi không tin rằng giám mục thành Tôleđơ thừa nhận sự thất bại ấy mà không đấu tranh.

- Có lẽ ông ta là một nhà ngoại giao quá tinh vi để không thừa nhận điều không tránh được? Biết đâu đấy, Ăngtoan! Dù sao thì tối hôm nay ông ấy mời dạ tiệc và tôi được nghe từ nơi đáng tin cậy là Đôn Pêđrô Grigianva được mời dự dạ tiệc ấy.

Khi Ăngtoan vào phòng xử án, mặt tái xanh, linh mục Inhaxiô Môlina ngược mắt lên, trước lúc ấy ông ta vẫn nhìn xuống ngón tay như thường lệ.

- Bác sĩ chịu phiền đến đây là rất tốt. Mời ông ngồi lại ở đầu bàn.

Ăngtoan quỳ trước thánh giá một lúc rồi đến chỗ ngồi. Linh mục Inhaxiô nói:

- Người nữ tội phạm khốn cùng ta sắp hỏi cung đã được nói một lần. Khốn thay, thị buồng bình không chịu khai tên các tội phạm khác.

Ăngtoan nói:

- Nếu bị bắt trong lúc đang bị thôi miên, người ấy sẽ khó lòng khai được bất cứ điều gì. Người ấy không biết, không ý thức được những gì đã xảy ra, đã nói hay làm trong lúc họ ngủ.

Viên pháp quan đồng ý:

- Có thể như thế. Nhưng thị đã tham gia chiều buổi hành lễ khác tương tự. Không còn nghi ngờ gì nữa. Và thị phải biết rõ mình bị thôi miên để phục vụ những mục đích kinh khủng như thế nào.

Ông ta quay về phía đội vệ binh và quát:

- Cho bị cáo vào.

Trông thấy Ăngtoan, Colarit hơi dừng lại, rồi không hề tỏ một dấu hiệu quen biết nào, cô tiến đến chỗ bàn các vị quan tòa ngồi, người cô vươn thẳng và đẹp. Hai má cô như đá hoa cương và mạch máu cổ phập phồng nhanh chóng tỏ tim cô đập dồn...

Người thư ký tòa bắt đầu đọc cáo trạng:

“Colarit Xtorôđi, tù nhân của Tòa án thiêng liêng, bị buộc tội theo tà giáo, làm phép phù thủy và yêu thuật, và đã phối hợp với tên phù thủy Lôđôvixi để làm những việc nói trên...”

Linh mục Inhaxiô nhẹ nhàng nói:

- Nay cô, hôm qua cô đã thú tội có tham gia công việc tà giáo vì đã cầu quỷ Xatăng trong buổi lễ gọi là Buổi hành lễ đen. Cô cứ yên tâm là việc thú nhận tội lỗi nghiêm trọng ấy đã làm cho linh hồn cô bớt hẳn nặng nề. Nhưng không thể chỉ đền tội bằng lời thú tội. Cần phải nói rõ tên của những người đưa cô vào các việc làm như vậy để họ cũng có thể được cứu thoát khỏi hỏa ngục.

Colarit ngẩng đầu lên:

- Tôi xin nhận về phần tôi gánh nặng của tội lỗi, thưa đáng linh mục rất thánh.

Giọng nói của linh mục Inhaxiô biến đổi, nhẹ nhàng và thân thiết hơn nữa, Ângtônô nhìn ông ta rất đổi ngạc nhiên.

- Cô cố tình im lặng thật là đại dốt trong khi chúng tôi đã biết mọi chi tiết của vấn đề. Những người khác đã nói tên họ rồi.

Ông ta nói dối? Ângtônô sợ hãi tự hỏi mình. Cũng có thể có những người khác trong đoàn bị rơi vào tay Tòa giáo. Nhưng anh cũng biết rằng phương pháp thông dụng của các Pháp quan là lấy dối trá để biết sự thật. Những câu nói dối của họ đã chẳng được giải tội trước là gì? - Vì nói dối đây là nhằm mục đích lôi kéo các linh hồn tà giáo ra khỏi sự đau khổ vĩnh viễn đang chờ đợi họ.

- Cô gái thân mến ơi, cô vẫn không chịu nói tên những người cùng làm với cô và cũng mắc tội tà giáo như cô hay sao?

- Tôi không còn gì để nói nữa, - Colarit khẽ nói.

Giọng linh mục Inhaxiô đầy đe dọa:

- Cô hãy nhìn xuống cuối phòng xem những dụng cụ sẽ dùng theo luật thánh cho phép để giáo dục những kẻ bướng bỉnh không chịu thú nhận tình thế điên rồ của chúng. Tình thế ấy không thể đứng vững được, hãy nghĩ mà xem. Vì rằng, dù ý tôi không hề muốn bắt cô chịu đau đớn, nhưng tôi sẽ không có quyền lựa chọn nếu cô còn thách thức chúng tôi hơn nữa. Hãy nhìn các dụng cụ kia đi và nói lên xem cô còn cố tình từ chối một cách khờ dại hay không?

Nhìn gần, các công cụ của Tòa án tôn giáo đơn giản một cách quý quái. Cũng quý quái như uy lực của chúng có thể bóp vỡ sức kháng cự và ý chí của con người. Thứ đơn giản nhất là cái ròng rọc - Chỉ là một chiếc thùng lồng vào chiếc bánh xe có rãnh, buộc trên trần nhà, giống như mọi cái ròng rọc ở các cối xay hay ở nơi khác. Nhưng công dụng của nó đặc biệt phù hợp với nhu cầu của các Pháp quan. Cạnh đấy là chiếc giá, sử dụng như chiếc giường của Prôquyxtơ để bẻ gãy hay làm trật khớp xương tay chân. Ở một bên, để riêng, và trông rất rõ là thứ công cụ các pháp quan Tây Ban Nha rất ưa dùng từ thời Toócomađa, đó là excalera, chiếc thang dùng trong hình phạt pôtorô, nghĩa là “tra tấn bằng nước”. Trong những hình phạt mà trí tuệ

xấu xa của Tòa giáo bày vẽ ra, không có thứ gì kinh khủng bằng hình phạt phối hợp vừa trói chặt vừa làm cho nghẹt thở.

Những cách tra tấn khác tuy không đẹp mắt nhưng không kém phần hiệu nghiệm, thí dụ như bôi mỡ vào gan bàn chân của nạn nhân rồi giơ vào lò hay giơ lên trên một ngọn lửa nào đó. Có những người thích lấy kìm nhỏ các móng tay móng chân. Cũng có những người ưa dùng cách treo cổ nhưng phải cắt thừng đúng trước lúc chết ngạt, vì nếu để chết thì sẽ chấm dứt mọi sáng tạo khi tra khảo.

Colarit nói:

- Còn có điều gì mà thú nhận nữa, tôi đã thú hết với ngài rồi.

Linh mục Inhaxiô nắm chặt hai nắm tay, mắt tóe lửa.

- Tra bằng nước, - ông ta nói nhưng không cao giọng.

Một người lùn cùn, to bè, đang đợi bên các dụng cụ tra tấn tiến đến gần người thiếu phụ.

- Giơ tay lên, - hấn ra lệnh.

Cô muốn làm theo nhưng không thể nhấc tay lên được. Tên kia lập tức nắm hai cổ tay cô kéo mạnh hai cánh tay lên, cô thét lên vì đau đớn. Tay bám chặt vào chiếc ghế tựa đang ngồi, Ăngtônô hiểu rằng đây không phải là lần thứ nhất Colarit gặp gỡ thứ dụng cụ ghê rợn ấy, cô đã trải qua chiếc ròng rọc rồi vì không gì làm bật rời khớp vai bằng thứ dụng cụ đơn giản này. Nếu tên đao phủ quặt hai cổ tay của nạn nhân ra sau lưng và buộc dây ròng rọc vào đấy, hấn chỉ việc kéo đầu kia của sợi dây để lôi hai cánh tay lên, nhưng lôi ngược từ đằng sau lên. Hấn kéo thêm nữa ư? Hai chân sẽ bổng lên trên mặt đất, cổ tay và vai sẽ chịu đựng toàn bộ trọng lượng cơ thể, các cơ, các dây chằng, gân, sẽ bị xé rách. Tiến hành một cách tinh vi hơn nữa thì khi cơ thể được đưa lên một độ cao nhất định sẽ cho rơi xuống rất đột ngột để rồi đứng hấn trước khi chạm đất, như vậy chắc chắn khớp vai sẽ bật ra và có thể cả khớp khuỷu tay nữa.

- Người đàn bà này đã bị tra tấn một lần rồi. - Ăngtoan cầu nhàu.

Viên pháp quan nhã nhận trả lời:

- Cô ta bị hỏi cung từ hôm qua, hôm nay tiếp tục.

Tuy luật của Tòa giáo quy định dứt khoát là cấm đưa nạn nhân ra tra tấn nhiều lần nhưng thường các pháp quan hay cho tạm ngừng cuộc hỏi cung để rồi sẽ cho tiếp tục một ngày khác, tức là họ đã vi phạm những đạo luật ngặt nghèo đó. Kinh nghiệm đã cho họ thấy rằng khi cảnh hấp hối tàn ác không chiến thắng được sự kháng cự của bị cáo thì việc lặp đi lặp lại những cực hình đó trên những miếng thịt đã bị nghiền nát và những chân tay đã gần trật khớp, và nỗi lo âu thấy cực hình còn tiếp diễn mãi hết ngày này sang ngày khác, hầu như chắc chắn sẽ đánh gục những tâm hồn cứng rắn nhất và moi từ miệng họ đủ mọi lời thú tội.

Chỉ bằng một động tác, tên đao phủ giật chiếc áo thảm hại ra khỏi người Colarit để cô trần truồng. Ängtoan cảm thấy bưng bưng tức giận nhưng bất lực khi trông thấy cái cơ thể xinh đẹp không sức chống đỡ kia bị phơi ra một cách trắng trợn trước những con mắt phàm tục của bọn vệ binh và cả các quan tòa; anh cảm thấy tất cả bọn họ đều thích thú hau háu nhìn. Người thư ký tòa bút rút liếm cặp môi khô. Rõ ràng là các vị ủy viên của Tòa thánh không mấy khi được thỏa mắt như vậy dù rằng sự tra khảo đã để lại dấu vết. Hai vai Colarit bầm đen có những vết tím và vàng đang sưng lên vì tra tấn bằng ròng rọc.

Tên đao phủ ra hiệu, hai tên phụ việc đem ra giữa phòng một thứ công cụ kì lạ, một loại thanh ngắn có lắp bánh xe, khi quay có thể chạm từng đầu thang xuống đất tùy theo ý muốn. Đó là escalera. Hình dáng nó quen thuộc hàng ngày tưởng như vô hại đã đánh lừa người ta một cách quỷ quái. Vì đó chính là chiếc thang của hình phạt tra tấn bằng nước mà các pháp quan Tây Ban Nha đánh giá rất tốt và là một trong những thứ ghê rợn mà ác thần đã sáng tạo ra.

Những bàn tay tàn bạo dần Colarit xuống, lưng sát vào thang, chân tay bị buộc vào các bậc thang gỗ, chỗ trên khuỷu tay và trên đầu gối, dây buộc lỏng hơn. Chiếc thang hơi nghiêng để đầu người thiếu phụ thấp hơn chân, một miếng da vòng qua trán cô buộc vào bậc thang trên chặt cứng để đầu không thể cử động được.

- Colarit Xtorôdi, - linh mục Inhaxiô quát, - cô đã chịu khai tên đồng phạm chưa?

- Tôi đã thú thực tất cả những gì tôi phải thú, - cô trả lời tiếng nhỏ nhưng rõ ràng.

- Bắt đầu đi.

Tiếng ông ta rít lên như tiếng rít của roi quất khi ra lệnh, nhưng lại ngọt ngào, ân cần khi nói với Ăngtoan:

- Đến gần đi, bác sĩ! Có lẽ ông muốn nhìn thật gần, cảnh tượng này không phải không lý thú về mặt y học.

Kinh tởm và uất hận nhưng bất lực, Ăngtoan làm theo, Colarit nhìn thẳng lên trần nhà, mặt cô trắng như đá hoa cương và lúc ấy các nét mặt cũng bất động như vậy; hai môi cô tái xám trừ chỗ răng đang cắn vào đến chảy máu.

Tên đao phủ lấy một dụng cụ kỳ quặc bằng kim loại, một thứ phễu ngắn và rộng phía dưới có móc và có dây buộc. Hắn lấy sức mở miệng cô ra, đưa một móc vào mặt trong răng hàm phía dưới, dưới lưỡi và đưa móc kia vào mặt trong răng hàm trên; hai chiếc móc căng ra hết sức và miệng cũng phải há ra, căng đến mức gần bật khớp hàm. Tên đao phủ buộc dây da vào hai bậc thang. Do đọc sách nên Ăngtoan nhận ra vật kia đó là cái boxtedô, một thứ dụng cụ để bịt miệng, một dụng cụ khác như những chiếc cặp quần áo nhưng công dụng không hiền lành như thế - kẹp vào hai lỗ mũi Colarit khá chặt để cô chỉ có thể thở bằng mồm. Từ chiếc hòm dụng cụ, tên đao phủ rút ra một dải vải dài buộc hờ lên cái boxtedô, miếng vải ấy gọi là tôca, một thứ có vẻ vô hại nhất trong các dụng cụ kia nhưng lại có hiệu quả rất quỷ quái.

- Các miếng xiết, - tên đao phủ ra lệnh.

Mấy tên phụ việc luồn vào nút thừng trên đầu gối và khuỷu tay những miếng gỗ nhỏ rồi vặn, vặn cả chiếc dây và thít chặt nút lại. Chúng cứ vặn mãi cho đến khi da gần đứt dưới sức dây thắt. Khi mọi thứ đã để đúng vị trí một cách tỉ mỉ quỷ quái, linh mục Inhaxiô ra hiệu cho tên đao phủ. Hắn cầm bình nước rót từ từ lên miếng vải đặt chùng trên miệng phễu. Ăngtoan hiểu ngay về đơn giản nhưng lại rất tàn ác của phương pháp này khi anh thấy miếng vải trĩu xuống dưới sức nặng của nước, lún sâu vào phễu và từ đó vào mồm rồi vào họng nạn nhân. Khi miếng vải đắm nước, nước sẽ chảy xuống, vừa bị nghẹn, vừa bị ngạt, người khốn khổ ấy không biết thở bằng cách nào đành phải cố nuốt nước để cho không khí thoát vào trong họng nhưng chỉ làm cho miếng vải vào sâu hơn.

- Xiết chặt thêm, - tên đao phủ nói. Những tên phụ việc làm theo, Ăngtônô trông thấy dây lằn vào da, làm tắc các mạch máu nhỏ ở bên ngoài,

máu không lưu thông được làm da thịt phồng lên. Cố vận mình để thoát khỏi những dây buộc đang hành hạ tay, chân, Colarit chỉ làm cho nước chảy nhiều hơn vào miếng tôca và làm cho khó thở thêm.

Sức cô đuối dần, mặt cô xám lại, dấu hiệu của tình trạng bắt đầu ngạt thở.

Linh mục Inhaxiô mỉm một nụ cười nhân từ:

- Bác sĩ thấy đấy, dụng cụ để tra tấn bằng nước là một thứ có hiệu nghiệm lớn.

- Thật vô nhân đạo một cách kinh khủng, - Ăngtoan khẽ nói, giọng khàn lại.

- Phải dùng những phương pháp cơ bản nếu muốn lôi được những linh hồn ấy ra khỏi hoả ngục, chắc ông cũng hiểu như thế.

Ăngtoan đăm đăm nhìn viên pháp quan. Ngọn lửa lạnh lùng cháy trong đáy những hốc mắt trũng trông thật ma quái, anh cảm thấy choáng váng cả người. Linh mục Inhaxiô thích thú vô cùng với cảnh hấp hối ấy, thích thú vì sự đồi bại của các giác quan làm cho cảm thấy vui khi trông thấy sự đau khổ - thứ Schadenfreude ấy của người Đức, Ăngtoan đã đọc và nghe nói đến nhiều nhưng chưa có dịp quan sát. Sự đồi bại này là đặc điểm chung của đa số pháp quan bấy giờ. Đúng lúc người bị cực hình sắp ngạt thở, tên đao phủ lấy miếng vải ra. Gần như vô thức, cô cố nuốt nước ứ trong cổ họng và người giật lên, run run khi hít không khí vào. Linh mục Inhaxiô cúi xuống cô ôn tồn nhắc lại:

- Thú tội đi cô. Thú tội đi. Nói tên những người liên quan và bọn đồng lõa đi, cô sẽ thoát cảnh hấp hối như thế này.

Nhưng Colarit với một sức mạnh của ý chí - mà Ăngtoan thầm nghĩ là anh không thể có - đã trả lời:

- Không còn gì để thú nhận cả.

- Đặt vải vào! - Linh mục Inhaxiô ra lệnh.

Ăngtoan nắm tay chặt đến nỗi các móng tay xuyên vào da thịt. Sự việc khủng khiếp lại bắt đầu. Trong khi anh nhìn Colarit cố giãy giụa để thở mà không được anh nhớ lại rằng chỉ một tí nữa là số phận này sẽ rơi vào Luxia trong buổi dạ tiệc ở nhà hầu tước Poocatalecta. Ôi! Chúng sẽ nhìn ngắm một

cách ngon lành cái thân hình thon cao tươi trẻ ấy, bọn ma quỷ mặc áo đen và trắng này!

Cảnh chống chọi khủng khiếp vì thiếu không khí lại tái diễn trong cở hòng Colarit, các miếng xiết chặt tay chân hơn bao giờ hết: chỉ riêng sự đau đớn do các miếng xiết này gây ra cũng đã không thể chịu đựng được và chỉ có thể áp dụng vào một cơ thể đã bị trói chặt cứng. Nhưng, bỗng nhiên cơ thể ấy không chống cự nữa, duỗi ra, mềm nhũn trên thang trong khi nước chảy vào hòng ọc ọc mà không hề có phản ứng chống lại.

Ăngtoan kêu lên:

- Cô ta ngất rồi. Nhanh lên, không cô ấy chết ngạt.

Nhưng tên đao phủ đã ở tình trạng báo động, hấn lườm trước được sự kiện này và đã lôi miếng vải từ trên miệng ra, lấy chiếc kẹp ở mũi, đẩy chiếc thang cho nghiêng phía đầu xuống thấp, gần thẳng đứng. Nước từ trong hòng chảy ra, cả từ trong phổi nữa, một lúc sau Colarit ho rồi bắt đầu thở một cách đau đớn.

Ăngtoan nổi giận hét vào linh mục Inhaxiô:

- Lần này là đủ rồi đấy? Trừ phi ông muốn giết cô ta?

Viên pháp quan nói:

- Chúng tôi sắp dừng đây, ngày mai lại tiếp tục.

- Ngày mai ư? - Giọng Ăngtoan đầy khủng khiếp và không tin. - Ngày mai không thể tiếp tục được nữa đâu.

- Chúng tôi không có quyền lựa chọn, ông ạ. Linh hồn bất diệt của cô ta đang bị nguy hiểm.

- Nhưng luật đạo cấm không cho lấy cung đến lần thứ hai.

- Vì vậy chúng tôi chỉ tạm dừng, - Linh mục Inhaxiô gay gắt nói. - Việc hỏi cung chưa kết thúc khi bị cáo chưa thú hết mọi lỗi của mình và khai tên những kẻ đồng phạm hay kẻ lôi kéo. Mở trói cho thị và đưa về ngục đi, còn ông, bác sĩ ạ, ông có thể đi theo và làm những gì cần thiết cho thị tỉnh lại không?

Ăngtoan giận điên lên chỉ trả lời bằng một cái gật đầu khế. Nếu anh tự cho phép nói ra những lời đang ghìem lại thì một trận nguyên rửa sẽ rơi

xuống con kền kền mặc áo vải dày đang ở trước mặt anh kia. Nhưng anh cũng khá đủ sáng suốt để chơi cái trò giống như linh mục Inhaxiô, rõ ràng là hắn đang rình anh hở cơ.

Bọn vệ binh đặt cô gái khốn khổ lên tấm vải hẹp làm giường nằm trong căn ngục tối rồi đi ra, chỉ còn tên giữ khóa đứng đấy, người lắc lư trên đôi chân khoèo.

- Máy phút nữa anh sẽ trở lại, tôi sắp cứu chữa cho cô ấy.

Tên ấy lưỡng lự, Ăngtoan lấy ở túi ra một đồng tiền vàng ném cho hắn:

- Đừng trở lại trước nửa giờ.

Tên coi ngục sáng mắt lên khi thấy vàng.

- Thưa ông tôi hiểu, - hắn nói và đút lút đồng vàng một cách thành thạo rồi biến mất.

Lúc này Colarit thở đều hơn và điềm đạm hơn. Chân tay cô đã trở lại màu sắc của cuộc sống nhưng những vết rách do những miếng xiết hàn thành vòng đỏ thẫm trên da. Ăngtoan lấy trong hòm thuốc một lọ dầu tinh sừng hươu để dưới lỗ mũi cô. Hơi hắn làm cô ho lên và mở mắt.

- Tôniô!

Cô cố nhòm người dậy định níu lấy anh.

- Tôniô! Xong rồi à?

- Xong rồi. Colarit thân yêu. Em ngất đi đấy.

- Nhìn ra hành lang, Tôniô, xem có ai nghe không?

Nhìn qua song cửa, anh yên tâm rằng hành lang vắng tanh.

- Không có ai cả, - anh nói.

Và anh bắt đầu xoa bóp chân tay cho cô một cách nhẹ nhàng để máu lưu thông lại ở những chỗ bị xiết chặt.

- Hắn nhằm vào anh đấy, Tôniô ạ! - Cô nói khẽ bên má anh. - Hắn đoán em có thể biết một điều gì, một chi tiết nào về cuộc sống của anh ở Ý mà hắn có thể sử dụng để chống anh, hắn cố bắt em thề rằng anh vừa là nhà thôi miên vừa là người tà giáo.

Thế đấy, Ăngtoan và Vêdan đã không nhầm. Qua Colarit, chúng nhắm vào Ăngtoan. Và các tội chúng buộc cho anh sẽ nặng nề đến nỗi lần này Vua cũng không dám phản đối việc của Tòa thánh.

- Tôniô! - Colarit nói nhỏ và hai mắt mờ đi vì đau đớn của cô bỗng lộ vẻ kinh hoàng, - anh nói em bị ngất đi à? Như vậy có nghĩa là họ vẫn có thể trói em lên thang?

Ăngtoan lẩm bầm:

- Anh sẽ không cho họ làm như thế. Anh không muốn em phải đau đớn hơn nữa cho các tội lỗi của anh.

- Không, Tôniô ạ. Không nên lý luận như thế, - cô run run nói. - Về phần em, ngay khi họ bắt được em, em đã biết rằng không gì cứu được em nữa. Bây giờ càng hơn bao giờ hết. Tên tu sĩ đã tuyên án em: cho chết treo nếu kí nhận những lời nói dối của hắn, thiêu trên giàn lửa nếu không chịu kí.

- Ít ra anh cũng có thể tránh giàn lửa cho em, Colarixia của anh. Anh sẽ bảo với hắn những điều hắn muốn biết, - Ăngtoan nói.

Cô năn nỉ:

- Không được, Tôniô ơi. Em có tội, em phải đền tội là công bằng. Hãy làm thế nào để sự chịu đựng của em không uổng phí. Anh còn có thể đóng góp với nhân loại!

Cô đặt lòng bàn tay mình lên tay Ăngtoan, anh vuốt ve tay cô một cách âu yếm và tuyệt vọng.

- Hãy hứa với em đi, Tôniô.

- Hứa điều gì, Colarit thân yêu?

- Hãy hứa trước đã, Tôniô. Anh hãy làm điều đó vì em, nếu anh có đôi chút thân thiết với em, - cô khẩn khoản.

Ăngtoan tìm trong chiếc hòm nhỏ. Anh không bao giờ đem theo thuốc độc. Vậy thì phải dùng một thứ thuốc thông dụng cho nặng liều và thứ duy nhất phù hợp trong hòm thuốc của anh là tinh chất của cây thuốc phiện công dụng rất mạnh hay dùng để làm dịu đau. Ăngtoan nắm trong lòng bàn tay chiếc lọ nhỏ đựng một liều thuốc ngủ để cho Colarit đi vào một giấc ngủ không dậy nữa để cô thoát khỏi những tên đao phủ hành hạ cô. Tuy vậy

anh vẫn lưỡng lự. Dù sao đây cũng là việc giết người, anh phạm vào nó vì lý do gì cũng vậy. Và giết người thì không bao giờ vô tội.

Tiếng chân của tên giữ khóa đã vang trong hành lang. Bằng một cử động rất nhanh nhưng phải cố gắng gượng vì rất đau đớn, Colarit giằng lấy chiếc lọ ở tay Ängtoan giấu vào chân rồi ngã xuống chỗ nằm với một tiếng rên rĩ.

- Chúa sẽ ban phúc cho anh, Tônia của em. - Cô thì thầm.

- Thưa ông, nửa giờ đã qua, - tên coi ngục đứng trên ngưỡng cửa.

Ängtoan đóng hòm thuốc lại.

- Vĩnh biệt Colarixia. Colarixia thân yêu và dũng cảm! - Anh nói và xúc động tận đáy lòng.

- Vĩnh biệt Tônia! Chúa sẽ ban phúc lành cho anh vì lòng tốt của anh! - Cô khẽ nói lần cuối cùng.

Cô nhìn theo anh cho đến khi anh đi khuất trong bóng tối lạnh lẽo ngoài hành lang.

Khi ra khỏi Cada Xăngta, Ängtônia thở một hơi dài và cảm hờn nhìn khối đá xám nặng nề đang yên ngủ, anh nặng nề cất bước đi về nhà ông Belacmi.

Chuông mười hai giờ đêm sắp điểm khi anh nhìn thấy nhà ông Belacmi đang sáng trưng. Anh rảo bước. Ban đêm vào giờ này mà đèn thấp sáng như ban ngày không phải là điềm lành. Sức khỏe ông Belacmi xấu đi nên đã bỏ hết mọi cuộc chiêu đãi. Bệnh ông tái phát lại chẳng... Anh không cần lấy chìa khóa mở cửa, cửa tự mở ra trước mặt anh, và Luxia tiến ra, giậm chân vì bực bội:

- Đây rồi! Em tưởng anh không bao giờ về nữa!

- Có việc gì thế? - Anh lo lắng hỏi. - Chú em phải không?

- Không. Hầu tước Grigianva... Ông ấy đau nặng...

- Ông ấy ở đây à? Có thể thế được à? - Ängtoan hoảng hốt.

- Than ôi! Đúng thế, ông ấy đến đây đã một giờ rồi, đến tìm anh... ôi, Tônia, chắc ông ấy đau ghê gớm, mọi người tìm anh ở đâu cũng không thấy, đã tìm khắp Mađorit. Anh ở đâu vậy?

- Ở Cada Xăngta.

- Hà! - Cặp mắt đẹp của cô đắm đắm nhìn anh. Rồi cô hỏi gấp:

- Họ đã bắt anh sao?

- Không, - anh mệt mỏi nói - Linh mục Inhaxiô đem Colarit ra hỏi cung, hẳn đòi anh phải dự.

Luxia bối rối chấp hai bàn tay vào nhau và nói rất sề:

- Tôniô, cô ta có... có nói đến... Buổi hành lễ đen không?

- Không. Em yên tâm. Colarit Xtơrôdi không phải là người phản bội. Bây giờ thì hãy cho anh biết Đôn Pêđrô ở đâu?

- Trong phòng anh, Tôniô. Ông ấy ngất trên bậc thềm.

Đôn Pêđrô Grigianva đúng là đang nằm gập đôi người trên giường, mặt xám như tro, hai tay ôm bụng. Ông thở hổn hển:

- Nhanh lên bác sĩ, chắc tôi bị đầu độc...

Ăngtônô cầm cổ tay ông: mạch rất yếu và nhanh, qua khám nghiệm chắc chắn là dạ dày đang bị kích thích cao độ, bị kích thích như vậy chỉ do thuốc độc.

Anh bảo Luxia:

- Cô cho đem nước nóng lên đây. Cho cao cải vào nước và đem mấy cái thau nữa.

- Ông định làm gì thế? - Hầu tước hỏi giọng yếu ớt.

- Rửa dạ dày cho ông. Ông ăn phải thuốc độc khoảng bao lâu rồi?

- Lâu rồi đấy. Trong dạ tiệc của Giám mục thành Tôledơ, không nghi ngờ gì nữa. - Đôn Pêđrô nói khẽ. - Tôi chỉ ăn một chút kem vào cuối bữa. Không ăn gì khác nữa.

Ăngtoan nhớ rằng Vêdan đã nói đến bữa tiệc của Đôn Điêgô Expinôda mời Grigianva dự để tỏ thái độ làm lạnh. Nhưng ông tổng trưởng có dám đầu độc người mà Hoàng đế của mình đã chọn để thay công tước Đơ Anbơ khét tiếng ở Hà Lan không?

- Có lẽ là tai nạn ngẫu nhiên, - anh nói như trả lời những nghi ngờ của chính mình.

- Không phải ngẫu nhiên đâu, - hầu tước Grigianva âm thầm trả lời và một cơn đau làm nét mặt ông nhăn lại - Còn cách nào đơn giản hơn, nơi nào đáng lựa chọn hơn để thoát khỏi tôi? Ai dám ngờ ngài tổng trưởng - giám mục đầu độc?

Ăngtoan đề nghị:

- Xin ông bình tĩnh. Đừng nói và đừng lẫn lộn.

- Trái lại, tôi phải nói, - hầu tước trả lời - trong trường hợp tôi không thoát khỏi cuộc mưu sát này, tôi muốn ông hứa sẽ mở tử thi để nói lớn lên nguyên nhân gì làm tôi chết, để không một ai không biết điều đó.

- Tôi không có cơ sở để làm việc đó, - Ăngtoan nói giọng an ủi. - Ông sẽ mau khỏi thôi.

Nhưng lòng anh đầy ngờ vực, vì dấu hiệu của thần chết đã hiện trên mặt Đôn Pêđrô.

Hầu tước nhắm mắt lại một lúc, Ăngtoan tưởng ông bất tỉnh nhưng ông đã trấn tĩnh được và nói, thì thầm thì đúng hơn:

- Tôi là chiến sĩ, bác sĩ ạ, tôi không sợ chết khi giờ đã điểm. Nhưng tôi muốn kẻ giết người phải bị trừng phạt, nếu ông thấy có thuốc độc trong thân thể tôi xin ông báo ngay để Đức vua biết.

Thuốc được đem đến nhưng Ăngtoan không thể cho uống được vì Đôn Pêđrô đã gần mê đi. Anh quyết định trong hoàn cảnh như thế này, với một nhân vật quan trọng như Đôn Pêđrô đang hấp hối trong nhà mình, anh cho rằng cần thận trọng và khôn ngoan dựa vào hậu thuẫn là sự từng trải và quyền thế của ông thầy Vêdan. Thầy thuốc riêng của Vua.

Andrê Vêdan đến ngay cùng với người giúp việc là Đơ Ônít, ông và Ăngtoan cùng khám lại bệnh nhân toàn diện. Khám xong trán ông nhăn lại lo âu và ông thọc cả bàn tay vào để chải râu.

- Không còn nghi ngờ chút nào nữa, cậu ạ. Đúng là trường hợp bị đầu độc rất rõ ràng. - Ông nói.

- Thầy xem còn làm gì được nữa không?

Vêdan vuốt bộ râu và ngẫm nghĩ:

- Nước thổ phục linh có thể chữa được, - ông nói. - Dù sao thì đây cũng là nguồn hy vọng duy nhất của chúng ta.

- Thầy bảo chúng ta lấy đâu ra thì giờ để sắc nước ấy... Không thể làm được đâu, anh phản đối.

- Xem nào! Vêdan nói - Sáng hôm nay tôi vừa chữa cho một viên chức mắc bệnh đậu mùa. Trong phòng làm việc của tôi còn một số lượng nước thuốc quá đủ. Anh nhớ tôi để ở chỗ nào chứ, phải không? - ông hỏi Đơ Ônít.

- Thưa thầy, hình như ở trên tầng để rồi khô.

- Đúng rồi. Chạy về phòng tôi lấy lọ ấy, đừng dừng lại dọc đường cũng như đừng để mất thì giờ nhé.

Khi Đơ Ônít đi rồi, Ăngtoan nói cho Vêdan biết những nghi ngờ của Đôn Pêđrô. Anh cũng bắt đầu đồng ý với những nghi ngờ ấy.

- Lạy Đức Mẹ! Họ liệu lĩnh không ít, nhưng những miếng như thế này lại dễ thành công hơn, - người thầy thuốc mãi mới nói được. - Mọi dự định của Vua thế là tan tành. Công tước Đơ Anbơ và đường lối của ông ta sẽ thắng nếu chúng mình không cứu được Đôn Pêđrô, mà này, tên gốc kia làm gì không biết? Đáng lẽ hẳn phải đem thuốc về lâu rồi mới phải.

Ông cúi xuống người bệnh và lo lắng khám lại:

- Nếu quân súc sinh ấy đến chậm, chúng ta cũng không có khả năng dùng thuốc ấy nữa: tim Đôn Pêđrô bắt đầu suy.

Phải đến nửa giờ nữa người học việc mới đến, hấn thở dốc và hốt hoảng, cầm chiếc lọ trong tay.

- Tại sao anh đến chậm như thế? Anh không biết là rất cấp thiết à? - Ông mắng và giằng lấy cái chai.

- Tôi... tôi tìm mãi mới thấy, thưa thầy.

Vêdan lấy một chiếc cốc sắt rót nước trong lọ ra và đến gần người bệnh hy vọng có thể rót thuốc vào miệng, dù đang trong trạng thái mê man, Đôn Pêđrô sẽ nuốt một cách tự nhiên.

-Ồ! Nhưng cái gì thế này? - ông bỗng thốt lên và đưa cốc lên mũi.

- Anh không đem nước thổ phục linh cho tôi.

- Chính là cái lọ thầy đã bảo lấy. - Đơ Ônit cãi, nhưng da mặt hắn vốn nâu hồng tái đi rất rõ.

- Đồ khốn! Đứng lọ, nhưng nước ở trong không phải.

Vêdan giận dữ quay phắt lại phía hắn.

- Việc làm điên rồ này là thế nào? Anh không biết rằng anh đã đem độc được đến à?

Ông đưa chiếc cốc cho Ăngtoan.

- Cậu ngửi xem...

Mùi hắc của thứ rễ độc xốc vào mũi Ăngtoan, anh hoảng sợ. Thuốc ở cốc có thể giết được ít nhất sáu người. Thế mà họ đang định đổ hết vào họng một người sắp chết.

Ônit vừa áp úng nói vừa bẻ khúc tay một cách bối rối.

- Thưa thầy, tôi lấy chiếc lọ thầy bảo... không phải lỗi tại tôi...

- Không phải lỗi tại anh à, đồ sâu bọ! - Vêdan quát và giơ nắm tay về phía tên thanh niên còi cọc đang co dúm vì sợ hãi - Không phải lỗi tại anh à? Ta cho rằng chính anh định đầu độc hầu tước.

Bỗng nhiên ông buông thông tay xuống, bỏ mặc Đơ Ônit và quay lại giường:

- Đôn Pêđrô! - Ông gọi.

Nhưng Ăngtoan đang cúi xuống và khẽ nói một cách nghiêm trọng.

- Đôn Pêđrô đã tắt thở!...

Ở dưới mấy ngón tay anh mạch ông đập như tiếng tim đập cuối cùng của một con chim nhỏ vừa chết, rồi dừng hẳn.

Ăngtoan thông thả nhắc lại:

- Ông ấy đã chết! Xin Chúa thu nhận linh hồn của ông ấy. Chúng ta không thể làm gì cho ông được nữa rồi.

- Như vậy là ta sẽ không bao giờ biết rõ ông ấy có bị đầu độc hay không.
- Vêdan lẩm bẩm một cách nặng nề.

Ăngtoan hăng hái thốt lên:

- Biết chứ, thưa thầy! Sự thực sẽ sáng tỏ. Đôn Pêđrô đã bắt tôi hứa trước khi thầy đến là nếu ông ấy chết sẽ tiến hành khám nghiệm post mortem để nêu rõ chứng cứ ông đã bị đầu độc. Do chính giám mục thành Tôledo.

38

Ônít cố ghìim tiếng kêu định thốt ra khỏi miệng một cách tự nhiên nhưng Vêdan không nghe tiếng. Hai mắt sáng lên, ông chăm chú nhìn Ăngtoan:

- Tốt lắm, cậu ạ!

Trong lúc phấn khích, ông trở lại cách nói quen thuộc:

- Chúng ta sẽ tiến hành không chậm trễ cuộc khám nghiệm post mortem. Nếu chúng ta tìm ra chứng cứ muốn tìm thì quân giết người hãy coi chừng!

- Nhưng có giấy phép đâu? - Ônít lấp bắp. - Mổ xác người không có phép là bất hợp pháp!

- Im đi! - Vêdan ra lệnh - Hầu tước không những cho phép mà còn cố tình yêu cầu bác sĩ Xecvêlut mổ tử thi ông. Đi lấy dụng cụ nhanh lên, Ăngtoan.

Khi anh từ phòng làm việc trở lại với hộp dụng cụ, anh gặp Luxia và nói với cô một cách đơn giản:

- Đôn Pêđrô chết rồi, em ạ.

- Cầu Chúa cho ông ấy được ở bên Người, - cô nói và làm dấu. Rồi cô nín thở hỏi rất nhỏ:

- Bị đầu độc, như ông ấy đã nói, phải không?

- Không còn nghi ngờ gì nữa

Cô đưa tay chỉ hộp đồ mổ:

- Vậy thì anh lấy thứ ấy làm gì?

- Ông ấy bắt tôi hứa sẽ mổ tử thi nếu ông ấy chết.

- Ôi! - Cô buồn rầu kêu lên - Làm như thế có ích gì nhỉ?

Ăngtoan rầu rĩ nói:

- Để thấy được sự thực. Chúng ta có thể chứng minh rằng ông ấy bị Đôn Diêgô Expinoda đầu độc, hay ít ra là do lệnh của ông ta.

Luxia rùng mình, cô hốt hoảng nhìn quanh rồi khần khoản:

- Đừng nói to! Tôniô, Tôniô đừng dính líu đến những việc ấy nữa. Họ quá mạnh, quá quyền thế để thách thức họ mà không bị trừng phạt. Anh hãy xem họ đã làm gì Colarit Xtorôdi...

Ăngtoan cố mỉm cười:

- Lần này thì chúng tôi không mạo hiểm gì cả, Luxia ạ. Chỉ thêm một cuộc phẫu thuật, có gì đâu. Thầy Vêdan và tôi đã mổ hàng trăm lần rồi. Chúng tôi có thể làm cho kẻ giết Đôn Pêđrô phải chịu tội. Công lý sẽ được thực hiện!

- Trời ơi, phải cẩn thận đấy, - cô năn nỉ. - Em sợ lắm, Tôniô.

- Đừng làm khổ mình, Luxia. Chúng ta sắp an toàn ở Pari rồi. - Ăngtoan gần như vui vẻ nói.

Khi anh trở lại phòng người chết, Vêdan đã thắp nhiều ngọn nến xung quanh tử thi và Ônít đã lên đi đâu không biết. Ăngđrê Vêdan quay lại phía học trò, nét mặt ông cao quý và nghiêm trọng:

- Để mình mổ, cậu đồng ý không?

- Thừa thầy được. Kinh nghiệm và tài năng của thầy hơn tôi nhiều.

Thế là Vêdan bỏ áo sơ mi ra, mở hộp đồ và cẩn thận chọn dao mổ rất sắc. Trong khi Ăngtoan giờ đèn soi cao trên thi thể để khi mổ không bóng che, người thầy mổ bụng bằng một động tác chính xác, ông hy vọng tìm được ở đây bằng chứng của tội ác. Một làn máu đen tràn ngay lên chỗ vừa rạch.

- Ruột non bị thủng chứ? - Ăngtoan hỏi và cúi gần để theo dõi cho rõ.

- Có lẽ thế. Hay ít ra cũng bị tổn thương nặng, mình sẽ xem dạ dày. -

Thọc tay vào ổ bụng, ông lôi bộ phận muốn khám nghiệm ra ngoài.

- Đây rồi! - Ông thốt lên. - Nhìn xem này!

Dạ dày bị thương tổn rõ ràng đủ để cung cấp bằng chứng thuyết phục nhất: lốm đốm từng chỗ có những vết sẫm thể hiện rõ những chỗ thuốc độc ăn vào màng.

- Dạ dày gần như rỗng không, - Vêdan nhận xét.

- Đúng. Ông ấy nói chỉ ăn có một chút kem.

- Chính vì thế nên thuốc độc tác động rất nhanh. Người nào suy tính trước tội ác này chắc giả định trước rằng trong dạ dày có các thức ăn khác để làm chậm tác dụng của thuốc độc và làm cho nguyên nhân cái chết không rõ ràng. Bây giờ mình sẽ khám nghiệm tim. Rồi chúng mình sẽ lấy dạ dày ra đem đến Hoàng thượng xem, coi như chứng cứ.

Trong các dụng cụ có một chiếc kim nặng dùng để cắt răng, trong tay nhà cơ thể học, chiếc kim ấy cắt các xương sườn như kéo cắt các nhánh cây. Vêdan mở ở lồng ngực một thứ cửa sổ qua đó trông rõ các bộ phận bên trong.

Đã mấy lần Ăngtoan có vẻ lơ đãng. Bỗng anh đặt đèn xuống và đi ra cửa.

- Cậu đi đâu thế? - Vêdan hỏi trong khi ông đang kéo một xương sườn để tách rời các cơ ông vừa rạch.

- Hình như có tiếng ồn ào trong nhà. Quá ồn ào nữa. À mà thầy bảo Ônít đi đâu nhỉ? - anh nói thêm vì vừa nhận ra sự vắng mặt của người giúp việc.

- Không bảo đi đâu cả!

Vêdan khẽ cười.

- Thằng ấy nhát gan lắm, chắc nó không thể có ý muốn dự một cảnh tượng đầm máu như thế này.

Ăngtoan lại lắng tai, mọi giác quan đều nghe ngóng. Không thể nhầm được, những bước chân nặng nề đang đến gần. Vêdan thốt ra một tiếng kêu hài lòng, ông nâng mẩu sườn giống như cánh cửa của chỗ ông vừa mở ở lồng ngực người chết.

- Trông này, Tôniô. Tim hoàn toàn bình thường, cái chết do thuốc độc gây ra.

Cửa mở toang ép Ăngtoan sát vào tường, phòng đầy người mang vũ khí, dưới ánh đèn nền, Ăngtoan nhận ra những mũ sắt bóng và giáo dài của vệ binh Tòa án tôn giáo, Vêdan ngừng nói, ngẩng đầu lên, sửng sốt nhìn những kẻ đến phá rối và cau mày lại. Rồi một nhân vật còi cọc luôn như con giun lên hàng đầu và Ăngtoan nghe tiếng Ônít kêu to:

- Các ông trông kìa. Tôi có nói dối đâu. Tim vẫn còn đập.

Căn phòng lặng lẽ như tờ trong một giây, rồi tiếng Vêdan gầm lên như một con bò rừng đang cơn giận dữ.

- Đồ dối trá! Mày là tên nói dối ngu đần! Người này chết đã một giờ rồi!

Nhưng Ônit ra rả nói không kịp thở và chỉ cho tên đội thấy thi thể của Đôn Grigianva. Viên sĩ quan rõ ràng còn lưỡng lự, tên kia tiếp tục la ó, giậm chân và chỉ tay vào chỗ mở ở ngực. Có lẽ một tia sáng chợt lóe lên trong đầu óc ngu đần của tên lính vì đến lượt hắn kêu lên:

- Đức Mẹ ơi! Hắn nói đúng. Các ông đã mở một người sống!

Vêdan buông rơi dao mổ, hai bàn tay đầm máu của ông nắm lấy tên học nghề vừa lắc vừa hét:

- Mày nói dối! Đồ chó khôn nạn! Người này chết trước khi mày ra khỏi đây, mày biết rất rõ!

Nhưng viên sĩ quan biết hắn phải làm gì. Hắn nắm cánh tay Vêdan và lôi Ônit ra, tên này đang sợ run lên.

- Im ngay! - hắn nói. - Theo lệnh của Tòa án tôn giáo, tôi bắt ông.

Trong lúc lâm nguy, Ăngtoan lấy lại sáng suốt. Anh vừa quát lên ra vẻ ghê tởm vừa đưa mắt khinh bỉ nhìn Đơ Ônit:

- Tên khôn nạn này nói dối. Sự thực đúng như bác sĩ Vêdan đã nói. Hầu tước Grigianva chết đã một giờ rồi. Chúng tôi xin thề.

- Im đi! - Viên sĩ quan nói cộc lốc, - Chính mắt tôi trông thấy tim còn đập.

- Tôi cũng vậy! Tôi cũng vậy! - Đơ Ônit sửa.

Vêdan nhìn nó:

- Quân Giuđa! Vậy ra mày ăn lương của Tòa án tôn giáo và rình mò ta chưa đủ, mày còn nói dối.

Ông nhỏ về phía nó:

- Quân Giuđa!

Đơ Ônit vươn thân hình bé choắt lên ra vẻ kiêu hãnh:

- Tôi tôn sùng Tòa giáo. Tôi sẽ vui sướng khi thấy ông bị thiêu như kẻ tà giáo!

- Thôi! Lau máu ở tay đi, đồ quỷ dữ, rồi đi với chúng tôi, - viên sĩ quan nói to. - Cả ông nữa, hắn bảo Ăngtoan.

- Bác sĩ Xecvêlut chỉ quan sát, - Vêdan phản đối. - Bắt ông ấy là điều nhục nhã!

Viên đội lấy mu bàn tay đeo găng sắt đánh vào mặt nhà cơ thể học mạnh đến nỗi ông ngã quy xuống.

- Đồ tà giáo! - tên ấy nói.

Vêdan thông thả đứng lên lấy tay chùi máu chảy ở chỗ má bị thương. Trông thấy ông đã bị bọn vệ binh giữ chặt, Đơ Ônit đến gần và nhổ vào mặt ông.

Trước khi bọn vệ binh kịp giữ anh lại, Ăngtoan bùng bùng nổi giận đã chồm lên đưa nắm tay giáng thẳng vào bộ mặt tối tăm của tên học nghề, dù hậu quả của hành động này có thế nào, anh vẫn cảm thấy vô cùng vui sướng khi thấy hai mắt của tên mặt thám đê tiện dừ ra và người nó sụp xuống, thành một đồng trên mặt đất.

Hai tên vệ binh đẩy mạnh anh ra khỏi phòng. Khi anh loạng choạng bước xuống bậc, anh trông thấy Luxia qua chỗ cửa phòng cô hé mở đang nhìn anh, cô là hình ảnh sống của lo buồn. Nhưng anh không quay đầu lại phía cô mà đặt ngón tay lên môi một cách tự nhiên để báo cho cô đừng làm ai để ý đến. Ơn Chúa! Ít ra cô cũng không bị dính dáng đến việc này.

Mấy phút sau, cánh cửa nặng nề của Cada Xăngta đóng lại sau hai người tù. Lần này thì Ăngtoan biết chắc một cách tuyệt vọng rằng cánh cửa ấy chỉ mở trước mặt anh vào ngày anh bước qua nó để đi đến giàn thiêu.

7

Mấy giờ sau lúc bị bắt, Ăngtoan được đưa đến phòng xử án của Cada Xăngta - lần này thì anh bị xích. Anh ngạc nhiên thấy bị đưa ra buộc tội quá nhanh vì các pháp quan có thói quen để cho nạn nhân suy ngẫm tội lỗi của họ một thời gian và trông vào sự giam kín, đói, khát, chuột bọ để làm suy yếu ý chí và bẻ gãy sức kháng cự của họ.

Khi vào phòng, anh đưa mắt nhìn quanh và giật nảy mình vì ngạc nhiên vô kể, anh thấy Colarit Xtorôdi bị cẳng trên giá khảo đả, cô chưa uống thuốc phiện anh để lại cho cô hôm qua hay sao? Bọn cai ngục đã phát hiện và lấy mất của cô chăng?

Rồi anh hiểu rằng có thể cô chờ đợi trước khi uống thuốc ngủ, bám vào một hy vọng mỏng manh là sẽ có sự gì xảy ra có thể cứu được cô.

Không có sự gì xảy ra cả, thật tội nghiệp! Nhưng cô có uống thuốc phiện được kịp thời không?

- Nữ tù nhân Colarit Xtorôdi ở trong trạng thái mê mẩn, - linh mục Inhaxiô vẫn tắt nói với anh. - Tôi nghĩ rằng trạng thái này liên quan đến cái thứ thôi miên mà ông thành thạo, ông hãy làm cho cô ấy ra khỏi trạng thái này thật nhanh lên.

Ăngtoan đến gần chiếc giá, Colarit đã bị buộc chặt chân vào các bánh xe răng cưa để tạo lực của công cụ ấy. Chúng buộc chặt đến nỗi những vòng dây da cửa đứt vào da thịt nhưng Colarit không tỏ dấu hiệu gì về ý thức và cảm giác.

- Thị không nói, - tên đao phủ lẩm bẩm, - nhưng vẫn thở và tim vẫn đập.

- Cô ta ở trong trạng thái này đã bao lâu?

- Chúng tôi thấy thị như vậy từ trong ngục và đem thị đến đây nguyên như vậy.

Ăngtoan vạch mi mắt cô: đồng tử co hẹp và hơi thở chậm đi là những dấu hiệu anh dễ nhận thấy, anh biết rằng cô đã ở phía bên kia nơi mà sự đòi bại của con người có quyền hành hạ cô.

- Làm cho thị hết mê đi? - Linh mục Inhaxiô cầu nài. Ăngtoan kiêu hãnh nhìn thẳng vào mặt ông ta:

- Tôi không thể làm cho cô ấy tỉnh được.

- Ông nói dối! Chính ông đã đưa thị vào trạng thái bị thôi miên từ hôm qua khi ông theo thị vào ngục. Tên coi ngục nói ông đã ở trong đó với thị nửa giờ.

- Tôi không thể làm gì cho cô ấy được, - Ăngtoan nhắc lại.

- Ông từ chối không tuân theo lời tôi?

- Tôi không từ chối lời ông. Nhưng việc này vượt ra ngoài khả năng của tôi.

- Tra ròng rọc! - Linh mục Inhaxiô quát. - Để xem thứ đó có quyết định được không.

Mồ hôi lạnh toát chảy ròng ròng trên mặt Ängtoan. Bây giờ anh không thể làm gì cho Colarit được nữa dù họ có tra khảo anh đến chết, anh cương quyết phản đối:

- Ông biết đấy, luật thánh cấm hỏi cung khi không có tội.

Linh mục Inhaxiô trả lời vẫn tắt. Ông ta chỉ nhắc lại:

- Tra ròng rọc.

Tên đao phủ mỉm cười độc ác và nắm hai cổ tay Ängtoan lôi ra góc phòng để các dụng cụ tra tấn. Hắn tháo xích tay rất nhanh, trói quặt hai tay anh ra sau lưng và buộc đầu dây vào dây ròng rọc, rồi hắn kéo đầu kia sợi dây cho đến khi hai cánh tay Ängtoan gần thẳng đứng ở sau lưng. Sự đau đớn kinh khủng làm nét mặt anh co rúm lại.

- Thế nào, bác sĩ, ông vẫn bướng bỉnh chứ?

- Tôi không thể làm cho cô ấy tỉnh lại được, - anh phản đối.

Tên đao phủ đu hất người lên đầu dây kia của ròng rọc, Ängtoan bị nhấc lên khỏi mặt đất bằng hai cánh tay quặt ngược cho đến khi mũi chân anh không chạm đất. Thân thể anh bị treo lủng lẳng từ từ quay tròn, hai vai và các bắp tay anh đau như bị lưỡi dao nhọn xuyên vào làm anh thét lên. Anh đu đưa như thế đến một phút và người nôn nao. Anh cố làm cho hai vai giảm bớt đau bằng cách dùng cổ tay đu người lên nhưng các cơ chỉ chịu đựng nổi sự cố gắng ấy trong mấy giây và trọng lượng cơ thể lại rơi hoàn toàn xuống vai đe dọa làm bật khớp, và rơi xuống cánh tay, anh cho rằng cơ ở cánh tay anh sắp bị rách.

- Bây giờ thế nào, bác sĩ?

Vẫn giọng nói ngọt ngào ma quái của linh mục Inhaxiô, vẫn niềm vui tột tệt trong đáy đôi mắt lạnh lẽo của ông ta.

- Tôi không thể làm gì được... Tôi thề rằng tôi nói thật.

Viên thư ký tòa đứng gần Colarit đã một lúc cố nhìn cho no mắt cái cơ thể hoàn hảo này, bỗng hắn hoảng sợ kêu lên:

- Thừa Đức cha! Người đàn bà này chết rồi.

- Chết à?

Tiếng linh mục Inhaxiô gầm gừ - như con thú rừng bị cướp mất mồi.

- Chết à? Không thể được. Thì không thể chết được!

Tên đao phủ bỏ Ängtoan chạy lại chỗ Colarit. Hắn vội vàng nói các bánh xe răng cưa đang căng ra làm giật tay chân, Ängtoan rơi xuống đất cảm thấy xây xẩm muốn ngất đi vì đau đớn và buồn nôn. Trong lúc quá đau đớn ấy anh vẫn hiểu tại sao tên đao phủ và mấy tên phụ tá lại sốt sắng cởi Colarit ra khỏi giá. Luật của Tòa án tôn giáo quy định về cái chết của bị cáo khi đang bị tra khảo rất nghiêm và chặt chẽ. Tất cả những người liên quan đến việc hỏi cung đều bị quy tội, nhưng theo pháp luật, người pháp quan chủ trì trong buổi hỏi cung ấy là người có tội nhất. Phạm vào tội ấy chỉ có thể đền tội bằng cách chịu một hình phạt nghiêm khắc mà Tòa án không bao giờ nhân nhượng. Vì vậy, các pháp quan vô cùng chú ý không để nạn nhân chết như vậy, nhưng lần này linh mục Inhaxiô đã phạm sai lầm nghiêm trọng. Tưởng rằng tình trạng mê mẩn của Colarit là một biểu hiện mới của thôi miên, ông ta đã đưa cô ra tiếp tục lấy cung khi cô đã gần chết vì uống liều thuốc cực mạnh.

Nếu tên đao phủ tháo được thân thể người thiếu phụ ra khỏi giá trước khi xác định rằng cô đã chết, họ có thể tuyên bố cô không chết khi đang bị tra tấn, như vậy linh mục Inhaxiô sẽ thoát khỏi khiển trách, Ängtoan nghĩ rằng anh chỉ còn có thể làm cho Colarit một điều mà thôi, đó là làm thế nào để linh mục Inhaxiô phải đền tội vì cái chết của cô.

Trong sự hỗn độn tiếp theo tiếng kêu của người thư ký tòa, Ängtoan bị bọn đao phủ bỏ quên cố kéo theo anh chiếc thùng dài buộc ở cổ tay anh tiến đến gần chiếc giá. Hai bàn tay anh bị trói không cho phép anh tìm mạch nhưng anh cúi nhanh xuống và áp má vào ngực để trần của cô, tin chắc rằng nếu Colarit còn sống, tai nghe thành thạo của anh sẽ cảm thấy sự phập phồng của da thịt dù yếu đến đâu, và sẽ nghe tiếng tim đập, dù rất sẽ.

Nhưng da thịt cô bất động, tim câm lặng: Colarit đã chết một cách yên ổn không hề biết cô lại bị tra khảo, đúng như cô đã ước muốn.

Linh mục Inhaxiô là người đầu tiên đoán được mục đích của Ängtoan, ông ta hét lên:

- Giữ hắn lại: giữ ngay lập tức!

Nhưng trước khi bọn vệ binh kịp lôi anh ra khỏi giá, anh đã đứng thẳng lên và tuyên bố một cách trang trọng làm cho cả bọn đứng sững:

- Trên danh dự thầy thuốc, tôi tuyên bố và thề rằng người đàn bà này bị chết trên giá trong khi cô ta bị khảo cung.

Trong một lúc, sự lặng lẽ nặng nề bao trùm lên họ như một tấm màn sò thấy được, rồi linh mục Inhaxiô sửa lên như mụ hàng cá:

- Tên giết người tà giáo! Mi nói dối!...

Ăngtoan điềm đạm nói:

- Tôi là thầy thuốc, là thành viên của Trường học y khoa ở Mađorit và nhân danh danh hiệu ấy tôi xin thề. Trước người thư ký tòa nghe tôi nói và ghi lai lời tôi, tôi xin thề một cách trọng thề và khẳng định rằng người đàn bà này đã bị tra khảo hai lần, đã chết trên giá trong khi bị khảo cung.

Linh mục Inhaxiô tức giận tái mặt, run từ đầu đến chân Ăngtoan tập trung sức lực để chờ ông ta chồm vào người và các món nhọn của ông ta cào rách mặt anh. Nhưng bỗng nhiên cơn điên rồ của viên pháp quan nhường chỗ cho vẻ quý quyết nghị ngờ, hấn nói:

- Bác sĩ ạ, tối hôm qua ông ở cạnh thị, ông có cho thị uống thứ gì để tự hủy hoại không?

Ăngtoan đã đề phòng âm mưu này, anh lạnh lùng trả lời:

- Ông đừng có chối tội lỗi nữa, linh mục Inhaxiô ạ, đừng đổ tội cho người khác. Tôi kêu gọi tất cả mọi người có mặt ở đây làm chứng điều này. Theo luật Thánh, rất cụ thể và rõ ràng, ông phải đền tội về cái chết của người phụ nữ này.

Tội nhẹ nhất đối với một pháp quan trong trường hợp như thế này là đi đến một nơi yên tĩnh để sám hối. Nếu sự can thiệp của anh làm cho linh mục Inhaxiô phải rời Mađorit chỉ một thời gian cũng đã là niềm vui sướng cho nhiều kẻ khốn khổ, trong đó có bản thân anh.

- Chúng tôi sẽ lục soát ngục ngay lập tức. Nhất định ở đây còn dấu vết thứ thuốc ông đã cho thị uống. Ông sẽ đi theo chúng tôi, bác sĩ ạ.

Đến căn hầm tối Colarit bị giam, linh mục Inhaxiô hỏi người giữ khóa:

- Có tìm được gì trong căn hầm giam thị Colarit không?

- Thừa Đức Cha không, - tên đó run rẩy nói. - Từ khi ông bác sĩ đây xa cô ta tối hôm qua, tôi không vào đây. Tôi chỉ mở cửa sáng nay lúc đưa tù nhân

đi.

- Mở hầm ra ngay.

Cuộc tìm kiếm rất dễ dàng.

Trong căn ngục trống rỗng này chỉ có tấm ván hẹp vừa làm ghế ngồi vừa làm giường nằm và mảnh chắn rách ném ở đấy. Tối hôm qua Colarit đã giấu lọ thuốc phiện trong mảnh chắn này để người coi ngục không trông thấy. Tim Ăngtoan đập mạnh trong ngực khi linh mục Inhaxiô tự tay giật mảnh giẻ đó lên. Chắc Colarit đã tìm cách vứt chiếc lọ đó.

Nhưng vứt như thế nào nhỉ?

Mắt Ăngtoan bỗng phát hiện ra ở góc hầm sát đất cái lỗ để thỉnh thoảng giới ngược cho phân tù nhân trôi ra ngoài. Tia sáng sớm mai duy nhất lọt vào chiếc cửa sổ nhỏ trên cao và có song, rọi vào góc này, Ăngtoan thoáng thấy có cái gì sáng. Sau khi uống thuốc, Colarit đã đút lọ vào chiếc cống hẹp này và trước sau gì rồi linh mục Inhaxiô cũng trông thấy.

Trong khi bọn cai ngục bới từng tí rác trên mặt đất, Ăngtoan rất thông thả men theo tường đến chỗ lỗ thoát nước. Dùng đầu ngón chân mò mẫm qua làn da giày mềm, anh cảm thấy thành lọ rất nhẵn và chân anh ấn xuống rất nhanh.

Mấy giây chờ đợi vô cùng lo lắng, có tiếng thủy tinh vỡ rất khẽ và dấu vết chiếc lọ nhỏ biến vào trong cống chảy dưới tường, đưa rác rưởi của Cada Xăngta ra xa.

Linh mục Inhaxiô như con chó săn đang rình mồi ngẩng đầu lên sủa:

- Cái gì thế?

Không ai trả lời, mấy phút sau căn ngục đã được lục soát từng ly từng tý, cuộc tìm kiếm không kết quả ấy chấm dứt. Linh mục Inhaxiô thảm tức giận đến điên người, ông ta hiểu rằng đã đến lúc phải trả giá cho cái chết ấy.

- Đưa hắn về ngục, - ông ta nói.

Rồi ngẩng cao đầu đi ra.

Ngồi trong ngục, úp mặt vào hai tay, Ăngtoan thấy mình cũng không phấn khởi bao nhiêu khi nghĩ rằng anh lại một lần nữa chiến thắng linh mục Inhaxiô. Colarit đã chết. Ăngđrê Vêdan bị cầm tù. Luxia và Giảng còn được

tự do bao lâu nữa? Ai ngăn cấm được việc bỏ tù họ vì một sự tố cáo dối trá nào đó?

Chưa bao giờ tình hình nguy hiểm, có thể nói là thất vọng như thế, trong khi tự do như gần kề một bên: chỉ cần mấy tuần nữa thôi là Luxia, ông Belacmi, Giảng và cả anh nữa, đã thoát ra ngoài vòng tác hại của Tòa án tôn giáo.

Trong tai họa này chỉ còn một tia an ủi: anh nghĩ rằng ông Belacmi được những sự kiện này thông báo sẽ không xao nhãng việc đưa Luxia ra khỏi nơi nguy hiểm bằng cách đi Pháp ngay không chậm trễ.

Trừ khi Tòa án tôn giáo nhanh hơn nữa.

Ngày qua ngày, đêm qua đêm, tuần lễ này qua tuần lễ khác. Không có gì phân biệt ngày này với ngày khác, ngày với đêm của nó, trừ ánh sáng yếu ớt từ khuôn cửa trên mái rơi xuống, lúc hiện ra, lúc biến đi.

Nhưng ít ra cũng có một người trên thế giới này đã tìm được cách làm cho thời gian ở Cada Xăngta của anh bớt khủng khiếp. Ăngtoan đoán biết Hoàng hậu đã có dụng tâm ấy. Phòng giam của anh thuộc nhóm khác các căn ngục nhỏ, không ở dưới hầm mà ở tầng cao hơn nên ít chuột hơn ở tầng ngang mặt cổng. Thức ăn cũng vậy, tuy không đủ nhưng dễ chịu hơn nhiều.

Nhờ có tiền nên Ăngtoan đã moi được ở tên coi ngục một số tin tức xảy ra ở Cada Xăngta. Vì vậy, anh biết rằng Ăngđrê Vêdan được vị pháp quan mới thay linh mục Inhaxiô khi ông ta rút lui để sám hối xét xử về tội tà giáo và tội giết người: Do việc ông đã mở Đôn Pêđrô Grigianva khi tìm vãn đập và có người làm chứng ấy. Sự buộc tội ấy còn căn cứ vào một số lời nói có tính chất tà giáo do người học nghề trước đây của ông là Đơ Ônit kể lại.

Chứng cứ có thể thanh minh cho Vêdan đã mất hết khi Đôn Raphaen Grigianva nhân danh cháu và người thừa kế mọi tài sản đã đòi thi thể Đôn Pêđrô và chôn cất một cách vội vàng đến thô bỉ.

Nghe nói viên pháp quan mới không đến nổi tàn nhẫn với Ăngđrê Vêdan như linh mục Inhaxiô và cuối cùng đã buộc tội đi đày chứ không phải là tử hình. Người ta xì xào quyền thế của Vua đã tác động đến người đã lâu năm là thầy thuốc sủng ái của Ngài nên mới có bản án nhân từ ấy.

Ăngtoan lại hy vọng. Vì anh không phải chống cự với lòng căm ghét độc địa của linh mục Inhaxiô và anh sẽ trực diện với một pháp quan mới khoan

dung hơn, anh có thể may mắn chứng minh được sự vô tội của mình hay tội hơn thì cũng có thể bị một hình phạt nhẹ hơn.

Cho nên khi bị đưa ra khỏi ngục để đến trước các quan tòa, anh bước vào phòng xử án với một cảm giác an toàn rất ngây thơ.

Gian phòng chẳng có gì thay đổi, vẫn âm u, đe dọa như trước và vẫn như trước với những dụng cụ ma quái ở một đầu phòng để nhắc đến uy lực của Tòa giáo.

Nhưng ở sau bàn lần này chỉ có một quan tòa ngồi, một quan tòa tầm vóc cao và y phục biểu hiện ông ta là một giáo sĩ dòng Đôminich cao cấp. Hai tay ông ta ôm đầu như khi diễn thuyết và thân người cao, gầy của ông ta gợi trong ý nghĩ của người tù một cảm giác khó chịu, cảm giác khi đứng trước một nhân vật biết mình và đáng lo ngại.

Viên pháp quan bỗng ngẩng đầu lên và phải mất một lúc Ängtoan thấy như cả gian phòng xử án quay tròn trước mắt anh. Có phải đây là cơn mơ hoảng khủng khiếp nhất của anh không? Anh cố kiểm tra lại các giác quan đang lộn xộn của mình, không chịu tin điều mắt mình đã trông rõ và không có thể nghi ngờ gì nữa. Thì ra anh đã nhìn thấy linh mục Phêlíp Xăngtôt. Ngồi sau bàn chính là linh mục Phêlíp Xăngtôt, thần Nêmêdit của anh ở Pađu. Chính là ông ta!

Tiếng của tu viện trưởng phá vỡ sự im lặng, một thứ tiếng không thể quên được:

- Chào bác sĩ Xecvêut, chắc rằng anh ngạc nhiên lắm vì đã gặp ở Mađorit một người bạn Ý.

Ängtoan muốn nói nhưng giọng anh đã phản lại anh và anh chỉ khàn khàn:

- Tại sao lại như thế được?

Linh mục Phêlíp Xăngtôt từ khủy tay lên bàn và cháp các đầu ngón tay lại với nhau rồi ôn tồn trả lời:

- Việc xảy ra như thế này, vị pháp quan ở Mađorit, linh mục Inhaxiô Môlina và tôi là bạn cũ rất thân thiết. Tất nhiên khi tôi được ông Poocđia báo tin là ông đã rời nước Ý đi Tây Ban Nha, tôi thông báo cho linh mục Inhaxiô những điều tôi biết về anh. Và không ít đâu, bác sĩ Xecvêut ạ!

Cách đây mấy tháng, đến lượt ông ấy báo cho tôi biết rằng anh lại làm thêm một số hành động tà giáo, điều đó không làm tôi ngạc nhiên. Ngay sau khi sức khỏe tôi cho phép, tôi nghĩ rằng cần gặp anh ở Mađorit để cứu giúp linh hồn anh, nhưng khi tôi đến đây thì linh mục Inhaxiô vắng mặt. Tôi được chọn để thay vị trí của pháp quan ở Mađorit cho đến khi ông ấy trở về, đây là một vinh dự lớn và đó chính là lý do làm cho chúng ta gặp lại nhau ở đây.

Ăngtoan trả lời:

- Vậy thì ông đã biết rõ việc Tòa thánh đã xử cho tôi trắng án.
- Nhờ vào mưu kế hoặc trò ảo thuật nào đó thôi. Nhưng trò vè hay sự lừa dối không có tác dụng với tôi đâu, bác sĩ Xecvêtit ạ, vì tôi không phải là không có một vài kinh nghiệm.

Ăngtoan nhớ lại đã nghe nói rằng linh mục Phêlíp Xăngtốt làm được nhiều điều kỳ lạ trong thời ông ta và vì ông ta quá sốt sắng trong việc kết tội người tà giáo nên đã bị chuyển sang nhiệm vụ khác.

Tu sĩ nói tiếp:

- Hơn nữa, bức tranh anh lấy cắp của tôi...
- Tôi đã trả bức tranh ấy cho cô Belacmi, vì đó là của cô ấy, - Ăngtônô nhắc lại.
- Thật ư?

Người tu sĩ dòng Đôminích nhượng lông mày:

- Câu chuyện này nếu nên thơ chính do đã được bịa đặt đủ mọi khía cạnh! Anh chiếm nó cho người yêu của anh chứ gì? Vậy nhiệm vụ của tôi càng rõ ràng hơn.

- Nhiệm vụ gì?

- Nhiệm vụ làm cho anh thú nhận các tội đã phạm, theo dõi cho các tội ấy bị trừng phạt và trừng phạt thích đáng.

- Tôi không hề mắc một tội nào như ông nói, - Ăngtônô lắc bả. - Ông tấn công tôi, tôi phải tự vệ.

- Tôi nhớ rõ rằng anh tấn công tôi trước, lúc ở Pađu, - đến lượt tu sĩ sửa lại, - để ngăn không cho tôi gọi người đến cứu. Và chỉ như thế cũng đủ để cho anh chịu cùng một số phận với người anh tà giáo của anh. Luật của

Thánh đường không thương xót những kẻ mắc tội phạm đến người phụng sự Chúa.

Tu sĩ nói đúng. Cuộc chống cự của họ không có ai làm chứng, nhưng dù Ăngtoan nói hay làm gì thì lời nói của một linh mục vẫn có trọng lượng hơn lời anh. Nhưng anh vẫn trả lời:

- Luật đòi hỏi có nhiều nhân chứng.

-Ồ! Không bao giờ, nếu bị cáo tự thú nhận tội lỗi! Tôi đã tự ý thảo trước bản thú tội của anh, chỉ cần anh chịu ký nhận vào đây.

- Tôi sẽ không ký! Không bao giờ! - Ăngtoan tuyên bố. - Ông không có bằng chứng.

- Từ từ nào, bác sĩ, - Xăngtốt điềm tĩnh nói. - Ít ra cũng để cho tôi đọc cho anh nghe bản thú tội ấy: rất ngắn nhưng cũng rất có ý nghĩa giáo dục:

“Tôi, Ăngtônô Xecvêut, thầy thuốc ở Pađu, nước Ý và Mađorit, nước Tây Ban Nha, thú nhận rằng ngày 15 tháng 8 năm 1563 theo Thiên Chúa, ở tại Pađu tuy không bị khiêu khích, tôi đã xâm phạm đến thân thể tu viện trưởng Phêlíp Xăngtốt ở tu viện dòng Đôminich với dụng tâm giết ông ta. Nếu tu viện trưởng không chống lại để tự vệ tôi đã kết thúc tính mạng ông, nhưng việc xâm phạm của tôi đã thất bại, tôi trốn khỏi tu viện, bỏ mặc tu viện trưởng bị trọng thương. Tôi tự giác thú nhận tội của tôi về vấn đề nói trên, không bị sức ép hay sự bó buộc nào mà tôi yêu cầu trừng phạt tội lỗi của tôi theo luật của Nhà thờ rất thánh đã quy định”

Xăngtốt đặt tờ giấy xuống và không cao giọng:

- Và anh đã biết rõ hình phạt đó là gì, tôi chắc chắn thế?

Ăngtoan gật đầu.

Hình phạt ấy là chết trên giàn thiêu, không được hưởng cả sự khoan dung của chiếc dây thòng lọng.

- Anh đã sẵn sàng để ký chưa?

- Không, - người tù lầm lỳ nói. - Đó là điều dối trá kinh tởm chưa từng thấy.

Xăngtốt mỉm cười một cách độ lượng như đối với đứa trẻ trái tính:

- Tôi cũng biết trước phần nào sự bướng bỉnh của anh, bác sĩ ạ.

Ông ta quay về phía tên đao phủ đang đứng đợi và ra lệnh:

- Đưa nữ tù nhân ra.

Cửa mở ra và một phụ nữ bị đẩy mạnh vào, cô mặc chiếc áo vải thô của các nữ tù ở Cada Xăngta, Ăngtoan hiểu ngay tại sao linh mục Phêlíp Xăngtốt lại tự tin đến thế, chắc chắn đến thế rằng ông ta sẽ bắt được tù nhân làm theo ý muốn, vì chính Luxia đang đứng đấy, tái xanh, kiêu hãnh, đầu ngẩng cao, vô cùng lộng lẫy dù dưới bộ y phục ghê tởm ấy.

- Anh muốn điều gì, bác sĩ? Ký bản thú tội? Hay trông thấy cô bé xinh đẹp này bị bóp vụn trên giá tra tấn?

Ăngtônô nhìn linh mục Phêlíp Xăngtốt, ngay lúc này anh cũng chưa thể tin được rằng sự tàn ác như vậy, sự khinh thường tất cả những gì đại diện cho Chúa và người con duy nhất của Người, lại có thể tồn tại dưới bộ quần áo của người thờ Chúa. Trong mắt Xăngtốt không có tình thương một cách quý quai trước sự kinh hoàng và đau khổ của con người, giống như anh đã trông thấy vẻ ấy sáng lên trong mắt linh mục Inhaxiô Môlina. Lần này thì thế là xong. Không còn gì hy vọng cho Luxia và cả cho anh, không có một chút xót thương nào ở những con quỷ mặc áo vải len thô ấy.

- Cô Belacmi vô tội, - Ăngtoan nói giọng khàn khàn. - Ông buộc tội cô ấy vì lẽ gì?

- Chúng ta sẽ xem xét, - Linh mục Xăngtốt nói chỉ có thể chắc chắn sau khi khảo cung cô ta.

Tiếng ông ta vang lên trong phòng:

- Vệ binh, lột quần áo và treo vào ròng rọc.

Trước khi Ăngtoan kịp phản đối, trước khi chấm dứt câu nói, tên đao phủ to lù lù đã nắm áo Luxia giật một cái lôi tuột ra. Cô gái đứng sừng sững như một pho tượng đá hoa cương mất một lúc, chết lặng vì kinh hoàng và hổ thẹn, rồi bằng một cử chỉ thanh khiết một tay cô che vú, tay kia che phía dưới.

Ở đầu phòng đằng kia, viên thư ký tòa bật ra một tiếng thở dài run run. Nhưng cái thu hút mắt nhìn chăm chú của Ăngtoan không phải thân hình thon thon của Luxia để lộ ra như thế mà là trong tình trạng khoả thân và có che thân mình cho khỏi bị nhìn thấy, cô cũng duyên dáng và có điệu bộ như

Thần vệ nữ của Bôtixeli. Đường nét hoàn hảo, đường cong trẻ trung nhẹ nhàng, không thiếu nét nào, kể cả những nét toàn mỹ và bộ tóc vàng rực cũng giống nhau như ảo ảnh, thật thế, cô là Thần vệ nữ trong tranh.

Trông thấy cô lộ tám thân mỹ lệ như vậy, Ăngtoan đột ngột hiểu rõ anh đã mù quáng quá lâu và đã ngu ngốc. Không, không phải Thần vệ nữ trong tranh mà anh yêu một cách mê say từ lâu, chính Luxia, chính cô gái đã ngủ trong cánh tay anh gần suốt cái đêm vừa đau khổ vừa tuyệt vời mà Colarit Xtorôdi bị bắt, chính cô gái đã dám xuống hầm sâu ở Cada Xăngta để giúp đỡ anh, cô gái luôn trung thành ở bên anh trong mọi lúc gay go thời gian anh ở Mađorit.

Người nghệ sĩ trong anh mê bức tranh từ trước khi gặp Luxia, Thần vệ nữ sống. Rồi trong một thời gian anh không tách rời được nghệ sĩ và con người. Bây giờ thì anh đã biết rõ rằng từ khi gặp nhau lần đầu ở tu viện Pađu, con người đã yêu Luxia, anh kêu lên sững sốt trong khi đang say sưa vì điều phát hiện được:

- Luxia! Không phải Thần vệ nữ trong tranh đâu... chính là em... đã từ lâu rồi.

Nghe những tiếng ấy và giọng thốt ra, màu đỏ hổ thẹn biến dần trên khuôn mặt mê hồn; Luxia kiêu hãnh ngẩng cao đầu, hai mắt cô sáng rực khi gặp mắt Ăngtônô. Họ thú nhận tình yêu trong lúc bất hạnh này, tình yêu ấy vừa nở ra đã sắp bị kết tội.

Linh mục Phêlíp Xăngtốt cúi về phía trước:

- Đức bà Maria! Đúng thế thực... cô ta đúng thực là Thần vệ nữ.

Và ông ta cười, tiếng cười lạnh thấu xương.

Một cơn giận, cơn thịnh nộ chưa từng thấy bùng lên trong Ăngtoan, làm anh nhào về phía trước, mặc kệ những xích sắt nặng trĩu dưới chân và sát đến bàn của viên pháp quan làm đổ cây thập tự bạc trong cơn nóng này. Nếu không bị xích tay, anh đã bóp cổ linh mục Phêlíp Xăngtốt. Trong giây lát, bọn vệ binh đã đẩy anh ra nhưng anh vẫn thét lên tức giận và khinh bỉ:

- Ông không có một chút hổ thẹn nào cả sao? Ông không còn một chút nhân phẩm, một dấu vết nhân đạo nào hay sao?

Xăngtốt lau mắt: ông ta đã cười thoải mái và ở thế mạnh đến nỗi có thể cho phép mình khoan dung đôi chút với người tù khốn khổ ấy?

- Bác sĩ tha lỗi cho tôi nhé, anh không thấy rằng chuyện này có vẻ như được trích đoạn từ một câu chuyện anh hùng ca! Hay ít nhất cũng từ một bi kịch Hy Lạp?... Cô Luxia Belacmi là Thần vệ nữ của Bôtixeli. Ông bác Mariô của cô - Xin chúa gìn giữ linh hồn ông - kể rằng Ximôneta Vexpucxi, em của Amerigô, làm mẫu cho bức tranh này, và cô cháu gái ở Phlôrăngxơ lại chính là hình ảnh ấy. Phải... đúng thế... đây là một bi kịch hoàn hảo!... Anh suýt giết chết tôi để lấy lại Thần vệ nữ rất quý báu của anh và sau đó anh phát hiện người anh yêu chính là người phụ nữ, người thực mà tranh đã thể hiện... và như trong các bi kịch Hy Lạp xây dựng giỏi, thấy đề mà mất cô ta!

Những lời ấy rơi xuống như tiếng chuông báo tử. Như một quyết định của số mệnh. Ăngtoan chỉ tìm thấy Luxia để mất cô. Ít ra anh cũng phải cứu cho cô sống chứ? Nhưng phải chơi cao tay mới được, anh nói:

- Được, tôi sẽ ký vào bản thú tội ấy dù nó sai từ đầu đến cuối, nếu ông thề rằng Luxia sẽ được tha và được tự do rời khỏi Tây Ban Nha không bị ai làm hại.

- Thật là một cử chỉ hào hiệp, linh mục Phêlíp Xăngtốt nói. - Nhưng vô ích, vì anh làm gì có quyền đưa ra điều kiện mặc cả như vậy!

- Tôi có đủ quyền, linh mục Phêlíp Xăngtốt ạ. - Ăngtoan trả lời thật điềm nhiên. - Ông không phải không biết hơn tôi rằng ông không thể buộc tôi vào tội chết vì những bằng chứng nhẹ hơn những bằng chứng đã buộc tội bác sĩ Vêdan, và ông chỉ bị phạt tội đi đày. Ông càng không phải không biết rằng những sự kiện cũ không có nhân chứng. Rốt cuộc là ông biết rằng ông mong muốn cái chết của tôi trên hết mọi sự, chết trên giàn thiêu. Và ông chỉ có thể đưa tôi đến chỗ đó nếu tôi ký tờ thú tội này. Được thôi! Tôi nhận cái chết ấy vì thế tôi sẽ ký tờ thú nhận kia nhưng cái giá tôi đòi hỏi là sự tự do tức khắc và sự an toàn của cô Luxia Belacmi.

- Tôi nhận giá của anh. Sẽ như thế! - Linh mục Phêlíp Xăngtốt nói. Ông ta cầm chiếc bút lông ngỗng trong quả tròn pha lê đưa cho Ăngtoan cùng một lúc ông ta đẩy gần anh bản thú nhận.

- Không. Tòniô! Không! Đừng ký!

Ăngtônô nghe tiếng kêu xé lòng của Luxia trong khi anh kiên quyết ký án tử hình của mình - trở thành chứng chỉ của sự sống của Luxia.

Nhưng khi anh đặt bút xuống và đưa mắt tìm Luxia thì bọn vệ binh đã đẩy cô ra khỏi phòng.

8

Khi Ăngtoan về phòng giam, anh cảm thấy thật thanh thản và hiểu rằng cái chết không hề đáng sợ khi nó đã thành sự khẳng định và mọi hy vọng đều không còn nữa.

Thanh thản như vậy do anh biết Luxia vĩnh viễn thoát khỏi móng vuốt của Tòa án tôn giáo. Và cũng do số phận mình đã được quyết định, anh sẽ không phải quay lại cái phòng xử án khủng khiếp của Tòa án thiêng liêng ở ngay giữa Cada Xăngta.

Tuy nhiên, dù đã chịu đựng, anh vẫn trải qua những giờ đen tối, bị hành hạ, khi nghĩ đến và luyến tiếc cuộc sống đáng lẽ có thể có của anh với Luxia ở nước Anh, lúc hai người đều biết rằng họ yêu nhau. Anh đã vô tư một cách rồ dại biết chừng nào khi anh đi bên cạnh hạnh phúc! Gần Luxia, cô sẽ giúp đỡ và khuyến khích anh bằng trí thông minh và tình yêu của cô, anh sẽ tìm ra biết bao nhiêu điều mới, bao nhiêu kinh nghiệm làm giảm bớt nỗi đau khổ cho con người.

Nhưng anh xua đuổi những ý nghĩ ấy đi và lúc này chỉ mong sao cái chết khoan dung đừng đến chậm. Ngày qua ngày, Ăngtoan tự hỏi mình tại sao họ chậm đem anh ra hành hình chắc rằng tên tà giáo hiểm có này được dành lại cho lễ hoả thiêu sắp tới có thể để đón mừng ngày trở về của linh mục Inhaxiô.

Mười ngày đã qua từ khi Ăngtoan ký bản thú tội thì có người đến thăm anh. Có lẽ đêm xuống đã lâu, vì phòng giam tối om, khi anh nghe bước chân trên sàn hành lang tiến đến gần. Rồi ánh sáng đèn lồng nhảy nhót trên tường và anh trông thấy một tu sĩ dòng Đôminich mũ sụp tận mắt. Chỉ đến lúc người của nhà thờ ấy quay ngoắt lại và đến trước song cửa Ăngtoan mới nhìn rõ bộ mặt ở trước mắt mình và ghìim không nổi một tiếng thốt lên:

- Giăng!

- Cẩn thận! - Giăng thì thầm. - Không được to tiếng hơn nói thầm.

- Cậu làm thế nào đến được đây, với bộ áo này?

- Tuổi vàng lên người những thằng gác, - Giăng trả lời vắn tắt.

Anh đến gần hơn và Ăngtoan phải áp tai sát song sắt mới nghe rõ tiếng anh.

- Tôniô, nghe mình nói cho rõ. Mình chuẩn bị cho cậu vượt ngục.

- Vô ích. Giăng ạ, và không được đâu. Mình ra lệnh cho cậu dừng ngay việc điên rồ ấy lại. Cậu cũng muốn lên giàn thiêu à?

- Thế cậu có muốn lên đấy không? - Giăng lẩm bẩm. - Dư luận công chúng quả quyết rằng cậu sẽ bị thiêu trong lò hoả thiêu tổ chức vào tuần tới để chào mừng tên linh mục Inhaxiô trở về.

- Mình đã đoán trước được, Giăng ạ. Hắn không thể vắng mặt trong ngày hội này, nhưng mình cần gì khi mình biết Luxia đã được an toàn.

- Luxia ấy à? Ngược lại cậu không biết rằng cô ấy vẫn ở Cada Xăngta sao?

Ăngtôniô bấu chặt song cửa:

- Cậu nhầm đấy, Giăng ạ! Không thể như thế được! Linh mục Phêlíp Xăngtốt đã thề là sẽ để cô ấy tự do ngay sau khi mình ký bản thú tội.

- Hắn giả vờ để cậu bằng lòng ký! Mình vừa nói chuyện với Luxia cũng qua song sắt cửa, cách đây chỉ mấy phút.

- Nhưng Xăngtốt đã hứa, - Ăngtôniô buống bình nhắc lại.

- Tôniô của mình, đối với một số sự việc cậu gốc không chịu được! Cậu biết đấy, không thể tin được lời người nào đã dính đến Tòa án tôn giáo, dù ở gần hay ở xa. Còn ông Belacmi, ông già tội nghiệp đã chết ngay sau hôm cháu gái bị bắt.

- Xin Chúa thương xót linh hồn ông ấy! - Tôniô thì thầm một cách kính cẩn vì anh yêu mến sâu sắc con người rất tốt này.

- Luxia là người thừa kế duy nhất của ông. Còn cả một gia sản trong tài sản nhà Belacmi ở Mađorit, cậu tưởng Tòa giáo để lọt miếng mồi béo bở ấy à! Luxia sẽ ở tù, nếu không xấu hơn nữa, và tài sản của cô sẽ bị Tòa giáo tịch thu. Ôi! Đây không phải lần đầu tiên, cũng không phải lần cuối cùng một bị cáo bị kết án không phải vì có tội mà vì có của.

Tất cả sự lặng lẽ chịu đựng Ăngtoan đã sống hơn một tuần lễ bị quét sạch bằng luồng gió phẫn nộ và giận dữ. Sẽ không có chỗ cho lòng tốt, sự thành thật và tình yêu trong một xã hội mà những nhân vật như vậy nấp dưới danh Chúa để hưởng quyền hành lớn đến thế. Muốn ra sao cũng được, phải trốn khỏi Cada Xăngta.

- Cậu có kế hoạch để vượt ngục chưa? - Anh nóng nảy hỏi.

- Hoàng hậu đã cho mình số lượng vàng cần thiết để mua bọn gác và bọn cai ngục. Nếu chúng mình thoát được Cada Xăngta và Mađorít, bà sẽ cấp cho ngựa khỏe và lấy cho một giấy thông hành để vượt biên giới sang nước Pháp.

- Thoát khỏi đây, - Ăngtoan cười tuyệt vọng - Nhưng... làm thế nào chứ?

- Đúng là không dễ dàng, - Giăng thừa nhận. - Nhưng một số sự việc diễn ra thuận lợi cho chúng ta. Nhiều giáo sĩ dòng Đôminich mới đến Cada Xăngta, mình biết rất rõ, bọn gác cửa ngoài còn lâu mới biết họ. Còn bọn giữ khóa và bọn gác, mình mua được chúng rồi. Bằng số vàng ngang trọng lượng của chúng. Mình chắc sẽ làm cậu thoát khỏi đây dưới bộ áo dòng Đôminich, nhưng không thể làm như thế với Luxia, cô ấy nhỏ quá.

- Vậy thì phải tìm cách khác chứ.

Giăng lo âu và cau có trả lời:

- Điều khôn kiếp là khi chết rồi ra khỏi đây đơn giản và dễ dàng hơn còn sống nhiều. Chỉ đi đến chỗ cậu, mình đã gặp hai quan tài.

- Giăng!

Tiếng Ăngtoan lại có những âm rung quen thuộc khi anh phấn khởi.

- Giải pháp của ta đây rồi! Chúng ta đưa, hay nói đúng hơn là khiêng Luxia trong quan tài.

- Mình đồng ý, nhưng làm thế nào?

- Cậu có thể đưa được một quan tài rỗng vào Cada Xăngta không?

- Được, - Giăng nói, - Điều đó làm được, dễ dàng nữa. Họ sẽ mang vào bằng cửa sau, mình cũng vào cửa ấy.

- Vậy là cậu có thể làm việc ấy, - Ăngtoan thì thầm, hướng về niềm hy vọng bất ngờ này. - Mà cậu phải làm việc ấy.

- Được. Nhưng nếu một tên gác ở ngoài muốn biết có đúng mình mang xác ra không thì sao?

- Hình dáng bên ngoài của Luxia sẽ giống hệt xác chết, mình sẽ thôi miên cô ấy.

- Cũng như Colarit đã bị Anhôlo biến thành đá?

Sự phấn khởi của Ăngtoan đã lây lan. Đến lượt Giăng run lên vì hy vọng.

- Được, có thể làm như thế được đấy, Tôniô ạ.

- Phải làm cho được ấy chứ, Ăngtoan lo âu. Nếu không thành công... - Rồi anh đổi giọng, kết thúc một cách nhanh nhẹn và quả quyết:

- Cậu đừng mất thì giờ khi chuẩn bị. Bao giờ chúng mình sẽ tiến hành?

- Tối mai, - họa sĩ nói rất nhanh. - Tên Inhaxiô thèm khát xác chết có thể về sớm hơn người ta chờ hắn. Mình sẽ thuê làm quan tài ngay sáng mai.

Lời hứa thật ma quái - nhưng nó đã làm cho cả hai vô cùng hài lòng.

9

Ngày hôm sau dài vô tận đối với Ăngtoan. Rồi đêm đến, cùng đến với đêm là giờ vượt ngục, Ăngtoan bỗng cảm thấy lo lắng xen lẫn quả quyết.

Rất nhiều sự việc có thể làm cho kế hoạch của họ thất bại, tốt hơn là hãy nghĩ đến nó không sợ hãi và không cho phép mình tuyệt vọng.

Nếu thắng lợi thì phần thưởng sẽ lớn biết chừng nào: rời xa những bức tường đáng nguyên rủa này, ở trong một xứ sở tự do, sống một cuộc sống mới với Luxia ở bên mình!

Vào khoảng hai giờ trước nửa đêm anh đoán chừng như vậy, có tiếng chân đi và anh thấy trên tường trước mặt có ánh sáng mờ mờ tiến đến gần. Anh chồm ra cửa thì Giăng đã mở khóa, trong khi người tù vội vã cởi áo quần rách mướp và nhanh chóng mặc chiếc áo len thô Giăng đem vào, Giăng thì thăm với anh một cách ngắn gọn chương trình hành động để họ trở lại với tự do.

- Cho đến bây giờ mọi sự đều rất tuyệt. Quan tài đã ở phòng giam Luxia và người hầu của mình ở đây với cô ấy.

- Có thể tin được hắn không?

- Phải tin thôi chúng mình không có quyền lựa chọn. Và lại anh hấn đã bị Tòa giáo hành hình. Hơn nữa, hấn biết rằng khi chúng mình đặt chân vào nước Pháp thì hấn sẽ thành người giàu có.

- Không gặp trở ngại khi đem quan tài vào chứ?

Trong khi nói, Tôniô kéo sụp mũ chiếc áo đen xuống trán để giấu mặt trong bóng tối.

- Tên gác cửa cho mình vào không hỏi một câu. Hấn đợi ở lối ra. Phải làm nhanh, Tôniô, rất nhanh.

Họ đi theo các hành lang tối tăm, giống hệt những người dòng Đôminich mặc áo trắng hay những hạ sĩ quan áo đen đi lại không ngớt ở những chỗ này. Tuy vậy nỗi lo sợ canh cánh trong lòng làm cho họ luôn chú ý từng tí một và thận trọng giữ dáng điệu ôn hòa, từ tốn như những người đang đi nghĩa vụ từ thiện ở nơi ấy.

Luxia đang ngồi trong phòng giam trên tấm ván hẹp vừa làm ghế vừa làm giường, cô kinh hoàng nhìn chiếc quan tài rỗng để ở trên mặt đất đầy rác rưởi. Người hầu của Giăng, một tên cao lớn, linh lợi, mặc giống như Ăngtoan và chuôi dao găm thò ra ở đây buộc ngang lưng.

Tôniô vừa đẩy chiếc mũ ra thì Luxia đã nức nở trong tay anh.

- Em tưởng anh chết rồi, Tôniô.

- Qua khỏi rồi, em yêu của anh! - (tiếng ấy thốt ra rất tự nhiên). Mọi sự đã qua rồi, đừng khóc nữa. Chúng mình phải làm nhanh. Thời gian có hạn và phải rất khế.

Luxia ngẩng đầu lên chùi nước mắt, nhếch một nụ cười can đảm và áp úng:

- Em... em đã sẵn sàng.

- Em biết kế hoạch của chúng tôi rồi chứ?

- Rồi.

Cô đưa mắt nhìn chiếc hòm dài, rùng mình và can đảm đồng ý.

- Em... em không... sợ... khi chúng mình ở bên nhau.

- Chúng mình sẽ vĩnh viễn ở bên nhau. - Ăngtoan âu yếm hứa. - Bây giờ em nằm lên ghế và làm đúng như anh nói, dù sao cũng đừng cưỡng lại nhé.

- Em hứa.

Bằng hai tiếng, Ăngtônô ra lệnh cho tên người hầu giờ đèn cao lên phía trên người cô đủ để cô dễ dàng nhìn thấy ngọn lửa nhỏ. Không đủ thời gian để kiểm hay tạo ra một luồng sáng khác, phải dùng đèn.

- Hãy nhìn vào ngọn đèn, Luxia yêu quý. Nhìn hết sức chăm chú và tuyệt đối không nghĩ đến cái gì khác điều anh sẽ nói với em.

Cô ngoan ngoãn nhìn chiếc bắc đang cháy và ngọn lửa hình quả lê. Chưa bao giờ, kể cả trong những lúc gay go anh phải làm cho linh mục Inhaxiô tự mê hoặc mình, Ăngtoan lại nhiệt thành thực hành nhiệm vụ như vậy. Hai mắt đăm đăm nhìn vào mắt cô gái, anh bắt đầu dùng giọng nói đều đều mà anh biết chắc rằng hiệu quả sẽ làm cho người bị thôi miên ngủ nhanh chóng. Không bao lâu hai mi mắt Luxia khép lại và đầu cô nghiêng về một bên cho đến lúc má chạm vào đồng giẻ bản thủ trên tấm ván.

- Em có nghe rõ anh nói không, Luxia?

Cô trả lời giọng buồn ngủ:

- Có, Tôniô.

- Em phải làm theo lời anh nói nhé, em yêu quý. Thân thể em sẽ cứng đờ, các cơ bắp sẽ dần dần cứng lại, đừng cưỡng lại nhé. Em sắp sửa không động đậy được... và em sẽ cứng như đá hoa cương cho đến khi anh giải thoát cho em...

- Vâng. Tôniô...

Anh sờ cánh tay cô và xác nhận tay đã cứng như anh ra lệnh, anh đưa hai bàn tay vuốt dọc theo thân hình đẹp đẽ, trẻ trung, truyền sức điện vào từng nét cong dịu dàng, từng đường tròn êm ái và truyền qua chiếc áo thô rách dưới cô đang mặc. Anh cảm thấy da thịt mềm mại của cô cứng lại trong khi máu như rút khỏi mặt và cô thở rất khẽ hình như cô đã thực sự biến thành một cái xác đẹp mê hồn, giống đến nỗi Ăngtoan rùng mình sợ hãi. Hay là điềm gở?

Anh trấn tĩnh bảo Giảng và người đầy tớ:

- Có thể đặt cô ấy vào quan tài được rồi.

Khi đặt cô vào trong chiếc hòm gỗ xù xì, người cô không hề mềm. Giảng đóng nắp chỉ để hở các mộng đủ đảm bảo không khí cho người nằm trong

nếu kế hoạch của họ thực hiện được dễ dàng, cô sẽ không phải ở lâu trong ấy.

Ăngtoan và người đầy tớ gần cùng tầm vóc, hai người ghé vai khiêng quan tài, Giăng đi trước họ, vẻ trịnh trọng đúng như những người đang làm việc ấy.

- Chúng mình phải đi qua đội gác không bị trở ngại, - anh thì thầm. - Bọn chúng rất biết rằng các pháp quan không ưa xác chết trong Cada Xăngta và càng không ưa các đám ma bị bên ngoài trông thấy.

Nhưng hoàn cảnh rất đáng để dù những người âm mưu có lá bài tốt đến mấy đi nữa. Họ lặng lẽ đi qua nhà tù với những bước đi đều đặn và Ăngtoan thầm có ý nghĩ biết ơn Hoàng hậu. Tiền bà đưa cho Giăng đã được phân phối rất khoa học, vì cho đến lúc ấy mọi sự đều dễ dàng một cách lạ lùng.

Giăng dừng lại nghỉ một chút, đợi những người khiêng quan tài theo kịp anh. Sắp đến lối ra rồi vì lúc này trong bóng tối của hành lang đã lập lòe ánh sáng yếu ớt của những chiếc đèn để trong các hốc tường.

- Kéo mũ thấp xuống! - Giăng khẽ ra lệnh, hai hàm răng khít chặt, - và để mình tôi nói với bọn gác. Họ tiếp tục tiến bước không bao lâu đã nhìn thấy cửa ra vào. Nghĩ đến mình sắp được tự do, tim Ăngtoan đập dồn như trống trận.

- Đứng lại! - Giăng bỗng lẩm bẩm.

Anh đẩy họ không nương nhẹ vào bóng tối và ra hiệu cho họ kéo mũ xuống. Cánh cửa nặng nề vừa mở ra, hai người đàn ông bước vào đẩy cửa khép lại, một người mặc áo giáo sĩ dòng Đôminich, người kia mặc áo nhung đen. Ăngtoan kinh hoàng nhìn thấy hai người anh sợ hơn hết trên trái đất: đó là linh mục Phêlíp Xăngtốt và Acmăng Đơ Quandra đang tiến đến gần. Không có gì lọt qua được mắt linh mục Phêlíp Xăngtốt. Ông ta đến gần nhóm người hỏi cộc lốc:

- Các thầy làm gì ở đây trong giờ này?

Giăng khôn ngoan đứng trong bóng tối trả lời:

- Chúng tôi đem xác của một người đàn bà tội lỗi khôn khổ ra ngoài, thưa Đức Cha.

Phêlíp Xăngtốt hỏi:

- Thầy là ai? Hình như ta không biết thầy.

- Phrây Lui Xăngse, thừa Đức Cha. Tôi mới ở Bacxolon đến.

Lời giải thích hình như đã làm Phêlíp Xăngtốt hài lòng vì như Giảng đã nói, có nhiều người mới đến Cada Xăngta. Tuy vậy linh mục Phêlíp Xăngtốt vẫn đến gần quan tài. Ăngtoan tựa thành gỗ sát má, như thể cùng với chiếc mũ che, anh ẩn mặt khá tốt và cảm thấy yên tâm.

- Đặt quan tài xuống đất, - Phêlíp ra lệnh. - Ta muốn xem mộ tà giáo này...

Giảng cúi xuống làm như cố sức nhấc nắp ra và anh thông thả mở đủ để che kín mặt Luxia.

- Xin Đức Cha nhìn xem, - anh nói rất trơn tru. - Thầy đã cứng hoàn toàn.

Tu sĩ sờ vào quần áo Luxia, một cách tự nhiên, một nếp áo bỗng tuột ra lộ rõ đường nét đều đặn của bắp chân và xương đầu gối nhỏ nhắn.

- Lạy Đức Mẹ Maria! - Linh mục Phêlíp thốt lên. - Con gái à?

Ông ta mở rộng nắp quan tài mà Giảng chỉ hé ra một cách keo kiệt, cúi xuống nhìn mặt và càu nhàu:

- Thị Belacmi! Tại sao lại thế nhỉ?

Ăngtoan kinh hoàng mắt nhìn chăm chú vào quan tài, anh không trông thấy Ac măng Đơ Quandra lặng lẽ lên đến gần. Chỉ một động tác, một bàn tay đã giật mũ anh ra đằng sau.

- À! - Quandra thốt lên. - Thì ra bác sĩ Xecvêut! Cùng lúc ấy hắn rút ngay con dao ra:

- Hãy coi đây!

Tiếng nói im bật, chết lặng trong miệng vì Ăngtoan đã tấn công bất thành linh

Quandra choáng váng lăn xuống đất kéo theo Ăngtoan, hai người vật lộn một lúc. Ăngtoan quỳ gối lên ngực địch thủ, giăng dao vút ra xa và lấy hết sức nắm đầu Quandra nện mạnh xuống gạch cho đến lúc vị quý tộc Tây Ban Nha mềm nhũn người, lăn xuống, bất động.

- Kết thúc hă đi Tôniô, - Giảng thì thầm một cách hung bạo. - Mình sẽ thu xếp con quỷ này.

Nhưng Ăngtoan kinh tởm không muốn đâm lưỡi dao vào cái cơ thể nằm vật dưới chân anh. Quandra đã chẳng cứu anh thoát khỏi bọn cùng đinh muốn ném đá vào anh là gì! Anh chỉ lấy mũi dao rách chiếc áo chèn bằng nhung lấy mảnh dài để bịt miệng và trói hẩn lại.

- Cậu làm cái quỷ gì thế? - Giăng càu nhàu đứng lên và phủi áo.

- Hẩn đã cứu sống mình khi bọn ăn mày hành hung, Giăng ạ. Mình không giết hẩn được.

- Cậu ngốc quá, Tôniô. Thôi bây giờ hãy giấu hai con quỷ ấy đi rồi chuồn.

- Linh mục Phêlíp Xăngtốt đã... - Ăngtônô đánh liều hỏi.

Giăng cười khẩy không lấy gì làm vui vẻ.

- Mình đã chấp thuận cho hẩn cái chết khoan dung mà hẩn đã chấp thuận cho bao nhiêu người khốn khổ. Dây thòng lọng và siết chặt. Bằng dây áo của chính hẩn.

Người đẩy tở nấp một chỗ, hai hàm răng va vào nhau lập cập trong lúc náo động, hẩn đây nấp quan tài trong khi Luxia đang ngủ ngon lành khi Giăng kéo hai thi thể vào một căn ngục trống, đóng cửa lại rồi cả bọn tiếp tục đi ra. Chưa đến một phút họ đã đi qua đường hầm. Tên gác tắt nhiên không phản đối việc các thầy dòng nhà Chúa có quyền đem một xác chết khốn khổ của kẻ tội lỗi ra ngoài Cada Xăngta: đây là việc quá thường xuyên, có gì mà nghi ngờ. Và lại vị pháp quan chẳng vừa vào là gì và tắt nhiên đã gặp họ.

Trong một phố hẻm tối tăm song song với tường Cada Xăngta, Giăng đã để một con ngựa và chiếc xe nhỏ, ở đấy họ đặt quan tài lên xe. Cả bọn lên đường, người đẩy tở dắt ngựa vẫn sợ run người lên, hai người bạn đi bên cạnh.

- Cầu Chúa cho cậu buộc chặt miệng Quandra. Lòng tốt ngu dại của cậu sẽ làm cho cậu có ngày mất mạng, Tôniô ạ. Nếu tên Quandra ấy không được tìm thấy trước sáng mai chúng ta sẽ đi hơn được một đoạn đường và nếu phóng ngựa như bay là ta có thể chấp mọi truy nã.

- Cậu có giấy thông hành chưa?

- Giấy ở cùng với ngựa trạm, ngoài thành phố.

Giăng khôn ngoan rời Mađorit bằng một cửa thành phố ít quan trọng. Khi họ đến gần, người vệ binh giờ đèn lên nhìn và hỏi:

- Tại sao các thầy ra ngoài thành phố vào giờ này?

- Vì chúng tôi đem thi thể một người đàn bà tội nghiệp muốn được chôn ở trong làng bà ta, nhưng bà ấy chết bệnh dịch hạch, chúng tôi chỉ có thể mang đi ban đêm...

- Bệnh dịch hạch à?

Người vệ binh vội lùi lại, làm dấu rồi tránh sang một bên.

- Lạy Chúa! Các thầy đi đi! Đi nhanh lên?

Ăngtoan thở phào ra một hơi dài nhẹ nhõm và Giăng đưa cỗ xe ra khỏi đường cái rẽ vào bụi cây. Năm con ngựa khỏe mạnh đang giậm chân, một người bồi ngựa nắm cương mặc sắc phục của Hoàng hậu.

Giăng hát mũ xuống vai:

- Anh có mang quần áo đến không?

- Thưa ông có. Ở đằng kia, gần cái cây. Có quần áo cho ba người lớn và một cậu bé.

- Giấy thông hành đâu?

Người kia đưa ra một tờ giấy đóng ấn của Vua.

- Cảm ơn. Bây giờ anh có thể về và nói với Hoàng hậu rằng mọi sự đều tốt đẹp.

Anh gởi cho người ấy một túi tiền nhỏ phòng căng.

- Chúc các ông bình yên, - người ấy nói và nhảy lên ngựa phi nước đại ra đường cái.

- Nhanh lên, Tôniô! Cho Luxia tỉnh lại, ra khỏi quan tài và mặc quần áo. Cậu cũng vậy. Giuyăng và mình bắt đầu ngay đây. Đừng để mất một phút nào.

Ăngtoan mở nắp quan tài và lo sợ nhìn Luxia hoàn toàn bất động, anh tưởng như cô sắp chết. Nhưng ngón tay anh đã tìm ra mạch đang đập đều đặn, rõ và êm.

- Luxia! - Anh khẽ gọi sát vào tai cô - Luxia! Em có nghe tiếng anh không?

- Có, Tôniô.

- Khi anh gọi tên em, em tỉnh lại nhé. Em có hiểu anh nói gì không?

- Em hiểu, Tôniô.

- Luxia! Em tỉnh lại đi! - Anh nói tiếp.

Luxia mở mắt nhìn quanh sợ hãi, rồi nhìn thấy Tôniô đang cúi gần mình cô mỉm cười mệt mỏi:

- Chúng mình ở chỗ nào đây, Tôniô? Có phải đây là giấc mơ không?

- Không đâu, Luxia, em yêu của anh. Đây là sự thực, sự thực tuyệt vời. Chúng mình thoát rồi. Thoát rồi, em yêu quý!

Và anh bỗng cô lên tay rồi đặt cô đứng xuống đất.

- Em không nhớ gì hết à?

- Không nhớ gì hết sau lúc em ngủ thiếp đi trong ngục.

- Em yêu quý, một hôm em đã thách anh thôi miên được em. Em còn nhớ không?

- Em nhớ chứ, Tôniô. Em nhớ tất cả những gì liên quan đến chúng mình.

- Em có nhớ rằng em đã đặt cược không? Và em thua rồi đấy, Luxia.

- Em vui lòng trả, Tôniô ạ, - cô sốt sắng nói.

Cánh tay Ängtoan siết lấy cô và họ đứng lặng trong giây phút quý báu, môi kề môi, lạc vào giấc mơ hạnh phúc đầu tiên, thực sự của họ. Rồi chiếc miệng xinh đẹp với lên gần tai người bác sĩ trẻ tuổi để thì thầm:

- Đã lâu lắm, lâu lắm rồi, Tôniô của em, em mơ được trả món đặt cược này!

- Ôi! Thưa ông bà, ông bà sẽ tiếp tục câu chuyện này vào lúc khác, được không, - Giãng ngắt quãng câu chuyện tình yêu ấy. - Bây giờ thì phải nhanh chóng lên. Chúng ta phải sang nước Pháp thật nhanh. Chưa hết nguy hiểm đâu.

Và không bao lâu trong bụi cây chỉ còn lại chiếc xe trống rỗng và một con ngựa tháo khỏi xe đứng đứng gặm cỏ và suy tư như một triết gia.

Đoạn kết

Khi chiếc xe trạm lên đến đỉnh đồi, người đánh xe dừng lại một lát cho ngựa thở.

Qua chặng đường dài vượt biển Măngso, Ăngtoan mệt mỏi thiu thiu ngủ trên đệm xe. Anh tỉnh giấc nhìn qua cửa xe:

- Luxia! Nhanh lên. Trông kìa!...

Tuy đang ngái ngủ, cô cũng theo lời anh, rồi cô giụi mắt như đứa trẻ đang kinh ngạc. Dưới chân họ, dòng nước bạc của con sông nhỏ, các mái nhọn và các gác chuông vươn lên ở bờ bên kia hợp thành một cảnh tượng đẹp đẽ, êm đềm dưới ánh trời chiều.

- Anh đánh xe! Sông này là sông gì?

- Chúng tôi gọi là sông Cam, thưa ông.

- Còn thành phố này?

Người đánh xe nhô từ trên cao xuống đất. Nhưng giọng anh ta bao hàm niềm kính trọng và kiêu hãnh khi anh ta trả lời:

- Cambritgio, thưa ông.

- Cambritgio! Ăngtoan vui vẻ nhắc lại.

Trường Đại học Cambritgio, ở nước Anh. Nơi có trường Gôngvin và Caiot. Đúng, tất cả đều như Ăngtoan đã tưởng tượng, một nơi của cảnh đẹp, của hòa bình và tự do, nơi có cuộc sống tốt lành.

- Em nhìn xem con sông trong biết chừng nào, Luxia! Đó là đầm sung sướng, - anh nói tiếp.

- Đầm à? - Luxia hỏi và cau lông mày lại cố hiểu ý anh.

- Đúng, em nhìn xem, Luxia, con sông này không giống sông Bakigolion. Em có nhớ nó đen sì, bùn lầy và xấu xí không?

- Con sông Bakigolion ở Pađu? Có, em nhớ rồi. Con sông nhỏ thật kinh khủng!...

Chiếc xe lại tiếp tục đi trong tiếng roi quất vun vút.

Ăngtoan quàng tay qua vai Luxia và cô nép vào anh.

- Dù sao thì nó cũng không đến nỗi kinh khủng như vậy, con sông Bakigolion ấy mà, - Ăngtoan nói và mỉm cười mơ màng. - Nó chẳng là một phần của Pađu là gì, của Pađu, nơi anh đã tìm thấy bức tranh....nơi anh đã tìm thấy em, em yêu của anh...

Tay anh ôm cô chặt hơn nữa và cô khẽ thở dài vì hạnh phúc.

“Trên đường nghiên cứu khoa học của tôi, tôi thường bất chấp nguy hiểm đe dọa cuộc đời mình...”

Bài ca của bánh xe hòa theo bài ca bằng lời:

“Tôi đã không hề hối hận khi học tập những điều hữu ích đối với tôi, học tập cả ở miệng những người lang thang, những người thợ cao và những tên đao phủ...”

Ăngtoan cũng vậy, anh đã học được biết bao nhiêu điều từ miệng những người lang thang. Những người thợ cạo và cả những tên đao phủ, và anh hiểu rằng nhờ sự giáo huấn của họ anh đã trở thành người tốt hơn, chắc chắn hơn, toàn diện hơn...

“Vì chúng ta biết rằng một người đang yêu sẽ đi một chặng đường dài để gặp được người mình yêu...”

Ôi! Chặng đường dài anh đã trải qua! Một nửa châu Âu thực thế! Nhưng người phụ nữ anh yêu đang ở đây, ở gần anh, trong cánh tay anh, anh còn đòi hỏi gì hơn nữa?

“Còn hơn thế biết bao nhiêu, người yêu sự yên bác muốn đi tìm người tình tuyệt vời ấy của mình!”

Và phía trước họ, có Cambritgior và cuộc sống mới mà bác sĩ Giôn Caiot dành cho họ một chặng khác trên con đường anh sẽ tiếp tục đi để theo đuổi sự yên bác.

Nhưng ngày hôm nay, với niềm phấn khởi vô biên, Ăngtoan đã hiểu rằng việc tìm kiếm này là một trong những điều không bao giờ kết thúc, và dù có tìm kiếm say mê đến mấy, một con người cũng không thể đạt được sự yên bác đầy đủ...Người tình tuyệt vời ấy!

Hết

[←1]

Padoue: một tỉnh của nước Ý

[←2]

Claude Galien (131-201) thầy thuốc và triết gia. Học thuyết của ông và của Aristotô ngự trị trong ngành y đến tận giữa thế kỷ XVII

[←3]

Cardan (1501-1576) thầy thuốc, nhà toán học và triết gia Ý.

[←4]

Cathay: tên nước Trung Hoa khi xưa

[←5]

Rôme: La Mã

[←6]

Thuộc dòng Thánh Dominique

[←7]

Biển nhỏ thuộc Địa Trung Hải, ở giữa bán đảo Ý và Balcăng

[←8]

Hippocrate: Thầy thuốc nổi danh thời cổ đại. Aristote: Triết gia, thầy thuốc thời cổ đại.

[←9]

Cardan, đọc theo tiếng Ý

[←10]

Aulus Cornelius Celsus: nhà văn La Mã, môn đồ của Hippocrate, nổi danh vào năm thứ 50 sau Công nguyên, viết nhiều sách về y học. Ông được gọi là nhà hùng biện về y học (T.G)

[←11]

Jésuits: tu sĩ dòng Tên

[←12]

Pinte: dung tích của một loại hũ đựng rượu xưa kia, bằng 0,931 lít

[←13]

Misen Xécvê, Misen Xecvêut hay Mighen Xecvêut đều là một, gọi tên theo tiếng Pháp hay tiếng Ý.

[←14]

Cách gọi thân mật tên Ăngtônô. Ăngtoan được gọi bằng những tên sau: Ăngtônô, Tôniô, và Xêcvê, Xecvétut trong trường hợp xã giao.

[←15]

Ptôlémêe: nhà thiên văn học, toán học, địa lý học thế kỷ II

[←16]

Kinh cầu Thánh Mẹ

[←17]

Tiền vàng

[←18]

Tên gọi thân mật của Luxia

[←19]

Ibn Sina Avicenne (980-1037) thầy thuốc Ấn Độ nổi danh (T.G).

[←20]

Cardenax hay Cacdan: nhà vật lý, toán học, triết gia Ý (1501-1576) (T.G).

[←21]

Mađorit: thủ đô Tây Ban Nha.

[←22]

De Atna: thơ tiếng La Tinh nói về nguyên thân thực sự của núi lửa.

[←23]

Piêtrô Bembô (1479-1547), giáo chủ và nhà bác học.

[←24]

Phẫu tích các tĩnh mạch và động mạch phổi, đồng thời miêu tả sự tuần hoàn của máu qua phổi.

[←25]

Tuần hoàn máu qua phổi.

[←26]

Bologne (ở nước Đức).

[←27]

Ảo thuật đen: Chỉ loại ảo thuật có tính huyền hoặc, ma quỷ, hoặc cầu gọi ma quỷ.

[←28]

Clara, Clarixia: cách gọi thân mật Colarit.

[←29]

Ván bài kiên nhẫn: Một thứ bài để chơi giải trí.

[←30]

Vì bố Philip là người Tây Ban Nha, mẹ là người Pháp.

[←31]

Huguenot: người theo phái Tân giáo của Canvanh

[←32]

Các dân tộc đều có thói quen bắt nhẽ là dùng tên của một nước khác để gọi những bệnh họ coi là rất xấu và đáng hổ thẹn (Chú thích của tác phẩm).

[←33]

Cầu tên Chúa.

[←34]

Avê Maria: Kinh nguyện Thánh mẫu

[←35]

Danh dự và lợi lộc không ở cùng một chỗ với nhau

[←36]

Ai có nhiều giữ được ít.

[←37]

Garucha là một thứ ròn rọc, dụng cụ tra tấn mà pháp quan hay dùng.

[←38]

Post mortem: sau khi chết